

ΠΡΟΣΘΗΚΗ
ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Προς εξακολούθησιν τῶν ἄλλων τριῶν Τόμων· ἐρανισθεῖσα μετὰ μεγάλης
προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἐκ διαφόρων ἀξιολόγων συγγραφέων εὐρισκομένων ἐν τῇ
περιφέρειᾳ Κ. Β. Βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης εἰς τὴν ἀπλὴν ἡμῶν Διάλεκτον
παρὰ Γεωργίῳ Βενδότη τῷ ἐν Ζακύνθῃ.

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ

Τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπιταγῇ μὲν καὶ δαφιλῆ δαπάνῃ τῷ Υἰοφίλοτάτῃ, Εὐ-
σεβεστάτῃ καὶ Γαλινοτάτῃ Πρίγκιπὸς καὶ Ἡγεμόνος
πάσης Οὐγγροβλαχίας.

ΚΤΡΙΟΥ ΚΤΡΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΜΟΡΟΥΖΗ ΒΟΕΒΟΔΑ.

ἧ καὶ προσεφωνήθη·

Ἐπισασίᾳ δὲ καὶ ἀκριβεῖ ἐπιμελείᾳ Πολυζῶη Λαμπαντζιώτῃ τῷ ἐξ
Γωαννίνων.

Τ Ο Μ Ο Σ Δ.

Περιέχων τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Συμβάντα ἀπὸ τῆς χιλίας ἑπτακοσίας
Χρόνης τῆς τῷ Χριστῷ Γεννήσεως ἄχρι τῆς Σήμερον· ἑλ. ὅλα τῷ
παρόντι αἰώνῳ.

α ψ 4 ε. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, ΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ, 1795.
Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τυπογραφίᾳ Γεωργίῳ Βενδότη.

ΠΡΟΛΟΓΟΙ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Προς Εγκλησιν των κληρικών της Εκκλησίας, περί της
αποστολής των κληρικών στην κοινωνία, και περί της
αποστολής των κληρικών στην κοινωνία, και περί της
αποστολής των κληρικών στην κοινωνία, και περί της

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου.
καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν
ἔρχεσθε πρὸς τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

ΚΑΤΑ ΤΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ

ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

17783

ΥΨΗΛΟΤΑΤΕ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΕ
ΑΥΘΕΝΤΑ

ΤΩ,

ΥΨΗΛΟΤΑΤΩ,

ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΩ, ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΩ, ΑΥΘΕΝΤΗ,
ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΩ, ΚΥΡΙΩ,

ΙΩΑΝΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΡΟΥΖΗ.

M. Kourouzes
1892

THE
STATUTE

OF THE
REPUBLIC OF THE UNITED STATES OF AMERICA

CHAPTER

OF THE
CONSTITUTION

Handwritten signature
1772

ΥΨΗΛΟΤΑΤΕ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΕ
ΑΥΘΕΝΤΑ!

Tὰ πολυθρύλῃτα ἐκεῖνα τῆς οἰκμένης θεαμάτων, καὶ τὰ περίδοξα τῶν λαοδαμόνων τρόπαια δὲν ἐπροξένησαν κἀνένα ὄφελος εἰς τὸν κόσμον· τὰ δὲ συγγραμματα τῶν σοφῶν τε, καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐγένετο πρόξενα μεγάλης λυσιτελείας. Ἐκεῖνα γὰρ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἀξιοφάνισε μέχρι καιρῶ μόνου θάμβος τοῖς θεαταῖς ἐμποίησαντα. Ταῦτα δὲ, διὰ μακρῶν αἰώνων παλαιέμενα ἀνακαινίζεται, καὶ ἀνακαινιζόμενα παλαιῶνται, φέροντά τε καὶ τὸ κλέος ἀθάνατον, καὶ τὴν ὠφέλειαν αἰδίου παντὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, καὶ δαικνύοντα πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παλαιτάτας τῶν ἐθνῶν Ἰσουλίας, καὶ τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὰς τε κατὰ καιρὸν ἐπισημονικὰς ἀνακαλύψεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο καλὸν

τε κἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς μαρτυρεῖται. Καὶ ἴν' εἶπω εὐσόχως δι' αὐτῶν γινώσκειται καὶ αὐτὰ τὰ θεάματα, καὶ τρόπαια, ὅτι ἦν ποτὲ θεάματα, καὶ τρόπαια. Πᾶ γὰρ φαίνεται ἤδη τὰ τῶν Ἀθηναίων τε, Λακεδαιμόνων, Μακεδόνων, καὶ λοιπῶν περιφήμων Ἑλλήνων, πᾶ τὰ Σεμαράμια ἐκεῖνα τεῖχη, καὶ τ' ἄλλα τῶν θεμάτων;

Ταῦτα δὲ τὰ τῶν σοφῶν συγγράμματα σώζεται τε καὶ σωθήσεται δι' αἰώνων, πρὸς λυσιτέλειαν τῷ ἀνθρώπινῳ βίῳ, γεραίροντα τὲς τε συγγραφάντας, καὶ τὲς ἐπὶ τῇ τέτῳν ξυγγραφῇ, καὶ τύπων ἐκδόσει προσευέυσαντάς τε καὶ συντέναντας,

» Ε'ς τ' ἀν' ὕδωρ τε νάη, Ἡ' ἑλῖος τ' ἀνίχῃ, μακρὰ τε δένδρεα τεθήλη.

Καὶ τοσούτω μᾶλλον ταῦτα πέφυκεν ἐπωφελεῖ, ὅσω καὶ μᾶλλον τῇ Υ' μετέρα
Γ' ἐρᾷ θρησκείᾳ ἀνήκει· καθὼς καὶ ὁ παρὼν τόμος τῆς Ε' ἐκκλησιαστικῆς Γ' σο-
φίας περιέχων τὰς Ε' ἐκκλησιαστικὰς τε περιτάσεις, καὶ πολιτικὰς (καθ' ὅσον
ἀνήκει τῷ Ε' ἐκκλησιαστικῷ) ἀπὸ α' ψό. μέχρι τῆς τρέχοντος ἔτους, ἃς ἀ-
πάρτησιν τῶν προεκδοθέντων τριῶν βιβλίων τῆς κλαυθῆ Μελετίς τῆς ἐξ Ἰω-
αννίνων, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τύποις ἐξέδωκα· Ὅσως καὶ ἃς ποῖον ἄλλο
λαμπρότερον ὑποκείμενον ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῆ; ἀλλ' ἡ τῇ πανεκλεεσάτῃ ΑΥ'-
ΓΗ' ΣΥ' φιλότιτι, ἣτις προελθεῖσα λαμπρῶν ἢ περιφανεσάτων προγόνων,
καὶ ταῖς μέσαις ξυντραφεῖσα, καὶ ταῖς ἀρεταῖς συναυξήσασα, καὶ ἐπὶ τῶν
ηγεμονικῶν, καὶ πανεκλάμπρων θρόνων πρῶτον μὲν τῆς Μολδαβίας, ἣδη
δὲ τῆς Οὐγγροβλαχίας διὰ τέτων ἀνυψωθεῖσα, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ταύ-
τας συναυψώσασα, ἔσχετε πάλιν, ταύταις συμβέλοισ πάντοτε χρωμέ-
νη, καὶ εὐνομίαν ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μετὰ πάσης ἄλλης ἀγαθοτητος πρό-

νοιάν

νοϊάν τε λόγων, καὶ μαθημάτων τῶν ἀρχομένων· βελομένη τε καὶ ἄρ-
χων ἀρίσως, καὶ κήδεσθαι τῶν ἀρχομένων ὡς πατὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀρχων
σωτήριος, καὶ λόγοις ὠραΐζων, ὡς καλὸς παιδευτὴς, καὶ διδάσκαλος· ὥ-
σπερ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν βίβλον ὕξιν δόντι τῇ μεγαλοπρεπέα τῆ ὕψους
ΤΗΣ, μὴ παριδέσθαι τὴν ταπανὴν με Γ' κείαν, τύποις ἐκδέναι μοι προσέτα-
ξεν ἐπιδαφιλεύσασα μεγαλοπρεπῶς ἢ τὰ ἀναλώματα, πρὸς φωτισμὸν ἢ
λυσιτέλειαν τῆ Ε' ἡλικίᾳ ἡμῶν γένους τῆ πρώτου μὲν περιφανῆς, καὶ διὰ τὰς
ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκισμένην μεγάλας ἀριστίας, καὶ λαμπρὰ κατορθώματα,
καὶ μάλιστα διὰ σοφίαν περιδόξου· νῦν δὲ πεπτωκὸς τε, καὶ δυσυχῆτος
κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος. Πρὸς τῆ ὁποῖα τὸν ζολισμὸν ζήλω φιλογενεῖ
φερόμενος κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος ὁμογενῆς δὲν ἔλαψα μέχρι τῆδε τὸ κατὰ
δύναμιν συντελῶν καὶ μὲ ἄλλας προλαβέσας διαφόρους ἐκδόσεις, ὧν τὰς
πλείστας καὶ ἰδίους ἀναλώμασί με ἐκτετέλεκα ἐν τῆ ὑσερήματός με, ἀριῶν

ἔναι κρίνας πρὸς ἀμοιβὴν τὴν τῆ γενεῆς ὠφέλαιαν, καὶ τὸ δένκι ἄμιλλαν
ἄλλοις εὐδαιμονεστέροις ὁμογενέσι πρὸς εὐεργετήματα μείζονα.

Ἀποδεξάσθω τοίνυν ταύτην τὴν βίβλον εὐμενῶς, προσφωνεμένην
τε καὶ ἀνατιθεμένην τῇ αὐτῆς πανεκλάμπρῳ προσασίᾳ καθηκότατα, ὡς
συντελεσῆ ταύτης καὶ χορηγῶ, καὶ τῇ ἀσπίδι τῆς ἡγεμονικῆς ΑΥ' ΤΗ' Σ
δυνάμεως προασπισάσθω, ἐπίγραμμα κλανὸν ἔσομένην τῆ ἡρωικῆ αὐτῆς ὀνό-
ματος ἀνάγραπτόν τε, καὶ ἀθάνατον.

Ὁ δὲ παντάναξ Θεὸς καὶ τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς περιέποι ΣΟΥ τὴν
λαμπρὰν ἡγεμονίαν ἀκλόνητόν τε καὶ ἀνεπιρέασον μετὰ πάσης εὐπορ-
μίας τε καὶ εὐδαιμονίας, ἀρχομένε τε ὑπὸ Θεῶ, καὶ ἀρχοντος, καὶ τὰ πάντα
ἀρίσως διεξάγονται, καὶ ἐς τέπιόν χεῖρα ὀρέγονται τῷ ἡμετέρῳ γένει πρὸς

τοιαύτας ἐπωφελεῖς ἐκδόσεις, καὶ ἄλλα ἀγαθὰ εὐεργετήματα, ἵνα καὶ γὰρ
ὁ ἐλάχιστος τῆ αὐθεντικῆς ΑΥ' ΤΗ' Σ εὐνοία τε, καὶ καλοκἀγαθία περισκε-
πόμενος ἔσομαι ἐς τ' ἂν τὸ ζῆν μοι παρῆ.

Τῆς Υ' μετέρας Θεοσεβεσάτης, καὶ μεγαλο-
πρεπесάτης Υ' φιλότητος

ταπεινότατος δῆλος

καὶ ὑποκλινῆς

Πολυζῆνης Λαμπανιτζιώτης

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ.

Τέλος πάντων φιλομαθεῖς ἀναγνώσαι, ἰδὲ ὅπῃ σᾶς προσφέρω καὶ τὸν τέταρτον Τόμον τῆς ἀκολουθήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῶν ἄλλων τριῶν τόμων, ὅπῃ πρὸ ὀλίγων χρόνων ἔχα ἐκδώσῃ εἰς τὸ φῶς διὰ τὸ ἐντελὲς αὐτῶν μέχρι τῆς σήμερον, καθὼς σᾶς ἔχα τὸ τάξι εἰς τὸν γ. τόμον.

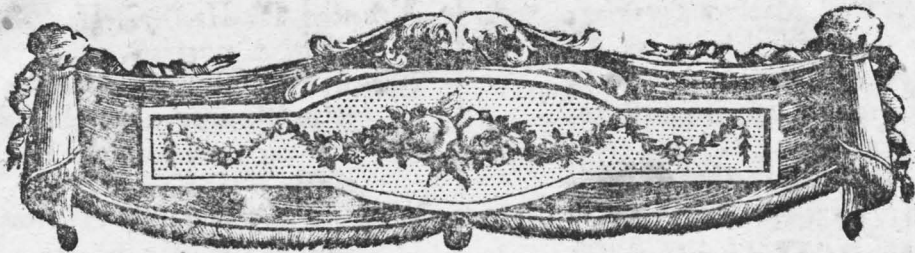
Οὗτος ὁ δ. τόμος φέρει τίτλον, Προδίκη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Μελετὴ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, πρὸς ἀκολούθησιν τῶν ἄλλων τριῶν τόμων, ὅπῃ προετυπώθησαν, περιέχων πάντα τὰ γενόμενα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ ἀρχίζων ἀπὸ 1700. ἕως τὴν σήμερον, περιγράφων εἰς αὐτὸν διεξοδικώτερα ἀπὸ τῆς ἄλλης τὰ ὅσα ἀξιόλογα συμβεβηκότα ἔτρεξαν εἰς τὸν παρόντα πολυθύλλητον αἰῶνα, μετὴν τὴν ἰδίαν τάξιν, καὶ εὐφραδεσέραν φράσιν ἀπὸ τῆς προτυπωθέντας ἄλλης τρεῖς, οἱ ὅποιοι ἕκαστος αὐτῶν περιέχει ἀπὸ ἕξι αἰῶνας, αὐτὸς δὲ μόνον ἓνα διὰ τὸ διεξοδικωτέρον τε, μ' ὅλον ὅπῃ εἶναι καὶ ἰσομηκῆς, ὡς τῆς ἄλλης, καὶ αὐτὸ ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν συμβεβηκότων, ὅπῃ ἠκολούθησαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, αἱ μεταβολαὶ τῶν βασιλέων, βασιλείων, ἐπαρχιῶν, πολέμων, αἰχμαλωσιῶν, αἰρέσεων, ὅπῃ νεωστὶ τώρα ἐφύτρωσαν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἄλλων μυρίων πραγμάτων, ὡς θέλετε τὰ ἀναγνώσαι εἰς τῆς τόπεστων.

Δὲν ἐκτείνομαι εἰς τὸ νὰ φανερώσω, φιλομαθεῖς ἀναγνώσαι! τῆς ὅσας κόπας, περισπασμὲς, βάσανα, ἕξοδα, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐναντία, ὅπῃ ἐδοκίμασα ἐκ συνεργείας τῆ μισοκάλου ἐχθρῆ, ἕως ὅπῃ νὰ κάμω τὸν τρόπον νὰ ἐκδοθῇ εἰς τὸ φῶς ὁ παρὼν τόμος, ὅπῃ εἰς κἀνένα ἄλλο βιβλίον

λιου δὲν ἐτράβιξα τόσον κόπον, ὡς εἰς τὸν παρόντα· τόσον μόνον λέγω, ὅτι ἂν ἡ ἀγαθὴ κλίσις, ὅπῃ ἔτρεφε, καὶ τρέφει ὁ ὑψηλότατος, καὶ θεοφρένιτος Πρίγγιψ πάσης Οὐγγροβλαχίας Κύριος Κύριος Ἀλέξανδρος Μορέζης ὁ ἢ εὐτυχῶς ἡγεμονεύων διὰ τὴν ὠφέλειαν, καὶ προκοπὴν τῆ γενέσε μας δὲν ἤθελε μὲ συνδράμη μὲ γεναῖα τε ἔξοδα διὰ νὰ τὸν τυπώσω, ἤθελα βέβαια ἀποκνίση, καὶ νὰ τὸν ὑσερηθῆ τὸ γένος μας· λαμβάνωντας ὅμως τὴν τόλμην νὰ παρρησιασθῶ εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον τε διὰ ἰκεσιῶν με, καὶ παρακαλέσεων συγκατένευσεν, ὅτι νὰ δοθῆ εἰς τύπον δι' ἐξόδων τῆ ὕψεστε, καὶ δι' ἐπισασίας ἐμῆ. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι κάθε φιλομαθῆς, καὶ κάθε ἕνας ὅπῃ ἀπέκτησε τὰς ἄλλας τρεῖς τόμους πριχῆ, νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν δ'. καὶ νὰ τὸν ἐνώσῃ μὲ αὐτὲς, διὰ νὰ γένη τὸ σῶμα ἐντελὲς καὶ ὀλάκαιρον.

Δεχθῆτε λοιπὸν φιλομαθεῖς μὲ εὐμένειαν, καὶ αὐτὸν τὸν πολλακοπιασικόν με πόνον, ὅπῃ θέλα χρησιμεύσα πρὸς ὠφέλειαν, καὶ πολυμαθεῖάν σας, ἐπειδὴ εἶναι ὅλα τὰ περιεχόμενα, ὅπῃ συνέβησαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅπῃ πολλοὶ νὰ τὰ ἐνθυμῶνται, ἐπειδὴ ἠκολέθησαν εἰς τὰς ἡμέρας των, καὶ ἂν μὲ χαρίσῃ ὁ ἅγιος θεὸς ἀκόμι ζωὴν, καὶ ὑγίαν, ἴσως ὑπερμαχήσω ἐν λόγῳ, καὶ ἔργῳ νὰ δώσω εἰς φῶς, καὶ ἄλλα τιὰ ἀξιολογὰ, καὶ ἀναγκαῖα βιβλία χρήσιμα, καὶ ὠφέλιμα πρὸς τὰς ὁμογενεῖς μας, ὅπῃ πολλα ὑσερῶνται, καὶ μάλις ἀπὸ Ἰσορικὰ, ἀποβλέπωντας μόνον εἰς τὴν ὄσῃν ἀπόκτησιν, καὶ καλὴν προθυμίαν θέλετε δείξει, καὶ παρακαλεῖτε τὸν μισθαποδότην ἅγιον Θεόν, ὅπως δώσῃ ὑγίαν καὶ ζωὴν εἰς ὅλας ἐκεῖνες, ὅπῃ ὑπερμαχῶν διὰ τὸ καλὸν τῆ γενέσε μας, καὶ νὰ νεύσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐχόντων τὸν τρόπον διὰ νὰ κάμνεν τὰ ὅμοια, διὰ νὰ ὠφελήσεν τὰς πλησίεστων, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι παρὰ τῆ μισθαποδότε Θεῷ τὸν μισθὸν μυριοπλάσιον, καὶ ὄνομα Ἀθάνατον, καὶ Ἐρῶσθε·

ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν

Κεφαλαίων τῆ Δ'. Τόμῃ

Α Γ Ω Ν Ι Η'.

Κεφ. Α'. Περὶ Ἀχιμέτ Αὐτοκράτορος Κωνσταντινιπόλεως καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇ τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίᾳ. . . . . σελ. 1

Κεφ. Β'. Περὶ Γ'ωσήφ Α' καὶ Καρόλου ζ'. Αὐτοκροτόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Δύσει. 10

Κεφ. Γ'. Περὶ Πέτρου Μεγάλου Αὐτοκράτορος Ρωσσίας, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ. 26

Κεφ. Δ'. Ἀῤῥθρα τῆς Σορβάνης περὶ ἐνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δοθέντα Πέτρῳ τῷ Μεγάλῳ. 34

Κεφ. Ε'. Περὶ τινῶν Αἰρέσεων καὶ Αἰρετικῶν ἀναφανέντων εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶντος. 42

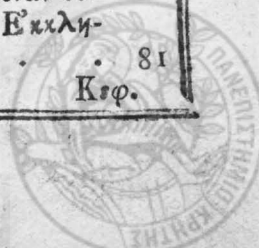
Κεφ. Ϛ'. Περὶ τῆς Βάβυλός τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ'. ἢ ἐ ἡ ἀρχῆ, ὁ Μονογενῆς τῆ Θεῆ Υἱός. 50

Κεφ. Ζ'. Περὶ τῶν γενομένων Συνόδων εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ Δύσει. 59

Κεφ. Η'. Περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ, καὶ παιδείᾳ λαμπάντων Ἑλλήνων εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶντος. 67

Κεφ. Θ'. Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμπάντων Δυτικῶν ἀνδρῶν εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶντος. 73

Κεφ. Ι'. Περὶ Μαχμέτ, ἢ Μωάμεθ Ε'. Ὁσμάνος Γ'. Μασσαφᾶ Γ'. τῶν Αὐτοκρατόρων Κωνσταντινιπόλεως, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίᾳ. 81

Κεφ. ΙΑ'. Περί Μαρίας Τηρεσίας, Καρόλα Ζ'. και Φραγκίσκη Α'. Αυτοκρατόρων Δύσεως, και των γενομένων επ' αὐτῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. 94

Κεφ. ΙΒ'. Περί Αικατερίνης Α'. Πέτρου Β'. Ἀννης Γβαννόβνας, Γβάν Γ'. και Ἐλισάβετ τῶν Αυτοκρατορησάντων ἐν Ρωσσίᾳ 115

Κεφ. ΙΓ'. Περί νέων Μοναχικῶν ταγμαμάτων ἐν τῇ Δύσει. 121

Κεφ. ΙΔ'. Περί τῶν Ἐρρηχέτων, και Η' συχασῶν αἰρετικῶν. 122

Κεφ. ΙΕ'. Περί τινῶν σφαλερᾶ διδασκάντων και γραφάντων Δυτικῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα 128

Κεφ. Ις'. Περί τῶν ἐν σοφίᾳ και παιδείᾳ λαμφάντων Ἑλλήνων ἀνδρῶν εἰς τὰς ἀρχαῖς τῆ παρόντος αἰῶνος. 136

Κεφ. ΙΖ'. Περί τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Δύσει εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. 147

Κεφ. ΙΗ'. Περί Ἀρδεύου Βερβέρη τῶν νέων Πελαγιανῶν, και ἑτέρων σφαλερᾶ δοξαζόντων. 153

Κεφ. ΙΘ'. Περί τῆς Αἰρέσεως τῆ Μαλαγρίδα. 161

Κεφ. Κ'. Περί ἑτέρων Αἰρετικῶν Πελαγιανῶν ἐκ τῆς Ἐταιρείας τῆ Γησῆ. 165

Κεφ. ΚΑ'. Περί τῆ Οὐλτραγιέκτω σχίσματος και τῆς ἐν αὐτῷ Συνοδοῦ. 173

Θέσπισμα Α'. Ὅτι τὰ πραχθέντα εἰς ταύτην τὴν Συνοδὸν νὰ μὴ προσενηθῶσι ζημίαν εἰς τινὰ. 175

Θέσπισμα Β'. Ὅτι ὁ Κλήρος νὰ συνέρχηται συχρότερα. 176

Ἀναφορὰ Β'. Περί τῆ Σχίσματος τῶν Γραικῶν. 177

Ἀναφορὰ Γ'. Περί τῆ Πρωτεῖα τῆ Ἄκρη Ἀρχιερείας. 179

Ἀναφορὰ Δ'. Περί ἀξιοπίστε τῶν Ἀγίων Πατέρων, και περὶ τῆς ἐξουσίας τῆς κατὰ σποραδὴν Ἐκκλησίας. 181

Ἀναφορὰ Ε'. Περί τῆς Ὁμολογίας Πίσεως Πίσθ Δ'. 182

Ἀναφορὰ ς'. Περί τῆς τῶν Ἐπισκόπων ὑπεροχῆς. 183

Ἀναφορὰ Ζ'. Περί συγκαταβατικῶν γραμμάτων, ἀφορισμῶν και παροδόσεως. 184

Ἀναφορὰ Η'. Περί τῶν δογμάτων Ἀρσένου και Βερβυέρη. 187

Ἀναφορὰ Ι'. 191

Ἀναφορὰ ΙΑ'. Κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων περὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὰς προεσώτας. 192

Κεφ. ΚΒ'. Περί Μισαφᾶ Γ'. Ἀχμέτ Δ'. και Σελίμ Αυτοκρατόρων και τῶν γενομένων επ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. 195

Κεφ. ΚΓ'. Περί Γωσήφ Β'. και Λεοπόλδα Β'. τῶν Αυτοκρατόρων, και τῶν γενομένων επ' αὐτῶν. 197

Κεφ. ΚΔ'. Περί τῆ Διωγμῆ κατὰ τῶν Διαφωνόντων ἐν Λεχίᾳ 209

Κεφ. ΚΕ'. Περί Πέτρου Γ'. Αυτοκράτορος Ρωσσίας, και Αικατερίνης Β'. 217

Κεφ. Κς'. Περί τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. 221

Κεφ. ΚΖ'. Περί τῶν περιφθίμων Πεπαιδευμένων Εὐρωπαϊῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. 226

Κεφ. ΚΗ'. Περί τῆ τάγματος τῶν Γησιτῶν. 233

Κεφ. ΚΘ'. Κατὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν Γησιτῶν. 245

Κεφ. Α΄. Περί τῆς Ἐκκλησίαις τῶν
 Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων ἐν Βε-
 νετία. 261

Κεφ. ΔΑ΄. Περί Κορηλίας Γανσεύς
 καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτῆ. 272

Κεφ. ΔΒ΄. Συγκατανεύστης τῆς Θεί-
 ας Χάριτος. 280

Μέρος Α΄. Τί ἐστὶ Πνευματικὴ Συ-
 νόλευσις, καὶ τίνας αἱ νόμιμοι
 αἰτίαι ταύτης τῆς Διοικήσεως; 283

Μέρος Β΄. Περί τῶν Καθηκόντων τοι-
 αύτης Διοικήσεως. 288

Περί Ἐπισκόπων τὰ ἐπόμενα ἄξια
 εἶπιν ἵνα πᾶς τις ἱερεύη. 294

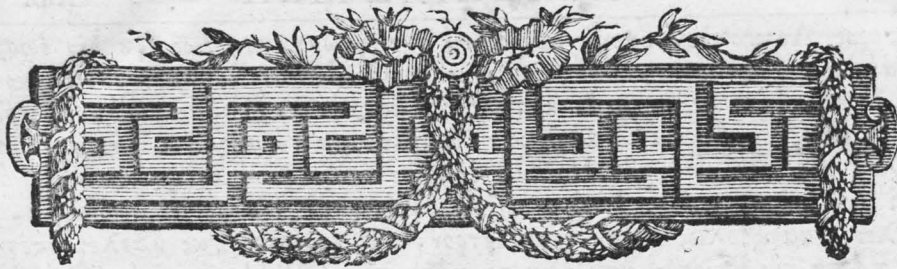
Κεφ. ΔΓ΄. Περί τῶν Ρασκολνίκων
 ἐν Ρωσσία. 299

Κεφ. ΔΔ΄. Περί Ἀρμενίων, καὶ τῆς
 Διέσεως αὐτῶν. 315

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ.
ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΗ΄.

ΑΪΩΝ ΙΗ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Ἀχμέτ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντινπόλεως καὶ τῶν
γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν τῇ τῷ Χριστῷ Ἐκκλησίᾳ.

§. I.

Αναβάς εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινπόλεως Ἀχμέτ Γ΄. μετὰ
τὴν ἔξωσιν τῶ ἀδελφῶ τε Μεσαῖ Β΄. τῷ 1703 Ἀυγῆς 11.
τὸ πρῶτον ὅπως ἐπενόησεν ἦν, νὰ σερωδῇ εἰς τὸν κινδυνώδη θρό-
νον, διὸ ἐφιλιώθη μετ' ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἀγκαλὰ οἱ ἐπανα-
στάται τῆς Οὐγγαρίας τὸν ἐπροσκαλῆσαν νὰ τὴς βοηθήσῃ κατὰ τῷ Ἀυτο-
κρά-

Ἀχμέτ Γ΄.
Ἀυτοκράτωρ
Κωνσταντι-
πόλεως ἀπὸ
Χ. Γ. 1703.

κ' ἔρε μ' αὐτὴ σιμῶσις ἀλλ' ἔροισι νουμῆ

κράτορος Λεοπόλδου, ἔμεινε σερεός εἰς τὴν γνώμην τε, ἕως ὅτε δὲν ἐφοβείτο ἀπὸ ἐμφύλιον πόλεμον ὑπερον παρακινήσει ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις Καρόλου ΙΒ΄ Σβεκίας, ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῶν Ρώσων τῷ 1710. εἰς τὸν ὁποῖον πόλεμον ἂν ὁ Βεζύρησ ὅταν ἐπερικύκλωσε τὸ κράτευμα τῆ μεγάλα Πέτρος πλησίον Φάλτζ εἰς τὸν ποταμὸν Πρὲθ, ἔδειχνε περισσοτέραν φρόνησιν, ἢ ὀλιγωτέραν φιλαργυρίαν, ἤθελεν ἐξολοθρεύσει τὸ Ρώσικόν κράτευμα, καὶ ἤθελεν ἀναμφιβόλως πιάσει τὸν Πέτρον, καὶ τοις τοτρόπως ἤθελεν ὑπερήσει διὰ πάντα τὰς Ρώσους ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα τῆ νὰ βλάψωσι πλέον τὰς Ὀθωμανικὰς τόπας. Αἰῶν ἡ θεία Πρόνοια ἀλλέως διατάξασα, ἐτύφλωσε τὸν Βεζύρην καὶ ἔγινεν ἡ εἰρήνη ὠφέλιμος διὰ τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, ὠφελιμώτερα δὲ διὰ τὴν Ρώσικαν, καὶ τὸν Πέτρον, ὅσιν ἐσώθη ἀπὸ ἑνα βέβαιον ἀφανισμόν.

Πόλεμοι
αὐτῆ.

§. 2. Ὁργισθεὶς ὁ Αἰχμέτ κατὰ τῆ Βεζύρη, ὑψωσεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀξίωμα Ἀλῆ Πασᾶ, ἀγγίχων, πολεμικὸν καὶ πολιτικόν, ἀλλ' ἄγριον ἐνταῦτω καὶ σκληρόν, ἀπὸ τὰς παρακινήσεις τῆ ὁποῖα ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῶν Εἰνετῶν τῷ 1714. τὰς ὁποῖας βέβαια ἤθελε ταπεινώσει ἂν δὲν ἐμειπίσειε Κάρολος Σ΄. Αὐτοκράτωρ Γερμανίας. Ὁ Αἰχμέτ ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐψήφισε τὴν μεσιτείαν τῆ Αὐτοκράτορος, ἀλλὰ καὶ ὀργισθεὶς διὰ μίαν ἐπιστολὴν σφοδρὰν τῆ Καρόλου, καὶ κινεὶ πόλεμον καὶ κατ' αὐτῆ. Εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, ἔγινεν ἡ θαυμαστὴ μάχη μεταξὺ τῆ Βεζύρη, καὶ τῆ Εὐγενίε τῆ Ἀρχιερατῆγοσ τῶν Γερμανῶν πλησίον τῆ Πετερβαράδινε, μὲ ἀφανισμόν 15000 Ὀθωμανῶν, καὶ τὸν χαμὸν τῆ Τεμισβαρίε, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσαν οἱ Γερμανοὶ, ὑπερον ἀπὸ μίαν ὑσέρησιν 164. χρόνων. Μάλισα ἐπροχώρησαν οἱ Γερμανοὶ ἕως μέσα εἰς Βλαχίαν, ἐκυρίευσαν τόπας, καὶ ἐπῆραν αἰχμαλωτὸν τὸν αὐθέντην Νικόλαον Μαυροκορδάτον. Τότε ἠναγκάσθη ὁ Αἰχμέτ νὰ ζητήσει τὴν εἰρήνην. Ἐν ταυτῷ ἐπολεμῆσεν ὁ Αἰχμέτ καὶ τὰς Εἰνετὰς διὰ θαλάσσης, καὶ τὰς ἐπῆρε πολλὰς τόπας, ὡς Κόρινθον, Ναύπακτον, Μοδώνην, Κορώνην, καὶ Ἀνάπλι, καὶ ἐχύθη πολὺ αἷμα Χριστιανῶν, μάλισα Εἰνετῶν.

Ἐπανάστασις
εἰς Κωνσταντι-
νῆπολιν.

§. 3. Τῷ 1730. Γ'βλ. 23. εὐγῆκεν ὁ Αἰχμέτ ἀπὸ Κωνσταντινέπολιν ἵνα ὑπάγη νὰ πολεμήσει τὰς Πέρσας, καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ Σκέταρι μερικὸν καιρὸν, ἢ διατὶ δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγη εἰς τὸν πόλεμον, ἢ μόνον ἵνα φοβίσθῃ τὰς Πέρσας ὀδηγῶν μόνος τε τὸ κράτευμα, ἢ καὶ διατὶ δὲν ἦσαν ἔτοιμα ὅλα τα ἀναγκαῖα τῆ πολέμου. Τῆτο ἐσάθη ἀρκετὸν νὰ ἐγείρῃ εἰς Κωνσταντινέπολιν μίαν φοβερὰν ἐπανάστασιν, νὰ καταβιβαδῆ ὁ Αἰχμέτ καὶ νὰ ὑψωθῆ ὁ ἀνεψιός τε Μαχμέτ. Τόσα ἐπροξένησεν αὐτῇ ἡ ἐπανάστασις, καὶ τόσον παραδόξος ἐφάνη ὥστε εὐλογον μοὶ φαίνεται νὰ ἀναφέρω πλατύτερον περὶ αὐτῆς.

Χαλίλ Α΄-
ποσάτης.

§. 4. Ἡπειρωτὴς τις Χαλίλ τῷ ὀνόματι, Γιαννιτζάρης τῷ ἐπαγγέλματι κοινῶς Πατρόνα ἐπωνομαζόμενος, ἐπειδὴ διὰ πολὺν καιρὸν εἶχε θαλεύσει εἰς τὰ κάτεργα μὲ αὐτὸ τὸ ὄφικιον, ἴδων ὅτι τὸ κράτευμα ἐδυσταρεῖσθε δι' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ λαὸς νὰ γογγύσῃ διὰ τὰ πολλὰ βάρη, ἐσοχάσθη

να κάμη μίαν επανάστασιν, χωρὶς μόνος τε να ἰξευρη τὸ διατί. Συνάξει μερικὰς τῶν ριλιων τε, καὶ ἀφ' ἑ τὸς πλάττει μίαν ὀπτασίαν, ὅτι τὸν ἐφάνη ὁ θεὸς ἰργισμένος κατα τῷ Σουλτάνω καὶ Βεζύρη, διατί ἐκαταγίνοντο μόνον εἰς τὴν ἀναπαυσίν της, καὶ ἡδονὰς της, καὶ ἔβαναν εἰς φανερόν κίνδυνον τὸ σφέτευμα εἰς ἓνα ἀδικον πόλεμον κατα τῶν Περσῶν, ἀπεφάσιτε νὰ κάμη μίαν επανάστασιν, νὰ καταβιάσῃ τὸν Ἀχμέτ. Ἐπῆνεσαν πάντες τὸν Χαλίλ, καὶ ἐδιώρισαν τὴν 19. Σεπτεμβρίω, ὡς ἀρχὴν τῆς ἔργου της. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνήχθησαν εἰς τρία μέρη, ἔσυραν πλῆθος λαῶν πρὸς τὸ μέρος της. Ὁ Χαλίλ λαβὼν μὲ ἓνα χερί τὸ φλάμπρον, καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὴν ῥομφαίαν, ἀρχιστε νὰ τρέχη διὰ τῆς πόλεως φωνάζων, ὅσις εἶναι ἀληθῆς Μωσουλμάνος, αἰ ἀκολουθήσῃ τὸ φλάμπρον. Τέτο μαδῶν ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ ἐλθὼν νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν, ἠδέλιθε μὲ τὸ ἡμερον νὰ τὸς ἡσυχάσῃ, δὲν ἤκησε τὴν συμβολὴν τῶν ὀπαδῶν τε, ὅτῃ τὸν ἐπαρακινῆσαν νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ, καὶ ἔδωκε τόσον καιρὸν ὡσε οἱ επαναστάται ἐσύναξαν πλῆθος λαῶν· τὰ λόγια πλέον δὲν ὠφελῆσαν, ἐπειδὴ ἐφώναζεν ὁ λαὸς, πῶς τότε μόνον ῥίπτειν τὰ ἄρματα ὅταν λάβειν τὸν Βεζύρη, τὸν Μωφτῆ, τὸν Κιαγιά, καὶ τὸν Καϊμακάμην, ὡς αἰτίες τῆς επαναστάσεως μὴ δικαίως διοικῶντες. Ἔως τόσον μερικοὶ αὐτῶν ἐλεγκάθησαν τὰς οἰκὰς ἐκείνων ὅτῃ εἶχον μέρος εἰς τὴν διοίκησιν, μάλιστα τῷ Βοεβόδα τῷ Γαλατᾷ, τῷ ὁποῖο τὴν οἰκίαν κερσεύσαντες, ἐρρίψαν ὅλα τε τὰ πλῆθη ἔξω ἀπὸ τὰ παραδύρα, λέγοντες, δὲν εἶναι πρέπον ἓνας καλὸς Μωσουλμάνος νὰ μιανθῇ μὲ τὰς ἀρπαγὰς καὶ ἀδικίας· αὐτὰ ἦσαν πλῆθη συναγμένα μὲ βίαν καὶ ἀδικίας ἀπὸ τῆς γυιαῶρ (ὡς συνήθιζον νὰ λέγωσι τὰς Χριστιανὰς) ὅθεν δίκαιον νὰ τὰ πάρειν αὐτοί. Οὔτε εὐρέθη ἓνας Τῦρκος νὰ πάρη καὶ ἓνα βελόνι, ἀλλ' ὅλα τα ἐσύναξαν οἱ Χριστιανοί.

§. 5. Τότε ἔδωκεν ὁ Αὐτοκράτωρ προσαγὴν τοῖς Χριστιανοῖς νὰ ἀρματωθῶσι, καὶ νὰ κτυπήσωσι τὰς επαναστάτας, ἀλλ' ὁ Χαλίλ ἐδιαλάλησε πῶς ἂν οἱ Χριστιανοὶ μείνωσι ἡσυχοὶ εἰς τὰ σπήτιά της, δὲν θέλει ἐνοχληθῆν, εἰδὲμὴ θέλει τὸ μετανοήσεν. Καὶ διὰ νὰ δείξῃ καὶ ἐμπράκτως τὴν ἀληθειαν, ἐτιμώρησε μερικὰς Τῦρκας σκληρῶς, ὅτῃ ἐπέραξαν Ἐκκλησίας, καὶ οἰκὰς Χριστιανῶν ἐναντίον τῆς προσαγῆς της. Ὅθεν καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἔμειναν εἰς τὰς οἰκίας των, προσμένοντες τὸ ἀποβησόμενον. Ἐπρόσθεξε προσέτι ὁ Χαλίλ νὰ εἶναι ἀνοικτὰ ὅλα τὰ ἐργαστήρια χωρὶς φόβον, νὰ παλῶνται ὅλα τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν φόβον ἦσαν ὅλα σφαιλισμένα, εἰς τὸν τρόπον ὅτι, ἔως ὅτῃ ἐβάσαξεν ἡ επανάστασις, ὅχι μόνον δὲν ἦτον ἔλαιψις εἰς Κωνσταντινῆπολιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλη φθείνια.

§. 6. Ἐκαταλαβὲν ὁ Ἀχμέτ πῶς δὲν εἶναι πλέον ζωὴ δι' αὐτὸν, ἂν δὲν εὐχαρισῆσε τὰς επαναστάτας, διὸ ἐξωρίζει τὸν Μωφτῆ, ῥίπτει εἰς τὰς ὁδοὺς τα νεκρὰ σώματα τῷ Βεζύρη ὅτῃ ἦτον καὶ γαμβρὸς τε, τῷ Κιαγιά, καὶ τῷ Καϊμακάμ. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἡσυχάσωσι οἱ επαναστάται, ἀρχισαν μᾶλλον κατα τῷ Αὐτοκράτορος, ὀνομάζοντες τὸν ψεύρη, καὶ παραβατὴν τῶν

Καταβιά-
ζεται ὁ
Ἀχμέτ.

των υποσχέσεών τε, ἐπειδὴ καὶ εὐρέθῃ ἀπερίτμητος. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἦτον Χριστιανὸς Ἀρμένιος τῷ γένει, ὅστις ἐλθὼν εἰς Κωνσταντιнопόλιν ἐπιγγέλλετο νὰ εἶναι Μωσουλμανός, καὶ ἔφρασε νὰ γίνῃ Βεζύρης. Οὐδὲν ἄφ' ὃ ἐκρέμασαν τὰ δύο πτώματα εἰς δύο δένδρα ἔδεσαν τὸ σῶμα τὸ Βεζύρη εἰς τὴν ἄραν ἐνὸς ἵππου, καὶ τὸ ἔσυραν ἕως εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον, φωνάζοντες νὰ τὰς δοθῇ ὁ ἀληθὴς Βεζύρης ζωντανός· καὶ ἔλεγον ὅτι ἐπειὸ δὲν τὰς εἶδεν τὸν αἰτίον τῆ ἐξολοθρευμῆ τῆς βασιλείας, ἤγουν τὸν Βεζύρη, ἦτον ἀνάξιος τῆς βασιλείας. Ματαίως ἐδοκίμασεν ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ τὰς ἡσυχάσῃ, διότι αὐτοὶ ῥιπτοντες τὸ σῶμα τῶ Βεζύρη εἰς τὰς κύνας, ἔσαιλαν ἓνα Ἰσπριζαδὲ ὀνόματι, ἀπὸ τὸ τζαμὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας, πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα· ἀφόβως ἐπαρρησιόσθη ἐνώπιον τῶ Ἀχμέτ. „ Αὐθέντη, τὸν „ λέγει, ἡ βασιλεία σε ἐτελείωσεν, οἱ ὑπήκοοί σε δὲν θέλουν πλέον νὰ „ σε γνωρίζουν διὰ Αὐτοκράτορα. „ Αὐτὰ μόνα τα λόγια ἐσάφησαν ἱκανὰ νὰ κάμνῃ τὸν Ἀχμέτ νὰ τρεῖξῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῶ Μαχμὲτ, καὶ νὰ τὸν χαιρετήσῃ ὡς Αὐτοκράτωρα λέγων αὐτῷ. „ Μὴν ἐμπιστευεσαι πολὺ εἰς τὰς „ ὑπαργὰς τῆς βασιλείας, ἕτε νὰ τὰς αφήνῃς πολὺν καιρὸν εἰς τὸ ἐπάγγελ- „ μὰ τὰς, ἀλλὰ νὰ τὰς ὑποχρεώσῃς συχνὰ νὰ δίδουν λόγον τῆς διοικήσεώς „ των. Ἄν ἐγὼ ἐφυλαττᾷ πάντοτε τοιαύτην πολιτικὴν ἤθελε τελειώσω „ τὴν βασιλείαν με τόσον εὐτυχῶς ὡς τὴν ἀρχήνισα. Εὐχομαι τὸ βασι- „ λειὸν σε εὐτυχέστερον, σὲ παρακαλῶ διὰ τὰς ὑἱὰς με, καὶ διὰ ἐμέ. “ Ὑ- „ σερον ὑπῆγε μόνος τε καὶ ἐσφαλίσθη εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν ὅπου εἶχε τὸν ἀνεψιὸν τε, ὅπου καὶ ἀπέθανε μετὰ πέντε χρόνας, βασιλεύσας 27.

Γ'δε περὶ αὐτῆς Ἐτήσιον Ἰστορίαν Ἰταλ. τὸν Σχμίδιον Τ. Β΄. τῶν Ὀ-
θωμανικῶν Αὐτοκρατόρων. Ἰστορίαν τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει ἐπαναστάσεως
τῆ 1730. 1731. τὸν Βιάγκην Ἰστορικὴν περιγραφὴν τῆς ἐν Πασσαροβιτς εἰρή-
νης. Τίμωνα Χρονολογία τῶν Ουγγρικῶν καὶ Τρανσυλβανικῶν ὑποθέσεων.
Τὸν Κιάρρον Ἰστορίαν τῆς Βλαχίας, Αὐγυστίνου Οὐμικάλια. Ἰστορ. τῆ πολέμου
μεταξὺ Καρόλου 5. καὶ Ἀχμέτ Γ'. Ἰστορίαν νεωτέρων Κινῶν Τ. Α΄. σελ.
267. καὶ ἄλλης.

§. 7. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Αὐτοκράτορος πατριάρχαι Κωνσταντι-
πόλεως ἐχρημάτισαν Γαβριὴλ Γ'. ἐκ Σμύρνης, Μητροπολίτης Καρχηδόνας (α)
ἀνὴρ

Πατριάρχαι
Κωνσ. Γα-
βριήλ Γ'.

(α) Σημειώτεον ὅτι ἐν τῷ Γ'. Τόμ. τῆς παρέσης Ἰστορίας Αἰῶνι 12. κεφ. 13. παραγ.
5. ὁ Μελετίος καλῶ αὐτὸν Γαβριὴλ Β'. ἀλλ' ἐκ ὀρθῶς διότι Αἰῶνι 13. κεφ. 14. παραγ. 4.
καλῶ πρῶτον τοῦ Γαβριὴλ Θεσσαλονίκης, ἀγκαλὰ καὶ μόνον τὸ ὄνομα ἀναφέρει περὶ αὐτῆ,
καὶ ἔδεν ἕτερον, καὶ κατωτέρα καλῶ Β'. Γαβριὴλ Γαυ. Ὑσερμένος τότε τῶν Κωδικῶν τῶν
πατριαρχῶν δὲν ἐδυνήθη νὰ διορθώσῃ τὴν παραδρομὴν τῆς Μελετίου· τῶρα δὲ δίκαιον νὰ τὴν
διορθώσῃ, λέγων ὅτι τῷ 1691. κοινῇ ψήφῳ ἀνιχθῆναι εἰς τὸν θρόνον Γαβριὴλ Θεσσαλονίκης
ἀνὴρ Θεσσαβῆς, καὶ ἐνάρετος, ὅστις ἀρρώστιας, μετὰ ἕξ μῆνας ἐκοιμήθη. Προσχερῆσθη δὲ
ὁ Ἀθηνῶν Θεοφάνης, ὅστις ὁμοίως τῷ Γαβριὴλ ἐτελεύτησε μετὰ ἕξ μῆνας, ἢ κατ' ἄλλης
ἑπτὰ.

ἀνὴρ ναυεχὴς, φρόνιμος, πρῶτος, καὶ εἰρηνικός, ὅσις ὀσίως καὶ θαυρέως διίδυνας τὸν θρόνον ἔτι πέντε, ἢ κατ' ἄλλως πέντε ἔτη, καὶ μῆνας δύο, ἢ καὶ κατ' ἄλλως ἔτι μόνᾳ τέσσαρα, βαρὺ θανάτῳ ἐτελεύτησε μηνὶ μαΐῳ 1707. Ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τῆς τῷ 1703. ἐκανόνιστε συνοδικῶς, εἰς τὸν τῶν Ἀγίων ἀριθμὸν συγκατατάξας, Διονύσιον Ἀρχιεπίσκοπον Αἰγίνης, Ζακύνθιον, τῶ ὁμοίως τὸ λείψανον σώζεται εἰς τὴν Ζακύνθον, ἐκτελεῖν θαύματα διηνεκῶς.

§. 8. Μετὰ τὸν Γαβριὴλ, κοινῇ γνώμῃ τῆς Συνόδου ψηφίζεται ὁ Ἡρακλείας Νεόφυτος, μουσικός συμβεβλῆτων τῶν Αυτοκράτορος, πρὶν δὲ λάβῃ τὸ κῦρος ἀπὸ τὸν Βεζύρην, ἐσυκοφαντήθη παρ' ἐχθρῶν τινος, ὡς κατασκοπεύων τὴν καὶ προδοτὴς τῆς βασιλείας, διὸ εἰς κάτεργον καταδικάζεται. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν καὶ πολλοὶ δὲν ἀναφέρουσι τὸν Νεόφυτον μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν. Αὐτ' αὐτῶ δὲ ἀναβιβάζεται εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν Κυπριανὸς ὁ Καισαρείας, τὴν βίβδον δὲς αὐτῷ ὁ Κυζίκου μητροπολίτης, ἐχίρρευε γὰρ τότε ὁ Ἡρακλείας θρόνος, μετὰ τὸν Νεόφυτον. Οὗτος ὁ Κυπριανὸς κατὰ τινὰς ἀμαθίας καὶ μέθυστος, καὶ εἰς ἄκρον ἐρασιχρήματος, ἐμισήθη παρὰ πάντων, διὸ ἐπροσκλαυθήσαν πρὸς τὸν Βεζύρην ὡς ἀνάξιος τῆς Πατριαρχίας, καὶ ἐξορίζεται εἰς τὸ ὄρος, πατριαρχεύσας ἔτι δύο, καὶ μῆνας ἕξ· ἕτεροι δὲ λέγουσιν ὅτι ζῶν ἀπλῶς, καὶ χωρὶς ἐπίδειξιν, μάλιςα θέλων νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἀρχαίαν σεμνότητα, καὶ τὴν εὐταξίαν, ἀπηγόρευσε τὰ πολύτιμα καὶ πολυέξοδα φορέματα, ὅλα γὰ ἀργυρὰ σκεῖν· καὶ ἠνάγκασε τὰς ἱερωμένους νὰ ζῆν μὲ λιτότητα, διὸ καὶ ἐμισήθη, καὶ ἐκατηγορήθη.

§. 9. Μετὰ τὸν Κυπριανὸν γίνεται Πατριάρχης Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτου, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ μουσικῇ ἦν τέλειος. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ σφοδρότητα καὶ αὐστηρότητα ἀρχίσθη νὰ διοικῇ, ἐφθονήθη, καὶ διεβλήθη πρὸς τὸν Βεζύρην, ὡς ἐραστὴς χρημάτων, καὶ νεωτερίζων εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἡμῶν, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα ἡ σκεδὴ αὐτῶ ἦν ἡ τῶν Φράγκων βίβλων ἀνάπτυξις, ἐμετέφραζε τότε τὸ τετραγλωσσον Λεξικὸν τῆς Μενύσκη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον. Ὅθεν ἀνελπίζως μὲ ὄλον ὅπῃ εἶχε καὶ πολλὰς συμβουδὰς ἐξάγεται τῶ θρόνου, ἀφ' ἧς ἐπατριαρχευσεν ἔτος ἓν, καὶ μῆνας τέσσαρα, καὶ ἀντ' αὐτῶ γίνεται Κύριλλος Κυζίκου ὁ Λέσβιος, ἀνὴρ εὐσεβείας καὶ βίω σεμνῶ κεκοσμημένος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, τῆς τε Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων. Οὕτως δὲ τῆς βασιλείας εἰς Ἀδριανουπόλιν διὰ τὰς τότε κατὰ Γερμανῶν ἐκστρατείας, ἦτον ἐκεῖ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου καὶ τῶ Κλήρου. Μία τῶν ἡμερῶν ὁ Βεζύρης ἐκάλεσε τὸν Πατριάρχην διὰ τινὰ αἰτίαν, καὶ δυσαρεσιθεὶς εἰς τὴν ἀποκρισίν τῃ ἐκίνησεν ὁ Βεζύρης τὴν κεφαλὴν

Νεόφυτος
Ἡρακλείας.

Κυπριανὸς
Καισαρείας.

Ἀθανάσιος
Ἀδριανουπόλεως.

Κύριλλος
Κυζίκου

ἐπτά. Κοινῇ δὲ γνώμῃ, Μελέτιος Ἀλεξανδρείας ὁ Πηγᾶς, ἐγένετο τοποτηρητὴς τῆς θρόνου διὰ ἓνα χρόνον, ὅτερον ἐκάλεσθη τὸ Β' ὁ Ματθαῖος, ὅσις πατριαρχεύσας ἔτι 4. κατ' ἄλλως δὲ 5. ἐβεβλήθη τῶ θρόνου, καὶ ἀπελθὼν ἐν τῷ Ἀΐωνι, καὶ μεγαλοσχημονήσας, ἔμεινεν ἐκεῖ. Μετ' αὐτοῦ δὲ γίνεται ὁ Ματθαῖος Γ' Ἰωαννῶν τὸ Β'.

Κυπριανός
το β'.
Κοσμάς Γ'.

λην τε. Τέτο ἰδόντες οἱ περὶ αὐτὸν ἤθελον νὰ φιλιώσωσι τὸν πατριάρχην διὰ μέσθ τιῶν τῶν δυναμένων· αὐτὸς δὲν ἐφρόντιτε παντελῶς, ὅθεν καταβιβάζεται τῷ θρόνῳ, τὸν ὁποῖον ἐδιοίκησε μῆνας δεκαοκτώ· καὶ ἀντ' αὐτῶ τὸν λαμβάνει ὁ Κυπριανός τὸ β' ὅσκι μετὰ τέσσαρας μῆνας ἐξεβλήθη διατι δὲν ἠθέλησε νὰ αὐξήσῃ τὸν ἐτήσιον φόρον. (α)

§. 10. Κοσμάς Γ'. ὁ Χαλκηδόνιος, ὁ χρηματίσας πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπος Σινῶ, εἶτα Κλαυδιόπολεως, καὶ τρίτον λησρικῶς Ἀλεξανδρείας· ἐπειδὴ ἔτι ζῶντος τῷ γνησίῳ πατριάρχῳ Ἀλεξανδρείας, λαμβάνει αὐτὸς τὸν θρόνον· διωχθεὶς δὲ παρὰ τῷ κλήρῳ καὶ λαῷ τῆς Ἀλεξανδρείας ἤλθεν εἰς Κωνσταντινῆπολιν, καὶ διέτριβεν εἰς τὸν οἶκον τῷ χατζῆ Γιώαννῳ, μέγα δυναμένῳ τότε τῶν υἱῶν αὐτῷ, καὶ συγγενῶν παρὰ τοῖς ἐν τῇ Πόρτῃ, διὰ μέσθ τῶν ὁποῖων, μάλιστα τῷ Μανολάκῃ Γενάρεως (μὴ Φελιτάντων τῶν προπατριαρχευσάντων Κυρίλλῳ καὶ Κυπριανῷ ὑποσχεθῆναι τὴν προσθήκην) ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ ἑκοσι τάλαντα τῷ Βεζύρη (ὅσκι φιλοδίκαιος ὢν, καὶ μὴ νικώμενος ἀπὸ χρημάτων, ὡς οἱ πρὸ αὐτῷ, ἐδιώρισεν ὅσα λαμβάνουσιν οἱ Βεζύριδες ἐπὶ τῶν πατριαρχευσάντων νὰ δίδωνται εἰς τὸ κοινόν, ἤτοι εἰς τὸ μηρὶ) διὸ γίνεται Πατριάρχης, ἢ κάλλιον τύπος πατριάρχῳ, ἐπειδὴ τὸ πᾶν ἔσεκεν εἰς χεῖρας τῶν υἱῶν τῷ χατζῆ Γιώαννῳ, οἵτινες ἔρριπταν κατάσιχα, ἐσύναζαν παντοίοις τρόποις χρημάτων μὲ πρόφασιν ὅτι τὰ ἐξόδευσαν εἰς τὰς μεγιστάνας τῆς Αὐλῆς· διὸ ἀγανακτάντων τῶν ἀρχιερέων, ἔπασχαν νὰ ἐκλέξωσιν ἕτερον Πατριάρχην. Γερεμίας δὲ ὁ Πάτριος, ὁ τότε Καισαρείας ποδῶν τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ κινέμενος ἵνα φέρῃ εἰς ἔκβασιν τὸν σκοπον τε, ὑπεσχέθη διπλᾶ κατ' ἔτος, ὅθεν καταβιβάζεται ὁ Κοσμάς πατριαρχεύσας ἔτη δύο, καὶ διὰ μεσιτείας τινῶν φίλων τε, λαμβάνει τὸν Ἀλεξανδρείας Θρόνον, καὶ ἀναβιβάζεται Γερεμίας Γ'. 1715.

Γερεμίας Γ'.

§. 11. Γερεμίας Γ'. ἀνὴρ κατὰ τὸν Προκόπιον εὐσεβὴς καὶ τρόπων χρυσότητι σεμνυνόμενος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης καὶ Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας κτλ'. Οὗτος ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων διὰ τὴν προσθήκην εἰς τὸ μηρὶ, διὰ τὸ ὑπέρογκον, καὶ δραστήριόν τε ἦδος, ἐζήτησεν ὀρισμὸν γνώμῃ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἀρχόντων, ἀνακαίνισαι τὸ Πατριαρχεῖον κατασσεσθρωμένον ὃν καὶ κινδυνεύον νὰ πέσῃ. Δο-

Σεν-

(α) Τόσον ὁ τῷ πρῶτῳ Κωνσταντινῆπ. Καλλιῖνῳ Κώδιξ περὶ τῶν πατριαρχευσάντων, ὅσον καὶ ὁ τῷ Ἀρχιδιακόνῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Παγκρατίῳ Δημάρῳ, ἔχουσι τὸ ὅτι αὐτὸς ὑπεσχέθη τὸ μηρὶ, ἀλλὰ πρέπει λάθος νὰ ἴναι. Διότι ἂν ἤθελον ὑποσχεθῆναι τὸ μηρὶ δὲν ἐδιώκετο ἀπὸ τὸν θρόνον, καὶ δαύτερον συμφωνῆσι καὶ οἱ δύο κατωτέρω, ὅτι πρῶτος ὁ πῶ ὑπεσχέθη τὸ μηρὶ ἐξάδι ὁ Κοσμάς. Ὁ πρῶτος λέγει, ὅτι ὁ Κοσμάς καὶ Κυπριανῷ ὑποσχεθῆναι, ὁ δαύτερος λέγει ἦτω, ἔτος ὁ πρῶτος (ἦγεν ὁ Κοσμάς) ὑποσχεθεὶς τὴν φορολογίαν. Ὅθεν φανερον πῶς καὶ οἱ δύο Κώδικες ἴναι σφαλτοί. καὶ ὅτι λάθη τὸ, ἀρνητικὸν μὴ· ἤτοι μὴ ὑποσχεθεὶς τὸν ἐτήσιον φόρον, ἤτοι τὸ μηρὶ, ἐξώθη τῷ θρόνῳ.

θέντος δὲ τῷ ὀρισμῷ δι' ἐπιμελείας τῷ Γερεμίᾳ, τῷ κλήρῳ, καὶ τὰ λαῶν μὲ πολλὰ χρήματα, ἀνηγέρθη ὁ Ναὸς τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἀφ' ἧ ἦτον σχεδὸν τελειωμένος ἔπεσεν ἡ σέγι, ἐπειδὴ ἦτον θόλος. Ἐλάβε δεύτερον ὀρισμὸν ὁ Πατριάρχης καὶ ἀνακαίνισθη ὡς τῇ σήμερον φαίνεται, ὁμῶς καὶ τὰ ἄνωθεν Συνοδικὰ καὶ Κελλεῖα. Ἡγοράσθη καὶ ὁ οἶκος τῶν εὐγενῶν Ἀρχόντων ἵνα κάσθῃται ὁ Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος ἐκάη ἐπὶ τῷ Πατριάρχῳ Νεοφύτῳ. Ὡν δὲ ὁ Γερεμίᾳς πρὸς τὰς Ἀρχιερεῖς φοβερὸς, καὶ μὴ δεχόμενος τὰς μεσιτείας των, ἀλλ' ἀπαιτῶν χρήματα πρὸς ἀνακαθίστην τῶν παρ' αὐτῷ ἐξοδευθέντων, διεβλήθη θανασιμῶς ὡς ἐπίβηλος καὶ γράφει Πέτρῳ Ρωσσίας ἵνα ἐκτρατεύσῃ κατὰ τῆς βασιλείας, καὶ ταῦτα ἐν καιρῷ μάχης· διὸ ἐφυλακώθη εἰς Ἀδριανόπολιν, ἐκεῖ ἔντος τότε τῷ βασιλεῶς, καὶ πάντες ἐφοβήντο τὸν θάνατον ἢ τὴν ἔξωσιν. Αὐτὸς ἀποδείξας τὴν ἀθωότητά τῃ, καὶ ἐξοδέσων ὑπὲρ τὰ 100. τάλαντα, ἀνέβη πάλιν εἰς τὸν θρόνον ἕως τῷ 1725. Δεκεμβ. 20. Ἐν τῷ ἀναμεταξὺ ἐξακολουθῶν νὰ ἀπαιτῇ ἱκανοποίησιν τῶν ἐξόδων τῃ, καὶ μισόμενος παρὰ τῷ τότε λαβόντος τὴν Ἡγεμονίαν Μολδαβίας Γρηγορίῳ Γκίκα, διατὶ δὲν ἐσυγχώρησεν αὐτῷ ἄνομον τι ζήτημα, δηλαδὴ μὴ δίδεσ ἀδειαν τῇ ἀδελφῇ τῷ Γκίκα νὰ χωρίσῃ τὸν νόμιμον τῆς ἀνδρᾶ διὰ νὰ λάβῃ ἕτερον, ὁ Ἡρακλείας Καλλίνικος ἔξωσεν αὐτὸν καὶ γίνεται Πατριάρχης· ἡ ἀπροσδόκητος ὁμῶς χαρὰ τῆς πατριαρχείας τόσον ἐτάραξε τὸν Καλλίνικον, ὡς ἔπεσε κατὰ ξηρος ἀπὸ τὴν ἀποπληξίαν. Οἱ συμβουδοὶ τῃ ἐπρόσφεξαν εἰς τὸν νεωστὶ κηρυχθέντα Ἡγεμόνα, ψιφίζουσι τὸν Παῖσιον καὶ ἐξωρίζουσι τὸν Γερεμίαν. Ἐπατριάρχευσεν ὁ Γερεμίᾳς ἔτη δώδεκα σχεδὸν μὲ καθημερινὰ ἔξοδα, ἐπιβλας καὶ κινδύνε.

§. 12. Παῖσιος Νικομηδείας ὁ Καππαδόκης, νέος ὢν τὴν ἡλικίαν, δοθείσης τῆς εἰδήσεως παρὰ τῷ Ἡγεμόνῳ Γκίκα ἐσπέρας σαββάτη, ὁ μὲν Γερεμίᾳς ἐπρόσμενε τὴν εἰδήσιν τῷ θανάτῳ τῷ Καλλίνικῳ, ὁ δὲ Παῖσιος τότε νὰ ξημερώσῃ ἵνα φορέσῃ τὴν χλαμύδα. Ἐξελθόντος δὲ τῷ Γερεμίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἐξωρίζεται εἰς τὸ Σινᾶ, καὶ εὐθύς ἀναβιβάζεται ὁ Παῖσιος, ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἦτον ἡ ἑορτὴ τῶν εἰσοδίων, ἔγινεν ἡ μετάθεσις τῇ β'. ἐν ἡ Χρυσάνδος ὁ Γλύμων, λόγον πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν. Πάντες ἐχάρησαν εἰς τῷτο, λέγοντες ὅτι ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν φόβον τῷ Γερεμίᾳ. Ὡν δὲ ὁ Παῖσιος πολιτικώτατος, πάντας τὰς Ἀρχιερεῖς εὐχάρια, ἀναβιβάζων εἰς τὰς ἐγκρίτας ἐπαρχίας τὰς φίλας καὶ ὁπαδὰς τῃ, τὰς δὲ λοιπὰς τὰς ἐκολάκευε μὲ λόγια καὶ μὲ τέχνας. Ἐπὶ τῷτῃ τῷ Πατριάρχῳ γέγονε τόμος συνοδικός, ἵνα οἱ ἄξιοι καὶ σπαδαῖοι, καὶ βίβι σεμνὰ εἰς τὰς ἀξίας νὰ ἐκλέγωνται, καὶ ἵνα παύσῃ τὸ σιμωνιακόν, ἔγινε ἡ ὀρθοδοξὸς Ομολογία, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀλλὰ δι' ὀλίγον ἐφυλάχθησαν. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ, τὰ τῷ μοναχικῷ ἐπαγγέλματος ὡς ὑπέρποτε ἀδετήθησαν, ἐπειδὴ οἱ πλείονες ὡς ἄρχοντες ἔβην καὶ κοσμικοί. Αἱ μακρὰ ἀκολουθίαι ἔλαβαν τέλος διὰ νὰ μὴ φιλοδωρῶνται κατὰ τὸ σῆνηδες οἱ ψαλταί. Ὁμοίως καὶ ἡ τῶν παραμονῶν τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστῷ γεννῶν, καὶ τῶν Θεοφανείων συνήθης

Ἀνακαίνι-
ζεται ὁ Πα-
τριαρχικὸς
Ναὸς τῆς
Κωνσταντι-
νυπόλεως.

Παῖσιος
Νικομηδείας

Τόμος Συ-
νοδικός.

της τελετή και ἐπίδειξις ἔπαυσαν, και ὁ φόβος και αἰδῶ τῆ Πατρι-
αρχικῆ ὀνόματος ἐσυκώθη, και πᾶν εἶδος καρίας ἐν τῇ αὐλῇ ἐτελείτο.

§. 13. Διὰ τὴν ἄκραν φιλοχρηματίαν αὐτῆ τῆ Πατριάρχῃ εἰς τὸν και-
ρὸν τῆς ἐπαναστάσεως κατεπατήθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστᾶτων τὸ Πατριαρχεῖον,
τὰ Ἅγια Λείψανα ἐκόπησαν, και διμερίσθησαν, τὸ Ἅγιον Μύρον ἐχύθη,
αἱ εἰκόνες ἀπὸ ψιφίων αἱ ἐκ τῆς Παμμακαρίστῃ κατετρεχάσθησαν, ὁ Ἅγιος
Ἄρτος ὁ εἰς τὸ Ἀρτοφόριον εὐρισκόμενος κατεπατήθη, και ἄλλα πολλα
ἔπαθεν ὁ θεῖος Ναός. Διὰ ὅλα αὐτὰ μισηθεῖς ὁ Παῖσιος καταβιβάζεται
τῆ θρόνῃ τῷ 1732. πατριαρχεύσας ἔτη 6. Ἰδε περὶ τῶν ρηθέντων Πατριαρ-
χῶν Μιχαὴλ Δεκιένιον ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Χριστιανῷ, Παγκράτιον Δήμαρον,
συλλογῇ Χρονολογ. τῶν Πατριαρχῶν ἀνέκδοτος, και Καλλιπικὸν Πατριάρ-
χην Κωνσταντινῆ πόλεως ἐν τῇ συνοπτικῇ διηγήσει τῶν Κωνσταντινῆ πα-
τριαρχ.

Ἀλεξανδ.
Παρθέσιος

§. 14. Τὸν δὲ Ἀλεξανδρείας θρόνον, μετὰ τὸν Παῖσιον, διεδέχθη
Παρθέσιος, συνοδοιπόρος ποτὲ ὦν τῷ Ἱεροσολύμων Παῖσιῳ, ὅτε ἐταξέθειτε
διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπῃς, ὅσιν ἐτελεύτησεν εἰς Σμύρνην τῷ 1689. κα-
ταπλακώδεις ἀπὸ τῶν κρημισμένα σπῆτια ἐν καιρῷ σεισμῶ, και μετ' αὐτὸν
Γεράσιμος Παλίδας, σοφὸς και πολυμαθὴς, ὅσιν εὐρέθη εἰς Κωνσταντινῆ πό-
λιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆ Νεοφύτῃ τῷ 1701. Τελευτήσαντος δὲ τῆ
„ Γερασίμου ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον Σαμὴλ ὁ Χῖος ἀνὴρ εὐσεβεῖα και
„ θεαρέσῳ πολιτεῖα ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατετραμένος, ἐλόγιμος,
„ και πολυμαθὴς, ἱεροκήρυξ, πεπαιδευμένος τὴν τε φύραθεν, και ἱερὰν
„ παιδείαν, ἱκανὸς ἀνιχνεύσαι τὸ βάθος τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἅς φιλοπόνως,
„ νύκτωρ και μεθ' ἡμέραν μελετῶν ἐ διαλείπει, ἅς ἐκείθεν ἐρανίζεται πνευ-
„ ματικαῖς εἰσηγήσεσι καταρτίζων τὸν χριστιανικὸν λαὸν πρὸς εὐσεβίαν,
„ και βίον ὅσιον και θεάρεσον, κατὰ τὸν Μοσχοπολίτην Προκόπιον. Ἐν
„ τῇ ἐπαριθμῆσει τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων. Ἀποθανόντος τῆ Σαμὴλ
Κοσμᾶς ὁ Χαλκηδόνιος, ὁ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινῆ πόλεως
παραιτήσας, και εἰς τὸ Σινᾶ ἀναχωρήσας, πολλαῖς παρακλήσεσι κινήμενος
ἐδέχθη τὸ βάρος τῆ Ἀλεξανδρινῆ θρόνῃ.

Ἀντιοχείας
Κύριλλος

§. 15. Τὸν Ἀντιοχείας θρόνον μετὰ τὸν Μακάριον, διεδέχθη Κύριλ-
λος, και μετὰ τῆτον Ἀθανάσιος, ἄνδρες ἄμφω ὅσοι και εὐσεβεῖς κατὰ
τὸν Προκόπιον.

Ἱεροσολύμ.
Χρύσανθος.

§. 16. Τὸν δὲ Ἱεροσολύμων θρόνον, διέπτε Χρύσανθος ὁ Πελοποννή-
σιος, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τῆ ὁποῖα ἀνακαινίσθη ὁ ἱερὸς Ναός τῆς Γερουσα-
λήμ, και τὸ τῆ Ἁγίας Τάφῃς Κεβέκλιον, διὰ τὸ ὁποῖον πολλα σκανδαλα
συναίβησαν μεταξύ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων, και τῶν ἐκείσε Φρατῶρων,
οἵτινες ἤθελον νὰ ἀνακαινίσωσιν αὐτοὶ τὸν κρημισθέντα ναὸν, ἔχοντες μαλιστα
βοηθῆς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας και Ἰσπανίας, τὰ ὁποῖα ἔτις ἀναφέρει
ὁ αὐτὸς Πατριαρχὴς Χρύσανθος εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Ἁγίας γῆς και τῆς
Ἁγίας πόλεως Γερουσαλήμ σελ. 97. Ἐκδόσ. Ἐνετίησι 1728.

„ Διατρίβοντες ἐν Κωνσταντινῶν ἐν ἔτει 1718. πολλὰς μᾶς ἐμή-
 „ νυτεν ὁ τότε εὐρισκόμενος ἐκεῖσε ἐξοχώτατος Πρέσβυς τῆ βασιλείας
 „ τῆς Γαλλίας Λαδοβίκος ΙΕ΄. Κύριος Μαρκέζος δὲ Μπονάκ, νὰ συνέλθω-
 „ μεν ὁμῶ καὶ νὰ συντύχωμεν ἀμέσως περὶ τῆς ὑποδέσεως ταύτης, σοχα-
 „ ζόμενος συνετῶς διότι καθὼς εἶχε τὸ ἔργον μεγάλας δυσκολίας παντα-
 „ χόθεν (ἐπειδὴ προσεχώσας κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ καὶ μέ-
 „ γας πρέσβυς τῆ Γερμανικῆ Καίσαρος, νὰ γένη καὶ παρ’ αὐτῆ ζήτησις ἐκ
 „ μέρους αὐτῆ τῆ Καίσαρος, διὰ τὴν ἰδίαν οἰκοδομὴν, τὸ ὁποῖον κοινῶς ἦτον
 „ ἀπαρέσκον, καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς Γάλλοις) ἐχρειάζετο καὶ ἡ ἄμεσος συνομι-
 „ λία μετὰξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῆ, καὶ ὄχι διὰ μεσαζόντων, καὶ ἐρμηνέων. Ἡ-
 „ μεῖς δὲ καὶ σοχαζόμενοι πολλὰ, ἀπεκοιμέμεθα κατὰ πρώτην σκέψιν τὸ
 „ τοιαῦτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἠκολούθησεν εἰς πολλὰς μῆνας. Πλὴν
 „ ὅταν ἔφθασεν ἡ προδεσμία τῆς θείας θελήσεως καὶ ἀρεσκείας, νὰ ἀνα-
 „ καινιδῆ ὁ θεῖος ἄτος ναὸς, συλλογιζόμενοι πολλὰ καὶ ἰδίως, καὶ μετ’
 „ ἄλλων θεοσεβῶν ἀξιωματικῶν προσώπων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν
 „ πνεύματι Ἀγίῳ κινούμενοι, ἐκρίθη καὶ ἀναγκαῖον, καὶ ὀφείμιμον νὰ γένη
 „ ἡ τοιαύτη ἄμεσος συνέλευσις καὶ συνομιλία, ὅθεν καὶ ἐγένετο τὸ πρῶ-
 „ τον, ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ 1718. μηνὶ Γανναρίῳ. Τελεοθεύσης δὲ τῆς πρῶ-
 „ τῆς ἐντεύξεως, μετὰ τῆς προσηκῆσθαι τιμῆς καὶ δεξιώσεως ἐκατέρων μερῶν,
 „ ἐγένετο ἀκολούθως καὶ ἡ περὶ τῆς οἰκοδομῆς σκέψις· πολλῶν δὲ λόγων
 „ κινήθέντων καὶ δυσκολιῶν εὐλογοφανῶν προβληθέντων καὶ ἐκ τῶν
 „ δύο μερῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπασαὶ ἀπέβλεπαν τὸ περισσότερον εἰς διχό-
 „ νοιαν, τέλος ἐφάνη (θεῶ τῆ Ἀγίῳ καὶ μόνῃ θελήσαντος) τρόπος ἐνώ-
 „ σεως θεμελιωμένος ἐπάνω εἰς τοιαύτην συμφωνίαν. Ὅτι ὁ θεῖος καὶ προ-
 „ σκυνητὸς εὐκτήριος οἶκος τῆ Ἀγίῳ Τάφῃ νὰ μείνῃ ὡς εἶναι, καὶ εὐρίσκειται
 „ πάντῃ καὶ πάντως ἀμετακίνητος, χωρὶς νὰ γένη εἰς αὐτὸν διόλου τις ἀνα-
 „ καινισμὸς, ἢ καὶ νὰ ἐγγίξῃ ψιλὴ ἀφῆ χειρὸς ἀποβλέπασα εἰς τινὰ διόρ-
 „ θωσιν αὐτῆ, λόγῳ τάχα ἢ ἀνακαινισμῆ, ἢ καλλωπισμῆ, καὶ τέτε τε-
 „ θέντος βεβαίῃ καὶ ἀμετακινήτῃ, νὰ γένη σοχασμὸς καὶ μελέτη εἰς τὰ
 „ λοιπὰ. Τῆτο, ἂν καλὰ πολλὰ δύσκολον ἐφάνη καὶ τῇ ἐξοχώτητι αὐ-
 „ τῆ, ἀλλὰ πολλὰ περισσότερον τῷ Προκυρατῶ τῶν Φρατόρων τῆ Ἀγίῳ
 „ Τάφῃ, παρόντι καὶ αὐτῷ τότε ἐκεῖσε (ἐπειδὴ εἰς τῆτο ἀπέβλεπεν ἅπας
 „ ὁ ἄγων τῶν Φρατόρων) πλὴν τέλας πάντων ἀγωνιζόντων ἡμῶν λαμ-
 „ πρῶς, καὶ καθαρῶς μὲ γνώμην ἰσχυράν, ὅτι ἂν τῆτο δὲν βεβαιωθῆ ἄλλῃ
 „ συνομιλία δὲν κάμνει χρεῖα νὰ γένη. Βλέπωντας ὁ πρέσβυς τὸ ἀμετά-
 „ θετον τῆς γνώμης ἡμῶν, μετὰ τὰς πολλὰς λόγους ἐξέρχθη καὶ ἐβεβαιώ-
 „ θη, ὅθεν καὶ ἐδόθησαν ἐγγράφα καὶ βεβαιωτικὰ εἰς τῆτο, καὶ ἐκ τῶν
 „ δύο μερῶν, παρ’ ἡμῶν μὲν πρὸς αὐτὸν, παρ’ αὐτῆ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἔπειτα
 „ καθ’ ἐξῆς ἠκολούθησαν ἐν διαστήματι ἰκανῶν ἡμερῶν αἱ λοιπαὶ συνομιλίαι,
 „ καὶ ἀμέσως, καὶ ἐμέσως, καὶ γενομένης ἐπωφελῆς καὶ τιμῆς συμφω-
 „ νίας, ἀναμεταξὺ ἡμῶν περὶ τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἀνακαινισμῆ, ἐμει-

» νεν ἀκολούθως ἢ σκέψις περὶ τῶ τρόπῳ τῆς ἀναφορᾶς τῶ ἀνακαινισμῶ εἰς
 » τὴν Ὑψηλοτάτην Πόρταν· τέλος δὲ εὐρέθη εὐλογον νὰ ἀκολοθῆσῃ καὶ
 » αὐτὴ τοιαυτοτρόπως.

Νὰ δώσῃ, ἤγουν ὁ Πατριάρχης Χρύσανθος ἀναφορὰν καὶ ἐνταυτῶ ὁ
 Πρέσβυς νὰ ἀνακαινισθῶν τῶ κατ' ἐνός τῶν δύο οἱ τόποι, χωρὶς βλαβῆν
 τῶν ἄλλων φυλῶν, καὶ ἔλαβον τὸ Χατ Σεϊρίφιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τόπος τῶν
 ἄλλων φυλῶν ἔμνεσκεν ἀδιόρθωτος, διὸ ἐπαρεκάλεσαν νὰ δοθῆ ἄδεια εἰς
 καθε φυλὴν νὰ διορθώσῃ τὰς ἰδίας αὐτῶν τόπας. Ἐλάβε διὰ τῆτο ὁ Πα-
 τριάρχης Χρύσανθος Χατ Σεϊρίφιον διὰ τὰς τόπας τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὁ Πρέ-
 σβυς ἕτερον διὰ τὰς τόπας τῶν Φραγγῶν, καὶ λοιπὰς φυλάς. Ὅμως τὸ Χατ Σεϊ-
 ρίφιον τῶ Πατριάρχῃ ἐπερίεχεν ὅτι ὄχι μόνον νὰ διορθωθῶσι τὰ ἔνδον τῶ θεί-
 ναῶ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἕξω. Ἀφ' οὗ δὲ ἀνακαινισθὴ ὁ ναὸς, δὲν ἄφηναν νὰ ασ-
 πριθῆ, ἐπειδὴ δὲν ἐπεριέχετο αὐτὸς ὁ ὄρισμός εἰς τὸ Χατ Σεϊρίφιον, διὸ
 πάλιν ὁ Πατριάρχης Χρύσανθος ἔλαβε καὶ ἕτερον ὄρισμὸν πρὸς τὸν Πασᾶν
 τῆς Γερουσαλὴμ, καὶ ἀσπρίθῃ ὁ ἀνακαινισθεὶς ναὸς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ Γωσήφ Α΄. καὶ Καρόλα ς. Ἀυτοκράτορων, καὶ τῶν γενο-
 μένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Δύσει.

§. 1.

Γωσήφ Α΄.
 Ἀυτοκρά-
 τωρ Γερμα-
 νίας ἀπὸ Χ.
 Γ. 1705.

Μετὰ τὸν θάνατον Λεοπόλδου Ἀυτοκράτορος Δύσεως τῶ 1705. ζήσαν-
 τος ἔτι 65. καὶ βασιλεύσαντος 47. διεδέχθη τὸν Ἀυτοκρατορικὸν
 θρόνον ὁ υἱὸς αὐτῶ Γωσήφ Α΄. γεννηθεὶς ἐκ Μαγδαληνῆς Τηρεσίας τῶ
 1678. καὶ σεφθεὶς βασιλεὺς Οὐγγαρίας 1687, καὶ ψηφισθεὶς βασιλεὺς Ῥω-
 μαίων τῶ 1690. Καθὼς διεδέχθη τὸ πατρικὸν βασίλειον, διεδέχθη καὶ
 τὰς πατρικὰς δόξας, ὅθεν καὶ πολλὰς πολέμους ἐποίησε (ὄρα τὸν Ὀττιέρον
 ἰσορία τῶν πολέμων περὶ τῆς διαδοχῆς τῆς Γαλλίας) διὰ νὰ συστήσῃ τὸν
 ἀδελφὸν τῶ Κάρολον, τὸν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσαντα, βασιλέα Γαλλίας,
 εἰς τόπον Καρόλα Β΄. τῶ ταυτῆς βασιλείας, ὅστις εἰς τὴν διαθήκην τῶ
 ἄφισε διάδοχον, Φίλιππον Δεκα τῶ Ἀγγλῶ, καὶ ἤθελε τὸν συστήσῃ με-
 τὴν βοήθειαν τῶν Ἀγγλῶν, καὶ Ολλανδῶν, ἃν δὲν ἀπέθνησκεν ἀπὸ τῶν
 εὐλογιαῶν τῶ 1713. ζήσας ἔτι 33. ἐξ ὧν ἐβασίλευσε μόνον ἕξ. Οὗτος
 ἐκυρίευσεν τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως τῶ 1707. ὑπέταξε τὰς Οὐγγρὰς
 ἐπαναστατήσαντας τῶ 1706. ἀπεβαλε τῶ Γμπερὶ τὰς Ἐλέκτωρας τῆς Κο-
 λωνίας καὶ Βαβαρίας.

§. 2.

§. 2. Εὐθύς Κάρολος ὁ ἀδελφός τῆ εὐρισκόμενος ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπέστρεψεν εἰς Γερμανίαν ἵνα διαδεχθῆ τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἀξίαν. Οὗτος ἐγεννήθη τῷ 1685. καὶ ἐκηρύχθη Ἀρχιδῆξ Ἀβερίας τῷ 1686. Ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς νηπιότητός τῆ, οἱ ἐπισταῖντες εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆ, ἐνεπνευσαν αὐτῷ ἐνθερμον ζῆλον δια τὸν καθολικισμὸν, καὶ μῖσος δια τὰς λοιπὰς θρησκείας, καὶ μίαν μεγάλην εὐλάβειαν καὶ τιμὴν πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς, εἰδησιν ἀρκετὴν τῶν ἐπισήμων, καὶ διαφόρων διαλεκτῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης. Ἀποθανόντος τῷ 1700. Καρόλος β΄. Ἰσπανίας βασιλέως ἀκλήρῃ, ἐκηρύχθη κατα τὴν διαθήκην τῆ, ὁ Δούκας τῆ Ἀγγυῖ βασιλεὺς Ἰσπανίας εἰς ὄνομα Φιλίππου Ε΄. Ὁ δὲ Κάρολος Ἀρχιδῆξ Ἀβερίας κηρύττεται εἰς Βιένναν βασιλεὺς Ἰσπανίας εἰς ὄνομα Καρόλου Γ΄. λαβὼν ὅλα τὰ δικαιολογήματα ὅπῃ εἶχεν ὁ ἀδελφός τῆ Γωσήφ, καὶ ὁ πατήρ τῆ Λεοπόλδος, εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἰσπανίας. Ἄναψε τότε μέγας πόλεμος μεταξὺ τῶν τῶν δυο βασιλέων, καὶ ἐμβῆκεν ὁ Κάρολος θριαμβευτὴς εἰς Μαδρίδ, ἀλλ' ὕπερον ἔχασε σχεδὸν ὅλας τὰς πόλεις ὅπῃ εἶχεν ἀποκτήσει εἰς Ἰσπανίαν, καὶ δὲν τῆ ἔμεινεν εἰμὴ ἡ Βαρκελώνη καὶ Ταρρακῶνα. Μαδρὼν δὲ τὸν θάνατον τῆ ἀδελφῆ τῆ Γωσήφ, ἄφησε τὴν διοίκησιν τῆς Ἰσπανίας εἰς τὴν γυναῖκα τῆ, καὶ ἦλθεν εἰς Βιένναν ὅπῃ ἐκηρύχθη Αὐτοκράτωρ τῷ 1711. ἐναντίον τῶν συνδέκων τῆ Οὐτρέκτ, Ράδσαδ καὶ Βαδὲ. Ἠκολούθησε τὸν πόλεμον εἰς Ἰσπανίαν κατὰ τῆ Φιλίππου, καὶ ἐνταύτῳ ἐπολέμησε καὶ τὰς Ὁθωμανὰς, τῶν ὁποίων ἐπῆρε τὸ Τεμισβάρ, Βελιγραδ, καὶ ἕτερα κάστρα, καὶ εἰρήνευσε με' αὐτὰς τῷ 1718. εἰς Πασσαροβίτζ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηθη. Τέλος πάντων ἔγινε μία τετραπλευς συμμαχία, μεταξὺ τῆ Αὐτοκράτορος, Ἀγγλων, Γαλλῶν καὶ Ὀλανδέζων, δια τῆς ὁποίας ὁ Αὐτοκράτωρ ὑπέσχετο νὰ γνωρίσῃ δια νόμιμον βασιλέα τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου Ε΄. παραιτῶν διὰ πάντοτε κάθε δικαιολόγημα ὅπῃ ἠμπορῆσε νὰ ἔχη εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον, καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ὑπέσχοντο ἐκ μέρους τῶν νὰ διαυθεντεύσωσι τὸν Αὐτοκράτορα, ὡς Ἀρχιδῆκα Ἀβερίας εἰς τὴν ἐξουσίαν ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆ, καὶ νὰ δοθῆ αὐτῷ ἡ Σικελία. Δὲν ἠδεύθησεν ἡ Ἰσπανία νὰ συνδράμῃ εἰς αὐτὴν τὴν συμμαχίαν, ἀλλὰ τέλος πάντων ἔσερξε καὶ αὐτὴ, καὶ ἔγινε συνδίκη ἐν Βιέννῃ τῷ 1725. τοιοτρόπως, ὅτι ἡ Ἰσπανία νὰ μείνῃ εἰς Φιλίππου Ε΄. καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτῆ, ὁ δὲ Κάρολος νὰ λάβῃ τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, καὶ Σικελίας (διὰ τὸ ὅπῃ σφοδρῶς εἶχεν ἀντισταθῆ ὁ Πάπας Κλήμης ΙΑ΄. ἀλλὰ ματαίως, διότι ὁ διαδοχός τῆ Γνωκέντιος ΙΓ΄. τὸ ἔσερξε) τὴν ἐπαρχίαν τῶν Μεδιολανῶν, καὶ τὸ βέλγιον καὶ προσέτι νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Κάρολος τὴν Ἐτρεβείαν, τὰ Δουκάτα τῆς Πάρμας, Πιατζέντζας, ὅταν λείψαν οἱ νόμιμοι κληρονόμοι αὐτῶν. Ἐδοκίμασεν ὕπερον νὰ σερωῶσῃ τὸν Ἐλέκτωρα τῆς Σαξωνίας ὡς βασιλέα Πολωνίας ἐναντίον τῶν Γαλλῶν, οἵτινες ἠδέλον τὸν Στανισλαον, καὶ βοηθῆμενος ἀπὸ τῆς Ρώσσης ἔλαβε τὸν σκοπὸν τῆ, ὡς κατωτέρω ἠδηῖται. Τέλος πάντων τῷ 1737. ἀναψε πάλιν πόλεμος μεταξὺ Γερμανῶν καὶ Ὁ-

Κάρολος ε΄.
Αὐτοκράτωρ
Γερμανίας ἀπο Χ.
Γ. 1711.

Φωμανῶν, Φλιβερός διὰ τὰς Ἀβεριακὰς, ἐπειδὴ υποχρεώθησαν μὲ τὰς γε-
νομένας συνθήκας τῷ 1739. νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ Βελιγράδ, τὴν Σερβίαν, καὶ
ὅσας τόπας ἐξουσίαζεν ἡ Ἀβερία εἰς τὴν Βλαχίαν. Ὑστερον ἀπὸ μίαν τοι-
αύτην ζημιώδη εἰρήνην ἐτελεύτησεν ὁ Κάρολος τῷ 1740. Ζήτας ἔτι 55. ἐξ
ῶν ἐβασίλευσεν ἔτι 29. Ἰδε τὸν Ὀτίερον ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τόπῳ, τὸν Ἀδ-
βοκάτ, τὸν Βέρτιον ἐν τῇ Συνόφει τῆς Ἐκκλησίας. Ἰσορίας τὸν Τίμωνα
Χρονολογ. Ἐπιτομ. τῶν Οὐγγρῶν, τὸν Κιάρον Ἰσορ. τῶν ἐπαναστάσεων
τῆς Βλαχίας, Οὐμικάλιαν Αὐγασίνου, τὴν ἐτήσιον Ἰσορίαν Καρόλε 5. Ἰσο-
ρίαν, τὸν Βιάγκην Ἰσορική περιγραφὴ τῆς ἐν Πασσαροβιτζ εἰρήνης, Γυοκέντ.
Μοντίνου Ἰσορίαν τῶν συμβάντων τῆ θανάτῃ Καρόλε 5. καὶ ἄλλες.

Πραγματι-
κὴ Διαταγὴ
Καλόγε 5.

§. 3. Μὴ ἔχων ὁ Κάρολος κληρονόμος ἀρσενικὸς, προεῖδεν ὅτι μετὰ
τὸν θάνατόν τε πολλὰ συγχύσεις καὶ ταραχαὶ ἐμελλόν νὰ ἐγερθῶσιν εἰς
τὸ βασιλείον τε διὰ τὴν διαδοχὴν, ὅθεν ἐσοχάσθη νὰ τὰς προλάβῃ, καὶ
ἔκαμε μίαν Διαταγὴν, τὴν ὅποσαν ἠδέληστε, ἵνα ἔχῃ περισσοτέραν ἰσχύον,
νὰ ἀσφαλίσῃ μὲ ὄνομα ἱερὸν τρόπον τινί, ὀνομάτας αὐτὴν, Πραγματικὴν
διαταγὴν, καὶ νὰ βεβαιωθῇ καὶ κυρωθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ βασιλεία τῆς Εὐρώ-
πης· εἰς αὐτὴν τὴν Διαταγὴν ἀφ' ἧ ἀνάφερε τὰς διαφορὰς Πράξεις, Δια-
θήκας, Γράμματα τῶν πρὸ αὐτῆς Αὐτοκρατόρων, Βασιλέων, Ἀρχιδυκῶν
κτλ". εἰς τὸ νὰ σερεώσῃ καὶ νὰ συστήσῃ πῶς αἱ ἐπαρχίαι τῆ Ἀβεριακῆ Οἴ-
κῃ δὲν πρέπει νὰ διαμοιραθῶσιν, ἀλλὰ νὰ μείνωσιν ἐνωμένα, λέγει ἔτω.

“ Ἡμεῖς μὲ τὰ δηλωτικὰ μας ἀποφασιστικὰ γράμματα, δημοσιευθέντα
τῇ 13, Ἀπρίλ. 1713. ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν Συμβέλων μας, καὶ διοικητῶν
τῶν ἐπαρχιῶν μας, καὶ ἑτέρων ὑπαρχῶν, ἀνανεώταμεν ὅχι μόνον τὸ
προνόμιον τῆς πρωτοτοκείας μας, ἦτοι τὰ πρωτοτοκεῖα ὅπῃ ἤδη τόσον ἰ-
σχυρὰ ἐσερεώθη καὶ ἐριζώθη εἰς τὸν σεβασμόν μας οἶκον, ἀλλ' ἔτι ἐν ἰ-
σχυρεῖ τῆς πληρεξουσιότητός μας, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς καταστάσεως
τῶν ὑποθέσεών μας, τὴν ἐκαταστήσαμεν εἰς σχῆμα Πραγματικῆς Διατα-
γῆς καὶ παντοτεινῆ καὶ ἀμεταπίεζε διατάγματός, ἐξηγῶντας αὐτὰ τὰ
πρωτοτοκεῖα καὶ διαδοχὴν καθαρώτερα, συζηθεῖσαν ἀπὸ τὸν πρῶτον
Αὐτοκράτορα Λεοπόλδον μεταξὺ τῶν Ἀρσενικῶν Περιγίτων τῆ σεβασ-
μῆς Οἴκῃ μας, καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν ἐπεκτεινομένην μεταξὺ τῶν Ἀρχι-
δυκιστῶν. Ἡμεῖς ἐδηλοποιήσαμεν μὲ λόγους σαφεῖς, καὶ ἐξ ἐπίτηδες,
ὅτι μὴ ὄντων Ἀρσενικῶν, ἡ διαδοχὴ νὰ πέσῃ ἐν πρώτοις εἰς τὰς Ἀρχιδύ-
κισσας θυγατέρας μας, δεύτερον εἰς τὰς Ἀρχιδυκισσας ἀνεψίας μας, καὶ
τέλος πάντων εἰς ὅλας τὰς ἀπογόνους τῆ ἐνός καὶ τῆ ἄλλῃ γένεας. Θέ-
λοντες ὅτι εἰς κάθε περίστασιν νὰ φυλάττωσιν αὐταὶ τὴν τάξιν τῆς διαδο-
χῆς τῆ γένεας, ὡς σημειωμένον ἐστὶ εἰς τὸ προρρηθὲν ἡμέτερον διάταγμα,
τὸ ὅποιον κατ' ἀκριβείαν συμφωνεῖ μὲ ἐκεῖνο ὅπῃ ἐσερεώθη διὰ τὰς ἀρσε-
νικὰς κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρωτοτοκειῶν, καὶ τῆς διαδοχῆς κατὰ γένος.

“ Ἐπομένως, καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς Διαταγῆς ἡ Γαλινοτάτη
Ἀρχιδυκισσα Μαρία Γωσεφίνα γυνὴ τῆ βασιλικῆς περιγίτου τῆς Πολω-
νίας,

» νίας, καὶ Σαξωνίας, ἔκαμεν ὄρκον νὰ συμφωνήσῃ, καὶ νὰ δεχθῆ τὰς συν-
» δήκας τῆς φανιλίας, τὰ πρωτοτοκεῖα ἤδη συσφάδεντα εἰς τὸν σεβάσμιόν
» μας οἶκον καὶ τὴν ρηθεῖσαν τάξιν τὴν διωρισθεῖσαν διὰ τὴν διαδοχὴν κα-
» τὰ γένος.

« Τὸ αὐτὸ παρετηρήθη μὲ τὴν Γαλινοτάτην Ἀρχιδέκισσαν Μαρίαν
» Ἀμάλιαν, σύζυγον τῆ Γαλινοτάτη Πρίγκιπος Ἐλέκτωρος τῆς Βαβαρίας.
» Στοχαζόμενος ὡς ἀναγκαιότατον διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἀνάπαυτιν, καὶ ἡ-
» συχίαν τῶν ἐπαρχιῶν μας τῶν κληρονομικῶν ὅπῃ ἐξησιάζομεν εἰς τὴν
» Φλάνδραν, ὅτι αὐτὴ ἡ τάξις τῆς ἀχωρίσε διαδοχῆς ὅλων τῶν βασιλειῶν
» μας καὶ κληρονομικῶν ἐπαρχιῶν. καὶ τὰ πρωτοτοκεῖα νὰ δεχθῶσιν εἰς
» τὰς ρηθεῖσας μας Ἐπαρχίας τῆς Φλάνδρας, καὶ ὅτι διὰ νὰ εἰσελθῇ τοιαύ-
» τος νέος νόμος, πρέπει νὰ ἀκυρωθῆ ἐκεῖνος τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπαρ-
» χιῶν σεφεωμένους εἰς τὰς Φλάνδρας μας ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτωρα Κάρολον Ε'.
» μακαρίας μνήμης, τὸν πρό ἡμῶν, καὶ κάθε ἄλλῃ συνήθεια τῶν αὐτῶν ἐ-
» παρχιῶν, κατ' ὅσον δὲν συμφωνῶσι μὲ τὴν ρηθεῖσαν τάξιν, καὶ κανόνα
» τῆς διαδοχῆς, ἀπεπατίσαμεν. κτλ. κτλ. κτλ.

§. 4. Ἀφ' ἧ ὁμοῦ ἐξέδωκεν ὁ Κάρολος μίαν τοιαύτην διαταγὴν ἐσο-
χάσθη προσέτι διὰ τελείαν ἀσφάλειαν νὰ τὴν κυρώσῃ μὲ ὅλας τὰς ἐπαρ-
χίας τῆ Γεμπερίας· ὅθεν τὴν ἐπρόβαλλεν εἰς τὴν Δίαιταν τῆς Ρ' ατι-
σβῶνος, εἰς τὴν ὁποίαν ἦυρεν ἐναντιώσεις ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ἐλεκ-
τόρων τῆς Βαβαρίας, Σαξωνίας, καὶ τῆ Παλατινάτη καὶ μ' ὅλον τῆ-
το ἐκυρώθη ἀπὸ ὅλην τὴν Δίαιταν. Ὅταν δὲ Κάρολος τῷ 1731. παραι-
τησε τὸν σκοπόν του, τῆ νὰ συζητήσῃ τὴν ἐμπορικὴν συντροφίαν τῆς Ὁσένης,
ἢ Ἀγγλίας καὶ Ὁλλανδίας υποχρεώθησαν νὰ ὑπερασιωθῶσιν αὐτὴν τὴν δια-
ταγὴν. Ὁμοίως ἔκαμεν ὑπερον καὶ ἡ Γαλλία εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀλλαγῆς
τῆ μεγάλης Δεκάτης τῆς Ἐτραρείας, μὲ τὰ δύο Δεκάτα τῆς Λορραίνης καὶ
Βάρ. Εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιν ἦσαν τὰ πράγματα καὶ ἀποδηήσκει ὁ Κάρολος.
Εὐθύς ἀρχισαν αἱ ταραχαὶ, τὰς ὁποίας εἶχε προῖδει ὁ Κάρολος, διὰ τὴν
διαδοχὴν τῶν ἐπαρχιῶν τῆ Ἀβεριακῆ Οἴκου, διὰ νὰ προλάβῃ τὰς ὁποίας εἶ-
χε κάμῃ τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν. Ὁ Ἡγεμὼν Εὐγένιος ἔλεγε περὶ αὐτῆς
τῆς διαταγῆς πῶς ἑκατὸν χιλιάδες στρατιῶται, τὴν ἐδιαυθέντευαν καλῆτερα
ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδας συνδηκας, καὶ δὲν ἐφεύσθη, ὡς κατωτέρω θέλει ἰδε-
μεν.

§. 5. Εἰς τὰς χρόνας τῆτων τῶν Αὐτοκρατόρων, ἀρχιεράτευσαν ἐν Ρ' ὠ-
μη μετὰ τὸν Γενοκέντιον ΙΒ'. ὁ Κλήμης ΙΑ'. Γενοκέντιος ΙΓ'. Βενέδικτος ΙΓ'.
καὶ Κλήμης ΙΒ'.

Κλήμης ΙΑ'. ἐπωνομαζόμενος πρῶτον Γεωργίου Φραγκίσκος Ἀλβάνης
γεννηθεὶς εἰς Πέζαρον, ἐψηφίσθη τῷ 1700. ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμέ-
νος, πατὴρ τῶν πτωχῶν, καὶ συνδρομητῆς καὶ ὑπερασιωτῆς τῶν σπαδαίων.
Ἐφρόντιζεν ὁμοῦ περισσότερον νὰ ὑπερασιωθῆ τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα
τῆς Ἐκκλησίας, πάρεξ τὴν εἰρήνην αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, Ἐδέχθη εἰς Ρ' ὠ-
μην,

Ἀρχιερεῖς
Ρ' ὠμης.

Κλήμης ΙΑ'.

μιν, ἔδωκε καταφύγιον Γακώβω ζ'. Στάρτ, ὅσις ἀδίκως ὑπερήδη τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ προφάσει ὅτι ἦτον Καθολικός. Ἐκύρωσε τὴν καταδίκην τῶν πέντε προτάσεων τῆ Γανσενί μετὴν Βέλλαν, Ἀμπελον Κυρίε Σαβαώθ, κατέκρινε τὰς δεισιδαιμονιώδεις τελετὰς τῶν Μισσιοναρίων τῆς Κίνας, καὶ ἐξέδωκε τὴν περίφημον Διαταγὴν, ἧς ἡ ἀρχή. Ὁ Μονογενὴς, μετὴν ὅποιαν κατέκρινεν ἑκατὸν μίαν πρότασιν τῆ Κησνελίε, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται· ἐδοκίμασε νὰ ἀκυρώσῃ τὴν βασιλικὴν Μοναρχίαν τῆς Σικελίας, ἀλλὰ ματαίως. Ἀπεδοκίμασε τὴν ἐκλογὴν τῆ Δακὸς τῆ Ἀννόβερ εἰς Ἐλέκτωρα τῆ Ἰμπερίε, ἐπειδὴ δὲν ἦτον Καθολικός, καὶ ἐμεταχειρίσθη κάθε τρόπον ἵνα μὴ γίνῃ, ἀλλ' οἱ κόποι τε ἐφάνησαν μάταιοι. Ἀρχιερατεύσας δὲ ἔτη 21. ἐτελεύτησεν ἔτῶν 72. Σώζονται τῆ αὐτῆ ἑμίλια διάφοροι, καὶ ἄλλα τινα, τύποις ἐκδεδομένα. Ἰδε περὶ αὐτῶ τὸν Σιζερόνιον εἰς τὸν βλοντε, τὸν Ἀδβοκάτ, τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὸν Ἐγγυ ἐν τῷ Ποντιφικῷ σοφῷ σελ. 930. τὸν Γβαρνάκιον βίε τῶν Ρώμης Ἀρχιερέων καὶ Καρδινάλιων Τ. Α΄. Σελ. 369. καὶ Τ. Β΄. Σελ. 1. καὶ τὸν βλοντε παρὰ τῆ Πολυδώε.

Γ'νοκέν-
τιος. ΙΓ΄.

§. 6. Γ'νοκέντιος ΙΓ΄. Μιχαὴλ Ἀγγελοσ λεγόμενος πρὶν τῆς ἀρχιερατείας τε, Ρωμῆος τῷ γένει ἀπὸ λαμπρᾶν καὶ παλαιαν Φαμηλίαν, Κόντι λεγομένην, ἐκ τῆς ὁποίας ὀκτώ Πάπιδεσ ἐγιναν· ἐψηφίσθη τῷ 1721. καὶ ἀρχιερατεύσε λαμπρῶς, καὶ μετ' βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν ἔτη δύο καὶ μῆνας δέκα, καὶ μετ' αὐτὸν διεδέχθη τὸν Παπικὸν θρόνον Βενέδικτος ΙΓ΄. ἴδε τὰς ἄνω συγγραφ.

Βενέδικτος
ΙΓ΄.

§. 7. Οὗτος ὀνομάζετο Βικέντιος Μαρία Καρδινάλις Οὐρσίνος, ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κιρκύων, ἀνὴρ ταπεινός, γλυκύς, ἡμερος, εὐσεβὴς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας θερμὸς ζηλωτής. Ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἀνήκοντα εἰς ἕνα ἀγαθὸν Ἀρχιερέα, ἔκαμε πολλὰς Συνόδουσ εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ὅπῃ ἐδιοίκησε πρὶν γίνῃ Πάπας, εἰς μετεορύθμισιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, καὶ ἡδῶν. Ἡ συνεχὴς προσευχή, νηστεία, ἐγκράτεια, σκληραγωγία, ὁ ζήλος τε διὰ τὴν ὀρθὴν κήρυξιν τῆ Εὐαγγελικῆς λόγου, καὶ τὴν καθαρότητα καὶ ἀπλότητα τῆς ἡθικῆς, ἡ ἐπιμελεία τε εἰς τὸ νὰ διατηρῆται ἐν εὐταξίᾳ εἰς πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν κατέσχησεν εὐάρεσον, καὶ σεβάσμιον εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ἀπηγόρευσε τοῖς κληρικοῖς τὰ τῶν λαϊκῶν φορέματα, ἕτε ποτὲ ἐκλύθη τὰ ῥάσα τῆ τάγματός τε. Κατέκρινε καὶ αὐτὸς τὰς τελετὰς καὶ ἔθιμα τῶν Κινῶν· ἐσυνάθροισε Σύνοδον ἐν Ρώμῃ εἰς βεβαίωσιν τῆς διαταγῆς τῆ πρὸ αὐτῆ Κλήμεντος, ἐκύρωσεν ὑπερον τὴν διδασκαλίαν τῶν Θωμιστῶν Θεολόγων περὶ τῆς χάριτος, καὶ προορισμῶ, περὶ ὧν κατωτέρω. Ἐπαυσε τὰ σκάνδαλα, καὶ διαφορὰς τῆς Αὐλῆς τῆς Ρώμης μετὰ τὰς Βασιλεῖς. Ἐνα μόνον ἐσμίκρυνε τὴν δόξαν τε, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τε, ὁ Καρδινάλις Κόσσια, υἱὸς ἐνὸς μπερμπέρι τῆς Νεαπόλεως ἐπροχώρησε τόσον εἰς τὴν εὐνοίαν τε, καὶ ἐσύναξε πλάτη ἄπειρα μετὰ τὰς τυραννίας καὶ ἀδικίας τε, ἀλλ' ἐτιμωρήθη, ὑπερον ἐφυλακώθη εἰς τὸ φέριον
τῆ

τῆ αγίῃ Ἀγγέλῃ ὅπως καὶ ἐτελεύτησε πλήρῃς πλάτῃ καὶ ἀτιμίας. Οὗ δὲ Βικέντιος διΐδυνας τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν ὁσίως καὶ θεαρέτως διὰ χρόνου ἕξ, ἐτελεύτησε τῷ 1730. ἐτῶν 81. σώζονται τῷ αὐτῷ πολλὰ συγγράμματα. Γ'δε περὶ αὐτῆ τῆς ἀνωθεν συγγραφῆς, εἶτι τὴν ἱερὰν Ρ'ώμην σελ. 1. τὸν Γκαρνάκιον Τ. Α'. 39. καὶ Τ. Β'. 409. καὶ Ἀνδρέα Τρεῖα εἰς τὸν Βίον τε.

§. 8. Μετὰ τὸν Βενέδικτον ἀρχιεράτευσε Λαυρέντιος Κορτίνης ἐκ Φλωρεντίας μετωνομασθεὶς Κλήμης ΙΒ'. τῷ ὁποίῳ χρεωθεὶ ἡ Ρ'ώμη ὅλον τῆς τὸν καλλωπισμὸν, ἐπειδὴ ἐφθίασε τὰς ὁδὰς, ἔκτισε κτήρια ἡρώα, ναεὶς, καὶ ἄλλα· ἐσόλισε τὸ Καπιτώλιον μὲ καθε εἶδος ἀρχαιοτήτων, πρὸς μάθησιν τῶν Ἀγαλματοποιῶν, Ζωγράφων, καὶ τῶν τὴν Ρωμαϊκὴν Ἱστορίαν ἀσπαζόντων. Ἐκάμην εὐρυχωρότερον τὸν λιμένα τῆ Ἀγκῶνος, ἠλευθέρωσε τὴν Ρ'αβένναν ἀπὸ τὰς πλημμυρας τῶν ποταμῶν, κατασκευάσας χανδάκια καὶ κυλάκια διὰ νὰ τρέχῃν τὰ νερά. Ἀρχιερατεύσας δὲ εἶτι δέκα, ἐτελεύτησεν ἐτῶν 88. Γ'δε τῆς ἀνω συγγραφῆς, καὶ τὴν ἱερ. Ρ'ώμην σελ. 31. τὸν Φευράνιον ὑπόμνημα περὶ τῆ βίῃ καὶ κατορθωμάτων αὐτῷ, τὸν Γκαρνάκιον Τ. Β'. Σελ. 66. καὶ 575.

§. 9. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς αἰῶνος ὁ Αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος εὐρισκόμενος εἰς ἀνάγκην ἐσυμφώνησε μὲ Φριδέρικον τρίτον Ἐλέκτωρα τῆ Βρανδεβέργης μὲ συνθήκας, ἐν αἷς ὑπέσχετο νὰ γνωρίτῃ διὰ βασιλέα Βορρσίας ἢ Πρωσίας τὸν αὐτὸν Φριδέρικον, ὅταν αὐτὸν τὸν δώσῃ μίαν βοήθειαν δέκα χιλιάδων στρατεύματος δι' ὅλον τὸν καιρὸν τῆ πολέμου κατὰ τῶν Γάλλων καὶ Ἰσπανίας διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς Ἰσπανίας, καὶ νὰ ἔχῃ φυλακὰς ἀρετὰς εἰς Φιλίππυργον, νὰ εἶναι πάντοτε σύμφωνος μὲ τὸν Αὐτοκράτορα εἰς ὅλας τὰς υποθέσεις τῆ Ἰμπερίας, ὅτι τὸ βασιλικὸν τε ἀξίωμα νὰ μὴ μεταβάλλῃ εἰς ἄλλὸν τὰ χρεὶ ὅπως ἔχει εἰς τὸ Ἰμπερίον, νὰ μὴ ζητήσῃ πλέον τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ὅπως ὁ Ἀβερσιακὸς Οἶκος ἐχρεωθεῖσεν αὐτῷ, καὶ νὰ ὑποσχεθῆ νὰ δίδῃ πάντοτε τὴν ψήφον τε εἰς ἐκλογὴν τῶν ἀρσενικῶν τῆ Αὐτοκράτορος Ἰωσιφ, εἰάν δὲν ἦσαν αἰτία μεγάλα ὅπως νὰ βιάζῃ τὴν Ἐλέκτωρα νὰ ἐκλέξωσι δι' αὐτοκράτορα ἀπὸ ἄλλου οἴκου. Μία τοιαύτη συνθήκη ἐπροξενήσεν μεγάλην ταραχὴν εἰς Ρ'ώμην, Κλήμης ΙΑ'. ἐφώνησεν, ἀντετάθη, ἀλλὰ δὲν εἰσηκόσθη. Ἡ Πολωνία ἦτις δίκαιον εἶχε νὰ ἀντιταθῆ ὡς κυριεύσασα μέρος τῆς Βορρσίας ἐσιώπησε. Τὸ Τευτονικὸν τάγμα ἀντετάθη, καὶ ἐζήτηι νὰ λάβῃ τὴν Βορρσίαν. Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, Πολωνίας, Δανίας, καὶ Σβετίας ἐγνωρίσαν διὰ βασιλέα τὸν Φριδέρικον, ὅστις ἐξέφθη τῷ 1701. ἐπ' ὀνόματι Φριδέρικος Α'. Ἀξίον σημειώσεται ὅτι εἰς τὴν τελευτὴν τῆς μόνος τε ἔβαλε τὸ βασιλικὸν διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς, ἵνα δείξῃ πως μόνος τε ἀπέκτησε τὸν Στέφανον, καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλου. Αὐτὸς ἔλαβε τρεῖς γυναῖκας, ἐκ τῆς πρώτης ἐγέννησε μίαν θυγατέρα, ἐκ τῆς δευτέρας Φριδερίκου Γαλιέλλον, ὅστις διεδέχθη καὶ τὸν πατρικὸν θρόνον, τὴν δὲ τρίτην τὴν κπεβαλλεὺν εἰς μημόστυνον τῆ ἀναβιβασμῶν εἰς τὸν θρόνον. Αὐτὸς ἐστύσθη τὸ ἵππικὸν τάγμα τῆ Μαύρη Ἀετῆ.

Κλήμης ΙΒ'.

Κατάστασις
Γερμανίας.Φριδέρικος
Βρανδεβέρ-
γε Ἐλέκ-
τωρ σέφεται
βασιλεὺς
Πρωσίας.

Φριδερίκος
Γεζλιέμος
Βασιλεὺς
Πρωσίας.

§. 10. Διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς τε Φριδερίκος Γεζλιέμος, εἰς τῷ ὁποίῳ τὸν καιρὸν οἱ Εὐαγγελισαὶ εἰρήνευσαν, καὶ ἔπαυσαν οἱ διωγμοὶ κατ' αὐτῶν, μάλιστα τῷ 1713. δεκαεξέ χιλιάδαι Λυθηναιῶν εἶχαν διωχθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῆ Στρασβέρου ἐξ αἰτίας τῆς Θρησκείας, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας, ὅπερ διήγον εἰρηνικῶς. Προσέτι Φράγκιος, Μινίξρος Εὐαγγελικὸς, ὡς αὐτοὶ καλῶσι τὰς ἑαυτῶν Ἐκκλησιαστικὰς, ἐσύζησεν εἰς Ἀΰλαν, σπυδαζήριον περιβόητον, διὰ τὸ σπυδαζῶσιν οἱ νεοὶ τὴν Θεολογίαν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εὐγύναν ὑπερον ἕνα πλῆθος Θεολόγων ἀρχηγῶν νέας αἰρέσεως, τῶν ἀπαδῶν Λυθηναιῶν, αὐτοὶ εἶναι μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιστῶν, ὡς οἱ Γανσενίται μεταξὺ τῶν Καθολικῶν, δὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τῆς ἄλλης εἰς τὰς μουσικὰς αὐτῶν ἀπαθείας. Ὑπερον ἐφάνησαν καθε εἶδος Κρακνέρων, Ζινζενδορφιάνων, Γυγιχτελιάνων, αἰρέσεις μίαι τῆς ἄλλης ἀξιοτέρα γέλωτος, αἰτίνας δέλωσαι τὰ ἐναγκαλιζῶνται τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, διηλαθὴ τὴν κοινότητα τῶν ὑπαρχόντων, καὶ τὴν ἰσότητα τῶν καταστάσεων, ἔπεσαν εἰς πολλὰς μισητὰς καταχρήσεις, ἤγουν τὰ μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως τὰς γυναῖκας τῶν εἰς τὰς συνελεύσεις, ὡς πολλοὶ λέγουσι. Πᾶσαι αἱ αἰρέσεις, ἐν εἰρήνῃ διάγουν εἰς τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας, καμμία θρησκεία δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὡς πρὸς τὸ ἡθικόν· διὸ ὑποφέρονται ἐξ ἴσου εἰς τὸ βασίλειον, ἔχων ὁ καθ' εἰς τὴν ἄδειαν τὰ ὑπάγει εἰς τὸν παράδεισον ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁδὸν ὅπερ τῷ ἦτον πλέον εὐάρετος. Ἀρκεῖ τὰ εἶναι καλὸς πολίτης καὶ τὸ βασίλειον δὲν φροντίζει περισσότερον τὴν πεισέει. Ὁ
 „ ψευδὴς ζήλος εἶναι ἕνας τύραννος λέγει ἕνας συγγραφεὺς τῆ παρόντος αἰώ-
 „ νος εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆ Βρανδεβουργικῆ οἴκῃ Μέρ. Β΄, ὅπερ περὶ δεισιδαιμο-
 „ νίας καὶ θρησκείας ὁ λόγος. καὶ Ἀ΄ ρθ. Γ΄. Σελ. 271. ἐκδ. Βερολίνα 1751)
 „ ὅσις ἐρημώει τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἡ ἀνοχὴ τῶν θρησκείων, ἡ ἡ ἀνεξιθρησκ-
 „ κεία, Λατινιστὶ Τολεραντζία, εἶναι μίαι ἡγαπητικὴ μήτηρ, ἣτις τὰς ἐπι-
 „ μελεῖται, καὶ τὰς κάμνει τὰ ἀνθῶν. „ Ὅταν Κάρολος ΙΒ΄ Σβεκίας βα-
 „ σιλεὺς εὗρισκετο εἰς Γερμανίαν, ὑποχρέωσε τὸν Αὐτοκράτωρα Γωσήφ τὰ ἐ-
 „ πιτρέψῃ ἑκατὸν ἑκασιπέντε Ἐκκλησίας εἰς τὰς Λυθηναν-Καλβινιστὰς τῆς
 Σλεσίας, τὰς ὁποίας εἶχον κυριεύσει οἱ Καθολικοί. Τῆτο μαδῶν ὁ Πάπας
 Κλήμης ΙΑ΄ ἐπαραπονέθη αὐστηρῶς παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι Γωσήφ, ὅσις
 τὸν ἀπεκρίθη, πῶς ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς Σβεκίας τὸν ἔλεγε τὰ γίνῃ Καλβίνος,
 ἢ Λυθηνανός, δὲν ἔξευρε μόνος τε τὴν ἔκαμνε.

§. 11. Ἔως ὅτε εὐτυχῶσεν ὁ Κάρολος, εὐτυχῶσαν καὶ οἱ Εὐαγγελισαὶ, δυσυχῆντος δὲ τῷ Καρόλου, ἐδυσύχησαν καὶ αὐτοὶ, διότι ἀρχίσαν παντῶ οἱ Καθολικοὶ τὰ τὰς ἐνοχλῆν μάλιστα εἰς Σλεσίαν, Μοραβίαν, καὶ Βοημίαν καὶ σχεδὸν εἰς πᾶσαν τὴν Γερμανίαν. Μάλιστα τῷ 1736. τόσου αὐξήστε τὸ κακόν, ὡς ἐναγκαλιζῶνται ἡ Ἀγγλία, Ὁλλανδία, Βορυστία, Σβεκία καὶ Δανία, τὰ ζητήσωσιν ὁμοφώνως τὴν ἀκύρωσιν τῆ τετάρτης Ἀ΄ ρθης τῆς ἐν Ρ΄σβικῃ Συνθήκης, ὡς ἀρχὴν ὄλων τῶν διχονοιῶν. Αὐτὸ τὸ Ἀ΄ ρθρον ἀφ' ἧ ἐδιδώρισε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν τόπων ὅπερ οἱ Γάλλοι ἡ ἔτε-

ροι επήραν από τον Αυτοκράτωρα, και από το Γ' μπερίον, τελειώνει με
 „ αυτές τας λέξεις Religione tamen catholica in locis sic remanentis,
 „ in statu quo nunc est remanente· ἦγεν, „ μενόσης όμως τῆς Καθολι-
 „ κῆς θρησκείας εἰς τὰς ἔτιω ἐπισηρομένους τόποις, εἰς τὴν κατάστασιν εἰς
 „ τὴν ὁποίαν εἶναι τώρα. “ Εἰς τρόπον ὅτι ἂν αὐτὸ τὸ Ἄρθρον ἐξαλείφε-
 το, ἔπρεπε τὸ ἐξαιρετώτερον καὶ ἐκλεκτώτερον μέρος τῆ Τρεβέρεως, ἡ Ἐ-
 πιτοκότη τῆς Σπείρας, τὸ Παλατινάτον τῆ Ρήνη, τὸ Δουκάτον τῶν δύο
 Γεφυρών, τὸ Βρισγαύιον, καὶ ἡ Σέλβα Νέρα, να εἶναι Εὐαγγελικαὶ ὡς
 ἦτον πρὶν τῆ πολέμου τῆς ἐν Ρωσβικ Συνθήκης. Οἱ Αυτοκράτωρ ὑπεσχέ-
 δη να συντρέξῃ, εἰς τὴν γνώμην αὐτῶν τῶν βασιλέων, ἡ Ρωσσία καὶ Γαλ-
 λία δὲν ἐναντιώθησαν παντελῶς, ἀλλ' ὁ Πάπας τόσο σφοδρῶς ἀντετά-
 δη, ὡς ἀπέτυχον τῆ σκοπῆ των, ἕως τὸν καιρὸν τῆς διορθώσεως ὅπῃ
 ἔγινε μετὰ τὸν πόλεμον ἐν Πολωνία, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται.

§. 12. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ παρόντος αἰῶνος Ἐρνεστος Δεξ τῆ Ἀνω-
 βερ ἔδωκεν εἰς τὸν Αυτοκράτωρα Λεοπόλδον ἕξ χιλιάδας στρατιωτῶν εἰς τὸν
 ἐν Οὐγγαρία πόλεμον, καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν ἐκλέχθη Ἐνωτος Ἐλέκτωρ
 τῆ Γ' μπερίε. Μεγαλας ἀντιστάσεις εὗρεν αὐτὴ ἡ ἐκλογὴ ἀπὸ τῆς λοιπῆς
 Ἐλέκτορας, καὶ ἀπὸ τὸν Παπαν, ἀλλ' ὁ Αυτοκράτωρ εὕρισκόμενος εἰς με-
 γαλιν ἀνάγκην, ἐσοχάσθη ὅτι δὲν πληρῶνει ἀκριβα μίαν τοιαύτην βοήθει-
 αν, μὲ ἕνα μάταιον τίτλον.

§. 13. Τῷ 20. ἔτει τῆς Αυτοκρατορίας Καρόλου ε'. τοῖστος χειμῶν ἔγινεν
 εἰς Βιένναν, τόσο κρύος, τόσα χιόνια ἔπεσαν, ὡς λύκοι, ἀρκάδες, ἀγ-
 ριόχοιροι, καὶ ἄλλα ζῶα ἄγρια, τυραννόμενα ἀπὸ τὴν πείναν ἐξῆλθον
 ἀπὸ τὰ δάση, καὶ ἦλθον κοπαδία ἕως εἰς Βιένναν κατατρώγοντες ὅ, τι,
 νῆρισκαν, ἀνθρώπους, ζῶα, ἕως μέσα εἰς τὰ προάστεια ἦλθον τὰ ἐλάφια
 καὶ ἀγριόχοιροι, τὰς ὁποῖας οἱ ἄνθρωποι ἐσκότωναν περιπατῆτες ἀρματω-
 μένοι ἡμέραν καὶ νύκτα. Ὅταν ἡ χιών διελύθη, ἔπεσεν ἐνταύτῳ καὶ
 τόση βροχὴ, ὡς ἡ πλημμύρα τῶν ὑδάτων ἔσυρεν οἴκους, ἐξερίζωσεν δέν-
 δρα, ἐπνίξε πλῆθος ἀνθρώπων, ἕως καὶ χωρία ὀλόκληρα ἔσυρε, καὶ τὸ
 νησίον Σχιστῆ ἐν Οὐγγαρία κατεποντίσθη, εἰς τρόπον ὅτι τὸ νερὸν ἔφ-
 θασεν ἕως εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα τῶν σπητιῶν.

§. 14. Εἰς τὴν Σβεκίαν ἀποθανόντος Καρόλου ΙΑ'. ἐβασίλευσεν ὁ
 υἱὸς τῆ Κάρολος ΙΒ'. ὑπὸ τῆς ἐπιτροπίας τῆς βασιλίσσης μητρὸς τῆ, καὶ
 πέντε τῆς Συγκλήτης· οἵτινες ἐδιοικῆσαν τὸ βασιλεῖον ἕως τὸν δέκατον χρό-
 νον κατὰ τὴν διαταγὴν τῆ πατρὸς τῆ, καὶ ἐκηρύχθη νόμος ἡλικίας τῷ 1697.
 ὄντος τότε ἑτῶν δεκαπέντε. Εὐθύς ὅπῃ μόνος τῆ ἔλαβε τὸν πατρικὸν θρό-
 νον, ἔδειξε πῶς μέλει να γίνῃ ἕνας Ἡρώας. Διαφόρης πολέμου ἔκαμε
 σχεδὸν με ὅλα τὰ βασίλεια τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς ὁποῖας ἀπεκτησε τὸ
 ὄνομα Ἀλέξανδρος τῆς Ἀρκτῆ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ ἡ Ἐκκλησία τῶν
 Λυθηριάνων παντῆ ἔλαβεν ἄνεσιν καὶ ἐλευθερίαν· μετὰ τὸν θανατὸν τῆ ὁ-
 μως, τόσο ἐκεῖ, ὅσον καὶ εἰς Πολωνίαν καὶ εἰς πᾶσαν σχεδὸν τὴν Καθο-
 λικὴν

Ε' κλογὴ
 Ε' ννάτε Ε'-
 λεκτοράτε.

Βαρὺς χει-
 μῶν ἐν Βιεν-
 νη·

Σβεκίας·

λικήν Γερμανίαν ὑπερήθησαν οἱ μὴ Καθολικοὶ τῶν προνομίων τῆς, καὶ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς. Ὁ βίος τῆς τῆ βασιλείας γεγραμμένος ἀπὸ τὸν Βολταίρον εἶναι ἄξιος ἀναγνώσεως. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ ἐβασίλευσεν Οὐλρίκη Ἐλεονώρα τῷ 1719. ἣτις μετ' ὀλίγον καιρὸν κατέστησε βασιλεῖα τὸν ἄνδρα τῆς Φριδέρικον Α΄. ὅστις ἐπειδὴ ἔῃτον Καθολικὸς ἐνηγκαλλίστατο τὴν ἀρσιν τῆ Λυθέρου διὰ τὴν ἀναβῆ εἰς τὸν θρόνον. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς πολλαὶ ταραχαὶ ἐγέναν εἰς τὴν Σβεκίαν τόσον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ διὰ τὴν βασιλείαν, καὶ ἔτι ζῶντος τῆς πᾶσαι αἱ ἐπαρχίαι ἔκλεξαν διάδοχον Ἀδόλφον Φριδέρικον Β΄. τῆ Ὀλσείν, Οὐτίν, Ἐπίσκοπον Λαβέκκας· ἴδε περὶ αὐτῶν τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὸν Λακόμπ Γεοργίαν τῆς Ἀρκτε, τὸν βιον τῆ Καρόλε παρα τῆ Βολταίρου.

Δανίας.

§. 15. Εἰς τὴν Δανίαν ἐβασίλευσε τῷ 1699. Φριδέρικος Δ΄. ὅστις ἔπεμψεν εἰς Γυθίας πολλὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἵνα κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς οἱ Προτεστάνται ἐώρτασαν ἕνα Γεβιλαῖον καταμνησιν τῶν Λατίνων, εἰς μνήμην τῆς συστάσεως τῆ Λυθηρανισμῆ εἰς τὴν Δανίαν. Πρὸς τὰ τελετῆς βασιλείας τῆς, τοιαύτη πυρκαϊὰ ἐγένετο εἰς Κοπενάγγελν, ὡς παλάτια, Ἐκκλησίαι, καὶ μοναστήρια παντοῦ κατεκαύσαν. Εἰς αὐτὴν τὴν πυρκαϊάν ἐκάη καὶ ἡ θαυμαστὴ βιβλιοθήκη, ἣτις ἔξω ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα τυπωμένα βιβλία, ἐπεριεσχεν ἕως ἑκοσι χιλιάδας χειρόγραφα παλαιὰ εἰς διαφόρους διαλέκτους γεγραμμένα, τὰ ὅποια ὅλα ἀνάλωμα τῆ πυρῆς ἐγέναν, προσέτι καὶ αἱ δύο μηχαναὶ τῆς Φυσικῆς καὶ Ἀστρονομίας τῆ περιβοήτου Τύχωνος - Βράχως. Μετὰ τὸν Φριδέρικον ἐβασίλευσε Χριστιάνος ε΄. εἰς τὴν σέψιν τῆ ὅποια ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆ Κοπενάγγελν χρίσας αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα τῆς, τῆ μὲν βασιλείας τὸ πρόσωπον ἄλειψε, τὸ μέτωπον, σῆθος, τὰς δύο χεῖρας καὶ τὴν παλάμην τῆς δεξιᾶς, τῆς δὲ βασιλίσσης μόνον τὸ μέτωπον καὶ τὸ σῆθος. Ἰδε περὶ αὐτῆς τῆς ἀνω ριζέντας συγγραφεῖς.

Πολωνίας.

§. 16. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆ παρόντος αἰῶνος ἐβασίλευσεν εἰς Πολωνίαν, Φριδέρικος Αὐγυστος Β΄. μετὰ τὴν ἀρσιν τῆ Λυθηρανισμῆ, καὶ προσηλυτιστὴν τῆ εἰς τὸν Καθολικισμόν, ἀλλ' ὑπερον ἐδιώχθη, καὶ ἐσέφθη βασιλεὺς Στανισλάος Λεσζίνσκιος Παλατίνος τῆς Ποντανίας. Ὁ Αὐγυστος, ὅστις ἀκωστῶς παραίτησεν, ευρῶν ευκαιρίαν καὶ ἄρματα, ἔλαβε πάλιν τὸ βασίλειον τῷ 1710. καὶ ἔμεινεν ἕως τῆ 1733. ὅτε καὶ ἐτελεύτησεν. Εὐθὺς ἐκηρύχθη πάλιν ὁ Στανισλάος, ἀλλ' ὑπερον ἠναγκάσθη ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν καὶ Ἀυσρίαν νὰ παραίτησῃ τὴν βασιλείαν εἰς Αὐγυστον Γ΄. υἱὸν Αὐγύστου Β΄. τῆ ἔμεινεν ὁμως ἕως ἔζη ὁ τίτλος βασιλεὺς, καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν δύο δεκάτων Λοβραίνιας καὶ Βάρ. Τὰ πολλὰ ἐνάστα προτερήματα τῆς τῆ βασιλείας Στανισλάου τόσον λαμπρὰ ἦσαν, ὡς δικαίως ἀπελάυσεν τὸ ὄνομα εὐεργέτης. Εἰς τὰς ἡμέρας αὐτῶν τῶν βασιλείων μεγαλὸν διωγμὸν υπέφεραν οἱ ἡμέτεροι Ὁρθόδοξοι, καὶ πάντες οἱ μὴ Καθολικοὶ. Ὅρα πε-

ρι αὐτῆ κατωτέρω· ἀνάγνωθι τὰς ἄνω συγγραφῆς, καὶ τὸν Προῦαρτ, Γ΄ορίαν Στανισλάω τῆς Πολωνίας.

§. 17. Ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ μετὰ τὸν θάνατον Λυδοβίκου ΙΔ΄. ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτῆ Λυδοβίκος ΙΕ΄. ὅστις μὴ ἔχων νόμιμον ἡλικίαν, ἐδιοικεῖτο τὸ βασίλειον ὡς ἐξ ὀνόματός τε παρὰ Φιλίππου Δεκοῦ τῆ Ἀγγυῖᾳ, τῆ βασιλεύσαντος ἐν Γισπανίᾳ. Πολλὰ σκάνδαλα ἐσυνέβησαν ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὰς χρόνας τῆς τῆ βασιλείας διὰ τὴν ἀρεσίαν τῆ Γανσεύης, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς τῆ Κλήμεντος διαταγῆς· ὅρα κατωτέρω.

§. 18. Ἐλευθερωθεῖσα ἡ Ἀγγυλία ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῆ Κρομβελία, ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῆ υἱῆ τῆ Κρομβελία Ρηχάρδα τῆ φιλοσόφου πλέον ἢ πολιτικῆς, διὸ καὶ παραίτησιν ἔκαμε τῆς βασιλείας. Τότε οἱ Ἀγγυλοι συμφώνως ἐκάλεσαν Κάρολον Β΄. εἰς τὸν θρόνον τῆ πατρὸς τε, καὶ μετὰ τῆτον ἔγινε βασιλεὺς ὁ υἱὸς τε Γάκωβος Β΄. ὅστις δεχόμενος τὸν Καθολικισμὸν ἐμισήθη ἀπὸ τὸν λαὸν, μάλις α δέλων νὰ γίνῃ μονάρχης ἐλευθερος καὶ νὰ μὴν ὑπόκειται εἰς τὰς νόμους τῆ βασιλείας, δὲν ἐπεριποιεῖτο τὸν λαὸν ὅπῃ ὑπερβολικῶς ἀγαπᾷ τὴν ἐλευθερίαν τε, ἐφυλάκωσε πολλὰς ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγγυλίας, ἤφερον εἰς τὴν Αὐλὴν Νάντζιον τῆ Πάπα, ἐπεριποιεῖτο καὶ ἠγάπα τῆς Γησβίτας, μάλις α καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐδιοικεσε κατ' ἀρέσκειαν τὸν βασιλέα, τῆ ὁποῖα καὶ μουσικός συμβαλάτωρ ἦν. Ἐπασχε τέλος πάντων παντοίοις τρόποις νὰ φέρῃ πάλιν τὸν Καθολικισμὸν εἰς τὴν Ἀγγυλίαν, καὶ ἔδειχνε τόσον ζήλον, ὡς ἡ ἰδία Αὐλὴ τῆς Ρώμης τὸν κατέκρινεν, ὅθεν προετοιμάζετο κρυφίως μία συνωμοσία κατ' αὐτῆ. Τῆτο μαθὼν Γεβλιέλμος Στατθάλδερ Ο΄λβανδίας, ὅστις εἶχε διὰ γυναῖκα τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τῆ Γακώβου, ἐσοχάσθη νὰ ἀρπάξῃ τὸν θρόνον τῆς Ἀγγυλίας. Ἐνας πλέσιος Γεδαῖος τῆ Ἀμσελοδαμῆς, τὸν ἔδωκε δύο μιλιβνια φιορίνια, λέγων αὐτῷ, ἂν εὐτυχήσῃς, εἶμαι βέβαιος πῶς δέλει μὲ τὰ ἐπιτρέψεις, εἰδὲ δυσυχίσεις, εὐχαρισθῆμαι νὰ τὰ χάσω. Μὲ αὐτὰ τὰ ἄσπρα ἦλθεν ὁ Γεβλιέλμος εἰς τὴν Βρεττανίαν, ἐδίωξε τὸν Γάκωβον, ἀρπάξε τὸν θρόνον, καὶ ἐβασίλευσε δεσποτικῶς. Μετὰ τὸν θάνατόν τε ἔλαβε τὸν θρόνον Ἀννα Σταάρτ θυγατὴρ Γακώβου Β΄. καὶ μετ' αὐτὴν, ὁ θρόνος δικαίως ἐτύχηεν Γακώβω Γ΄. υἱῷ Γακώβου Β΄. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦν Καθολικός, ἔγινε βασιλεὺς Ἀγγυλίας, Γεώργιος Λυδοβίκος Ἐλέκτωρ τῆ Ἀνώβερ. Ἐδοκίμασεν ὁ Γάκωβος νὰ ἀπολαύσῃ τὸν πατρικὸν θρόνον, ἀλλὰ ματαίως, ὅθεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φερόμενος κατήνησεν εἰς Γαλιαν, ὅπῃ ὁ τότε Πάπας τὸν ἐδέχθη, τὸν ἐπεριποιήθη μετὴν πρέπεσαν τιμὴν, δίδωντάς τε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Μετὰ τὸν Γεώργιον Α΄. ἐβασίλευσεν ἐν Ἀγγυλίᾳ Γεώργιος Αὐγαστος Β΄. Εἰς τὰς χρόνας αὐτῶν τῶν βασιλέων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγυλίας, ἢ νὰ εἰπῶ κάλλιον αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀγγυλίας ἐταράττοντο, μία μὲ τὴν ἄλλην μετὰς λογοτριβὰς τῶν Καθαρῶν, τῶν Πρεσβυτέρων, Κρακέρων, Συμφωνήτων, καὶ μὴ Συμφώντων. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω συγγραφῆς, καὶ τὸν Μιλλότιον

Γαλλίας.

Ἀγγυλίας.

Γ΄σφ. τῆς Ἀγγλίας Τ. Β΄. τὸν Ρ΄ακίαν Τ. ΙΓ΄. ἄρθ. ΚΑ΄. Παραγρ. ΝΔ.
Σελ. 399.

Λασιτανίας.

§. 19. Εἰς τὴν Λασιτανίαν, ἦτοι Πορτογαλίαν, ἀποθανόντος τῷ Πέ-
τρῳ, ἐβασίλευσεν Γωάννης Ε΄. ἐπὶ τῆς βασιλείας τῷ ὁποίῳ συνέβησαν σκαν-
δαλα μὲ τὴν Αὐλήν τῆς Ρώμης, διότι ὁ βασιλεὺς ἤθελε τὸ Καρδινάλιον
σκιάδιον νὰ εὕρσκεται κατα κληρονομίαν εἰς τὸν πατριαρχὴν Ὁδυσσπόλεως,
ἦτοι Δισβῶνος, εἰς τρόπον ὅτι ὅσκι ἐγίνετο Πατριάρχης νὰ εἶναι ἐνταύτῳ
καὶ Καρδινάλης χωρὶς καμμίαν ἄλλην ἐρωτησίαν, εἴτε ἄδειαν τῷ Πάπα.

Γσπανίας.

§. 20. Ἐν τῇ Γσπανίᾳ ἐβασίλευσεν Κάρολος Β΄. ὅσκι λυπόμενος μὴ
ἔχων κληρονομίαν, καὶ ὀργιζόμενος διὰ τὰς συνθήκας Ληδοβίκου Γαλλίας
ΙΔ΄. καὶ Ἀγγλων καὶ Ὁλλανδέζων ἵνα διαμοιραθῶσι τὸ βασίλειον τῆς
Γσπανίας μετὰ τὸν θάνατον τῷ Καρόλῳ, ἔκλεξε κληρονόμον τὸν νέον ἡγε-
μόνα τῆς Βαβαρίας, τὸν ἀνεψιὸν τῷ, ὃθεν ἐχάλασεν ἡ συνθήκη τῷ δια-
μοιρασμῷ. Τελευτήσαντος δὲ ταύτῳ τῷ νέῳ ἡγεμόνῳ πρὶν τῷ Καρόλῳ,
ἔκαμαν νέαν Συνθήκην διαμοιράσεως, ἀλλ' ἔτε αὐτῇ δεν ἔλαβε τόπον.
Ἐναντιώμετο ὁ Αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος εἰς αὐτὸν τὸν μοιρασμὸν λέγων,
πῶς ὄλον τὸ βασίλειον τῆς Γσπανίας ἦτον εἰκὸν τῷ, ἐπειδὴ ὄντες ὁ Αὐ-
τοκράτωρ Λεοπόλδος καὶ ὁ Κάρολος τῆς αὐτῆς φαιμιλίας διαμοιρασμένῃς
εἰς δύο κλόνες, εἶχε κάθε δίκαιον νὰ διαδεχθῆ τὸν τῆς Ἀησρίας, καὶ ἡ
Ἀησρία τὸν τῆς Γσπανίας θρόνον. Ὁ Αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος καὶ Ληδο-
βίκος Γαλλίας ἦσαν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν συγγενείας, καὶ οἱ δύο ἔγγονοι
Φιλίππου Γ. καὶ οἱ δύο εἶχον γυναῖκας θυγατέρας Φιλίππου Δ. τὰ πρω-
τοτοκεῖα ἦσαν εἰς τὸν οἶκον τῷ Ληδοβίκῳ. Ὁ Κάρολος ὁμως εἰς τὰ ἔσχα-
τα τῆς ζωῆς τῷ, παρακινηθεὶς ἀπὸ τὰς Γάλλους διὰ μέσθ τῷ πνευματικῷ τῷ
ὑπέγραψε μὲ χερί τρέμον τὴν διαθήκην τῷ, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἠνάγκασαν
νὰ κάμῃ κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τῷ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδιώριζε διάδοχον Φιλίπ-
πον Δεκά τῷ Ἀγγίῳ ἐκ Βορβωνικῆς φαιμιλίας. Ὁ Ληδοβίκος εὐχαριστήθη
εἰς ταῦτο, ὃθεν ἐσυντρεξε τὸν Φιλίππον καὶ ἔγινε μέγας πόλεμος μεταξὺ
αὐτῷ καὶ Γωσήφ Αὐτοκράτωρος, καὶ μετὰ Καρόλῳ ζ΄. ὡς προείρηται.

Διχόνοια
μὲ τὴν Ρ΄ω-
μαϊκὴν Αὐ-
λήν.

§. 21. Μετὰ τὸν Κάρολον λοιπὸν ἐβασίλευσεν ὁ Φίλιππος Ε΄. εἰς
τὰς ἡμέρας τῷ ὁποίῳ διαφοραὶ τινες ἠγέρθησαν μὲ τὸν Κλήμειτα ΙΒ΄. περὶ
Ἐκκλησιαστικῶν Προνομίων, ὃθεν ὁ Φίλιππος ἐπρόσαξε, καὶ ἐσφαλιόθη
τὸ κριτήριον τῆς Γγκηζιζιζιόνος. Ὁ Πάπας ἵνα μὴν αὐξήσῃ τὸ κακὸν
ἔπεμψε Βῆλλας πρὸς Φίλιππον δι' ὧν κατέστησεν Ἀρχιεπίσκοπον Γωλήτη,
τὸν δεύτερον υἱὸν τῷ βασιλέως, παιδίον ἀνήλικον, ὃν μετὰ βίας ἔνδεκα
ἐτῶν, καὶ ἐλπίζων τοιαυτοτρόπως ὅτι ἤθελεν εὐχαριστηθῆ ὁ βασιλεὺς, ἔπεμψε
τὰς βῆλλας πρὸς τὸν Νάντζιόν τῷ ἐν Μαδρίτ, μὲ προσαγὴν νὰ μὴ τὰς
εὐχειρίσῃ ἔτε τῷ βασιλεῖ ἔτε ἄλλῳ τινί, ἀν πρῶτον δεν λαβῇ τὴν ἄδειαν
νὰ τὰς ἀνοίξῃ τὸ κριτήριον τῆς Γγκηζιζιζιόνος. Τὸ λάθος ὁμως ὅπῃ ἔγινεν ἐν
Ρώμῃ, αὐξήσῃ τὸ κακὸν. Διότι ἀντὶ νὰ πεμφωσιν αὐτὰς τὰς βῆλλας μὲ
ἐξεπίτηδες ταχυδρόμον, τὰς παρεδωκαν τῷ Καρδινάλῳ Ἀκναβίβῳ Πρέστβει

τῆ βασιλείας ἐν Ρώμῃ, ὅς τις τὰς ἐτείλιξε μὲ τὰ γράμματα ὅπῃ ἔσχελε πρὸς τὸν βασιλεῖα. Οἱ Φίλιππος λαβὼν τὰς Βαβλῆας, καὶ ἐρευνήσας αὐτάς, τὰς ἔπεμψεν ὀπίσω λέγων, νὰ σβεσθῆ τοιαύτη περιεχομένη περίοδος „ Ὅτι „ ὅταν ὁ Γυνάπτης φθάσῃ εἰς νόμιμον ἡλικίαν (ἄνω λέγονται οἱ υἱοὶ τῆ βασιλείας τῆς Ἰσπανίας) τότε δελεῖ κυρωθῆ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς „ ἐν Τωλήτῳ, ἂν ἔχη τὰ ἀπαιτούμενα παρὰ τῶν Κανόνων. “ Οὐ μόνον ἠναγκάσθη ὁ Πάπας νὰ σβύσῃ αὐτὴν τὴν περίοδον, ἀλλ’ ἐψήφισεν ἐν ταύτῳ τὸ παιδίον καὶ Καρδιάλην. Τότε ὁ Φίλιππος εἰς ἀνταμοιβὴν ἠνοίξε τὸ κριτήριον τῆ Νάντζης, καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν Αὐλὴν τῆς Ρώμης, πῶς εἰς τὸ ἐξῆς οἱ Καρδιάλιοι δελεῖ χαίρονται τίτλον Ἐμινεντίσσιμης καὶ Ρεβερενδίσσιμης, ὅπῃ τὰς δίδωσι καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς. Ἐγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὰς Καρδιάλιας ὡς ἐκ μέρους τῆ Γυνάπτης Καρδιάλια, ἐν ἣ ἡ τῶν ἐν Ρώμῃ Καρδιάλιων ταπείνωσις, κῆρε τιὰ μὴ συμφωνὰ τῆ ἐαυτῶν ἀξία· διότι ὁ τίτλος Ἐμινεντίσσιμης, Ρεβερενδίσσιμης Σενιόρ, μὲ τὸν ὁποῖον ἀρχεται ἡ ἐπιστολὴ, αὐτὴ νὰ εἶναι κατὰ μόνας, ἦτον ὅλον εἰς μίαν γραμμὴν. Εἰς τὸ „ διὰ μέσε τῆς ἐπιστολῆς ἦτον Βόσρα Σινιορία, εἰς τὸ τέλος Δίος γυνάρδε „ ἢ ἐμινεντίσσιμα περτόνα δὲ βόσρα Σινιορία· ἦγυν ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάξῃ „ τὸ υπερεξοχώτατον πρόσωπον τῆς σῆς κτλ. ἡ ὑπογραφή αὐτῆ Σερβίτζιο, „ ἐλ Καρδιάλ Γυνάπτης· ἦγυν εἰς τὴν δέλευσιν ὁ Καρδιάλης Γυνάπτης. Καὶ τέλος πάντων τὸ τέλιγμα δὲν ἐφαίνετο ἔτε εἰς αὐτὸν ἀρετόν, ἐπειδὴ ἔθος ἐστὶ οἱ Καρδιάλιοι νὰ δεχῶνται τὰς ἐπιστολάς περιτελιγμένας ὡς τῶν βασιλέων. Τότε ὁμοῦς ἐχρειάζετο ὑπομονὴ εἰς ὅλα, διότι, ἂν ἡ υψηλοφροσυνὴ τῶν Ἰσπανῶν δὲν ἐντραπῆ τὴν ὑπεριφάνειαν τῆ ἄκρη Ἀρχιερέως, τῆ Ποντίφικος, τῆ διαδόχου τῆ Ἀποστόλου Πέτρου, τῆ ἐπιτρότου τῆ Χριστοῦ, τῆ ἐπιγυνε δεῦ, πόσω μᾶλλον ἠδελὸν ἐντραπῆ ἐκείνην τῶν Καρδιάλιων, τῶν ἐπιτρόπων τῆ ἐπιτρότου, ἴδε τὰς ἀνωτέρω συγγραφαῖς καὶ τὴν ἐτήσιον ἱστορίαν.

§. 22. Βασιλεύοντες ἐν Σαρδινία τῆς Ἰταλίας, Οὐίκτωρος Ἀμεδέου, διαγωγὸς ἐκινήθη κατὰ τῶν Βαλδιονησίων Εὐαγγελικῶν κατοικούντων εἰς τὰς κοιλάδας τῆ Πιεμόντης, καὶ ἠναγκάσθησαν ἢ νὰ γίνων Καθολικοὶ, ἢ νὰ ἐξωρίζωνται, καὶ νὰ χάνωσιν ὅλας τὰς τὰ ὑπάρχοντα. Αὐτοὶ εὐχαριστήθησαν εἰς μίαν ἐκείνην ἔξωρίαν, καὶ ὑπῆσαν μέρος εἰς τὰς Σβιτζέρης καὶ μέρος εἰς Γινεβραν, τὰς ὁποῖας ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς, οἱ ὁμόπιστοι αὐτῶν. Οἱ βασιλεὺς τῆς Πησσίας ἔγραψε πρὸς τὰς Σβιτζέρης, ἐπαινῶν τὴν ἀπόφασίν τῆς εἰς τὸ νὰ δεχθῶσι τὴν διαυθέντευσιν καὶ υπεράσπισιν ἐκείνων ὅπῃ εὐχαριστήσαντο νὰ ἀφίσαν τὸν οἶκόν τας, τὴν Πατρίδα τας, καὶ τὰ ὑπάρχοντά τας, διὰ νὰ κρατήσων τὴν Εὐαγγελικὴν πίσιν, μετερῶνθημένην καὶ καθαρῶς μετὰ ἀπὸ τὰς καταχρήσεις ὅπῃ εἰσέφερον ὁ Παπισμὸς, καὶ ἐπρόσφερον εἰς τὸν κατ’ ἓνα αὐτῶν καταφυγίον καὶ βοήθειαν. Ἐγραψεν προσετι πρὸς τὸν βασιλεῖα Ἀμεδέου, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ μὴ ἐνοχλῆ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῶν ὑπικῶν τῶν ὅπῃ ἦσαν Εὐαγγελικοὶ, καθὼς αὐτὸς δὲν ἐνοχλεῖ τῆ ὑπικῶν

Ἰταλίας.

τῆς

τῆς βασιλείας τε ὅπῃ ἦσαν Καθολικοί. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Εὐαγγελικῶν ἐκήρυξαν ἐπ' ἄμβωνος αὐτὸν τὸν διωγμὸν, κατὰ τῶν ὁμοίων, ἐν Γινέβρῃ, Οἰλιανδία, Πρωσία, καὶ ἐπαρχίας τῶν Σβιτζέρων, παρακινώντας ὡς μάρτυρας τῆ Εὐαγγελίᾳ, καὶ τῆς πίστεως, καὶ ἐσυνάθροισαν μεγάλην ποσότητα χρημάτων διὰ νὰ βοηθήσωσιν αὐτὰς τὰς διωκομένας Βαλθιθινσίας.

Διαφοραὶ
τῆ Α' μεδέου
με τὸν Πά-
παν.

§. 23. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Α' μεδέου ἔλαβε μεγάλας λογοτριβὰς μετὰ τὸν Πάπαν Κλήμεντα ΙΒ'. διὰ τὸ Δεκάτον τῆ Πιεμόντε, ἐξ αἰτίας ταύτης. Νικόλαος Ε'. Πάπας Ρώμης, θέλωντας νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τε πρὸς Α' μεδέου Η'. τὸν ψιφιθέντα Πάπαν, παρὰ τῆς ἐν Βασιλείᾳ Συνόδου, καὶ παραιτήσαντα τὸν θρόνον, ἐχάρησε μίαν βέβλαν τῷ υἱῷ καὶ διαδόχῳ τῆ Α' μεδέου 1451. μετὰ τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται ὅτι ἕως ὅτε αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί τε μείνωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν ὅπῃ ἕως τότε ἔδειξαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸν ἱερὸν θρόνον, δὲν ἤθελε ψιφίσῃ ποτὲ ἄνευ μητροπολίτην εἰς τὰς ἐπαρχίας τε, ἢ ἕτερον Ἐκκλησιαστικὸν ὄφικιον, χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρῶτον τὴν γνώμην τῆ Διαικῆς, τίνα δηλαδὴ νὰ ψιφίσῃ, ἕτε νὰ ψιφίσῃ ποτὲ τίνα, εἰμὴ ἐκ τῶν ὑπηκόων τῆ Διαικῆς. Δι' αὐτὴν τὴν βέβλαν ἔλαβαν πολλὰς διαφορὰς, καὶ διχονοίας, ἐπεὶ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρώμης πάντοτε ἔπασχεν νὰ ἀκυρώσῃ τὴν βέβλαν, ἢ νὰ σμικρύνῃ τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα προνόμια. Ἀρχιερατεύοντος τῆ Κλήμεντος ΙΑ'. ἡ Αὐλὴ τῆς Ρώμης ἐμνηχανεύθη ὅτι ὁ Πάπας ἀγκαλὰ καὶ δὲν χαλᾷ ἕτε ἀκυρώνει τὴν βέβλαν, ἢ μπορεῖ ὁμοίως νὰ διαρῆσῃ μισθὸς ὡς ἐβέλετο εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Ὄφικια ὅπῃ ἐπερίεχεν ἢ τῆ Νικολάου Βέβλα, καὶ ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Κάμερα ἔπρεπε νὰ χαίρεται τὰ εἰσοδήματα ἐκείνων τῶν Ὄφικίων ὅπῃ ἐχίρηναν. Εἰς καιρὸν ὅπῃ ἐπραγματεύετο ἡ εἰρήνη, ἀπέθανεν ὁ Κλήμης καὶ ἀρχιεράτευσεν Βενεδέικτος ΙΓ', αὐτὸς ἤθελε νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν βέβλαν, ἀλλ' ἠγέρθησαν καὶ ἄλλαι διαφοραὶ περὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἀσιδότητος, καὶ δικαιολογίας, καὶ περὶ τῆς ἐξουσίας τῶν Φεδῶν τῆς Κορτάγης, Κορτανζόνης, Κισέρνας, καὶ Μονταφίας, ἀλλ' ἡ φρόνησις τῆ Βενεδέικτου ἠσύχασεν τὴν διαφορὰν συγκατανεύσας εἰς τὰ ζητήματα τῆ βασιλείας τῆς Σαρδινίας. Ἀρχιερατεύσας δὲ Κλήμης ΙΒ'. καὶ βασιλεύσας ἐν Σαρδινίᾳ ὁ Εὐμμανυὴλ, πάλιν ὁ ἱερὸς θρόνος ἐπαρακίνησε τὸν Πάπαν νὰ ἀκυρώσῃ τὰ παρὰ τῆ Βενεδέικτου πραχθέντα, ἀλλ' ὁ Εὐμμανυὴλ ἀπεκρίθη, λέγων, ἐπεὶ καὶ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρώμης νομίζει τὸν Πάπαν ἀφευθῆ, δὲν ἐδύνετο ἕνας Πάπας νὰ ἀκυρώσῃ τὰ παρ' ἄλλου Πάπα πραχθέντα. Ἰδε πλατύτερον τὴν ἱστορικὴν ἀναφορὰν τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῆς Αὐλῆς τῆς Σαρδινίας, καὶ Ρώμης, καὶ τὴν Ἰταλικὴν Βιβλιοθήκην Τ. Θ. Σελ. 9. 10. 11. 17. καὶ 18.

Νεαπόλεως

§. 24. Εἰς τὴν Νεαπόλιν ὁμοίως Κάρολος ὁ βασιλεὺς εἶχε πολλὰς διχονοίας μετὰ Κλήμεντα ΙΒ'. Πάπαν, ζητῶν νὰ ἐκλέγῃ αὐτὸς εἰς τὰς ἐπαρχίας τε, τὰς ἐπισκόπους, καὶ ἄλλας Ἐκκλησιαστικὰς. Νὰ ἔχη τὴν ἀδειαν καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς νὰ ἐξαιρῇ ἀπὸ τὸ Κογκλάβιον τῆς ὄλης ἐκείνης ὅπῃ δὲν τὰς θέλει, ἐπεὶ ἤθελε νὰ χαίρεται καὶ αὐτὸς ὅλα τὰ

τὰ προνόμια ὅπῃ χαίρονται οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ βασιλεῖς. Νὰ διορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων, μοναζόντων, μοναζουσῶν καὶ Ἐκκλησιῶν ὅπῃ εἰς τὸ εἶξιν νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ δύο βασιλεία τῶν Σικελιῶν, καὶ αὐτοὶ μόνοι νὰ χαίρωνται ἐκεῖνας τὰς ἐλευθερίας, καὶ προνόμια ὅπῃ χάρεται ὁ κληρὸς· καὶ ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῶν μοναχῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ὅπῃ ἐξαιρῶνται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον. Ὅτι οἱ Νετζίοι τῷ Πάπα εἰς Νεάπολιν νὰ μὴ κρίνωσι πλέον τὰς Ἐκκλησιαστικὰς, τὸσον τὰς λαϊκὰς, ὅσον καὶ τὰς μοναχικὰς, νὰ παύσῃ τὸ κριτήριον τῆς Νετζίατίας λεγόμενον, καὶ τὰ προνόμια καὶ δίκαια τῆς Νετζίε τῆς Νεαπόλεως νὰ εἶναι κατα τὴν τάξιν ὡς τῶν λοιπῶν βασιλείων. Αὐτὰ τὰ ζητήματα, τὰ ἐνδυνάμωσθε μὲ τὴν Βαββαν τῷ Πάπα Οὐρβανῷ Β΄. τὴν δοθείσαν πρὸς Ρ'εγγιέρου Κομήτα τῆς Καλαβρίας καὶ Σικελίας, Ὁ Πάπας δὲν ἤθελε παντελῶς νὰ σερεξῇ εἰς τοιαῦτα ζητήματα, ἀλλ' ὁ μετ' αὐτὸν ἀρχιερατεύσας τὰ ἐσερεξε καὶ εὐχαρίστησε τὸν βασιλεῖα τῆς Νεαπόλεως (ἴδε τὴν ἐτήσιον Ἰστορίαν) Ἐπὶ τῆτε τῷ βασιλείῳ, ἔχι μακρὰν τῷ Βεσβαβίε ἐξεσκεπάσθησαν πολλὰ ἀρχαιότιτος μνημεῖα τῆς παλαιᾶς Ἡρακλείας· εἰς τὴν Ρώμην ἦλθεν ἕνας ἀδελφὸς τῆς Αυτοκράτορος τῆς Μαρόκκας, καὶ ἠνήθη τὴν θρησκείαν τῆς Μωάμεθ τῷ 1733. Ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Πέτρος, ἀνάδοχος ὢν αὐτῷ Κλήμης ΙΒ΄. μάλισα ἐδιώρησεν αὐτῷ καὶ ἑκατὸν σκῆδα τὸν μῆνα.

§. 25. Τῷ 1730. ἐράνη εἰς Ρώμην, Φλωρεντίαν, Λέκκαν, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἰταλίας ἕνα παράδοξον φῶς εἰς τὸν ἀέρα διὰ πολλὰς ὥρας, ὡς ἐπροξένησε πολὺν φόβον τοῖς Ἰταλοῖς, οἵτινες δεισιδαίμονες ὄντες, ἐπρομήνουν πολλὰ θλιβερά συμβάντα, μάλισα τὸν θάνατον τῷ Πάπα Βενεδίκτῳ ΙΓ΄. καὶ εἰς σερεῶσιν τῆς δεισιδαιμονίας των, μετὰ πέντε ἡμέρας ἐτελεύτησεν ὁ Πάπας.

§. 26. Εἰς τὴν Κόρσικαν ἐσυνέβη μία μεγάλη ἐπανάστασις, ἐπειδὴ ὄντες οἱ Κόρσοι ὑποκείμενοι τοῖς Γενοβέζοις, καὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν διοίκησιν τῆς ἔλαβον τὰ ἄρματα κατ' αὐτῶν· Ἐτύχε τότε νεὸς τις ἀγχίνος καὶ εὐγλωττος Βαρῶνος τῆς Βεσφαλίας, λεγόμενος Θεόδωρος, πλῆσις ἀπὸ πολλὰ χαρίσματα τῆς φύσεως, καὶ πτωχὸς ἀπὸ πολιτικὰ χαρίσματα, ἦγεν χωρὶς στρατιώτας καὶ χωρὶς χρημάτων, ἐκατάπεισεν ὁμῶς τὰς Κόρσους καὶ τὸν ἐκήρυξεν βασιλεῖα. Ὑσερον δὲ ἀπὸ μερικῆς πολέμου, καὶ μίαν βασιλείαν πέντε μηνῶν, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ, καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐν Ἀγγλίᾳ βεβλαμμένος κατὰ τὰς φρένας.

§. 27. Ἐπὶ τῆς Αυτοκρατορίας Καρόλου ς΄. συνέβη εἰς τὰς Σβιτζέρους πρᾶγμα ὅπῃ εἰς ἄλλον καιρὸν ἐδύνετο νὰ προξενήσῃ μεγάλην ταραχὴν καὶ μεταβολὰς. Εἰς ἕνα χωρίον τῆς Δελτζέρους, κατὰ τὴν ἀδειαν τῆς προεσῶτος τῷ χωρίῳ, ὁ λαὸς ἐχώρευε τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῷ χωρίῳ τῷ 1725. Αὐγ. 1. ἡμέρᾳ κυριακῇ. Θέλουτος δὲ τῷ λαῷ νὰ χορευτῇ καὶ τῇ ὀγδόῃ, ἦτοι τῇ ἐπομένῃ κυριακῇ, ὁ Ἐφιμέριος τὸ ἀπηγόρευσεν, ἀλλ' ὁ προεσῶς τῷ χωρίῳ πάσχει παντοίῳ τρόποις νὰ παρακινήσῃ τὸν Ἐ-

Φιμέ-

Τέρας ἐν Ἰταλίᾳ.

Κόρσικας.

Διχόνοια τῷ Πάπα καὶ τῶν Σβιτζέρων.

φημέριον ἵνα μεταβάλλῃ τὴν γνώμην τε, καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ μεταίως. Ὁ δὲν ἐπρόσβαζεν ὁ προσεὼς τὸν λαὸν μετὰ τὴν λειτουργίαν νὰ χορεύσῃ, καθὼς καὶ ἐσυνέβη. Τότε ὁ Ἐφημέριος ἀναβὰς εἰς τὸν ἄμβωνα ἐπιτίμει τὸ ποιμνιόν τε διὰ τὴν παρακοήν, τὸ φοβερίζει μὲ ἀφορισμὸν, ἂν δὲν δείξῃ φανερά σημεῖα μετανοίας. Ὁ Προσεὼς δίδει εὐδὺς εἰδήσιν εἰς τὸ τῆς ἐπαρχίας κριτήριον, καὶ καλεῖται ὁ ἱερεὺς ἵνα παρρησιασθῇ εἰς τὸ κριτήριον, καὶ νὰ δώσῃ λόγον, αὐτὸς δὲ δὲν ἠθέλησε λέγων, ἕτε δέλει, ἕτε δύναται νὰ παραβῇ τὴν ἐντολήν τῶν ἀνωτέρων τε πνευματικῶν, ἕτε νὰ πέσῃ εἰς τὰς ἀράς, καὶ ἐπιτίμια τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ μόνοι εἶχον τὸ αἴτιον νὰ ἐξετάζωσι τὴν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν τε. Τὸ κριτήριον τῆς Ἐπαρχίας τὸν ἐξωρίζει ὡς ἀπειθῆ, τότε ὁ Νάντζιος τῷ Πάπα φωνάζει ὅτι ἔγγιξαν τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσάζει τὸ κριτήριον νὰ ἀνακαλεσθῇ τὸν ἐξωρισθέντα Γερέα, ὅμως δὲν εἰσηκόδη, διὸ νυκτὸς ἔφυγεν ἐκείθε διαπροσαγῆς τῷ Πάπα. Ἐῴγραψαν δις οἱ τῆς Λατζέρνας πρὸς τὸν Πάπαν Βενέδικτον ΙΓ΄. ὅστις ἀπεκρίθη αὐτοῖς, πῶς σφόδρα ἐλυπήθη καὶ ἐταράχθη ἢ ψυχί τε, ἐτρόμαξε καὶ ἀνατρίχιασε βλέπωντας τὰς διαυδευτεῦτας καὶ ὑπερασπιστὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας νὰ καταπολεμῶν αὐτὰς τὰς ἐλευθερίας, καὶ αὐτὰ τὰ προνόμια τῶν ἱερῶν πραγμάτων, νὰ βάλωσιν αὐδαδῶς χεῖρας εἰς τὸ θυσιαστήριον τῷ Ὑψίστῳ, τολμηρῶς νὰ σύρωσι τὰς λειτουργίας τῷ θεῷ ἐνώπιον λαϊκῶν κριτηρίων, νὰ διώξωσιν ἀπὸ τὸ ποιμνιόν τε ἕνα ὀδιγὸν μιᾶς Ἐκκλησίας, καὶ ποιμένα ψυχῶν, καὶ τὸ ἀνήκασον, νὰ προσάξωσι λαϊκῶς τὸ ποιμνιον ἐκεῖνο ὅπῃ ἦτον ὑςρημένον πνευματικῶς δικαιολογήματος νὰ ἐκλέξῃ ἕτερον ποιμένα. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἕτερα ἔγραψεν περὶ αὐτῶν ὁ Πάπας λέγων πρὸς τὸ τέλος, νὰ ὑποταχθῶσιν ἵνα μὴ μεταχειρισθῇ ἄρματα ἀσχηρότερα. Οἱ ἐν Λατζέρνα ὡς ἄδεν κλίνοντες τὰς ἀπειλὰς τῷ Πάπα, ἠνώδησαν μαζὺ διὰ νὰ ἀντισταθῶσιν ἀνδρείως, μάλιστα ἐσύνθεσαν καὶ μίαν προσευχὴν, ἂν τὰς ἀφωρέσῃ ὁ Πάπας, νὰ τὴν λέγωσιν καθ' ἡμέραν· προσευχὴ ἣτις διὰ τὰ περιεχόμενα εἶναι ἀξιοσημεῖωτος.

„ Θεὸ παντοδύναμε,
 „ καὶ αἰώνιε, ὁ θελήσας δῆσαι διὰ σώματος τῷ ἡγαπητῷ σε Ὑῶ τῷ Κυρίῳ
 „ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τὴν τῷ νόμῳ σε ἐξήγησιν, ἵνα λάβωσιν οἱ ἄνθρωποι
 „ τὴν σωτηρίαν, ὁ μόνος ἐτάζων καὶ δεσπόζων τὰς καρδίας πάντων, σρέψων
 „ ἐφ' ἡμᾶς τῆς σῆς εὐσπλαχνίας τὰς ὀφθαλμῆς, ἵνα σιρξῶσιν ἡμᾶς τὰς πι-
 „ ρὰς Χριστιανῆς Καθολικῆς τῆς θλιβομένης. Ἀΰκασον τῶν προσευχῶν ἂς
 „ ἐκχέρομέν σοι, σερῶστον ἡμᾶς ἐν τῇ σῇ σωτηριῶδι πίσει ἕως τῆς συντελεί-
 „ ας τῶν αἰῶνων. Φώτισον τὰς προσεώτας τῆς Ἐκκλησίας σε, ἐκρίξωσον ἐκ
 „ τῆς καρδίας αὐτῶν τὸ πνεῦμα τῆς φιλοκερδείας, τῆς προπετείας, καὶ κυ-
 „ ριότητος, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῷ καταδυναστεύειν τῶν κοσμικῶν δυνάμεων.
 „ Ἀΰφον ἐν αὐτοῖς τὰς ἀληθεῖς φλόγας τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης, ἐμπλησον
 „ αὐτὰς καθαρὰς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, εὐλαβείας, πρὸς τὰς παρὰ σὲ διω-
 „ ρισθέντας κοσμικὰς ἡγεμόνας, καὶ Χριστιανικῆς ταπεινότητος. Ἐκδέσμε-
 „ θά σε ἐνδέρμως, δώρησε ἡμῖν τὴν ἀναγκαίαν σαφερότητα τῷ ὑπομῆναι τας
 „ ἀδι-

ἄδικίας δι' ὧν ἡμᾶς θλίβουσιν, ἕως ἂν πληρωθῶσι τῆ σὲ ἁγίῃ Πνεύματος αἱ καρδίαι τῶν ποιούντων ἡμῖν τὰς ἀδικίας ταύτας. Μέγα Θεὲ, ἐπιλαβῆ ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκέπη σου, καὶ μὴ κρῖνῃς ἡμᾶς τῆς σὲς ἀληθεῖς πίστες, ὡς κρῖνουσιν ἄνθρωποι. Δός ἡμῖν τὴν δέξασθαι εὐλογίαν, ἱκετεύομέν σε διὰ τὴν ἀξιότητά τῆ Γησῆ Χριστῷ, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν εὐαρεσησάντων σοι ἁγίων, Ἀμήν.

§. 28. Μία τοιαύτη σάφερά καὶ ἀνδρεία ἀντίστασις τῶν τῆς Λατξέρνας, ἐπαρακίνησε καὶ τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῶν Σβιτξέρων, μάλιστα τῆς μὴ Καθολικῆς νὰ τῆς βοηθήσωσιν. Τότε ἰδὼν ὁ Πάπας ὅτι ἔσεται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης, ἂν δὲν παύσῃ αὐτὸ τὸ σκάνδαλον, ἐπρόβαλε συμβιβασμὸν μὲ τοιαύτας συνθήκας, Α'. ὁ ἱερεὺς ἐκεῖνος, ἔνοχος, ἢ ὄχι νὰ μείνῃ ἐξώριστος· Β'. ὁ ψηφισθεὶς Ἐφημέριος νὰ παραιτήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν Ἐφημερίαν τῆ. Γ'. οἱ τῆς Λατξέρνας θέλει μείναι εἰς τὰς συνηθείας, ἔθιμα, καὶ ἐλευθερίαν τῆς, χωρὶς ὅμως νὰ ζημιώσωσι τὰ ἱερά τῆς Ἐκκλησίας προνόμια, καὶ Δ'. ὅτι συγκαταβαίνει ὁ Πάπας ἵνα προσκαλῶνται οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ διὰ νὰ ἀκώσωσι τὸν λόγον τῆ ἡγεμόνος, μὲ τοιαύτην ὅμως προφύλαξιν, νὰ ζητῆται πρῶτον ἡ ἀδεία ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς προέδρου τῆ τόπῃ, οἵτινες θέλει ἔχον πρότερον τὴν ἀδειαν νὰ πέμπωσι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εἰς τὰ κοσμικὰ κριτήρια. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ βῆλλα τῆ Πάπα ἐπερίεχε τὴν λέξιν, συγχώρησιν καὶ ἀφαισιν, δὲν ἠθέλον νὰ ζέρωσιν οἱ τῆς Λατξέρνας, λεγοντες ὅτι αὐτὴ ἡ λέξις ἀρμόζει εἰς ἔνοχους, καὶ ἔχι εἰς ἡμᾶς τῆς ἀδώς. Τέλος πάντων μετὰ τεσσαρῶν χρόνων ἔπαυσε αὐτὸ τὸ σκάνδαλον. Γ' δε πλατύτερον διαφορὰν τῆ Πάπα καὶ τῶν Σβιτξέρων, καὶ Γερμαν. Βιβλιοθ. Τόμ. 15. ἀριθ. Β'. Σελ. 44. καὶ Τόμ. 12. ἀριθ. 14. Σελ. 108.

§. 29. Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ἠύξησεν ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸ Παραγωγὰν καὶ διὰ μέσθ τῶν Γησιτῶν, μάλιστα διὰ μέσθ πατρόστινος Μισσιοναρίων Καβαλλέρων λεγομένων, ὅσις καὶ ἐφονεύθη διὰ τὴν πίσιν ἀπὸ τῆς Παϊζόκας γένος βαρβαρον, καὶ δεσιδαιμονέστατον. Περισσότερον δὲ ἠύξησεν ὁ Καθολικισμὸς εἰς τὴν νέαν ἀριστοκρατίαν τῶν Σχικίτων, διὰ μέσθ τῆ Μισσιοναρίων Δεξάρων, ὅσις καὶ αὐτὸς ἐμαρτυρήσεν. Ὅσις ἐπιθυμῆ νὰ ἀναγνώσῃ τὰ πολλὰ θαύματα, ὅτῃ διηγῶνται οἱ Γησιταί, ἅς ἀναγνώσῃ Γεσρίαν τῆ Παραγωγὰν γεγραμμένην ἀπὸ τὸν Γησιτῆν Σχαρλεβοῦ εἰς τρεῖς τόμους, ἅς σημειώσῃ ὅμως πῶς αὐτὴ ἡ Γεσρία εἶναι γεμάτη πλασά. Στιρικτ. Ἐπιστολ. τῶν Γησιτῶν· μετὰ διακρίσεως ὅμως πολλῆς, πλυμμυρῶσι γὰρ ψευδοθαυμάτων.

§. 30. Εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, καὶ Ἀμερικὴν ἠύξησεν ὁ Παπισμὸς καὶ Λατξερνισμὸς, ἐκ μὲν τῶν Παπιστῶν ἐκοπίασαν πολὺ εἰς τῆτο οἱ Γησιταί, καὶ μεταξὺ αὐτῶν οἱ Γάλλοι, καταπέισαντες διάφορα ἔθνη βαρβαρὰ νὰ ἀφήσωσι τὴν πολυθεΐαν, καὶ νὰ δεχθῶσι τὸν χριστιανισμὸν. Πολλῆς ἰδρῶτας ἔχυσαν οἱ Γάλλοι μισσιοναριοὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἰνδίαν, μάλιστα εἰς τὸ βασίλειον Κορντηνσίας, Μαδαρανσίας, Μαραβενσίας, εἰς τὸ Μαλαβάρ, εἰς.

Εἰρήνευσις
αὐτῶν.

Ἀἰετιστῆς
Χριστιανικῆς
πίστεως.

Εἰς Ἀσίαν,
Ἀφρικὴν καὶ
Ἀμερικὴν.

εἰς τὰς Κίνας, Τανκίνον, καὶ εἰς τινὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς, σρέψαντες πολλὰς εἰδωλολάτρης εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἀφ' ἧ κατεσάθη ὁδηγός τῆς ἱερᾶς ἐκστρατείας Ἀντώνιος ὁ Βέρτιος, ὅστις ἐπρόβλεπε καὶ διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα εἰς τοῦτον ἐπιχείρημα, καὶ διὰ ἄξια ὑποκείμενα. Ὁ καρπὸς ὅμως τῆς Χριστιανισμῆ ἐσάθη πολλὰ ὀλίγος, καὶ ἐκεῖνος τῶν Γησιτίων πολλὰ μεγάλος· διότι ἡ προσοχή τες ἦτον νὰ πληρώσωσι τὸ κατάσχημα τες με ὀνόματα νεοφωτίστων, τὰ ὁποῖα ἐπαρρησίαζαν εἰς τὴν Συναγωγὴν περὶ πλατυσμῆ πίσεως ἐν Ρώμῃ, καὶ δὲν ἐπρόσεχον ἂν αὐτοὶ οἱ νεοφωτίστοι Χριστιανοὶ ἦτον πραγματικῶς, ἢ τῶ ὀνόματι Χριστιανοί. ἄρκετὸν ἐπίσειον, ὅτι ἐκεῖνος ὁ νεοφωτίστος εἰδωλολάτρης νὰ ἔλεγεν, ἔμαι Χριστιανός, πισεύω τὸν Πάπαν ὅπῃ εἶναι εἰς Ρώμην διὰ ἐπίτροπον τῆ Θεῆ, καὶ εὐθύς ἐσυναριθμείτο εἰς τὸν ἱερὸν κατάλογον τῶν Χριστιανῶν. Ἐξαιρέτως δὲ εἰς Κίνας ὅπῃ οἱ νεοφωτίστοι Χριστιανοὶ ἐπροσκυνῶσαν τὸν Ζάγγ Τι, καὶ Τιέν, περὶ τῶν ὁποίων κατωτέρω πλατύτερον. Ἰδε τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὴν νεωτέραν Γεοργίαν τῶν Κινῶν Τ. Α'. σελ. 339.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Πέτρου τῆ Μεγάλου Αυτοκράτορος Ρωσσίας, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ.

§. 1.

Πέτρος Μέγας Ρωσσίας Αυτοκράτωρ ἀπὸ Χ. Γ'. 1696

Τελευτήσαντος Ἀλεξίου Μιχαλοβιτζ Κζάρ τῆς Μοσχοβίας, ἄφισεν οὐκ ἐκ τῆς πρώτης γυναίκος, Φεδῶρ, Γβάν, καὶ Σοφίαν, καὶ ἐκ τῆς δευτέρας, τὸν μέγαν Πέτρον γεννηθέντα τῷ 1622. Ὁ Φεδῶρ διάδοχος τῆ Ἀλεξίου, ἀποθνήσκων ἀπὸ φαρμάκι τὸ 1682. ἄφισε τὴν βασιλείαν τῷ Πέτρῳ, παιδίῳ ὄντι τότε ὡς ἐννέα χρονῶν, ἀδικῶν τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν τε Γβάν, ὡς ἀνάξιον τῆς βασιλείας. Ἡ ἀδελφή τες Σοφία, τόσον ἐτεχνεύθη ὡσε ἐκηρύχθη ὁ Γβάν συμβοηδός τῆς βασιλείας, εἰς τρόπον ὅτι ἡ Μοσχοβία εἶχε δύο ἀρχηγῆς, δύο κεφαλὰς, ὅπῃ ἐδιοικῶσαν αὐτὸ τὸ βασίλειον. Ἡ Σοφία ὡς ἐπίτροπος ἀπέκτησε μεγάλην δόξαν με τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τατάρων καὶ Κινέζων. Προβλέψασα δὲ ὅτι ὁ Πέτρος ὢν τότε ἐτῶν ιη'. ἤθελε τὴν ὑσερήση τῆς ἐπιτροπίας, ἐδοκίμασε καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Ἐγένετο ὅμως φανερὴ ἡ συνωμοσία, καὶ ἐσφαλῆθη εἰς ἓνα μοναζήριον ὡς ἐρρέθη κεφ. ΙΕ'. Αἰῶνι 12. Τόμ. Γ'. τῷ 1686. ἐτελεύτησεν ὁ Γβάν, καὶ ἐμεινεν ὁ Πέτρος μόνος εἰς τὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας.

§. 2. Οὗτος ὁ μέγας ἡγεμὼν ἀνώτερος τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ ἡδῶν τῆ τότε τῆ, ἐδεώρῃσε τὸν θρόνον τῆς Ρωσσίας περιτειληγμένον ἀπὸ τοῦ σκότος τῆς βαρβαρότητος· ἐλυπῆτο βλέπων τὸν λαὸν τῆ καὶ τὸν ἑαυτὸν τῆ βυθισμένον εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, ὑσερημένον τεχνῶν καὶ ἐπιτημῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἦσαν σολισμένα τὰ λοιπὰ γένη τῆς Εὐρώπης, ὅθεν ἐπενόησεν τὸ ἀξιοθαύμασον καὶ ἀξιεπαινον ἔργον νὰ μεταβάλλῃ τὴν διοικησιν τῆ βασιλείας, νὰ εὐγενίσῃ τὸ ὑπὴκοόν τῆ δίδωντάς τῆ μόνος παράδειγμα, καὶ ὑποτασσομενος εἰς πᾶσαν ποταπὴν καὶ κοπιασικὴν δοκιμὴν μιᾶς αὐστηρᾶς εὐταξίας. Ἐν νεαρᾷ ἔτι ἡλικίας ἔτρεφεν αὐτὸν τὸν σοχασμὸν, καὶ ἐφωτίζετο περὶ τῆ με τὰς συχνὰς συναναστροφᾶς καὶ συνομιλίας τῶν πεπαιδευμένων ἀλοφύλων τῶν εὐρισκομένων ἐν Ρωσσία. Ὁ πρῶτος σκοπὸς ἐξῆδη ἢ εὐταξία τῆ στρατεύματος, καὶ εὐχαρισίῃ νὰ γίνῃ τυμπανιστὴς ὑπὸ τῆ Ἐκατοντάρχῃ λέ Φόρτ Γειοβέξη, πληρῶν ὅσα ἀνηκῶσιν εἰς αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, ἅτε ἠδέλησε νὰ ἀναβῆ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἂν δὲν ἐκρίνετο πρότερον ἄξιος ἀπὸ τὸν ἑκατοντάρχον τῆ, ὅς τις καὶ αὐστηρὸς ἐφάνετο. Ὑπερον κατασκευάσας ἕνα μικρὸν σῶλον, ὑπετάχθη εἰς ὄλην τὴν ναυτικὴν εὐταξίαν, φθάσας ἀπὸ τοῦ ἀπλῆς ναύτης εἰς τὴν πρώτην βαθμὴν. Καὶ διὰ νὰ δυνηθῆ μόνος τῆ νὰ μάθῃ πῶς νὰ μεταβάλλῃ τὸ ὑπὴκοόν τῆ εἰς τὸ καλύτερον, ἀπεφάσισε νὰ ταξιδεύσῃ χωρὶς νὰ γνωρίζεται ἀπὸ τινά. Διὸ ἔπεμψε πρέσβεις εἰς πολλὰς βασιλείας τῆς Εὐρώπης, καὶ αὐτοὶ συνηριδιμῆθι με τὰς οἰκειαικῆς τῆ πρέσβευς, χωρὶς νὰ τὸ ἰξεύρῃ εἰμὴ ὁ μόνος πρέσβυς τῆ.

§. 3. Ἀφ' ἧ ἀπέρατεν εἰς Πρωσίαν διέβη εἰς Οἰλανδίαν, καὶ ἐπειδὴ ἀργοπορεύσαν οἱ πρέσβεις τῆ, ἔλαβε μερικὴς καὶ ὑπήγεν εἰς Ἀμσελοδάμιον, εἰς Σαρδάμ ὅπῃ κατασκευάζονται τὰ πλοῖα. Ἐκοινολόγησε πῶς ἕνας ξένος ἐρχόμενος ἵνα μάθῃ τὴν τέχνην, ὅθεν ἐνδύθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ οπαδοὶ τῆ κατὰ τὴν συνήθειαν τῆ τότε, ἵνα μείνῃ καλῆτερα κρυμμένος. Πρῶτος ὑπήγαινε, καὶ ὑσερος ἀναχωρῆσεν ἀπὸ τὸ ἔργον· συνέτρωγε καὶ συνέτινε με τὰς τεχνίτας, συνομιλῶν με αὐτὰς Οἰλανδέζικα, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον ὀλίγον τι ἐξητηκίμμενος. Ἐκατασκεύασε μόνος τῆ πολλὰ, μάλιστα μίαν ἀντένναν τῆ καρὰβίς εἰς δύο κομμάτια, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἐφεῦρε νέον τι, τὴν ἐπέσφερεν εἰς τὸ ἀδελφάτον τῶν τεχνίτων, καὶ ἐζήτησε νὰ συναριδιμῆθι τοῖς τεχνίταις, καὶ ὠνομάθη Πιετερμπάς, ἦγεν Μάσρο Πέτρος. Ὑπερον νοήσας πῶς οἱ τεχνίται ἕμαθον τίς ἦν, τὰς ἐπαρκαλάεσε νὰ μὴ τὸν περιποῖνται ὡς βασιλέα, ἀλλ' ὡς φίλον τῆς, σύντροφον, συντεχνίτην, ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἠκολούθησε νὰ δελεῦθῃ εἰς τρόπον ὅτι ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἔγινεν εἰς τῶν δοκιμωτέρων ἀρχιτεκτόνων καὶ ναυτῶν. Διέβη ὑπερον εἰς Ἀγγλίαν, ὅπῃ ἀναχωρήσας ἀπὸ τὰς πρέσβεις τῆ, ἐκόνευσε σὺμα εἰς ἕνα περιφημον ναυτήγιον, ὅπῃ πρῶτῃ ὑπήγαινε ἵνα συνομιλήσῃ με τὰς ἐκεῖ τεχνίτας. Εἶχεν εὐτυχησμένην μνήμην, καὶ δὲν ἄφινε τίποτες ἀπ' ὅσα ἤκνε ἀπὸ τῆς τεχνίτας, ὅπῃ νὰ μὴν τὰ ἐντυπῶνῃ εἰς τὸν νῦν τῆ. Πάντοτε ἐργάζετο εἰς κατασκευὴν πραγμάτων εἰς τὰ πλοῖα, καὶ

Φροντίζει
να μετα-
βάλλῃ τὴν
Ρωσσίαν.

Περιοδεύει
τὴν Εὐρώ-
πην.

ἐν καιρῷ τῆς ἀναπαύσεώς τε ὑπήγαινε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Γαβριέλμον, καὶ τὰς μεγιστάνας. Ἐζητῶτε πάντοτε διδασκάλους γινόμενος ἡμερος μαθητῆς, ὑπήγαινε παντὲ, ἐσυνανασρέφετο μὲ κάθε τάγμα ἀνδρῶπων, μὲ ἐκκλησιαστικῆς, φιλοσόφου, σπεδῶν, χυδαίης, εἰς τὰς Ἐκκλησίας, Ἀκαδημίας, Κάφενεδες, ἐργαστήρια, καὶ εἰς τὰ παιγνῆδια, ἐνδεδυμένος, πότε ὡς ναύτης καὶ πότε ὡς τεχνίτης, μιμῆμενος πάντοτε τὰ ἥδη τῆ τότε, ὅσον ἦτον δυνατόν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας τὸν ἐχάρησεν ἕνα μεγαλοπρεπέσατον Ἰάκτ 25. τοπίων, γεμάτον ἀπὸ σοφῆς καὶ πεπαιδευμένης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ Δαυμάσιος Φεργγάνζεν, περίφημος μαθηματικὸς, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε τὰς Ῥώσους, νὰ λογαριάζωσι μὲ τὰ Ἀραβικὰ ψηφία.

§. 4. Ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν διέβη εἰς Βιένναν τῆς Γερμανίας, ὅπου ὁ φανείς ἐν Ὀλλανδία ναύτης καὶ ἀρχιτέκτων, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ μαθηματικὸς, ἐφανερώθη μεγαλοπρεπῆς Ἡγεμῶν καὶ βαδύς πολιτικός. Ἐμελετῶσε νὰ ὑπάγῃ εἰς Βενετίαν καὶ Ἰταλίαν, ἀλλ' ἡ εἰδησις μιᾶς ἐπαναστάσεως εἰς Μόσχαν τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐπιστρέψῃ τῷ 1698. Φθάσας εἰς Ῥωσσίαν, τὸν προϋπήνητησαν οἱ μεγιστάνες μὲ τὰ γενεῖα ξυχαριστήρια· ἐχάρη ὁ Αυτοκράτωρ τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν ὑπήκων τε, οἵτινες διὰ νὰ τὸν μιμηθῶσι, ἀρχισαν ἀφ' ἑαυτῆς τὰς διορθῶνται, καὶ ἤλπισεν, εὐκολώτερα νὰ δυνηθῆ νὰ ἐξαλειφῇ τὰς προλήψεις τῶν διὰ τὰ ἔθνη τῆ τότε τῆς, ἐτιμωρήσεν αὐστηρῶς τὰς ἀρχηγὰς τῆς ἐπαναστάσεως, μαλίστα πολλὰς Ἰερωμένους, οἵτινες παρακινῆμενοι ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν τε Σοφίαν, ἐσυμβάλευαν τὰς Στρελίτζας εἰς ἐπαναστασιν, καὶ ἐσύστησε τὸ τάγμα τῆ Ἁγία Ἀνδρέας διὰ νὰ ἀντεβραβεύσῃ τῆς πιζῆς τε. Ὑστερον ὑπήγεν εἰς τὸν λιμένα Βορονέζ μὲ ἐπιτηδεῖον τεχνίτην καὶ ναύτην, καὶ κατεσκευάσε σχεδὸν μόνος τε ἕνα καράβι τῆ πολέμου, κατὰ τὴν τάξιν τῶν Ὀλλανδέζων. Ἐβαλε ναυκλήρον τὸν ναυπηγόν, καὶ αὐτὸς ὑπετάχθη εἰς τὸν κατώτερον βαθμὸν τῶν ναύτων, εἰς ὅπου ἐφθασεν εἰς τὸν τῆ Ναυκλήρου. Ἐταξίδευσεν ὕστερον καὶ εἰς Γαβλίας τῷ 1717. ὅπου ἐλθὼν εἰς τὴν περίφημον Ἀκαδημίαν τῆς Σορβῶνος, τὸν ἐπρόβαλαν οἱ ἐκεῖ διδάσκαλοι καὶ θεολόγοι τὴν ἔνωσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Ἐσυναριθμῆθη μεταξὺ τῶν διδασκάλων τῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων, συνδέττων ἐγχειρίδια τινὰ περὶ Ναυτικῆς. Τὰς πολέμους ὅπῃ εὐτυχῶς ἐτέλεσε κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, Ταταρων, καὶ μάστιχα Σβετζῶν, δὲν εἶναι ἴδιον τῆ παρόντος, ὅστις ἐπιθυμεῖ ἄς ἀναγνώσῃ τὸν βίον τε, γεγραμμένον παρὰ τῆ Σκιαδᾶ, τῆ Κατιφόρου, Βολταίρου, καὶ τὸν βίον τε ἐκδοθέντα ἐν Ἀμσελοδαμῶ Γαλιεῖ εἰς τρεῖς τόμους· τὸν Λακόμβιον, μεταβολὴ τῆ βασιλείης τῆς Ῥωσσίας, σύνοψιν χρονολογικὴν τῆς Ἰσραίας τῆς Ἀρκτῆ, Ἰβάν Νεσεσθρανόνην ὑπομνήματα περὶ τῆ μεγάλης Πέτρας, Γορδὸν Ἀχιντόης, τὸν Κλέρκ Γ'σορ. τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ῥώμης, καὶ ἄλλας συγγραφῆς.

§. 5. Ἀρκεί μόνον νὰ εἰπῶ, πῶς αἱ ἀνδραγαθίαι τε καὶ τὰ ἔργα τε ἀπέκτησαν αὐτῷ τὸν τίτλον τῆ Αυτοκράτορος, καὶ τὸ γλυκὺ ὄνο-

Κηρύττεται
Αὐτοκρά-
τωρ,

μα

μα πατῆρ τῆς πατρίδος, καὶ Πέτρος ὁ Μέγας· καὶ δικαίως, ὅτι εἰς καιρὸν ὅπῃ ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆ γένεος, καὶ εἰς τὸν κατὰ τῆς Σβεκίας πόλεμον, ἐπεχειρήθη νὰ κτίσῃ μίαν θαυμαστὴν πόλιν, τὴν ἐκ τῆ ὀνόματός τε, Πετράπολιν ὠνομαδεύσαν, μέσα εἰς τὸν τόπον ὅπῃ ἦτον ἡ σκληροτέρα μάχη, καὶ ἐντ' αὐτῷ ἐπολεμάσεν, ἐπιμελείτο τὰς ἐργασίας, ἐπρόσεχε μήπως καὶ οἱ Σβέτζοι ῥημάξωσιν ἐκεῖνο ὅπῃ μὲ τὸς κότες ἐκτίξεν. Ἄν ἡ Εὐρώπῃ ἐθαύμαζε διὰ τῆς πολέμου τε, καὶ κατορθώματά τε, ἐθαύμαζε πολὺ περισσότερον διὰ τὴν ταπεινωσὶν ὅπῃ ἔδειχνε μετὰ τὴν νίκην, ὅς τις διὰ νὰ θαρρῶνῃ τὰς ὑπὸ κότες τε εἰς μεγάλας πράξεις, ἔδιδεν εἰς αὐτὰς ἐκεῖνον τὸν ἔπαινον ὅπῃ ἦτον ἐδικὸς τε νικῶντας. Μαλιζα δις ἐθριάμβευσε λαμπρότερος, μίαν φορὰν ὅταν ἐνίκησεν ἐν Ἀζόφ, καὶ ἄλλην ὅταν ἐνίκησε τὰς Σβέτζας εἰς τὴν ἐν Ἀλὰνδ ναυμαχίαν τῷ 1714. Εἰς τὸν πρῶτον θριάμβον ἐμιμήθη τὰς παλαιὰς Ῥωμάνους· ὅσοι ἐφάνηκαν ἄξιοι εἰς τὸν πόλεμον, στρατηγοὶ, χιλιάρχοι, ἐκατόνταρχοι, ἕως καὶ οἱ ἀπλοὶ στρατιῶται ἦσαν σεφανωμένοι, διάφορα ὄργανα μουσικὰ ἐσυμβουθεύσαν τὰς ἑκταὶ τῶν ἐμφημέτων τὰ ὀνόματα τῶν σεφανωμένων καὶ τὰς ἀνδραγαθίας τῶν. Οἱ δυο ἀρχιστράτηγοι σερεᾶς καὶ θαλάσσης ἦσαν ἐπάνω εἰς μεγαλοπρεπῆ θριαμβευτικὰ ἀμάξια, ὁ Μέγας Πέτρος, χωρὶς κανένα σημεῖον διαφορᾶς, ἀλλ' εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀφικιάλων, ὁμῶς μετὰ τὰς ἄλλας· καὶ εἰς τοιαύτην παράταξιν ἔκαμε τὴν εἰσοδὸν τε ὅλον τὸ στρατεύμα. Ὁ ἄλλος θρίαμβος ἐσάθη θαυμασιώτερος διὰ τὸν τρόπον ὅπῃ ἐμεταχειρήθη ὁ Πέτρος. Ὁ ηγεμὼν Ῥωμανοδόβσκις εἰς τὸν καιρὸν τῆ θριάμβου ἐπαράσθη τὸ πρῶτον τῆ Μεγάλῃ Πέτρῃ, καθήμενος εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, μετὰ ὅλας τὰς βασιλικὰς σημαίας. Ὁ μέγας Πέτρος ἐπαρρήσιάθη μετὰ τὸ ἀπλὴν φόρεμα ὀφικιάλου ναυτικῆς, ἐπλησίασεν εἰς τὸν θρόνον τῆ πλαστῆ Ἀυτοκράτορος, καὶ ἐπρόσφερον ἐγγράφως τὴν καταγραφὴν τῆς μάχης, καὶ τῆς νίκης τε. Ἀπεκρίθη εἰς πολλὰ ζητήματα ὅπῃ τῆ ἐπροβάλλθησαν, ὑπερον εἰς τὰς πόδας τῆ πλαστῆ Ἀυτοκράτορος ἔλαβε τὴν ἀξίαν τῆ ὑποναύρχου εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ὅπῃ ἔδειξεν εἰς τὴν ναυμαχίαν κατὰ τῶν Σβέτζων. Θέλων μὲ τῆτο νὰ φανερώσῃ εἰς τὰς Ῥώσους, ὅτι αἱ ἀνταμοιβαὶ καὶ τὰ βραβεῖα πρέπει νὰ δίδονται εἰς τὰ ἀξία ὑποκείμενα, ὄχι διὰ χάριν, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνην.

§. 6. Τῆ ἡμέρᾳ τῶν Θεοφανείων τῆ 1725. ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἀγιασμὸν τῶν ὑδάτων κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸ υπερβολικὸν κρῦος ὅπῃ ὑπέφερεν εἰς αὐτὴν τὴν παράταξιν, τὸν ἐπροξένησεν ἕνα βίαιον πυρετὸν, ὅπῃ μὲ τὰς δρῦμεις πόνος τῆς ποδαλγίας καὶ δυσσυχίας, εἰς τὰς ὁποῖας ἦτον ὑποκείμενος, τὸν ὑξέησε τῆς ζωῆς τε τῷ 53. τῆς ἡλικίας τε, βασιλεύσας μετὰ τὸν ἀδελφὸν τε Ῥωάννην ἔτη 14. καὶ μόνος τε 29. Ἦτον ὁ Πέτρος μέγας κατὰ τὸ σῶμα, ἀγριος εἰς τὸ περιπάτημα, τὸ ἦδος ἔχων εὐγενικόν, ζωντανὸν καὶ ἀγχιένον, τὴν θεωρίαν σοβαρὴν, καὶ ἕνα κάποιον τι ὅπῃ πολλὰκις μετέβαλλε τὴν ὄψιν τῆ προσώπου τε. Ὁμίλῳσε μὲ ζέσιν, εὐκολα

καὶ

Πατῆρ
Πατρίδος, καὶ
Μέγας.

Θάνατος
αὐτῆ.

Χαρακτῆρ
αὐτῆ.

καὶ συχνὰ, μάλισα παρρησία εἰς τὸ κράτευμα, εἰς τὸ συμβάλιον, καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς. Μονάρχης καὶ κτήτωρ ἦσαν δύο προτερήματα, τὰ ὅποια τὸν ἔδιδον ἕνα κάποιον τι ἀνώτερον ἀνδρώπε. Ὁμιλοῦσε πολλάς διαλέκτους, ἔμπειρος εἰς τὰ μαθηματικά, φυσικά, καὶ γεωγραφικά. Ἐμάθεν ὡς καὶ τὴν χειρουργικὴν, καὶ πολλάκις μόνος τὸ ἐπιμελεῖτο τὰς λαβωμένους τῷ κρατεύματι. Ἡ ἱστορία δὲν ἔδειξεν, ἕτε δέλει δείξει πάρεξ τῆτο μόνον τὸ παράδειγμα, νὰ καταβῆ ἕνας Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸν θρόνον τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς ξένα γένη, νὰ δουλεύσῃ ὡς ἕνας ἀπλῆς, μισθωτὸς ἐργάτης, εἰς ναυπήγια, εἰς τέχνας κτλ. ἀνακατωμένος μὲ τὰς τεχνίτας, ἵνα ἡμπορῇ καλῆτερα νὰ μάθῃ τὰ σοιχεῖα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν καὶ νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὸν τόπον τῆ. Ἐσάδισαν καὶ ἕτεροι Ἀποκτιτῆται, Νομοδῆται, καὶ μεγάλοι Πολιτικοὶ, μόνος ὅμως ὁ Πέτρος ἦνωσεν ἐν ἑαυτῷ τὰς τρεῖς τοιαύτας ἐνδόξους τίτλους, Ἀνακαινιστὴς τῶ τόπων τῆ, Διδάσκαλος ὠφελίμων μαθησεων, Θεμελιωτὴς ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, καὶ Διορθωτὴς τῶν ἡδῶν τῆ λαῶ τῆ.

Ἀλέξιος
υἱὸς Πέτρος
τῆ Μεγάλης.

§. 7. Ὅσον ὁ μέγας Πέτρος ἔλαμπε μὲ τὰς ἀρετάς τῆ, ἄλλο τόσον ὁ υἱὸς τῆ Ἀλέξιος ἀχρειώνετο μὲ τὰ ἐλαττώματά τῆ, διότι ἀντὶ νὰ μιμῆται τὸν πατέρα τῆ καὶ νὰ τὸν ἀκολουθῇ εἰς τὸ βαρὺ φορτίον τῆς μεταμορφώσεως τῶν Ρώσων, ἐκαταγίνετο εἰς ἀσωτείας, καὶ μικροπρέπειας· ἀγχιος εἰς τὸ φέρισμόν τῆ, χωριάτης εἰς τὰ ἡδῆ τῆ, μικρὸς κατὰ τὸν νῦν, καὶ δεισιδαίμων. Ὁ πατήρ τῆ, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν εὐγένειαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἤφερε τῆς Ρώσσης, τὸν ὑπάνδρευσε μὲ μίαν ὠραίαν Πριγγίπισσαν τῆ Βρηνσβίκ, ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ νὰ καλιτερεύσῃ, ἐδόθη περισσότερον εἰς τὰς ἀσωτείας, εἰς τρόπον ὅτι ἡ γυνὴ τῆ μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀτακτὸν τῆ ζωὴν ἔφυγεν εἰς τὸν πατρικὸν τῆς οἶκον. Ὁ Μέγας Πέτρος ὑπῆγε πρὸς αὐτὴν καὶ μὲ τὰς δεήσεις τῆ τὴν ἤφερον ὀπίσω, καὶ ἐνδῆτησε τὸν υἱὸν τῆ εἰς τὸ καλῆτερον, ἀλλ' αὐτὸς τραπέις εἰς τὸ χεῖρον, ἠγάπησεν Εὐφροσύνην τινὰ παρθένον ἐκ Φιλανδίας, τὴν ὅποιαν καὶ κρυφίως ἔλαβε γυναῖκα, ὅθεν πάλιν ἔφυγεν ἡ νόμιμός τῆ γυνὴ.

Βαρβαρότης
ἢ ἀμάθεια
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν

§. 8. Εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὅπῃ ὁ πατήρ τῆ ἔκαμνε διὰ νὰ διορθώσῃ τὰ βάρβαρα ἡδῆ τῶν Ρώσων, αὐτὸς πάντοτε τὰ ἐκατάκρινε καὶ ἐναντιώνετο. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, ἡ μαρὰ τῆ καὶ ἀμάθεια δὲν τὸν ἄφηνε νὰ βλέπῃ τὸ ὄφελος τῶν νεωτερισμῶν τῆ πατρός τῆ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐπαρακινεῖτο ἀπὸ τὰς ὀπαδὲς τῆς Ρωσικῆς βαρβαρότητος, ἀπὸ ἐκεῖνης ὅπῃ μαρὸι ἀφ' ἑαυτῆς τῆ, δὲν πράττῃσιν ὅ, τι πράττῃσιν εἰμὴ ὡς μηχανὴ, καὶ ἂν λείψῃ ἐκεῖνη ἡ δύναμις ἣτις τὴν κινεῖ, λείπει καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὅπῃ σοχάζονται τὸν παραμικρὸν νεωτερισμόν, ἀμαρτίαν, καὶ τὸν νεωτερισμὸν καὶ διορθωτὴν ὡς τύραννον, ὅπῃ καλῆτερα εὐχαρισθῆνται νὰ μείνωσιν εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος, πάρεξ νὰ μεταβάλλωσι παραμικρὸν τι ἀπὸ ἐκεῖνας τὰς δεισιδαιμονίας, εἰς τὰς ὅποιας ἀνεδράφισαν. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν οἱ πρεσβύτεροι, οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ, κινῆμενοι ἀπὸ μίσος τῶν νεωτερισμῶν, καὶ

καὶ ἀπὸ μῖστος κατὰ τῷ Αὐτοκράτορος, διατὶ τὰς εἶχε δικαίως χάσῃ τὴν ὑπόληψιν, καὶ ἀπὸ τὴν ἀμάθειάν τες, νομίζοντες πῶς καθῶς ἢ πῆσις μένει ἀμετάβαλτος καὶ δὲν δέχεται νεωτερισμὸν, ἔτω καὶ ἡ πολιτικὴ ἔχει νὰ μνέσκη ἢ αὐτῇ, καὶ νὰ μὴ μεταβάλλεται κατὰ τὰς περιστάσεις. Πόσῃν λύπῃν λοιπὸν δὲν εἶχεν ὁ μέγας Πέτρος θεωρῶντας τὸν υἱὸν τε ἀνάξιον τῷ ἑαυτῷ τε, ἐχθρὸν τῆς δόξης τε, καὶ τῷ γενεῆς τε, καὶ ἔτοιμον νὰ φέρῃ πάλιν εἰς τὴν Ρωσσίαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα ὅπῃ αὐτὸς με τὸς ἰδρῶτας εἶχε διώξει. Πολλὰκι τὸν ἐνεθέτησε, μάλιστα μιᾷ τῶν ἡμερῶν κρᾶζωντας τον κατὰ μόνας τὸν λέγει.

“ Στοχάσθε υἱέ μου τὴν κατάστασιν τῆς Ρωσσίας, πρὶν ἐμῷ. Τῆτο τὸ εὐρύχωρον βασιλεῖον, ἦτον χωρὶς τέχνας, χωρὶς νόμους, καὶ χωρὶς γνῶσιν, τὸ παλῆγιον ὅλων τῶν εὐγενικῶν γενῶν. Τὰ πολυάριθμα στρατεύματα, κατὰ μας, κακὰ γυμνασμένα καὶ χειρότερα διοικημένα, ἐχάνοντο ἐμπρός εἰς ὀλίγους στρατιώτας. Δὲν ἐφαίνοντο πλοῖα εἰς τὰς λιμένας μας, τέχναι εἰς τὰς πόλεις μας, οἱ κάμποι μας ἦσαν ἀγεώργητοι καὶ ἀκαρποὶ, οἱ ὑψηλοὶ μας ἦσαν ἀχρεῖοι σκλάβοι, ὅπῃ δὲν ἐγνώριζαν τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν, τὴν εὐγένειαν, ἀγχίνουαν καὶ πολιτεῖαν. Ἰξεύρεις υἱέ μου τί ἐτόλμησα, καὶ τί ἐπεχειρήσῃν διὰ νὰ σὲ ἀφήσω ἕνα βασιλεῖον εὐτυχησμένον. Λαμβάνω μάρτυρα τὴν ἑξάμυρον Εὐρώπην, ἣτις παντὲ με εἶδεν εἰς ὅλα τὰ μέρη νὰ συγκαταβῶ εἰς τὴν ἐσχατοτέρην κατάστασιν μεταξὺ τεχνιτῶν, καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον τεχνίτην, νὰ συνάξω με ἀκέραιον ζῆλον τὰς πρώτας ἀρχὰς τῶν τεχνῶν, τῶν ὁποίων ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὸν παραμικρὸν σοχασμόν. Θεώρητε τὸν καρπὸν τῶν κόπων μου. Ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἐδαυμασε καὶ ἔμεινεν ἐκστατικὴ, βλέπουσα τὴν μεταμόρφωσιν τέτε τῷ βασιλείῳ, τὴν ὁποίαν ἐκατόρθωσεν ὁ κόπος μου, καὶ ἐπιμελείᾳ μου. Πρῶτερον ὅλα τὰ μέλη τέτε τῷ πολιτικῷ συστήματος ἦσαν ἀκίνητα, τῶρα ἐμψυχώθηκαν ἀπὸ τὴν φωνήν μου. Ἐγὼ ἔπλασα ἕνα σόλον, ἕκαμα ἕνα κράτευμα, καὶ κρατηγῆς. Τὰ ἄρματα μας ὅπῃ ἐθριάμβευσαν ἐναντίον ἐνὸς ἔθνους πολεμικωτάτε, καὶ ἐνὸς ἀφόβου ἀποκτητῆ, σέβονται καὶ εὐλαβῆνται ἀπὸ ἐκεῖνους ὅπῃ πρῶτερον τὰ ἐκαταφρονῶσαν. Δὲν ἡμαί κύριος τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν; δὲν κρατῶ εἰς χεῖρας μου τὸ ζύγι τῆς εἰρήνης, καὶ τῷ πολέμῳ; ἐγὼ τῶρα δὲν δίδω νόμον εἰς τὴν Ἀρκτον; Τὰ συνωμόσαντα γένη κατὰ τῆς δυνάμεως, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ με ἀρπάξωσι ὅσα ἀπέκτησα, καὶ ἐκτίσα εἰς τὸ μέσον τῆς πυρκαϊᾶς τῶν ἐχθρῶν, με ὅλον τὸν θυμὸν τῶν ἐχθρῶν, καὶ με ὅλα τὰ ἐναντία τῆς φύσεως, αὐτὴν τὴν νέαν μητρόπολιν τῷ βασιλείῳ μου, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς θρίαμβον τῶν μεγάλων μου ἐπιχειρημάτων. Αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι, τὸ ἐμπόριον ἐγιναν διὰ μέσσω μου ὡς φυσικαὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν. Τέλος πάντων ἐξώρισα ἀπὸ τὸν τόπον μου τὴν ἀτιμίαν τῆς βαρβαρότητος ὅπῃ τὸν ἀχρεῖωναν. Ὡ' ἐσύ, διάδοχέ μου, γίνε ἕνας ἄλλος παρόμοιός μου, καὶ ἡμπορῶ νὰ σὲ εἰπῶ, ὑψώσω ἕως εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον. Αὐτῇ ἢ ἀπουῖα ὅπῃ βλέπω εἰς ἐσέ, αὐτῇ ἢ ὀκνηρῇ ζωῇ, αὐτῇ

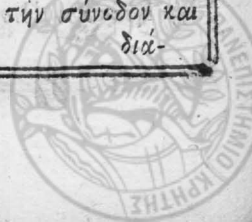
αὐτὰ τὰ ἤδη τὰ χυδαῖα, καὶ αὐτὴ ἡ ἀναισθησία, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον
καυχᾶσαι, εἶναι τρόπος νὰ πρέπωσι εἰς τὸν κληρονόμον τῆς βασιλείας μῆ;
Καὶ πῶς; ἐδυνήθην ἐγὼ νὰ φωτίσω καὶ νὰ λαμπρύνω τὸν νῦν τῶν υἱ-
κῶν μῆ, νὰ μαλακύνω τὴν καρδίαν τες, νὰ ἀνακαινίσω τὰ ἤθη τες, καὶ
νὰ τες ματαβάλω εἰς νέες ἀνδρώπες, καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ ἔχω τὴν αὐτὴν
ἰσχὺν εἰς τὸν υἱόν μῆ; Σὲ ἐξορκίζω παῦσαι τες φόβους μῆ, γινώρισε καὶ
πλήρωσε τὰ χρέη ὅπῃ σοὶ ἐπιδέτωσι ἡ γέννησίς τε, ὁ πατήρ, τῶ ὁποίῳ
διάδοχος εἶσαι, καὶ ὁ θρόνος εἰς τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ ἀναβῆς.

§. 9. Τοιαῦται νηθεσῖαι δὲν ἐπροξένησαν ἀδεμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν
καρδίαν τῶ Ἀλέξιοι, ὅθεν ὁ πατήρ τε ἠναγκασθὴ νὰ τὸν υσερήσῃ τῆς δια-
δοχῆς· αὐτὸς ἤκτισε τοιαύτην ἀπόφασιν τῶ πατρός τε μὲ ἀδιαφορίαν, μαλι-
σα ἔδειξε καὶ μεγάλην ὑποταγὴν εἰς αὐτὸ, προαισιόμενος πῶς δελεῖ νὰ δεχ-
θῆ τὸ μοναδικὸν σχῆμα. Ἀλλ' ὅταν ὁ μέγας Πέτρος ἐτάξιθευσεν εἰς Γαλ-
λίαν, ἤυρε καιρὸν ἀρμόδιον ὁ Ἀλέξιος, ἐσυναξε πάντας τες Εὐγενεῖς με-
γιστὰνας Ρώσους τες μὴ ζεργοντας τὴν διοίκησιν τῶ Πέτροι, οἵτινες τὸν ἐ-
συμβάλευσαν νὰ μὴ ζεργῆ τὴν ἀδικίαν ὅπῃ τὸν κάμνει ὁ πατήρ τε, ὑσερῶν
αὐτὸν τῆς διαδοχῆς, ἀλλὰ νὰ φύγῃ ἕως νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν, νὰ ἀναβῆ εἰς τὸν
θρόνον. Ἐφύγε λοιπὸν καὶ ὑπῆγεν εἰς Βιένναν, πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα τὸν
γυναϊκάδελφόν τε, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ καταφύγιον, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφ' ἧ
διὰ μερικὰς ἡμέρας τὸν ἐφύλαξε κρυμμένον, τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ
ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Μαθὼν ὁ Πέτρος τὴν φυγὴν τῶ υἱὸι τε ἐτάχυνε
τὴν ἐπιστροφὴν τε εἰς Μόσκειαν καὶ ἐπεμφε δύο ἀπεσταλμένους, οἵτινες τὸν
ἤφεραν ὀπίσω. Ἐσυναξε τότε συμβῆλιον ὁ Πέτρος πάντων τῶν Ἐκκλη-
σιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἐξόχων, καὶ κατέκρινε τὸν Ἀλέξιον, ὅστις ὄχι μόνον
ὠμολόγησε τὸν ἑαυτὸν τε πτασίην, ἀλλὰ καὶ ἐκσίως ἔκαμε παρῆρησιν
τῆς βασιλείας. Οἱ συνευερέδεντες εἰς τὸ συμβῆλιον ὠρίσθησαν νὰ μὴ βοη-
θήσωσι ποτὲ τὸν Ἀλέξιον διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ βασιλεῖον. Ὑσερον ὁ Πέ-
τρος παρακινούμενος ἀπὸ τὴν Αἰκατερίναν, ἡ καὶ ἀπὸ ἄλλας πολιτικὰς αἰτίας
ἀφ' ἧ ἔαχεν ἤδη συγχωρῆσαι τὸν υἱόν τε, ἔκαμε πάλιν νὰ συναχθῆ τὸ
συμβῆλιον, καὶ νὰ κριθῆ ἕκ δευτέρου ὁ Ἀλέξιος. Τὸν κατεδίκασε τὸ συμ-
βῆλιον εἰς θάνατον, πρὶν δὲ φθάσῃ ὁ καιρὸς νὰ θανατωθῆ, ἀπέθανεν εἰς
τὴν φυλακὴν μὲ φοβερὰς ἀσπλαγμῆς, προξενηθέντας ἡ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς
ἀποφάσεώς τε, ἢτε ἀπὸ ἀρρώστιας, ἢτε καὶ ἀπὸ ἄλλην τινὰ βίαιον αἰτίαν.
Ἄφησεν ἕνα υἱόν, Πέτρον Ἀλεξιοβίχην λεγόμενον, ὅστις ἐβασίλευσε με-
τὰ τὴν Αἰκατερίναν.

§. 10. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τῶ Πέτροι ἐτελείωσεν ἡ πατριαρχικὴ
ἀξία, διότι ἀποθανόντος τῶ Πατριάρχου Ἀδριανῶ τῷ 1703. δὲν ἄφησεν ὁ μέ-
γας Πέτρος νὰ ψηφίσωσι ἄλλον. Ἰδὼν δὲ μετὰ καιρὸν τὴν δυσἀρέθειαν
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τῆτο, ἀσύκωσε τελείως τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα,
καὶ ἐσύζησε μίαν Σύνοδον Ἱεραν, πρὸεδρον διωρίσας αὐτῆς τὸν περίφημον Στέ-
φανον Γαβρόρσκιην ἀρχιεπίσκοπον Ροιζάνη· ἐξέδωκε δὲ αὐτῇ τὴν σύνοδον καὶ
διὰ-

Τέλος τῆς
πατριαρχι-
κῆς ἀξίας.

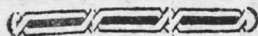
Διαταγὴ
διὰ τὸ Κα-
λενδάριον.

διάταγμα περιεχόν τῆς κανόνας καὶ νόμους τῆς διοικήσεως αὐτῆς τῆς Συνόδου καὶ μίαν ἐκδεσθὴν ἐκτεταμένην περὶ τῶν καθηκόντων ταύτης τῆς Συνόδου εἰς τὰ τῆς Φρησκείας, τὸ ὁποῖον διάταγμα διὰ τὸ ὀγκῶδες παραιτεῖται, ἐβλεβόμενος δὲ ἄς ἀναγνώσῃ αὐτὴν τόσον εἰς τὸ Ῥωστικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ Λατινικόν. Ἐπ' αὐτῆ ἔτι τῷ Αὐτοκράτορος ἔγινε διόρθωσις καὶ εἰς τὸ Καλενδάριον, διότι οἱ Ῥῶσσοι ἀρχινῶσαν τὸ νέον ἔτος τὸ πολιτικόν ὡς τὸ Ἐκκλησιαστικόν ἤτοι τὸν Σεπτέμβριον. Ὁ δὲ μέγας Πέτρος ἐδιώρισε τὸ 1700. ἔτος νὰ λάβῃ ἀρχὴν ἀπὸ τὸν Γανναρίον, κατὰ τὴν Ἀστρονομικὴν τάξιν. Ἦδε τὸν Ἀχιπτῶν, τὸν Νεσεσχανόνην κτλ'.

§. 11. Πολεμῶν ὁ Πέτρος τὰς Πέρσας ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ῥωσίαν, ἀπὸ τὰς ταραχὰς ὅπῃ ἐπροξένησαν οἱ Κληρικοὶ, καὶ ἕνας ψευδὴς ζήλος τῆς Φρησκείας. Ἐσύναξεν εὐθύς τὰς Ἐπισκόπους τῆς Ῥωσσίας, τὰς ὠμίλισε μὲ τὴν φυτικὴν τε ἐνέργειαν καὶ εὐγλωττίαν, τὰς ἐφανερώσε πολλὰς καταχρήσεις καὶ δεισιδαιμονίας ὅπῃ δὲν ἦσαν ἄξιοι εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, ὅθεν ἔκαμε τινὰς ἐπιδιορθώσεις ἀναγκάσι, τὰς ὁποίας μετὰ χαρᾶς αὐτοὶ ἐδέχθησαν. Ὁ χυδαῖος λαὸς προσκολλημένος πάντοτε εἰς τὰ παλαιὰ τε ἔθιμα καὶ συνηθείας νομίζει μεταβολὴν πίσεως τὴν παραμικρὰν διόρθωσιν τῶν δεισιδαιμονιῶν ὅπῃ καταχρηστικῶς εἰσηλθόν εἰς τὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκκλησίας, διὸ ἀρχήταν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ λέγοντες αὐτὸν ἀποσάτην, καὶ νεωτεριστὴν, τὸν ἀναθεμάτισαν. Μάλισα Γρηγόριος τις Τατιζκόης ἐπλασε μίαν ὄρασιν, καὶ θεῖαν ἔμπνευσιν, καὶ ἔτρεχεν εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ πλατείας κηρύττων, ὅτι ἔφθασε τὸ τέλος τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ Ἀντίχριστος ἦν ὁ Πέτρος. Πολλοὶ ἄμαθεῖς Ἐκκλησιαστικοὶ ἐπίστευσαν τὰς μωρίας τῆς τῆς ψευδοπροφῆτης, καὶ τὰς διέσπειραν εἰς τὸν λαόν, εἰς τρόπον ὅτι ἐμελετῶσαν μίαν μεγαλὴν ἐπαναστασιν· διὸ ἠναγκάσθη ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, θανατώσας τὰς ἀρχηγὰς, καὶ ἐγείρας διωγμὸν, ἵνα ἔτιωσ ἔπω, κατὰ τῶν μωρῶν ὀπαδῶν τε, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἔπρεπε νὰ τὰς καταφρονήσῃ, διότι ὁ διωγμὸς ἀντὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κακόν, μάλισα τὸ αὐξάνει. Ἀπὸ τότε ἠγέρθη σχίσμα εἰς τὴν Ῥωσίαν, τὸ ὁποῖον σώζεται καὶ τῆ σήμερον· ὅρα κατωτέρω.

Ψευδοπροφῆτης ἐν Ῥωσσίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἀρθρα τῆς Σορβώνης περὶ ἐνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δοθέντα Πέτρῳ τῷ Μεγάλῳ.

§. 1.

Εὐρισκομένη τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ ἐν Γαλλίᾳ, μεταξὺ τῶν πραγμάτων ὅπῃ ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν τε ἐσάθη καὶ ἡ Σορβώνα, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆγε τῷ 1707. Γ' αὐ. 3. ἐμβάς εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἶδε κατὰ τύχην βιβλίον τινὰ Γ' αὐρισὶ περὶ θρησκείας. Ἀρχισεν εὐθύς νὰ ὁμιλῇ μὲ τὰς συνευρεθέντας θεολόγους, οἵτινες τεχνηέντως ἤφεραν τὸν λόγον περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ρώσων, δηλοποιῶντες αὐτῷ ὅτι μεγάλην δόξαν ἤδελεν ἀποκτήσει ἡ Μεγαλειότης τε, ἂν ἐπροσπαθῆσε νὰ ἐνωθῇ ἡ Ρώσικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴν Λατινικὴν, ἐπειδὴ ἂν ἡ ὑπόθεσις ἐπροβάλλετο ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἦτον εὐκολος ἡ ἐνωσις. Ἦρσεν ὁ λόγος τῷ Αὐτοκράτορι, ὅμως ἀπεκρίθη πῶς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἦσαν πολλαὶ ἐσιώδεις διαφοραί. Πῶς αὐτοὶ ἦτον ἄνθρωπος δεδομένος εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἴδια τῆς διοικήσεως τῶ βασιλείας τε. Πῶς δὲν ἦτον θεολόγος ἵνα συμφωνήσῃ τοιαῦτον πρᾶγμα. Εἶδὲ καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Σορβώνης ἤδελεν ἐγγράφως νὰ διαλεχθῶσι μὲ τὰς Ἐπισκόπους τῆς Ρωσσίας, τὰς ὑπέσχετο ἀπόκρισιν.

§. 2. Παρακινήθέντες ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Πέτρῳ, οἱ ἐν Σορβώνῃ εὐρεθέντες θεολόγοι, ἐπέσπεραν αὐτῷ τὸ παρὸν σύγγραμμα, ἐνθαρρυνόμενοι μᾶλλον, βλέποντες μὲ ἄκρον θαυμασμὸν αὐτὸν τὸν μονάρχην μὴ ὀλιγωρῶντα ἕνεος ἀναγκῆς πρὸς φώτησιν καὶ δόξαν τῆς βασιλείας τε, εἰχὶ μόνον τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν τῇ θρησκείᾳ ἀνηκόντων, ἀπὸ τῆν ὁποίαν ὀρθῶς ἰξεύρει νὰ κρέμεται ἡ εὐτυχία καὶ σερέωσις τῶν βασιλείων.

“ Ἀναγινώσκωμεν παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ νὰ προσέχωμεν ὅπως φυλαχθῇ ἡ ἐνότης τῶ πνεύματος ἐν δεσμῷ εἰρήνης, εἰς γὰρ θεός, εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα. Ἴνα ἀπολαύσωμεν μίαν τοιαύτην ἐνότητα, ὠφελεί ὅτι παρὰ τοῖς Ρώσσοις δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖνα τὰ ἔμποδα ἅπερ μὲ λύπην βλέπομεν εἰς τὰς Λυθιρανοκαλβινισίας, καὶ ἑτέρας αἵρέσεις τῆς Ἀνατολῆς.

“ Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας ὁμολογεῖ σὺν ἡμῖν τὴν ἐνότητα τῆς ὑπεράτης μεγαλειότητος τῷ Θεῷ, καὶ τὸ ὁμῶσιον τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἀποσρέφεται τὰς τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων Ἀρειανῶν βλασφημίας. Σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖ τὰ παρὰ Θεῷ ἀποκαλυφθέν-

,, τα

„ τα δόγματα περί τῆς ὑπόστατικῆς ἐνώσεως καὶ διακρίσεως τῆς διπλῆς φύ-
 „ σεως ἐν τῷ Χριστῷ. Ὁμολογεῖ σὺν ἡμῖν πάντα, ὅσα ἡ Καθολικὴ Ἐκ-
 „ κλησία διδάσκει περὶ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας, περὶ τῆς ἀπολυτρώ-
 „ σεως διὰ τῆς ἁγίας Χριστῆ, περὶ τῆς ἀναγκαίας βοηθείας τῆς Θεῆς χάριτος εἰς
 „ ἐκτέλεσιν τῶν ἐναρέτων ἔργων. Σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖ τὰ ἑπτὰ μυστήρια
 „ παρὰ Χριστῆ καὶ τῆς Ἐκκλησίας διατεταγμένα, τὴν μετῴσιωσιν τῆ ἀρτῆ
 „ καὶ οἴνου εἰς τὴν ἀνάμακτον θυσίαν, καὶ ἀποδίδει τὴν ὑπερτάτην λατρείαν
 „ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ παρόντι πραγματικῶς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ.

„ Σὺν ἡμῖν σέβεται καὶ ἐπικαλεῖται τὴν μακαρίαν Θεοτόκον Παρθέ-
 „ νον, καὶ τῆς Ἁγίας τῆς σὺν Χριστῷ βασιλεύουσας. Σὺν ἡμῖν σέβεται τὰ
 „ λείψανα τῶν Ἁγίων καὶ προσφέρει εἰς τὰς ἱεράς εἰκόνας ἐκείνων τὴν τιμὴν
 „ ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτῶν. Μεταχειρίζεται σὺν ἡμῖν
 „ προσευχάς, ἐλεημοσύνας, θυσίας περὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ κοινῳίᾳ τῆς Ἐκ-
 „ κλησίας μεταστάντων πεισῶν, βεβαίᾳ πίσει κρατῶσα, δι' αὐτῶν ἀναπαύε-
 „ σθαι τὰς ψυχάς, εἴμῃ ὀλοκληρῶς ἢ ἐπληρώθῃ ἡ θεία δικαιοσύνη. Σὺν
 „ ἡμῖν γνωρίζει ὅτι παρὰ Χριστῆ ἐδόθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξουσία ἵνα διορίσῃ
 „ νόμους, ὅς οἱ πεισοὶ ἀναγκαστικῶς πρέπει ἵνα ὑπόκεινται, ὡς τὸν ἱερόν νομον
 „ τῆς νηστείας, καὶ ἀποχῆς τῶν κρεάτων εἰς τινὰς καιροὺς παρὰ τῆς Ἐκκλη-
 „ σίας διορισθέντας.

„ Τέλος ἵνα μὴ πολυλογώμεν ἐπαριθμῶντες πάντα ὅσα ὁμολογεῖ ἡ
 „ Ῥωστικὴ ὁμοφώνως ἡμῖν, δέχονται καὶ εὐλαβνῦνται οἱ Ῥωσσοὶ τὰς ἀποκα-
 „ λυφθεῖσας θείας Γραφάς, καὶ τὴν ἁγίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας,
 „ ὡς κανόνας βεβαίως πίσεως. Σὺν ἡμῖν δέχονται μίαν Ἐκκλησίαν ὁρατὴν,
 „ Καθολικὴν, κριτὴν ἀνώτατον, καὶ ἀψευδέστατον εἰς τὸ νὰ ἀποφασίσῃ τὰς
 „ περὶ πίσεως ἀμφισβητήσεις, καὶ τέλος σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖσιν ὅτι ἔξω αὐ-
 „ τῆς τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ δυνατὰ
 „ ὁ ἄνθρωπος σωθῆναι. Ὅθεν ἐὰν ἔξω τῆς ἐνώσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐλ-
 „ πὶς σωτηρίας δὲν λάμπει, ὡς διδάσκει τὰ ἱερά βιβλία καὶ ἡ παντοτινὴ
 „ παράδοσις, ἃν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν ἀμαρτημάτων τῶν ὑσε-
 „ ρόντων τῆς Οὐρανῶν βασιλείας, ἐπαριθμῆι τὰς διχονοίας καὶ ἀρέσεις,
 „ ἄρα μὲ πόσῃν λοιπὸν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα δὲν πρέπει οἱ Χριστιανοὶ νὰ
 „ κοπιᾶσῶσιν, ἵνα κατακτήσῶσιν εἰς τὴν τελείαν ὁμόνοιαν, καὶ νὰ εὐκολύ-
 „ νῃ πᾶσα δυσκολία ἐν τῷ μέσῳ εὑρισκομένη; Ἀλλὰ ποία δυσκολία
 „ ὑπάρχει ἵνα ἀπολαύσωμεν τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ ἄκρον ἀγαθόν, δηλαδὴ τὴν
 „ ἔνωσιν, τῆς Ῥωστικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Λατινικὴν; Ἴσως κανένα ἀρ-
 „ θρον Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας; Ἀλλ' αὐτὴ ἡ εὐταξία δύναται νὰ μετα-
 „ βαλθῇ εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ μείνῃ ἡ ἐνότης καὶ μονό-
 „ τῆς αὐτῆς. Εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας, λέγει ὁ Ἅγιος Φιρμιανὸς, διαφέ-
 „ ρουσι πολλὰ, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕτε διὰ
 „ τῆτο ξεμακρύνει τινὰς ἀπὸ τὴν εἰρήνην καὶ ἐνότητα τῆς Καθολικῆς Ἐκ-
 „ κλησίας. Τὰ αὐτὰ πλατύτερον διδάσκει ὁ Ἅγιος Αυγουστῖνος. Ἐς

„ Λοιπόν μία πίστις, λέγει, πάσης τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐκτεταμένης εἰς
 „ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, ὡς ἐσωτερικῶς εἰς τὰ μέλη. Διότι εἰ καὶ
 „ μὲ διάφορα ἔθιμα πανηγυρίζεται αὐτῇ ἡ ἐνότης τῆς πίστεως, αὐτὰ δὲν
 „ ἐμποδίζουσι παντελῶς ὅ, τι εἶναι ἀληθινόν εἰς τὴν πίσιν. Διότι τὸ καλ-
 „ λος τῆς θυγατρὸς τῆ βασιλέως ἐσωτερικόν ἐστὶ, τὸ δὲ φόρημά της τὰ
 „ ἐξωτερικά ἔθιμα. Καὶ ὅμως ἡ Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἐφύ-
 „ λαξαν τὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἕως εἰς τὰς δυσυχεῖς καιρὸς τῆ Κιρκαρίας,
 „ ἀγκαλὰ καὶ ἐδιάφερον εἰς τὴν εὐταξίαν. Καὶ τί Σαυμασόν; καὶ εἰς τὰ
 „ μέρη τῆς Λατινικῆς διαφέρει ἡ εὐταξία κατὰ τὰς τόπας, μάλιστα ὅσοι τῶν
 „ Γραικῶν ἠνώθησαν με ἡμᾶς, ἐφύλαξαν τὰ ἔθιμα αὐτῶν. Οὐδὲν λοιπόν
 „ ἀπηγορεύει ὅτι καὶ ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία νὰ μὴ φυλάξῃ τὴν εὐταξίαν
 „ της, καὶ νὰ θυσιάσῃ ἐν ἐνζύμῳ ἄρτῳ, ἀρκεῖ μόνον ἵνα μὴ κατακρίνῃ τὴν
 „ ἐναντίαν συνήθειαν, ἀλλὰ νὰ ὁμολογῇ ἰσχυρὰν τὴν μετασίωσιν ἐν Ἀζύ-
 „ μῳ παρὰ Λατίνοις, ὡς τὴν ὁμολογῶσιν ὁ Θεοφύλακτος, Δημήτριος Χω-
 „ ματινὸς Κύπρου Ἐπίσκοπος, Βαρλαάμ Γρηγόριος Πρωτοσύγγελος, καὶ
 „ ἕτεροι περίφημοι τῶν Γραικῶν ἐν σπουδῇ καὶ μαθήσει. Ὅθεν ἄλλο φό-
 „ βος, ὅτι ὁ Πόντιφex τῆς Ῥώμης νὰ ἀναιρέσῃ τὰς λοιπὰς εὐταξίας καὶ
 „ ἔθιμα τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐ φοβήμεθα ἵνα ἀναιρέσῃ τὰς
 „ τάξεις τῆς Γαλιικῆς Ἐκκλησίας, μᾶλλον δὲ διδάσκοντες ὅτι ἐ δύναται
 „ τῆτο πράξαι.

„ Ἰσως εὐρίσκεται τι ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ εὐταξίᾳ, ἐμποδίζον ἢ ἀρ-
 „ γοπορῶν τὴν ἐπιθυμητὴν ταυτην ὁμόνοιαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ
 „ ἄλλο δὲν λυτεῖ καὶ παροξύνει τόσον τὴν Ῥωσικὴν Ἐκκλησίαν ὅσον αὐ-
 „ τό. Ὅμως ἂν προβαλθῇ ἐχθὶ περιπλοκῇ λόγων, ἀλλὰ μὲ σαφῆνειαν
 „ καὶ ἀκρίβειαν, αἱ πρῶται δυσκολίαι πίπτουσιν. Ἐν πρώτοις ἡμεῖς διδα-
 „ σκομεν ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι διαδοχοὶ εἰσὶ θεῖα ἐξουσία τῶν Ἀποστόλων, καὶ
 „ ἐπίτροποι τῆ Χριστοῦ· καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Ῥώμης, ὅστις νόμιμος διάδοχος
 „ ἐστὶ τῆ Ἁγίου Πέτρου, εἶναι πρῶτος Ἐπίσκοπος, ὁμοίως θεῖα ἐξουσία, καὶ πρῶ-
 „ τος ἐπίτροπος τῆ Χριστοῦ, διὸ καὶ κέντρον τῆς ἐνότητος καὶ ὁράτος δεσμός
 „ τῆς κοινωίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ Ἀποστολικὸς τε θρόνος ἔχει ἰσχυρωτέ-
 „ ραν ἡγεμονείαν, κατὰ τὸν Ἁγίον Ἐπιφάνιον παντὸς ἄλλο κατα μέρος
 „ θρόνος εἰς τὸ νὰ ἀγρυπνῇ εἰς τὴν ἀπανταχῆ Ἐκκλησίαν, ἵνα φυλάττων-
 „ ται οἱ ἱερεῖς κανόνες, καὶ διατηρῆται ἡ πίστις καὶ ἐνότης, ὡς διδάσκει ὁ Ἁ-
 „ γιος Κυπριανός. Τῆτο τὸ πρωτεῖον τῆ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερέως, σεμε-
 „ λειωμένον εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ λόγια, μαρτυρημένον ἀπὸ τὴν παράδοσιν
 „ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας το ἐγνώρισαν αἱ ὀκτὼ πρῶται οἰκ-
 „ μενικαὶ σύνοδοι, τὰς ὁποίας δέχεται ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία. Τῆτο μόνον
 „ εἶναι περὶ τῆς ἀρχῆς τῆ Ῥωμαϊκῆ Ποντίφικος, ὅτι εἰς πᾶσαν τὴν Ἐκκλη-
 „ σίαν πρέπει νὰ διαγωμὲν ὁμογνωμόνω καὶ ὁμοφύχῳ πίσει. Τα λοιπὰ
 „ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν συμφωνεῖ ἡ γνώμη τῶν Καθολικῶν, δὲν εἶναι δόγματα
 „ ὅπῃ νὰ περιέχωνται εἰς τὴν ὁμολογίαν ἢ κανόνα τῆς Καθολικῆς πίστεως.

„ Τῆτο τώρα νεωσὶ τὸ ἐγνώρισεν καὶ ὁ ἀξιότατος Πάπας, ὅταν ἐκύρωσε
 „ δημοσίως τὸ περίφημον βιβλίον ἐνὸς ἐνδόξου Ἐπισκόπου μας, τὸ ὁποῖον συ-
 „ νέγραψεν ἵνα ἐκθέσῃ τὴν πίσιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ τὴν
 „ ἐκδικήσῃ ἀπὸ τὰς συκοφαντείας τῶν Λυθηροκαλβινιστῶν. Τῆ ἀληθείᾳ
 „ οἱ Γάλλοι διδάσκαλοι δοξάζουσι, πῶς ἡ ἀρχὴ ὅπῃ ὁ Ρώμης Ἀρχιερεὺς, ἔχει
 „ εἰς πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ εἰς πάντας τὰς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας,
 „ κατὰ μέρος, νὰ μὴ κρέμεται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τε, καὶ θελήσιν τε,
 „ ἀλλὰ νὰ μετριοδῆ ἢ χρῆσις τις κατὰ τὰς ἱερὰς κανόνας τὰς διδαχθέντας
 „ διὰ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἀφιερωθέντας διὰ τῆς τῶν πρώτων αἰῶνων εὐ-
 „ λαβείας. Διδάσκουσι προσέτι ὅτι ἡ ὁμήγουρις τῶν ποιμένων, ἔλαβεν ἀμέ-
 „ σως, παρὰ Χριστοῦ μίαν ἀνωτέραν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν, τῆ ὁποία πρέπει νὰ
 „ ὑποτάσσεται καὶ ὁ ἴδιος Πάπας, εἰς ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν πίσιν, εἰς τὴν
 „ ἐκρίζωσιν τῆ σχίσματος, καὶ μεταδρῦθμωσιν τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον
 „ ἐδιωρίθη ἀπὸ τὰς οἰκουμενικὰς Συνόδους τὰς ἐν Κωνσταντία, Βασιλείᾳ,
 „ καὶ δημοσίως ἐκηρύχθη ἀπὸ τὸν κληρὸν τῆς Γαλλίας, καὶ πάντοτε ἰδι-
 „ αυθεντεύθη ἀπὸ τὸ ἱερὸν τάγμα τῶν ἐν Παρισίοις θεολόγων. Προσέτι
 „ διδάσκουσιν οἱ Γάλλοι, ὅτι ἡ κρίσις τῆ Ρώμης Ἀρχιερέως νὰ μὴν εἶναι
 „ ἀψευδὴς κανὼν πίσεως, ἐὰν δὲν συτρέξῃ καὶ ἡ ὁμογνώμων ἀπάσις τῆς
 „ Ἐκκλησίας κρίσις. Ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆ Παπα, ὡς ἀπλῆ πνευματικὴ, δὲν
 „ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Χριστὸν κανένα προνόμιον, ἢτε κατ' εὐθείαν, ἢτε πλα-
 „ γίως, εἰς τὰ κοσμικὰ βασίλεια, ἕτε νὰ ἡμπορῆ μὲ καμμίαν πρόφασιν,
 „ μῆτε αὐτῆς τῆς θεησκείας νὰ λύσῃ τὰς ὑπηκόους ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν εἰς
 „ τὰς ἡγεμόνας, καὶ ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ἐμπιστοσύνης. Τοιαύτη διδα-
 „ σκαλία γνωστὴ εἶναι καὶ εἰς τὰς Ρωμάνους, καὶ ἂν τινὲς ἵνα ἐκτείνωσι πε-
 „ ρισσότερον τὴν ἀρχὴν τῆ Παπα, ἔχουσι διαφορετικὴν γνώμην ἀπὸ τὴν
 „ ἐδικήν μας, ὅμως διὰ νὰ μὴν ἐγγίξωσι τὴν πίσιν, αὐταὶ αἱ διαφοραὶ γνώ-
 „ μαι περὶ τῆς ἀρχῆς τῆ Παπα, διὰ τῆτο ἕτε ἡμεῖς χαλῆμεν τὴν εἰρήνην
 „ μὲ αὐτῆς, ἕτε αὐτοὶ ἀπὸ ἡμᾶς ξεχωρίζονται, ἀλλὰ πάντες μένομεν εἰς
 „ μίαν κοινωσίαν. Τῆτο μόνον προδεδέτομεν, ἡ ἐξουσία ὅπῃ ὁ Ρώμης Ἐπί-
 „ σκοπος τῆ σήμερον ἔχει περὶ τῆς ἐκλογῆς, κυρώσεως τῶν Ἐπισκόπων,
 „ ἢ καὶ περὶ συγκαταβασεων, ἢτε διὰ τὴν τῶν Ἐκκλησιῶν ἄδειαν, ἢτε
 „ διὰ τὰς συμφωνίας τῶν βασιλέων, ἢτε διὰ τὴν πατριαρχικὴν τε ἀξίαν,
 „ αὐτὴ ἡ ἐξουσία δὲν ἐκτείνεται εἰς ἐκεῖνας τὰς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας
 „ δὲν ἐπεκράτησε τοιαύτη συνήθεια, ἕτε ποτὲ ἀναγινώσκομεν νὰ ἐπροβάλ-
 „ θῃ τῆτο ὁσάκις ἐσυνέβη νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῆς Ἀνατο-
 „ λικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας.

„ Τί λοιπὸν ἀντίκειται νὰ συμφωνήσῃ ἡ Ρώσση μὲ τὴν Λατινικὴν
 „ Ἐκκλησίαν; ἄρα ἡ περὶ τῆς τῆ Ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως γνώμη;
 „ Ἄλλ' ἕτε περὶ τῆτε δύσκολος ἐστὶν ἡ συμφωνία, ὅταν θελήσομεν νὰ ἐξα-
 „ λείψωμεν ἀπὸ τὸ μέσον τὰς ἀλληλομαχίας, καὶ νὰ μὴν θελήσωμεν νὰ
 „ ἐκτείνωμεν καὶ νὰ αὐξάνωμεν τὰς ἕριδας. Ἐν πρώτοις ἡ τῶν Ρώσων
 „ Ἐκ-

„ Εκκλησία, ὁμολογεῖ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τῆ
 „ Πατρὸς δι' Υἱῶ. ἢ δὲ Λατινικῆ ἐκ τῆ Πατρὸς καὶ τῆ Υἱῶ. Καὶ ὁ ἕνας
 „ καὶ ὁ ἄλλος τρόπος τῆ λέγειν εὐρίσκεται εἰς τὰς Ἁγίας Πατέρας τῆς σε-
 „ βομένης παρα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὁ Μέγας Βασιλεῖος καὶ ὁ Θεο-
 „ λόγος Γρηγόριος παρατηρῶσιν ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ διήλθον ἢ Ἐξ καὶ ἢ
 „ Διὰ, ὅθεν οἱ δοκιμώτεροι Θεολόγοι διδάσκουσι πῶς οἱ ἄνω ῥηθέντες τρό-
 „ ποι, εἰς τὸ καθολικὸν τὰς νόημα λαμβανόμενοι, συντρέχουσιν εἰς τὴν αὐ-
 „ τὴν γνώμην. Τί γὰρ δηλοῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται μεν ἐκ
 „ τῆ Πατρὸς, ὁ δὲ Πατὴρ καὶ Υἱὸς μίας καὶ τῆς αὐτῆς ἰσῆας εἰσί; Ἀλλ'
 „ ἂν αὐτῆ τῆ τρόπῃ τῆ λέγειν τὸ νόημα εἶναι αὐτὸ, δύναται τινὰς μετὰ τὴν
 „ αὐτὴν αἰτίαν νὰ εἰπῇ ὅτι ὁ Υἱὸς ἐκπορεύεται ἐκ τῆ Πατρὸς διὰ Πνεύματος
 „ Ἁγίου, ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς ἐκ τῆ Πατρὸς ἐκπορεύεται καὶ ὁ Πατὴρ καὶ τὸ Ἅγιον
 „ Πνεῦμα εἶναι μίας καὶ τῆς αὐτῆς ἰσῆας. Ἀλλ' ἄλλοι τῶν Γραικῶν εἶπε-
 „ ποτὲ ὅτι ὁ Υἱὸς ἐκπορεύεται ἐκ τῆ Πατρὸς διὰ Πνεύματος Ἁγίου. Ὁ-
 „ ἄθεν πλατύτερον πρέπει νὰ ἐνοηθῆται τὸ παρα τοῖς Ἁγίοις πατράσιν ἀνα-
 „ γνωσκόμενον, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον παρα τῆ Πατρὸς δι' Υἱῶ ἐκ-
 „ πορευόμενον, ὄχι μόνον πῶς εἶναι μίας καὶ τῆς αὐτῆς ἰσῆας, ἀλλὰ πῶς
 „ καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἕτερον πρόσωπον εἶναι μία καὶ ἢ αὐτὴ ἀρχή, καὶ ἀπὸ τα-
 „ δύο μαζὺ νὰ ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τῆτο, ὅτι καθὼς, ἐάν
 „ φῶς ἐξ ἑτέρου φωτὸς ἀνάπτεται, καὶ τὰ δύο ἐκπορεύουσι μαζὺ ἕτερον
 „ τρίτον (τὴν ὁποίαν παρομοίωσιν μεταχειρίζεται Γρηγόριος ὁ Νύτσης)
 „ τότε ἐκεῖνο τὸ τρίτον, ὄχι μόνον ἐκ τῆ πρώτης ὡς ἔγγιστα, ὁρθῶς καὶ
 „ ἰδίως λέγομεν, ἀλλὰ τῆτο εἶναι, ὅπερ ἢ τῶν Λατίνων Ἐκκλησία ὁμολο-
 „ γεῖ, ὅταν πιθεύει πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ Πατρὸς δι' Υἱῶ ἐκ-
 „ πορευόμενον. Διὸ ὁμολογεῖ ἢ τῶν Λατίνων Ἐκκλησία, ὅτι παρέλα-
 „ βεν ἀπὸ τῆς Ἁγίας Πατέρας, καὶ συνόδου αὐτὸν τὸν τρόπον τῆ λέγειν.
 „ Ἀς ἀκέρωμεν τὸν Ἅγιον Ἐπιφάνιον, αἰεὶ γὰρ σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Υἱῶ
 „ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐστίν, ἔχ' ὡς τῆ Πατρὸς ἀδελφός, ἢ γεννηθὲν,
 „ ἢ κτισθὲν, ἢ ἀδελφός τῆ Υἱῶ, ἢ ἀνεψιός τῆ Πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τῆ Πα-
 „ τρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ ἐκ τῆ Υἱῶ λαμβάνον, ἢ ἀλλότριον τῷ Πατρὶ,
 „ καὶ τῷ Υἱῶ ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς ἰσῆας καὶ τῆς αὐτῆς Θεότητος ἐκ Πατρὸς
 „ καὶ Υἱῶ. Παρόμοια ἔχει καὶ ὁ Ἅγιος Κίριλλος Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν
 „ συνοδικὴν τῆ ἐπιστολὴν, ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου πρὸς Νεστόριον δοξείσης,
 „ τὸ ὁποῖον δόγμα καὶ εἰς τὰ μετα ταῦτα συγγραμμάτα τῆ, ξαναλέγει
 „ ἵνα μήτις εἰποι πῶς ἐξεμάκρυνε ποτὲ ἀπὸ αὐτοῦ. Συμφώνως αὐτοῖς καὶ
 „ τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον, τὸν μέγαν Βασιλεῖον, τὸν Δίδυμον καὶ ἄλλους
 „ Ἀνατολικῆς ἢ δέλαμεν δεῖξῃ, ἂν δὲν μᾶς ἐκώλυεν ἢ βραχυτίης τῆ πα-
 „ ρόντος συγγραμμάτος. Μεταξὺ τῶν Λατίνων, εἶναι φανερόν εἰς τὰς
 „ Ρώττας, πῶς εἶχον τὴν αὐτὴν γνώμην ὁ Γ' Ἰλαριος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Αὐ-
 „ γεστίνος, ὁ Λέων καὶ οἱ λοιποί.

“ Τί δὲ ἀποσρέφεται ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν ἐκείνων,
 „ τὰς ὁποίας βλέπει νὰ μὴν ὁμολογῶσιν ἄλλο εἰμὶ ὃ παρέλαβον ἀπὸ τὰς
 „ ἁγίας Πατέρας τὰς δοκιμασμένους, καὶ ἀπὸ τὰς δύο Ἐκκλησίας, καὶ ἐπαινε-
 „ μένης ἀπὸ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους; ἐκεῖνο δὲ ὅπῃ πιστεύομεν μὲ τὴν καρ-
 „ δίαν, τίμιν θέλει φαρυβανῆ ἂν τὸ ὁμολογήσωμεν καὶ διὰ σώματος; ὡς δὲν
 „ βαρυναίνεται εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ὅσοι τῶν Γραικῶν ἐπέ-
 „ σρεψαν εἰς ἐνότητά, μὲ ὅλον ὅπῃ συμφωνῶσι μὲ αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν,
 „ εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον, τὸ νὰ λέγωσι κατὰ τὴν συνήθειάν τες τὸ σύμβολον
 „ χωρὶς τῆς προσθήκης, καὶ ἐκ τῆ Ὑΐθ. Τρίτον ὁ χωρισμὸς τῶν Γραικῶν
 „ ἀπὸ τὰς Λατίνους δὲν ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄρθρον, ἀδὲς λόγος
 „ περὶ τῆς τῆ Ἀγίας Πνεύματος ἐκπορεύσεως εἰς τὴν ἐπιστολὴν Μιχαὴλ τῆ
 „ Κηρθαρίου, καὶ Λέοντος Ἀρχιδῶν, ἀδὲς λόγος εἰς τὰς ἐπιστολάς Λέοντος
 „ Θ΄. ὅτε αὐτὴ νὰ ἐσάθῃ ἡ πρώτη αἰτία τῆ σχίσματος, μνημονεῖται Πέ-
 „ τρος πατριάρχης Ἀντιοχείας εἰς τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Δομνίκον Γραθίν-
 „ σιον, μάλισα, φανερώνει πῶς κανένα ἄλλο ἄρθρον διδασκαλίας ἐλέγχει
 „ τοῖς Λατίνοις ὃ Κηρθάριος εἰμὶ τὸ περὶ Ἀζύμων. Καὶ τῆ ἀληθείᾳ Μι-
 „ χαὴλ Κηρθάριος ὃ πατριάρχης, ὃ αἴτιος τοῖς τῶν χωρισμῶ δὲν ἐλέγχει
 „ τῆς Λατίνους, εἰμὶ δια τὰ ἄζυμα, διὰ τὸ μὴ ψάλλεσθαι ἐν τῇ τεσσαρα-
 „ κονθήμερῳ τὸ ἄλληλῆια, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ πόσον ἐλαφρὰ,
 „ ἐγκλήματα, πόσον ἥτιδανὰ, μὲ ὅλον τῆτο χωρὶς νὰ ἐξετάξῃ πᾶσαν τὴν
 „ τάξιν τῶν κριτηρίων, χωρὶς νὰ ἀκῆσῃ τὸ ἀντικείμενον μέρος, χωρὶς ἐξε-
 „ σίαν Συνόδη, μόνος αὐτος μὲ ὀλίγους τινὰς ὑποκειμένους τῆ ἐπισκόπας, δὲν
 „ ἐδίσαξε νὰ σφαλίσῃ τῆς ναὸς τῶν Λατίνων, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν
 „ κοινωνίαν τῆς Ἐκκλησίας τὸν τῆς Ῥώμης Ἀρχιερεᾶ, καὶ πᾶσαν τὴν Δύ-
 „ σιν ὅπῃ ἠκολάθῃ τὴν αὐτὴν εὐταξίαν. Περὶ τῆτων πράως καὶ ἠσύχως
 „ πρὸς αὐτὸν παραπονεῖται ὃ Ῥώμης Ἀρχιερεὺς Λέων Θ΄. προβάλλων αὐ-
 „ τῶ ἐκείνης τῆς ἀληθινῆς μητρὸς τὴν ἀγάπην, τῆς ὁποίας τὰ σπλάγγνα
 „ ἐταράχθησαν ὡς ἰσορεῖται εἰς τὴν ἰσορίαν τῆ Σολομώντος, ἠτις δὲν ἐδυ-
 „ νήθῃ νὰ ἰδῇ τὸ τέκνον τῆς χωριζόμενον, καὶ ταῦτα προσδέττει. Οὐδὲν
 „ ἀνδίσταται τῇ τῶν πιστῶν σωτηρίᾳ, τὰ διαφορετικὰ ἔδιμα κατὰ τὸν τόπον,
 „ καὶ τὸν καιρὸν, ὅταν μία πίσις, ὑπερ ἀγάπης πράττει τὰ ἀγαθὰ ὅπῃ
 „ δύναται, συσῆνει πάντας τῶ μόνῳ θεῷ.

“ Αὐταὶ ἐσάθισαν αἱ ἀρχαὶ τῆ χωρισμῶ τῶν Γραικῶν καὶ ἐπομένως
 „ τῶν Ῥώστων ἀπὸ τὰς Λατίνους, τὰς ὁποίας ἔργον ἐστὶ μνημονεῦσαι ἐπι-
 „ μελῶς, ὅταν τὰ μεθ΄ ὕπερον ἐκ τῶν προτέρων κρίνονται. Διὸ καὶ ἀπὸ ἐ-
 „ κείνης τῆς πρώτης καιρὸς κατέλαβεν ἡμᾶς θλίψις μεγάλη, καὶ παντοτι-
 „ νὸς πόνος εἰς τὴν καρδίαν μας διὰ τὰς ἀδελφῆς μας. Ἔως τόσον διὰ νὰ μι-
 „ μείνωμεν πολὺν καιρὸν διηγήμενοι τὰ ὅσα ἐδοκίμασεν ἡ Λατινικὴ Ἐκκλη-
 „ σία ἵνα ἐγείρῃ αὐτὴν τὴν διχόνοιαν ὅπῃ δὲν προήλθεν ἀπὸ αὐτὴν, ἀρκεῖ
 „ τῆτο νὰ εἰπῶμεν μόνον ὅτι δὲν μᾶς εἶναι πρᾶγμα ποθεινότερον ἀπὸ τὴν
 „ ἐνότητά, ὅτε πλέον μισητότερον ἀπὸ τὸ σχίσμα. Πόσον δὲ πρέπει νὰ
 „ ἀπέ-

„ ἀπέχωμεν ἀπὸ τὸ νὰ ἀπορρίψωμεν τὴν κοινωσίαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλη-
 „ σίας σφόδρα νηδεῖσσι καὶ βαρέως διαμαρτυροῦνται οἱ ἅγιοι Κυπριανὸς καὶ
 „ Φιριλιανὸς, ἄνδρες μ' ὅλον τῆτο ὅπῃ δὲν ἐξάδηνται, οἱ ὅμοιοι, οἵτινες
 „ ἐδοκίμασαν βαρέως ἔριδας μὲ τὸν φρόνον τῆς Ῥώμης. Τίς λοιπὸν, λέγει,
 „ εἰς ἐξ αὐτῶν, τίς τόσον παράφρων ἀπὸ τὴν μαρίαν τῆς διχονοίας ἐστὶ, ὅ-
 „ πῃ νὰ πισεύῃ ὅτι δύναται νὰ σχισθῇ ἡ ἐνότις τῆ θεῶ, ὁ Λόγος τῆ θεῶ,
 „ ἡ Ἐκκλησία τῆ Χρισῶ. Αὐτὸς νηδεῖται εἰς τὸ Εὐαγγελιόν τε, καὶ διδάσ-
 „ κει λέγων, καὶ ἔσεται εἰς ποιμὴν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν αὐτὴν ἀ-
 „ λήθειαν διδάσκωντάς μας, παρακαλεῖ, καὶ παρακινεῖ, λέγων. Παρακα-
 „ λῶ ἡμᾶς ἀδελφοὶ ἐν ὀνόματι τῆ Κυρίῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισῶ, ἵνα ἐν καὶ τὸ αὐ-
 „ τὸ λέγητε πάντες, ἵνα μὴ ὦσιν ἐν ὑμῖν σχίσματα. Εἰς τοιαῦτα λόγια
 „ πλήρη ἀγάπης δὲν θελομεν ἄλλο προσέσει εἰμὴ τὴν εὐσεβεσάτην πα-
 „ ρακίνησιν νεωτέρῃ Γραικῆ ὀνόματι Θεωρικῆ, ὅσις ἀφ' ἑ ὠμολόγησεν, ὅτι
 „ ἡ μεταστώσις ἀγία ἐστὶν ἐν ἀζύμῳ ἢ ἐνζύμῳ ἄρτῳ, καὶ ἐδηλοποίησε πῶς
 „ ἕτω φρονῆσιν ὅσας τῶν Λατίνων ἤκασεν, ὑπερον ἕτως ὠμίλησεν πρὸς τὰς
 „ Γραικῆς τῆς κοινωσίας τε· ἐν πρώτοις δὲ νηδεῖσμεν ὑμᾶς, ἵνα ἀπέχητε
 „ ἀπὸ τὰς ἔριδας, τῆτο γὰρ ἔκ ἐστὶν ἴδιον ἡμῖν ἕτε τῆ θεῶ Ἐκκλησία, ἀλ'
 „ ἵνα εἰρήνην ἔχητε μὲ πάντας τὰς τὸν Χριστὸν κατέχοντας, τὸν ποιῶντα
 „ ἅμφω ἐν, καὶ τὰς Λατίνους ὡς ἀδελφὸς ἀγαπάτε, ὁρθῶς γὰρ περὶ πί-
 „ σεως φρονῆσι.

„ Τελειῶνόντες δὲ τὸ παρὸν σύγγραμμα, ὅπερ ἕνεκα τῆς ταχέως ἀ-
 „ πελεύσεως τῆς Καισαρικῆς αὐτῆ Μεγαλειότητος, μετὰ σπυδῆς ἐγράψα-
 „ μεν, μὲ τας πρὸς τὸν τῆ Οὐρανῶ καὶ Γῆς Κύριον ευχάσματος, παρακαλῶμεν
 „ τὸν ἀναχωρῶντα Ἡγεμόνα, ἵνα αὐτὸς ὅσις ἀπέκτησε τοῖστων ὄνομα μὲ
 „ τὴν νῦν λάμψιν τῆ βασιλείῃς τε, μὲ νέαν προδῆκην δόξης νὰ ὑποτάξῃ τὸ
 „ βασιλείον τε εἰς τὴν ἀγίαν ἔ Καθολικὴν πίσιν, καὶ νὰ ἐξαπλώσῃ εἰς μά-
 „ κρος, καὶ μῆκος τὴν βασιλείαν τῆ Ἰησοῦ Χρισῶ, δι' ἣ καὶ αὐτὸς ἐνδόξως
 „ βασιλεύει. Ἐς ὡ ἕτερος Κύριος ἕτινος ὁ θεὸς ἤπλωσε τὴν χεῖρα ἐν ἐλέει
 „ κατὰ τὸν Προφήτην, καὶ ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας καὶ ὁμοιοίας τῆς εἰρή-
 „ νης. Ἀς γίνῃ ἀνορθωτῆς λαῶν, ὅσις λύων τὸ μεσότειχον τῆς ὕλης, νὰ
 „ ἀραιρέσῃ τὰς πολυχρονίας ἔχθρας τὰς μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆ καὶ
 „ τῆς Ῥωμαϊκῆς, ἵνα τέλος πάντων ἔσεται εἰς λαὸς πιστὸς, ὡς ἐστὶ μία Ἐκ-
 „ κλησία, καὶ μία πίσις. Μὲ τοιαύτην εὐτέβειαν καὶ μὲ τοιαύτην σπυδῆν
 „ τῆς πίσεως θέλει υπερέβῃ πολὺ περισσότερον παρὰ μὲ τὰ ἄλλα τε Ἡ-
 „ ρωικὰ προτερήματα τὴν φήμην τῶν προγόνων τε, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν τε ἀ-
 „ ρετήν, καὶ μεγαλειότητα τῆ σκῆπτρον τε λαμβάνῃ τὴν ὑπερτάτην
 „ ἀρχήν, ἣτις με κανένα ἄλλο δὲν μένει σερωτέρῃ, καὶ σῶα, εἰμὴ μὲ τὸν
 „ ἔπαινον νὰ διαυθεντεύσῃ τὸ δίκαιον τῆ θεῶ, ὡς δῶλος τῆ θεῶ, καὶ ὡς υἱ-
 „ ος τῆς Ἐκκλησίας νὰ πασχίσῃ κτλ. κτλ.

§. 4. Αὐτὰ τὰ ἄρθρα τῆς ἐνώσεως παραδῆς ὁ Πέτρος τοῖς ἀρχιερεῦσι
 Ῥωσσίας, εἶπεν αὐτοῖς ἵνα μελετήσωσι, καὶ ἂν εἶναι τρόπος νὰ γίνῃ ἐ-

νωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. Αὐτοὶ δὲ ἐρευνῶντες καὶ εὐρόντες αὐτὰ ἔχι σύμφω-
να τῇ Ἐκκλησίᾳ, δὲν τὰ ἐδέχθησαν. Ὁ Ρ' ακίνας, λέγει αἰῶνι ΙΖ'. ἀρ.
ΔΖ. παρ. ΚΔ'. σελ. 315. ὅτι κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγῆν τῆ Μεγάλῃ
Πέτρῳ, ἀπεκρίθησαν οἱ τῆς Ρ' ωσσίας Ἀρχιερεῖς δι' ἐπιστολῆς ἀπὸ Πέτρῳ-
πόλεως τῷ 1718. λέγοντες, ὅτι ἵνα ἐπιχειρηθῶσι μίαν ὑπόθεσιν τόσον
μεγάλῃν ἦτον ἀνάγκη ἢ νὰ συνάξωσι μίαν Οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἢ τε λάξισον
νὰ ἔχωσι συνελεύσεις δημοσίας βεβαιωμένας ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς καὶ τῶν δύο
Ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ πλέον δὲν ἐδύνοντο ἀλλῶως εἰμὴ νὰ συμβουλευθῶσι πε-
ρὶ τῆς τὰ ἄλλα γένη τὰ ἔχοντα μέρος εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν, καὶ ἐξαιρέτως
τὰς τέσσαρας Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς. Τῆτο ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τὴν
θεώρησιν τῆς ὑποθέσεως μεταξὺ Θεολόγων καὶ τῶν δύο μερῶν, εἰς κατὰ
μόνας συνελεύσεις, ἢ δι' ἐπιστολῶν.

§. 5. Μ' ὅλον τῆτο ἔγραψαν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ρ' ωσσίας πρὸς τὸν
Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχην, ζητῶντες γνώμην καὶ συμβαλὴν. Εὐκόλον
νὰ συμπεράνη τις τὴν ἐπροξένησεν εἰς τὴν καρδίαν τῆ Πατριάρχῃ καὶ τῶν
Ἀρχιερέων τῆς Συνόδου, ἢ ἀνάγνωσις αὐτῶν τῶν ἄρθρων, βλέποντες εἰς αὐ-
τὴν τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν Θεολόγων τῆς Σορβόνης, ἀλλ' ἐν ταύτῳ τὸ
πικρὸν φαρμάκι κεκαλυμμένον ὑπὸ εὐλόγων δικαιολογημάτων, ὅθεν φοβέ-
μενοι μήπως καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ρ' ωσσίας ἀπατηθῶσι ἢ ἀπὸ τὰ δικαι-
ολογήματα, ἢ ἀπὸ τὴν δέλησιν τῆ Αὐτοκράτορος, καὶ κλίνωσι εἰς τὰ τῆς
Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ἔγραψαν αὐτοῖς διαλύοντες τὰς ἀπορίας
καὶ δισαγμῆς, παρακινῶντας αὐτὰς ἵνα μείνωσι στερεοὶ εἰς τὰ ἱερὰ δόγματα
τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἔτε ἕνωσις ἐπροβάλλθη, ἔτε ἄλλην ἀ-
πόκρισιν ἔδωκαν τοῖς ἐν Σορβῶνῃ Θεολόγοις, ἔτε ὁ Πέτρος πλέον ἠδέλησε
νὰ ἰξεύρη, περὶ τῆς.

§. 6. Ὁ αὐτὸς Ρ' ακίνας εἰς τὸν αὐτὸν τόπον λέγει, ὅτι τὸ πρῶτον
ἐμποδὸν αὐτῆς τῆς ἐνώσεως ἦν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νοβογροδία, πρόεδρος τῆς
ἐν Ρ' ωσίᾳ Συνόδου, ὡς συμβουδός τῶν Λυδηράνων, δεύτερον οἱ Ἀρχιερεῖς
καὶ σχισματικοὶ ἱερεῖς, καὶ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ' ώμης, ἐπειδὴ χωρὶς τὴν εἰδησὴν
τῆς ἐπεχειρήθη ἕνα τοῖς τὸν πρῶτον πρᾶγμα. Πλανᾶται ὅμως ὁ σοφὸς Ρ' ακίνας
λέγων τὸν Νοβογροδίας Ἀρχιεπίσκοπον ἔχθρὸν τῶν Λυδηρανιστῶν, διότι ἀρκεῖ
νὰ ἀναγνωθῶσι με μελέτην τὰ ρηθέντα ἄρθρα, ἵνα καταλάβῃ τις ὅτι
ἀφ' ἑαυτῆ τῶν εἰσὶν ἀνίσχυρα, καὶ μὴ ἱκανὰ νὰ καταπέισωσι τὸν πλέον ἀ-
πλῆστατον Γραικόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε'.

Περί τινων Αιρέσεων και Αιρετικῶν αναφανέντων εἰς τὰ τέλη τῆ
παρελθόντος αἰῶνος.

§. 1.

Εἰς τὸν ΙΕ'. Αἰῶνα, ὁμιλεῖ ὁ Μελέτιος περί τινων αιρετικῶν καὶ αιρέσε-
ων, ἀλλ' ἐπειδὴ σχεδὸν σύγχρονος, ὀλίγα τινὰ ἐδύνετο νὰ εἰπῇ περὶ
αὐτῶν· εἰς τὰς ὑποσημειώσεις ἐπρόδεσα μερικά τινὰ πρὸς διασάφισιν, τὸ
βραχὺ δὲ τῆ τότε καιρῶ, δὲν ἐσυγχωρῆσε νὰ ἐκτανθῶ πλατύτερον, μάλι-
σα διὰ νὰ μὴν ὑπερέβω τὰ ὅρια τῶν ὑποσημειωμάτων· τῶρα δὲ ἀρμόδιον μοὶ
φαίνεται νὰ προδέσω τὰ ἐλλειπῆ, καὶ πρῶτον διὰ τὰς Τρέμοντας.

Κθακῆροι.

§. 2. Οἱ παρὰ τῶν Ἀγγλων λεγόμενοι Κθακῆροι ἦτοι Τρέμοντες,
ὅπως ὀνομασθέντες, ἢ ὅτι τρέμῃσι τὸ σῶμα, πρὶν ἀρχίσωσι τὰς ἱεράς αυ-
τῶν τελετάς, ἢ ὅτι οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν κηρύττωσι πῶς τρομακτικὴ πρέπει
νὰ εἶναι ἡ τῆ ἀνθρώπου ἀκοή πρὸς τὸν λόγον τῆ Θεῶ, ἔλαβον δὲ ἀρχηγὸν
παπτικῆ τινὰ Φῶξον λεγόμενον, ἄνθρωπον μελαγχολικόν, καὶ ὄνειρο-
βάτην, ὅσις πρὸς τὴν μέσσην τῆ παρελθόντος αἰῶνος, περιήρχετο τὴν Ἀγ-
γλίαν, κηρύττων ἑαυτὸν πλήρη Θεότητος, παρακινῶν τὸν λαὸν νὰ ἀκήσῃ
τὴν τῆ Θεῶ λόγον φωνήν, τῆ εἰς τὰς ψυχὰς πάντων καλυπτομένην, ἐγείρων
πολλὰς κατὰ τῶν ἱερῶν ναῶν, ὡς ματαίως καὶ μὴ ἀνήκουτας Χριστιανούς. Μά-
λις ὄντες οἱ πλείονες ὄπαδοι αὐτῆ τῆ Φῶξε ἄνθρωποι τῆ χυδαίου λαῶ,
πολλὰς ἀταξίας ἐποίησαν ὑβρίζοντες τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ τὰς λει-
τουργίας αὐτῆς, ἀπορρίπτοντες καὶ μὴ θέλοντες υπακῆσαι τοῖς βασιλικαῖς προ-
σάγμασι, ἕτε τὰ νόμιμα δοσίματα πληρώνοντες, ἕτε τὴν ὀφειλομένην τι-
μὴν εἰς τὰ κριτήρια τῶν πόλεων προσφέροντες, ἕτε μεθ' ὅρκου νὰ ὁμολογη-
σωσι πίσιν εἰς τὸν βασιλεῖα, ὅθεν ἐδιώχθησαν, καὶ πολλὰκις ἐτιμωρήθησαν,
καὶ ὑπῆγον εἰς Γερμανίαν, Γαλίαν, Ἰταλίαν, Ἀλσατίαν, Βαταβίαν, ἕως
εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ματαίως, διότι ἄδεις ἐδέχθη αὐτὰς, ἕως ὅτε βασι-
λεύοντος ἐν Ἀγγλίᾳ, Γεβλιέλμω Γ'. ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ διαγωσιν ἐλευ-
θέρως. Κάρολος δὲ Β'. Ἀγγλίας, θέλων νὰ ἀνταμεύσῃ τὰς ἀνδραγαθί-
ας ἐνὸς Ἀγγλο κρατιγῶ, ἐχάρησε τῷ υἱῷ αὐτῆ Γεβλιέλμω Πέννω λεγο-
μένω, μίαν ἔρημον ἐπαρχίαν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅσις συνετός ὢν, καὶ δια-
κριτικός, ἐσοχάσθη νὰ συνάξῃ τινὰς τῶν Κθακῆρων, τῶν ὁποίων τὴν αἵρε-
σιν εἶχε δεχθῆ, καὶ νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὡς καὶ ἔκαμεν. Ἀφ'
ἡ ἐφθασεν ἐσύσθη τὴν πλέον εὐτυχὴ ἐπαρχίαν τῆς Ἀμερικῆς, Πενσίλβα-
νίαν λεγομένην ἐκ τῆ ὀνόματός τε, τῆς ὁποίας μητροπολις εἶναι ἡ Φιλαδέλ-
φεια.

φεια, νόμος και τάξεις διωρίσας αρμόδιος εις την ευδαιμονίαν των ανθρώπων, διδάξας προσέτι, την ύπαρξιν ενός μόνα Θεού, εις τας εκείσε Αμερικάνους εκεί εξησιάζουσιν αυτοί οι Κρακέροι, όπώ δέχονται κάθε γένος ανθρώπων, όπώ πιστεύου ένα Θεόν προβλεπτήν των ανθρώπινων πραγμάτων, και τον λατρεύει όχι τόσο με εξωτερικά σημεία, όσον με μιαν πολιτείαν όσιαν και δικαίαν.

§. 3. Η αίρεσις αυτών φαίνεται να είναι νέα, αλλά τή αληθεία δεν είναι, διότι ήτε ο αρχηγός αυτής Φώξ άμαθής ών, ήτε οι όπαδοί τε μ' όλον όπώ ήσαν και τινές σοφοί και πεπαιδευμένοι, εφευρήκαν καμμίαν νεαν, άλλ' έλαβον διά θεμέλιον τό περιφιμον δόγμα των αρχαίων Μυσικών, από τό όποϊον κρέμονται και τά λοιπά. Δηλαδή εις τας νόας όλων των ανθρώπων κρύπτεται μέρος τι τή λογικῃ, και τής θείας φύσεως, ήτοι απινδήρι τις εκείνης τής σοφίας, όπώ είναι εις τον ίδιον Θεόν· τήν όποϊαν ξενοχωρημένην από τό βάρος τῆ σώματος, και σκότος τής σαρκός, όπώ μας περιτυλλύτει, χρεωσεί όσις επιθυμεί τήν αληθινήν ευδαιμονίαν, και τήν αιώνιον σωτηρίαν, να παρακινή, και να φλογίζη εις τον έαυτόν τε, απέχων από τά εξωτερικά πράγματα, και εκνευρών τήν δύναμιν των αισθήσεων· τό όποϊον όσις πράξει, θέλει αιδοιάνεται από τά πλέον κρύφια τῆ νόος τε να γεννηθή ένα θαυμάσιον φώς, ή να εξέλθῃ μία ήράνιος φωνή διδάσκαλος πάσης αληθείας, και ασφαλέςατον σημεϊον τής ενώσεως με τό ανώτατον θεϊον. Αυτόν τον φυτικόν θησαυρόν τῆ ανθρώπινα γένος, πότε τον ονομάζουσι θεϊον φώς, πότε ακτίνα τής αιώνια σοφίας, πότε Ουράνιον σοφίαν, μαροφρονώντες ως γυναικείω ήμματίω ενδεδυμένη να υπανδρευθῇ με ένα τοιαύτον άνθρωπον, τά πλέον δε γνωσα και κοινα όνόματα παρ' αυτοίς είναι, Λόγος έσωτερικός και Χρισός εξωτερικός. Και επειδή κατά τήν διδασκαλίαν των αρχαίων Μυσικών πιστεύουσι τον Χρισόν να είναι ο αυτός Λόγος, και Σοφία τῆ Θεού, και τας ανθρώπινος πεπλητισμένους με ένα μέρος Θείας Σοφίας, έπεται να δοξάζουσι πως ο Χρισός, ή ο Λόγος τῆ Θεού να εύρίσκειται εις όλες, να συνανασρέφεται, και να συνομιλή με τας θνητάς. Οι νεώτεροι όμως Κρακέροι άγνοου τήν αληθινήν έννοιαν των προπατόρων τας, όθεν συγχίζουσιν αυτό τό έσωτερικόν και έμφυσιωμένον φώς, με τό φώς τῆ Πνεύματος, εν τῶ των ευτεβών νοϊ, ή θανάτω ξεπεσμένω. Από μιαν τοιαύτην δόξαν, τό να κατοική ήγεν ο Χρισός εις όλες τας γεννηθέντας, συμπεραίνουσι και δογματίζουσι.

Α. Πάσα θρησκεία εις τήτο μόνον υφίσταται, εις τό να κρατή ο άνθρωπος τον νήν τε μακράν από τά εξωτερικά πράγματα, να εκνευρή τήν έξησιαν, και δύναμιν των αισθήσεων, να καταβή όλος εις τον έαυτόν τε, και να δεχθῇ με άκραν προσοχήν εκείνα όπώ προσάζει και παραινεί κρυφίως έσω τε ο Χρισός, ή τό έσωτερικόν Φώς.

Β. Ο έξωτερικός Λόγος, ήτοι ή Θεία Γραφή να μίν έρμινεύη, ή να οδηγή εις σωτηρίαν, επειδή δεν ήμπορεί να είναι τόση ή ισχύς των λέξεων και γραμμάτων, ως ύπερημένων ζωής, όπώ να φωτίζουσι τον άνθρωπον,

Αίρεσις αυ-
τών.

καὶ νὰ τὸν ἐνώησι μὲ τὸν Θεόν. Τῆτον μόνον τὸν καρπὸν αποκτᾷ ἀπὸ τὴν Γραφὴν ὁ ἀναγινώσκων, δηλαδὴ νὰ παρακινή τὸν νῦν τε εἰς τὸ νὰ ἀκίσῃ τὸν ἐσωτερικὸν Λόγον, καὶ νὰ ζητήσῃ τὸ σχολεῖον τῷ Χριστῷ τῷ ἐσωτερικῶς διδάσκοντος. Ἡ Ἱερὰ Γραφή εἶναι ὡς ἓνας διδάσκαλος ἀφρονος, ὅτῃ μόνος με σημεῖα δείχνει καὶ φανερῶνει τὸν ζωντανὸν καὶ ἐμφυχωμένον διδάσκαλον τὸν ἐσωτερικῶς κατοικῶντα.

Γ'. Οἱ ὑσερημένοι τοῖντε γνωσικῶ Λόγῳ, ὡς οἱ τῆς πολυθείας ὀπαδοὶ, οἱ Γαδαῖοι, οἱ Μωαμεδισαὶ, καὶ τὰ βάρβαρα γένη ἵνα αποκτήσωσι τὴν σωτηρίαν, δὲν ἔχον Χρισίαν αὐτῆς τῆς ὁδῆ τῆς Σωτηρίας καὶ Εὐταξίας, ἀλλὰ ζητήματός τινός. Διότι ἂν συνεργήσωσι μὲ τὸν ἐσωτερικὸν διδάσκαλον, ὅστις ποτὲ δὲν σιωπᾷ, ἀγκαλα καὶ σιωπῇ ὁ ἄνθρωπος, ἀφρονως θέλει λάβωσι παρ' αὐτῆ τὰ ἀναγκαῖα ἐν τόπῳ καὶ ἔργῳ.

Δ'. Εὐρύχωρος ἐστὶν ἡ τῷ Χριστῷ πόλις, καὶ περιέχει ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, διότι οἱ θνητοὶ πάντες φέρωσι κλεισμένον εἰς τὸν νῦν τῆς τὸν Χριστὸν, καὶ διὰ μέσον αὐτῆ, ἂν καὶ εὐρίσκωνται εἰς μίαν μεγαλωτάτην ἀμάθειαν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἡμπορῶν νὰ γίνων καὶ εἰς τὴν παρθσαν καὶ μέλλωσαν ζωὴν, σοφοὶ καὶ μακάριοι.

Ε'. Τὸ βαρὺ, σκοτεινὸν, καὶ ἐξ ἑλλαττωματικῆς ὕλης συντεθειμένον σῶμα, ἐμποδίζει πολὺ τὴν ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ νὰ διακρίνωσι καὶ νὰ ἀκίσωσι τὸν Χριστὸν ὅτῃ ἐσωτερικῶς παρίσταται· διὸ πρέπει τινὰς νὰ προσέχη καλα μήπως ἡ τάτῃ κοινωνία σκοτίσῃ τὸν νῦν των διὰ μέσω τῶν αἰδησεων. Οὔτε διὰ τοιαύτην αἰτίαν πισευτὸν εἶναι νὰ γίνῃ, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἐμβάσῃ πάλιν τῆς νόας ὅτῃ ποτὲ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν φυλακὴν τῆς, ἀλλ' ἐκεῖνα ὅτῃ ἀναγινώσκομεν γεγραμμένα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν σωμάτων εἰς τὴν ζωὴν, ἢ πρέπει ἀνιγματοδῶς νὰ τὰ νοῶμεν, ἢ διὰ νέα καὶ οὐρανια σώματα νὰ τὰ λαμβάνωμεν.

Σ'. Ὡς πρὸς τὴν εὐταξίαν αὐτῶν, συνέρχονται εἰς ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς συνέρχονται καὶ οἱ λοιποὶ Χριστιανοί, ἐν ὀνόματι μὲν θρησκείας, ἐχθὶ δὲ πανηγυρίζουσιν ἡμέρας ἑορτασίμους, ἅτε τελετὰς ἢ ἱεράς παρατάξεις ἔχουσιν, ἐπειδὴ πισεύωσι τὴν θρησκείαν νὰ ὑφίσταται εἰς τὸν ἐσωτερικὸν Χριστὸν. Εἰς τὰς συνδευσεις των διδάσκωσι κατ' ἀρέσκειαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ βεβαία πισεύοντες τὸν Χριστὸν νὰ κατοικῇ καὶ νὰ ζῇ ἐσωτερικῶς εἰς καθ' ἓνα πρέπει νὰ ἀκίσωσι τὸν Χριστὸν λαλῶντα ἢτε διὰ σώματος ἀνδρός, ἢτε διὰ σώματος γυναικός. Ἀποσρέφοντες πᾶσαν προσοχὴν ἐκ σώματος, πισεύοντες πῶς δὲν προσεύχεται ὁ διὰ σώματος προσφερῶν τῷ Θεῷ τὰς ἐπιθυμίας τῆς καρδίας τῆς, ἀλλ' ὁ συσέλλων τὸν νῦν τε ἀπὸ κάθε κίνησιν καὶ σοχασμόν, τὸν προσηλῶνει ὅλον εἰς τὸν Θεόν, ὅτῃ εἶναι παρὼν εἰς αὐτόν. Δὲν βαπτίζωσι τῆς εἰς τὴν ἑαυτῶν κοινωνίαν εἰσερχομένους, ἅτε τὸν μουσικὸν δειπνον τελῶσιν, ὡς Γαδαῖα καὶ τὰ δῶα, λέγοντες πῶς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὰ ἐμεταχειρίσθη διὰ νὰ παραστήσῃ μίαν σεβάσμιον εἰκόνα, εἰς μὲν τὸ βάπτισμα,

Εὐταξία
αὐτῶν

μα,

μα, τὸ μουσικὸν λάμπρυσμα τῶν ψυχῶν, εἰς δὲ τὸν θεῖον δαίπνον, θείας τροφᾶς τῆ νοός.

§. 4. Ἡ αὐσιγὰ ἡθική τις, εἰς δύο ἄρθρα ὑφίσταται, εἰς τὸ νὰ ἀποσρέφονται, ὅ, τι δύναται νὰ νοσημύσῃ, ἢ νὰ ἠδύνη τὴν ψυχὴν, ἢ νὰ κινήσῃ τὰς αἰσθήσεις τῆ σώματος, ἢ ἂν δὲν δυνηθῶν τῆτο διὰ τῆς νόμης τῆς ἀσθενῆς φύσεως, καὶ νὰ τὸ μετριάσωσι μὲ τὸ λογικὸν καὶ μελέτην, ἵνα μὴ φθαρθῇ ὁ νῦς· ἐπειδὴ ἔχοντας ὁ νῦς νὰ προσέχη εἰς τὸ νὰ ἀκῆ τὴν φωνὴν καὶ τὸ Πνεῦμα τῆ Ἐσωτερικῆς διδασκάλου, πρέπει νὰ ἀποσρέφεται τὴν ἐνωσιν καὶ μόλυσμόν τῆ σώματος, καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων· καὶ δευτέρου ἀτοπον καὶ ἀνόσιον θελεῖν τὸ νὰ μιμῆται ὁ ἄνθρωπος τὸν κοινὸν τρόπον τῆ ζεῖν, καὶ κατὰ τὰ κοινα ἡθῆ νὰ πολιτεύηται, ὅθεν διαφέρωσιν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀνδράπης ἕως καὶ εἰς τα πλέον ἄκακα ἡθῆ, διότι δὲν χαιρετῶσι τῆς συναπαντῶντας, ἕτε ὀμιλῶντας μὲ τινὰ μεταχειρίζονται εὐγενεῖαν, ἢ εὐπρέπειαν μὲ τῆς ευγενεῖς, αξιωματικῆς, κριτᾶς, καὶ τὸν ἴδιον βασιλέα, ἕτε προσκυνῶσιν, ἕτε σημεῖον δείχνωσιν εὐλαβείας. Ὅταν Γακωβος Β΄. ἔλαβε τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀγγλίας, αὐτοὶ ἐπαρρησιάζηκαν πρὸς αὐτον, διὰ νὰ τὸν συγχαρῶσι, καὶ λέγειν αὐτῷ ἕτως. “ Ἡλθομεν νὰ σοὶ δείξωμεν τὴν λύτην μας, διὰ τὸν θάνατον τῆ αγαθῆ μας φίλου Καρολε (δηλαδὴ τῆ ἀποθανόντος βασιλέως) καὶ τὴν χαρὰν μας ἰδόντες σε διοικητὴν. Μᾶς εἶπον πῶς δὲν εἶσαι τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ἕτε ἡμεῖς, διὰ τῆτο ἐλπίζομεν ὅτι θέλει μας χαρίσεις ὅλην ἐκείνην τὴν ἐλευθερίαν ὅπῃ λαμβάνεις διὰ τὸν ἑαυτον σε, καὶ ἂν τὸ κάμης, ἡμεῖς εὐχομεθα σοὶ καθε εἶδος εὐδαιμονίας. Οἱ τοῖῆτοι δὲν διαυθεντεύωσι τὴν ζῶντας, ἕτε τὰ ὑπάρχοντά τες, ἂν τινὰς ἠθελε νὰ τῆς ζημιώσῃ, ἕτε βεβαιώνωσι κανένα πρᾶγμα μεθ’ ὅρκου, ἂν ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ, ἀλλὰ μὲ τὸ ναι, καὶ μὲ τὸ ἤ. Ἄν τινὰς τῆς ζημιώσῃ ἢ βλάψῃ δὲν προστρέχωσιν εἰς τῆς κριτᾶς ἵνα ζητήσωσι διαυθέντευσιν. Περιπατῶσι πάντοτε μὲ σκυθρωπὸν πρόσωπον, καὶ ὡσὰν νὰ εὐρίσκοντο εἰς μίαν βαθεῖαν μελέτην, τὸ ἔνδυμα τες ἀκαλλώπισον, καὶ τὸ φαγιτόν τες ὀλίγον, καὶ ἀπλῆν.

§. 5. Κατ’ ἀρχὰς εὐρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν, σκάνδαλα πολλὰ προερχόμενα μαλιστα εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐπειδὴ ἔχοντες καθ’ εἰς ἀδειαν νὰ ὀμιλήσῃ, εὐρίσκοντο πολλοὶ, οἵτινες σοχαζόμενοι νὰ εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸν ἐσωτερικόν τες διδασκαλον τὸν Χριστον, ἐφλυαρῶσαν, ὅθεν οἱ μεταγενέστεροι αὐτῶν ἐσυζητοῦσαν συνέδρια Πρεσβυτέρων, οἵτινες ἀποφαιτίζωσιν, ὅταν συνέβῃ διαφορὰ καὶ δυσκολία, προσέχοντες ἵνα μὴ τινὰς πράξῃ τι προξενῶν ζημίαν. Εἰς αὐτὰς τῆς Πρεσβυτέρης, πρέπει νὰ παρρησιασθῶσιν ὅσοι ἔχων νὰ ἐνωθῶσιν εἰς γάμον, εἰς αὐτὰς ἀναφέρεται ἡ γέννησις καὶ θάνατος τινός τῆς θρησκείας των, εἰς αὐτὰς προσφέρησι τῆς λόγων των ὅσοι θελεῖν νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐπειδὴ δὲν ἔχει πλέον ἀδειαν ὁ καθ’ εἰς νὰ ὀμιλήσῃ κατὰ τὴν γνώμην τη, διὰ νὰ ἴδων ἂν ἐκείνα ὅπῃ ἔχων νὰ εἶπαν εἶναι ἄξια νὰ κοινολογηθῶσι, διὰ τῆτο εὐρίσκωνται πάντοτε τινὲς ἐτοιμοί

Ἡ θικοί αὐ-
τῶν.

μοι ὅπῃ ἂν εἰς μίαν συνέλευσιν δὲν εὔρεθῇ τινὰς ἐμπνευμένους νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαόν, νὰ μὴ διαλυθῇ ἡ συνέλευσις χωρὶς λόγον. Καὶ εἶναι νόσιμον πρᾶγμα νὰ εὔρεθῇ τινὰς εἰς μίαν συνέλευσιν αὐτῶν, ἐπειδὴ ὕστερον, ἀπὸ μιᾶς ὥρας, καὶ πολλάκις περισσότερον σιωπῆς, βλέπωντας τὸσα ἀγάλματα ἀλαλα, βεβᾶ, καὶ ἀκίνητα μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ εἶδος κλιμένην, ἤθελεν ἰδεῖ ἓνα αὐτῶν ἐγειρόμενον νὰ ὁμιλήσῃ ὅσα ἤθελε, τὰς δὲ λοιπὰς μένοντας εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν χωρὶς νὰ ταραχθῶσιν, ὡσὰν νὰ μὴ εὔρισκωντο ἐκεῖ, ἢ ὡσὰν νὰ μὴ ὁμιλεῖτε τινὰς. Κάθε χρόνον ζέλλονται τινὲς ἀπὸ ὅλας τὰς κοινότητας τῶν Κβακνέρων εἰς Λόνδραν, καὶ πανηγυρίζουσι Συνελεύσεις πάσης τῆς Ἐκκλησίας των, τῇ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς ἑβδομάδι, εἰς τὴν ὁποίαν πανηγυρίαν ἀναφέρονται ὅλαι αἱ διαφοραὶ ὅπῃ ἐσυνέβησαν παντὲ ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ, καὶ διαλυοῦνται καὶ λαμβάνουσι τέλος.

§. 6. Οἱ νεώτεροι δὲ τῶν Κβακνέρων ἀποσρέφονται αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἀποδίδει ὁ λαὸς τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν αὐτῷ τῷ ὀνόματος, εἰδὲ καὶ ὀρθῶς ἐνοεῖται τὸ δέχονται, διὰ νὰ μὴ γίνεται σύγχυσις θέλναι νὰ ὀνομάζωνται Υἱοὶ ἢ Ὁμολογηταὶ τῷ Φωτὸς· συνέβηκαν πολλὰ σχίσματα ὅχι τόσον διὰ τὴν θρησκείαν, ὅσον διὰ τὴν εὐταξίαν, διὰ τὰ ἔθιμα καὶ ἄλλα τινὰ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν τε μεταβάντες πολλοὶ εἰς Ἀμερικὴν, ἀρχίσαν σχίσματα μεγάλα, διότι Γεώργιος Κείδος ἠθέλησε νὰ φρονήσῃ ἐναντία τινὰ τῆς ἐν Πενσυλβανίᾳ ἀδελφοῖς, περὶ τῆς ἀνδραπνῆς φύσεως τῷ Χριστῷ, διδάσκων διπλὴν ἀνδραπνῆν φύσιν ἐν Χριστῷ, τὴν μὲν ἐράνιον καὶ πνευματικὴν, τὴν δὲ ἐπίγειον καὶ σωματικὴν. Αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν εὐκόλως ἠθέλαν τὴν δεχθῆ οἱ ἐν Πενσυλβανίᾳ, ἂν δὲν ἔλεγε προσέτι τὰ δόγματα αὐτῶν μὲ πολλὴν ἀσυνρότητα, καὶ ἔξαιρέτως ἂν δὲν ἠθέλε πιεσεύσωσι τὴν Ἰσορίαν τῷ Σωτῆρος ἡμῶν δι' ἀλληγορικὴν, εἴτε συμβολικὴν ἐξηγήσιν τῶν καθικόντων ὅπῃ ἡ θρησκεία ζητεῖ ἀπὸ τὰς ἀνδραπνῆς, διότι εἰς τὴν Εὐρώπῃ οἱ Κβακνέροι δὲν ἀρνῶνται τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἰσορίας τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ τὸν φόβον, ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ ὅπῃ δὲν φοβῶνται, φανερὰ λέγουσιν, ὅ,τι θέλναι, ἀρνέμενοι τὴν ἀλήθειαν τῷ βίβ, παδῶν, καὶ θανῆς τῷ Χριστῷ. Τόσον ἐτάραξε τὰς Κβακνέρες, τοῖστων σχίσμα ὡσε ἡναγκάσθησαν νὰ προστρέξωσιν εἰς τὴν σύγκλητον τῆς Βρετανίας, ἧτις ἀπεφάσισε τὴν διδασκαλίαν τῷ Κείδῳ ἀσύμφωνον τοῖς δόγμασι τῶν Κβακνέρων, ἀπορρίπτουσα αὐτὸν καὶ τὰς ὁπαδὰς τε, ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν Κβακνέρων, ὅσις ὀργισθεὶς ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἐκκλησίαν γινόμενος ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῶν Κβακνέρων λόγῳ καὶ ἔργῳ. Ἰδε πλατύτερον περὶ αὐτῆς τῆς αἰρέσεως Γεώργιον Σχέβελ, τὸν Κροίσιον Βιβλιοφ. Τ. ΙΕ'. Μέρ. Β'. σελ. 310. καὶ Τ. Ις'. Μέρ. Α'. σελ. 127. τὸν Μοσχέμιον Ἐκκλησι. Εἰσαγ., τὸν Βέρτιον Σύνοφ. Ἐκκλησι. Ἰσορ. Μέρ. Β'. κτλ.

§. 7. Μερνοῦται, ἡ Ἀναβαπτισαί, ὕστερον ἀπὸ τόσας λογοτριβὰς, πολέμους, καὶ διωγμὰς, ἔλαβον τέλος πάντων εἰς τὸ μέσον τῷ παρελθόντος αἰῶνος τὴν τύχην νὰ ὑποφέρωνται, καὶ τὴν ἄδειαν ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως
τὰ

Μερνοῦται
ἡ Ἀναβαπ-
τισαί.

τὰ περὶ τῆς Φρησκείας των, ἐν Οὐλανδία, Ἀγγλία, Γερμανία, καὶ Βορροσία. Τῇ σήμερον διαιρῶνται εἰς δύο οἱ Ἀναβαπτισαί, εἰς Λεπτὸς ἢ Αὐσιροτέρως, οἵτινες καὶ ἀρχαῖοι Φλαμμίγγοι, ἢ Φλάνδροι καλεῖνται, καὶ εἰς Παχυτέρως, ἢ Προχότερος, οἵτινες κοινῶς Φατερλάνδοι καλεῖνται. Οἱ πρῶτοι ἔξω ἀπὸ τὰς δύο φατρίας εἰς τὰς ὁποίας διαιρῶνται, ὡς Γροενίγγως (ὡς συνερχόμενοι κατὰ καιρὸν εἰς Γροενίγγην) καὶ εἰς Δαντισκῶς, ἢ Βορρόσως (ὡς τὰ ἔδιμα καὶ εὐταξίαν τῶν Βορρόσων ἐνηγκαλιζάμενοι,) ὑποδιαιρῶνται εἰς πολλὰς ἑτέρας φατρίας, αἵτινες διαφέρουσι πολὺ μεταξὺ αὐτῶν, μάλιστα περὶ εὐταξίας καὶ διαγωγῆς, μόνον κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κοινὰς δόξας τῶν Ἀναβαπτισῶν συμφωνοῦσιν. Ὅλοι αὐτοὶ ὁπαδοὶ τῶν δογμάτων Μέννονος Σίμανος, τῶ ὁποῖο δέχονται τὰς αἰρέσεις περὶ Χριστοῦ, ἔχοντες Ἐπισκόπους, ἢτε Προσβυτέρως προεδρεύοντας εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σύγκλητον αὐτῶν, καὶ μόνον ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν νὰ βαπτίζωσι, καὶ νὰ λειτουργῶσιν. Ὑστερον ἔχον Διδασκάλους διδάσκοντας τὸν λαὸν, Διακόνους, καὶ Διακόνισσας. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία τάγματα συνίσταται ἡ ἱερά Σύγκλητος, ἣτις διοικεῖ τὰς Ἐκκλησίας των. Αἱ μεγάλαι διαφοραὶ ἀναφέρονται ὅλαι εἰς τὰς συνόδους πάντων, οἱ λειτουργοὶ αὐτῶν ἐκλέγονται ἀπὸ τὰς ψήφους πάντων τῶν ἀδελφῶν, καὶ χειροτονῶνται διὰ προσευχῆς καὶ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἑκτός τῶν Διακόνων, καὶ Διακονισσῶν. Κοινῶς δὲ οἱ Ἀναβαπτισαί δὲν βαπτίζουσι τὰ νήπια, ἀλλὰ τὲς μεγάλας, δὲν υποφέρουσι τῆς Κριτῆς, ἀποβάλλουσι τὲς πολέμους, ὄρκους, τιμωρίας κεφαλικάς κλ. καὶ ἀπὸ μόνως Ἀγίας λέγουσιν συνίστασθαι τὴν Ἐκκλησίαν. Ἰδε Εὐμὴν Σχύιον Ἰσορ. Μεινονιτ. Χρονικά Ἀναβαπ. Ἀρόλδω Ἰσορῶν Αἰρεσιολ. Μέρ. Β'. βιβλ. ις. καὶ ἄλλως.

§. 8. Εἶναι καὶ ἄλλη φατρία τῶν Ἀναβαπτισῶν, ἣτις ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν αὐτῆς Οὐκεβαλλες, Οὐκεβαλλισαί ἀνομάσθησαν. Αὐτὸς ἄνθρωπος ἀπλῆς, καὶ ἀμαθῆς, ὅχι μόνον ἐφυλάξε σῶαν τὴν παλαιὰν καὶ αὐσιρὰν εὐταξίαν τῶ Μέννονος, ἀλλ' ἐδίδασκε πῶς εἶναι ἐλπίς σωτηρίας διὰ τὸν Ἰῶδα, καὶ Ἐβραῖους τῆς σαυρώσαντας τὸν Χριστόν. Πρὸς σερέωσιν τοιαύτης σφαλερᾶς δόξης, ἔπλαττεν ὅτι ὅλος ὁ καιρὸς ὁπῆ ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἕως τῆς καθόδοι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐπὶ τὰς Ἀποστόλους, νὰ εἶναι καιρὸς σκότους καὶ ἀμαθείας, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Ἰῶδαῖοι ὕσεοντο παντὸς τοῦ φωτός καὶ βοηθείας, καὶ ἀπὸ τῆτο ἐσυμπέρανε πῶς ὅλα τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα νὰ ἔχον μεγάλον συμπάθειον, ἢτε ἡ τοῦ δικαιοσύνη νὰ δύναται σφοδρῶς νὰ ἐκδικηθῆ κατ' αὐτῶν. Διὰ μίαν τοιαύτην σφαλερὰν δόξαν, τὸν ὕσεοντο οἱ λοιποὶ Μεινονίται τῆς κοινότητος των, καὶ τὸ κριτήριον τῆς Γροενίγγως τὸν ἐξώρισε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Φρισίαν, ὅπου ἐσύναξε πολλὰς μαθητάς, ἐκ τῶν ὁποῶν καὶ τῇ σήμερον σώζονται πολλοὶ εἰς τὰς ἀγρὰς τῆς Γροενίγγως, εἰς Φρισίαν, Λιθουανίαν, καὶ Βορροσίαν, καὶ ἔχουσι τὰς συνελεύσεις των ξεχωριστὰ ἀπὸ τῆς λοιπῆς Μεινονίτας, οἵτινες φυλάττουσι κατ' ἀκριβείαν ὅλα τὰ δόγματα τῶ Μέννονος, μάλιστα ἀπὸ αὐτῆς ἠμπορεῖ τις νὰ λάβῃ μίαν

σωτήν

Φλαμμίγγοι

Γροενίγγοι
Δαντισκοί.

Οὐκεβαλλισαί.

σωσὴν περιγραφὴν τῆς διαγωγῆς τῶν ἀρχαίων Ἀναβαπτισῶν. Διότι ἂν τινὰς τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν προσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς, τὸν βαπτίζωσιν ἐκ δευτέρου, φορῶσι πενήχρὰ καὶ ποταπὰ ἱμάτια, ἕτε ἔχουσιν ἐπάνω τῆς τὸ παραμικρὸν σημεῖον ευγενείας καὶ σολισμῆ, γενεάδα μακρὰν, μάλισα ἀκτένισον καὶ ἀκαλλώπισον, πρόσωπον λυπηρὸν καὶ κατηφές, κατοικῶντες εἰς σπιτόπτερα πενήχρὰ, καὶ ἂν τινὰς παρασρατεύσῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διαγωγὴν, ἀφορίζεται καὶ ὡς ἔθνικὸς παρ' αὐτοῖς νομίζεται, ἕτε τὸν πλησιάζει τινὰς. Μέγα μυστήριον τῆς Χριστιανικῆς πίσεως νομίζουσι, τὸ νὰ πλύνωσι τὰς πόδας τῶν ξένων, καὶ ἀκριβῶς προσέχωσι μὴ τύχη καὶ τινὰς σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἀνοίξῃ τὰ ὄμματα ἐκείνων τῶν τυφλῶν καὶ φανερώσῃ τὴν ἀμαρτίαν τῆς.

Φατερλάν-
δαι.

§. 9. Οἱ Παχύτεροι, ἕτε ἡμερότεροι Ἀναβαπτισαὶ συνίστανται ἀπὸ Φατερλάνδης, Φλάνδρας, Φρισίης, καὶ Γερμανῆς, οἵτινες κοινῶς Φατερλάνδαι ὀνομάζονται. Αὐτοὶ ἐξεμάκρυναν ἀπὸ τὰς αὐστηρὰς καὶ παραλόγους δόξας τῆ Μένονος καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν εὐταξίαν τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν· διαιρῶνται εἰς δύο φατρίας, εἰς Φρισίης, καὶ Φατερλάνδης, Ἐπισκόπους δὲν ἔχον, εἰμὴ Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους. Ὁ λαὸς ἔχει ὅλην τὴν ἐξουσίαν, καὶ χωρὶς τὴν γνώμην τῆ δὲν ἀποφασίζεται τίποτε. Ἐσχίσθησαν ἔτι αὐτοὶ οἱ Φατερλάνδαι εἰς δύο τάγματα, εἰς Γαλληνικὰ καὶ Ἀποσολικὰ, οἱ πρῶτοι ἀρχηγὸν ἔχουσι Γαλληνὸν Ἀβραὰμ Γατρὸν καὶ Πρεσβύτερον τῶν ἐν Ἀμσελοδαμίῳ Μενονίτων. Ὅστις ἐδίδασκε πῶς ἡ Χριστιανικὴ πίστις δὲν ὑφίσταται τόσον εἰς τὸ νὰ πιεεῖται τινὰς, ὅσον εἰς τὸ νὰ πολιτεύεται ὁσίως καὶ σωφρόνως. Μάλισα ἦτον ἐνάντιος τοῖς Μενονίταις περὶ τῆς θείας φύσεως τῆ Χριστῆ συμφωνῶν τοῖς Σοκινιανοῖς, καὶ μὲ τὴν εὐγλωττίαν τῆ, καὶ φυσικὴν τῆ ρητορικὴν ἔσχευε πολλὰς εἰς τὴν γνώμην τῆ, ὅθεν Σαμβὴλ Ἀποσολ, ἕτερος διδάσκαλος τῆ Ἀμσελοδαμίῃ ἀντεστάθῃ σφοδρῶς, καὶ ἐσύστησε τὰς Ἀποσολικὰς. Οἱ Γαλληνισαὶ δέχονται εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς κάθε γένος ἀνθρώπων ὅτῃ ἐπαγγέλλεται τὸν Χριστιανισμόν. Οἱ δὲ Ἀποσολικοὶ δὲν δέχονται εἰμὴ τὰς πιεεύοντας τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τῶν Μενονίτων.

Γαλληνισαί.

Ἀποσολι-
κοί.

Κολεγγιάν-
τες.

§. 10. Οἱ Κολεγγιάντες ἔτω λεγόμενοι διότι τὰς συνελεύσεις των Κολεγγια καλῶσι, κατάγονται ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας καὶ ἔλαβον ἀρχὴν ἀπὸ τρεῖς ἀδελφὸς Κωδδὲς λεγομένους, ἀνδρας ἀπλὰς καὶ χωρικὰς, σώφρονας ὅμως καὶ εἰδήμονας τῶν Γραφῶν. Αὐτοὶ δέχονται εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς κάθε γένος ἀνθρώπων, ἀρκεῖ μόνον νὰ πιεεῖται τὴν Γραφὴν ὡς θεόθεν ἐμπνευθεῖσαν, νὰ διάγῃ τὴν Εὐαγγελικὴν ζωὴν, καὶ ἂς πιεεῖται περὶ θεῶ καὶ Χριστιανικῆς πίσεως, ὅ, τι θέλει. Συνάζονται αὐτοὶ δις τῆς ἑβδομάδος, τῇ Κυριακῇ καὶ τῇ τετάρτῃ, καὶ ψάλλοντες ὕμνον τινὰ, ἀφ' ἧ προσευχιθῶσιν, ἐξηγῶν μέρος τῆς Νέας Διαθήκης. Εἰς αὐτὰς τὰς Συνελεύσεις ἔχει ἀδειαν ὁ καθ' εἰς νὰ ὀμιλήσῃ ἔξω ἀπὸ τὰς γυναῖκας, καὶ νὰ προβάλλῃ τοῖς ἀδελφοῖς ἐκείνας τὰς ἀμφιβολίας ὅτῃ ἔχει, ὁμοίως καὶ νὰ ἐναντιωθῇ μετρίως εἰς τὰ προβαλλόμενα παρὰ τῶν ἄλλων, μάλισα κρέμονται εἰς τὰς τόπας ὅτῃ συνέ-
χον-

χονται γεγραμμένα τὰ ρητὰ τῆς Εὐαγγελίης, περὶ τῶν ὁποίων μέλλει νὰ γίνῃ λόγος εἰς τὴν ἐρχομένην συνέλευσιν, διὰ νὰ ἴμπορῇ ὁ καθ' εἰς νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ σοχασθῇ εἰς τὸν οἶκόν τε. Δις τῆς ἐνιαυτῆς συναζονται πάντες εἰς Ροινοβέργον, ὅπου ἔχουσι ναὸς, εἰς τὰς ὁποίας βαπτίζουσι τὰς τῆς κοινωρίας τὰς κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τῶν ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν, δηλαδὴ εἰς τρεῖς καταδήσεις· ἐν βραχυλογίᾳ Κολλεγγιάτες εἶναι ἓνα ἀδελφάτον συνιστάμενον ἀπὸ κάθε τάξιν, γένος, καὶ φυλὴν ἀνθρώπων, ὅπως ἐπαγγέλλονται Χριστιανοὶ ἅς διαφέρωσιν εἴτε εἰς τὸ δογματικόν, εἴτε εἰς τὰς τελετὰς καὶ ρητὸν, μόνον νὰ πολιτεύωνται κατὰ τὰς Γραφάς. Οἱ ἀρχιγοὶ αὐτῶν ἐνόμισαν μὲ τοιαύτην ἀδιαφορίαν νὰ ἀποφύγωσι τὰς διχονοίας καὶ σχίσματα, ὅπως ἐδύνοντο νὰ συνέβωσιν, ἀλλ' ἠπατήθησαν, διότι τῷ 1672. μεγάλη λογοτριβὴ ἐγένετο μεταξὺ Γωάννης καὶ Παύλου Βρεϊντεβεργίων πραγματευτῶν τῆς Ρότερδαμίας, καὶ μεταξὺ Ἀβραάμ Λεμμερμάνος, καὶ Φραγκίσκου Κκιπέρος πραγματευτῶν ἀπὸ τὸ Ἀμσελοδάμιον. Γωάννης Βρεϊντεβέργιος ἐσύζησεν ἓνα νέον Κολέγγιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξηγῶσε τὴν πίσιν τῆς λογικῆς, καὶ τῆς φύσεως, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν· τῆτο δὲν τὸ ἐδέχθη ὁ Λεμμερμάνος, καὶ ὁ Κκιπέρος, οἵτινες ἐξεχώρισον τὸ λογικὸν ἀπὸ τὴν πίσιν. Αὕτη ἡ αἰτία καὶ ἕτεραι τῷ 1686. ἐπροξένησαν τὸν χωρισμὸν τῶν Κολλεγγιάντων εἰς δύο φατρίας, καὶ ἔχον εἰς Ροινοβέργον δύο ναὸς ξεχωριστές. Ἀποθανόντων δὲ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς παρόντος αἰῶνος αὐτῶν τῶν ἀρχηγῶν, ἠνάθησαν πάλιν οἱ Κολλεγγιάνται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό.

§. 11. Πρὸς τὰ τέλη τῆς παρελθόντος αἰῶνος ἐχρημάτισε καὶ μία παρθένος ἀπὸ τὴν Φλανδρίαν, καλεμένη Ἀντωνία Βεργινῶνια δέλα Πορτ, ἣτις ἐκαυχᾶτο νὰ ἐμπνεύθῃ παρὰ Θεοῦ εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, τὴν ὁποίαν ἔλεγε νὰ ἐχάθη μεταξὺ τῶν λογοτριβῶν, καὶ διαλέξεων τῶν Χριστιανῶν. Αὕτη πεπλητισμένη ἀπὸ εὐγλωττίαν, καὶ ἀπὸ μίαν πεπυρωμένην φαντασίαν, ἐγέμωσεν ὅλον τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Κιμβρίαν μὲ τὰς μωρολογίας τῆς, ἀπατώσα ὅχι μόνον τὰς ἀπλῆς καὶ ἀμαθεῖς, ἀλλὰ καὶ τὰς εὐγενεῖς καὶ σοφάς. Ἄφισε καὶ ἐγγράφως τὸ σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον ἠθέλε νὰ βάλῃ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, ἀλλὰ τότεν σκοτεινῶς καὶ ἀτάκτως, τόσο ἀλόγως καὶ ἀνοήτως ὅπως πρέπει νὰ εἶναι τινὰς προφήτης διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, τῆτο μόνον δύναται νὰ καταλάβῃ, πῶς ἦτον μία μωρῆ, καὶ ὅσα ἔγραψε, τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν Μυρσικῶν.

§. 12. Κατὰ μίμησιν αὐτῆς, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ Γωάννα Λεάδα εἰς Ἀγγλίαν ἣτις μὲ τὰς ὁράσεις τῆς, ἀποκαλύψεις, προφητείας, καὶ διδασκαλίας, ἀπάτησε πολλὰς καὶ κατέστη τὸ περισσώτερον ἀρχηγὸς τῆς Φιλαδελφικῆς Ἐταιρείας· αὕτη ἐδόξαζε πῶς αἱ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, λογοτριβαὶ περὶ πίσεως θίλει παύσωσι, καὶ θέλει γίνῃ μία σύμφωνος καὶ ὡραιότατη πόλις τῆς Γῆς Χριστῆ εἰς ταύτην τὴν γῆν, ἂν ὅλοι ἀφήσωσιν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διδάσκαλον τὸν νῦν τῆς νὰ τὰς καθοδηγήσῃ, φωτίσῃ καὶ

Ἀντωνία
Βεργινῶνια.

Γωάννα
Λεάδα.

διδάξῃ, μάλιςα υπέσχετο παρά Θεῶ, πως μία τοιαύτη πολιτεία, ὡς αὐτὴ τὴν ἔπλαττε μετὰ τὴν φαντασίαν της, θέλει ἀρχίσῃ πρὶν τελειώσῃ ὁ παρῶν κόσμος. Διὰ τὰς μερολογίας αὐτῆς, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνω ρηθέντων αἰρετικῶν ἴδε τὸν Ὅστιον χρονολ. τῶν Ἀναβαπτ. τὸν Σχορόιον, Ἰσορ. τῶν Μεννονίτων, τὸν Βηρνέτον Ἰσορία τῆ καιρῶ τε, Πέτρον Ποιρέτον ἐν τῇ Βιβλιοθ. τῶν Μουσικῶν, τὰς ἱεράς τελετάς πάντων τῶν ἔδων· τὸν Γάγγερον, Ἰσορ. ἱερ. καὶ πολιτ. τῆ ἰζ. αἰῶνος, τὸν Βέρτιον Σινόφ. Ἐκκλησ. Ἰσορ. καὶ τὸν Μοσχέμιον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ζ΄.

Περὶ τῆς Βέβλας τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ΄. ἧς ἡ ἀρχὴ, ὁ Μο-
νογενὴς τῆ Θεῶ Υἱος.

§. 1.

Εἰς τὰς ἐσχάτας χρόνας τῆ παρελθόντος αἰῶνος, ἔχε τυπωθεῖ ἐν Παρισίοις ἡ Νέα Διαθήκη εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον, μετὰ ἡδίκας ἐπιθεωρίας εἰς κάθε εἶχον, καὶ ἑτέρως πως, Σινόφης τῆς ἡδικῆς τῆ Ευαγγελία, τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἐπιστολῶν τῆ Ἀγία Παύλα, τῶν κανονικῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως, ἡ Χριστιανικαὶ Ἐπιθεωρία εἰς τὸ κεῖμενον τάτων τῶν ἱερῶν βιβλίων. Κεσνέλιος ὁ συγγραφεὺς ὄχι μόνον δὲν εὐχαρισθεὶς νὰ ἐξηγητῇ τὸ νόημα τῆς Γραφῆς διεσραμμένως, ἀλλ' ἐμίξε καὶ πολλὰς αἰρετικὰς γνώμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ κύρια εἰσὶν αἱ κάτωθεν περιεχόμεναι εἰς τὴν Βέβλαν τῆ Κλήμεντος ὅπῃ ἐξέδωκε Κλημης ΙΑ΄. τῷ ἀφίγ. ἧς ἡ ἀρχὴ Unigenitus, ἡ γενν ὁ Μονογενὴς.

Α΄. Τί ἄλλο μνέσκει εἰς τὴν ψυχὴν, ὅπῃ ἔχατε τὸν Θεόν, καὶ τὴν χάριν τε, εἰμὴ ἡ ἀμαρτία, καὶ τὰ ἐπακολυθηματὰ τῆς ἀμαρτίας, ἡ ὑπερηφανος πτωχεία, καὶ ῥαθυμος ἔνδεια· ταυτεσιν ἡ γενικὴ ἀδυναμία εἰς τὸ νὰ ἐργάζηται, εἰς τὸ νὰ προσεύχηται, καὶ εἰς πᾶν ἀγαθὸν ἔργον.

Β΄. Ἡ τῆ Γησῆ Χρισῆ χάρις, ἰσχυρὰ ἀρχὴ παντός ἀγαθοῦ, ἀναγκαία εἰσὶν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἀνευ αὐτῆς ἢ μόνον ἔδεν γίνεται, ἀλλ' ἔτε δυνατὰ νὰ γίνῃ.

Γ΄. Εἰς μάτην Κύριε προσάξεις εἰάν ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲν δώσεις ἐκεῖνο ὅπῃ προσάξεις.

Δ΄. Οὕτω Κύριε πάντα δυνατὰ εἰσὶν εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον πάντα δυνατὰ τὰ κάμνεις, καὶ τὰ αὐτὰ ἐνεργῶντας εἰς αὐτόν.

Ε΄. Όταν ὁ Θεὸς δὲν ἀπαλύνει τὴν καρδίαν διὰ τῆ ἐσωτερικῆ ἀλείματος τῆς χάριτός τε, αἱ παρακλήσεις, καὶ ἐξωτερικαὶ χάριτες εἰς ἄλλο δὲν χρησιμεύουσιν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ τὴν σκληρύνωσι περισσότερο.

ζ΄. Ἡ μεταξὺ τῆ Γεθαϊκῆ καὶ Χριστιανικῆ νόμου διαφορὰ εἶναι, ὅτι ἐν ἐκείνῳ μὲν ὁ Θεὸς αἰτεῖ τὴν φυγὴν τῆς ἀμαρτίας, καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆ νόμου ἀπὸ τὸν ἀμαρτωλὸν, ἀφείς αὐτὸν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τε. Ἐν τῷ τῷ δὲ ὁ Θεὸς δίδει τῷ ἀμαρτωλῷ ἐκεῖνο ὅπῃ προσάξει, καθαρῶν αὐτὸν διὰ τῆς χάριτός τε,

Ζ΄. Ποία ὠφέλεια διὰ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν παλαιὸν νόμον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν ἀφίνει ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀδυναμίαν τε, προσάξοντας αὐτῷ τὸν νόμον τε. Ἀλλὰ πόση εὐτυχία δὲν εἶναι νὰ δεχθῶμεν εἰς ἓνα νόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς δίδει ἐκεῖνο ὅπῃ ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς.

Η΄. Ἡμεῖς δὲν ἀνίχομεν εἰς τὸν νέον νόμον, εἰμὴ ὅσον μέτοχοι ἐσμὲν τῆς αὐτῆ νέας χάριτος, ἣτις ἐνεργεῖ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνο ὅπῃ ὁ Θεὸς προσάξει.

Θ΄. Ἡ χάρις τῆ Χρισθῆ εἶναι χάρις ὑπερτάτη, χωρὶς τῆς ὁποίας ποτὲ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ὁμολογήσωμεν τὸν Χριστὸν, καὶ με τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν τὸν ἀρνῶμεθα.

Ι΄. Χάρις ἐστὶ, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν τῆ παντοδυνάμει Θεῷ, τὴν ἐποίαν ἂδὲν δύναται κωλύσαι, ἢ βραδύναι.

ΙΑ΄. Ἡ χάρις ἄλλο δὲν εἶναι, εἰμὴ ἡ θέλησις τῆ παντοδυνάμει Θεῷ τῆ προσάξοντος, καὶ ποιῶντος ἐκεῖνο ὅπῃ προσάξει.

ΙΒ΄. Όταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ σώσῃ μίαν ψυχὴν, ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ, ἐν ἀμφίβολον ἀποτέλεσμα ἐπιτελεῖ τῆ θέλῃ θέλῃ.

ΙΓ΄. Όταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ σώσῃ μίαν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐγγίζει μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν χεῖρα τῆς χάριτός τε, ἕδεμία θέλησις ἀνθρώπινος ἀνδρίζεται αὐτῷ.

ΙΔ΄. Ὅσον καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν σωτηρίαν ὁ πεισματώδεις ἀμαρτωλὸς, ὅταν ὁ Ἰησοῦς φανερώνηται εἰς αὐτὸν διὰ μέσθ τῆ ὑγιᾶς φωτὸς τῆς θείας τε χάριτος, πρέπει νὰ παραδοθῇ, νὰ τρέξῃ, νὰ ταπεινωθῇ, καὶ νὰ λατρεύῃ τὸν σωτήρα τε.

ΙΕ΄. Όταν ὁ Θεὸς συνοδεύῃ τὴν ἐντολὴν τε, καὶ τὸν ἐξωτερικὸν τε λόγον μετὰ τὸ ἄλειμμα τῆ Πνεύματος τε, καὶ μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν δύναμιν τῆς χάριτός τε, ἐνεργεῖ αὐτῇ εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνην τὴν ὑποταγὴν ὅπῃ θέλει.

Ιζ΄. Δὲν εἶναι καμμία ἐλκυστικὴ δύναμις ὅπῃ νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς τὰς ἐλκυστικὰς τῆς χάριτος, διότι δὲν εἶναι κανένα πρᾶγμα ὅπῃ νὰ ἀνδρίζεται τῷ παντοδυνάμει.

Ιζ΄. Ἡ χάρις εἶναι ἐκείνη ἡ φωνὴ τῆ Πατρὸς, ὅπῃ διδάσκει ἐσωτερικῶς τὰς ἀνθρώπους, καὶ τὰς κάμνει νὰ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν. Ὅσους δὲν ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἀφ' ἧ ἤκουσε τὴν ἐξωτερικὴν φωνὴν, τῆ Ἰησῆ, μ' ὅλον τὸτο εἶναι διδαγμένος ἀπὸ τὸν Πατέρα.

ΙΗ΄. Ο σπόρος τῆ Λόγου, τὸν ὁποῖον ποτίζει ἡ χεὶρ τῆ Κυρίου πάντοτε γεννᾷ τὸν καρπὸν τῆ.

ΙΘ΄. Ἡ χάρις τῆ Θεῶ, ἄλλο δὲν εἶναι, πᾶρεξ ἡ παντοδύναμὸς τῆ Θελήσις. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια ὅτῃ ὁ ἴδιος Θεός, μᾶς παραδίδει εἰς ὅλας τῆ τας Γραφᾶς.

Κ΄. Ἡ ἀληθινὴ ἔννοια τῆς χάριτος εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ τὸν ὑπακῶσωμεν, καὶ ὑπακῆται, Προσάξει καὶ πάντα γίνονται ὁμιλεῖ ὡς Κύριος, καὶ πάντα ὑποτάσσονται αὐτῷ.

ΚΑ΄. Ἡ χάρις τῆ Γησῆ Χρισῆ εἶναι χάρις ἰσχυρὰ, δυνατὴ, ὑπερτάτη, ἀήττητος, ἐπειδὴ εἶναι ἔργον τῆς παντοδυναμῆς Θελήσεως, μία ἀκολούθησις, καὶ μίμησις τῆ ἔργῆ τῆ Θεῶ, τῆ ἐνσαρκᾶντος, καὶ ἐυερίοντος τὸν Υἱὸν τῆ.

ΚΒ΄. Ἡ συμφωνία τῆ παντοδυναμῆς ἔργῆ τῆ Θεῶ εἰς τὴν καρδίαν τῆ ἀνθρώπου μετὴν ἐλευθερίαν συνδρομὴν τῆς Θελήσεώς τῆ, εὐδύς μᾶς φανερῶνεται εἰς τὴν ἐνσαρκῶσιν, ὡς ἐν πηγῇ καὶ ἀρχέτυπῳ πάντων τῶν ἄλλων ἔργῶν τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ χάριτος, τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι τόσον ἀμῖοδα καὶ τόσον κρεμάμενα ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅσον καὶ αὐτὸ τὸ ἀρχέτυπον ἔργον.

ΚΓ΄. Ο ἴδιος Θεός μᾶς παρέδωκε τὴν ἔννοιαν τῆ παντοδυναμῆς ἔργῆ τῆς χάριτός τῆ, φανερῶνώντας τὴν δια μέσῃ ἐκείνης, μετὴν ὁποῖαν προάγει ἐκ τῆ μηδεὸς τὰ πλάσματα, καὶ δίδει τὴν ζωὴν εἰς τὰς ἀποδαμένους.

ΚΔ΄. Ἡ ἀκριβὴς ἔννοια ὅτῃ ἔχει ὁ ἑκατονταρχὸς τῆς παντοδυναμίας τῆ Θεῶ, καὶ τῆ Γησῆ Χρισῆ, εἰς τὸ νὰ ἰατρεύσῃ τὰ σώματα μετὴν μόνην κίνησιν τῆς Θελήσεώς τῆ, εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἐννοίας ὅτῃ πρέπει νὰ ἔχη τινὰς τῆς παντοδυναμίας τῆς χάριτός τῆ, εἰς τὸ νὰ ἰατρεύῃ τὰς ψυχὰς ἀπο τὴν ἐπιθυμίαν.

ΚΕ΄. Ο Θεὸς φωτίζει τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἰατρεύει, ὁμοίως ὡς τὸ σῶμα μετὴν μόνην τῆ Θελήσιν, προσάξει καὶ ὑπακῆται.

Κς΄. Δὲν δίδονται χάριτες εἰμὴ διὰ τῆς πίστεως.

ΚΖ΄. Ἡ πίστις εἶναι ἡ πρώτη χάρις, καὶ πηγὴ πάντων τῶν ἄλλων.

ΚΗ΄. Ἡ πρώτη χάρις ὅτῃ χαρίζεται ὁ Θεὸς τῷ ἁμαρτωλῷ, εἶναι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν.

ΚΘ΄. Ἐξω τῆς Ἐκκλησίας ἕδεμῖα χάρις δίδεται.

Λ΄. Παντες ἔς ὁ Θεὸς θέλει σωθῆναι διὰ τῆ Χρισῆ, σώζονται ἀναμφιβόλως.

ΛΑ΄. Αἱ ἐπιθυμίαι τῆ Χρισῆ πάντοτε ἔχουσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς, φέρουσι τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ἐσῶτερον τῆς καρδίας, ὅταν τῆς τὴν εὐχεται.

ΛΒ΄. Ο Γῶς Χρισὸς παραδίδει τὸν ἑαυτὸν τῆ εἰς θάνατον διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ διὰ πάντοτε τὰς πρωτοτόκους μετὴν τὸ αἷμα τῆ, τᾶτέσι τὰς ἐκλεκτὰς ἐκ χειρὸς τῆ Ἀγγέλου τῆ ἐξολοθρευτῆ.

ΛΓ΄. Θεῶ, πόσον πρέπει νὰ παραιτήσῃ τινὰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, καὶ τὸν ἑαυτὸν τῆ, καὶ τῆτο, ἵνα ὅστις ἔχει πίσιν εἰς ἑαυτον, ἵνα ἔτωσ εἶπω, εἰς τὸ νὰ ἰδιοποιηθῆ τὸν Γησῆν Χρισὸν, τὴν αγαπὴν τῆ, τὸν

θανατόν τε, καὶ τὰ μυστήρια, ὡς κἀμνεὶ ὁ Ἅγιος Παῦλος, λέγων, ὁ ἀγαπήσας με καὶ παραδὼς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΔΔ΄. Ἡ χάρις τῷ Ἀδάμ δὲν ἐγενῆσεν εἰμὴ τὰς ἀνθρωπίνας ἀξίας.

ΔΕ΄. Ἡ χάρις τῷ Ἀδάμ εἶναι ἐπόμενον τῆς πλάσεως, καὶ ὀφείλετο εἰς τὴν ὑγιῆ καὶ ἀκέραιον φύσιν.

Δς΄. Ἡ ἐσιώδης διαφορὰ μεταξύ τῆς χάριτος τῷ Ἀδάμ, καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀδωότητος καὶ τῆς Χριστιανικῆς χάριτος εἶναι, ὅτι τὴν πρώτην καθ' ἑναὶ τὴν λαμβάνει εἰς τὸ ἴδιόν τε πρόσωπον, καὶ ἡ ἄλλη δὲν λαμβάνεται εἰμὴ εἰς τὸ πρόσωπον τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀνακηθέντος, μετὰ τὸ ὁποῖον εἰμεδεν ἐνωμένοι.

ΔΖ΄. Ἡ χάρις τῷ Ἀδάμ ἀγιάζωντας αὐτὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε ἦτον ἀνάλογος αὐτῷ, ἡ Χριστιανικὴ χάρις ἀγιάζωντας ἡμᾶς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι παντοδύναμος, καὶ ἀξία τῷ Υἱῷ τῷ Θεῷ.

ΔΗ΄. Ὁ ἀμαρτωλὸς δὲν εἶναι ἐλεύθερος, χωρὶς τῆς χάριτος τῷ Συτήρος, εἰμὴ εἰς τὸ κακόν.

ΔΘ΄. Ἡ δέλησις, τὴν ὁποῖαν δὲν προηγείται ἡ χάρις, δὲν ἔχει ἄλλο φῶς εἰμὴ εἰς τὸ νὰ πλανᾶται, ἄλλην ζέσιν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ κρημινοῖ, ἄλλας δυνάμεις πάρεξ εἰς τὸ νὰ πληγωθῇ· εἶναι ἀρμόδιος εἰς κάδε κακόν, καὶ ἀνάρμος εἰς κάδε καλόν.

Μ΄. Χωρὶς χάριτος δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀγαπῶμεν τίποτε εἰμὴ εἰς κατὰ-χριστὸν μας.

ΜΑ΄. Πᾶσα γνώρησις τῷ Θεῷ, ὡς καὶ ἡ φυσικὴ ἀκόμη, καὶ εἰς τὰς ἐδνικὰς φιλοσόφους δὲν δύναται νὰ προέρχεται εἰμὴ ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ χωρὶς τῆς χάριτος δὲν γεννᾷ εἰμὴ πρόληψιν, ματαιότητα, καὶ ἀνδίξασιν εἰς τὸν ἴδιον Θεόν, ἀπὲρ λατρείας, εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης.

ΜΒ΄. Ἡ μόνη χάρις τῷ Χριστῷ κατασταίνει τὸν ἄνθρωπον ἀρμόδιον εἰς τὴν φύσιν τῆς πίσεως, ἀνευ τῆς ἀδὲν εἰμὴ ἀκαθαρσία, ἐδὲν εἰμὴ ἀναξιώτης.

ΜΓ΄. Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς χάριτος τῷ βαπτίσματος εἶναι νὰ κἀμνη νὰ ἀποδάνωμεν τῇ ἀμαρτίᾳ, εἰς τρόπον ὅτι τὸ πνεῦμα, ἡ καρδία, αἱ αἰσθήσεις νὰ μὴν ἔχεν περισσοτέραν ζωὴν διὰ τὴν ἀμαρτίαν ἀπὸ ἐκείνην ὅτῃ ἔχει ὁ ἀποδαιμένος ἄνθρωπος διὰ τὰ πράγματα τῷ κόσμῳ.

ΜΔ΄. Δὲν εἶναι πάρεξ δύο ἀγάπαι, ἀπὸ τὰς ὁποῖας γεννῶνται πᾶσαι αἱ δελήσεις καὶ πράξεις μας· ἡ ἀγάπη τῷ Θεῷ, ἡτις πάντα ἐνεργεῖ διὰ τὸν Θεόν, καὶ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἀντιβραβεύει, καὶ ἡ ἀγάπη μετὰ τὴν ὁποῖαν ἀγαπῶμεν ἑαυτὰς καὶ τὸν κόσμον, ἡτις, ὅ, τι πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεόν, δὲν τὸ ἀναφέρει, καὶ διὰ τῆτο εἶναι κακὴ.

ΜΕ΄. Ὅταν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀμαρτωλῶν δὲν βασιλεύει ἡ ἀγάπη τῷ Θεῷ, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ βασιλεύῃ εἰς αὐτὴν σαρκικὴ ἀγάπη, ἡτις φθείρει ὅλας τὰς πράξεις.

Μζ΄. Η επίθυμία είτε αγαπή με την χριστιανικήν των αιδήσεων πράττει το αγαθόν, ή το πονηρόν.

ΜΖ΄. Η υποταγή εις τον νόμον πρέπει να έκρη από την πηγύν, και αυτή ή πηγύ είναι ή Αγάπη. Όταν ή Αγάπη τῶ Θεῷ είναι ή έσωτερική της αρχή, και ή δόξα τῶ Θεῷ το τέλος της, τότε το έξω φαινόμενον κατάρτον είν. άλλως δέν είναι είνή υπόκρισις, ή ψευδής δικαιοσύνη.

ΜΗ΄. Τι άλλο ήμποροίμεν να έμεδεν είνή σκότος, είνή πλάνη, και είνή άμαρτία, χωρίς τῶ φωτός της πίστεως, χωρίς τῶ Χριστῶ, και χωρίς της Αγάπης.

ΜΘ΄. Όσπερ άδεμία άμαρτία χωρίς την Αγάπην τῶ έαυτῶ μας, ετι και κανένα αγαθόν έργον χωρίς την Αγάπην τῶ Θεῷ.

Ν. Ματαίως βοῶμεν πρὸς Θεόν, Πάτερμα, είν το Πνεῦμα της Αγάπης δέν είναι το βοόν.

ΝΑ΄. Η πίστις δικαιείται όταν ενεργεί, αλλά δέν ενεργείται είνή δι Αγάπης.

ΝΒ΄. Όλα τῶ άλλα μέσα της σωτηρίας περιέχονται εις την πίστιν, ως εις τον βλαστόν της, και σπόρον της. Αλλ αυτή ή πίστις δέν είναι άνευ Αγάπης, και πεποιθήσεως.

ΝΓ΄. Η μόνη Αγάπη χριστιανικῶ τῶ τρόπω κάμνει (τας χριστιανικὰς πράξεις) δι αναφορῆς πρὸς τον Θεόν, και Γησῶν Χριστόν.

ΝΔ΄. Η μόνη ή Αγάπη όμιλεῖ με τον Θεόν, αυτήν μόνην άνκει ο Θεός.

ΝΕ΄. Ο Θεός δέν σεφανώνει είνή την Αγάπην, όστις τρέχει από άλλην κίνησιν, ή άλλην αίτιαν εις μάτην τρέχει.

Νζ΄. Ο Θεός δέν αντιβραβεύει, είνή την Αγάπην, διότι μόνη ή Αγάπη τιμῶ τον Θεόν.

ΝΖ΄. Όταν λείπη από τον άμαρτωλόν ή έλπις όλα λείπουν, και δέν είναι έλπις έν τῶ Θεῷ, όπε δέν είναι Αγάπη Θεῷ.

ΝΗ΄. Ούτε Θεός είν, είτε Θρησκεία, όπε δέν είναι Αγάπη.

ΝΘ΄. Η προσευχή των άσεβῶν είν νέα άμαρτία, και ό, τι αυτοίς χαρίζει ο Θεός, είναι νέα κρίσις εναντίον της.

Ξ. Αν μόνος ο φόβος της βασάνς έμψυχώνει την μετάνοιαν, όσον αυτή είναι πλέον βίαιος, τόσοσ περισσότερον εις άπελπισίαν φέρει.

ΞΑ΄. Ο φόβος μόνον την χείρα έμποδίζει, αλλ ή καρδιά τοσῆτον προσεπιτίθεται τῶ άμαρτία, εφ όσον δέν οδηγείται από την Αγάπην της δικαιοσύνης

ΞΒ΄. Όστις δέν απέχει από το κακόν, είνή δια φόβον τιμωρίας, πράττει αυτό το κακόν εις την καρδιαν της, και ήδη έννοχος είν ενώπιον τῶ Θεῷ.

ΞΓ΄. Ο βαπτισμένος είναι ακόμη υπό τον νόμον, ως ο Γεδαίος είν δέν πληρώσῃ τον νόμον, ή τον πληρώσῃ δια φόβον μόνον.

ΞΔ΄. Υπό την άράν τῶ νόμου ποτέ δέν γίνεται αγαθόν, διότι άμαρτάνει τινὰς είτε πράττωντας το κακόν, είτε άποφεύγωντας το δια μόνον τον φόβον.

ΞΕ'. Ο Μωϋσῆς, οἱ προφῆται, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆ νομῆ, ἀπέθαναν χωρὶς νὰ δώκω κανένα υἱόν τῷ Θεῷ, ἐπειδὴ δεν ἔκαμον, εἰμὴ ἀνδράποδα διὰ φόβον.

Ξς'. Οἷς θέλει νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Θεόν δεν πρέπει νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτὸν μὲ ἄλογα πάθη, ἕτε νὰ φερθῆ ἀπο φυσικὴν κίνησιν, ἢ ἀπὸ φόβον ὡς τὰ ζῶα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν πίσιν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπην ὡς οἱ υἱοί.

ΞΖ'. Οἷ δολικὸς φόβος δεν παραστίνει εἰς τον ἑαυτὸν τε τὸν Θεόν, εἰμὴ ὡς Κύριον σκληρόν, δυναστευτικόν, ἀδικόν, καὶ ἀμεταχείριστον.

ΞΗ'. Ἡ ἀγαθότης τῷ Θεῷ ἐβράχυσε τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, περικλείωντας ὅλα εἰς τὴν πίσιν, καὶ εἰς τὰς προσευχάς.

ΞΘ'. Ἡ πίσις, ἡ χρήσις, ἡ αὔξισις, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς πίσεως, εἶναι ὅλα χαρίσματα τῆς μονῆς ἐλευθεριότητος τῷ Θεῷ.

Ο'. Ποτε ὁ Θεὸς δεν θλίβει τὰς ἀδύσας, καὶ αἱ θλίψεις πάντοτε χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ τιμωρηθῆ ἡ ἁμαρτία, ἢ νὰ καθαρῶθῃ ὁ ἁμαρτωλός.

ΟΑ'. Οἷ Ἄνθρωπος διὰ τὴν διατήρησιν τῷ ἑαυτῷ τε ἡμπορεῖ νὰ ἐξαιρεθῆ ἀπὸ ἐκεῖνον τον νομον, ὅπῃ ὁ Θεὸς ἔκαμε διὰ ὠφέλειάν τε.

ΟΒ'. Τὸ σημεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὅτι Καθολικὴ, περιέχουσα καὶ ὅλας τὰς Ἀγγέλους τῷ Οὐρανῷ, καὶ ὅλας τὰς ἐκλεκτὰς τῆς Γῆς, καὶ ὅλων τῶν αἰῶνων.

ΟΓ'. Τί ἐσὶν Ἐκκλησία, εἰμὴ ὁμήγουρις τῶν υἱῶν τῷ Θεῷ, τῶν μενόντων εἰς τὸν κόλπον τε, τῶν υἱοθετηθέντων ἐν Χριστῷ, τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὸ αὐτῷ προσωπον, τῶν ἐξαγορασμένων ἐν τῷ αὐτῷ αἵματι, τῶν ζώντων ἐν τῷ ἑαυτῷ Πνεύματι, τῶν ἐνεργούντων διὰ τῆς ἑαυτῷ χάριτος, καὶ προσδοκούντων τὴν χάριν τῷ μέλλοντος αἰῶνος.

ΟΔ'. Ἡ Ἐκκλησία, εἴτε ἅπας ὁ Χριστὸς ἔχει διὰ κεφαλὴν τὸν σεσαρκωμένον Λόγον, καὶ διὰ μέλη ὅλας τὰς αγίους.

ΟΕ'. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνας μόνος ἄνθρωπος σύνθετος ἀπὸ πολλὰ μέλη, τῶν ὁποίων ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ, ζωὴ, ὑπαρξις καὶ πρόσωπον· εἰς μόνος Χριστὸς, σύνθετος ἐκ πολλῶν αγίων, τῶν ὁποίων εἶναι ὁ αγιάζων.

Ος'. Δεν εἶναι πρᾶγμα εὐρυχωρότερον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Θεῷ, ἐπειδὴ συνίσταται ἀπὸ ὅλας τῆς ἐκλεκτῆς καὶ δικαίας πάντων τῶν αἰῶνων.

ΟΖ'. Οἷς δεν διάγει ζωὴν ἀξίαν τῷ Υἱῷ τῷ Θεῷ, καὶ μέλει τῷ Χριστῷ, παυεῖ ἐσωτερικῶς νὰ ἔχη τὸν Θεόν διὰ Πατέρα, καὶ τὸν Χριστὸν διὰ κεφαλὴν.

ΟΗ'. Ξεχωρίζεται τις ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸν λαόν, τῷ ὁποίῳ τύπος ἦν ὁ Γηδαϊκὸς λαός καὶ κεφαλὴ ἐσὶν ὁ Γησῆς Χριστὸς, εἴτε μι ζώντας κατα τὸ Εὐαγγέλιον, εἴτε μι πισειώντας κατα τὸ Εὐαγγέλιον.

ΟΘ'. Ὁ φέλιμον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι εἰς κάθε καιρὸν, εἰς κάθε τόπον, καὶ εἰς κάθε γένος ἀνθρώπων νὰ σπαράξῃ καὶ νὰ γνωρίξῃ τὸ Πνεῦμα, τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὰ μυσῆρια τῆς ἱερᾶς Γραφῆς.

Π'. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς Θείας Γραφῆς, εἶναι δι' ὅλας.

ΠΑ΄.

Σελήριο
 Η' Πρωσ
 τωσίαν
 100/1890

ΠΑ'. Τὸ ἅγιον ἀσαφές τῷ λόγῳ τῷ Θεῷ δὲν εἶναι αἰτία, νὰ ἀπέχωσιν οἱ λαϊκοὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσίν τε.

ΠΒ'. Ἡ κυριακὴ ἡμέρα πρέπει νὰ ἀγιάζηται ἀπὸ τὰς Χριστιανὰς μὲ τὰς εὐσεβεῖς ἀναγνώσεις, καὶ ἐξαιρέτως τῶν θείων Γραφῶν. εἶναι ζημιῶδες νὰ θέλῃ τις νὰ ξεκόψῃ τὰς Χριστιανὰς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν.

ΠΓ'. Ἀπάτη εἶναι, τὸ νὰ θέλῃ τις νὰ καταπειθῇ πῶς ἡ γνώσις τῶν μυσηρίων τῆς Θεοσεβείας δὲν πρέπει νὰ κοινολογηθῇ εἰς τὰς γυναῖκας μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν βιβλίων. Ὅχι ἀπὸ τὴν ἀπλότητα τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερήφανον ἐπισήμην τῶν ἀνδρῶν, ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ κατάχρησις τῶν Γραφῶν, καὶ ἐγεννήθησαν αἱ αἰρέσεις.

ΠΔ'. Τὸ νὰ ἀρπάξῃ τις ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Χριστιανῶν τὴν νέαν διαθήκην ἢ νὰ τὰς τὴν κρατῇ τις σφραλισμένην, ὑσερώντας τὴν τὸν τρόπον νὰ τὴν καταλάβωσιν, εἶναι τὸ ἴδιον ὡτὰν νὰ τὰς σφάλισῃ τις τὸ ζῶμα τῷ Χριστῷ.

ΠΕ'. Τὸ νὰ ἐμποδίσῃ τις τοῖς Χριστιανοῖς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, ἐξόχως τῆς Εὐαγγελίας, εἶναι τὸ ἴδιον ὡτὰν νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν χρῆσιν τῶν φεγγυστοῖς υἱοῖς τῆς λάμπειας, καὶ νὰ κάμῃ ὅπῃ νὰ πάσχῃ ἕνα κάποιον εἶδος ἀφορισμῶ.

Πζ'. Τὸ νὰ ὑσερήσῃ τις τὸν χυδαῖον λαὸν ἀπὸ τοιαύτην παραμυθίαν, τῷ νὰ ἐνώσῃ τὴν φωνὴν τε μὲ τὴν φωνὴν πάσης τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μία συνήθεια ἐναντία εἰς τὴν Ἀποστολικὴν πράξιν, καὶ τὴν γνώμην τῷ Θεῷ.

Πζ'. Ὁ τρόπος γεμάτος ἀπὸ σοφίαν φῶς καὶ Ἀγάπην εἶναι νὰ δώσῃ τις εἰς τὰς ψυχὰς καιρὸν νὰ ὑποφέρωσι μὲ ταπεινώσιν, καὶ νὰ αἰδοῦνθῶσι τὴν εἴσιν τῆς ἁμαρτίας, νὰ ζητήσωσι τὸ Πνεῦμα τῆς μετανοίας, καὶ συντριβῆς, καὶ νὰ ἀρχίσωσι τελάχισον νὰ πληρώσωσι τὴν δικαιοσύνην τῷ Θεῷ, πρὶν νὰ συμφιλωθῶσι.

Πη'. Δὲν ἰξεύρομεν τί ἐστὶν ἁμαρτία, καὶ ἀληθινὴ μετάνοια, ὅταν θέλομεν εὐθύς νὰ ἀπολαύσωμεν ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μᾶς ὑσερήσεν ἡ ἁμαρτία· καὶ δὲν θέλομεν νὰ ὑποφέρωμεν τὴν σύγχυσιν αὐτῆς τῆς προστοιμασίας.

Πθ'. Ὁ δέκατος τέταρτος βαθμὸς τῆς ἐπιστροφῆς τῆς ἁμαρτωλῆς εἶναι ὅτι ὄντας ἤδη κατήλλαγμένους, ἔχει δικαιολογίαν νὰ παρασέκεται εἰς τὴν Δυσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Υ'. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἐξουσίαν τῷ ἀφορισμῷ, ἵνα τὸν βάνει εἰς πρᾶξιν διὰ μέσῃ τῶν πρωτευόντων ποιμένων, τῆς συνδρομῆς τελάχισον προσλαμβανομένης παντὸς τῷ σώματος.

ΥΑ'. Ὁ φόβος τῷ ἀδίκῳ ἀφορισμῷ, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος μας· ποτὲ δὲν εὐχαίνομεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἔτε ὅταν φαινόμεθα ἀπὸ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων διωγμένοι, ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν ἑμεῖς, προσκολλημένοι διὰ τῆς ἀγάπης τῷ Θεῷ, τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

ΥΒ'. Τό να υποφέρη τινάς εν ειρήνη τον αφωρισμόν, και τό άδικον ανάθεμα καλύτερον πάρεξ να προδώση την αλήθειαν, είναι τό ίδιον ως να μιμηθῆ τον άγιον Παύλον. Τόσον είναι μακράν από τό να ύψωθῆ τινάς εναντίον τῆς έξεσίας, ἢ να σχίσῃ την ενότητα.

ΥΓ'. Ο Γησῆς λατρεύει ένιστε τας πλιγὰς, όπῶ κάμνει ἢ βία τῶν πρωτευούτων ποιμένων χωρίς την άδειάν τε. Ο Γησῆς επιστρέφει εκείνο όπῶ αυτοί με άσοχασον ζῆλον αποκόπτει.

ΥΔ'. Δέν είναι πράγμα όπῶ να προξενῆ εις τῆς έχθρας τῆς Εκκλησίας, χειρότερον υπόληψιν περι αὐτῆς, όσον να φαίνωνταν να ενεργῶσι την έξεσίαν εις την πίσιν τῶν πισῶν, ἢ να θάλωσι τας διχονοίας διά πράγματα όπῶ δεν βλάπτειν, ἔτε την πίσιν, ἔτε τὰ ἴδι.

ΥΕ'. Αἱ αλήθειαι εις τόσον έφθασαν, ώσε έγνωαν ως γλώσσαι ξέναι εις τό σώμα τῶν περισσοτέρων Χριστιανῶν, και ό τρόπος να τας κηρύττωσιν είναι ως διάλεκτος άγνωστος, τόσον απέχει από την απλότητα τῶν Αποστόλων, και ύπερέχει τῆς κοινῆς γνώσεως τῶν πισῶν. Ούτε αρκετά έσημειώθη ότι εν τῶν σημείων λίαν αἰδητόν εις τον γηρατειόν τῆς Εκκλησίας, και τῆς όργῆς τῆ θεῶ, κατα τῶν υἱῶν τε.

Υς'. Συγχωρεῖ ό θεός ότι πᾶσαι αἱ έξεσῖαι να είναι ενάντιαι εις την κήρυξιν τῆς αληθείας, δια να μήν ἠμπορῆ να αποδοθῆ ἢ νίκη ἢ μῆ εις την θείαν χάριν.

ΥΖ'. Πολλὰκι συμβαίνει ότι εκείνα τὰ μέλη όπῶ πλέον αγίως και σφικτά είναι ενωμένα τῆ Εκκλησίᾳ να θεωρῶνται και να περιποιῶνται, ως ανάξια να είναι εις την Εκκλησίαν, ἢ ως απ' αὐτήν ξεχωρισμένα. ἀλλ' ό δίκαιος ζῆ έν τῆς πίσεως, και όχι από την υπόληψιν τῶν ανδρώπων.

ΥΗ'. Η κατασασις τῶ διωγμῶ, και τῶν τιμωριῶν, τας όποίας υποφέρει τινάς ως αἰρετικός, μοχθηρός και άσεβῆς, είναι ως επιτοπλῆισον ἢ έσχάτη δοκιμή, και πολλὰ αξία όπῶ κάμνει τον ανθρωπον πλέον παρόμοιον τῷ Γησῆ Χριστῷ.

ΥΘ'. Η τόλμη, πρόληψις, τό πείσμα εις τό να μή θέλῃ τινάς ἢ να έρευνησῃ κάτι τι, ἢ να γνωρίσῃ πῶς ἠπατήθη, καθ' ἡμέραν ἀλλάζει εις πολλῶς εις όσμην θανάτε, όπῶ ό θεός έβαλεν εις την Εκκλησίαν τε, δια να είναι εις αὐτήν ευαδία τῆς ζωῆς. παρ. χαρ. τὰ καλά βιβλία, τας διδασκαλίας, τὰ άγια παραδείγματα κτλ.

Ρ'. Ο δυσυχῆς καιρός εις τον όποῖον πιτεύεται να τιμᾶται ό θεός με τον διωγμόν τῆς αληθείας, και τῶν μαθητῶν τε, αὐτός ό καιρός ἠλθε

Τό να νομιζεται και να περιποιῆται από τῆς λειτουργῆς τῆς θρησκείας ως άσεβῆς και ανάξιος πάσης κοινωνίας με τον θεόν, και ως μέλος σεσητημένου, ικανόν να φθειρῆ πάντα εις την κοινῶν τῶν αγίων, είναι δια τῆς έυσεβείας ένας θάνατος τρομακτικώτερος τῶ θανάτε τῶ σώματος. Ματαίως κολλακεύει τινάς την καθαρότητα τῆς γνώμης τε, και τον ζῆλον τε περι πίσεως, καταδιώκων τας άγαθῆς εν πυρί και σιδηρῷ, αν είναι τετυφλωμένος από τό ίδιον τε πάθος, ἢ κυριευμένος από ξένον πάθος, επειδή και δεν θελει να

ἐρευνήσῃ τίποτες. Συχνάκις πιστεύομεν νὰ θυσιάσωμεν τὸν ἀσεβῆ τῷ Θεῷ, καὶ θυσιάσωμεν τῷ διαβόλῳ τὸν Δεῦλον τῆ Θεῶ.

ΡΑ΄. Δὲν εἶναι πράγμα ὅτῃ νὰ ἀνθίσταται περισσότερο εἰς τὸ Πνεῦμα τῆ Θεῶ, καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆ Γησοῦ Χριστοῦ, ὅσον οἱ κοινοὶ ὄρκοι ἐπ' Ἐκκλησίας, διότι τῆτο εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ πολυπλασιάσῃ τινὰς τὰς εὐκαιρίας, τῆς ψευδοχρῆσας, νὰ ζήνῃ παγίδας εἰς τὰς ἀδυνατίας καὶ ἰδιώτας, καὶ νὰ κάμνῃ ὅτι τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἀλήθεια τῆ Θεῶ νὰ χρησιμεύσῃ πολλακίς εἰς τὴν συμβάλῃν τῶν ἀσεβῶν.

Σχίσμα
Γαλλίας.

Σ. 2. Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατέκρινεν ὁ Ρώμης Ἀρχιερεὺς Κλήμης ΙΑ΄. μετὴν τὴν βίβλαν τε, τὰς μὲν ὡς ψευδεῖς καὶ σκανδαλοποιὰς, τὰς δὲ ὡς τολμηρὰς καὶ ὀνειδιστικὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλας ὡς ἀσεβεῖς καὶ βλασφημίαις, ἑτέρας δὲ ὡς αἰρετικὰς, καὶ τὴν τῆ Γανσενίς ψευδῆ δόξαν περιεχούσας, ἀλλ' ἡ βίβλα τε δὲν ἔλαβεν ἰσχύον ἐν τῇ Γαλλίᾳ, διότι οἱ πλείονες ἀντετάθησαν λέγοντες, πῶς αἱ τῆ Κνεσνελίς ἐπιθεωρίαι εἰς τὸ κείμενον τῆς Νέας Διαθήκης, δὲν περιέχουσι καμμίαν δόξαν, ἀντικείμενην τῇ πίστει, ἀλλὰ πῶς ἡ βίβλα μάλιστα περιέχει πολλαῖς ἐναντία εἰς φανεράς καὶ ἀποδεδειγμέναις ἀληθείαις τῆς Θεολογίας, καὶ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Οἱ Γησιῖται δια τῆς ἐνεργείας τῶν ὑποῶν ἐξεδόθη αὐτῇ ἡ βίβλα, ἔγραψαν εἰς διαυδέντευσιν αὐτῆς, ὁ Κνεσνέλιος καὶ οἱ ὀπαδοί τε ἔγραψαν πρὸς ἀδωσίν τε, καὶ ἀπόδειξιν τῶν ἐπιθεωριῶν, ἀλλ' ἄδὲν ἐκατόρθωσαν, σχίσμα γὰρ μέγα ἠγέρθη μεταξύ Ἐπισκόπων ἑλοῖτων Ἐκκλησιαστικῶν τῆς Γαλλίας, διαιρέμενοι εἰς Ἀποδεχομένους Acceptants, καὶ ἀντικείμενους Opposants, μάλιστα οἱ ἑσχατοὶ καὶ Ἐπικαλλόμενοι ὠνομαδίστην, ὅτι ἐπεκαλέσαντο τῆς Οἰκουμένης συνόδου τὴν ἀπόφασιν περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως. Ὁ Πάπας δια νὰ βιάσῃ τὸν Γαλλικὸν κλήρον νὰ τὴν δεχθῆ, ὅταν ἐχίρηνε καμμία ἐπαρχία δὲν ἔπεμπε τὰς συνηδισμένας βέβλας εἰς τὸν διάδοχον, ἀν αὐτὸς δὲν ἐδέχετο πρότερον τὴν βέβλαν τε. Τῆτο ἰδὼν ὁ κλήρος τῆς Γαλλίας συμβάλιον ἔλαβε πῶς νὰ φερθῆ εἰς μίαν τοιαύτην μεγάλην ὑπόθεσιν, καὶ αἱ περισσότεραι γνώμαι ἦσαν, πῶς ὁ Πάπας ἀν ἀρνηθῆ εἰς τὸ εἶς τὰς βέβλας εἰς τινὰ, ὅχι δι' ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ διατὶ εἶναι ἀντικείμενος εἰς τὴν βέβλαν, ὁ Μονογενὴς, νὰ χειροτονῆται, καὶ νὰ πράττῃ ἐλευθέρως τὰ τῆς ἀξίας τε χωρὶς ἔτε νὰ ζητήσῃ βέβλας ἀπὸ τὸν Πάπα. Ὅταν ἦκυσεν ὁ Κλήμης τοιαύτην ἀπόφασιν, ἐκατάλαβεν ὅτι ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης, καὶ θέλει ζημιωθῆ ὅχι ὀλίγον τὸ θησαυροφυλάκιον, ὄδεν μετανοήσας ἔπεμψε τὰς βέβλας τῆς χειροτονίας καὶ εἰς τὰς μὴ δεχομένους τὴν κατα τῆ Κνεσνελίς βέβλαν. Περισσότερον τῶν 30. ἐτῶν ἐπεκράτησεν αὐτὸ τὸ σχίσμα, ἐπολεμήντο οἱ δεχόμενοι καὶ μὴ δεχόμενοι τὴν βέβλαν, ὅχι μόνον μετὸν καλαμον, ἀλλὰ καὶ μετ' ἑτερόν τι. Τέλος πάντων οἱ διάδοχοι τῆ Κλήμεντος κυρώσαντες αὐτὴν τὴν βέβλαν, καὶ ἀποθανόντων τῶν ἐνδεσμῶν Ζηλωτῶν τῆς διδασκαλίας τῆ Κνεσνελίς, μετὸν καιρὸν ἔπαυσε τὸ σχίσμα, καὶ ἐδέχθη τὴν βέβλαν, πᾶσα ἡ Γαλλία. ἴδε τὸν Βέρτην, τὸν Μοσχέμιον, ἡ

σορίαν τῶν ἡθικῶν ἐπιθεωριῶν τῆς βέβλας, τῆ Μονογενῆς, Συνάθροισιν τῶν περὶ τῆς Μονογενῆς βέβλας, τὸν Λαφιώ ἐν τῇ Ἱσορίᾳ τῆς αὐτῆς διαταγῆς καὶ τὸν Γκαρνάκιον ἐν τῷ βίῳ τῆ Κλήμεντος ΙΑ΄. τὸν Πάφιον, πράξεις τῆς διαταγῆς ὁ Μονογενῆς, Ἀνεκδοτὰ ἢ μυσικὰ ἀπομνημονεύματα τῆς διαταγῆς ὁ Μονογενῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ζ΄.

Περὶ τῶν γενομένων Συνόδων εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ Δύσει.

§. 1.

Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ἔγιναν ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ἢ ἐν Κωνσταντινῶν συνόδος τῶν Ὁρθοδόξων, ἐν δὲ τῇ Δύσει ἢ ἐν Ἡπείρῳ τῶν Ἐνωμένων Γραικῶν ἢ Οὐνιτῶν, ἢ Ῥωσικῆ ὁμοίως τῶν Ἐνωμένων Γραικῶν, ἢ Λαβακηνοῦσα, ἢ ἐν Εβροδένῳ καὶ ἢ ἐν Λατεράνῳ.

§. 2. Συνήχθη ἢ ἐν Κωνσταντινῶν Σύνοδος τῷ 1722. δι' αἰτίαν τοιαύτην. Οἱ παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποσεβόμενοι Μισσιονάριοι εἰς τὰ Ἀνατολικά μέρη, ἀντὶ νὰ καταγίνωνται νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Ὁθωμανοῖς, καὶ Ῥεθαλοῖς, ἔπασχον παντοίοις τρόποις νὰ σφέψωσι τὰς ὀρθοδόξους Ἀνατολικῆς εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ἐπειδὴ ὅταν ἐπέσρεφαν εἰς Ῥώμην, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ψυχῶν ὅπως ἀπώλεσαν, ἢ κατ' αὐτὰς ἐκέρδιζαν, ἐτιμῆντο ἢ τὸ βραβεῖοντες, ἦτον Ἡγέμενος, Ἀββάς, Ἐπίσκοπος, Καρδινάλιος κτλ. Ὅθεν τὰς μὲν κολακεία, τὰς δὲ χρήμασι, καὶ ἄλλας συγκαταβάσει νηθείας κτλ. εἰς τὴν δόξαν τὰς ἔσυρον, μαλίστα εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀντιοχείας. Ὅ τότε Πατριάρχης Ἀθανάσιος ἵνα διορθώσῃ αὐτὰς τὰς ἀταξίας ἦλθεν εἰς Κωνσταντινῶν, εὐρισκομένῳ τότε καὶ τῷ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθῳ, καὶ συνήργησεν ἵνα γίνῃ σύνοδος κατὰ Λατίνων, ἣτις καὶ ἐγένετο πρὸς τὸ τέλος τῆ 1722. ἐπὶ Ἱερεμίου Κωνσταντινῶν, τῶν τότε Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων παρόντων, καὶ δώδεκα Μητροπολιτῶν συνευρισκομένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροβάλλθησαν καὶ κατεκρίθησαν ὁκτώ κεφάλαια κατὰ Λατίνων.

Α΄. Περὶ τῆ Πρωτείας τῷ Πέτρῳ εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλους, καὶ ἐπομένως κατεκρίθη τὸ πρωτεῖον τῷ Ῥώμης Ἀρχιερέως εἰς τὰς λοιπὰς Πατριάρχας καὶ Ἐπισκόπους, καὶ τὸ περὶ πίσεως ἀλάφειτον τῷ Πάπᾳ προσέτι κατεκρίθη, καὶ ἢ τῶν Ῥώμης Ἀρχιερέων συνήθεια νὰ φορῶσι τὰ σανδάλια εἰς τὰς πόδας μὲ τὸ σημεῖον τῷ Σταυρῷ.

Β'. Περὶ ἐκπορεύσεως τῆς παναγίας Πνεύματος, καὶ κατεκρίθη ἡ προσθήκη, καὶ ἐκ τῆς Υ' 18.

Γ'. Περὶ τῆς μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας, ὅτι ἐνζύμω καὶ ἐχὶ ἀζύμω.

Δ'. Περὶ τῆς Καθαρτηρίου πυρός, καὶ ἕτερα ἄπο τὸν παράδεισον καὶ Γένναν.

Ε'. Περὶ μακαριότητος Ἀγίων, καὶ βασάνων τῶν κολαζομένων, ὅτι μετὰ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν οἱ μὲν ἅγιοι ἀπολαμβάνουσι τῆς μακαριότητος, οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ τῶν βασάνων.

ΣΤ'. Κατεκρίθησαν τὰ πνηκτά.

Ζ'. Κατεκρίθη ἡ νηστεία τῆς Σαββάτου.

Η'. Κατεκρίθησαν οἱ Λατῖνοι ὅτι εἰς τὰ νήπια μετὰ τὸ βάπτισμα δὲν μεταδίδουσι τῆς θείας κοινωνίας, ἕτε τῆς ἁγίας Χρίσματος, ἕτε τῆς εὐχέλαις εἰμῆ, ἐν ᾧρα θανάτου.

Ἀνάγνωσι τὸν Ἀσεμάνον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Βιβλιοθ. Τ. Γ. Σελ. 639. ὅπε ἀναφέρων τὰ Συριακὰ, Κοπτικὰ, Ἀραβικὰ καὶ Ἀρμενικὰ χειρόγραφα ἐξ ἀνατολῆς εἰς Ρώμην φερθέντα, λέγει ὅτι ὁ Ἀραβικὸς Κώδικς Ἀριθ. 19. περιέχει Ἑλληνιστὶ, καὶ Ἀραβιστὶ τὴν συνοδικὴν επιστολὴν. Ἀνὸς ὁ Ἀσεμάνος σφάλλῃ εἰς τὰ ὀκτὼ κεφάλαια, σφάλλω καὶ ἐγὼ, ὅτι ἕτερον Κώδικα δὲν εἶχα πρὸς σύγκρισιν, διὸ ὁ συνετός καὶ διακριτικός ἀναγνώσις θέλει συγχωρήσει.

Σύνοδος
Η' τίριε.

§. 3. Η' ἐν Η' πείρῳ Σύνοδος συναθροισθέντα τῶν Ἐνωμένων Γραικῶν, κοινότερον Οὐνιτών, ἢ Οὐνιάτων τῷ 1703. ἐπὶ Κλήμεντος ΙΑ'. παρὰ τῆς ταύτης Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιβαρῆνῆς εἰς μεταρρύθμισιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Εὐταξίας, ἐξέδωκε πολλὰς διαταγὰς εἰς τρία μέρη. Α'. περιέχει ἑννέα κεφάλαια, δηλοῦσι ἅ. Ομολογία πίσεως, ἐν ἣ ἡ προδήκη καὶ ἐκ τῆς Υ' 18, καὶ ὁμολογῶσιν ἐν ἐνὶ μόνον εἶδει, ὅλον καὶ ἀκέραιον μεταλαμβάνειν τὸν Χριστόν. β. περὶ τῶν ἀποστάτων, τῶν εἰς τὸν Μωαμεδισμόν τραπέντων. γ. περὶ τῶν πισῶν, οἵτινες μ' ὅλον ὅπε δὲν ἠρνήθησαν τὴν πίσιν, εἰς μὲν τὸ φανερόν κηρύττουσι τὸν Μωαμεδισμόν, εἰς δὲ τὸ κρυφόν, Χριστιανικοὶ ἐπαγγέλλονται, ὅθεν μὲ τῆς Χριστιανῆς Χριστιανοί, καὶ μὲ τῆς Τῆρκος Τῆρκοι· οἱ τοῖτοι νὰ μὴ μεταλαμβάνουσι τῶν μυστηρίων. δ. περὶ τῆς πόθεν γνωρίζονται οἱ πισοὶ ἀπὸ τῆς ἀπίσεως. ε. Παραγγέλλονται οἱ ποιμένες νὰ διδάσκουσι τὰ παιδιά τὴν Χριστιανικὴν κατήχησιν τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, τὸτον ἐπ' Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὸν οἶκον τες κατὰ μόνας ὅπε Ἐκκλησία δὲν εἶναι. ς. Περὶ κηρύξεως τῆς θείας Λόγου. ζ. Περὶ ἑορτῶν νὰ μὴ ἑορτάζωνται κατὰ τὸ Ἀνατολικὸν ἔτος ἀλλὰ κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν Καλενδᾶριον. η. Περὶ Νηστειῶν. θ. Περὶ τῆς τεσσαρακονθήμερῳ νηστείας καὶ ι. Περὶ Ψευδορκίας. Τὸ β. μέρος περιέχει ἑννέα κεφάλαια. α. Περὶ μυστηρίων ἐν γένει. β. Περὶ βαπτίσματος, καὶ ἀπηγορεύει τὸ νὰ βαπτίζωνται τὰ νήπια τῶν Ὀθωμανῶν, ὡς ἐσυνήθισον οἱ Τῆρκοι νὰ προσφέρουσι τοῖς Χριστιανοῖς τὰ νήπιά τες νὰ βαπτίζων, καὶ τῆτο διὰ νὰ λωυται, καὶ νὰ φυλάττωνται ἀπὸ κακὰ συναντήματα.

τα· γ΄. Περί σφραγῆς, ἢ μύρα· δ΄. Περί μετανοίας· ε΄. Περί εὐχαριστίας·
ς΄. Περί εὐχελαίας· ζ΄. Περί χειροτονίας, καὶ ἀπηγορεύεται τὸ νὰ χειροτο-
νῶνται ἀπὸ ἄλλην ἐπαρχίαν, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆ ἰδίας Ἐπισκόπου, ἕτε νὰ
χειροτονῶνται οἱ νόθοι, οἱ ἄτιμοι, οἱ παρὰ τῶν κριτῶν βαδωμένοι διὰ τι ἔγ-
κλημα, οἱ ἐκείως φονεῖς, οἱ ἀποστάται, οἱ ἀφωρεσμένοι, οἱ σσημειωμένοι
ἀπὸ καμμίαν μεγάλην ἀσχημότητα, οἱ μiasmμένοι ἀπὸ ἀνάτον λέπραν, καὶ
οἱ σεληνιαζόμενοι· ἢ. Περί γάμου· θ΄. Περί καταπαύσεως τῶν καταχρή-
σεων τῆς ἀνόμου συνουσίας. Τὸ Γ΄ μέρος περιέχει κεφάλαια ιβ΄. τὸ α΄. Περί
Ἐπισκόπων· β΄. Περί ἐπισκέψεως· γ΄. Περί τῆ πῶς εἰδοποιῆται τὴν ἱερὰν
Συναγωγὴν τῆ πλατυσμῆ τῆς πίσεως, διὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἐπαρχιῶν,
εἰς τὸ ὁποῖον κεφάλαιον ἀναφέρονται ιθ΄. ἀρθρα, τὰ ὁποῖα χρωσῶσιν οἱ
Ἐπίσκοποι νὰ τὰ φυλάττωσιν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς καὶ
ἐπαρχιῶν, καὶ εἰς τὴν ἀναφορὰν ὅτῃ ἔχει νὰ κάμειν περὶ τέτα· δ΄. Περί συ-
νόρων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Σαππατινσίας, Ἀλεξισσίας, καὶ Ἀλβανσίας·
ε΄. Περί συνόρων τῆς Παλαιστίνης Ἐπισκοπῆς· ς΄. Περί τῆ τότε Περσριπ-
πενσίας· ζ΄. Περί τῶν φαμηλιῶν τῶν πισῶν, τῶν ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην ἐπαρ-
χίαν μεταβαίνοντων· ἢ. Περί Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἐαυτῶν λατρείας· θ΄. Περί
τῶν ἱερῶν τραπεζῶν ἐν τῇ αἰθρᾷ κειμένων· ι. Περί λειτουργίας τῆς ἐνορίας·
ια. Περί τῶν ἱερῶν ἀμφίων, καὶ ιβ΄. Περί κοιμητηρίων, καὶ μνημείων. Τὸ
τέταρτον καὶ ἔσχατον μέρος περιέχει κεφάλ· ς΄. τὸ πρῶτον περὶ εὐταξίας
τῶν ἐφημεριῶν· β΄. Περί τῶν ἐπιτροπικῶν προσόδων, καὶ τῆς ὀρδῆς καὶ
οἰκονομικῆς αὐτῶν διοικήσεως· γ΄. Περί τῶν τροφίμων τῆς ἱερᾶς Συναγωγῆς
τῆ Πλατυσμῆ τῆς πίσεως· δ΄. Περί τῶν Μισσιοναρίων· ε΄. Περί τῶν σχο-
λεῶν Κορβιήνσιον καὶ Ἀλεξιήνσιον· ς΄. Περί τῆ συμβαλεύειν ἐν ταῖς κοιναῖς
ἀνάγκαις τῆς ἐπαρχίας. Γ΄δε τὰ πρακτικὰ εἰς τὸν Λαβαῖον προδ· Τ. ς΄. σελ. 218.

§. 4. Ἡ τῶν Οὐνιτῶν Ρώσων Σύνοδος συνήχθη τῷ 1720. πρῶτον
μὲν εἰς Λεόπολιν τῆς Πολωνίας, καὶ ὕστερον εἰς Ζαμόσκιον ἐξ αἰτίας τῆ θα-
νατικῆ ὅτῃ ἐμίανε τὴν Λεόπολιν. Παρήσαν Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι
ἑπτὰ, Ἀρχιμανδρίται ἐννέα, καὶ καλόγηροι 99. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνεγνώθη
ἡ Ὁμολογία τῆς πίσεως, ἐν ἣ ὁμολογῆσι τὸν Πάπαν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκ-
κλησίας, δέχονται τὴν προδήκην, καὶ ἐκ τῆ Υἱῆ, τὰ ἄζυμα, καὶ τὸ κα-
θαρτήριον πῦρ. ἔγιναν συνελύσεις τέσσαρες.

Ἡ πρώτη συνέλευσις ἔγινε τῇ 26. Αὐγύστου, καὶ ἀνεγνώθησαν αἱ βῆλ-
λαι τῆ Πάπα, καὶ αἱ ὁμολογίαι τῆς Πίσεως.

Ἡ δευτέρα καὶ τρίτη συνέλευσις τῇ 1. Σεπτεμβ. ἀνεγνώθησαν ἡ Βῆλ-
λα Coena Domini, ἡ διαταγὴ Γρηγορίου ΙΔ΄. περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀνε-
σφορίας δοθείσης τῷ 1591. καὶ ἡ Βῆλλα Κλήμεντος ΙΑ΄. ἢς ἡ ἀρχὴ ὁ Μο-
νογενῆς.

Ἡ τετάρτη συνέλευσις ἔγινε τῇ 17. Σεπτεμ. καὶ ἀνεγνώθησαν τὰ
πρακτικὰ ταύτης τῆς Συνόδου, ὁ πρῶτος τίτλος αὐτῶν τῶν Πρακτικῶν περιέ-
χει περὶ τῆς Καθολικῆς πίσεως, κατεκρίθη, ἀναδεματίδῃ ἢ ἀρρεσις τῆ
Φιλίπ-

Ρώσικῆ
Σύνοδος.

Συνέλευσις
Α΄.

Συνέλευσις
Β΄. Γ΄.

Συνέλευσις
Δ΄.

Φιλίππου, καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῶ, καὶ κατ' ὄνομα τὰ ἐπόμενα· α'. Ὅτι διακεκριμένοι εἰσὶν αἱ φύσεις τῶν τριῶν θείων προσώπων· β'. Ὅτι τὸ ὕψος τῆ σῶματος τῆ Χριστοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Μαρίας, ἦτον τόσον μέγαν, ὡς τὸ ἐν τῷ Σταυρῷ· γ'. Ἄνομοι καὶ ἀπρεπεῖς οἱ χρυσοὶ σαυροὶ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐσαυρώθη ἐπὶ ξύλου· δ'. Οὐδὲν ἐστὶ τὸ τῆς θείας εὐχαριστίας μυσῆριον, ἀδεμία θυσία, ὅτι ἤδη καιρὸς τῆ Ἀντιχρίστου· ε'. Οὐδὲν ἐστὶ τὸ τῆς μετανοίας μυσῆριον, ἔτε τῆ εὐχελαίᾳ, ἔτε τῆς χειροτονίας· ς'. Ὅστις βαπτίζεται, καὶ δὲν βυθίζεται, εἰς τὸ ὕδωρ ἐθνικὸς ἐστὶ· ζ'. Τὸ σημεῖον τῆ Σταυροῦ μὲ ὄλην τὴν χεῖρα γινόμενον, εἶναι τὸ σημεῖον τῆ Ἀντιχρίστου· η'. Ἄνόσιον τὸ ἀναγινώσκειν τὰ μὴ γεγραμμένα ἀλλὰ τυπωμένα βιβλία· θ'. Τὸ ἀγιασμένον ὕδωρ δὲν εἶναι σωτηριῶδες· ι'. Προκρίτεοι ναοὶ τῶν Μωαμεθιστῶν, καὶ αἱ συναγωγαὶ τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας· ια'. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συζεύγεται τινὰς εἰς γάμον, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ζῆ μὲ τὰς γυναῖκας εἰς σενὴν ἔνωσιν. Ὁ δεύτερος τίτλος, περιέχει περὶ μυσηρίων, καὶ α'. Περὶ βαπτίσματος· ἀπηγορεύεται ὁ τρόπος τῆ βαπτίζειν, ἦγεν τὸ, βαπτίζεται ὁ „ δῆλος τῆ Θεῆ εἰς τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς ἀμήν, εἰς τὸ ὄνομα τῆ Υἱοῦ ἀμήν, „ εἰς τὸ ὄνομα τῆ Ἁγίου Πνεύματος ἀμήν· καὶ μόνον μίαν φοράν διορίζεται „ νὰ λέγεται τὸ ἀμήν, εἰς τὸ τέλος δηλαδή· καὶ ὅτι ἂν τινὰς βαπτίσῃ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ἄλλης αἰτίας Λατίνου παιδὶ, νὰ μὴ τὸ ἐπισφραγίσῃ μὲ τὸ χρίσμα, ἀλλὰ νὰ δώσῃ εἰδήσιν εἰς τὸν Λατίνον ἱερέα, νὰ το χρίσῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆ· β'. Περὶ χρίσματος· γ'. Περὶ τῆ μυσηρίᾳ τῆς εὐχαριστίας, ὅπε ἐν ἐνζύμῳ ἄρτῳ δεῖ γενέσθαι τὸ μυσῆριον, ἀλλὰ μυσῆριον ἐπιτελεῖται, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἐκφωνήσῃ, τῆτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου κτλ· δ'. Περὶ λειτουργίας, ἀπηγορεύεται ἡ γονυκλισία, ἢ ἡ κλισίς τῆς κεφαλῆς, ὅταν φέρεται ὁ προσφερόμενος ἄρτος ἀπὸ τὴν Πρόθεσιν· εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, καὶ ἐπιτάτῃσι τοῖς ἱερεῦσι νὰ νηδεύωσι τὸν λαὸν περὶ τῆτο, ἵνα μὴ πέσωσιν εἰς εἰδωλολατρείαν· ε'. Περὶ μετανοίας, ὅπε λέγουσιν, ὅτι διὰ νὰ μὴν ἀπέχωσιν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τῆτο τὸ μυσῆριον φοβηθέντες διὰ τὴν σκληραγωγίαν τῆ σῶματος, ἄς ἰξυῶσιν ὅτι μὲ ὄλον ὅπε ἐπαινετὴ εἶναι ἡ νηστεία, νὰ μὴν εἰαι ἀναγκαῖον ὅμως νὰ προηγήται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐξομολογήσεως· ς'. Περὶ εὐχελαίᾳ, ὅπε διορίζῃσι, πῶς ἂν δὲν εἶναι ἑπτὰ, ἢ τρεῖς ἱερεῖς διὰ τὸ εὐχέλαιον, ἀρκεῖ καὶ ἓνας ἱερεὺς· ζ'. Περὶ χειροτονίας, καὶ η'. Περὶ γάμων.

Ὁ τέταρτος τίτλος περιέχει διὰ τὰς ποιμένας, τοῖς ὁποῖοις ἐντέλεται νὰ μεταρρυθμίσωσι τὸ ποίμνιόν τῆς. Ὁ πέμπτος τίτλος, περὶ Μητροπολίτου ὁ ἕκτος περὶ Ἐπισκόπων, ὅπε διορίζεται χρέος τῆς, ὅταν μάθῃν τὸν θάνατον τῆ Ρώμης ἀρχιερέως νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς ἀνάπαυτιν τῆς ψυχῆς τῆς, καὶ δεήσῃς πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆ διαδόχου τῆς. Ὁ ἕβδομος τίτλος, περὶ τῶν διακονούντων. Ὁ ὄγδοος περὶ τῆ Νοταρίᾳ, καὶ δοσίματος τῆ Ἐπισκόπου. Ὁ ἔνατος περὶ Πρωτοπρεσβυτέρων, ἢ Πρωτοπαπάδων τῶν χωρίων, ὁ δέκατος τίτλος περὶ ἑφημερίων, καὶ ἐφημεριῶν· Ὁ ια'. Περὶ μονασιῶν, καὶ καταστάσεως τῶν Μοναχῶν, καὶ διορίζῃσιν ὅτι

οι Αρχιμανδρίται να μη φορώσι ράσα μεταξωτά, πολυποίκιλα, ἀλλὰ μόνον μαύρα. Ο΄ ιβ΄. περί μοναζασῶν. Ο΄ ιγ΄. περί Ἐκκλησιῶν, καὶ περί τῶ μη ἀποξενῶσαι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν. Ο΄ ιδ΄. περί σιμωνίας. Ο΄ ιε΄. Περὶ ἀνακατισμῶ τῆς σπαθῆς καὶ περί φροντιστηρίων. Ο΄ ις΄. περί νηστειῶν καὶ ἑορτῶν. Ο΄ ιζ΄. περί λειψάνων, θαυμάτων, καὶ προσκυνήσεως τῶν Ἁγίων, ὅπως λέγῃσιν ὅτι Γεώργιος Παλαμᾶς ὄχι μόνον ὡς Ἁγίος νὰ προσκυνῆται, καὶ εἰς τὴν μνήμην τὴ νὰ ἑορτάζεται, ἀλλ΄ ἕτε νὰ ὀνομάζεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀπαγορεύει εἰς τὸ ἐξῆς ἡ Ἁγία Σύνοδος (ἡ μᾶλλον ἡ Ψευδοσύνοδος Ψευδοχριστιανῶν) ὑπὸ ποινῆς κατὰ τῶν σχισματικῶν διορισθέντας. Ο΄ ιη΄. περί μισθῶν διὰ τῆς κυρίας Συνηγόρου τῶ γένους εἰς τὸ βασιλικὸν κριτήριον, ὁ ιθ΄. περί Συνοδικῶν διαταγῶν.

Υ΄ ερον ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρακτικὰ ἔχον ζητήματα τινὰ νὰ γίνωνται εἰς τὰς Ἐπισκέψεις διὰ τῆς ἱερῆς, Διακόνου, Ἐκκλησίας, Λείψανα, Εἰκόνας, Ἰνδελγεντίας, Βαπτισμα, καὶ Μύρον, Εὐχαριστίαν, Μετανοίαν, Ευχέλαιον, Γάμον, Λειτουργίαν, Θανήν, Ἀδελφάτα τῶν Λαϊκῶν, Νοσοκομεία, καὶ Καλογραφίας. Ἰ΄ δε πλατύτερον περί αὐτῶν τῶν δύο συνόδων τὴν Σειρᾶν τῶν Συνόδων τῶ Λαβαίῃ ἐν τῇ Προσθήκῃ Τ. ε΄. σελ. 278.

Σ. 5. Η΄ ἐν Λαβάκω συναθροισθεῖσα τοπικὴ Σύνοδος τῶ 1723. 1724. κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας νὰ συναθροίζωσι σύνοδον καθεδύω χρόνης, τῶ 1723. συνήχθησαν ἀπὸ τὴν Καρινθίαν, καὶ ἀνωτέραν Καρινθίαν Πατέρες 82. καὶ τῶ 1724. ἀπὸ τὴν Στυρίαν καὶ κατωτέραν Καρινθίαν Πατέρες 44. καὶ ἐξέδωκαν.

Α΄. Περὶ ὀρθῆς διακονίας τῶ ἱερῶ μυστηρίῃ τῆς μετανοίας.

Β΄. Περὶ ἀκριβοῦς διατηρήσεως τῶν προνομίων, καὶ ἀνεισφορίας ἐκκλησιαστικῆς.

Γ΄. Περὶ ἀκριβοῦς καὶ ἐπιμελῆς κηρύξεως τῶ θείῃ λόγῳ.

Δ΄. Περὶ τῶ δημοσιεύειν ὀρθῶς τὰς Ἰνδελγεντίας.

Ε΄. Περὶ τῶ διαφυλάττεσθαι καθαρῶς καὶ πατρικὰ τὰ ἀγκύρια καὶ ἄμφια τῶν ἐκκλησιῶν.

ς΄. Περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀκολουθίας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς λειτουργίας.

Ζ΄. Περὶ τῶ μη δημοσιεύειν ἐν Ἐκκλησίᾳ τὰς διαταγὰς Κοσμικῶν καὶ Λαϊκῶν.

Η΄. Περὶ τῶ μη ἀκείειν τὰς τῶν γυναικῶν ἐξομολογήσεις ἔξω τῶν κοινῶν ἐξομολογητηρίων.

Θ. Περὶ τῶ μη ἐγείρειν ἱερὰς τραπέζας ἄνευ ἀδείας τῶν προεσῶτων.

Ι. Περὶ τῶν πεπραγμένων ἀνοσιβρηγμάτων καὶ σκανδάλων παρὰ τῶν ἐφημερίων καὶ τῆς αὐτῶν ποιηῆς.

ΙΑ. Περὶ τῶ μη δίδειν γράμματα εἰς ζήτησιν ἐλεημοσύνης ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Ἐνορίας.

ΙΒ΄.

Σύνοδος
Λαβάκω.

ΙΒ΄. Περί τῆ μὴ δανείζειν ἀπὸ τὰ χρήματα τῆς Ἐκκλησίας περισσότερον ἀπὸ ἕξ γρόσια χωρὶς ἔγγραφον ἀδειαν τῆ Ἐπισκόπου.

ΙΓ΄. Περί τῆ προσφέρειν τὰς μαρτυρίας τῆς ἑξομολογήσεως.

ΙΔ΄. Περί τῆ μὴ συζεύγειν εἰς γάμω κοινωμίαν τὰς ξένου καὶ ἀγνώστου, χωρὶς ἀδειαν ἐπίτηδες τῆ Ἐπισκόπου.

ΙΕ΄. Περί τῆ μὴ βαπτίζειν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐνορίας.

ΙΣ΄. Περί φροντίδος διὰ τὰς ἀρρώστου, ψυχροβραγῆντα καὶ τεθνεώτα.

ΙΖ΄. Περί τῆ ἀποφεύγειν τὰ ἀνάγκω συμπόσια ἕωσ καὶ τῶν γάμων, καὶ παιγνῆδια.

ΙΗ΄. Περί τῆ ἀποφεύγειν τὰς ἱερῆ καὶ Κληρικῆ, τὰς χορῆ.

ΙΘ΄. Περί τῆ ἀποφεύγειν τὰ βάνουσα ἔργα, καὶ περὶ τῆ μὴ λαλεῖν μαστικὰ ὄργανα τὰς ἱερῆ εἰς τὰ δεύτρα, ἢ ἄλλου συναναστροφῆ τῶν λαϊκῶν.

Κ΄. Περί τῆ μὴ ἀπαιτεῖν ἀνόμω τόκου, καὶ περὶ τῆ ἀποφεύγειν αἰσχροὶ κέρδη.

ΚΑ΄. Περί τῆ μὴ κρασοπωλεῖν εἰς τὰς οἰκασ τῶν ἐφημερέων, καὶ ἐτέρων Ἐκκλησιαστικῶν ὑποκειμένων.

ΚΒ΄. Περί τῆ ἀποφεύγειν τὰς πραγματείας, καὶ μὴ προχωρεῖν εἰς τὰς ὑποδέσεις τῶν λαϊκῶν.

ΚΓ΄. Περί τῆ φυλάττειν ἀμίαντον ἐγκράτειαν, καὶ ἀποφεύγειν τὰς τῶν γυναικῶν συναναστροφῆ.

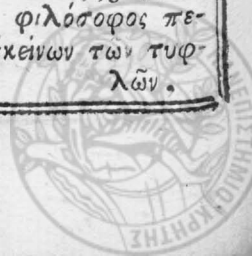
ΚΔ΄. Περί τῆ ἀκριβῶς φυλάττειν τόσον τὰς διαταγὰς τῶν συνόδων, ὅσον καὶ τὰς ἐπισκέψεις.

§. 6. Ἡ ἐν Λατεράνῳ συναδραιοδεῖτα σύνοδος ἐπὶ Βενεδείκτῳ ΙΓ. τῆ ἡμέρῃ τῆς Πεντηκοστῆς τῆ α΄ φεβ. ἔλαβε πολλὰς συνελεύσεις εἰς τὸ Συνεδριον τῆ πλατυσμῆ τῆ πίσεωσ πρὶν συναδραιοδεῖ, ἐπειδὴ καὶ ἡ γνώμη τῆ Πάπα ἦτον νὰ ἐξεταχθῶσιν ὅλα ἐκεῖνα ὅτῃ εἰς δύο βέβλασ ἐκδοδεῖσασ παρὰ Κλήμεντοσ ΙΑ΄. ἡ μὲν ἀρχομένη ex illa die, ἔξ ἐκείνου τῆς ἡμέρῃσ κατὰ τὰς τελετὰς τῶν Κινῶν, ἡ δὲ ἀρχομένη unigenitus, ἦτοι ὁ Μονογενῆσ, κατὰ τῶν προτάσεων τῆ Κεσνελῆσ, ἐσύγχιζαν τὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς αὐτὰς τὰς συνελεύσεις ἐδοκιμάθη ἡ δεισιδαιμονία αὐτῶν τῶν τελετῶν κατὰ τῶν Γησιτῶν, μαρτυρῶντοσ πρεσέτικαὶ τῆ Γησιτῆ Φρεκετ, τῆ ὀφθαλμοφανῶσ εἰς Κίνας τὴν ἀλήθειαν ἰδόντοσ· ἐδοκιμάθη καὶ ἡ φρόνησι καὶ διαγωγὴ Ἀμβροσίωσ Μεδιοβάρβῃ ἀποσολικῆ Ληγάτῃ ἐν Κίνας. Δὲν εἶναι ἔξω τῆ σκοπῆ εἰς διασάφησιν τῆς ὑποδέσεωσ, νὰ διηγηθῶ ὀλίγα τιὰ περὶ αὐτῶν τῶν τελετῶν.

§. 7. Οἱ Γησιτῆται διδαξαντεσ ἐν Κίνας τὴν Χριστιανὴν πίσιν, καὶ εὐρίσκοντεσ δυσκολίαν ἐχὶ ὀλίγην εἰς τὸ νὰ καταπέσωσιν ἐκεῖνου τὰς νεοφωτίστῃσ Χριστιανῆσ, νὰ ἀφήσωσιν τὴν δεισιδαιμονίαν των, τὰς ἐσύγχωρησαν νὰ εἶναι ἐν ταύτῳ Χριστιανοὶ καὶ εἰδωλολάτρου. Κομφῆτριοσ, φιλόσοφοσ περίφημοσ τῆς Κίνας, εἶχε τρόπον τινὶ ἀνοίξει τὰ ὄμματα ἐκείνων τῶν τυφλῶν.

Λατεράνε
Σύνοδος.

Τελετῆ
Κινῶν

λων, διδάσκωντάς τας τὴν ὑπαρξιν ἐνός Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ τὸ χρέος ὅπῃ ὁ ἄνθρωπος ἔχει πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὰς ἀνθρώπους, ὅθεν ἤγειραν αὐτῷ συναινέντων καὶ τῶν Γησιτῶν, ναόν, τὸν ὁποῖον ἐκάλεον Μιάο, μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα καλῶσι καὶ τὰς βωμὸς τῶν εἰδώλων, τὰ ἐπρόσφερον θυσίας, ἀναπταν ἐνώπιόν τε κηρεῖα, ἐγονάτιζαν, καὶ εἰς τὸ ἔδαφος ριπτόμενοι, ἐπεκαλῶτο εὐλαβῶς τὸ πνεῦμα τε, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζαν νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ ἄγαλμά τε. Ἐπροσκυνῶσαν προσέτι τὰς τῶν προπατόρων, αὐτῶν γράφοντες εἰς σανδία τὰς λέξεις Ἐἰν Γγοεῦ, ἢ Ἐἰν Σχιῦ, ὅπῃ φανερώνασιν ὅτι αἱ ψυχαὶ κατοικῶσιν ἐκεῖ ὡσάν εἰς ἓνα θρόνον. Τὸν Θεὸν ὠνόμαζαν Ἐάνγγι τι, καὶ Τιεν, μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα ἐφανερώναν μίαν αἰδέρεον ὕλην. Τοῖς νεονύμοις ἐκρεμῶσαν εἰς τὸν λαμὸν ἓνα κύβον μὲ τὴν εἰκόνα ἐνός εἰδώλου, παρ' αὐτοῖς λεγόμενα Πολλεῦαρενι καὶ Ὀρχις . . . μὲ ἑκατὸν εἰκοσι νήματα ὑφανμένην καὶ ἐρυθροβαμμένην. Ὅταν μία κόρη ἀρχινῶσε νὰ δέχηται σημεῖα ὅτι ἀρχινῶν τὰ καταμνήνιά της, ἐώρταζον ἐορτὴν μεγάλην, χαιρόμενοι καὶ εὐφραϊνόμενοι, ὅτι μία παρθένοε ἤτον ἀρμόδιος ἀνδρὶ, καὶ εἰς καιρὸν τῶν καταμνηνίων δὲν τὴν ἄφηναν νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν ναόν, καὶ εἰς τὰ μυσηρία, καὶ ἄλλα τινὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα ὑπόφεραν οἱ Γησιῖται. Ὅθεν τὰ ἄλλα τάγματα τῶν φρατόρων ἐγκάλεσαν τὰς Γησιῖτας εἰς Ρ'ώμην πῶς δὲν ἐπιμελῶντο τὰς ἐκεῖ εἰδολολατρίας, ἕτε ἐφρόντιζαν νὰ τὰς διδάξωσι τὴν χριστιανικὴν πίσιν, ἀλλὰ τὰς ἄφηναν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐγένετο πολλὴ φιλονεικία μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τῶν Γησιῖτων ἕως ὅτε Κλήμης ΙΑ' μὲ μίαν τε βῆλλαν τῷ 1704. ἔλυσε τὴν φιλονεικίαν, κατακρίνας τοιαύτας τελετάς τῶν Κινέζων χριστιανῶν. Ὁργίσθησαν διὰ τῆτο οἱ Γησιῖται, καὶ παντοίοις τρόποις ἐτεχνεύθησαν ἕως ὅτε τῷ 1705. πάλιν Κλήμης ἐσυγκατένευσε νὰ ἔχωσιν ἄδειαν οἱ σοφοὶ τῶν ἐν Κίνας νὰ ὀνομάζωσι τὴν θεῖαν φύσιν μὲ τὴν λέξιν Τιέν, προσδέττοντες ὁμως τὴν λέξιν Τσχιῦ, ἵνα μὴ μείνη πλέον ἀμφιβολία, ὅθεν μὲ Τιεν Τσχιῦ, νὰ φανερώνασι Κύριον τῷ ἕρανῶ, ἤγεν προσκυνῶσι τὸν Κύριον τῷ ἕρανῶ, καὶ ἔχι τὸν ἕρανον. Τὰς δὲ τελετάς, διὰ τὰς ὁποίας τόσον ἐταράττοντο οἱ ἐφάμιλλοι τῶν Γησιῖτων, τὰς ἐσυχώρησεν εἰς μέτριον τρόπον, ἤγεν νὰ ἡμπορῶν αὐτοὶ οἱ νεοφώτιστοι χριστιανοὶ νὰ ἔχωσιν εἰς τὸν οἶκον τὰς σανδία εἰς τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι μὲ χρυσᾶ γράμματα τὰ ὀνόματα τῶν προπατόρων τας, καὶ τῷ Κονφτζίε, νὰ ἀνάπτωσι κηρεῖα, νὰ προσφέρωσι θυσιάματα, καὶ τράπεζας μὲ φαγιτὰ καὶ πορικὰ, καὶ ἄλλα ἀρτύματα γεμάτα, μαλις αὐτὰς τὰς τραπέζας καὶ τὰ μνημεῖα τῶν προπατόρων τας νὰ τὰ προσκυνῶσι γονατισοὶ, καὶ νὰ προσεύχωνται πρὸς αὐτά. Τὴν πρώτην βῆλλαν τῷ Κλήμεντος τὴν ἤφερον πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Κίνας Κάρολος Θωμᾶς Τερνόνιος Καρδινάλης τῷ 1205. τὴν δευτέραν Κάρολος Ἀμβρόσιος Μεδιοβάρβας, ἤτοι μισοπώγων τῷ 1720. ἕτε ἢ μία ἕτε ἢ ἄλλη ἤρесе τῷ αὐτοκράτορι καὶ Γησιῖταις. Ὁ Καρδινάλης Τερνόνιος θελὼν νὰ πληρώσῃ τὴν ἐντολὴν τῷ ἀρ-

χιερωσ της Ρώμης, και να λαβη ισχύν η βάλλα, αντεσάτη σφοδρως, φοβερίζων τον Αυτοκράτωρα, αλλ' ο Αυτοκράτωρ μη ψηφών της φοβερισμής τε, τον εβαλεν εις φυλακήν, οπε και απέθανε τω 1710. ο ετερος δε λαβών παραδειγμα, εφέρθη με μετριότητα, και με φρόνησιν, αλλ' ιδών το αδύνατον τῶ σκοπῶ τε, εγύρισεν άπρακτος, διότι ο Αυτοκράτωρ δέν ηθελεν εις κανένα τρόπον να μεταβαλῶσιν αι παλαιαι συνήθειαι, και τελεται των προπατόρων τε. Γ'δε περι αύτης της υποδέσεως την Ισορίαν τῶ Βιάνη, την διαταγήν Βενεδίκτου ΙΔ'. Μοσχέμιον Ε' κκλησι. Εισαγ. Βέρτιον σύνοψιν Ε' κκλησι. Ισορ.

§. 8. Τῆ διωρισθείτη λοιπόν ήμέρα της αρχής της Συνόδο, συνήχθησαν Καρδιάλιοι 32. Αρχιεπίσκοποι και Επίσκοποι 57. και εις μέν την πρώτην συνέλευσιν όμοφώνως δικά άρδρα εξέδωκαν περι πίσεως και εύταξίας. Εις δε τας τρεις επομένας συνελεύσας, έγινε μεταρρύθμισις περι Κληρικών, Εορτών, μυστηρίων, περι Ε' κκλησιαστικής ανεισφορίας, περι Μοναχών και Ερημίτων, περι αδελφάτων των λαϊκών εν τῆ Ε' κκλησιαστική εύταξία· δια δε το δογματικόν εδιώρισαν να υποτάσσωνται πάντες εις τα γεγραμμένα εν τῆ διαταγή, ο Μονογενής. Μετά την τετάρτην συνέλευσιν διελέχθησαν, αν μία επαρχική η τοπική σύνοδος, εις την όποιαν προεδρευει ο Αρχιερεύς της Ρώμης υποχρεωνει πασαν την Ε' κκλησίαν, αλλ' εμεινεν άτελης η διάλεξις, με το να εναντιώθη ο Καρδιάλις τῶ Πολιγνάκ, και ετως ελαβε τέλος η Σύνοδος υπογραφαντες Καρδιναλέοι λβ'. Επίσκοποι 44. και λοιποί Ε' κκλησιαστικοί 35. οι παντες ΙΙΙ.

Ε' βροδάνω
Σύνοδος.

§. 9. Η' εν Ε' βροδάνω τῶ Δελφινάτε της Γαλλίας σύνοδος συνήχθη τῶ 1725. εις ανάρσειν της ποιμαντικής παρανέσεως τῶ Σανικησιών Επισκόπῳ, παρήσαν οτε Αρχιεπίσκοπος Ε' βροδάνω, και τρεις ετεροι Επίσκοποι· επαρρησιασάτη ο εγκαλεσθεύς Επίσκοπος τῶ Σανικίε, Γαλλισι Σενεζ, όγδοικονταετής ών, και ήκατε την καταδίκην της παρανέσεως τε διατι επαινώσε τας ήθικας επιθεωρίας τῶ Κνεσνελίε, και αναρσε την διαταγήν Κλήμεντος ΙΑ'. εναντιώθη εις αύτην την Διαταγήν ο Επίσκοπος, δωδεκα προεδροι εμεσίτευσαν δι' αυτόν προς τον βασιλέα, και πενήτηκοντα συνηγόροι τῶ Παρισίε κατέρησαν τα πραχθέντα εις ταύτην την σύνοδον, όμως την επήνεσε και εκύρωσε Πάπας Βενέδικτος ΙΓ'. ίδε τον Γεαρνάκιον Τ. Β. σελ. 420. και τες λοιπές συγγραφεις περι Βενεδίκτου ΙΓ'. γραφοντας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Η΄.

Περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ, καὶ παιδείᾳ λαμπάντων Ἑλλήνων εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος.

Εἰς τὴν ἐπαρθμῆσιν τῶν ἐν ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ ἀκμασάντων Ἑλλήνων τῷ ΙΖ΄ αἰῶνι, ὁ κλεινὸς Μελέτιος ἐσιώπησε πολλὰς, ἐπειδὴ ἦσαν καὶ σύγγαυροισι αὐτῷ, καὶ ἴσως δὲν ἔχεν ἀρετὴν εἰδῆσιν περὶ αὐτῶν· διὸ θέλει ἀναφέρω μερικὰς, ὅτῃ ἐπαρθμῆσαι Δημήτριος Προκόπιος Μοσχοπολίτης, εἰς τὴν ἐπαρθμῆσιν τῶν λογίων, Γραμικῶν, τυπωθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην Γεωργίου Φαβρικήου Τ. ΙΑ΄. σελ. 770. ἐκδ. Ἀμβέργης 1722. καὶ ἄλλας τινὰς.

§. 1. Ἀβράμιος Ἱερεὺς Κρητικὸς, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἔμπειρος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ Θεολογίᾳ, κήρυξ τῆ εὐαγγελικῆς λόγου, ἠκροάσατο καὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ διδασκάλους. Προκόπ.

Ἀβράμιος
Ἱερεὺς.

§. 2. Ἀλέξανδρος Συγκλητικὸς Κύπριος, καθιγητὴς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων ἐν Παταβίῳ, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἐν τῇ Θεολογίᾳ καὶ ἱερῇ ἱστορίᾳ ἀδελφὸς δευτέρου· ἴδε τὸν Παπαδόπουλον Τ. Α΄. σελ. 271.

Ἀλέξανδρος
Συγκλητικὸς.

§. 3. Ἀνδρόνικος Βυζάντιος, μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας, ἐκ προγόνων εὐγενῶν καταγόμενος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἐκαταγίνετο τὸ περισσότερο εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πολὺ ἐπρόκοψε. Προκόπ.

Ἀνδρόνικος
Βυζάντιος.

§. 4. Ἀντώνιος Βυζάντιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, φιλόπονος, καὶ φιλομαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερῇ Θεολογίᾳ. Οὗτος ἤθελε προξενήσει μέγαν ὄφελος εἰς τὰς νέας, ἀνδρὶ δὲν ἀπέδνησκε νέος τῇ ἡλικίᾳ· ἐξεδόθη τῇ αὐτῇ μία χρυσοῦδαι Ἐνετίησι. Προκόπ.

Ἀντώνιος
Βυζάντιος.

§. 5. Ἀντώνιος Κοραῖς Χίος, ἰατροφιλόσοφος, ἐδιδάχθη τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν διαλέκτον ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ, Ρώμῃ, περιηγήσατο τὴν Βρετανίαν, Γαλλίαν, καὶ Ἰταλίαν. Συνέγραψεν Ἑλληνιστὶ Πινδαρικὰς ᾠδὰς καὶ τύποις ἐξέδωκεν, εἰς τὰς ὁποίας ἐμιμήθη κατ' ἀκρίβειαν τὸν Πίνδαρον. Προκόπ.

Ἀντώνιος
Κοραῖς.

§. 6. Γεράσιμος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀκροατὴς τῆ Εὐγενεῖς Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Καθιγητῶν, ὅτῃ ὑπερον καὶ ἐσχολαρχήσεν.

Γεράσιμος
Ἀκαρνανίας

σεν, ἀνὴρ ἰκανῶς εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε Δύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν. Προκόπ.

Γεώργιος
Μαϊώτας.

§. 7. Γεώργιος Μαϊώτας Κρητικὸς ἱερεὺς, τρέφιμος τῷ ἐν Ῥώμῃ φροντιστηρίῳ τῶν Ἑλλήνων, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε Δύραθεν, καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς παιδείαν, καὶ κήρυξ τῆς Ἐβραγγελικῆς Λόγου. Προκόπ.

Γεννάδιος
Ἡρακλείας

§. 8. Γεννάδιος Ἡρακλείας Μητροπολίτης, ἀνὴρ θεοσεβῆς, σεμνός, καὶ Χριστιανικῆ πολιτεία ἐμπροσφίας, τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου καὶ τῶν Δείων Γραφῶν ἐμπειρός. Πρόκ. καὶ Λεχσίου.

Γερμανὸς
Αἰτωλός.

§. 9. Γερμανὸς Αἰτωλὸς μητροπολίτης Νύσσης, ἀκροατὴς Θεοφίλου τῷ Κορυθαλέως, ἀνὴρ σοφώτατος, καὶ πολυμαθέστατος, εἰς βάθος πεπαιδευμένος τὴν τε Δύραθεν σοφίαν, καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν, φιλόσοφος Ἀριστοτελικὸς καὶ φιλολόγος, ὅστις περιηγήσατο ἔρωτι παιδείας τὴν Βρεττανίαν, καὶ ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἄκρος φίλος τῷ Κομενίῳ.

Γεώργιος
Καλαφάτης

§. 10. Γεώργιος Καλαφάτης Κρητικὸς ἀπὸ λαμπρὸν γένος καταγόμενος, πατὴρ μὲν ἐκ τῆς Αυτοκρατορικῆς φαιμιλίας τῆς Κωνσταντινπόλεως Καλαφάτη, μητὴρ δὲ ἐκ τῆς εὐγενῆς φαιμιλίας Παλαιοκαπα, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἱατροφιλόσοφος ἄριστος. Ὅστις τόσον εὐδοκίμησεν ὥστε μήπω φθάσας τὸ τριακοσὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τε καθιγητὴς ἐχημάτισε τῆς θεωρητικῆς ἱατρικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῷ Παταβίῳ· ἴδε τὸν Πατίνον, τὸν Παπαδοπέλον, καὶ τὸν Φακκιολατίν.

Δημήτριος
Κιγάλας.

§. 11. Δημήτριος Κιγάλας Κύπριος, τρέφιμος τῷ ἐν Ῥώμῃ Ἑλληνομυσίῳ, ἀκροατὴς καὶ τῶν τῷ Παταβίῳ καθιγητῶν, ἱατροφιλόσοφος ἄριστος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ὀθωμανικῆς διαλέκτου· εὐδοκίμησεν ἐν τῇ ἱατρικῇ σὺν ἑὶς τῆς Ἑνετῆς καὶ Ὀθωμανικῆς, τελευτήσας ἀπὸ τοῦ θανατικῶν εἰς Κωνσταντινῶν τῷ 1681. ἴδε τὸν Πατίνον σελ. 58.

Διονύσιος
Μάντακας.

§. 12. Διονύσιος Μάντακας μητροπολίτης Κασορίας, τῷ ὁποίῳ ἦν πατὴρ ἢ κατὰ τὴν Μακεδονίαν Μοσχόπολις, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτου, φιλόσοφος, θεολόγος, κήρυξ τῆς Εὐαγγελικῆς ἀκροατὴς γέγονε καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν. Προκόπ.

Διονύσιος
Ναυπλίας.

§. 13. Διονύσιος Ναυπλίας Μητροπολίτης, ὁμιλητὴς Θεοφίλου Κορυθαλέως, ἰκανῶς πεπαιδευμένος τὴν τε Δύραθεν παιδείαν, καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς θεολογίαν. Προκόπ.

Εὐγένιος
Ἀχαρνα-
νίας.

§. 14. Εὐγένιος Ἀχαρνανίας Γερομόναχος, ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ ἐναρέτω πολιτεία ἐπίσημος, καὶ τῆς φιλοπτωχείας ζωντανὸν ἀγαλμα, ὡς μαρτυρεῖ ἀφιλοπροσώπως εἰς τὸν βίον τε, ὅπῃ ἔγραψεν Ἑλληνιστὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Γόρδιος· ἦν δὲ ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἰκανῶς κατὰ τὴν Δύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν. Προκόπ.

§. 15.

§. 15. Θεοδόσιος Ζυγομαλας ἄτος ἤκμαζεν ἐπὶ Γερεμίας Πατριάρχῃ, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος. Ἐτιμήθη καὶ μὲ ὄφικιον Ἐκκλησιαστικόν· μάλιστα τὸν ἐμεταχειροῦθη ὁ Πατριάρχης εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, καὶ ἦτον ὡς ἡ δεξιὰ αὐτῶ χεῖρ. Προκόπ.

Θεοδόσιος
Ζυγομαλας

§. 16. Θεοδώρητος Μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, ἀγιώτατος ἀνὴρ καὶ Θεοσεβέστατος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς φιλολογίαν· ἐνθερμος κήρυξ τῶ θείων λόγων, καὶ ἔμπειρος ἐξηγητὴς τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Προκόπ.

Θεοδώρητος
Ἡρακλείας.

§. 17. Γάκωβος Χαλικιόπτελος ἐκ Ριθύμνης ἰατροφιλόσοφος ἄριστος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν Ἰδε Φακιολάτην.

Γάκωβος
Χαλικιό-
πτελος.

§. 18. Γερεμίας Κακαβέλλας ἐκ Κρήτης, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἐλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἐβραϊκῆς, καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτῃ, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ μάλιστα τὴν ἱεράν Θεολογίαν, κήρυξ τῶ εὐαγγελικῶ λόγῳ δοκιμώτατος. Μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς διαλέκτῃ εἰς τὴν ἀπλὴν τῶν Ἐλλήνων, τὰς βίβας τῶν ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, παρὰ τῶ Πλάτωνα γεγραμμέναι. Προκόπ.

Γερεμίας
Κακαβέλλας.

§. 19. Γερόθεος Βυζάντιος ὁ Κομνηνός, μητροπολίτης Δρύρας, ἀνὴρ Θεοσεβὴς, κόσμιος τὰ ἦθη, σολισμένος μὲ πολλὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, ἐλόγιμος, πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἐλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, Ἐβραϊκῆς, καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτῃ, πεπαιδευμένος τόσον εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὅσον καὶ Θεολογίαν. Γέγονεν ἀκροατὴς τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς, συνδιέτριψε δὲ ἰκανὸν χρόνον καὶ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ σοφοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην περιηγήσατο. Συνέγραψε ἀπλῆ διαλέκτῳ, ἱστορίαν τῶ ἁγίῳ ὄρει τῶ Ἀΐθωνος, ἐτελεύτησε τῷ 1719. ἐν Β. κορσεσίῳ. Προκόπ.

Γερόθεος
Βυζαντίος.

§. 20. Γεώργιος Θαλασσινός Πελοποννήσιος ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἐλληνικῆς διαλέκτῃ, καὶ ἔμπειρος εἰς τὰς θείας γραφάς.

Γεώργιος
Θαλασσινός

§. 21. Γεώργιος Κιγάλας Κύπριος, τρόφιμος τῶ Ἐλληνομασίῃ τῆς Ρώμης, ὅστις νέος ἔτι μὲ τὴν ζέσιν καὶ προθυμίαν ἐκαταγίνετο εἰς τὴν σπαθὴν, ὡς ἐπερέβη τὴν δύναμιν τῆς ἡλικίας τῆ, προκόπτων εἰς τὰ μαθήματα, περισσότερο μὲ τὴν ἐπιμέλειάν τῆ, παρέξ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν διδασκάλων· καὶ εἰς βεβαίωσιν ἀρκεῖ, ὅτι εἴκοσι ἔτων ὄντας ἔγινε καθηγητὴς εἰς τὸ Ἐλληνομασίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπάγγελμα δια ὀκτῶ χρόνων ἀπέκτησε μεγάλην φήμην· διότι τόσον ἐξασκημένος ἦν εἰς τὴν κομψότητα καὶ χαριεντισμὸν τῆς Ἀττικῆς διαλέκτῃ, ὅπῃ κατὰ τὸν Πατιφόνην, ἀν ἡ Ἀττικὴ ἐκείνη σειρὴν ὁ Ἰσοκράτης, ἢ ἡ Ἀττικὴ ἐκείνη Μῆσα ὁ Ζενοφῶν ἀνασάνοντο, ἠδελαν γνωρίσῃ εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς χαριεντισμῆς, καὶ κομψότητας τῆς διαλέκτῃ τῶν εἰδήμων ἔχι μόνον τῆς Ἐλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτῃ, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν Θεολογίαν. Καθηγητὴς ἐχρημάτι-

Γεώργιος
Κιγάλλας.

μάτιτε τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν τῇ περιφίμῳ Ἀκαδημίᾳ τῆ Παταβίᾳ· ἔτις δὲν ἔλαμπε μόνον μετὰ τὴν παιδείαν, καὶ σοφίαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰ χρεῖσά ἤδη, καὶ μετὰ μίαν ἔμφυτον, ἵνα ἔτις εἶπω καλοκαγαθίαν, καὶ εὐπροσηγορίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἔστυρε πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην πάντων. Ἴδε τὸν Πατῖνον ἐν τῷ Παταβ. Λυκείῳ σελ. 58. καὶ τὸν Παπαδόπτελον Τ. Α΄. σελ. 376.

Γωάννης
Κωττένιος.

§. 22. Γωάννης Κωττένιος ἀπὸ τὴν Βέρροϊαν τῆς Μακεδονίας, ἵππευε τῆ τάγματος τῆ Ἀγίης Γεωργίης, καθιγηγίης πρῶτον ἐχρημάτισεν ἐν Βωνωνίᾳ, καὶ ὑπερον φιλοσοφίας ἐν Παταβίῳ, ὅπῃ καὶ φροντιστήριον ἐσύστησε μετὰ ἔξοδά τε διὰ τὰ σπαδάζωσιν οἱ πτωχοὶ νέοι τῶν Ἑλλήνων· ἀνὴρ σοφώτατος, πολυμαδέστατος, ἱατρός καὶ θεολόγος, καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν φιλοσόφων ἀδελός δεύτερος. Συνέγραψε Λατινικὴν ἔκθεσιν διαυγεσάτην πάσης Λογικῆς, καὶ περὶ τῆς τριπλῆς καταστάσεως τῆς λογικῆς ψυχῆς, ἅπερ ἐτυπώθησαν ἐν Παταβίῳ· ἴδε περὶ αὐτῆ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακιολάτην ἐν τῷ περὶ τῆ Παταβ. Γυμνασ. τὸν Παπαδόπτελον ἴσορ. τῆ Παταβ. Γυμν. τὸν Ρόδοτᾶν ἐν τῇ βίβλῳ, ἀρχή, αὐξήσις καὶ παρεσα κατάστασις τῆ τῶν Γραικῶν ῥητῆ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ βιβλ. Γ΄. κεφ. Β΄ παραγ. 8.

Γωάννης
Πατέσας.

§. 23. Γωάννης Πατέσας ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ὁμιληγίης τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτῃ, φιλόσοφος καὶ θεολόγος· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆ Φλαγγηνιανῆ Φροντιστήρις Ἐνετίησιν. Ἐσυνάδρωισε καὶ ἐξέδοτο τὴν φιλολογικὴν Ἑγκυκλοπαιδείαν. Προκόπ.

Γωάννης
Πορφυρίτης.

§. 24. Γωάννης Πορφυρίτης Βυζάντιος, ἀνὴρ ἐλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτῃ, πεπαιδευμένος τὴν τε δύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, ἱκανός νὰ νοήσῃ τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Προκόπ.

Καϊσάριος
ἱερομόναχος

§. 25. Καϊσάριος ἱερομόναχος Πελοποννήσιος, πρωτοσύγγελος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀνὴρ πολυμαθῆς, θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ μαθηματικός, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς καὶ Ἐκκλησιαστικαῖς ἀκολουθίαις καὶ τάξεσιν ἐμπειρώτατος. Προκόπ.

Κλήμης
Χίος.

§. 26. Κλήμης Χίος, μητροπολίτης Ἰωαννίνων, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἐμπειρος εἰς τὰς θείας Γραφάς, καὶ κήρυξ τῆ εὐαγγελικῆ λόγου. Προκόπ.

Κωνσταντῖνος
Βυζάντιος.

§. 27. Κωνσταντῖνος Ἰβηλιανός Βυζάντιος ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, ἀνὴρ ἐλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἱκανός νὰ νοήσῃ τὰ συγγράμματα τῶν φιλοσόφων καὶ θεολόγων. Προκόπ.

Κωνσταντ.
Καντακεζή.

§. 28. Κωνσταντῖνος Καντακεζήνός Στόλνικος, ἀνὴρ ἐλόγιμος εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτῃ, φιλόσοφος καὶ θεολόγος, περιηγήσατο σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Προκόπ.

§. 29. Μάρκος Κύπριος διδάσκαλος τῆς ἐν Βεκορεσίῳ σχολῆς, ἀνὴρ ἰκανῶς εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἱερὰν θεολογίαν. Προκόπ.

Μάρκος Κύ-
πριος.

§. 30. Μελέτιος Τυπάλδος ἐκ νήστου Κεφαλληνίας, μητροπολίτης Φιλαδελφείας ἀνὴρ πεπαιδευμένος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ῥήτωρ δοκιμώτατος διὰ τὴν φυσικὴν τε εὐγλωττίαν καὶ γλυκύτητα· ὄτος ὢν μητροπολίτης Φιλαδελφείας Ἐνετίῃτιν ἀποστάτησεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐπροσκολλήθη τῷ ἀρχιερεῖ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, γινόμενος ἀρχηγὸς τοῦ σχίσματος ὅπως διὰ ἡμῶν αἰῶνα ἐμόλυνε τὰς λειτουργίας αὐτῆς τῆς μητροπόλεως, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Ἴδε περὶ τοῦ Τυπάλδου τὸν Προκόπιον, τὸν Μοντφρακωνίου Διαρ. Ἰταλ. κεφ. Γ΄. σελ. 46.

Μελέτιος
Παγῶς.

§. 31. Μελέτιος Γερομόναχος ὁ Μακρῆς, ἀνὴρ εἰδήμων τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ κήρυξ τῶν εὐαγγελικῶν λόγων. Προκόπ.

Μελέτιος
Μακρῆς

§. 32. Ἡλίας Μηνιάτης ἐκ νήστου Κεφαλληνίας, Ἐπίσκοπος Κερνίκου τῆς Πελοποννήσου, τρέφιμος ἐχρημάτισε τῷ Φλαγγίνιαν Φροντιστηρίῳ, καὶ ἐν αὐτῷ καθηγητὴς διὰ τρεῖς χρόνους, ὕψερρον εἰς Κεφαλληνίαν διὰ ἑπτὰ, καὶ εἰς Ζακύνθον διὰ τεσσάρων· ἀνὴρ σοφὸς, καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἑβραϊκῆς, Γερμανικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἐντετὴ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, πρὸ πάντων δὲ εὐδοκίμωτατος ἐν τῇ ῥητορικῇ, εὐροῖα λόγων, καὶ φυσικῇ εὐγλωττίᾳ κεκοσμημένος, ὡς δύναται πᾶς τις νὰ καταλάβῃ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐκδοθέντας Ἐκκλησιαστικῆς λόγου. Ἐχρημάτισε καὶ ἱεροκήρυξ ἐν Κωνσταντινῶν πόλει ὅπου, ὁ Ἡγεμῶν Μολδαβίας Κωνσταντῖνος ἀπέσπασε αὐτὸν ἐπ' ἄμβωνος, τότε, τὸν ἠγάπησε, ὡς τὸν ἔλαβε μαζὺ τῆς, καὶ τὸν ἔπεμψε πρὸς τὸν τῶ 1703. πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Λεοπόλδον. Ἦτον προσέτι ἀγχιῖνας, εὐπροσήγορος, εὐτεβῆς, καὶ φιλάνθρωπος· ἔξω ἀπὸ τῆς ρηθέντας λόγου, εἶπὼν ἐκδεδομένοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι εἰς Ἰταλικὴν διάλεκτον, καὶ πολλοὶ σώζονται ἀνέκδοτοι. Συνέγραψε καὶ περὶ τῶν πέντε διαφορῶν μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας ὅρα τὸν Προκόπιον· τὸν βίβιον τῆς παρὰ τῷ πατρὸς τῆς γεγραμμένον· ἡμερολόγιον τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. Κ΄. σελ. 481. καὶ ἄλλως.

Μηνιάτης.

§. 33. Νικόλαος Καλλιῆς Κρητικὸς, παιδίον ἕνδεκα ἐτῶν ἦλθεν εἰς Ῥώμην, διδασκῆς εἰς τὸ Γρηγοριανὸν Ἑλληνομασεῖον, καὶ εἰς διάσημα ἕννεα χρόνων τόσον ἐπρόκοψεν εἰς τὰ μαθήματα, ὡς ἐκηρύχθη διδάσκαλος φιλοσοφίας καὶ θεολογίας ἐτῶν 19. Τότῃ φήμην εἶχεν ἀποκτήσει ὡς ὁ περιβόητος Νομικὸς Θωμᾶς Φλαγγίνης, τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ νεοσυζητῆν τῆς Ἑλληνομασεῖον Ἐνετίῃτιν, ὅπου διὰ ἕνδεκα χρόνους Ἑλληνικά, Λατινικά καὶ τὰ τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφικά ἐδίδαξε τῷ δὲ 1677 μετέβη εἰς Πατάβιον καθηγητὴς τῶν λογικῶν μαθημάτων, ἕως τῆς 1681. ὅτε ἔλαβε τὴν πρώτην κάθηδρον τῆς φιλοσοφίας, καὶ ὕψερρον Ῥητορικῆς καὶ εὐγλωττίας

Νικόλαος
Καλλιῆς.

τίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπάγγελμα καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1707. Σώζονται τὰ αὐτὰ λόγιοι τινὲς Ἀκαδημιακοὶ, ἐξεδόθη τὰ αὐτὰ σύνταγμα περὶ τῶν Σκητικῶν παιγνίων τῶν Μίμων, καὶ παντομίμων, βιβλίον ἐξαίρετον καὶ ἄξιον ἀναγνώσεως, μ' ὅλον ὅπῃ εἶναι καὶ ἀτελεῖς διὰ τὸν θάνατόν τε· ἴδε περὶ αὐτῶν τὸν Προκόπιον, τὸν Πατῖνον Δυχ. Παταβ. σελ. 107. τὸν Παπαδόπουλον, τὸ Ἡμερολόγιον τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ἰταλ. Τ. ΙΔ'. σελ. 416. καὶ Τ. Ε'. σελ. 43. Τὸν βίον τε γεγραμμένον παρὰ τῆ Ἀνεψιῦ αὐτῆ Μαρκαντῆ Μαδερεῖ, βιβλιοθηκῆς τῆς τῶν Ἐνεστῶν βιβλιοθήκης, τὸν Φακιολάτην, τὸν Ἀγρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. Η' καὶ ἄλλους.

Νικόλαος
Μολδαβίας.

§ 34. Νικόλαος ἐκ Μολδαβίας, πρωτοπαθάρσιος τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμονίας, ἀνὴρ σοφὸς, πολυμαθὴς ἐν φιλοσοφίᾳ μαθηματικῇ, καὶ ἀστρονομίᾳ ἐπίσημος· εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰβηρικῆς διαλέκτου. Μετέφρασε τὴν θείαν Γραφὴν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἐγχώριον φωνὴν τῶν Δακῶν, καὶ Οὐγγροβλάχων, τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκουσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Εὐδοκίμησε καὶ εἰς τὴν τέχνην τῆς πολιτικῆς, ὅθεν καὶ μεγαλὴν τιμὴν, καὶ ἐπιδεξιῶσιν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς Ρώσσης, ἀξιώσεις εἰς τὸν ὀφίκιον τῆς Ἑρμηνείας, καὶ πρέσβυς σαλταίς παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Κίναν. Προκόπ.

Παλάσιος
Βυζάντιος.

§ 35. Παλάσιος Βυζάντιος, μέγας Σκευοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινπόλει μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀνὴρ τότε ἄλλα πεπαιδευμένος, καὶ τύπος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, καὶ τάξεως, ἀγχινήσατος, γλαφυρώτατος, φιλαλήθης καὶ σολισμένος ἀπὸ πολλὰ ἄλλα προτερήματα καὶ ἀρετὰς. Προκόπ.

Σεβασῶς
Κυμινίτης.

§ 36. Σεβασῶς Κυμινίτης Τραπεζέντιος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, καὶ ἔμπειρος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς παιδείας, ἀλλὰ πτωχῶ νοῦς καὶ ἀγόν· ἐ χρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινπόλει σχολῆς, εἶτα καὶ τῆς ἐν Βεκορεσίῳ, συνέγραψε καὶ διάφορα συγγράμματα, χωρὶς ὅμως τάξιν καὶ διάκρισιν. Προκόπ.

Σκηπτιῶν
Γόνιμος.

§ 37. Σκηπτιῶν Γόνιμος Κύπριος, καθηγητὴς τῶν πολιτικῶν νόμων ἐν Παταβίῳ τόσον περιβόητος ὅπῃ διὰ 69. χρόνους ἐρμηνεύων ἐκεῖ τὰς νόμους, ὕπερον τῷ 1698. διὰ τὸ γῆρας, καὶ διὰ χάριν ἐζήτησεν ἀπὸ τῆν ἀριστοκρατείας τὴν παραίτησιν, ἵνα ἡσυχάσῃ, ἢν καὶ συμβαλάτω τῆς Ἀριστοκρατείας εἰς τὰς περὶ Φεσδῶν ὑποθέσεις· ἴδε πολλὰ περὶ αὐτῶν εἰς τὸν Παπαδοπ. Τ. Α'. σελ. 275.

Στέφανος
Ἀθηνῶν.

§ 38. Στέφανος Ἀθηνῶν ἱερομόναχος, ἀνὴρ ἱκανῶς πεπαιδευμένος τὴν τε ἱερὰν θεολογίαν, καὶ τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν, συνέγραψε διάφορα συγγράμματα. Προκόπ.

Χρύσανθος
Ἡπειρώτης

§ 39. Χρύσανθος ἱερομόναχος Ἡπειρώτης, ἀκροατὴς τῶν καθηγητῶν τῆς Ἰωαννίνων σχολῆς, ἐ χρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Μοσχοπόλει τῆς Μακεδονίας σχολῆς, ὕπερον καὶ τῆς ἐν Ἀρθῆ, ἀνὴρ εἰδήμων, καὶ πολυμαθὴς, κύριξ τῆς Εὐαγγελικῆς λόγου, ἱκανὸς νὰ ἐνοήσῃ τὴν ἐννοιαν τῶν φιλοσόφων, ρητόρων, ποιητῶν, καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν. Προκόπ.

§. 39. Χερμέζης Βυζάντιος, ἀγαθέλφος τῷ ἀνωθεν Ἀντωνίῳ, καὶ κατ' ἄδεν ἐκείνῳ κατώτερος, τόσον εἰς τὴν ἀρετὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν μάθησιν. Ἡκροάσατο καὶ τῶν τῷ Παταβίῳ σοφῶν, καὶ διδάσκαλος ἐχημάτισε τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς, καὶ αὐτὸς νέος ἐτελεύτησεν ὡς ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ.

Χερμέζης
Βυζάντιος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Θ'.

Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμπάντων Δυτικῶν ἀνδρῶν εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος.

§. 1.

Ἐὰν ἤθελα νὰ ἀναφέρω πάντας τὰς πεπαιδευμένους ὅπῃ ἐχημάτισαν εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος ἐν τῇ Δύσει, δὲν ἔφθαναν βιβλία καὶ τόμοι πολλοί· ὁδὸν μόνον τὰς Ἐκκλησιαστικὰς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὰς ἐνδοξοτέρας καὶ ὀλίγας τινὰς ἐκ τῶν κοσμικῶν, θέλει ἀναφέρω ἐξ ὧν εἰσὶ Στέφανος δὲ Σχάμφ, Ἀλούσιος Μαράκης, Γσαῆκ Γακελετίος, Βαρδολομαῖος δὲ Ἐρβελὸτ, Γῶβ Λέδολφος, Γίλβερτος Βηρνέτιος, Ἀδριανὸς Βαζέτιος, Γῶάννης Δέζιος, Γῶσήφ Πλατενιέρος, Γῶάννης ἀμπ Ἀνντζιατζιόνε Ἀντωνίνοιο Μασσαλιέ, Γῶάννης δὲ Ἀμέλ, Ληδοβίκος δὲ Βερδαλῆ, Ἀρρήγος Νορίσιος, Γακωβος Βοσνετίος, Διονύσιος Λεξεμβρογίνσιος, Κλαύδιος Μενεζριέρος, Ρήχαρδος Σίμων, Γῶάννης Μαβιζιάνιος, Δανιὴλ Παπεμβρόχιος, Ἀντωνίος Φακνέριος, Θεοδώρικός Ρεϊνάρδ, Βέρναρδος Λάμι, Φραγκίσκος Φενελάνιος, Νικόλαος Μαλεμβράγχιος, Μάρκος Βαταλίνης, Ἡλίας Δεπίνος, καὶ Γῶάννης Κασσίνης.

§. 2. Στέφανος δὲ Σχάμφ Γησιτίης ἐκ Βιταρίκης τῆς Γαλλίας, ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ· ἐγραφε θεολογικὴν διάλεξιν περὶ τῆ αὐτεξουσίας ἀπόρρητα τῶ Γανσενίς, περὶ τῆς αἰρέσεως τῶ Γανσενίς, καὶ ἄλλα πολλὰ. Ἰδε περὶ αὐτῶ τὴν Γεροπολιτικὴν Κριτικὴν Βιβλιοθήκην Μιχαὴλ ἐκ τῶ Ἀγίῳ Γῶσήφ, Νέας πράξεις τῶν πεπαιδευμένων τῆς Λεψίας Τ. Α'. τμήμ. ΙΒ'. Στέφανον Σησιέτιον καὶ τὸν Ἀγρίκολαν.

Στέφανος δὲ
Σχάμφ.

§. 3. Ἀλούσιος Μαράκης Γταλός, ἀνὴρ πολύγλωτος, ὅσας τὸσσην ἀγχινοίαν εἶχε καὶ τόσον κόπον ἐμεταχειρίσθη εἰς τὰς διαλέκτας, ὡσεὶ μόνος τε, χωρὶς βοήθειαν διδασκάλου ἔμαθε τὴν Ἑλληνικὴν, Ἑβραϊκὴν, Συριακὴν, Χαλδαϊκὴν, καὶ Ἀραβικὴν, τὴν ὁποίαν διὰ πολλὰς χρόνας ἐδίδαξεν ἐν Ρώμῃ. Μετέφρασε τὸ Ἀλγοράνιον ἐκ τῆς Ἀραβικῆς εἰς τὴν Λατινικὴν διά-

Ἀλούσιος
Μαράκης.

λεκτον, με πολλας υποσημειώσεις, τεσσαρακοντα χρόνος κοπιάσας διά τῆτο. Ἀπό αὐτό τὸ βιβλίον φαίνεται νὰ ἦτον τελείος εἰς τὰ Ἀραβικά, καὶ νὰ ἀνέγνωτε πάντας τὰς Ἀραβας συγγραφάς, ἀλλὰ δείχνει ἐν ταύτῳ ὀλίγην φιλοσοφίαν καὶ θεολογίαν εἰς τὴν διαλύσιν τῆς ἀπορίας, καὶ σφαλματα τῶ Ἀλχορανίς. Ἐκοπίασε προσέτι εἰς τὴν Ἀραβικὴν μετάφρασιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς· ἴδε περὶ αὐτῆ ὑπομνήμ. χρήσιμα διὰ τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶ Νικέρωνος Τ. Μ΄.

Γ'σαὰκ Γ'α-
κκελότιος.

§. 4. Γ'σαὰκ Γακκελότιος ἐκ τῆς δημοτικῆς τῶν Μετερρῦθμημένων, Γεροκῆρηξ καὶ θεολόγος περιβόητος· ἔγραψε διαλέξεις περὶ ὑπάξεως Θεῶ, περὶ τῶ Μεσσία, ἔγχειρίδιον περὶ τῆς αληθείας, καὶ ἐμπνεύσεως τῆς θείας Γραφῆς, βιβλίον ἐξαιρέτων, καὶ ὠφελιμωτάτων· ἔγραψε προσέτι διάφορα κατὰ τῶν εὐρισκομένων αἰρέσεων ἐν τῷ λεξικῷ τῶ Βαύλε· ἴδε τὸν Νικέρωνα Τόμ. ζ΄.

Βαρθολο-
μαῖος Ε'ρ-
βελότ.

§. 5. Βαρθολομαῖος δὲ Ε'ρβελότ Γάλλος, ἀνὴρ πολυμαθῆς, μᾶλλον δὲ κατὰ τὸν Νικέρωνα, ἀνὴρ γενικὸς ἐν παντὶ εἶδη μαθησεως· καὶ τὸ περισσότερον ὅπῃ μὲ τὴν σοφίαν καὶ μάθησιν, ἦτον κοσμιώτατος καὶ σωφρονέστατος. Ποτὲ δὲν ἐκαυχάτο εἰς τὴν σοφίαν τῆ, ἔτε εἰς τὰς λογοτριβας καὶ διαλέξεις ἠθέλε νὰ ὑπερισχύῃ ἢ γνώμητῆ. Ἀλλ' ἦκε τὰ δικαιολογήματα τῶν ἄλλων, καὶ ἠ ἐπαρῆθητο νικημένος, ἢ ἀπεκρίνετο, μὲ γλυκύτητα, πρᾶγμα σπάνιον εἰς ἓνα σπυδαῖον καὶ σφόν, ἦτον προσέτι εὐσεβῆς, σώφρων, καὶ φιλόπτωχος. Ἰξευρεν ἐντελῶς τὴν Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν, Ἀραβικὴν, Περσικὴν, καὶ Τερικὴν διάλεκτον. Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τῆ, ἔχει τὸν πρῶτον τόπον ἡ Ἀνατολικὴ Βιβλιοθήκη, ἣτις περιέχει μίαν σύνοψιν πολλῶν Ἀραβικῶν βιβλίων, Περσικῶν, καὶ Τερικῶν ὅπῃ ἀνέγνωτε. Ἰδε, τὸν Νικέρωνα Τ. Δ΄.

Γ'ῶβ Θε-
ρίγγιος.

§. 6. Γ'ῶβ Λέδολφος Θερίγγιος, ἀνὴρ ἔντε τῇ Γατρικῇ, καὶ νόμοις ἐμπειρώτατος, περιηγήσατο πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, καὶ Ἀσίαν, πολυγλωττώτατος ἐπειδὴ ἴξευρεν εἰκοσιπέντε διαλέκτες, δηλαδὴ τὴν Ἑβραϊκὴν τὸσον τὴν κοινὴν, ὅσον καὶ τὴν τῶν Ρ'αβίνων, τὴν Σαμαριτῶν, Χαλδαίων, καὶ Συρίων, τὴν Ἀραβικὴν τὴν τε κοινὴν, καὶ τὴν τῶν σπυδαίων, τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ τὴν ἀπλὴν Ρωμαϊκὴν, τὴν Αἰθιοπικὴν καὶ τὴν Ἀμχαρικὴν ὅπῃ συνιδίεται εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Κοπτικὴν, τὴν Περσικὴν, Λατινικὴν, Γαλλικὴν, Ἰταλικὴν, Γαπανικὴν, Πορτογαλικὴν, Γερμανικὴν, Φλανδρικὴν, Ἀγγλικὴν, Πολωνικὴν, Σβεδέζικην, Ρ'ωσικὴν, καὶ τὴν παλαιὰν διάλεκτον τῆς Ἀρχαῆς, ἣται τὴν διάλεκτον τῶν Φίνες. Ἐγραψεν Ἱστορίαν Αἰθιοπικὴν, καὶ βιβλίον περὶ τῶ εὐτυχῶς ἐκτελέσαι πόλεμον κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν. Αὐτὸς μέγαν πόδον εἶχε νὰ ἀφανισθῇ ὁ Ἀγαρηνός, καὶ ἔπασχε νὰ ἐνώσῃ τὰς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης μὲ τὸν βασιλέα τῆς Ἀβυσσηνίας κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, ἀλλὰ ματαίως, διότι τὰ μέσα ὅπῃ ἐπρόβανεν εἶναι τὸσον μεγάλα καὶ δύσκολα, ὥστε ἀδύνατον πρᾶγμα νὰ εὐρεθῇ μία τοιαύτη ἀρετὴ εἰς ὅλους τὰς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, καθὼς αὐτὸς ζητεῖ. Ἐγραψε προσέτι διάφο-

διάφορα λεξικά και γραμματικάς, διά τὰς Αἰθιοπείας και ἄλλα. Ἰδε περὶ αὐτῶ τὸν Ἰάγκερων εἰς τὸν βίον τε, και τὸν Νικέρωνα Τ. Γ'.

§. 7. Γίλβερτος Βερνέτιος γεννηθεὶς ἐν Ἐδιμβέργῳ τῆς Σκοτίας, ἐκ τῶν Μετεβρύδμημένων, Ἐπίσκοπος Σαλισβαρίν, εἰδήμων τῆς τε Λατινικῆς και Ἑλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ και θεολογίᾳ, ἔγραψεν ἱστορίαν τῆς μετεβρύδμησεως τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας· ἔκθεσιν τῆς κατηχήσεως τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας, και βιβλίον φυσικῆς και ἐξοχότης τῆς Χριστιανικῆς θεησεύας ἴδε τὸν Νικέρωνα. Τ. ε'.

§. 8. Ἀδριανὸς Βαλέτιος ἱερεὺς Γάλλος, ὅστις γεννηθεὶς ἀπὸ ποταπῶς γονεὺς εἰς ἓνα χωρίον, ἔδειχεν ἔτι μικρὸν παιδίον τὴν ἀγχινοίαν, και ἔφρουν πρὸς τὴν σωθὴν, ὡσεὶ ἐπαρκαίνησε τινὰς και τὸ ἔλαβαν εἰς ἐπίσκεψιν, τὸ ἐδίδαξαν και εὐδοκίμησεν εἰς τὴν Λατινικὴν και Ἑβραϊκὴν διάλεκτον, και εἰς τὴν ἱερὰν θεολογίαν· ἔγραψε πολλὰ, ὡς ὀδηγὸν τῆς ψυχῆς, ἱστορίαν τῶν κινήτων Ἐορτῶν, βίβας τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς παλαιᾶς Διαθήκης χρονολογίαν και τοπογραφίαν τῶν Ἀγίων, βίβας τῶν Ἀγίων. Ἱστορίαν τῶν διχονοιῶν μεταξὺ τῆ Πάπα Βονιφάτιου Η' και τῆ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου τῆ Ὠραία· ἴδε περὶ αὐτῶ Ἡμερολόγιον τῶν σοφῶν προδήκῃ τῆ Γαυναρίας μινὸς τῆ 1707. και τὸν Νικέρωνα Τ. Γ'. Δεπὶν Τ. ΙΘ'. Σελ. 284.

§. 9. Γωάννης Δέζιος Γάλλος, ἐκ τῆς ἐταιρείας τῆ Γρησῶ, ἱεροκέρυξ περιβόητος, πεπαιδευμένος, ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ και ἱερᾷ θεολογίᾳ, ἐκαταγίνετο ὅλος δι' ὅλα νὰ ἐπιστρέψῃ τὰς Καλθίνιας εἰς τὸν Καθολικισμόν· ἔγραψε βιβλίον ὀνομαζόμενον, ἡ Ἐνωσις τῶν Προτεστάντων τῆ Στρασβέργῳ μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ἀναγκαία διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς, και εὐκολοῦς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν· ἡ πῖσις τῶν Χριστιανῶν και τῶν Καθολικῶν δικαιωθεῖσα ἐναντίον τῶν Θεῶν, Ἰουδαίων, Μωαμεθιστῶν, Σοκκιανῶν, και ἑτέρων· ἴδε τὸν Νικέρωνα Τ. Β'.

§. 10. Γωσήφ Παλτενέριος Ἰταλὸς ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κηρύκων, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ και θεολογίᾳ. Ἐγραψε λογοτριβῶν τριάδα, ἡ γινε περὶ Συντριβῆς, περὶ Πνευματικῆς κοινωίας, και περὶ τῶν καταδικασθέντων προτάσεων παρὰ τῶν τῆς Ῥώμης Ἀρχιερέων Ἰννοκεντίου Γ. Ἀλεξάνδρου Ζ'. Ἰννοκεντίου ΙΑ'. Ἀλεξάνδρου Η'. και Ἰννοκεντίου ΙΒ'. ἔγραψε προσέτι και σύνοψιν τῆς Χριστιανικῆς τελειότητος. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα.

§. 11. Γωάννης ἀμπ Ἀναντζιατζίονε Ὀβελήσιος, γενεράλιος τῶν Φρατῶν τῆ τάγματος τῶν Καρμελιτῶν, ἐξκαλτζεάτων, ἡτοι ἀνυποδῆτων, ἡ γυμνοπόδων, Ἰσπανὸς τῶ γένει, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, και τῇ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Ἐγραψε πολλὰ ἐγχειρίδια περὶ χαριτος, περὶ πίσεως, περὶ ἐλπίδος, περὶ ἀγάπης, και μοναδικῆς εἴσεως, περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως τῆ θεῖς Λόγου, περὶ μυσηρίων. Ἐγραψε προσέτι ὀδὸν Σχολαστικῆς θεολογίας εἰς δέκα τόμους, και ἄλλα πολλὰ, ἴδε Ἀγρίκολα.

§. 12. Ἀντωνῖνος Μασσαλιεὶς ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κηρύκων, Γάλλος τῶ γένει, ἀνὴρ περιβόητος, πολυμαθὴς, σοφὸς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς,

Γίλβερτος
Βερνέτιος.Ἀδριανὸς
Βαλέτιος.Γωάννης
Δέζιος.Γωσήφ
Παλτενέ-
ριος.Γωάννης
ἀμπ Ἀνα-
τζιατζίονε.Ἀντωνῖνος
Μασσαλιεὶς.

Λατινικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς διαλέκτου. Ἐχρημάτισεν Ἰγκειζίτωρ καὶ συμβελά-
τωρ τῆς ἐν Ρώμῃ Γερῆς ἐξετάσεως· ἔγραψεν ἐγχειρίδια πολλὰ περὶ ἀγά-
πης Θεᾶ, περὶ προσευχῆς, καὶ κατὰ Γανσενί, ἕως καὶ αὐτὸς εἰς πολλὰ
μέρη φαίνεται ἰανσενίζων· ἴδε τὸν Ἀγρίκολα καὶ τὸν Δηπίνον Τ. ΙΘ΄. Σελ.
309.

Γωάννης δὲ
Ἀμελ.

§. 13. Γωάννης δὲ Ἀμελ ἐκ τῆς Νορμανδίας, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ
φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, μαθηματικός, καὶ ἀστρονόμος περιβόητος·
ἔτος τόσον κατεγίνετο εἰς τὴν σωδὴν, ὥστε ἀπέθανε χωρὶς ἀδελφίαν, μετὰ τὸν
κάλυμον ἀνὰ χεῖρας, μόνον ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἡλικίας, ἐτῶν ὀγδοήκοντα
τριῶν· ἔγραψε θεολογίαν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν εἰς ἑπτὰ τόμους, προ-
λεγόμενα τῆς Γραφῆς, ὑπομνήματα εἰς τὰς Ψαλμούς, σημειώματα εἰς τὰς
βίβλους τῆ Σολομώντος καὶ ἄλλα· ἴδε Τ. Α΄. Εὐρώπης πεπαιδευμένης, τὰς
Πράξεις τῶν πεπαιδευμένων τῆς Λειψίας, τὸν Δηπίνον, Ρίχαρδον Σίμωνα,
τὸν Ἀγρίκολα καὶ ἄλλας.

Λυδοβίκος
δὲ Βορδαλέ.

§. 14. Λυδοβίκος δὲ Βορδαλέ Γάλλος Ἰησιτίης, ἀνὴρ λαμπρὸς ἐν σο-
φίᾳ καὶ ὁσιότητι, ζολισμένος ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ προτερήματα καὶ χάρι-
τας τῆς φύσεως καὶ τέχνης, κήρυξ τῆ Εὐαγγελικῆς λόγος, ρητορικώτατος
καὶ γλαφυρώτατος, τῆ ὁποῖα αἱ διδασκαλίαι καὶ λόγοι εἶναι τύπος καὶ θεμέλιον
εἰς τὰς μετ' αὐτὸν κήρυκας· ἴδε Ἀγρίκολα.

Ἀρρήγος
Νορβίσιος.

§. 15. Ἀρρήγος, ἢ Ἐρρήκος Νορβίσιος Καρδιναλῆς, γεννηθεὶς εἰς Βε-
ρόναν τῆς Ἰταλίας, ἐκ προγόνων Κυπρίων, Βιβλιοθηκῆριος τῆς ἐν Ρώμῃ Βα-
πτικῆς λεγομένης Βιβλιοθήκης· ἔγραψεν Ἱστορίαν Πελαγιαννῆ, διατριβὴν
περὶ τῆς Ἐ. Οἰκαμενικῆς Συνόδου, διατριβὰς περὶ τῆ κύκλου τῆ Πάσχα, Ἱ-
στορικὴν διατριβὴν περὶ ἐνὸς τῆς Ἀγίας Τριάδος σαρκὶ παθόντος, καὶ ἄλλα.
ἴδε τὸν Ἀγρίκολαν.

Γάκωβος
Βοσνέτιος

§. 16. Γάκωβος Βοσνέτιος Γάλλος, ἀνὴρ περιβόητος ἐν σοφίᾳ καὶ ὁ-
σιότητι, ὅστις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἔδειξεν ὅτι μέλλει νὰ γίνῃ φωστὴρ τῆς Γαλλί-
ας, ἐπειδὴ καὶ παιδίον ἑπτὰ χρόνων, λόγος καὶ διδασκᾶς ὁλοκλήρως ἴξευρεν
ἐκ σήθεος, καὶ τὰς ἔλεγεν ἐνώπιον πολλῶν μεγιστάνων, μετὰ τὴν τεχνικὴν
τῆς ρητορικῆς, διὰ τὸτο καὶ περιβόητος κήρυξ τῆ θεῖα λόγος ἔγινε· μαλιση-
δι αὐτὸν ὁ Βοσνέτιος λέγει „ quoad vivo tam mane, et tam sero con-
„ cinnantem non audivi, μεταξύ τῶν ζώντων, ἀδένα τόσον πρώτῃ, ἢ τόσον
„ ἀργὰ εἶδον διημιγορῶντα. Ἐ”τι νέος ὢν τόσον εἶδεδετο εἰς τὸν κόπον, ἢ τόσον
„ ἐμεταχειρίζετο τὸν καιρόν τε, ὥστε δικαίως ἠθέλε τὸν ὀνομάσῃ τινὰς βεν
„ ἀρότρω συνήδη. Μεταξὺ τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων, ἔχει τὸν πρώτον τόπον,
Ἐκδέσεις τῆς διδασκαλίας τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἧτις τόσῃν φήμῃν ἀ-
πέκτησεν ὥστε μετεφράσθῃ εἰς Ἀγγλικὴν, Ἰβερικὴν, Ἰταλικὴν, Λατινικὴν,
Βελγικὴν καὶ Γερμανικὴν διάλεκτον· ἔγραψε προσέτι λόγος τῆς καθ’ ὅλην
Ἱστορίας, Ἱστορίαν τῶν μεταβολῶν τῶν Μετεφρῦθμιμένων Ἐκκλησιῶν, μελέτας
εἰς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἄλλα· ἴδε περὶ αὐτῶ τὸν Ἀγρίκολα Τ. Α΄. Σελ.
106. τὸν Νικέρωνα Τ. Β΄. τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τε ἴδε Ἐπι-
σημο-

σημονικ. Νεαρ. τῆς Φλωρ. Τ. ΚΓ'. Νεαρ. Ἐπισημ. Βενετίας τῆ 1737. Σελ. 235. Δεπὶν Νέα Βιβλιοθ. Τ. ΙΗ'. Σελ. 158.

§. 17. Διονύσιος Λεξεμβουργήσιος ἐκ τῆ τάγματος τῶν Καππατζι-
νων εἰς τῶν πρώτων κηρύκων τῆ θείας λόγῃ· ἔγραψε Γερμανισὶ τὸν βίον τῆ
Ἀντιχρίστῃ, θησαυρὸν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἕνα μαρτυρολόγιον, συ-
νάξαριον τῶν Ἀγίων, καὶ ἄλλα, ἀλλ' ἀνευ κρίσεως, καὶ ὀρθῆς διανοίας· ἴδε
τὸν Ἀγρίκολα.

§. 18. Κλαύδιος Φραγκίσκος Μενεσφιέρος ἐκ Γαλλίας Γησιτίης, ἀνὴρ
πολυμαθῆς καὶ ἐνάρετος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἑβραϊκῆς
διαλέκτῃ, πεπαιδευμένος ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ· ἔτος εἶχε τοιαύτην
μνημὴν, ὅτῃ ἐνώπιον Χριστινῆς βασιλείας Σηκίας ἀκύσας μίαν φορὰν μό-
νον τριακόσια ὀνόματα βάρβαρα, καὶ ἀσυνήθιστα, τὰ εἶπεν εὐθύς ἀρχινῶν-
τας ἀπὸ τοῦ ὕπερον ὄνομα, ἕως εἰς τὸ πρῶτον, ὕπερον τὰ εἶπεν εἰς διαφόρους
τάξεις κατὰ τὸ ζήτημα τῶν παρεστώτων· ἴδε τὸν κατάλογον τῶν συγγραμ-
μάτων τε παρὰ τῷ Ἀγρίκολα.

§. 19. Ρ'ίχαρδος Σίμων Γάλλος, ἀνὴρ σοφὸς, καὶ πολυμαθῆς, εἰδή-
μων τῆς Λατινικῆς, Ἑλληνικῆς, Ἑβραϊκῆς, καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτῃ· ἔτος
ὅταν ἐχειροτονήθῃ ἱερεὺς τόσην σοφίαν ἔδειξεν ὅταν τὸν ἐξέταζαν ἂν εἶναι
ἄξιος τῆς ἱερωσύνης ὅτῃ ἀποσώμασε τὰς ἐξετασάσας, καὶ δὲν ἔφευραν τι
να ἀποκριθῶσι. Συνέγραψε πολλὰ, τὰ ὁποῖα ὁμως ἐπροξένησαν σκάνδαλα
διὰ τὰς γνώμας ὅτῃ περιέχων. Ἐξέδωκε πίσιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας, ἤτοι Γαβριὴλ Σευήφῃς μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας συγγράμματα με-
τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν, καὶ μετὰ σχόλια, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἀποδεί-
ξῃ ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία περὶ τῆ μυστηρίῃ τῆς θείας εὐχαριστίας πι-
στεύει ὡς καὶ ἡ Δυτικὴ. Ἰσορίαν ἀνακριτικὴν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης Γαλλισί,
ἣτις κατεκρήθη, ἐπειδὴ καὶ θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ πρωτότυπον κείμενον
τῆς Ἀγίας Γραφῆς νὰ εἶναι ἀμφίβολον, καὶ συγχισμένον, Ἰσορίαν ἀνακρι-
τικὴν τῆς θρησκείας, καὶ ἡθῶν τῶν γενῶν τῆς Ἀνατολῆς. Πίσιν τῆς Ἀνα-
τολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς μεταστώσεως, εἰς τὸ ὁποῖον βιβλίον θέλει νὰ
ἀποδείξῃ πῶς αἱ δύο Ἐκκλησίαι συμφωνῶσι περὶ τῆς. Ἰσορίαν ἀνακριτικὴν
τῆ κειμένη τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, Ἰσορίαν ἀνακριτικὴν τῆ κειμένη τῆς Νέας
Διαθήκης. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. Α' καὶ Γ. καὶ Ἀνεκ-
δότων Γραμματικ. Τ. Β'. καὶ Δεπὶνον Τ. ΙΘ'. Σελ. 473.

§. 20. Γεωάννης Μαβιλιάνιος Ρ'ιμήνσιος, ἀνὴρ πολυμαθῆς, ἀγχινης,
διακριτικὸς, σώφρων καὶ εὐσεβής, ὅστις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐφαίνετο πῶς μέλει
νὰ γίῃ φως ἐν τῶν ἐκ τῆ τάγματος τῆ Βενεδίκετῃ μοναχῶν· εἰδήμων τῆς Ἑλ-
ληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτῃ. Ἐξέδωκε πράξεις τῶν Ἀγίων τῶν ἐκ τῆ
τάγματος τῆ Βενεδίκετῃ ἐξελλθόντων, χρονικὰ τῆ αὐτῆ τάγματος, βιβλίον
ἐξαίρετον, περὶ τῆς Γαλλικῆς λειτουργίας βιβλία γ' περὶ Ἐνζύμῃ καὶ Ἀζύμῃ
ἄρτα τῆς Εὐχαριστίας, καὶ ἄλλα πολλὰ. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα, τὸν Νικέ-
ρωνα

Διονύσιος
Λεξεμβουργή-
σιος.

Κλαύδιος
Μενεσφιέρους

Ρ'ίχαρδος
Σίμων.

Γεωάννης
Μαβιλιάνιος

ρωνα Τ. Ζ'. και τὸν Κλέρκιον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, και τόμ. Α'. τῆς Ἱστορίας, τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας, τὸν Δεπῖνον Τ. ΙΘ'. Σελ. 6. και τὸν Ρ' ακίαν Τ. ΙΓ'. ἀρθ. ΚΓ'. Σελ. 90.

Δανιὴλ
Παπεμβρό-
χιος.

§. 21. Δανιὴλ Παπεμβρόχιος ἐξ Ἀντβεργίας Γησιτίης, ἀνὴρ πολυμαθής, και διακριτικός, εἰδήμων τῆς Λατινικῆς, Ἑλληνικῆς, Γαλιτικῆς, Γαλιανικῆς, Βελγικῆς και Γερμανικῆς διαλέκτου. Ἐγραψε τὰς πράξεις τῶν Ἀγίων μὲνός Μαρτίου, Ἀπριλίου, Μαΐου, και Ἰουνίου εἰς σειράν τῶν παρὰ τῷ Βοζζανδίου γεγραμμένων. Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀγίων τῷ Μαρτίῳ μὲνός ζήτη δι' ἀρχηγὸν τῷ τάγματος τῶν Καρμελιτῶν πρῶτον τὸν Βέρφολδον, ὑπερον τὸν Κύριλλον, ὅπως ἤκματαν εἰς τὰ τέλη τῷ ΙΒ'. αἰώνος, ἢ ἀρχὰς τῷ ΙΓ'. Ἀλλ' οἱ μοναχοὶ αὐτῷ τῷ τάγματος οἴτινες δέλφιν παλαιότερον αὐτὸ τὸ τάγμα, μάλιστα νὰ ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τὸν προφήτην Ἡλίαν εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος, ὀργισθησαν κατ' αὐτῶν, πλήθος βιβλία ἔγραψαν, ἀλλ' αὐτὸς ἔδεν ἀπερίθῃ ἕως ὅτου ἡ Ἰερὰ ἐξέτασις τῆς Ἰσπανίας, ἀπηγόρευσε τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν τῶν πράξεων, και τότε ἀπολογία ἐξέδωκε πρὸς Κάρολον Β'. τῆς Ἰσπανίας, και ἐσβέσθη τὸ ὄνομα τῶν ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ἀπηγορευμένων βιβλίων. Καὶ ἀληθινὰ ποῖος σοφός, και πεπαιδευμένος δὲν δελεῖ γελᾶσαι ἀναγνώσκοντας εἰς τὴν Καρμελικὴν Ἱστορίαν τῷ Γησιτίῳ Τεϊσσιέρῳ, ὅτι ὅταν ὁ προφήτης Ἡλίας εὕρισκετο εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του, ἐφάνησαν ἄνδρες λευκῷ ἱματίῳ ἐνδεδυμένοι, τὸ τάγμα τῶν Καρμελιτῶν προεικονίζοντες, οἴτινες ἠπάζοντο τὸ βρεφος, και τὸ ἐπεριτύλιτταν μὲ φλόγας ὅταν ἐγεννήθη, μάλιστα τὸ ἔδρεφαν ἀντὶ γάλα μὲ φλόγας και ἄλλας μωρολογίας; ἔγραψε προτέτι ἐφημερίδας τῶν Γραικῶν και τῶν Μοσχόβων και ἄλλα πολλα. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα.

Ἀντώνιος
Φακέριος.

§. 22. Ἀντώνιος Φακέριος Γάλλος ἐκ τῷ τάγματος τῷ Βενεδίκτη κα-θιγητῆς τῆς Ρητορικῆς και Ἑλληνικῆς διαλέκτου. Ἐξέδωκε τὴν ἐν Γεροσολύμοις κατὰ Καλβίνων Σύνοδον, ἐπὶ τῷ Πατριάρχῳ Δοσιθέῳ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν και Λατινικὴν διάλεκτον, μάλιστα αὐτὸς τὴν ἐξήγησε καλῆτερα ἀπὸ τὴν πρώτην ἔκδοσιν. Εἰς τὸ τέλος ἐπρόθεσεν Ἑλληνιστὶ και Λατινιστὶ ἀπόκρισιν Διονυσίου Πατριάρχῳ Κωνσταντινέπολεως κατὰ Καλβίνων. Ἐγραψε Ἱστορίαν τῶν Μονοθελητῶν και ἄλλα. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα.

Θεοδώριος
Ρ' εἰνάρ

§. 23. Θεοδώριος Ρ' εἰνάρ Πρεσβύτερος ἐκ τῷ τάγματος τῷ Βενεδίκτη, ἀνὴρ πολυμαθής, και σοφός, ἐξέδωκεν εἰλικρινὰς πράξεις τῶν πρώτων μαρτύρων, και Ἱστορίαν τῷ Βανδαλικῷ διωγμῷ. Ἰδε τὸν Ἀγρίκολα, και τὸν Νικέρωνα Τ. Β'. Δεπῖν Τ. ΙΘ'. τὸν Μορέρη, και Ρ' ακίαν Τ. ΙΓ'. ἀρθ. ΔΓ'. σελ. 99.

Βερνάρδος
Λάμι

§. 24. Βερνάρδος Λάμι Γάλλος ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφός και πεπαιδευμένος ἐν τῇ θεολογίᾳ, και φιλοσοφίᾳ. Ἐγραψε προπαρασκευὴν εἰς τὰς θείας Γραφάς, ἀρμονίαν, ἢτοι συμφωνίαν τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, εἰς τὴν ὁποίαν τρεῖς προτάσεις ἐδίδαξεν, ὅπως ἐπροξενήσαν πολλα σκάνδαλα μεταξὺ Λατίνων α'. Πῶς Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής δὲν ἐφυλακώθη πρῶτον ἐν Γεροσολύμοις

τήν φιλοσοφίαν, θεολογίαν, ιστορίαν, τήν τε ἱερὰν, καὶ πολιτικὴν ὅτῃ δυσκολὰ εἶδυετο τινὰς νὰ καταλάβῃ εἰς ποίαν ἀπὸ αὐτὰς ἦτον δοκιμώτερος. Τα καλά τῶν προτερημάτων καὶ ἡ ζέσις ὅτῃ εἶχε νὰ εὖρῃ τρόπος νὰ ἐνώσῃ τὰ διάφορα τμήματα τῶν Χριστιανῶν, εἰς μίαν κοινωσίαν, ἐκαίμην νὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ αὐτὴ ἦτον ἡ αἰτία ὅτῃ ὅταν ὁ Μέγας Πέτρος ὑπῆγεν εἰς Γαλλίαν, ἀπὸ αὐτὸν ἔλαβαν τὰς συμβουλὰς ποῖον τρόπον νὰ μεταχειρισθῶσι διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Λατίνων καὶ Ρώσων. Αὐτὸς ἦτον τὸ ὄργανον καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν πρῶτων αἰώνων ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τῆς Διαταγῆς Κλήμεντος ΙΑ΄. Ἐγραφε πολλὰ, τὰ ἀξιώτερα ὅμως εἶναι Βιβλιοθήκη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων, προδύκην εἰς αὐτὴν τὴν βιβλιοθήκην, περιέχουσαν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀμφισβητήσεων ἀπὸ τῆ ἐνάτης ἕως τῆς 16 αἰῶνος. Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῆς 15. αἰῶνος, Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς 1700. ἕως 1710. βιβλιοθήκην τῶν συγγραφέων τῶν ἔξω τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας τῆς 15. καὶ 16. αἰῶνος. Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν ἀπὸ Χριστοῦ ἕως τῆς καιρῆς τῆς. Ἐγχειρίδιον περὶ ἀνάγκης τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ· ἔγχειρίδιον τῆς Χριστιανικῆς καὶ ὀρθοδόξου διδασκαλίας. Διατριβὰς περὶ τῆς ἀρχαίας εὐταξίας τῆς Ἐκκλησίας. Σημειώματα εἰς τῆς ψαλμοὺς καὶ εἰς τὴν πεντατευχὸν καὶ ἄλλα πολλὰ. Ἰδε περὶ αὐτῆς τὴν Ἱστορ. τῶν πεπαιδευμ. Εὐρωπ. Ἡμερολόγιον τῆς Τρεβῆς, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Β΄.

Γωάννης
Κασίνος

§. 29. Γωάννης Κασίνος Ἰταλὸς πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ὁ πλεόν περιφημος μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος τῆς καιρῆς τῆς. Ἐγραφε πλήθος Ἀστρονομικὰ καὶ Μαθηματικὰ· Ἰδε τὸν Νικέρωνα Τ. Β΄.

Γωάννης
Λόκκιος.

§. 30. Γωάννης Λόκκιος Ἀγγλος περιφημος ἔντε τῇ φυσικῇ, ἰατρικῇ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, περὶ τῆς ὁποῖα λέγει ὁ Συνδευχάμιος ὅτις· Ἰωάννης Λόκκιος τῆς ὁποῖα δια τὴν ἀγχινοίαν καὶ διακριτικόν, εἶτε διὰ τὰ παλαιὰ, ἢ γὰρ χρῆσά ἤδη μετὰ βίας πίσειν νὰ εὐρεθῇ ἀνώτερος μὲν μετὰ τῶν ἀρχαίων, ὅμοιοι δὲ βέβαια ὀλιγώτατοι. Ἐγραψεν ἐπιστολάς καὶ ἀπολογίας περὶ ἀνεξιθρησκείας, παράφρασιν εἰς τὰς ἐπιστολάς πρὸς Κορινθίους, Γαλάτας, Ρωμαίους, καὶ Ἐφεσίους, τρόπον τῷ ὀδηγεῖσθαι εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, περὶ πολιτικῆς διοικήσεως, περὶ παιδῶν ἀγωγῆς βιβλίον ἐξαιρέτων. Τὰ ἐγκριτωτέρα ὅμως, τὰ ὁποῖα νομίζονται καὶ κορυφὴ τῶν φιλοσοφῶν καὶ θεολόγων (ἂν ἐξαιρησωμεν ὅμως τινὰς αἰρετικὰς δόξας ὅτῃ εἰς αὐτὰ ἐσπειρεν ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται) εἰσὶ, τὸ περὶ ἀνθρωπίνης νοήσεως, καὶ ὁ λογικὸς Χριστιανισμὸς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδείκνυται ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, καθ' ὅσον εὐρίσκειται εἰς τὰς Γραφὰς δὲν εἶναι πρᾶγμα πλεόν λογικόν. Ἰδε περὶ αὐτῆς τὸν Κλέρκιον, βιβλιοθ. Ἐκκλ. Τ. 5. ἀριθ. 6. σελ. 342.

Γωάννης
Βόννας.

§. 31. Γωάννης Βόννας Καρδιναλὸς Ἰταλὸς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ Λατινικῆς διαλέκτου πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, ἱερᾷ θεολογίᾳ, καὶ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ. Ἐγραφε πολλὰ καὶ ἐξαιρέτα βιβλία ἐξ ὧν εἰσὶν περὶ θείας ψαλμωδίας, ἔγχειρίδιον περὶ τῶν διαφο-

διαφορών μνητών πασών των Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ ψάλλειν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας, ἢ τε ἀρμονία τῆς ψαλλέουσης Ἐκκλησίας, βιβλίον πλήρες μαθήσεως, καὶ γνώσεως, Ὁδηγία πρὸς τὸν ἕρανόν. Ἀλλὰ τὸν πρῶτον τόπον ἔχει ἡ συνάθροισις τῶν λειτουργικῶν πραγμάτων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδείξας ὅτι ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία εἰς τῆς ὀκτῶ πρώτης αἰῶνας ἐμεταχειρίζετο ἄρτον ἐνζυμον ἐν τῇ ἱερᾷ μυσαγωγίᾳ, ἤγειρε πολλὰς κατ' αὐτῆ. μάλιστα τὸν περίφημον Μαβιλιάνιον, καὶ τὴν ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Δύσιν αὐτῆ ἡ δόξα τῷ Καρδινάλ Βίονα, ὡς ἠναγκάσθη εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τῆς βίβλου, να τυπώσῃ καὶ μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκήρυξεν ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐδύνατο να εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ ἐνζυμος, καὶ ὁ ἄζυμος ἄρτος κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν καιρῶν, τῶν τόπων, καὶ τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τί ὑπόκεινται οἱ τυγχαφεῖς ὅταν γράφωσι περὶ τινος ὕλης ὅπῃ κρέμεται ἀπο τὴν γνώμην τινῶν φρατοριδίων καὶ καλογηριδίων; Ἄν ἔλαβε πολλὰς ἀντικειμένους, ἤρε καὶ πολλὰς συμβουλάς ἢ ὁμογνωμῆντας, οἵτινες, καὶ ἔγραψαν πρὸς διαυθεντευτὴν τα· Ἰδε πλατύτερον τὸν Ματζικέλην Τ. Β΄. μέρ. Γ΄. σελ. 1515. τὸν Νικέρωνα Τ. Γ΄. τὸν Ε΄ γυς ἐν τῇ πεπαιδευμένῃ Πορφύρα Τ. Γ΄. βιβλ. ε΄. σελ. 504. τὸν Βερτολόττιν εἰς τὸν βίον τα· τὸν Δελπίνον ἐν τῇ Νεῶ βιβλιῶ. τῶν Ἐκκλησιας. συγγραφ. Τ. ΙΗ΄. σελ. 20. Αὐγυστίνον Ὀλλοθίνον ἐν τῇ ἐξακολουθήσει τῷ Κιακούε, τὸν Μορέριον ἐν τῷ ἱστορικῷ Λεξικῷ, καὶ ἄλλους.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ΄.

Περὶ Μαχμέτ, ἢ Μωάμεθ Ε΄. Ὁσμάνε Γ΄. Μεσαφᾶ Γ΄. τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντινῆπόλεως, ἢ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ τῷ Χριστῷ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Ἀφ' ἧ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῷ Ἀχμέτ, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινῆπόλεως Μαχμέτ ἢ Μωάμεθ Ε΄. ἠδελφισεν ἐν πρώτοις να εὐχαριστήσῃ τὸν Χαλίλ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε τὸ βασιλεῖον, ἵδεν τὸν ἠρώτησε ποῖαν χάριν ἐζητήσεν, ἀλλ' αὐτὸς πονηρὸς ὢν, ἀποκρίνεται, « ἐγὼ ἀπέλαυσα τὸ ποθόμενον, δηλαδὴ να ἰδῶ τὸν Σηλιτάνον Μαχμέτ « Αὐτοκράτορα τῶν πισῶν Ὁθωμανῶν, μ' ὅλον τῆτο ἄλλην χάριν δεν ἐπι- « θυμῶ ἀπο τὴν ἄκραν ἀγαθότητα τῆς βασιλείας σε, εἰμι να ἀσυχω- « θῶν ὅλα τὰ νέα βάρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦσαν πεφορτωμένοι οἱ ὑπῆκοι « τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας τῷ ἀδελφῷ σε. « Ἦρσεσε τοῖστος λόγος τῷ
Τομ. IV. L Αὐτο-

Μαχμέτ ἢ
Μωάμεθ Ε΄.
Αὐτοκρά-
τωρ Ἄνατο-
λῆς ἀπὸ Χ.
Γ. 1730.

Αυτοκράτορι, και εὐδὺς ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ νέα βάρη, ἐξελαφρυνε τὸν λαόν, ἀλλὰ και ἀντάμειψεν ὅλης ἐκείνης ὅπῃ ἐσυντρέξαν εἰς τὸν ἀναβιβασμὸν τῆ, προσάζοντας νὰ διαμοιρασῶσι πολλὰ ἅπαντα κοινῶς εἰς ὅλους, και νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ καθ' εἰς εὐχάριστος εἰς τὴν κατοικίαν τῆ. Ὁ ἐπιστάτης τῆ βασιλικῆ θησαυροφυλακίᾳ διὰ νὰ μὴν ἐγγύξῃ τὸ θησαυροφυλάκιον, και διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ περισσότερο τὰς ἐπαναστάτας, ἐσυναξε τα εὐρεθέντα εἰς τὰς οἰκίας τῆ βασιλικῆ ἐπιτρόπῃ, και λοιπῶν ὅπῃ ἐθανατώθησαν, τὰ ὁποῖα ἐσυμποσῆντο σχεδὸν τεσσαράκοντα μυλλίονα γρόσια, και με αὐτὰ ἀρχίσει νὰ πληρώσῃ. Ὁ Χαλίλ ὁμως ἔκαμε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον τῆς. Ὅχι μόνον ὅσοι ἔλαβον τὰ ἄρματα εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ και πλήθος χωλῶν, τυφλῶν, γερόντων και γυναικῶν ἦλθον. Ὁ θησαυροφύλαξ με εὐμορφον τρόπον τῆ παρασαίνει πῶς εἰς τῆτο γίνεται ἀδικία εἰς τὸν βασιλέα, μάλισα δὲν ἐφάνεν ἄτε ὅλος ὁ βασιλικὸς θησαυρὸς, ὁ Χαλίλ ὀργισθεὶς ἀποκρίνεται με αὐθάδειαν πῶς δὲν ἀνίκησιν εἰς αὐτὸν, και εὐδὺς προσάζει και καταξοσχίζουσι εἰς κομμάτια τὸν θησαυροφύλακα.

§. 2. Ἐκαταλαβεν ὁ Μαχμέτ ἀπὸ τοιαύτην αὐθάδειαν τῆ Χαλίλ πῶς ἔως ὅπῃ οἱ ἀποστάται κρατῶσι τὰ ἄρματα δὲν θέλει ἠτυχεῖται, ἀλλ' ἐφοβέιτο νὰ δώσῃ μίαν τοιαυτην προταγῆν, ὅθεν ἐσοχάθη με τὸ ἡμερον νὰ κερδίσῃ τὸν Χαλίλ, διὸ τὸν κράζει και τῆ λέγει πῶς ἐξ ἀποφάσεως θέλει νὰ τῆ δώσῃ κανένα μέγα ὀφίκιον εἰς ἀνταμοιβῆν, αὐτὸς ὁμως δὲν ἐσερξεν ἀλλ' ἐπρόσφερον ἕνα μικρον κατάλογον, ζητῶν τὸν θάνατον ὄλων ἐκείνων ὅπῃ εἶχαν κακῶς διοικητεῖ τὸ βασιλείον, ἀποκρινόμενος εἰς τὸν Ἀγῶν τῶν Γιανιζάρων ὅπῃ συμβουλευτικῶ τῶ τρόπῳ ἔλεγε τῶ βασιλεῖ, νὰ τὸν δώσῃ ἑκατὸν χιλιάδας φλωρία, και νὰ τὸν ἀρήσῃ νὰ ὑπάγῃ ὅπῃ ἠθελεν, ὅτι δὲν χρειάζεται ἅπαντα, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς Κωνσταντινέπολεως ἦταν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆ. Εἰς τὸσον κατηντήσεν ἡ τόλμη τῆ Χαλίλ ὅπῃ ὅταν ὁ Μαχμέτ ὑπῆγε νὰ ζωδῇ τὴν Αυτοκρατορικὴν Ρομφαίαν κατα τὴν συνήθειαν τῶν Αυτοκρατορῶν, ὁ Χαλίλ ὑπήγαγεν ἐμπρὸς τῆ Μαχμέτ, ἐνδεδυμένος τὸ συνήθισμενον τῆ ἡπειρωτικὸν φόρεμα, ῥίπτωντας εἰς τὸν λαόν εὐς πενήκοντα παγγυῖα φλωρί, εἰς καιρον ὅπῃ οἱ ἄλλοι Αυτοκράτορες μόνον δώδεκα· μόνος τῆ ἐδιώρισεν εἰς τα πολιτικά και στρατιωτικά ὀφίκια ἐκείνης ὅπῃ ἠθελεν. Ὁ δὲν ἠναγκάθη ὁ Μαχμέτ νὰ κάμῃ συνθήκας με τῆς ἐπαναστάτας και ὑπέγραψαν τῆ πρώτη Ὀκτωμβ. ὅτι ὁ Μαχμέτ νὰ μὴν ἐνοχλήσῃ τινὰ ἐξ αἰτίας τῆς ἐπαναστάσεως, και αὐτοὶ νὰ βάλῃν κάτω τα ἄρματα, νὰ ἔχωσιν ὁμως τρία φλάμπουρα πάντοτε ἀπλωμένα, διὰ νὰ ἠμπορεν νὰ διαφεντευθῶν ἐν καιρῶ ἀναγκῆς. Μ' ὄλον τῆτο δὲν ἠσύχαζαν, ἀλλ' ἠκολούθῃν νὰ κλέπτῃν τὰ σπῆτια και ἄλλας ἀταξίας νὰ πράττωσι, μάλισα ὑποπτευθέντες πῶς μέρος τῆ πλέτῃ τῆ Κιαγιά νὰ ἦτον κρυμμένον εἰς τὸ σπῆτι ἑνος Χριστιανῶ Μανολάκη πρωτομάστορος τῶν γενναράδων, ἐδιώκησαν τὴν

την οίκίαν τε, και ἠναγκάσθη ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος νὰ προσβρεξῆ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῆ Χαλιλ.

§. 3. Τότε εἶδεν ὁ Μαχμὺτ ὅτι μὲ τὸ γλυκὺ καὶ ἡμερον δὲν ἐδύνετο νὰ τῆς ἠσυχάσῃ, σοχάζεται διὰ τῆτο τὴν ἀπάτην. Δοκιμάζει μὲ κάθε τρόπον νὰ ξεχωρίσῃ τὰς Γιαννιτζάριδες ἀπὸ τῆς λοιπῆς ἐπαναστάτας, ὑπερον προσκαλεῖ τὸν Χαλὶν καὶ τῆς πρώτης τε πεισὸς εἰς τὸ Διβάνι μὲ πρόφασιν νὰ εὐρεθῶσι καὶ αὐτοὶ νὰ εἰπῶν τὴν γνώμην τῆς εἰς τὰ ἀνήκοντα τῆ βασιλείῃ. Αὐτοὶ ἐμπιστευθέντες καὶ χαίροντες διὰ τοιαύτην τιμὴν ἦλθον εἰς τὸ Διβάνι, ὅπῃ ἀπεκεφαλίσθησαν, καὶ ἐρρίφθησαν τὰ σώματά τῆς ἔξω ἀπὸ τὸ παράδυσον, ὅθεν οἱ ἐπαναστάται τρομάξαντες εἰς τὸ ἀνέλπιστον δισκορπίσθησαν, καὶ μέρος ἐφονεύθησαν, καὶ ἄτως ἐφάνη παλιν ἡ εἰρήνη εἰς Κωνσταντινέπολιν. Ἄξιος σημειώσεως εἶναι μὴ πράξις τῆ Χαλιλ, ἣτις ἐν ταύτῳ ἀποδείχτει καὶ τὴν τόλμην τε καὶ τὴν γενναϊότητά τε. Χριστιανὸς τις Γιαννάκης καλέμενος, κρηπάλῃς εἶχε πρὸ χρόνων δανείσει τῷ Χαλιλ δὺς γρόσια, ἕτε ποτὲ τα ἐζήτησεν. Ὁ Χαλιλ εἰς ἀνταμοιβὴν τὸν κράζει καὶ τὸν δίδει χιλία φλωρία ἐπειδὴ δὲν τῷ ἐζήτησε τὰ δὺς γρόσια, μάλιςα τὸν εἶδιδε καλὸν κρέας εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Γιαννάκης εὐχαριστῶν δὲν ἤθελε νὰ τὰ λάβῃ, ὅθεν ἐρωτῶντας τὸν ποῖαν χάριν νὰ τὸν κάμῃ, ἀπεκρίθη, νὰ τὸν βαλῃ Αὐθέντην εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἄς εἶναι, λέγει ὁ Χαλιλ, καὶ εὐδὺς τὸν πέμπει εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, ὅσις θέλωντας καὶ μὴ θέλωντας ἔπρεπε νὰ τὸν ψηφίσῃ διὰ ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας, καὶ νὰ λάβῃ ὁ Γιαννάκης ὅλας τὰς τιμὰς ὡς αὐθέντης, ὅχι μόνον εἰς τὴν βασιλικὴν Αὐλὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀπὸ τὸν τότε Πατριάρχην καὶ μητροπολίτας. Τοιαύτη ὁμως ἀνεπιμενομένη ἡγεμονία τῆ Γιαννάκη, ὡς ὄναρ διελύθη, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχε χρήματα ἀρκετὰ διὰ τα συνηθισμένα δῶρα ὅπῃ προσφέρουσιν οἱ ἡγεμόνες, ὅταν ἐκλέγονται, ὅθεν ἀντὶ νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας, ἐμβῆκεν εἰς φυλακὴν.

§. 4. Μετὰ βίας ἠλευθερώθη ὁ Αὐτοκράτωρ τοιαύτης ἐπαναστάσεως, καὶ ἐγείρεται ἕτερα, διὰ παρακινήσεως τῆς θυγατρὸς τῆ πρώην Αὐτοκράτορος Ἀχμέτ, καὶ γυναικὸς τῆ θανατωθέντος ἐπιτρόπου, ἣτις διὰ νὰ ἀναβιβάσῃ παλιν τὸν πατέρα τῆς εἰς τὸν θρόνον, καὶ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τῆ ἀνδρὸς τῆς, ἐκίνησε πολλὰς Γιαννιτζάρους, ὅστινες ἔτρεχον εἰς τὴν πόλιν, ἀνάπτοντας πυρκαϊὰς, φονεοντες πολλὰς καὶ κερσεύοντες τὰ σπύτια, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπαναστασιν ὑπέφεραν πολλὰ κακὰ οἱ Χριστιανοί, πρῶγμα ὅπῃ δὲν εἶχε συνέβῃ πρότερον. Δι' ἐπιμελείας δὲ τῆ ἐπιτρόπου Οσμάν Τοπάλ, ἦτοι χωλῆ ἐπαυσε τελείως αὐτὴ ἡ ἐπαναστασις, ἕτε ἠκόσθη πλέον ὄνομα ἐπαναστάτε. Ἀσφαλισθεὶς δὲ ὁ Μαχμὺτ εἰς τὸν θρόνον, καὶ μὴ φοβόμενος πλέον ἐπαναστασιν, ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν διοίκησιν, διορίζωντας νόμιμῃ αὐστηρῆς ἐναντίον ἐκείνων ὅπῃ ἐτόλμωσαν νὰ συγχύσωσι τὴν εἰρήνην τῆς πόλεως ὑπερον θέλωντας νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὅρια τῆς βασιλείας τε ἐκήρυξε πόλεμον ἐναντίον τῆς

Ἑτέρα Ἑ-
παναστασις.

Κατορθώ-
ματα τῆ
Μαχμὺτ.

Ρωσίας και Γερμανίας, εις τον οποίον πόλεμον εδιωχθησαν οι Γερμανοί από το μέρος της Βλαχίας όπῃ ἔχον κυριεύσει. και ἔγινεν ἡ εἰρήνη τῷ 1739. κερδίζοντες οι Οἰθωμανοὶ τὸ Βελιγραδι, τὸ ὁποῖον εἶχον κυριεύσει οι Γερμανοὶ ἐπὶ τῷ Ἀχμέτ. Ἐπολέμησε και τὰς Πέρσας, και εἰρήνευσε με ὀλίγον κέρδος. ὅσως δὲ πολέμους ἔκαμε πάντοτε ἦτον ἀναγκασμένος εἰς τῶτο, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον φύσει ἡμέρος, ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην, και ἀποφεύγων κάθε τι ὅπῃ ἐδύνατο νὰ συγχίσῃ τὰς βασιλείας τῆς Εὐρώπης. Μάλιστα δια νὰ σερεῶσῃ φιλίαν με ὅλα τὰ βασίλεια τῆς Εὐρώπης, ἠθέλησε νὰ σείλῃ πρέσβεις εἰς ὅλας τὰς βασιλείας ὅπῃ ἔχον πρέσβεις εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὴν τάξιν τῶν Εὐρωπαίων. Τῶτο ὅμως δὲν ἐφάνη ἀρεσὸν και εὐλογον εἰς τὸ Διβάνι, ὅθεν δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ὑστερον δὲ ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἐτελεύτησε, ζητας ἔτι μὲν. ἐξ ὧν ἐβασίλευσεν κθ. ἴδε περὶ αὐτῆ τὴν ἐτήσιον ἱστορίαν, τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Κωνσταντινῶπολει ἐπαναστάσεων, και τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας Τ. Η΄. σελ. 278.

Οἱ σμάνης
Γ. Αὐτο-
κρά. Κων-
σταντινῶ-
λεως ἀπὸ Χ.
Γ. 1754.

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Μαχμὺτ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινῶπολεως πρὸς τὸ τέλος τῷ 1754. Οἱ σμάνης Γ. ὁ ἀδελφός τε, βασιλεὺς ἡμέρος, γλυκὺς, σάφρων, ἀγχιῆς, εἰρηνικός και φιλάγαθος, ὅλος δι' ὅλα καταγιγόμενος εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ εὐδαίμονας τὰς ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Εὐρώπης, ὅπῃ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἐμιμήθη τὴν γνώμην τῷ πρὸ αὐτῆ αὐτοκρατορήσαντος, νὰ μείνῃ δηλαδὴ εἰρηνικός, και ἐβεβαίωσε περὶ τῶτο ὅλας τὰς βασιλείας τῆς Εὐρώπης, ὕστερον ἐδίωξε ὅλας τὰς μίμης και πυγμαίης ὅπῃ ὁ Μαχμὺτ ἔτρεφεν εἰς περιδιάβατί τε, ὡς ἀναξίως τῇ μεγαλειότητι ἐνός Αὐτοκράτορος και τῇ αὐτῆ κλίσει, τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν εἰς τὸν καιρὸν ὅπῃ ἦτον σφραλισμένος εἰς τὸ βασιλικὸν παλατιον κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Οἰθωμανῶν, εἰς τὸν ὁποῖον καιρὸν ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν καλλιτέρων συγγραφέων Οἰθωμανῶν, Ἀράβων, και Περσῶν, ἐπειδὴ ἦτον δόκιμος εἰς αὐτάς τὰς τρεῖς διαλέκτας. Εἶχε μέγαν ζῆλον διὰ τὴν θρησκείαν τε, ζῆλον ὅμως ὅπῃ δὲν τον ἐκατάστανε ἐχθρὸν και διώκτην τῶν Χριστιανῶν, τὰς ὁποῖας μάλιστα ἠγάπα. Ἀξίον σημειώσεως, ὅτι ὅταν ἐπήγανε νὰ ζωδῆ τὴν Αὐτοκρατορικὴν φορμαίαν, ἐκοίταζε τρυγῶν εἰς τὸ πολυάριθμον πλῆθος, και ὅταν ἔβλεπε τινὰ Εὐρωπαῖον τὸν ἐχαίρετῶσε με μεγάλην φιλάνθρωπίαν, ἀπὸ το ὁποῖον πολλοὶ ἐσυμπέραναν πῶς θέλει φανῆ ἡμέρος πρὸς τὰς Χριστιανὰς, και τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἠπατήθησαν· διότι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Αὐτοκρατορίας τε, ἔδωκεν αὐστηρας προσαγὰς εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, και λοιπὰς ὑπεργὰς, νὰ μὴ τολμήσῃ τις νὰ ἐνοχλήσῃ τὰς Χριστιανὰς εἰς τὸν καιρὸν τῆς Αὐτοκρατορίας τε, ἢτε διὰ τὴν θρησκείαν, ἢτε δι' ἄλλην αἰτίαν νὰ ζημιωθῶσι ποτὲ εἰς τὰ ὑπάρχοντα τῆς, και δίκαιά τας. Ἀλλ' ὀλίγον καιρὸν ἐχάρησαν οι Χριστιανοὶ τοιαύτην εὐγένειαν τῷ Αὐτοκράτορος διότι ἐτελεύτησε ταχέως τῷ 1757. Σεπτεμβρ. ιη΄. αὐτοκρατορήσας χρόνης δύο, μῆνας ὀκτώ και ἡμέρας ε΄. Ζητας χρόνος ἐξήκοντα.

§. 6.

τριαρχία εἰς τὸ ἐμνήμη αὐστηρῶς παρὰ τῆ Ἐπιτροπῆ δις, ἀλλὰ δὲν ἐσυγκάτενευσεν, ὅθεν ἐργίθη ὁ Ἐπίτροπος. Τότε ὁ Καισαρείας Νεόφυτος ὁ Πάτριος εὐρῶν εὐκαιρίαν, λαμβάνει τὴν Πατριαρχικὴν αξίαν, καὶ ἐξωρίζει τὸν Σεραφεῖμ πατριαρχεύσαντα μῆνας δέκα, εἰς νῆσον Λήμνον, ὅθεν ἀπελθὼν εἰς τὸ ὄρος ἔκοιμήθη.

Νεόφυτ. Ε'.
Καισαρ.

§. 8. Ἀναβάς ὁ Νεόφυτος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ ὦν ἀπλῆς, καὶ σχεδὸν ἀγράμματος, οἱ περὶ αὐτὸν ὡς ἤδελον τὸν ἐκίλευ, καὶ τὸν ἔπαιζον, ὅθεν ὅλα ὅσα ἡ Σύνοδος ἐδιάττατε, καὶ ἀπεφάσιζεν, αὐτοὶ τὰ ἀδεύσαν, καὶ τὰ ἀνέτρεπον, δια τῆτο ἀγανακτῶσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἐποδῆσαν τὸν καταβιβασμόν τε. Εὐτυχόντων τότε τῶν κατὰ Ρωσσίας, καὶ Γερμανίας Ὀθωμανικῶν κρατευμάτων, ἠσύχαζαν οἱ ἀρχιερεῖς, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐπίτροποι τῆς βασιλείας εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μάρισα ὁ Παῖσιος ὅπῃ διέτριβε τότε εἰς Βλαχομπουδανίαν, ἀλλ' εὐτυχόντων τῶν Ρώσων, καὶ πλησιασάντων εἰς Μολδαβίαν, ἔλαβεν ἀδειαν ὁ Παῖσιος ἀπὸ τῆς Συνόδου καὶ πατριαρχίαν, νὰ ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολον, ὅπῃ εἶχε τιμὴν, βοηθειαν καὶ δεξίωσιν, ὑπερήμενος μόνον τὴν πατριαρχεῖαν, τὴν ὁποῖαν καὶ ὑσερον ἔλαβε διὰ δεύτερον, καταβιβαθέντος τῆ Νεοφύτε μετὰ ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἑπτὰ Πατριαρχεῖας.

Παῖσιος Β.
τὸ Β.

§. 9. Εὐθύς ὅπῃ ἔλαβε τὴν Πατριαρχεῖαν ὁ Παῖσιος, ἐνθυμόμενος τὰ παρελθόντα γινώσκων τὸ εὐμετάβλητον τῶν πραγμάτων, καὶ ὑποπτευόμενος ταχὺν τὸν ξεπεσμόν τε, ἐδιοίκει ἐχθρῶς ὡς ποιμῆν, ἀλλ' ὡς λύκος ἵνα συνάξῃ χρήματα, ὅθεν εὐρῶν πάλιν ὁ Νεόφυτος εὐκαιρίαν, ὅπῃ ἦτον κρυμμένοι διὰ φόβον, καταβιβάζει τὸν Παῖσιον ὑσερον ἀπο ἔτος ἐν καὶ μῆνας ἑπτὰ καὶ λαμβάνει τὴν Πατριαρχεῖαν. Ἐφυλακίωθη ὁ Παῖσιος, ἀλλὰ μετὰ 50. πηγυεῖα ἐλευθερώθη καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Γιάσιον. Οἱ δὲ περὶ αὐτὸν εὐρον γυναῖκα τινὰ Ζωὴν, ἔχασαν τὴν εἰσοδὸν τῆς γυναικῶνος τῆ Ἐπιτροπῆ, καὶ ὑποσχεθέντες τῷ ἐπιτροπῶ 50. πηγυεῖα, ἔφεραν πάλιν τὸν Παῖσιον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἔως τὸσον ὁ Νεόφυτος ἀπλῆς ὦν, καὶ ἀπατῶμενος ἀπὸ τῆς ὀρκῆς τῶν φίλων τῆ Παῖσις, ὅτι ἔδελει πλέον τὸ πατριαρχεῖον, ἐκάθιτο χωρὶς φροντίδα καὶ φόβον. Ἀλλ' ὁ Παῖσιος τὸν καταβιβάζει τῆ θρόνον μετὰ ἑνδεκα μηνῶν πατριαρχεῖαν, καὶ τὸν ἐξωρίζει εἰς Πάτμον, ὅπῃ καὶ ἐτελεύτησε.

Νεόφυτος
τὸ Β.

Παῖσιος Β.
τὸ Γ'.

§. 10. Ἐπαναλαβὼν δὲ τὸ γ'. ὁ Παῖσιος τὴν Πατριαρχεῖαν τῷ 1744. ἀρχισε νὰ κατατρέχῃ τὰς ἐναντίας, οἵτινες διέβαλλον αὐτὸν, καὶ ἔμελλον νὰ τὸν καταβιβάσωσιν ἂν δὲν ἤδελε προσεῖξῃ με πολλὰ χρήματα πρὸς τὸν ἐπίτροπον. Τότε δια νὰ ἔχῃ βοηθὸν τὸν Δέρκων Σαμψὴλ, προεβίβασεν αὐτὸν ἵνα ἔχῃ τὴν εἰσὶν καὶ τάξιν μετὰ τὸν Χαλκηδόνο, τὸν δὲ Γαβριὴλ Χαλκηδόνο ἐξώρισεν εἰς Κύπρον, καὶ μετατίθεται εἰς τὸν Χαλκηδόνο θρόνον Γωαννίκιον Πεκίς Βυζαντινὸν, ὡς δυνατόν διὰ τὰς συγγενεῖς αὐτῆ. Οἱ δὲ πρῶν Χαλκηδόνο Γαβριὴλ, λυτρωθεὶς ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, κινεῖται κατὰ τῆ Παῖσις, ὅθεν καὶ δεύτερον ἐξορίζεται εἰς Ἀΐτω, ὅπῃ καὶ ἐκινδύνευσεν ἀπάτη ἵνα

να θανατωθῆ, ἀλλὰ φεύγων τὸν κίνδυνον, καὶ τὴν ἐξορίαν, ἀρχιτεν ὁ Παῖσιος νὰ φοβῆται πολὺ. Λοιπὸν σοχάζεται μὲ τὰς λοιπὰς ἀρχιερεῖς τὸν ἀδέποτε ἀκροθέντα φοβερόν καὶ τρομακτικὸν ὄρκον, δηλαδή τῆ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς μετὰ τὴν ἐπιτάμβωνον εὐχὴν, τριτάτῃ εἰς τὸ μέσον τεθέντος, μετὰ τῆ Εὐαγγελίᾳ, τὸν φρικτὸν ἐκείνον ὄρκον ἐπέφεραν, ἀπααζόμενοι τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ὀμνύοντες, ἀρχινῶντας πρῶτος ὁ Παῖσιος. Δύναται δὲ ὁποῖος θέλει νὰ ἴδῃ τὸν σκοπὸν καὶ τὰ κεφάλαια τῆ παρόντος ὄρκου ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Κώδικι, καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας πολλῶν. ἸΑ' ἔφυλαξαν αὐτὸν τὸν ὄρκον ἕως ἢ ἐξήλθον τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ὁρθόδοξου ἀνδρός, τῆ ταῦτα γράφοντος, καὶ κατέφαγον ἐκείνον ὡς οἱ ὄνοι τα λάχανα, μῆτε θεὸν φοβιθεὶς τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν, ἕτε ἀνθρώπου ἐντραπέτες, τὰς ὁποίας εἶχον παρόντας, καὶ ἤκισαν τὸν ὄρκον· διότι εὐδὺς ἀρχισταν ὁ Παῖσιος νὰ καταδικῆ πολλὰς Ἀρχιερεῖς τῆ ἐκκλήσιας, μάλιστα τὸν Φιλιππικὸν Θεόκλητον. Ὑστερον δὲ μὴ θελήσας νὰ δώσῃ τὸ ἐτήσιον δοτικόν, ὅτῃ πληρῶνσιν οἱ Πατριαρχοὶ, ἐμπιστευόμενος εἰς τὸν ὄρκον τῶν Ἀρχιερέων, ὅτι ἢ δέχονται ἄλλον Πατριάρχην, καὶ εἰς τὰς συνωμοτάτας, ὁμοίως ὁ ἐπίτροπος, ἐνδύει τὴν Πατριαρχικὴν χλαμύδα τὴν Νικομηδείας Κύριλλον, τὸν δὲ Παῖσιον ἐτὶ 3. καὶ μῆνας 6. πατριαρχεύσαντα ἔβαλεν εἰς φυλακὴν τῷ 1748. τῆ 28. Σεπτεμ. καὶ τῆ ἐπομένη ἡμέρᾳ μετετέθη εἰς τὸν θρόνον, εἰς ἕδρην λογισθέντος τῆ ὄρκου· διότι ὁ Κύριλλος παρὰ τῆ Παῖσιου ὑποπτευόμενος ἔδωκεν ἑγγράφον ἑυόρκον περιέχον, καὶ τὸ αὐτοκαθαίρετος, ὅτι ἢ φανταζεται τοῖσιν, ἀδὲ κινεῖται κατ' αὐτῶ, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπ' Ἐκκλησίας ἐδέχθη τὸν αὐτὸν ὄρκον ὅτῃ πρότερον ἐδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς.

§. II. Ληστρικῶς ἦν καὶ παρανόμως ὁ Κύριλλος Ε'. λαβὼν τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον εὐρῶν ὑπὸ χρέος πηγυγείων πεντακοσίων, ἐπεφόρτωσεν αὐτὸν ἄλλα πεντακόσια, καὶ ἔγινε τὸ χρέος τῆ κοινῆ πηγυγείᾳ χίλια. Αὐτὸς πρῶτος ἐποίησε καὶ τὴν συνήθειαν τῆ Μικραστῆς, ἡτοῖ τῆς κατ' ἔτος ἐπιβεβαιώσεως τῆς Πατριαρχείας, καὶ ἐπεκράτησε κατ' ἔτος νὰ διδῇ ἢ Ἐκκλησία πόσους μὲν εἴκοσι πηγυγεία, καὶ πότε τριακοντα. Φεῦ τῆς παρανομίας καὶ κατὰ τὰς ἐκείνων τῶν Ἀρχιερέων, ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος, ἀπίθωτος ἦν τὸ πρῶτον, μάλιστα καὶ χρηματὰ λαμβάνων παρὰ τῆ Αυτοκράτορος, ὡς ὁ Γενναδῖος, Γσιθωρος καὶ Γωσιφ, εἰς διάστημα σχεδὸν τριῶν ἔτων νὰ εὐρεθῆ ἑξαπλοῦς ἕως χίλια πηγυγεία. Ὡς τόσον ὁ Κύριλλος προσηπτεῖον εὐλαβείας, καὶ πεπλασμένην ἀγιότητα ἔχων, ἐνομίζετο παρὰ τῆ πλῆθους, ὡς ἅγιος, καὶ ὡς τυραννὸς ἐδιοικε τὴν τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίαν διὰ δύο ἔτη καὶ μῆνας ὀκτώ, καὶ ἐκβλήθει ἐξωρίθη εἰς Χαλκιν· ἀναβιβάζεται δὲ τὸ δ' ὁ Παῖσιος τῷ 1751. Ὅμως δὲν ἠσυχάζει ὁ Κύριλλος εἰς τὴν ἐξορίαν, ἀλλ' εὐρών εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Νικομηδείας ψευδομόναχον τινὰ πλάνον ὑποκρινόμενον ἀρετὴν καὶ ἀγιότητα, ἐμεταχειρίθη αὐτὸν ὄργανον ὁ Κύριλλος κατὰ τῆ Παῖσιου, διεγείρων τὸν λαὸν κατ' αὐτῶ καὶ κηρυττων ὡς Ἀρμένιον, καὶ

Κύριλλος
Ε'.Παῖσιος τὸ
Δ'.

Λατι-

Λατινόφρονα, καὶ ἐξέται τῷ θρόνῳ ὁ Παῖσιος μετ' αἰσχύνῃς τυπτόμενος καὶ ραβδιζόμενος ὑπὸ τῶ πληθῆος· καὶ ἀντ' αὐτῆ ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πάλιν ὁ Κύριλλος. Τόσον θόρυβον καὶ ταραχὴν ἐπροξένισεν ὁ Κύριλλος, εἰς τοιαύτην περίσσειαν, ὡς νομίμως ἐκρεμάθη, καὶ δῶν τῶν ὁπαδῶν τε· καὶ ἤδελαν πολλοὶ κακοπάθει, ἂν ἡ Ἐκκλησία συμπονῶσα τὸ Χριστιανικὸν γένος δὲν ἐμεσίτευσεν μετ' ὑπερβολικὴν ποσότητα χρημάτων ἵνα τὰς ἐλευθερώσῃ.

Κύριλλος

§. 12. Κύριλλος τὸ Β΄. εὐθὺς ὅπῃ ἔλαβε τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἀπερρωσθῆ εἰς τὸν θρόνον, ἐποίησε τὸ ἔθος τῆς κατ' ἔτος ἐπιβεβαιώσεως τῆς Πατριαρχείας, ἦτοι τὴν συνήθειαν τῷ Μηκαρθεῖ, καὶ ἐπεκράτησε κατ' ἔτος νὰ δίδῃ ἡ Ἐκκλησία πότε μὲν εἴκοσι, πότε δὲ τριακοντατάλαντα, καὶ ἠύξισεν τὸ χρέος τῷ κοινῷ ὑπὲρ τὰ χίλια τάλαντα. Εἰς τὴν πρώτην τῆ Πατριαρχείαν ὑπέκριπτε τὸ φαρμάκι τῶν αἰρέσεων τε, εἰ δὲ τὴν δευτέραν ἀναιδῶς τὴν ἐξέρασε, διότι ἐδοξαζεν πῶς ὁ θεὸς εἶναι παροχῶς ἀπλῶς πάσις ἀσθεβείας καὶ αἰρέσεως, ὅτι ἡ ἀγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία δύναται νὰ σφραγίσῃ. Ἀναβαπτίζε πάντας τὰς ἔξωθεν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας προτερηχόμενης Ἀρμενίας καὶ Λατίνων παρα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διάταξιν, καὶ κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐκαλεῖ ἑαυτὸν εἶναι κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἔλεγε πρὸς τήτοις εἶναι ἑαυτὸν ὑπὲρ τὴν σύνοδον, ἔκρινε καὶ κατέκρινε μόνος πάσαν ὑπόθεσιν. Μάλιστα περὶ τῆς υποθέσεως τῆ Ἀναβαπτισμῆ αἰρῶν τὴν γνώμην πάσις τῆς Ἐκκλησίας ἐναντίαν, τὴν ἀνδίζατιν ἔδειξεν ὡς ὁ ἴδιος Αὐτοκράτωρ Ὁσμαν ἠδέλιτε νὰ μάθῃ περὶ αὐτῆς τῆς υποθέσεως, καὶ εἰς ὀλίγα λόγια ἀπεφασίσε· ἐν ταῖς περὶ Ὁσμανικῆς θρησκείας διαφοραῖς, ὁ Μωρτῆς ἀποφασίζει κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆ Ἀλκορανίς, οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσι Πατριάρχην, καὶ ἄς ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆ Εὐαγγελίᾳ, καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολίται ἄς ὑποταχθῶσιν, σὶ δὲ μὴ θέλοντες ἄς ἀναχωρησῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ ἄς μὴ συγχίζωσι τὴν πόλιν μετὰ τὰς λογοτροβίας των. Ὑστερον δὲ ἀπὸ μίαν Πατριαρχείαν πέντε ἔτων, ἐξώδη τῷ θρόνῳ καὶ ἐξωρίδη εἰς τὸ ὄρος, ὅπῃ μετανοήσας ἔζησεν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς τῆ ὁσίως καὶ θεαρέτως.

Καλλίνικος
Γ΄.

§. 13. Μετὰ τὰ Κύριλλον ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὁ Καλλίνικος Γ΄. ὁ πρῶτον Προΐλαβε, ὅτινα οἱ ὁπαδοὶ τῷ Κυρίλλῳ συναχθέντες μετ' ἄλλοις καὶ ταραχῆς καὶ ἔχοντες πληθὸς λαὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὴν ἀπόλυτον οἰκτρῶς καὶ ἐλεεινῶς ἐτυψαν χαριζόμενοι τῷ Κυρίλλῳ, ἐπατριαρχευσεν δὲ μῆνας ἕξ καὶ ὀκτώ ἡμέρας.

Σεραφεῖμ
Β΄.

§. 14. Σεραφεῖμ ὁ ἀπὸ Φιλιππηπόλεως ψήφω καὶ γνώμῃ ἀπάντων τῶν Ἀρχιερέων πλὴν τινῶν· καὶ θελήσει παντός τῆ Χριστιανικῆς συζηματοῦ, Ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν τῇ 29. Γυλιῆ 1757. διὰ δὲ τὸ ἀλαζωνικόν τε, ἀκαταδέκτον καὶ ὑπέρογκον ἐμισίδη ὕστερον παρα πάντων· καταβιβάζεται τῷ θρόνῳ καὶ πεμπεται εἰς τὸ ὄρος, ὅπῃ δὲν ἠσύχαζεν, ἀλλ' ἐν καιρῷ πολέμου ἀνταποκρίνετο μετὰ τῆς Ρώσσης, μάλιστα ἀνεχώρησε μαζὺ
της

της και υπηγεν εις Ρωσιαν. Αντι αυτη εκλεχθη Γωαννικιος Γ. Βυζαντιος ο Γππεκίς Χαλκηδόνος, ος εις μη συμφωνων εις τα αρεσκοντα τοις αρχιερευσι μετα χρονου δυω και μηνος δυω καταβιβαζεται και γινεται Πατριάρχης ο Σαμβήλ.

Γωαννικιος
Γ'.

§. 15. Μετα τον Μακάριον ο αδελφιδης αυτη Κυρίλλος Β'. νεος αν ετων 19. ελαβε τον θρονον της Αντιοχίας, αρχιδιακονος αν, δια την νεότητά τε ομως εξεβλήθη τε θρονου, και ανέβη Νεόφυτος ο Ε' μέσης. τω δε 1723. ελθόντος παλιν τε Κυρίλλου απο Κωνσταντινουπόλεως αλαμβάνει τον θρονον, και διώκεται ο Νεόφυτος. Εύρισκοντο τότε εις Δαμασκόν πολίται εγκριτοι της Βερβόλας, οτινες επρόβαλλον τω Κυρίλλω να χειροτονήσῃ Αθανάσιον Πρεσβύτερον συμπολίτην αυτων. υπετχέθη ο Κυρίλλος αλλα μετανοήσας δεν χειροτονείται ο Αθανάσιος. Γότε οι Χαλεπλίδες δια προσαγγής τε Παπα εκλέγουσι τον Αθανάσιον δια Πατριάρχην τω 1724. και ησαν δυω Πατριάρχαι ο μεν Κυρίλλος εις Δαμασκόν, ο δε Αθανάσιος εις το Χαλέπι. Απέθανεν ο Κυρίλλος και μένει ο Αθανάσιος εως τε 1728. οτε αποθανόντος αυτη, γινεται Σύλβεσρος. Ε'πι της Πατριαρχίας τε Νεοφύτου επροχώρησαν πολλοι Φραγκοπατέρες απο την Χιον χάριν διδασκαλίας των νεων, και ετως αρχισε να ριζώνεται ο Παπισμος.

Πατριάρχαι
Αντιοχ.

§. 16. Μετα τον Κοσμάν την πρώην Κωνσταντινουπόλεως, εγινεν Πατριάρχης Αλεξανδρείας Κοσμάς Γ'. 1737. ο απο Πισσιδίας, και διύθυνας τον Πατριαρχικόν θρονον οσίως και θεαρέσως ετη εννεα ετελεύτησε τω 1746. διεδέχθη δε αυτον Ματθαίος ο απο Λιβύης, Ανδριος την πατρίδα, ος εις παρατήσας τον θρονον και αναχωρήσας εις Βηκορες δια το γηρατειον, διεδέχθη αυτον Κυπριανός ο Κύπριος ος και Διάκονος αυτη εχρήματιτε.

Πατριάρχαι
Αλεξαν.

§. 17. Τελευτήσαντος τε Χρυσάνθου, διεδέχθη τον των Γεροσολύμων θρονον Μελέτιος Καισαρείας, και μετα εννεα ετη Πατριαρχίας εγινε Πατριάρχης Παρθένιος ο Καισαρείας.

Πατριάρχαι
Γεροσολ.

§. 18. Ε'πι της Αυτοκρατορίας τε Μωάμεθ υπεφερον η Κωνσταντινούπολις πολλας πυρκαϊας, μαλιστα τω 1731. Γ'ηλ. 9. οταν δια δεκα ημέρας κατακαή ολος ο Γαλατάς τω δε 1751. τοιαύτη πυρκαϊα εγινεν ωσε πυρος ανάλωμα εγιναν δεκαοκτώ μαχαλαδες. ο καθ' εις απο 600. και 700. σπητια εις τρόπον οτι 12000. σπητια εκάησαν. Περι πλέον το κτήριον των Γιαννιτζάρων, κτήριον θανμασόν δια το μεγαλειον τε επειδή ητον αρκετον να περιέχη εως 20000. ανθρωπους. Ε'τι το ωραιον τζαμί τε Σελταν Μωάμεθ λεγόμενον, εις την οποίαν πυρκαϊαν εκάησαν υπέρ των δυακοσίων Γιαννιτζάρων. Μετα βίας επαυσεν ο φόβος της πυρκαϊας, το θανατικόν εδέρισεν ως 400. χιλιάδας πολίτας, εις τρόπον οτι εφάνετο εκείνη η μεγαλη πόλις, μία εύρύχωρος ερημος. Τινάς δέν εφάνετο εις τας οδούς, ετε απο της Οθωμανές, αλλ' ολοι ησαν σφαλισμένοι εις τας οικίας των.

Πυρκαϊά εν
Κωνσταντινου-
πολει.

Εἰς τὰς ἡμέρας ἐτι τῷ αὐτῷ Σουλτάνῳ, ἐσυναβη εἰς Κωνσταντινάπολιν πρᾶγμα ὅπῃ ἤθελε προξενήσει ἕνα γενικὸν πόλεμον εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἀνδρὸν δὲν ἐβασίλευσεν ὁ ἡμέτερος καὶ διακριτικὸς Μαχμέτ. Τῷ 1740. εὐρίσκειτο εἰς Κωνσταντινάπολιν ὁ Μαρκέζος δὲ Βιζανόβα πρέσβυς τῆ βασιλείας τῆς Γαλλίας, εἰς τῶν δοκιματέρων πολιτικῶν ἐκείνη τῷ καιρῷ, καὶ εἰς ἔννοιαν μεγαλήν τῷ Μαχμέτ. Διὰ τὴν δέξιμιν ὁ Σουλτάνος τὴν ἀγάπην τε πρὸς τὸν Πρέσβυν, ἠθέλησε μίαν ἡμέραν νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τοῦ Παλατίου τε πηγαινῶντας εἰς τὸ τζαμί. Οἱ οἰκειακοὶ τῷ Πρέσβειω διὰ τὴν φανερώσωσιν ὅπως δῆποτε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τὸν Σουλτάνον, ἐβάλλησαν εἰς τὰξιν ἔξω τῆς δύρας τῷ Παλατίῳ, χαριετώντες του μὲ τὰ ἄρματα κατὰ τὴν τάξιν τῶν Εὐρωπαίων. Κατὰ δυσυχίαν ἕνα τηρέει ἦτον γεμάτου μὲ βόλι χωρὶς νὰ τὸ ἱεῦρη τινὰς, καὶ τὸ βόλι ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τῷ Σουλτάνῳ, καίωντας τὴν κορυφὴν τῶν πτερῶν τῷ Καλλικίῳ τῷ Σουλτάνῳ. Εὐκόλα δύναται νὰ συμπεραθῇ τινὰς τὴν ὁρμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ὤρμησαν οἱ βασιλικοὶ σωματοφύλακες ἢ ἐρρίφθησαν κατὰ τῶν Γαλλῶν. Ἄλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ ἐμποδίζωντάς τες ἐπρόσθεσε μόνον νὰ τῆς φυλακώσωσιν λέγων, νὰ ἐξεταχθῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ἂν εὐρέσωσιν ἀδῶσι, νὰ μὴ τιμωριδῶσιν, εἰδὲ εἶναι ἔνοχοι, νὰ καμὴ μίαν ἐκδίκησιν ὥστε νὰ ἴδωσιν οἱ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης πῶς ὅσον ἡμέτερος ἦν νὰ συγχωρῇ, ἄλλο τόσο σκληρὸς θέλει εἶναι νὰ ἐκδικῆται. Δὲν ἔλειψαν τότε ὅλοι οἱ Πρέσβεις ἐν Κωνσταντινῶν πόλει διάγοντες νὰ παραστήσωσι τῷ Αὐτοκράτῳ πῶς τὸ πᾶγμα ἦτον ἀνέλπιστον, καὶ ἐξ ἀπροσεξίας, ἐπειδὴ δὲν ἐξεταχθῆσαν ἀκριβῶς πρότερον τὰ τηρέκια, πῶς συμβαίνει συχνάκις εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἄλλα πολλὰ, εἰς τὸν τρόπον ὅτι κατεπέοδη ὁ Σουλτάνος, καὶ ἐπέσρεψε πάλιν τὴν προτέρην τε ἔννοιαν πρὸς τὸν Πρέσβυν τῆς Γαλλίας ἐλευθερώσας πάντας.

Θάμας Κελικάν.

§. 19. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ αὐτῷ Μαχμέτ ἐφάνη ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὁ περίφημος Ναδὶρ Σχάχ, γνωστὸς εἰς ὄνομα Θάμας Κελικάν. Οὗτος ἀπὸ ταπεινῆς γονεῖς γεννηθεὶς, ἔμεινεν ὀρφανὸς νέος, καὶ ἀδικηθεὶς ἐν τῇ πατρίδι αὐτῷ διὰ τὴν κληρονομίαν ἀπὸ τὸν πατέρα τε ἠνώδη μὲ λησῆς καὶ ἐκέρσεως τῆς διαβάτας, ἄλλ' ἐπιτάθη καὶ κατεδικάσθη νὰ δαρθῇ ἕως θανάτου. Μία δὲ ἀπόκρισις ὅπῃ ἔδωκε πρὸς τὸν Σχάχ Θάμας τῆς Περσίας, ἐσάθη ἡ σωτηρία τῆς ζωῆς τε, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς λαμπρᾶς τε τύχης, διότι ἐρωτηθεὶς διατὶ ἔγινε ληστής, ἀπεκρίθη, “ βλέπων τὴν μὲν Περσίαν ὑποταγῆν, μὲν παρὰ τῷ Μαχμέτ, τὸ δὲ βασιλεῖον ἀνευ βασιλείας, τὰ δὲ ὑπάρχοντά με εἰς χεῖρας τῶν συγγενῶν μου, ἐσπενωχρήθη νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὸ τὸ μέσον ἵνα ζήσω. Τὸν ἔλαβε τότε εἰς ἀγάπην ὁ Σχάχ Θάμας, τὸν ἔλαβεν εἰς ἐπίσκεψίν τε, καὶ τὸν ἀνόμασε Θάμας Κελί, ἦτοι ὄμιλος τῷ Θεῷ. Ὑστερον ἰδὼν αὐτὸν ἄξιον εἰς τὸν πόλεμον, τὸν ὑψωσεν ἕως εἰς τὸ τῷ Ἀρχιστρατήγῳ ἐπάγγελμα, καὶ τότε ἀνομάθη Θάμας Κελί Κάν. Αἱ ἀνδραγαθίαί τε, οἱ πόλεμοι καὶ νίκαι κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, τῶν ὁποίων ἐκέρχισεν ὅλας τὰς τόπας ὅπῃ εἶχον κυριεύσει, τὸν ἐκέρχισε τὴν δυνάμιν καὶ

και αγαπην σωμα εις τα στρατεύματα της Περσίας, ὡς καταβιβάζει τῷ θρόνῳ τὸν βασιλέα, καὶ ἀναβιβαζῆ τὸ βρέφος τε, καὶ γίνεται διοικητὴς τῆς βασιλείας ἕως νὰ αὐξήσῃ τὸ νήπιον, καὶ τότε ὠνομάθη Βελί Νιμέτ, ἦτοι Εὐεργέτης τῷ γένει. Αἱ νίκαι δὲ ὅπῃ κατ' ἡμέραν ἔκαμνε κατὰ τῶν ἔχθρῶν, τὴν δύναμιν καὶ φήμην τὸν ἀπέκτησαν ὡς κηρύττεται μόνος τε, Βασιλεὺς Περσίας τῷ 1736. καὶ ὠνομάθη Ναδὶρ Σχάχ. Τὸ πρῶτον πρᾶγμα ὅπῃ ἔκαμνε εὐδὺς ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον ἐσάθη νὰ συνάξῃ χηρήματα ἵνα ἀκολουθήσῃ τῆς πολέμου τε καὶ τὰς νίκαις τε ὁδὸν κράζει τῆς Μωλάδες, τὰς ἐρωτᾷ εἰς τί μεταχειρίζονται τὰ εἰσοδήματα τῆς; Πάντες ἔτρεμον, καὶ εἰς ἐτόλμα νὰ ἀποκριθῇ. Ἐλαβε θάρρος τέλος πάντων εἰς, καὶ τὸν λέγει, ὅτι μέρος ἐμεταχειρίζοντο κατὰ τὴν διαταγὴν ἐκείνων ὅπῃ τὰ ἄφισαν εἰς ἔργα ἐλεημοσύνης, καὶ μέρος εἰς τὴν ζωτροφίαν τῶν Μωλάδων ἵνα δέονται διὰ τὴν τῷ βασιλεὺς καὶ βασιλείας εὐδαιμονίαν. Τότε ἀπεκριθὴ αὐτοῖς, ὅτι μάταιαι ἦσαν αἱ προσευχαίτων, ἐπειδὴ ἡ Περσία πρὸ πολλῆ εὐρίσκετο εἰς τὴν δυσυχίαν, μάλισα αἱ ἐδικαί τε προσευχαί καὶ τῶν στρατιωτῶν τε ἦσαν ἰσχυρόταται τὸσον, ὡς τὸν ἀπέκτησαν τὸ βασίλειον, ὁδὸν δίκαιον αὐτοὶ οἱ στρατιῶται νὰ λάβωσι τὰ εἰσοδήματα τῶν Μωλάδων. Εὐδὺς ἐδιώρισε μίαν ἀκριβὴν καταγραφὴν, καὶ πέρνει ὅλα τὰ πλῆθη τῆς λέγων, ὅτι εὐρίσκεται, εἰς ἀνάγκην νὰ πληρώσῃ τὰς στρατιῶτας τε, καὶ ὅτι ἂν ὁ λαὸς εἶχε χρεῖαν ἀπὸ τῆς Μωλάδες καὶ Γμάμιδες, ἅς τὰς θρέφῃ ὁ λαὸς, ἐπειδὴ διὰ λογῆς τε δὲν εἶχε χρεῖαν ἔτε τῆς ἐπιστήμης των, ἔτε των προσευχῶν τῆς, ἔτε ἀγαπᾷσε νὰ τρέφῃ τὸσος ὀνηρῆς, μάλισα ἂν ἤθελεν νὰ γίνῃν στρατιῶται ἤθελε πληρῶσῃ τὸν κατ' ἕνα κατὰ τὴν ἀξίαν τε. Τοῦτο βέβαια δὲν εἴδυτο νὰ κατορθώσῃ εἰμὶ ὁ Θάμας Καδικάν, ἦτοι εἷας δεσπότης καὶ στρατηγὸς με πολυάρθμον στρατεύματα πισῶν ἔ γεγυμνασμένων στρατιωτῶν, ἀνώτερον παντὸς στρατηγῆματος τῶν Μωλάδων, εἰς ἕνα βασίλειον σκλάβων καὶ δάλων. Ὑπερὸν υπέταξε τὸ βασίλειον τῷ Μογὸλ, ὑποχρέωσε τὰς Ἰνδὰς εἰς βαρῆα σερῶν, μάλισα λέγουσι πῶς ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν ἔφερε περιοσότερον ἀπὸ ἑξακόσια μιλίονια χρυσί. Αὐτὸς ἤθελεν ἀφανίσῃ τὸ βασίλειον τῶν Ὀθωμανῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἂν δὲν ἐφρονεῖτο ἀπὸ τῆς ἰδίας τε στρατηγῆς τῶ 1747. ὅχι τὸσον διὰ τὰς πολλὰς τε σκληρότητας, καὶ ἀδικίας, ὅσον διατὶ ἐμελετῆσε νὰ μεταβάλῃ τὴν θρησκείαν τῶν Περσῶν. Διότι αὐτὸς ἐπρόσβαξε τὰς Εἰβραῖας, Χριστιανὸς, καὶ Τέρκας νὰ μεταφράσωσι τὰ ἱερά τῆς βιβλίας εἰς Περσικὴν διάλεκτον, καὶ ἄφ' ἧ τὰ εἶδε λέγει πῶς καμμία ἀπὸ αὐτὰς τὰς θρησκειὰς δὲν τῷ ἤρσεν, ἀλλ' ἂν ὁ Θεὸς τὸν δώσῃ ζωὴν, ἤθελε συστήσῃ αὐτὸς μίαν νέαν θρησκείαν τελειωτέραν αὐτῶν, καὶ ἤθελε τελειώσῃ αὐτὸν τὸν γελοιώδη σοφασμὸν ἂν δὲν ἐμποδίζετο ἀπὸ τῆς συχνῆς πολέμου. Αὐτὸς εἶχε πέμψει καὶ μίαν λαμπρὰν πρεσβείαν εἰς Ῥωσίαν τῷ 1741. συνισαμένην ἀπὸ 12. χιλιάδας στρατιωτῶν, ἀπὸ τῆς ὁποῖας δὲν ἐμβήκαν εἰς Ῥωσίαν εἰμὶ μόνον τρεῖς χιλιάδας, με πρόφασιν νὰ διαμοιράσῃ με τὴν

Κατόρθω-
ματα αὐτῆ.

Ρωσίαν τὰ πλῆτη ὅτῃ εἶχε λαβῆ ἀπὸ τὸ Μογὸλ, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆ ἤτον νὰ ζητήσῃ τὴν Ελισάβετ, ἣτις δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναβῆ εἰς τὴν θρόνον, διὰ γυναικα, καὶ νὰ γίνῃ Χριστιανός. Πολύ τολμηρὸν ἐφάνη τοῖστων ζήτημα τῇ Ρωσίᾳ καὶ ἀπερρίφθη. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτον τόσον αὐστηρὸς καὶ δίκαιος, ὅτῃ ἐκαταδίκασε τὸν υἱὸν τῆ νὰ πνιγῇ εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῆ οἴκῃ ὅτῃ εἶχε καταδαφίσῃ ὁ αὐτὸς υἱὸς τῆ, ἀδικῶν ἕνα τῶν πολιτῶν, καὶ εὐθὺς ἔγινε ἀφαιρέντος δὲ τῆ σώματος ἐπὶ τῆς γῆς μετὸ σχοινίον δεμένον εἰς τὸν λαμβόν, ἔδειξε σημεῖα ἐπι ζωῆς, τότε οἱ περιεσῶτες, ἠθέλησαν νὰ τὸν συμβουηθῆσωσι, καὶ ἂν εἶναι τρόπος νὰ τὸν ἀναστήσαν. Τῆτο μαθὼν ὁ Ναδιρ ἐπρόσασεν εὐθὺς ἐκ δευτέρῃ νὰ θανατωθῇ. Αὐτὴ ἡ σκληρὰ δικαιοσύνη μετεβάλλθη ὑπερον εἰς αὐστηρὰν σκληρότητα, θανατώσας πολλὰς ἀδικῶς καὶ ἀπηνῶς διὰ τὴν παραμικρὰν ὑποψίαν. Ἰδε περὶ αὐτῆ Λεανδρον δὲ Σάντα Κρότζε Οὔδοιπορ. ἐν Περσίᾳ, καὶ Μεσοποταμίᾳ, τὸν Ὀπτιέρον Οὔδοιπ. Τηρκ. καὶ Περσ. Ἰστορίαν ἐκ τῆς Περσικῆς μεταφραστ. εἰς τὴν Γαλλικ. παρὰ τῆ Γ' ὠνες. Τὴν ἐτήσιον πολιτικὴν Ἰστορ. Δοκίμιον περὶ τῶν ταραχῶν τῆς Περσίας καὶ Γεωργίας, Γαλλισι καὶ ἄλλης.

Καταδρομὴ
ἐν Βλαχίᾳ
κατὰ τῶν
Ὀρθόδοξων.

§. 20. Τῷ ἐβδόμῳ ἔτει τῆς Αὐτοκρατορίας τῆ Μαχμὲτ, ἠγνυ τῷ αΨλζ'. πολεμῶντων τῶν Γερμανῶν ἐν Βλαχίᾳ, καὶ ἐπηρεχομένων εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Βλαχίαν (πρὸς διασολὴν τῆς Γερμανικῆς Βλαχίας ὅτῃ εἶχον ἐξηστίαται πρότερον οἱ Γερμανοὶ) ἐπροχώρησαν καὶ εἰς τὸ Καμπολύγγο, εἰς τὸ ὁποῖον εὗρίσκετο μοναστήριον τῶν ἡμετέρων Ὀρθόδοξων. Οἱ Γησβίται ὅτῃ ὡς Μισσιονάριοι ἦσαν μετὸν Γερμανὸν Ἀρχιερατήγον, τὸν ἐπαραινῆσαν νὰ βιάσῃ τῆς ἡμετέρας Ὀρθόδοξης, ἢ νὰ ἀποσατήσωσιν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ὑποταχθῶσι τῇ Λατινικῇ ἢ νὰ δώσωσιν αὐτὸ τὸ μοναστήριον εἰς αὐτῆς, διὰ νὰ ἡμπορέσταν ὑπερον μετὸ κολακείας, καὶ τεχνεύματα νὰ ἀπατήσωσιν ἐκείνους τὰς ἀπλῆς Χριστιανῆς, καὶ νὰ τῆς φέρωσιν εἰς τὰ δόγματα τῆς. Ἀκούσαντες τοιαύτην ἄνομον προσαγὴν τῆ Ἀρχιερατήγῃ οἱ Ὀρθόδοξοι μοναχοὶ, ἠνώδησαν μετὸς προεσῶτας τῆ τότε, καὶ ἐπαρρησιάζοιεν πρὸς αὐτὸν, λέγων εἰς ἔμπερος τῆς Γερμανικῆς διαλέκτῃ καὶ τῆς Λατινικῆς ταῦτα. „ Ἡ ὑπερβολικὴ χαρὰ „ ὅτῃ τὸ γένος μας ἔλαβε, βλέπωντας πῶς ἔλαβε τὴν τύχην νὰ ζήσῃ „ εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆ λαμπροτάτῃ Οἴκῃ τῆς Ἀσρίας, αἰφνιδίως ἐ „ συγχίσῃ ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις ὅτῃ ἀπροσδοκῆτως μας προξενῆσι διὰ νὰ „ μᾶς υποχρεώσωσι νὰ ἀφήσωμεν ἐκείνην τὴν θρησκείαν, εἰς τὴν ὁποίαν „ ἐγεννήθημεν, ἀνεδράφθημεν, καὶ ἠξύνθημεν, καὶ ὅτῃ ἔλαβον οἱ προ „ πάτορες μας εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. „ Ποτὲ δὲν ἠθέλαμεν πιστεύσῃ πῶς ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων εἰς τὰς „ ἐπαρχίας τῆ ὁποίᾳ ἐλευθέρως πολιτεύεται ἡ θρησκεία τῶν Λυθιανι „ σῶν καὶ Καλινισῶν, ἐμελλε νὰ συγχίσῃ τὴν ἐδικὴν μας, ὅτῃ ἐπιο „ δῶς δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν, εἰμὶ ὅσον θέλει νὰ διατηρῇ ἀκρι „ βῶς τὰς τελετὰς ὅτῃ ἐδιατήρησαν οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων „ καὶ

„ και αποσρέφεται τινὰ πραγματὰ ὅτῃ ἐνεωτέρισαν οἱ τῆς Ρώμης Ἀρ-
 „ χιερεῖς εἰς τὰς μεταγενεστέρας αἰῶνας. Τὸ νὰ μᾶς ἀρπαζωτῶν οἱ Τερ-
 „ κοι τὰς Ἐκκλησίας μας, δὲν μᾶς φαίνεται παράδοξον, ἐπειδὴ εἶναι ἔχ-
 „ θροὶ φανεροὶ τῆ Χριστιανικῆ ὀνόματος· τῆτο δὲ νὰ κρατῆτε ὑμεῖς ὅτῃ
 „ ὡς ἀδελφὰς ἔχομεν, μᾶς φαίνεται πολλα σκληρὸν, καὶ ἠμποροῦμεν νὰ
 „ εἰπῶμεν περὶ τὰτα, τὸ ρηθὲν παρὰ τῆ Προφητάνακτος Δαβὶδ, εἰ ὁ
 „ ἐχθρὸς μὲ καταρῶτο μὲ, ὑπὲνεγκα ἂν, σὺ δὲ ἀνθρῶπε ὁμόψυχε,
 „ ὀδηγέ μὲ καὶ γνωσέ μὲ; Γ'δέτε τιν Ἀριστοκρατείαν τῶν Ἐννετῶν
 „ πῶς περιποιεῖται τὰς ὑπὲκούς τῆς Γραικῆς. Αὐτὴ μόνῃ φαίνεται νὰ
 „ καταλαμβάνῃ ἐντελῶς τὴν τέχνην τῆ διοικεῖν τόπως Γραικῶν ἐπειδὴ καὶ
 „ (ὡς μᾶς βεβαιῶσιν οἱ πραγματευταί μας, οἵτινες διὰ τὸ ἐμπορίοντας ἀπέρ-
 „ χονται εἰς Βενετίαν) ὅτι ὄχι μονον δὲν τὰς ἐνοχλεῖ διὰ τὸ ρητόν τῆς, ἀλλὰ
 „ θελεῖ ἔτι, πῶς καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν πόλεων νὰ συμφωνῶσιν εἰς πολλα
 „ πράγματα μὲ τὰς συνθηκάς τῶν ὑπὲκῶν, καὶ παρῆρσιαζνται πολ-
 „ λακίς ὁμῶ μὲ αὐτὰς εἰς τὰς ἱεράς τελετάς εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν
 „ Γραικῶν. Διὰ τῆτο ἡ Γραικία πᾶσα, παρακαλεῖ ἀδιακόπως τὸν Ὑψι-
 „ στον νὰ τὴν κάμῃ μίαν φορὰν νὰ εὔρεθῇ ὑποκάτω εἰς μίαν διοίκησιν
 „ τοσον εὐτυχῆ, γνωρίζοντα ἤδη ἐμπρακτικῶς ὅτι τὰ βασιλεία τῆς Κύπρου,
 „ Εὐρίπῃ, Κρήτης, Μωρέως ἀνθίσαν καλῆτερα εἰς τὰς ὀλίγας χρόνας
 „ ὅτῃ ἔζηταν ὑποκάτω εἰς τὸν Λεοντα τῶν Ἐννετῶν, πάρεξ εἰς τὰς μα-
 „ κρυνὰς αἰῶνας τῆς διοικήσεως τῶν αἰετῶν τῶν ἰδίων Γραικῶν Αὐτοκρα-
 „ τῶν. Ἡμεῖς αἱ δύο ἐπαρχίαι Μολδαβίας καὶ Βλαχίας ἐσαθμῆμεν
 „ ἀναμφιβόλως αἱ πλέον εὐτυχησμένα ἀπὸ ὅσας ὑπέταξεν ἡ Ὄθωμα-
 „ νικὴ Πόρτα, ἐπειδὴ καὶ μόναι ἡμεδα ὅτῃ ἔχομεν ἡγεμόνας τῆ γένους
 „ μας, καὶ τῆς θρησκείας μας. Μ' ὄλον τῆτο δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐξη-
 „ γήσωμεν τὴν χαρὰν ὅτῃ ἐδοκιμάσαμεν, ἰδόντες νῦν ὅτι ἡ θεία πρό-
 „ νοια μᾶς ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῆ Καίσαρος, γνωρίζοντες δι' ἄκραν εὐδαι-
 „ μονίαν νὰ ἔχωμεν δι' αὐθέντην μας ἕνα ἡγεμόνα ὅτῃ πισειεὶ ὡς ἡμεῖς
 „ τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτῃ σέβεται ὡς καὶ ἡμεῖς τὸν σαυρόν, ὅτῃ ἐπικα-
 „ λῆται ὡς ἡμεῖς τὸ ἱερόν ὄνομα τῆ Γ'ησῆ Χρισῆ. Δεόμεδα τοι-
 „ γαρῆν ἐνδοξώτατε Ἀρχιεράτηγε, πρόσφερε εὐνοϊκῶς ταύτας μας
 „ τὰς ταπεινάς ἱκεσίας εἰς τὴν εὐαγγελίαν τῆ Καίσαρος, ἵνα μὴ
 „ θελήσῃ νὰ συγχωρήσῃ νὰ ἐνοχλῶνται εἰς μίαν ὑπόθεσιν τόσον με-
 „ γάλην, ὡς ἐκείνην τῆς συνεδήσεως, οἱ νέοι ὑπὲκοοι ὅτῃ εἰ Οὐρανός
 „ τῆ ἐπρόσφερε.

Τοιαύτη ἰσχυρὰ καὶ ἐνθερμὸς ὁμιλία τῆ μοναχῆ, ἐκατάπειτε τὸν
 Ἀρχιεράτηγον νὰ μὴ τὰς βίαση, ἀλλὰ νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Αὐτοκράτω-
 ρα Κάρολον ε'. Οἱ Βλάχοι ὁμῶς βιασθέντες ἀπὸ τὰς πανουργίας τῶν Γ'η-
 σιτῶν καὶ φοβηθέντες μήπως τὰς ἀναγκαστοὶ νὰ προδώσωσι τὴν Ὁρδο-
 ξίαν, ἐσυνάχθησαν, καὶ ἠνώθησαν μὲ τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Κων-
 σαντῖνον τὸν Μαυροκορδάτον, καὶ ἐδίωξαν τὰς Γερμανὰς εἰ μόνον ἀπὸ τὸν
 τόπον

τόπον τῆς Βλαχίας ὅπῃ τότε εἶχον κυριεύσει, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τον τόπον ὅπῃ εἶχον ἐξουσία τον ἀπερασμένον πολέμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ Μαρίας Τηρεσίας, Καρόλα Ζ΄. καὶ Φραγκίσκου Α΄. Αὐτοκράτορων Δύσεως, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. Ι.

Μαρία Τηρεσία Αὐτοκράτειρα Δύσεως ἀπὸ Χ. Γ. 1740

Κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὸ βασίλειον.

Μετὰ τὸν θάνατον Καρόλα ε' Αὐτοκράτορος Δύσεως τῷ 1740. διέδεχθη τὸ Πατρικὸν βασίλειον, μὴ ἔχοντας τῆ Καρόλα κληρονόμον ἀρσενικόν, ἡ θυγάτηρ αὐτῆ Μαρία Τηρεσία, κατὰ τὴν Πραγματικὴν Διαταγὴν, ἀλλὰ βλέπασα πῶς καὶ πολλαὶ ἐπαρχίαι τῆς πατρικῆς κληρονομίας, καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἄλλων βασιλέων, ὅπῃ ἐκίνησαν εὐδὺς μετὰ τὸν θάνατον τῆ Καρόλα, ἐχρηάζοντο πολλὰς ἵνα ὑποφέρωσι τὸ βαρὺ φορτίον τῆς διοικήσεως, ἔλαβε σύντροφον εἰς τὴν διοίκησιν τὸν ἄνδρα τῆς Φραγκίσκου Στέφανον. Εὐδὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς, κηρύττησι πόλεμον κατ' αὐτῆς, ὁ Δαξ τῆς Βαβαρίας, οἱ βασιλεῖς τῆς Πολωνίας, Γαλλίας, καὶ Γαλλίας, οἵτινες μ' ὅλον ὅπῃ εἶχον ὑποσχεθεῖ νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν πραγματικὴν διαταγὴν Καρόλα ε'. καὶ νὰ γνωρίσωσι τὴν Μαρίαν Τηρεσίαν δι' Αὐτοκράτειραν, εἶρον προφάσεις, καὶ δὲν ἔσεργαν, ζητῶντες μέρος τῆς κληρονομίας. Οὗ δὲ Φριδέρικος βασιλεὺς Πρωσίας χωρὶς λογοτριβᾶς ἐμβαίνει εὐδὺς εἰς τὴν Σλεσίαν μὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας στρατιωτῶν, ζητῶν νὰ λάβῃ μέρος αὐτῆς. Ἡ Μαρία Τηρεσία βλέπασα ἀπὸ κάδε μέρος ἕνα φοβερὸν ἐχθρὸν, καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἀντισταθῇ εἰς ὅλας, προστρέχει εἰς τὰς Οὐγγρας, τῶν ὁποίων βασίλισσα ἔχε πρὸ ὀλίγου σφεδᾶ, καὶ ἔχασα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τον υἱόν τῆς Γωσήφ, ἔτι νήπιον, λέγει εἰς Λατινικὴν διάλεκτον εἰς ὅλας τὰς πρωτεύοντας Οὐγγρας εἰς Ποζώνιον συναγμένους „ παραιτημένη ἀπὸ τὰς φίλας „ μὲ, καταδιωγμένη ἀπὸ τὰς ἐχθρὰς μὲ, πολεμημένη ἀπὸ τὰς πλεον „ σενὲς συγγενεῖς μὲ, δὲν ἔχω ἄλλο καταφύγιον εἰμὴ τὴν ἐμπιστοσύνην „ σας, τὴν ἀνδρείαν σας, καὶ τὴν σθερότητά μὲ. “ Τοιαῦτα λόγια εἰς τὸ σῶμα μιᾶς γυναικὸς, μιᾶς Αὐτοκρατορίσσης καὶ βασίλισσης τῶν Οὐγγρων, ὅπῃ εἶχεν εἰς χεῖρας ἕνα νήπιον ἱερὸν διὰ νὰ εἰπῶ ἕτως, ἐπροξένησαν τὸ ἀποτέλεσμά τῆς καὶ μιᾶ φωνῇ „ κράξοσι πάντες Μο-

„ ria-

„ riamur pro rege nostro Maria Theresia , ἄς ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆ
„ βασιλείας ἡμῶν Μαρίας Τηρεσίας.

§. 2. Ἔως τόσον οἱ ἐχθροὶ ἐπροχώρησαν , ὃ Δὲξ τῆς Βαβαρίας κυριεύει τὴν Πράγαν , καὶ ἐφέρεται βασιλεὺς Βοημίας τῇ 7. Δεκεμβ. 1741. καὶ μετ' ὀλίγον ἐκλεγεται βασιλεὺς Ρωμαίων , καὶ κηρυττεται Ἀυτοκράτωρ τῷ 1742. εἰς ὄνομα Καρόλου Ζ'. Οὗτος ἦν υἱὸς Μαξιμιλιανῆς Ἐμμανηλ Ἐλέκτωρος τῆς Βαβαρίας γεννηθεὶς τῷ 1697. καὶ ἔλαβε διὰ γυναικα τῷ 1722. μίαν τῶν θυγατέρων Γ'ωσήφ Α'. Ἀυτοκράτορος , ὃθεν Φανόντος Καρόλου ε'. δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ τὴν Πραγματικὴν Διαταγὴν , ἕτε νὰ γνωρίσῃ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα Καρόλου ε'. διὰ νόμιμον κληρονόμον ὅλων τῶν πατρικῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ Μαρία Τηρεσία ἐναντιεῖται εἰς τοιαύτην ἐκλογὴν τῷ Καρόλῳ , καὶ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν συμμάχων τῆς , τὴν πίσιν ἐκείνων τῶν βασιλέων ὅτι ὑποσχέθησαν νὰ διαυθεύσωσι τὴν Πραγματικὴν Διαταγὴν , ἀλλὰ ματαίως , ὃθεν ἠναγκάσθη νὰ εἰρηνεύσῃ μὲ τινὰς τῶν ἐχθρῶν τῆς δίδου αὐτοῖς μέρος τῶν ἐπαρχιῶν τῆς , ἵνα κινήσῃ τὰ ἄρματα τῆς κατὰ τῷ Καρόλῳ Ζ'. Ἀλλ' ἠπατήθη , μάλιστα ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας , ὅστις μ' ὅλον ὅτι ἔλαβε τὴν ἄνω καὶ κάτω Σλεσίαν , ἠύρε πρόφασιν πῶς ἐπειδὴ ἡ Μαρία Τηρεσία δὲν θέλει νὰ γνωρίσῃ διὰ νόμιμον Ἀυτοκράτορα Κάρολον Ζ'. δὲν ἠμπορῆσε νὰ μείνῃ εἰς τὴν εἰρήνην , ὃθεν ἠνώθη μὲ τὰς ἐχθρὰς τῆς καὶ ἐγέναν αἱ δύο περίφημα συμμαχίαι , ἡ μὲν ἐν Βορρατιῷ ἢ Βορρῆς μεταξύ Μαρίας Τηρεσίας , Ἀγγλίας , Σαρδινίας καὶ Οὐλανδίας , ἡ δὲ ἐν Φραγκοφρεσίῳ μεταξύ Καρόλου Ζ. καὶ τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας , Πρωσίας , Σβετίας καὶ τῷ Ἐλέκτωρος τῷ Παλατινῷ. Καὶ ἀγκαλὰ ἡ Μαρία Τηρεσία ἐνίκηθη ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῶν Γάλλων εἰς Φοντενοί , καὶ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῷ βασιλέως τῆς Πρωσίας εἰς Φριεδβέργιον , μ' ὅλον τῆτο ἐμβαίνει Στραμβεύσα εἰς Φραγκοφῆρτον , καὶ κάμνει νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἄνδρα τῆς δι' Ἀυτοκράτορα τῇ 13. Δεκεμβ. 1745. ἐν ὀνόματι Φραγκίσκου Α'. ἐπειδὴ καὶ πρὸ ὀλίγου ἔχεν ἀποθάνει Καρόλος Ζ'. Ἐνα τοῖστον τολμηρὸν , καὶ εὐτυχὲς ἐπιχείρημα ἐτάραξε τόσον τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας , ὥστε χωρὶς ἀργοπορίαν παραβαίνει τὰς συνθήκας τῶν συμμάχων τῆς , ἐνώνεται μὲ μίαν Τηρεσίαν , καὶ γνωρίζει δι' Ἀυτοκράτορα τὸν Φραγκίσκον. Ἀπὸ τῆτο παρακινήθέντες οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ἀφῆσαν τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας , καὶ ἐξηκολέθησαν μόνοι τὰς τὸν πόλεμον , ἀλλὰ τέλος πάντων ἐγένε γενικὴ εἰρήνη εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην τῷ 1748.

§. 3. Μία τοιαύτη εἰρήνη ἔπρεπε νὰ μείνῃ διὰ πολὺν καιρὸν , ἀλλ' οἱ βασιλεῖς ὅταν δὲν δύνονται νὰ κατορθώσωσι τὸν σκοπὸν τῆς , εὐκόλα κλίνωσι εἰς εἰρήνην , ὑποσχόμενοι μεθ' ὅρα ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ φυλάξωσι τὰς συμφωνίας , καὶ συνθήκας τῆς εἰρήνης , ὅταν δὲ εὐρωσιν εὐκαιρίαν , μ' ὅλον ὅτι δὲν ἔχουσιν αἰτίαν νὰ κινήσωσι πόλεμον , εὐρίσκεισι μυρίας προφάσεις , ὁμνύουσι πῶς ἀναγκασμένοι εὐρίσκονται , καὶ πῶς

Κάρολος Ζ.
Ἀυτοκράτωρ Δύσεως
ἀπὸ Χ. Γ'.
1742.

Φραγκίσκος
Α'. Ἀυτοκράτωρ Δύσεως
ἀπὸ Χ. Γ'.
1745.

πως δεν παραβαίνεσι τὰς συνθήκας, καὶ κινῶσι πόλεμον ἀδικόν, καθὼς ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ὕψερον ἀπὸ μίαν ὀλιγοχρόνιον εἰρήνην, κινῶ πόλεμον κατὰ τῶν Γερμανῶν τῷ 1756. ἕνας τοιοῦτος ἀδικὸς πόλεμος ἐπαρμήνησε σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην κατ' αὐτῆ, μάλιστα τῆς Ρώσσης, καὶ Γαλλίας· δις εἰσῆλθον οἱ Ἀβεριακοὶ εἰς Βερολίνον, καὶ ἐδιαγμίσαν αὐτὸ χωρὶς νὰ δυνηθῇ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας νὰ ἀντισταθῇ, ὅστις ἔπρεπε νὰ νικηθῇ κατὰ κράτος, μάλιστα ὕψερον ἀπὸ τὴν ἐνδοξον νίκην τῶν Ἀβεριακῶν εἰς Χοτεμίτζ, ἃν δὲν εἶχε τὴν κρῖφιον βοήθειαν Πέτρου Γ'. Ρώσσης, ὅστις προδίδων τὸ γένος τε, καὶ τὴν δαίαν τε Ελισάβετ, ἐφανέρωνε κάθε μῦθημα τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ρωστικῶν στρατευμάτων· ὕψερον δὲ ἀπὸ διαφόρης περιπλοκᾶς μάχης, εἰρήνευταν τῷ 1763. Εἰς μνήμην δὲ τῆς ἐν Χοτεμίτζ νίκης, ἐσύστησεν ἡ Μαρία Τηρεσία τὸ ἱππικὸν τάγμα, τῆς Μαρίας Τηρεσίας λεγόμενον, εἰς τὸ ὁποῖον δέχονται πάντες, ὅσοι ἔπραξαν καμμίαν θανμασθὴν ἀνδραγαθίαν, ἃς εἶναι ὁποιασδήποτε θησκειάς.

Θάνατος
Φραγκίσκος
Α΄.

§. 4. Ὑψερον ἀπὸ δύο χρόνας εἰρήνης ἐτελεύτησεν Φραγκίσκος Α΄. Αὐτοκράτωρ, ἀπὸ ἀποπληξίαν εἰς τὸ Γνασρέκ. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς Νανσί τῷ 1710. παρα Λεοπόλδου Α΄. Δεσπότης τῆς Δοράνης καὶ τῆ Βάρ, καὶ τῷ 1736. μετὰ τὴν ἐν Βιέννῃ Συνθήκᾳ παραιτήσας τὰς ἐπαρχίας τε εἰς Στανισλαον Δεσπότην ὅπως ἔγινε Βασιλεὺς Πολωνίας διὰ βοηθείας Καρόλου ΙΒ'. τῆς Σβετίας, μετὰ συμφωνίαν ὅμως μετὰ τὸν θάνατον τε νὰ ἀπεράτσωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Γαλλίας. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς παραίτησεως ἔγινε μέγας Δεξ τῆς Ἑτρηρίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ τῆς Σικελίας Βασιλεὺς, ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεύσας ἐν Ἰαπωνίᾳ. Τῷ δὲ 1738. ἔλαβε διὰ γυναῖκα Μαρίαν Τηρεσίαν, ζῶντος Καρόλου ς'. μετὰ τὸν θάνατον τῆ ὁποίας ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἃν δὲν ἐναντιώοντο οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, καὶ οἱ ἑλέκτωρες διὰ φόβον καὶ ἀδικίαν δὲν ἐκλεγαν Κάρολον ζ'. τὸν Δάκα καὶ ἑλέκτωρα τῆς Βαυαρίας. Γενομένης δὲ τῆς μεταβολῆς τῆ βασιλείας τῆς Πρωσίας, καὶ ἀποθανόντος Καρόλου ζ'. ἔλαβε μετὰ τα ἄρματα τὴν Αὐτοκρατορίαν τῷ 1745. τὴν ὁποίαν ἐδιοίκησε διὰ 20. χρόνας ὅμως μετὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίον τίτλον Αὐτοκράτορος ἔφερεν, διότι πᾶσα ἡ ἔξωσία ἦτον εἰς χεῖρας τῆς Αὐτοκρατορίσης. Οὗτος μετὰ τὸν θάνατον τῆ ἀφῆσεν ἕνδεκα τέκνα, τέσσαρας υἱοὺς, καὶ ἑπτὰ θυγατέρας. Ἦτον εἰρηνικός, ἡσυχός, μεγαλοπρεπὴς καὶ πλῆσιος, μ' ὅλον ὅπως ὀλίγα ἦσαν τὰ εἰσοδήματα τῆς βασιλείας, καὶ τόσους πολέμους ἐβάσταξεν, ἐπειδὴ καὶ ἐπιμελεῖτο τὸ ἔμποριον, συντρέχων ποθὸς νὰ συστήσῃ τέχνας, καὶ νὰ ἐφεύρωσι τρόπους ὅπως νὰ αὐξήτῃ τὸ ἔμποριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐσύναξε ποθὸς χρήματα, καὶ τὰ αὐξανεν ὕψερον μετὰ τὴν οἰκονομίαν τε, διότι ἀγαθὰ μεγαλοπρεπὴς καὶ φιλόδοξος, δὲν ἐξοδίαζε ποτὲ ματαίως εἰς πράγματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ἤλπιζε κέρδος καὶ διάφορον. Τέλος πάντων ἐπὶ τῆς Αὐτοκρα-

Χαρακτὴρ
αὐτῆ.

κρα-

κρατορίας τῆ ἀντιχρῆσεν ἡ Γερμανία, ἀν ἐξαρεθῶσι τὰ κακὰ ἀποτελέσμα-
τα τῆ πολέμου.

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Φραγκίσκη ἔμεινε ἡ Μαρία Τηρεσία μόνη εἰς
τὴν διοίκησιν τοιαύτης μεγάλης βασιλείας, μὴ δυναμένη δὲ μόνη νὰ φέρῃ τὸ βάρος,
ἔκαμε μέτοχον τῆς διοικήσεως τὸν πρωτότοκόν της υἱὸν Γωσήφ, διοικήσασα
τὰ βασίλειά της χρόνος τεσσαράκοντα, ἐπαριθμῶντας ἀπὸ τὸν θάνατον τῆ
πατρὸς της ἕως τῆς ἐκλογῆς τῆ ἀνδρὸς της ἔτι πέντε, μετὰ τὸν ἄνδρα της
ἔτι 20. καὶ μόνη βοηθημένη ἀπὸ τοῦ υἱὸν της Γωσήφ ἔτι 15. ἐτελεύτησε
μὲ ἄκραν δαίψιν τῶν ὑπηκόων της. Ἦτον ἡ Μαρία Τηρεσία μεγαλόσω-
μος, ὠραία, σώφρων, νουεχής, ἀνδρεῖα, γενναῖα, εὐσπλαγχνος, φιλελεῖ-
μων, εὐσεβεσάτη, σολισμένη μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ προτερήματα τῆς ψυχῆς
καὶ τῆ σώματος ὅπῃ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ὑπηκόων, ἐν μόνον
ἐδύνητο νὰ συμκρῖνῃ τὴν δόξαν της, ἦτοι ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος τῆ Καθολι-
κισμῆ, ζῆλος ὅπῃ ἀγκαλὰ ἀξιέπαινος κατ' αὐτὸ, προξενεῖ ὅμως πολλὰ
σκάνδαλα ὅταν δὲν διευδύνεται ὀρθῶς. Διδαγμένη ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὴν Μο-
ναχῆς, ὅτι τὸ μόνον μέσον νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν ἀθάνατον, ἦτον νὰ αὐξήσῃ
εἰς τὰς ἐπαρχίας της τὸν Καθολικισμὸν, ἐσπῆδαξε παντοίοις τρόποις νὰ τὸ
κατορθώσῃ, δῶρα, τιμὰς, ἀπειλὰς, καὶ καθετὶ ἐμεταχειρίζετο ἵνα σύρῃ
πρὸς τὸν Καθολικισμὸν τῆς Ἀνατολικῆς, Λυδουρανισῆς καὶ Καλαϊνισῆς.
Τοιαῦτον μέσον φαίνεται συγχωρητὸν, ἀν ἐτελειῶνετο κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς
εὐσεβεσάτης Αὐτοκρατορίσεως, ἀλλ' ἄνομον ἦτον καὶ ἐνάντιον τῆ βασιλικῆ
σκοπῆ· διότι μὲ πρόφασιν νὰ σύρῃσι τῆς μὴ Καθολικῆς εἰς τὸν Καθολικισ-
μὸν, ἐμεταχειρίζοντο οἱ Μοναχοὶ τὸν διωγμὸν, τὴν ράβδον, τὴν φυλακὴν,
καὶ ἄλλα, ὑπερῶντες τῆς μὴ Καθολικῆς ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα ἀρμόδια εἰς τὴν
ἐκτέλεσιν τῶν ἀνηκόων εἰς τὴν θρησκείαν της, δηλαδὴ Ἐκκλησίας, ἱερεῖς
κτλ. καὶ τὸ χειρότερον ὅπῃ ἐγίνοντο, τῆχος ἄβατον, ἵνα μὴ φθάσῃ ἡ δεη-
σις τῶν λυπημένων εἰς τὰ ὦτα τῆς Εὐσπλαγχνικωτάτης Τηρεσίας, ἐπειδὴ
ἴξευραν πῶς αὐτὴ ἤθελεν εἰτακῆσαι τὰς δεήσεις τῶν πιστῶν της δούλων, καὶ
ὀργισθεῖ κατὰ τῶν πραττόντων τὴν ἀνομίαν, καὶ τῆτο ἀποδείχεται εὐκόλως
ἀπὸ τόσας προσαγὰς αὐτῆς εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται οἱ ὑπῆκοοι εἰς τὰ περὶ
θρησκείας, μάλις εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ὡς κατωτέρω πλατύτερον ρηθῆσε-
ται. Ἰ'δε περὶ τῶν ρηθέντων, τὰ χρονικά τῆς Μαρίας Τηρεσίας παρὰ τῆ
Φρομαζῶ, τὸν Μοντίνην, ἱστορίαν τῶν συμβάντων τῆ θανάτου Καρόλου 5. τὸν
Βέρτιον, τὸν Ἀδβοκάτον, ὑπομνήματα τῆ τῆς Οὐγγαρίας πολέμου παρὰ τῆ
Σχηματῆς, ἱστορίαν γενικὴν τῆς Οὐγγαρίας παρὰ τῆ Σακίς, ἱστορίαν τῆ
πολέμου τῆ 1741. τὴν ἐτήσιον ἱστορίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆ 1730. καὶ ἄλλας.

§. 6. Εἰς αὐτῆς τῆς χρόνος, ἀρχιεράτευσεν ἐν Ρώμῃ πρῶτον ὁ ἐκ Βο-
ννιαίας Λαμβερτίνης, Βενέδικτος ΙΔ'. ἐπαινομαδῆς, περιφημος καὶ διὰ τὴν
σοφίαν τῆ καὶ διὰ τὴν πολιτικὴν τῆ, εἰς τρόπον ὅτι καὶ ὁ ἴδιος Πάπφος εἰς
τῶν Μετερρῶδμημένων λέγει περὶ αὐτῆ, ὅτι διὰ πολλὰς αἰῶνας, δὲν ἐκείθη-
σε σοφώτερος ἄλλος εἰς τὸν τῆς Ρώμης θρόνον· ἀλλ' ὅσον μέγας ἦτον εἰς
τὴν

Χαρακτὴρ
αὐτῆς.

Βενέδικτος
ΙΔ'.

την σοφίαν, ἄλλο τόσον μικρὸς ἦτον εἰς τὸν θρόνον. Οὗτος κατέπαυσε τὰς συγχίσεις καὶ σκάνδαλα ἐν Γαλλίᾳ διὰ τὴν τῷ Κλήμεντος ΙΑ΄ διαταγὴν. Ἀρχιερατεύσας δὲ ἔτη 18. ἀφ' ἧς συνέγραψε πλῆθος βιβλίων ἐτελεύτησεν. Ἰ' δε περὶ αὐτῶ καὶ τῶν συγγραμμάτων τὸν Βέρτιον, Χρονικ. Γραμματ. τῆς Ἰταλίας Τ Γ'. σελ. 497. ὑπομνήμ. τῆς Γραμματ. Ἰσορ. τῆς Ἰταλίας Τ. ΙΑ΄. 427. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΘ'. Νεαρὰς Ἐνετ' τῷ 1758. ἔτας σελ. 125. καὶ Ἡμερολ. τῷ 1758. Τ. Δ'. σελ. 145. τὸν Γαυαράριον Τ. Β'. σελ. 287. καὶ τὴν Χρονολογίαν τῶν Παπίδων παρὰ Βαυθαδίας, καὶ ἄλλας.

Κλήμης ΙΓ'.

§. 7. Κλήμης ΙΓ'. Ἐνετὸς Ρετζόνικος Καρδιάλης καὶ Ἐπίσκοπος Παταβίας, ἀνὴρ ὀσιος, ἐνάρετος, καὶ ἅγιος, ἀλλ' ὁ πλέον ἀνάξιος ἀπὸ τῆς πρό αὐτὸν ἀρχιερατευσάντας, ἐπειδὴ μὲ ὅλης τῆς βασιλείας ἦτον εἰς παντοπίας ἐρίδας καὶ μάχας, καὶ μ' ὅλον ὅπῃ ποῦλοι τὸν ἐτυμβάλευαν, πῶς ὁ δέκατος ὄγδος αἰὼν, δὲν εἶναι τῶν Παπίδων, ἀλλὰ τῶν βασιλέων, καὶ πῶς πολὺ παράδοξον ἦτον εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἕνας Πάπας νὰ κινήσῃ τα παλαιὰ ζητήματα τῶν Παπίδων περὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τῶν βασιλέων, αὐτοὶ ὅμως παντοτε ἠθέλησε νὰ μείνῃ σερερός, καὶ ἀνδρεὺς εἰς τα ζητήματα τα, καὶ νὰ γίνῃ μάρτυρας, τὸ ὁποῖον ἠθέληεν εἶναι ἐπανειρότατον, ἀν περὶ δογματῶν πίσεως ἦτον ἡ διαφορὰ, ἀλλὰ διὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ ζητήματα καὶ αὐτὰ ἄδκα, ἦτον ζῆλος ἀδιακριτος. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ζῆλος τῆ Παπικῆ κράτης τὸν ἔκαμε νὰ ἀφωρίσῃ τὸν Δεκα τῆς Παρμας, τὸν ὁποῖον διεδικίωσεν ὡς ὑποκείμενον, ὃθεν ἐκίνησεν ἐναντίον τῆ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, καὶ ματαίως ἐκοπίασε νὰ ξαναλάβῃ τὰς πόλεις τῆ ἱερῆ θρόνου, ὅπῃ εἶχον κυριότητα οἱ βασιλεῖς. Καὶ διὰ κορωνίδα τῆς ἀναξιότητός τα, ἐξέδωκε καὶ μίαν βίβλαν, ἐν ἧ ἀφ' ἧ μὲ μυρίαις ἐπαίνας, τὰ κατορθώματα τῶν Ἰησιῶτων ὑπερεδόξαζε, τὰς ἐσυστηνε καὶ ἐβεβαίωσεν, εἰς καιρον ὅπῃ πᾶτα ἡ Εὐρώπη ἐβόα κατ' αὐτῶν, διωγμένων σχεδὸν ἀπὸ κάθε βασιλείου. Ἀρχιερατεύσας δὲ ὁ Κλήμης ἔτη δεκα καὶ ἐπέκεινα, κλαίων εἰς τὸ ταμῆον τα, εἰς ἐκείνας τας ὥρας ὅπῃ τὸν ἔμνεσκαν ἀπὸ τας διαφορας μετὰ τῶν βασιλέων ἐτελεύτησεν. Ἰ' δε τον Βέρτιον, τὴν ἐτήσιον Ἰσορ. τὴν Χρονολογ. τῶν Παπίδων παρὰ Βαυθαδίας Ἀντεπλίς κτλ.

Τῷ 1753. κατεδίκασεν ἱερέα τινὰ Γερμανὸν ὅστις ἐτύπωσε βιβλίον ὀνομαζόμενον, περὶ μοναμαχίας ἐκδικητῆ τῆς τιμῆς, με μίαν διαταγὴν τίτλον φέρουσαν, „ διαταγὴ δι' ἧς κατακρίνονται μὲν καὶ ἀπιγορευονται πάντες „ τε προτάσεις τῆ τῆς μονομαχίας καταχρήσει συμβουδῶντες, ἐπιταρευονται „ δὲ οἱ κατὰ τῆς μονομαχίας, ἀρχαῖοι ἐκδοθέντες νόμοι, νέοις τισὶ τιμωρητι „ κοῖς διατάγμασι.

Κατάσσει
τῶν Καρδι-
ναλίων εἰς
τὴν ἐκλογὴν
Κλήμεντος
ΙΔ΄.

§. 8. Ποτὲ δὲν ἐρέθη τὸ Κογκλάβιον τῶν Καρδιάλων εἰς μεγαλιτέραν ἀδιμονίαν, καὶ σενοχωρίαν, ὡς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῷ μετὰ τὸν Κλήμεντα ΙΓ'. ἀρχιερατεύσαντα, ἦτοι Κλήμεντος ΙΔ'. Γαυγαλέη. Ὁ Βασίλευς τῆς Λυσιτανίας ὀργισμένος κατὰ τῆς Αὐλῆς τῆς Ρώμης, ὡσάν ὅπῃ δὲν ἔλαβε τὸ ποδόμενον κατὰ τῶν Ἰησιῶτων, ἐσοχάζετο τα μέσα νὰ ξε-
νωό.

χωρήσῃ ἀπὸ τὸν Ρώμης, καὶ νὰ μὴ συγκοινωνῇ πλέον, ἐμὴ ὅσον συμφωνεῖ ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὑποταγήν. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἐφώναζε τὸν ἀφανισμόν τῶν Γησιτίων, καὶ ἔδειχνε σημεῖα θλιβερά καὶ λυπηρά διὰ τὴν Αὐλὴν τῆς Ρώμης. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἔχων εἰς τὴν ἐξουσίαν τε τὴν πόλιν τῆ Ἀβινιῶνος, καὶ ὀργισμένος διὰ τὸ φέρισμον τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς πρὸς τὸν Δέκα τῆς Πάρμας, ἠνώγετο μὲ τὸν Ἰσπανίας διὰ νὰ δείξῃ ἐν παντὶ καιρῷ τὴν ἀγαπάντησίν τε. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως βοηθούμενος ἀπὸ τὰς λοιπὰς βασιλεῖς, ἐκυρίευσε τὸ Βενεβέντο, καὶ Πόντε Κόρβο, καὶ ἐφοβέριζε νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὄριά τε, καὶ περαιτέρω. Ὁ Δὲξ τῆς Πάρμας, αἰτιὸν πασῶν τῶν διαφορῶν, ἐζητήσεν ἀπὸ τὸν ἱερὸν θρόνον μίαν ἀρνήσιν τῶν κατ' αὐτὴ πραχθέντων. Ἡ Ἀριστοκρατεία τῶν Ἐννετῶν, ἤθελε νὰ μεταβαλλῇ καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ τῶν Μοναχῶν ταγματα, χωρὶς νὰ δώσῃ ἔτε εἰδήσιν εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Ρώμης. Ἡ Πολωνία ἐσοχαζετο τὰ μέσα νὰ σμικρύνῃ τὰ προνόμια τῆς Νεντζιατέρας, καὶ νὰ βαλλῇ τοις τοτρόπως ἕνα χαλινὸν εἰς τὴν Παπικὴν ἐξουσίαν. Οἱ ἴδιοι ὑπῆκοοι τῆς Ρώμης ἐγόγγυζον βλέποντες τόσας ἐπαρχίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς χεῖρας τῶν ἄλλων ἡγεμονῶν. Καὶ δια κορωνίδα πασῶν τῶν δυσυχιῶν, μία ἀκρα ἀδιαφορία πρὸς τὴν θρησκείαν, ἐφέρετο κατὰ τῶν βασιλέων, Πάπιδων, καὶ αὐτῆ τῆ Θεῶ.

§. 9. Εἰς τοιαύτην ξενοχωρίαν εὐρισκόμενοι οἱ Καρδινάλιοι ἐν τῷ Κογκλαβίῳ, ὄντος καὶ τῆ Αυτοκράτορος Γωσιφ Β΄. παρόντος, δὲν ἴξενραν ποῖον νὰ ἐκλέξωσι Πάπαν, ἐπειδὴ ἤθελαν νὰ ἐκλέξωσιν ἕνα εὐάρεστον εἰς τὰς βασιλεῖς, καὶ μὴ ἐχθρὸν τῶν Γησιτίων. Ἐνθυμηθέντες δὲ τὰς λόγους τῆ Καρδινάλι Γαγγανέλι ἐπόντος, „ ὁ ἱερὸς θρόνος δὲν θέλει λείψῃ ποτὲ „ ὡς κέντρον τῆς ἐνώσεως, ἀλλ' οἱ βασιλεῖς θέλει πάρῃν ἀπὸ τὸν ἱερὸν θρόνον „ ὅσα τὰς ἐχάρισαν “ καὶ τὰς λόγους, ὅταν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆ Δεκά τῆς Πάρμας, καὶ Γησιτίων, ἐναντιόμενος τοῖς Καρδινάλιοις καὶ τῷ ἰδίῳ Κλήμεντι εἶπε πρὸς τὰς ἐρωτῶντας, δὲν μοι κοινολογῆσι τίποτες (ἦτοι οἱ „ Καρδινάλιοι) ἐγὼ ὅμως ἴξενρω ὅλα, ματαίως κοπιᾷ ὁ ἱερὸς θρόνος, καὶ „ ἂν δὲν θέλῃ νὰ ξεπέσῃ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τε, πρέπει ἐξ ἀποφάσεως „ νὰ φιλιωθῇ μὲ τὰς βασιλεῖς, αὐτοὶ ἔχον τὰς χεῖρας μεγαλιτέρας ἀπὸ „ τὰ συνωρὰ τας, καὶ ἡ δύναμίς τε ἐκτείνεται πέραν τῶν Ἀλπεων, ἔ Πυρη „ νέων. “ Αὐτὰς τὰς λόγους ἐνθυμηθέντες οἱ Καρδινάλιοι ἐνόμισαν τὸν Γαγγανελιν, τὸν ἀξιώτερον νὰ αναβῇ εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν θρόνον, εἰς τὰς παρήσας καταστάσεις, καὶ δὲν ἐφεύδησαν εἰς τὰς διαλογισμὰς τῶν· διότι εὐδὺς ὅπῃ ἀνέβῃ εἰς τὸν θρόνον, ἀπέκτησε τὴν ἀγαπὴν παντῶν τῶν βασιλέων, ἔχι μόνον τῶν Καθολικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ Καθολικῶν, ὡς καὶ τῶν ἰδίων Ὀσμανῶν. Ἐπειδὴ ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τε ἐπέσρεψε τὴν πόλιν τῆ Ἀβινιῶνος, καὶ τὸ Βενεσίνον, ὁ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τὸ Δεκάτον τῆ Βενεβέντε καὶ Πόντε Κόρβο, ἐφιλιώθη μὲ τὸν Δέκα τῆς Πάρμας λύσας αὐτὸν τῆ ἀφορισμῆ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πρὸ αὐτῆ Κλήμης τὸν εἶχεν ὑποταξῆ.

Κλήμης ΙΔ΄.

Ο Βασιλεύς τῆς Λυσιτανίας καὶ Γσπανίας, ἐφιλιώθησαν μὲ κέρδος τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς. Ο Βασιλεύς τῆς Ἀγγλίας ἐφιλιώθη μὲ τὸν μικρότερόν τε ἀδελφόν διὰ μεσιτείας αὐτῆ. Ο Βασιλεύς τῆς Βορρασίας διὰ χάριν τε, πρᾶγμα ὅτῃ δὲν τὸ ἔκαμε διὰ χάριν τῶν δύο πρὸ αὐτῆ Ἀρχιερατευσάντων, μ' ὄλον ὅτῃ σφοδρῶς τὸν ἐπαρακαλῆσαν, ἔδωκεν ἄδειαν τοῖς Καθολικοῖς νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν ἐκ θεμελίων εἰς Βερολίνον. Οἱ τρεῖς δυνασταί τῆς Ἀρκτα, εἰς τὸν διαμοιρασμὸν τῆς Πολωνίας, ἔκλεξαν αὐτὸν μεσίτην εἰς ὅσα ἀνήκῃσι τῇ Ἐκκλησιαστικῇ εὐταξίᾳ. Ο Βασιλεύς τῆ Ταγγύτ τῆς Κίνας εἰδωλολάτρης ὢν, ἔγινε Χριστιανὸς διὰ παρακινήσεώς τε. Ἔως καὶ ὁ ἴδιος Μωσαφῶς Γ. ἔλεγε πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινῶπιλει πρέσβυν τῶν Ἐννετῶν „ εἰν „ ὄλοι οἱ Πάπιδες σας ἦσαν ὡς ὁ παρὼν Γαγγανέλης, οἱ Ἀνατολικοὶ Πα- „ τριάρχαι δὲν ἤθελαν ἔχει τόσην ἀποστροφὴν διὰ τὴν τῆς Ρώμης Ἐκκλησίαν. „ Αὐτὸς εἶναι ἕνας σοφός, τῆ ὁποῖε τιμῶ τὴν μάθησιν, καὶ ἀρετὴν, καὶ „ ὅτῃ δὲν θέλει ποτὲ ἀνακατωθῆ μὲ τὸ πλῆθος τῶν λοιπῶν. Ἐγεννήθη „ ὁ Γαγγανέλης τῷ 1705. εἰς τὸ προάσειον τῆ Ἀγίας Ἀρχαγγέλης, υἱὸς „ ἑνὸς Γατρῆ· ἐνεδύθη τὸ μοναδικὸν σχῆμα τῆ Ἀγίας Φραγκίσκου ἐν Οὐρβι- „ νῷ ἐτῶν 18. Βενέδικτος ΙΔ'. τὸν ἔκλεξε συμβυλάτωρα τῆ κριτηρίας τῆς „ Γρηκκίζιτζιῶνος λέγων πρὸς τὴς περιεστώτας “ ὁ Πάτερ Γαγγανέλης ἔχει „ ὑπερβολικὴν ἐνθύμησιν, καὶ μίαν εὐρυχωροτέραν μάθησιν· ἀλλ' ἐξαιρέτως μὲ „ ἀρέσκει ἐπειδὴ εἶναι χίλιας φορὰς μετριοφρονέστερος ἀπὸ ἑν ἁμαθῆ, καὶ τό- „ στον εὐθυμος εἶναι ὡσεὶ ἤθελεν εἶπῃ τινὰς πῶς δὲν ἔζησεν εἰς ἕνα μοναστήριον.

Ἀναίρει τὴν
βέβλαν ἐν
τῷ μυσικῷ
δαίτην ἢ τῆς
Γησῆται.

§. 10. Ἡ ἀγάπη καὶ τιμὴ τῶν βασιλέων πρὸς τὸν Κλήμεντα ΙΔ'. ἔπρεπε νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ ποιμάνῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ἔχι ὡς Πάπας, ἀλλ' ὡς ποιμῆν, ἔχι ὡς βασιλεύς, ἀλλ' ὡς Ἀρχιερεὺς, φυλάττων μόνον τὰ βασιλικά προνόμια τῆ Πάπα εἰς τὰς υποκειμένους τόπας τῆς Ρώμης. Καὶ ἀληθινὰ ἂν ἐξάδη συνετώτερος, πολιτικώτερος, ἢ διακριτικώτερος Ἀρχιερεὺς Ρώμης, ἔτερος τίς, ἐξάδη αὐτός. Εἶδε πῶς δύο πράγματα ἐλυπῆσαν, ἢ ἐτάρατταν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἢ βέβλα in Coena Domini, ἐν τῷ Δαίτην τῆ Κυρίας, καὶ τὸ Τάγμα τῶν Γησῆται, ὅθεν τὴν μὲν βέβλαν εὐδὺς ἀκύρωσε μ' ὄλον ὅτῃ ἐν αὐτῇ ἐθεμελίωτο μέρος τῆ Παπικῆ κράτος· διὰ δὲ τῆς Γησῆται ὡς καλὸς ποιμῆν καὶ δίκαιος ἐξέταξεν, ἐρεῖνήσεν, ἐζυγίασε μὲ τῆς δικαιοσύνης τὸ ζύγι τὰ καλὰ ὅλα ὅτῃ αὐτῇ ἡ Ἐταιρεία ἤφραεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ τὰ κακὰ ὅτῃ ἐπροξένησε, καὶ ἐπροξενῆσε, ἤκαστε τὰς δεήσεις τῶν Γησῆται, καὶ τῶν αὐτοῖς βοηθῶν, ἤκαστε καὶ τὰς φωνὰς τῶν βασιλέων καὶ πάσις τῆς Εὐρώπης, καὶ εὐρέθη πολὺ βαρύτερον τὸ δεύτερον μέρος, ὅθεν ὡς δίκαιος κριτής, ἀγχαλὰ καὶ ἀκωσίως, ἐξεφώνησε τὸ Ἀπολόστω ἢ μνήμη αὐτῶν, μὲ τὴν Βέβλαν Dominus & Salvator noster, ὁ Κύριος, καὶ Σωτήρ ἡμῶν, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται πλατύτερον. Τῆτο δὲ ἦτον ὀλίγον, ἔμνεσκε μεγα χασμα εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναπληρωθῆ, σχολεῖα, Ἐκκλησία, κήρυξις, ἐξομολογησις καὶ ἄλλα πολλα. Εἰς ὅλα ἐπροφθασεν ἢ προβλεπτικῇ διάκρισις τῆ Γαγγανέλη, καὶ ἐπληρώθησαν οἱ λοι-
ποι

ποι τόποι. Τῷ ἔκτῳ μῆνι ἀφ' ἧ ἔγινε Πάπας, ἐπισρέφων ἀπὸ τὸν Ἅγιον Γωάννην τῷ Λατεράνῳ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄλογον, ἔγενεθαι εἶπε, τίποτε, τῷ τὸ δὲν εἶναι κτύπημα, ἀλλ' ὀλίγη ἐντροπή. Τῷτο ἔφανε κακὸν σημεῖον διὰ τὸς Γησιτίτας, ἐπαθὴ παρόμοιον πέσιμον ἐσυναίβη Κλήμεντι Ε'. ὅταν ἐχάλασε τὸ Τάγμα τῶν Τεμπλαρίων. Πολλὰς ἄλλας ἀταξίας τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑπᾶξίας ἔπαυεν, ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν τῶν εορτῶν, ἐδιόρθω-σε τὸ Βρεβιάριον τῆς Ρώμης, ἀπηγόρευσε τὸ νὰ ἀκροτηριάζην τὰ βρέφη εἰς τὰ γεννητικὰ μόρια, ὅτῃ υερῆσταν τῶν Μοναζηρίων καὶ τῶν Μοναχῶν τῆς ζωῆς. Ἐσυγχώρησε τὴν διόρθωσιν τῶν Μοναζηρίων καὶ τῶν Μοναχῶν ἐσμικρύνας τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ βιάσας αὐτὰς νὰ ἀποδίδην λόγον διὰ τὰ εἰσοδήματα εἰς τὰς κατὰ τόπους ἡγεμόνας. Εἰς καιρὸν δὲ ὅτῃ ἐτοιμάζετο νὰ εορτάσῃ τὸν δέκατον ὄγδοον Γιβιλιάων, ἀδενήσας βαρέως ἐτελεύτησεν, ἀρχιερατεύσας ἔτη πέντε ἔχι ὀλόκληρα. Λέγουσι πῶς νὰ ἐτελεύτησε ἀπὸ δηλητήριον φαρμάκι, ἐτοιμασθὲν παρὰ τῶν Γησιτίτων, ἀλλ' ἀδίκως συκοφαντῶνται οἱ ποτὲ Γησιτίται. Ἴδε πλατύτερον τὸν βίον τῆ τυπωθέντα ἐν Παρισίοις τῷ 1775.

§. 11. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Μαρίας Τηρεσίας πολὺ λυπηρὰ ἦν ἡ τῶν Ὀρθόδοξων καὶ Λυθηροκαλβινιστῶν κατάστασις τῶν ἐν Οὐγγαρία, καὶ Γερμανίᾳ διαγόντων. ὑπέφερον γὰρ διωγμὸν σκληρότατον παρὰ τῶν Κατολικῶν ἱερέων, οἵτινες παντοίως τρόποις ἐμσταχειρίζοντο ἵνα σύρῳσιν αὐτὰς εἰς τὰς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα. διότι ἂν εἰσέσκοντο πολλοὶ μὴ Καθολικοὶ εἰς μίαν πόλιν ἢ χωρίον, ὅτῃ δὲν ἦτον ἐκ παλαιῶν προνομίων Ἐκκλησια κατὰ τὴν τάξιν τῆς θρησκείας τῶν, δὲν ἄφηναν αὐτὰς ἔχι Ἐκκλησίαν νὰ κτίσωσιν, ἀλλ' ἔτε εἰς ἕνα οἶκον νὰ προσεύχωνται κατ' ἴδιον. Καὶ ἂν τινὰς ἱερεὺς ἐτολμᾶσε κρυφίως νὰ ἱεροπράξῃ ἐνδὺς φυλακῶν, ὡς ἐσυναίβη τῷ 1769. ὅταν σαλθεῖς ἱερεὺς τῆς Ανατολικῆς εἰς Κεσκεμέτιον παρὰ τῆς μητροπόλεως, ἵνα ἱεροπράξῃ κατὰ τὴν πρὸ τριῶν χρόνων ἄδειαν ὅτῃ εἶχον λάβη οἱ ἐκτὸς Ὀρθόδοξοι, ἔτυχεν ἐν τῇ ὁδῷ νὰ ἱεροπράξῃ εἰς Σζολνὸν, ὅτῃ πολλοὶ Χριστιανοὶ ὑσερῆντο τῆς θείας Λειτουργίας, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, διὸ καὶ εἰς φυλακὴν τίθεται, καὶ ἂν δὲν ἐσπλαγχνίζετο ἡ φιλανθρωποτάτη Αὐτοκρατορία, ἢ θελε μένει εἰς θανάτῃ εἰς φυλακὴν ὁ ἱερεὺς διὰ τὴν ἐπρόσφερε θυσίαν τῷ Θεῷ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν σαλθεῖσαν παρ' αὐτῆς προσαγὴν τῷ 1769. Ἐπίπτεν ἕνας ναὸς, ἢ εἶχε χρειαὴν διορθώσεως, καὶ ἀνακαίνισμῶ, δὲν ἐτολμᾶσαν νὰ τὸν ἀνακαίνισωσιν, ἢ νὰ διορθώσωσι, μάλιστα εἰς πολλὰς τόπους, ὅχι ναὸν, ἀλλ' ἔτε ἐκτὴν οἶκον εἶχον ἵνα προσφέρωσι τὰς προσευχὰς τῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, ἀλλ' ἔτε τὰς ἦτον συγχωρημένον καὶ νὰ ἔχωσι βιβλία Ἐκκλησιαστικὰ διὰ νὰ προσεύχωνται μόνοι τὰς. Διότι εἰς ὅσας τόπους δὲν εἶχον ναὸς καὶ ἐκτὴν οἶκον, ὑπήγαγον οἱ Λατίνοι εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγὴν, ἔπρεπε νὰ ἐξετάζωσιν ἂν εἶναι ὀρθῶς βαπτισμένα τὰ νήπια, αὐτοὶ δὲ ὡς τελῶντα ἐπαρατηρῆσαν νὰ ἀρπάξωσιν εἰς καὶ τὴν σύνοψιν, καὶ τὰ πλέον παραμικρὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας,

Κατάστασις
τῶν Ἐκκλη-
σιῶν.

Γερμανίας
καὶ Οὐγγα-
ρίας.

σίας, ἐπιφορτώνοντές της μὲ πολλὰ δασύματα, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προσαγῶν τῆ 1731. καὶ 1734. ἔτους. Ἦτον τις μὴ Καθολικὸς ἐκ τῆ τάγματος τῶν τεχνίτων καὶ ρεφετίων, καὶ ἐκεῖνο ἔμελλε νὰ περιέλθῃ τὴν πόλιν ἐν Λιτανείᾳ, ἔπρεπε νὰ πηγαινῶσι καὶ οἱ μὴ Καθολικοὶ, ὅθεν ὁ Καλβυνιστὴς ὁπῶ δὲν δέχεται τὴν πραγματικὴν τῆ Γησῆ Χριστῆ ἐν τῇ Οἰσίᾳ παρυσίαν, ἔπρεπε νὰ πηγαινῶ, νὰ προσκυνῆ, νὰ γονατίσῃ, ἔ νὰ δείχνῃ σημεῖα ἑξωτερικὰ, πῶς πισεῖται ἐκεῖνο ὁπῶ ἑσωτερικῶς ἀρνείτο, αὐτὸ ὅμως ἐδιορθώθη ὑπερον, καὶ ὅσος δὲν ἤθελε νὰ συνευρεθῆ εἰς τὴν Λιτανείαν ἔφθανε νὰ δίδῃ μίαν ἢ δύο λίτρας χρυσοῦ εἰς τὸ ρεφετίον ἐκεῖνο, ὡς ἐκ τῆς προσαγῆς 1762. ἔτους φαίνεται. Ἦτον τις μὴ Καθολικὸς ἐν φυλακῇ καὶ κατεδικάζετο εἰς θάνατον, δὲν ἦτον συγχωρημένον αὐτῷ νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπον τῆ ἱερέως τῆς θρησκείας τῆς, ἀλλὰ ἐπαρρησιάζετο ὁ Λατίνος ἱερεὺς, καὶ ἢ μὲ κολακείας, ἢ μὲ ἀπειλὰς ἔπασχε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, συνοδεύων αὐτὸν ἕως τῆ τόπῃ τῆς καταδίκης, καὶ ὑβρίζων σκληρῶς ὅταν δὲν ἤθελε νὰ νεύσῃ εἰς τὰ ζητήματα τῆ Λατίνῃ ἱερέως· ἕως τῆ 1764. καὶ 1766. ὅτε διὰ προσαγῆς τῆς βασιλείου ἔλαβαν μόνον οἱ Ἀνατολικοὶ τὴν ἄδειαν νὰ συνοδεύωσι τῆς Χριστιανῆς εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, εἰς ἐκεῖνας τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἐλευθερίαν εἰς τὰ τῆς θρησκείας, εἰς δὲ τὰς πόλεις ὁπῶ δὲν ἦτον συγχωρημένη ἡ θρησκεία τῆς, ὁ Λατίνος ἱερεὺς ἐσυνώδευε τὸν καταδικὸν ἕως τῆς πύλης τῆς πόλεως, παρακινῶντας τὸν νὰ γίνῃ Καθολικὸς, εἰδὲ μὴ ἀπὸ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἕως τῆ τόπῃ τῆς καταδίκης τὸν ἐδέχετο ὁ Ἀνατολικὸς ἱερεὺς. Αὐτὰ δὲν ἦσαν ἴσποτες. Ἐβίαζαν τὰς μὴ Καθολικὰς, μάλιστα εἰς τὰς τόπῃς ὅπῃ δὲν ἦτον ἐλευθέρᾳ ἢ γυμνασίᾳ τῆς θρησκείας τῶν, νὰ συζῶντωνται εἰς γάμῃ κοινωμίαν, νὰ βαπτίζωσι τὰ τέκνα τῆς νὰ ἐξομολογῶνται, νὰ μεταλαμβάνωσι, καὶ τὰ λοιπὰ μυστήρια νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ Λατίνῃς ἱερέως, καὶ ἔχι μόνον τῆς ἐβίαζαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄρπαζαν τὰ παιδία τῆς, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς ἀπηγορευθείσας ταῦτα προσαγῆς τῆ 1764. 1766. 1770. ἕως καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῆς ἔπερναν καὶ τὰς οἰκειοποιῶντο ὡς ἐσυνάβῃ τῷ 1747. ἐν τῷ Κομιτάτῳ Σααροσιενσίῳ, ἐν τῇ περιοχῇ Πολέμα λεγομένη. εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Λυθιρανιστῆς πρὸ πολλῶ ἕνα ναὸν τῶν Καθολικῶν ἐκ βασιλικῆς συγκαταβάσεως. Αὐτὸν τὸν ναὸν μὲ βίαν καὶ ἄρματα ἀρπάσαντες ὁ Λατίνος ἐφημέριος καὶ οἱ συν αὐτῷ ἐλειτέρησαν, ἐποίησαν Λιτανείαν, καὶ ἄφησαν εἰς τὴν τράπεζαν τὸ Κυριακὸν Σῶμα κατὰ τὴν τάξιν τῆς. Ἐρχομένης δὲ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος, οἱ μὴ Καθολικοὶ μαδόντες τῆτο, καὶ μὴ ἔχοντες πῶ νὰ ἐορτάσωσιν, εἰσῆλθον καὶ αὐτοὶ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ὅπλων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐόρτασαν, παρόντος καὶ τῆ Κυριακῆ Σώματος τῶν Λατίνων ἐν τῇ Τραπεζῇ. Δὲν ὑπέφερον τῆτο οἱ Καθολικοὶ, ἀλλὰ συνελθόντες μετὰ στρατιωτῶν ἐξανάλαβαν τὸν ναὸν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς βασιλικῆς προσαγῆς 1747. Τοιαύτη καταδρομὴ καὶ βία, ἀληθινὰ ἐδυνάσευε τινὰς νὰ γίνωσι Λατίνοι προσωπίμενοι, ἕως νὰ εὐρωσιν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιστρέψωσιν πάλιν εἰς τὴν

τὴν μητέρα τῆς, ἀλλ' οἱ ζηλωταὶ ὅτ' ἔβλεπαν ὅτι ἡ βλάβος καὶ ἐχθρὸς ὁ λόγος ἐποίησεν αὐτῆς Λατίνες, ἀρπαξάν μίαν προσαγὴν τῇ 1749. ἀπὸ τῆς εἰρας τῆς εὐσπλαγχνικωτάτης Τυρσεσίας, παρακαίοντες αὐτῇ, ὅτι ἀφ' ἧ ἐκοπίεταν μὲ τόσους ἰδρώτας νὰ φέρωσι τὰ ἀπώλοτα πρόβατα, εἰς τὴν ποίμνην τῆ Παπᾶ, διδασκόντες καὶ ἐκθετῆντες αὐτὰ τὸν λόγον τῆ Θεοῦ καὶ τὴν εὐτέθειαν, αὐτὰ ἀποσατῆσαν καὶ ἔσρεφαν εἰς τὴν προτέραν τῆς αἰρέσειν. Ὅθεν μὲ αὐτὴν τὴν προσαγὴν αὐστηρῶς ἐτιμωρῆντο ὅσοι γινόμενοι Καθολικοὶ ἔσρεφαν πάλιν εἰς τὴν θρησκείαν τῆς. Ὅσοι δὲ τῶν Ἀνατολικῶν τοιαυτοτρόπως ἐγίνοντο Καθολικοὶ, ὀνομάζοντο Οὐνίται, Οὐνιάται, ἤτοι ἐνωμένοι, ὅτινες οἱ περισσότεροὶ ὄντες Βλάχοι, ἀμαθέστατοι, ἔγιναν Ἀπόστολοι, καὶ ἐκύρητταν τὴν Οὐνίαν, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται.

§. 12. Εἰς τὴν Γερμανίαν κοινῶς, καὶ ἐξόχως εἰς τὴν Βοημίαν, ἀγκαλιὰ καὶ δὲν ἐδίωκοντο οἱ μὴ Καθολικοὶ, ἐπειδὴ καὶ Ἀνατολικοὶ ὀλίγοι εὐρίσκοντο, οἱ Λυθιρανοκαλβινισταὶ πολυάριθμοι ὄντες, ὑπερασπίζοντο ἀπὸ τῆς ἰδίας ἡγεμόνας, καὶ ἀπὸ τῆς διαφορῆς νόμου τῆ Γ' ἡμερῆς, ὅμως ἐμισθῆντο καὶ μισῆνται ὑπερβολικῶς, καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀλήθειαν, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὸ κατὰ τῆ Ἀνατολικῆς τινας πραχθῆν, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ἀνώνυμὸς τις ὀρθόδοξος εἰς μίαν ἀπόκρισιν περὶ τῆς Κατολικῶν δυναστείας σελ. 9. ἐν τῇ ὑποσημειώσῃ, ὡς ἐν Γερμανίᾳ διατρέβοντος τότε, πράγμα ὅτ' μαρτυρεῖται ἀπὸ τῆς βασιλικῆς προτάγας καὶ ἀπὸ πολλῆς ζῶντας καὶ ἐνδυμκένους τὴν ὑπόθεσιν. „ Ἐν ἔτει 1758. ὁ ἐκ Κατορίας ὀρῶμενος πραγματευτῆς Γεώργιος Μιχαὴλ τὴν Πράγαν διερχόμενος, ἵνα εἰς τὴν ἐν τῇ Δειψίᾳ ἐμπορικῆν ἑλθῆ πανηγύριον, ἀθενήσας ἐτελεύτησε. Προσέδραμον ἐν οἱ ἐκεῖ τυχόντες Ὀρθόδοξοι πρὸς τῆς Κατολικῆς Ἐκκλησιαστικῆς προεσώτας τῆς Πράγας ζητῆντες ἀδειαν ἵνα τὸν νεκρὸν θάψωσιν. οἱ δὲ ἀνιθεῖς ἐκείνοι καὶ ἀσπλαγχοὶ ἐνταφιασθῆναι τὸ σῶμα ἢ ἐπέτρεπον, ἀλλὰ πρέπει νὰ μείνῃ ἀταφον ἔλεγον, ὡς σχισματικῶ ἀνδρῶπι πτώμα. Μόλις δὲ διὰ πολλῆς ἰκεσίας ἐσυγκατένευσαν νὰ ταφῇ. ἀλλὰ πῶς; εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, πρὸς κατασχύνην. . . . . ἐτάφη λοιπὸν ὑποκάτω εἰς τὴν κρεμάστραν τῆ μη καταδίκης Ὀρθόδοξοι τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ἐρεθόντων ὁμοπίστων. Οἷτινες τὴν αἰσχύνην μὴ φέροντες, τῇ Κραταιοτάτῃ Ἀυτοκρατορίστῃ προσέδραμον κλαίοντες, δι' ἣν ἔπαθον ατιμίαν καὶ ὄνειδος. Ἡ δὲ φιλανθρωπευσταμένη ἐκέλευσε νὰ ταφῇ τὸ σῶμα εἰς μίαν τῶν Κατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ προσαγὴ αὐτῆς ἔφθασεν εἰς τὴν Πράγαν τρεῖς ἡμέρας ὕστερον. Ὅθεν ἀνεσκάφθη ὁ τάφος, καὶ ἐξεβλήθη τὸ ὀδῶδες σῶμα, καὶ πάλιν ἐτάφη κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγὴν. “ Τώρα ἐγὼ ἐρωτῶ ὡς φιλόσοφος, ὡς ἀπαθῆς, ἢ ὡς Χριστιανός, ἂν οἱ τὰ τοιαῦτα πράττοντες δικαιοὶ ἔχωσι νὰ καλῶσι τὴν τῶν Διοκλητιανῶν, καὶ Μαξιμιλιανῶν, καὶ τῆς λοιπῆς διώκτας τῆς Ἐκκλησίας οἷτινες ὡς καλοὶ πολιτικοὶ ἀπηγόρευαν πρῶτον μὲ τὸ καλὸν, μὲ τὸ ἡμε-

Βοημίας

ἡμερον, τὰς πρώτας Χριστιανὲς ἀπὸ τὴν κήρυξιν τῆ Εὐαγγελίᾳ, καὶ υπο-
σχόμενοι τιμαί, καὶ δῶρα εἰς τὰς παιδομένους, μεταχειριζόμενοι δὲ τέλος
βάσανα καὶ τὰς κολάσεις διὰ νὰ μὴν εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασιλείον τῆς ξένης πίστεως.
Μοὶ φαίνεται πῶς ὡς οἱ πολιτικοὶ βασιλεῖς δικαίως ἀντιτίθεντο εἰς τὴν κήρυξιν
τῆ Εὐαγγελίᾳ. Ἄς μὴ νομίσῃ τις ὅτι θέλω νὰ ἐπαινέσω τὰς τυράννους
ἐκεῖνους, ἢ νὰ καταφρονήσω τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς πολλοὶ τῶν ἡ-
μετέρων φλυαροῦντες ἐγκαλοῦσιν αὐτήν, ὄχι βέβαια. Ἀγκαλὰ καὶ ὡς πο-
λιτικοὶ, ἐπαινετοὶ ἴσως ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ τυράννοι, ὡς ἄνθρωποι ὅμως, φυσι-
κῶς ὀμιλῶντας ἦσαν ἀληθῶς τυράννοι. Γ' ἐξυῶ προσέτι ὅτι τὸ σύστημα
τῆς καθ' ὅλην Λατινικῆς Ἐκκλησίας ποτὲ δὲν ἐσυγχώρησε τὰ τοιαῦτα
ἀλλὰ πάντοτε τὰ ἀνήθη, καὶ ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν τὰ ἐμπόδιζε. Τὸ
κακὸν προήρχετο ἀπὸ τινος μελὸς αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὅποια ὑπε-
ρισχύσαντες κατὰ τῶν βασιλείων, καὶ ἔχοντες συμβοηδὸν τὴν ψῆφον τῆ
Χυδαίᾳ λαῷ, ὅπῃ δύναται πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅλης τῆς βασιλείας, ἐσυγ-
χώρησαν καὶ ἐποίησαν αὐτὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς, φερόμενοι ἢ ἀπὸ ἀμάθειαν,
ἢ ἀπὸ τυφλὸν καὶ ἀδιάκριτον ζῆλον. Ἀλλ' ἔπαυσε τέλος πάντων ἡ
ἀμάθεια, ἔλαβαν οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τὴν δύναμιν καὶ ἰσχὺν τὴν
προτέρην τῆς, ἔχασαν οἱ Μοναχοὶ τὴν ἐξουσίαν ὅπῃ εἶχον εἰς τὰς καρδίας
τῆ λαῷ, ὁ λαὸς ἀπέρριψε τὴν ἄκραν καὶ ἀδικὸν εὐλάβειαν ὅπῃ ἤφερε
πρὸς τὰς Μοναχὰς, καὶ εἶδον πάντες, ὅτι τὸ νὰ διώκῃ τις τὸν πλησίον
τε σκληρῶς ἵνα τὸν κάμῃ νὰ φρονῇ περὶ πίστεως ὡς αὐτὸς φρονεῖ, εἶναι μέ-
σον ἔχι νὰ τὸν καταπεισῇ, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν δόξαν τῆ, ἀλλὰ νὰ
τὸν καταπεισῇ μάλις τὰ ἐναντίον, πῶς ἡ πίστις δηλαδὴ τῆ ἐναντίᾳ εἶ-
ναι σφαλερὰ, καὶ δὲν ἔχει ὄρθα θεμέλια, καὶ τοιαυτοτρόπως νὰ ξεμακρύν-
νται· διὰ τὸτο ὅσάν τις ἐπραγματεύθῃ ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν ποτὲ δὲν
ἔλαβεν εὐτυχὲς τέλος. Ἐπειδὴ εὐκόλον δέκα ἀρχιερεῖς καὶ δέκα μοναχοὶ
νὰ συμφωνήσωσι ἢ ἔτις ἢ ἔτις, ἀλλὰ πῶς δύναται ὁ ἀπλῆς Καθολικὸς νὰ
δεχθῆ δι' ἀδελφὸν ἓνα Ἀνατολικόν, τὸν ὅποιον σοχάζεται διὰ σχισμα-
τικόν, αἰρετικόν, καὶ ἄξιον τῆ αἰωνίᾳ πυρός; πῶς ὁ ἀπλῆς Ἀνατολικὸς
νὰ δεχθῆ τὸν Καθολικόν ὅταν κάλλιον γίνεται Τῆρος, πάρεξ νὰ συμφω-
νήσῃ εἰς τὸ παραμικρὸν μὲ τὸν Λατίνον· ἂν αὐτὸ τὸ κατὰ γένος μῖσος
δὲν ὑπῆρχε, ἴσως καὶ ἐγένετο τρόπος διορθώσεως. Τώρα φαίνεται θεῶ
εὐδοκίᾳ νὰ ἐψυχράνθῃ, νὰ ἐσμίκευεν, ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἐφθασεν εἰς τὸν πο-
θέμενον βαθμὸν, ἀκόμη ὁ Ἀνατολικὸς, ἐνωῶ τὸν ἀπλῆν, δὲν δέχεται διὰ
Χριστιανὸν τὸν Λατίνον, τὸν ὅποιον νομίζει βαντισμένον καὶ ἔχι βαπτισμέ-
νον, ἀκόμη ὁ Λατίνος δὲν ἀξιοῖ τῆ παραδείσει τὸν Ἀνατολικόν, τὸν ὅποιον
βλέπει νὰ καταφρονῇ τὰς φλόγας τῆ πνευματικῆς. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκεί-
μενον ἐπανέλθωμεν.

Προσέτις
Φρειδερίκος
Β΄.

§. 13. Εἰς τὸ βασιλείον τῆς Πρωσίας μετὰ τὸν Φρειδερίκον Α΄. δι-
δέχθη τὴν ἐξουσίαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φρειδερίκος Β΄. τῷ 1740. ὁ Ἡρμας τῆς
Ἀρκεν, ὁ νέος Σολομών, τὰ κατορθώματα τῆ ὁποῖα εἶναι ἄξια νὰ περι-
γραφ-

γραφῶσι πλατύτερον, διότι ἦν ἐντ' αὐτῷ στρατηγὸς τῶν στρατευμάτων τε, μινίστρος τῆς βασιλείας τε, νομοθέτης τῆ λαῶν τε, κριτὴς τῶν ὑπικόνων τε, φίλος τῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων, εὐεργέτης καὶ συμβουηδὸς εἰς ὄλους ἐκείνους ὅπῃ ἐκαταγίνοντο εἰς τὴν μάθησιν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτον φιλόσοφος ἕχι ποταπός. Διαφόρους πολέμους ἐποίησε μετὰ τὰς Ῥώσους, Σβέτζους, Πολωνούς, Γερμανούς καὶ Γάλλους πολλακίς ἐδριάμβευσε, καὶ ἐδύνητο νὰ ὀνομασθῆ ὁ πρῶτος πολεμάρχης τῆ παρόντος αἰῶνος, ἀν ἐφύλαττε τὰς ὑποσχέσεις τε, καὶ τὸν λόγον τε, τὸν ὁποῖον πολλακίς ἐπαρέβη, μάλιστὰ τὰς συνθήκας τὰς ἐν Βρεσλαβίῳ μεταξὺ αὐτῶ, καὶ Μαρίας Τηρεσίας, ἐνωθεὶς μετὰ τὰς Γάλλους κατ' αὐτῆς, ἐναντίον τῶν δοθέντων ὀρκῶν. Αὐτὸς ἐμεταχειρίσθη νέον τρόπον τῆ πολεμείῃ, διότι ἀντὶ νὰ φανερωσῆ πρῶτον τὰς αἰτίας ὅπῃ τὸν ἐπαραινῶσαν νὰ φέρῃ τὰ ἄρματα τε κατὰ τινας, κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν, αὐτὸς ἐμβαινει πρῶτον μετὰ τὰ στρατεύματα τε εἰς τὸν τόπον ὅπῃ ἐμελλε νὰ πολεμίσῃ, καὶ ὕστερον ἐκέρυττε τὰς αἰτίας ὅπῃ τὸν ἐπαραινῶσαν εἰς τῆτο. Ὄταν ὁ τῆς Πολωνίας βασιλεὺς ἐποίησε συμμαχίαν μετὰ τὴν Αὐτοκρατορίσσαν τῶν Γερμανῶν, κατὰ τῆς ὁποίας αὐτὸς ἐπ' ἠλεῦσε, τὸν κηρύττει πόλεμον, λέγων „ὁ „ σοι ἐνώνηνται μετὰ ἐκείνους ὅπῃ ἐγὼ πολεμῶ εἶναι ἐχθροὶ μου, ὁ βασι- „ λεὺς τῆς Πολωνίας καὶ Ἐλέκτωρ τῆς Σαξωνίας ἔκαμε διαυθεντευτι- „ κὰς συμμαχίας μετὰ τὴν Μαρίαν Τηρεσίαν, ὅθεν εἶναι ἐχθρὸς μου, καὶ „ κηρύττω αὐτῷ ὅτι ἐκστρατεύω κατ' αὐτῶ. Ἀλλ' ὅσον παράξενος ἦτον νὰ κινήται κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἄλλο τόσο ἡμερος, διακριτικὸς, εὐ- σπλαγχνὸς καὶ πολιτικὸς μετὰ τὰς ἐχθρὰς ὅταν ἐνικῶσε. Καὶ τῷ 1745. Δε- κεμβ. 15. ἐμβὰς νικητὴς εἰς Δρέσδναν, εὐμενῶς ἐδέχθη τὰ παῖδια τῆ βα- σιλέως τῆς Πολωνίας ὅπῃ εἶχον μείνει μέσα· ἐπρόσβαξε νὰ ἀνοίξῃν τὰ ἐργαστήρια, ὅπῃ διὰ φόβον ἦσαν σφραλισμένα, ἐφίλευσεν εἰς τὸ γεῦμα ὄλους τὰς πρέσβεις ὅπῃ εὐρίσκοντο ἐκεῖ, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ παραστήσῃν εἰς τὸ θέατρον ἕνα μουσικὸν δράμα Ἰταλιζι, εἰς τρόπον ὅτι ἐφαίνετο ἕνας δράμβος, καὶ ἕχι νίκη τῆς Δρέσδνας. Αὐτὸς τόσο ἐγύμνασε τὰ στρα- τεύματα τε, ὡς δικαίως ἡμπορεῖ τινὰς νὰ εἴπῃ πῶς οἱ στρατιῶται τε ἐσά- ρθισαν διδάσκαλοι πάσης τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην, ἀρκεί νὰ ἀναφέρωμεν μόνον ἕνα πολεμικὸν τε στρατήγημα, τὸ ὁποῖον τῆ ἀπέκτη- σε καὶ τὴν ἴκην, καὶ μέγαν ἔπαινον. Τῷ 1757. εὐρισκόμενος μετὰ τὸ στρα- τευμά τε εἰς Ροσβαχ πλησίον Δρέσδνας, αἰφνιδίως φεύγει τὸ βράδυ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπῃ ἦτον τεντωμένος, καὶ ὑπάγει πρὸς τὸ μέρος τῆ Μερτζβέργ. Οἱ Ἀυστριακοὶ μετὰ τὰς συμμάχους τῆς Γάλλους, νομίσαντες ὅτι δια φόβον φεύγει, τὸν διώκσι τὴν ἄλλην ἡμέραν, καὶ τὸν εὐρίσκασι τεντωμένον εἰς τὸν κάμπον, ὑποκάτω ἐνὸς βανῶ, ἐχάρησαν πῶς τὸν ἦσαν ἀκόμη κοιμώ- μενον, καὶ ἐτοιμάζοντο νὰ τὸν ἀφανίσωσιν, ἀλλ' αἰφνιδίως ἠκόσθη βοή- τοπία, καὶ εὐθὺς πίπτωσιν αἱ σκηναὶ καὶ φαίνεται ὅλον τε τὸ στρατεύμα εἰς παράταξιν πολέμου. Τὸ ἀπροσδόκητον τῆ πράγματος τόσο φόβον

καὶ ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς τὸ Ἀβεριακὸν κράτευμα, ὡς μ' ὄλον ὅτῃ δια πολλὰς ὄρας ἐπολέμησαν ἀνδρείως, ἐνίκησαν καὶ πολλοὶ ἔγιναν αἰχμάλωτοι. Εἰς ὄλον τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας πολιτεύεται ὁ Πρωτεσταντισμὸς, εἶναι ὅμως ἐλεύθερα καὶ ὅλα τὰ γένη εἰς τὴν Σβεγκίαν τας, μάλιστα οἱ Καθολικοὶ ἔλαβαν ἄδειαν νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ Βερολίνον. Ἰδε περὶ αὐτῆ πλατύτερον τὴν πολιτικὴν ἐτήσιον ἱστορίαν, τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον, τὸν βίον τε Γερμασί καὶ ἄλλας.

Σβεγκίας.

§. 14. Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Σβεγκίας μετὰ τὸν θάνατον Φριδερίκου Α΄. ἔγινε βασιλεὺς Ἄδολφος Φριδερίκος Β΄. τῆ Ὁλσειν-Οὐτιν Ἐπίσκοπος Λαβέκης, σφραγίσ τῷ 1757. εἰς τῆ ὁποῖα τὸν καιρὸν ἔγινε νόμος εἰς ὄλον τὸ βασίλειον τῆς Σβεγκίας νὰ πολιτεύηται τὸ νέον Καλενδάριον τὸ Γρηγοριανὸν ἐπαθὴ καὶ ἕως τότε, ἄλλοι ἐμεταχειρίζοντο τὸ Γρηγοριανὸν καὶ ἕτεροι τὸ Ἰβλιανόν. Ἰδε περὶ αὐτῆ τὸν Βέρτιον, τὴν ἐτήσιον ἱστορίαν, τὸν Ἀδβοκάτον ἱστορ. τῆς Ἀρκτε, τὸ Ἐγκυκλοπ. Ἡμερόλογ. καὶ ἄλλας.

Δανίας κα-
τάστασις.

§. 15. Μετὰ τὸν Χριστιάνον Σ΄. ἐβασίλευσε τῷ 1746. Φριδερίκος Ε΄. βασιλεὺς ἄξιος καὶ διὰ τὴν πολιτικὴν τε, καὶ διὰ τὴν φιλοσοφικὴν τε ἐπιστήμην· ὅτος ἐκινδύνευσεν τὴν ζωὴν τε τῷ 1750. εἰς τὸ νησίον τῆ Ἀμαχ ὅτι ὑπῆγε διὰ νὰ ἰδῆ τὰς δοκιμὰς ἐνὸς πυροβόλου ὄργανου νέας ἐφευρέσεως, τὸ ὁποῖον εἰς ἓνα λεπτὸν εἰκοσι φορὰς ἐνεργῶσεν· ἡ πρώτη δοκιμὴ εὐτυχῶς ἐτελείωσεν, ἄλλ' εἰς καιρὸν ὅτῃ ἐτοιμάζοντο εἰς μίαν δευτέραν δοκιμὴν, ἀναψεν ἡ κόνις ὅτῃ εἶχον ἐτοιμάσῃ διὰ τὸ πυροβόλον ὄργανον, καὶ ἐκονολογήθη τὸ πῦρ εἰς τὴν πλησίον κόνιν, καὶ κατέκαυτε πολλὰς, καὶ πολλὰς ἐλάβασε. Τῆ βασιλείας ὅτῃ ἦτον σωμα, ἐκάησαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, καὶ ἔμειναν σημεῖα πολλὰ εἰς τὸ πρόσωπόν τε καὶ χεῖρας τε ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς φλογός, ὁμοίως τὰ φορέματα τε εἰς πολλὰ μέρη ἐτρύπησαν· αὐτὸς ὅμως ὄχι νὰ φοβηθῆ, εἰς ἓνα τοῖστον κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἐπαρηγορῆσε τὸν τρομασμένον ἐφευρετὴν τῆ ὄργανου, καὶ τὸν ἐδιώρισε τὸν καιρὸν νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην δοκιμὴν ἐτέρου νεοευρεθέντος ὄργανου. Ἰδε τὸν Λακόμβιον ἱστορ. τῆς Ἀρκτε, τὴν ἐτήσιον ἱστορ. τὸ Ἐγκυκλοπαιδ. Ἡμερόλ. καὶ ἄλλας.

Πολωνίας
κατάστασις.

§. 16. Εἰς τὴν Πολωνίαν μετὰ τὸν θάνατον Αὐγύστου Β΄. ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτῆ Αὐγύστου Γ΄. συνδρομῆ τῆς Ρωσίας καὶ Γερμανίας, αὐτὸς παραιτήσε τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Γερμανίας τῷ 1745. ὅταν οἱ σύμμαχοι τὸν ἐψήφισαν Αὐτοκράτορα μετὰ τὸν θάνατον Καρόλου Ζ΄. ἀποθάνοντος δὲ ἀφηνιδίως τῷ 1763 τῆ Αὐγύστου ἠναγκάσθησαν οἱ Πολῶνοι νὰ ἐκλέξωσι βασιλεῖα ἐκείνον ὅτῃ τὰς ἐπρόβαλλεν ἡ Ρωσία, δηλαδὴ Στανισλαὸν Πονιατόβσκη, νέον σολισμένον ἀπὸ πολλὰ προτερήματα. Οἱ Πολῶνοι βοηθόμενοι ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν καὶ Τυρίαν ἤθελαν νὰ ἐκλέξωσιν ἐλευθέρως ὁποῖον ἤθελαν, ἀλλὰ βιαζόμενοι ἀπο τὰς ἐμφυλίας αὐτῶν ἐρίδας, καὶ μάχας καὶ ἀπὸ τὰ Ρωσικὰ καὶ Πρωσικὰ στρατεύματα, ὅτῃ ἦσαν εἰς τὰ πέριξ τῆς Βαρσαβίας, ἐκλέξαν τὸν ὑποψήφιον τῆς Ρω-
σίας.

εις πολέμους, μάλιςα εις την Αμερικην, εις την οποίαν ἔχασαν τὰς πλέον εὐτυχεστέρας ἐπαρχίας ὅτῃ ἐξουσίαζαν.

Λουσιτανίας.

§. 19. Εἰς δε τὴν Λουσιτανίαν ἐβασίλευσεν Γ'ωάννης Ε΄. ὅστις διὰ 44. χρόνους ἐδιοίκει τὸ βασιλεῖον, ἀλλ' εἰς τὰς ἐσχάτας χρόνους τῆς βασιλείας κυριευθεὶς ἀπὸ μίαν παράλυσιν εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς σώματος, ἔπεσεν εἰς ακραν μελαγχολίαν, καὶ ἔζη ὡς ἐκκλησιαστικὸς μᾶλλον ἢ πολιτικὸς, ὄλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ποτὲ εἰς τὸ πολιτικὸν ταμῆον, ὅλος εὐλαβεῖα καὶ ἀγιότης, ἀφῆκε τὴν διοίκησιν τῆ βασιλείας τῆς εἰς τὰς Μεγιστᾶνας, ἕως ὅτε ἐτελεύτησε τῷ 1750. αὐτὸς ἔλαβε παρὰ Βενεδίκτη ΙΔ΄. τὸ προνόμιον νὰ ὀνομάζεται εἰς τὸ ἔξῃς, ὁ βασιλεὺς τῆς Λουσιτανίας, Fidelissimus, Πιστότατος, καθὼς οἱ λοιποὶ βασιλεῖς ἔχον τὸν τίτλον τῆς. Μετὰ τὸν Γ'ωάννην ἐβασίλευσεν Γ'ωσήφ Α΄. Ε΄μμανυήλ, ὅστις εὐθύς ἐπιμελήθη τὸ βασιλεῖον ὅτῃ εἶχε ξεπέσει, ἐδίωξε τὰς Γιησιτίτας ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς, καὶ ἐσαθεὶ ὁ αἴτιος τῆ ὀλοκλήρης ἀφανισμῆ τῶν Γιησιτίτων. Καὶ ἐπειδὴ ἐπρόβλεπαν οἱ Γιησιτίται πῶς αὐτὸς ὄχι μόνον θέλει τὰς διώξει ἀπὸ τὸ βασιλείον τῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὄλην τὴν γῆν, ἐπάσχισαν νὰ τὸν θανατώσωσι τῷ 1758. ἀλλ' ἐφανερώθη ἡ ἀπάνθρωπος αὐτῶν φελησις, καὶ ἐδιωχθησαν εὐθύς ἀπὸ τὸ βασιλεῖον, θανατωθέντων τῶν ἀρχηγῶν, μάλιςα τῆ περιφίμῃ Γαβριήλ Μαλαγρίδα τῆ Γιησιτίται περὶ τῆ ὁποῖα κατώτερῳ. Γ'δε τὸν Βέρτιον, τὴν ἐτησίον Γ'σορ. τὸ Ἐγκυκλοπ. Ἡμερολ. τῆ 1758. Τ. Α΄. μέρ. Γ΄. σελ. 152. Τ. Β΄. μέρ. Α΄. σελ. 161. καὶ μέρ. Β΄. σελ. 159. καὶ μέρ. Γ΄. σελ. 155. ἐδοκιμάθη τὸ αὐτὸ κατὰ τῆ ἰδίᾳ βασιλέως τῷ 1769. ἀλλὰ καὶ τότε ματαίως. Μετὰ τὸν Ε΄μμανυήλ ἔλαβε τὸ βασιλεῖον ἡ θυγάτηρ αὐτῆ Μαρία, ἣτις λαβῆσα δι' ἄνδρα Δὸν Πέδρον, τὸν ἔλαβε καὶ συμβουζὸν καὶ τὸν ἐκήρυξε βασιλεῖα, καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1786.

Αὐτοδαφῆ
ἐν Λισβῶνῃ.

§. 20. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Γ'ωάννη ἐγένεν εἰς Λισβῶνα ἡ σκληρωτάτη καὶ συνήθης τελετὴ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, παρ' αὐτοῖς λεγομένης. Autoda-fe, ἣτοι πράξις πίσεως. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εἶχον προκηρύσῃ αὐτὴν τὴν δυσίαν πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι διὰ τῶν σημάνδρων, ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἔτυχε Κυριακῆ τῆ 8. Οκτωμβρίου, ἐδόθη τὸ σημεῖον ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἠκολούθησεν ἡ λιτανεῖα τοις τοτρόπως. Τῆ ὥρα ἕκτῃ τῆς ἡμέρας, ἣτοι πρὶν ξιμερώσῃ, ἀρχισεν ἡ μεγάλη λιτανεῖα, προηγμένων τῶν Δομενικάνων, καὶ ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὴν σημαίαν τῆς Ἁγίας Δομενίκας, τῆ πρώτῃ ὑπεργῆ καὶ ἀρχηγῆ αὐτῆ τῆ κριτηρίῃς, ὕψερῳ ἤρχετο ἡ σημαῖα καὶ ὁ Σταυρὸς τῆς Ἁγίας Κριτηρίῃς, ὑποκάτω τῶν ὁποίων ἐπεριπατῆσαν οἱ καταδικοὶ κατὰ τὰξιν τῶν ἀμαρτιῶν τῆς, προηγμένων δηλαδὴ τῶν ὀλιγότερον πταισάντων. Αὐτοὶ οἱ δυστυχεῖς ἦσαν συνοδευμένοι ὁ καθ' εἰς ἀπὸ δύο ὑπεργῆς τῆς Γ'γκιζιτζίωνος, Ἀλγαζίλ λεγομενας, ἐπαγγελμα τόσον ἀξιοτίμητον ἐκεῖ διὰ δεῖσιδαμονίαν, ὥστε οἱ συνοδῶντες τῆς καταδίκας εἶναι πάντοτε οἱ πρώτοι τῆς

τῆς βασιλείας, μάλιστα καυχῶνται εἰς τῆτο καὶ τὸ ἔχουσι διὰ μεγάλην τιμὴν. Εἰς τοιαύτην τάξιν ἡ Λιτανεία ἄρχισε περιτριγυρίζουσα πρῶτον τὴν αὐλὴν τῆ παλατίᾳ τῆ Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐνώπιον τῆ βασιλείας, καὶ τῆς βασιλικῆς φαιήλιας, καὶ πάσης τῆς βασιλικῆς Αὐλῆς, ὅτῃ ἐξεπίτηδες εἶχον συναχθεῖ ἐκεῖ. Διερχόμενοι δὲ δια τῶν πλατειῶν ἔφθασαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Ἀγίας Δομνίκας, ἣτις ἦτον ἐρυθρολαμπροφορεμένη ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω. Ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς τραπέζης ἦτον ἐπιταυτῆ ἐν ἀμφιδέατρον διὰ τὰς καταδικὰς, καὶ συνοδοιπόρους αὐτῶν. Ἐκ δεξιῶν αὐτῆς τῆς τραπέζης ἦτον ἕνας ἄμβων μεγαλοπρεπῶς σολισμένος, καὶ ἐξ εὐωνύμων θρόνος ὁμοίως μεγαλοπρεπῆς διὰ τὸν βασιλέα, τὰς τῆ βασιλευσύνων καὶ οἴκῃ, τὰς μεγιστάνας, καὶ πρεσβυτεῖς τῶν βασιλευσύνων. Ἀφ' ἧ ὁ καθ' εἰς ἔβλεπε τὸν διωριζόμενον αὐτῷ τόπον, εἰς τῶν Δομνικάνων ἀνέβη εἰς τὸν ἄμβωνα, ἔλαβε λόγον ἐγκωμιάζων τὰς Ἰγκλιζιτῶρας, καὶ παρακινῶν τὰς καταδικὰς νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπὶ καλῆ τὴν εὐσπλαγγίαν ὅτῃ ἔδειχεν πρὸς αὐτὰς ἡ Ἀγία Ἰγκλιζιτιὸν, ἀρνέμενοι εἰλικρινῶς καὶ εὐθύς τὰς αἰρέσεις καὶ ἀνομίας τῶν ὁποίων ἔνοχος ἦσαν κηρυχθεῖ. Ὑπερον σφερόμενος πρὸς τὰς καταδικαζόμενας εἰς θάνατον, τὰς ἐπαρκελίησε νὰ ὑπερλήθωσιν ἀπὸ τοῦ βραχύν καιρὸν ὅτῃ τὰς ἐμνεσκε, διὰ νὰ ποιήσωσι μίαν εἰλικρινῆ ἐξομολόγησιν τῶν ἀμαρτιῶν τὰς. Ἀφ' ἧ ἐτελείωσεν ὁ λόγος, ἱερεὺς τις, ἐπὶ τῆτις μισθωμένος παρὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, ἀνέβη εἰς τὸν αὐτὸν ἄμβωνα διὰ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν καταδικὴν τῆ καθ' ἑνὸς τῶν μὴ εἰς θάνατον καταδικασμένων, οἵτινες ἦσαν 62. Εἰς τρόπον ὅτι ἐπεκράτησεν αὐτῇ ἡ ἀγῆς ἀνάγνωσις ἕως τῆ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἑσπέρας. Ἐπειδὴ δὲ ἀδύνατον, αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς ἐκνευρωμένοι ἀπὸ τὰς τιμωρίας ὅτῃ ὑπέφεραν εἰς τὴν πολυχρόνιον φυλακὴν, καὶ ἀπὸ τὸν κόπον τῆς λιτανείας, νὰ ὑποφέρωσι τὴσιν νηστείαν, τὰς ἔδιδαν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὀλίγον ψωμί, πωρικά ξηρά, καὶ νερὸν ὅσον ἤθελαν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ὁ προεδρος τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, φορεμένος τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ Τυπικόν, καὶ συμβουζόμενος ἀπὸ ἕξ ἱερᾶς φορεμένους, οἵτινες εἶχον μίαν μικρὴν βιβλὸν, καὶ ἐκτυπῶσαν σιγανά τὴν κεφαλὴν, ἡ τὰς πλαταῖς τῶν καταδικῶν, ἔκαμε τὰς συνηδισμένας προσηυχὰς τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ληθωσι τινὰ τῆ ἀφορισμῆ. Μετὰ τῆτο ἕτερος ἱερεὺς ἀνέβη εἰς τὸν ἄμβωνα, διὰ ἀνάγνωσιν τὴν καταδικὴν τῶν τῷ πυρὶ ἀποφασισμένων, αὐτοὶ ἦσαν τρεῖς ζῶντες, καὶ δύο ἀποδαμένοι, τῶν ὁποίων τὰ ὅσα εἶχαν ἔσκαψαι, καὶ σφαλῆται εἰς δύο σεντέκια μικρὰ, καὶ τὰ ἔφερον εἰς τὴν λιτανείαν, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν κατασκευασμένα ἀπὸ χαρτί, καὶ ἐνδεδυμένα ὡς οἱ λοιποὶ καταδικοὶ. Αὐτοὶ οἱ ὑπερνοὶ ἦσαν ἔνοχοι ὡς ἔλεγεν ἡ ἀπόφασις, μαγίας καὶ γοιτείας, καὶ τὰ ὑπάρχοντά τας τὰ ὁποία δὲν ἦσαν ὀλίγα, ἐδιωρίθησαν κατὰ τὴν ἐπαινετὴν ἐπικρατήσαν συνήθειαν, εἰς κέρδος τῶν Ἰγκλιζιτῶρων, καὶ αὐτοὶ καταδικασμένοι εἰς τὸ πυρ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε βεβαίαι νὰ τὰς προξενήσῃ πολὺ κακόν. Οἱ ἄλλοι τρεῖς ἦσαν πλέον ἀξιοδίκου-

δάκρυτοι, διότι ἐκατάγοντο ἀπὸ ἐκείνας τὰς φαιηλίας ὅπῃ εἰς Πορτογαλίαν καὶ Γαλιαν καλῶσι Νεοχριστιανὲς (δηλαδή ὅπῃ κατάγονται ἀπὸ Γαλιίας ἢ Σαρακηνῶν, ἐπειδὴ ὅσοι κατάγονται ἀπὸ Χριστιανῶν, ἀρχαῖοι Χριστιανοί. λεγόνται) ὅτινες ἔτε διὰ τὴν βιασμένην ἐπιστροφὴν τῶν προπατόρων τες, ἔτε διὰ τὴν ἰδίαν των, δὲν ἐδύνηθησαν νὰ ἀποφύγωσιν τὴν ἀτιμίαν καὶ μῖσος, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκεινται πρὸ διακοσίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα εἰς ἐκείνα τὰ μέρη, καὶ ὅπῃ τὰ ὑπάρχοντά τες θέλει εἶναι αἰτία νὰ φαίνωνται πάντοτε ἐννοχοὶ ἐνώπιον τῶν Γυκνιζιτόρων. Αὐτοὶ οἱ τρεῖς κατεδικαδισαν εἰς τὸ πῦρ, ὡς δις πεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα, ὁ εἰς, ὡς ἔλεγεν ἡ ἀπόφασις, διατὶ ἐσάρωσε τὸ σπῆτι τε ἀνάποδα καὶ ἔρριψε τὰ σαρώματα τῆς πόρτας εἰς τὴν γωνίαν, ὁ δεύτερος διατὶ ἡμέρα σαββάτῃ ἐσολίδη, καὶ ἐλαμπροφόρεσε, καὶ ἀναψε λαμπάδας τῆ παρασκευῇ βραδυ, καὶ ὁ τρίτος διατὶ ἐφύλαξε τὴν νικεῖαν τῆς βασιλείσσης Εὐδοίης, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ φάγη χοίρειον, ἔτε λαγῶν, καὶ ψάρια χωρὶς λέπια, καὶ ἄλλα παρόμοια συνηθισμένα μεταξὺ τῶν Εὐραίων εἰς ἐξίλασμα αὐτῶν τῶν τρομακτικῶν ἀνομιμάτων, αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς καταδικασμένοι ὄντες νὰ καῶσι ζωντανοὶ, παρεδόθησαν τῷ δήμῳ, καὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τὴν λεγομένην Camp d' Allix, ὅπῃ ἔμελλε νὰ λάβῃ τέλος ἡ καταδική τες. Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν, συνοδευμένοι ἀπὸ μέγα τάγμα στρατιωτῶν, ἱερέων, καὶ πλήθους λαῶ, τες ἐκάθισεν ὁ δήμιος τὸν καθ' ἓνα εἰς ἓνα βαρέλι, γεμάτον πίσσαν, εἰς τὸ μέσον τῆς πυρκαϊᾶς, ὅπῃ ἔμελλε νὰ τες καύσῃ, καὶ ἐδέθησαν μὲ ἀλύσει σιδηρᾶς ἀπὸ σημενας κρεμάστρας. Τότε οἱ ἱερεῖς ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὰς κατὰ μόνας παρακινῶντας τες νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν θρησκείαν, μὲ φοβερισμὸς ἂν δὲν θελήσωσι, να καῶσι ζωντανοὶ, εἰδὲ καὶ σέρξωσιν εἰς τὰς παρακινήσεις των νὰ τες πιξῶσι πρὶν τες καύσωσιν. Ὁ δήμιος ἀφ' ἧ ἔλαβε τὴν ἀπόκρισιν τῶν ἱερέων, ὡχ θεε παντοδύναμε! καὶ πολυεύσπλαγχνε! καὶ τί σκληρότης εἶναι αὐτή; θνητῶν, ἢ ἀνθρώπων; ἔβαλε . . . . . δὲ . . . δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τελειώσω . . . . . τρέμει ἡ χεὶρ . . . . . ἔλαβε πῦρ καὶ κατέκαυσεν αὐτὰς καὶ εἰς εὐχαρίστησιν ἐδοξολόγησαν ἐκείνον πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ Γερά Εὐξέταξις ἐπρόσφερεν αὐτὴν τὴν θυσίαν, ὡς εὐπρόσδεκτον αὐτῷ. Οἱ λοιποὶ κατάδικοι 44. ἄνδρες, καὶ 18 γυναῖκες ἐσυνοδεύθησαν πάλιν ἐν λιτανείᾳ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς Γεράς Εὐξέτασεως, ὅθεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τες εὐγαλαν ἵνα λάβωσι τὴν παιδείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν καταδικασμένοι, παιδεία ὅπῃ ἡ ἐλαφροτέρα καὶ διὰ τες ἀδωαδέντας, εἶναι ἡ ὑσέρσις τῶν ὑπαρχόντων τες, καὶ τῆτο διὰ τὸν κόπον τῶν Γεράων Εὐξετασῶν, ὅπῃ ἔλαβαν νὰ ἐρευνησῶσι καὶ νὰ συγκρίνωσι τὰ κατὰ τῶν ἀδῶν προσφερόμενα.

Σισμὸς μέγας ἐν Λισβῶνῃ.

§. 21. Ἐπὶ δὲ τῆ βασιλείᾳ Εὐμανηὴλ ἐσυνέβη ὁ τρομακτικὸς ἐκεῖνος σεισμὸς τῷ 1755. ὅστις κατηράφισεν ἐχθὶ μόνον τὴν Λισβῶνα, ἀλλ' ἐρήμωσεν καὶ ἠφάνισεν σχεδὸν πᾶσαν τὴν Λυσιταϊαν. Τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἀγίων

γίων Πάντων, ἤτοι τῇ πρώτῃ Νοεμβρίᾳ κατὰ τὸ νέον, ἠκόσθη ὁ πρώτος κρότος, καὶ ἐκράτησε πέντε λεπτὰ ἀκέραια, καὶ ἔως τῇ ια΄. Δεκεμβρ. καθ' ἡμέραν, καὶ σχεδὸν κάθε ὥραν ἐσειέτο ἡ γῆ. Εἰς 17. μόνον Ἐκκλησίας, ὅπῃ ἔπεσαν, ἐτάφισαν δέκα χιλιάδες ψυχὰς. Ἀλλὰ τί τῆτο ὡς πρὸς τὴν πυρκαϊάν ὅπῃ ἐνταυτῷ ἀρχήσῃ, διὰ δέκα ἡμέρας ἐπεκράτησε, καὶ κατέκαυσε τὰ τρία τέταρτα τῆς πόλεως. Πολλοὶ ἀπὸν-δρωποὶ καὶ ἄνομοι ἀντὶ νὰ συμβοηθήσωσιν ἂν ἐδύνοντο, ἀναπταν περισσό-τερον τὴν πυρκαϊάν, μάλιστα Γεδάοι, οἵτινες φεύγοντες ἀπὸ δεσμὰ τῆς Γυγκιζιτζιώνος, εἰς τοιαύτην ἀνωμαλίαν καιρῶν, ἤθελαν νὰ ἐκδικη-θῶσιν ἐναντίον τῶν ἀσπλάγχων φρατόρων μὲ περισσοτέραν ἀσπλαγ-χίαν, καὶ σκληρότητα. Ἡ Ζημία μόνον τῆς πόλεως Δισβώνης ἐτι-μήθη μόνον 250. μιλιόνια γρόσια ἔξω ἀπὸ τὸν θάνατον τόσων χιλιά-δων ἀνθρώπων· τὴν αὐτὴν δυσυχίαν ἔχεν ὑποφέρει ἡ Δισβῶνα τῷ 1531. δὴν ἀνθρώπων· τὴν αὐτὴν δυσυχίαν ἦτον ὡς μία ἔρημος, ἡ Γαλιανία πολ-ὸλον τὰ βασιλείον τῆς Λυτιτανίας ἦτον ὡς μία ἔρημος, ἡ Γαλιανία πολ-λά ἐζημιώθη, καὶ ἐτρόμαξε πᾶσα ἡ Εὐρώπη, μάλιστα διὰ τὰς πλημ-μύρας των ποταμῶν, πολλαὶ ἐπαρχίαι τῆς Γαλλίας, Οὐμανίας, Φλαν-δρας, Γερμανίας καὶ Ἰταλίας ἔλαβαν ζημίαν, ὡς καὶ ἡ Ἀφρική καὶ Ἀμε-ρική δὲν ἔμεναν ἀζημιῶται, τόσον σφοδρὸς ἐσαθῆ αὐτὸς ὁ σεισμός. Ὁ ἀφανι-σμός τῆς Δισβώνος ἐπροξένησε μίαν γενικὴν ζημίαν εἰς πᾶσαν τὴν Εὐ-ρώπην, διὰ τὴν ἣσα αὐτὴ ἡ πόλις μέγα ἐμπόριον εὐρίσκοντο, καὶ ἀνδρωποὶ καὶ πραγματεῖα καὶ πλῆθη ὄλων τῶν γενῶν. Δὲν ἔλειψαν εὐδύς οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, μάλιστα τῆς Γαλιανίας, καὶ Ἀγγλίας νὰ πέμψωσιν εἰς Δισβῶνα καὶ χρήματα, καὶ ζωτροφίας διὰ νὰ συνδράμωσι τὰς ἐκεῖ-δυσυχεῖς. Γ'δε πολιτικ. Γεωρ. τὸν Βέρτιον, Πολιτικ. Μερκέρ. καὶ ἄλ-λας.

§. 22. Ὑστερον ἀπὸ μίαν τοιαύτην θλιβεράν τραγωδίαν, οἱ Φράτορες τῆς Δισβώνος θείαν δίκην κρίναντες αὐτὸν τὸν σεισμόν, δὲν εὐρίσκαν ἀρμοδιό-τερον μέσον ἵνα παύσωσι τὴν ὄργην τῆ Θεῶ, εἰμὴ νὰ προσφέρωσι μίαν θυ-σίαν, ἤτοι ἓνα Ἀβοδαφὲ τῷ 1758. Ἀπριλ. 16. Ἀληθινὰ δὲν ἦτον τόσον σκληρὸν, ὅμως κατεδικαθικαν τρεῖς ἱερεῖς ὡς μὴ ἐγκρατεῖς, πέντε ἢ ἕξ ὡς μάγοι, καὶ δίγαμοι, μία τριακοντάς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν, ὡς ἰε-δαίζοντες, ἓνας ἀναχωρητῆς, ὅσις μὲ πρόφασιν νὰ διδάξῃ τὰς Γεδάους τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, ἐφθερε τὰς παρθένας καὶ τὰς κόρας. Γ'δε Ἐγκυκλ. Ημερολ. τῆ 1758. Τ. Ζ'. Μερ. Β. σελ. 149. Πολιτικ. Μερκέρ. καὶ ἄλλως. Ἐπὶ τῆ αὐτῆ βασιλείᾳ Ἐμμανήλ, ἐσαθῆ καὶ ἕτερον Ἀβοδαφὲ, μὲ με-γάλην προετοιμασίαν, θαυμασίον μεγαλοπρέπειαν, μάλιστα παρόμοιον δὲν ἐσαθῆ ποτέ. Πάντες οἱ Κριταὶ, καὶ ὑπεργοὶ τῆς βασιλείας, ἦσαν κα-λεσμένοι, καὶ εὐρέθησαν παρόντες, ὁ Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ τῆ βασιλικῆ οἴκῃ δὲν ἠθέλησαν νὰ συνευρεθῶσιν. Οἱ κατάδικοι ἦσαν 54. τὸν ἀριθμὸν με-ταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν τρεῖς οἵτινες ἐκαύθησαν μόνον ἐν ἀγάλματι, εἰς μόνος ἐκαύθη ζωντανός, ἤτοι ὁ περίφημος Μαλαγρίδας, διὰ τὴν ἔγραψε, λέγει,

Πυρκαϊά.

Ἐτερον Ἀ-βοδαφὲ.

λέγει, ἢ κατ' αὐτὴ ἀπόφασιν, μέσα εἰς τὴν φυλακὴν βιβλία ἀρετικὰ καὶ ψευδοπροφητίας καὶ ἀποκαλύψεις. Ἰδε περὶ αὐτὴ κατωτέρω. Ἐκείνη προσίτι καὶ Ζαυέριος Ὀλιβιέρος Γησσίτης διὰ τὸ κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως βιβλίου τῆ. Οὗτος συνέγραψε βιβλίον πολλὰ ζηλιτευτικὸν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, καὶ φοβηθεὶς μήπως πιαθῆ καὶ καῆ, ἔφυγεν, ἀποσάτησε καὶ ἔγινε Καλβίνος, δὲν ἔφυγεν ὅμως τὴν τιμωρίαν, διότι ἡ Γγκνίζιτζιὼν ἐκδικήθη καίσα το ἄγαλμά τῆ. Ἰδε πλατύτερον Ἀνέκδοτα ἢ Θεωρίαι περὶ τῆ πῶς καὶ διατὶ ἐκαύθη ὁ Ὀλιβιέρος εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν καταδικαζόντων ἦσαν, εἰς Φραγκισκανὸς ὡς ψευδοπροφήτης, εἰς Δομινικάνος ὡς ὀπαδὸς τῆ Μολινᾶ. Ἰδε Ἐγκυκλοπ. Ἡμερολ. τῆ 1761. Τ. Ζ'. Μέρ. Β'. σελ. 147. Ἐτήσιον Ἰσορ. Πολιτικ. Μερκέρ. καὶ ἄλλης. Εἰς τὸν καιρὸν τῆ αὐτῆ βασιλείας Ἐμμανηὴλ ἔλαβαν τέλος αἱ διαφοραὶ μεταξὺ Λυσιτανίας καὶ τῆ Ἱερᾶ θρόνος τῆς Ρώμης, διὰ μέσῃ τῆ Πάπα Κλημεντος ΙΔ'. τῷ 1770.

Ἰσπανίας
κατάστασις.

§. 23. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ὁ Βασιλεὺς Φίλιππος Ε'. ἀφίει τῷ 1742. τὸ βασίλειον Ληδοβίκω Α'. υἱῷ αὐτῆ, ἀνεχώρησεν ἵνα ἡσυχάσῃ, ἀλλ' ἀποθανόντος, τῆ Ληδοβίκης, πάλιν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἕως τῆ 1746. ὅτε καὶ ἐτελεύτησε, καὶ τότε διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτῆ Φερδινάνδος Σ'. ὕψερρον ἀπὸ αὐτοῦ, τὸ βασίλειον τῆς Ἰσπανίας, ἔτυχεν εἰς Κάρολον βασιλέα τῆς Σικελίας. Ἐπ' αὐτῆ τῆ βασιλείας ἔπαυσαν καὶ διαφοραὶ αἱ μεταξὺ τῆς Ἰσπανίας καὶ Ρώμης. Τῷ 1756. ἐφάνη καὶ εἰς τὸ Μαδρίτ ἕνα Λητοδαφέ, ἐχὶ ὅμως τόσον σκληρὸν, ὡς εἰς Λισβῶνα, καὶ κατεδικάσθησαν διαφοροὶ α'. Εἰς διδάσκαλος ἐγκαλεθεὶς παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ὡς μάγος, ἀφ' ἧ δια πολλὸν καιρὸν εἰς φυλακὴν ἔμεινε, καὶ ἀδωθεὶς, ὅχι μόνον ἡλευθερώθη, ἀλλὰ καὶ τῆ Λιτανεία συνεπορεύετο τοῖς Γγκνίζιτζιόροις, ἔχων κλάδας ἀναχεῖρας εἰς σημεῖον ἀδαότητος, ἀντ' αὐτῆ δὲ κατεδικάσθη ἡ γυνὴ τῆ, καὶ δύο ψευδομάρτυρες β' Ἐνας ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἐξωρόθη διατὶ εἶπεν ἀνοήτως πῶς εἶναι φαρμασῶνος γ'. Ἐνας Ἰταλὸς κατεδικάσθη εἰς φυλακὴν ἐφ' ὅλης τῆ τῆς ζωῆς ὡς φαρμασῶνος δ'. Ἐνας ἀπὸ τὴν Λυσιτανίαν, ἀφ' ἧ ἔμασιγώθη, κατεδικάσθη ἐφ' ὅλης τῆ τῆς ζωῆς εἰς φυλακὴν ὡς Ἰδαίζων Ἰδε τὸν Βέρτιον, Ἐγκυκλοπ. Ἡμερολ. τῆ 1756. Τ. Ζ'. Μ. Γ'. σελ. 130. τὴν Ἐτήσι. Ἰσορ. καὶ ἄλλης.

Ἰταλίας.

§. 24. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐβασίλευσεν ἐν Νεαπόλει Κάρολος ἐπὶ τῆ ὁποίῃ τὸν καιρὸν ἔγινε διόρθωσις τῶν διαφορῶν Ρώμης καὶ Νεαπόλεως περὶ τῆ κριτηρίας τῆς Μοναρχίας ἐν Σικελία, τὸ ὁποῖον ἤθελαν νὰ ἀναιρέσωσιν οἱ Πάπιδες, καὶ διατάχθη ὅτι εἰς τὴν πόλιν τῆς Νεαπόλεως νὰ συζητῆ νέον κριτήριον μικτόν, ἐκ τεισάρων σύνθετον, δύο Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ δύο λαϊκῶν, τὸ ὁποῖον νὰ κρήνη ἀπολύτως πάσας τὰς διαφορας μεταξὺ Ἐκκλησιαστικῶν, ἢ μεταξὺ Ἐκκλησιαστικῶν καὶ λαϊκῶν. Ὅτι οἱ δύο Ἐκκλησιαστικοὶ σύνεδροι νὰ ἐκλέγονται, πάντοτε ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὅμως νὰ εἶναι κάτοικοι τῆ βασιλείας καὶ γεννημένοι εἰς μίαν τῶν δύο Σικελιῶν. οἱ δὲ λοι-

ποὶ

ποι λαϊκοὶ νὰ ἐκλεγῶνται ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ἐδῶκεν ἀδειαν ἐναυτῶ ὁ Πάπας εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως νὰ συνάξῃ ἐτήσιον φόρον ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τῶν δύο βασιλειῶν, ἕως τέσσαρα τὰ ἑκατόν. Ἀλλὰ τῷ 1747. ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐγερθῇ μία μεγάλη ἐπανάστασις εἰς Νεάπολιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ρώμης ἔπασχαν πρὸ πολλῆ νὰ σερωσῶσιν εἰς Νεάπολιν τὸ κριτήριον τῆς Γερᾶς Ἐξετάσεως, ὡς εἶναι εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν ποτὲ, ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς πάντοτε ἔκαμνεν ἐπανάστασιν, μαλιστα ἐσυστήθη ἐν Νεαπόλει καὶ κριτήριον τῆς Γερᾶς Ἐξετάσεως λεγόμενον, τὸ ὁποῖον ἄλλο χρέος δὲν εἶχε παρῆξ νὰ ἀγροπνῆ πάντοτε μὴπως καὶ μὲ πλάνην καὶ ἀπάτην οἱ τῆς Ρώμης πρόεδροι συστήσωσιν εἰς Νεάπολιν τὸ κριτήριον τῆς Γυκνιζιτζιῶνος. Ὅθεν αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις ἐκρίνοντο ἀπὸ τὸ κριτήριον τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ. Τῷ 1747. κατεδικάσθη παρα τῷ ἀρχιερέως ἱερεὺς τις ὡς ἔνοχος μαγίας, καὶ ἀπιστίας, ἀλλὰ κατὰ μέρος εἰς τὸν ἐκτῆριον οἶκον τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ, καθὼς συνηθεῖται καὶ εἰς ἄλλης τόπων ὅτε δὲν εἶναι κριτήριον Γερᾶς Ἐξετάσεως. Δύο ἕτεροι ἱερεῖς φυλακωμένοι διὰ παρόμοια ἐγκλήματα, ἔδωκαν ἀναφορὰν εἰς τὸ κατα τῆς Γερᾶς Ἐξετάσεως κριτήριον, προσκλαιόμενοι ὅτι ὁ τρόπος ὅτῳ ἔκαμε τὴν ἀπάτησιν ὁ ρηθεὶς ἱερεὺς ἦτον ἄνομος, καὶ ἐσπῆδαζε νὰ συστήσῃ τὸ κριτήριον τῆς Γυκνιζιτζιῶνος. Ἐζήτησε τότε τὸ κριτήριον ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τὰς πράξεις ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας ἐγένεν αὐτὴ ἡ κρίσις, ἀλλὰ δὲν τὰς ἔλαβε, διὸ ἀνεφέρθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐπειδὴ ἐγέναν ἐναντίον τῶν νόμων τῷ βασιλέως καὶ τῶν διαταγῶν τῶν Ρώμης Ἀρχιερέων, τῶν πρὶν τῆς συστάσεως τῆς Γυκνιζιτζιῶνος, νὰ εἶναι ἄκυρος ἡ ἀπόφασις τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ, ὅστις ἐζήτησε νὰ συστήσῃ τρία πράγματα ἄ. Ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι νὰ κρίνωσιν τὰς ἐνόχους κατὰ τῆς πίσεως, ἕχι ὡς Ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας, ἀλλ' ὡς ἐπίτροποι τῷ Γερῷ Θρόνῳ· β. Νὰ κρίνωσιν ἀπλῶς, χωρὶς νομικὴν τάξιν, ἐξετάζοντες μόνον τὴν ἀλήθειαν τῆς ὑποθέσεως, χωρὶς ταραχὴν· γ. Ὅτι αἱ ἀποφάσεις νὰ εἶναι σφραλισμένα, ἤτοι νὰ μὴν φανερώωνται τὰ ὀνόματα καὶ τὰ λόγια τῶν μαρτύρων. Ἐδῶρισε προσέτι ὁ βασιλεὺς νὰ κρίνωσιν τὰς περὶ πίσεως ὑποθέσεις, κατὰ τὰς διαταγὰς ὅτῳ περὶ τῆς ἐξέδωκε, καὶ τὰς δύο ἱερεῖς, τὸν μὲν ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καπύης, ὡς μέλος τῆς ἐπαρχίας τῆ, τὸν δὲ νὰ μείνῃ εἰς Νεάπολιν, καὶ νὰ κρίνωσιν κατὰ τὰς νόμους τῷ βασιλείῳ, καὶ τὰς διαταγὰς τῆ. Ἀκύρωσε προσέτι ὅσα ἀνήκον εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ νέα κριτήρια περὶ πίσεως, τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς Κριτὰς, Νοταρίας, τὴν σφραγίδα τῆς Γυκνιζιτζιῶνος, ἀσύκωσε καὶ ὅλα τὰ σημεῖα αὐτῶ τῷ κριτηρίῳ, ὅτῳ εὑρίσκοντο εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, ὡς καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ λίθῳ, ὅτῳ ἦτον ἐπάνω τῆς πύλης, ἱερὰ ἐξέτασις καὶ ἄλλα πολλὰ. Εἶναι θαυμαστὸν ὅμως, ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως ὅτῳ τόσο ἐναντίος ἐστάθη διὰ νὰ μὴ σερωθῇ αὐτὸ τὸ κριτήριον, καὶ ὅτῳ ἔκαμνεν ἐπανάστασιν ἐπὶ Φερδινάνδῳ τῷ Καθολικῷ, καὶ τῷ

Αυτοκράτορος Καρόλου Ε΄. ἡ τωρα ἐσυγχρίθη τόσον περὶ τήτε, λέγων θαύμα μέγα, νὰ φανερωθῆ ἡ τέχνη τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς εἰς τὸ νὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ κριτήριον, εἶναι θαυμασὸν λέγω παλιν, νὰ μὴν ἐβλεπε τόσον φανερὰ σημεῖα αὐτῆ τῆ κριτήριε, τὰ ὁποῖα ἐξάλειψεν ὁ Βασιλεὺς Κάρολος. Ὑστερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν βασιλέα, μετὰ τὸ νὰ ἀπέρασεν εἰς τὸ βασίλειον Ἰσπανίας ὁ Κάρολος, ἔλαβε τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως ὁ υἱὸς αὐτῆ. Ἰδε ἐτήσιον Ἰστορίαν καὶ ἄλλας.

Ἀπανθρο-
πία τῶν Κα-
τολικῶν κα-
τὰ τῶν Ἀ-
νατολικῶν
ἐν Ἰταλίᾳ.

§. 25. Οἱ ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ διάγοντες εἰς τὰς τόπας τῆ ἱερῆ θρό-
νη χάριν πραγματείας ἢ σωθῆς, ἀν δὲν ἔλαβαν φανερόν διωγμὸν μὴ δεχό-
μενοι τὸν Καθολικισμὸν, ἐδιώκοντο ὁμοῦς κρυφίως καὶ τεχνηέντως, ὡς ἐσυ-
νήβη ἐπὶ τῆς Αυτοκρατορίας Μαρίας Τηρεσίας καὶ Ἀρχιερατείας Κλή-
μεντος ΙΓ΄ ἐν Ἀγκῶνι καὶ Βουωνίᾳ. Τῷ 1758. διήρχοντο τινεὶ ὀρθόδοξοι
πραγματευταὶ διὰ τῆ Ἀγκῶνος, ἵνα ἐν τῇ εἰς τὴν Συνηγάγιαν πανηγύ-
ρει ἔλθωσιν. Ἐκεῖ εἰς ἕξ αὐτῶν Ἀντωνέλος τὸ ὄνομα Μικωνιάτης τὴν
Πατρίδα, ἀποπληξία πληγεί, ἐτελεύτησε. Τάτο μαζόντες οἱ ἐκεῖ ευ-
ρεθέντες ὀρθόδοξοι ἦλθον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς χήρας γυναίκος, ἐν ἣ ὁ ἄνθρω-
πος ἐτελεύτησε, ζητῶντες ἐνταφιάσαι τὸ σῶμα· μὴ ευρόντες δὲ τῆτο,
ἠρώτησαν τὴν γυναῖκα, πῆ καὶ ὑπὸ τίνων ἐτάφη· ἡ δὲ ἐφανέρωσεν αὐτοῖς,
ὅτι ἄνθρωποι ἀδεντικοὶ ἦλθον τὴν νύκτα, ἔβαλον τὸ σῶμα εἰς ἕνα ξυλι-
νον κυβωτίον, καὶ γεμίσαντες αὐτὸ λίθων, ἔρριψαν εἰς τὴν θαλασσαν·
διὰ τὴν ἦτον σχισματικὸς καὶ ὄχι Καθολικὸς. Ἐν ἔτει δὲ 1762. Δημήτριος
τῆς Πελοποννήσιος ἐσώδαζε τὴν ἱατρικὴν εἰς Βιωννίαν, καὶ ἀδενθισας
ἀπέθανε μὴ δεχθεὶς τὸν Καθολικισμὸν. Ὁδὲν διὰ προσαγῆς τῶν ἐκεῖ κρα-
τῆντων ἐρρίφθη εἰς ἕνα λάκκον ἔξω τῆς πόλεως. Ἰδε Ἀποκρισ. ὀρθόδοξοι
τινὸς περὶ τῆς δυναστείας τῶν Καθολικῶν σελ. 8. ἐν ταῖς υποσημειώσεσι.

Διωγμὸς
κατὰ τῶν
Καθολικῶν
ἐν Ἀνατο-
λίᾳ.

§. 26. Εἰς τὴν Ἀνατολὴν οἱ Καθολικοὶ ἔλαβαν ἔχι ὀλίγον διωγ-
μὸν ἐπὶ τῆς Αυτοκρατορίας Μαρίας Τηρεσίας διότι τῷ 1754. 1757. ἠγέρ-
θη ἐν Πεκίνω τῆς Περσίας σκληρὸς διωγμὸς κατ' αὐτῶν, ἐφονεύθησαν
πολλοὶ, ἕτεροι ἐφυλακάζθησαν, μάλιστα ἀπετμήθη τὴν κάραν δημοσίως
Πέτρος Σανξ Ἐπίσκοπος Μαυρικαστήνσιος, καὶ ἀπέθαναν πολλοὶ Μισσιο-
νᾶριοι. Δὲν ἐκράτησεν ὁμοῦς πολὺν καιρὸν αὐτὸς ὁ διωγμὸς. Ἰδε Νεαρ-
Γραμματ. τῆς Φλωρεντίας Τ. 15 σελ. 768. καὶ Τ. ΙΗ΄ σελ. 76. Προ-
σέτι οἱ ἐν Καφρα Καθολικοὶ, μετὰ τὸ νὰ ἐκέρσευε διάφορα πλοῖα Τύρκικα
ἕνας κηρσᾶρος Γάλλος, ἐπαθαν πολλὰ κακα, ἐδιώχθησαν, ἐτύφθησαν,
ἐπάτησαν οἱ Ὀθωμανοὶ τὴν Ἐκκλησίαν τας, ἀρπαξαν τὰ ἱερὰ σκεύη, καὶ
τὰς ἁγιασμένας ὄσιαι, καὶ ἄλλα κακὰ τῆς ἐπροξένησαν. Ἰδε Ἐγκυκλ.
Ἡμερολ. τῆ 1757. Τ. Δ΄ σελ. 143. Ὁμοίως ἐν Ἀδριανπόλει τῷ 1760.
Μεσφᾶς ὁ Σουλτᾶνος ἔκαμε νὰ κρημνίσαν τὴν Ἐκκλησίαν τας, μ' ὄλην
τὴν ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν τῆ πρέσβευς τῆς Γαλλίας.

Συμβᾶν ἐν
Ἰταλίᾳ.

§. 27. Τῷ 1755. συναβη πρᾶγμα ἐξῆσιον καὶ δύσσιον. Εἰς ἕνα
λόγγον τῶν Ἀλπεων εἰς τὸ χωρίον Βεργεμολετον εἰς τὴν ἐξῆσιον τῶν
Σβιτ-

Σβιτζέρων ην χωρίον τῷ αὐτῷ ὀνόματος· ὄντας ὁ τόπος τριγυρισμένος ἀπὸ πολλὰ βανά ἀκαρπα καὶ πεφορτωμένα ἀπὸ χιόνια, τῇ 19. Μαρτίῃ τόσοι μεγάλοι σωροὶ χιόνων ἔπεσαν ὥστε κατεπλάκωσαν τὸν τόπον ὅλον· τρεῖς γυναῖκες ὁμῶς μὲ ἓνα μικρὸν παιδί φεύγουσαι τὸν κίνδυνον ἔτρεξαν νὰ φυλαχθῶσιν εἰς ἓνα σαῦλον, ἀλλ' ὀλίγον ὑπερον ἔπεσε τόση χιών, ὥστε ἐκρήμνισεν εἰς μέρος τὸν σαῦλον, ἐμπόδισε τὴν ἔξοδον, καὶ ἔμειναν μέσα αἱ γυναῖκες, ὅτε ἔμειναν διὰ τρεῖς ἡμέρας θρεφόμεναι ἀπὸ 15. κάσανα ὅτῃ ἔχον μαζύ τες, ἀπὸ χιόνι καὶ ἀπὸ γάλα μίας ἀγελάδας ἵπα ἦτον σφαλλισμένη, τὸ παιδί ὁμῶς ἀπέθανεν. ἔμειναν 36. ἡμέρας, ὅτε σχεδὸν διὰ θαῦμα τὰς ἡλευθέρωσαν μισαποδαμέναις ἀπὸ τὴν πείναν καὶ ἀπὸ τὸ κρύος. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἦσαν, ὥστε δὲν ἐδύνοντο νὰ ἴδῃν τὸ φῶς, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ τὰς δείχνωσι τὸ φῶς. Ἐως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῷ παρόντος αἰῶνος τῷ 1706. εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῷ Τρεβιζίνι πρὸς τὸ μέρος Βασάνα καὶ Κασελοφράγην, ἀρχισαν νὰ φαίνωνται τινες φωτιαὶ πλανώμεναι ὅτῃ εὐγαναν ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῆς γῆς ὡς φλόγα διαφόρου χρώματος ἢ μεγαλείς, συρόμεναι ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνάπταν ἐν καιρῷ νυκτός τὰ ἄχυρα καὶ ἕτερα λεπτά, ὑπερον ἀνάφαν καὶ τὰ σήγνια καὶ ἐγίνοντο μεγάλα πυρκαϊαί· τὸ αὐτὸ ἐσυναίβη καὶ τῷ 1717. ἕως τῆς 1724. εἰς διαφόρους καιροὺς· πάλιν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα 1754. Τὸ αὐτὸ ἀναγινώσκωμεν νὰ ἐσυναίβη παλαιότερον κατὰ τὸν Πλίνιον. Γ'δε Νέα, Ὑπομνήμ. τῆς Ἐπιστημον. Γ'σφ. Τόμ. Β' σελ. 476. καὶ Τόμ. Γ'. σελ. 38. Νεαρ. Φλωρεντ. Τόμ. Κ. σελ. 491. καὶ νεαρὰς Ἐνστιίας 1754. σελ. 160. κτλ. καὶ Λεδοβίκοι Ρίγα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Β'.

Περὶ Αἰκατερίνης Α'. Πέτρος Β'. Ἀννης Γ' βαννόβνας, Γ'βαν Γ'. καὶ Ε'λισσάβετ τῶν Αὐτοκρατορησαντων ἐν Ρ'ωσσίᾳ.

§. 1.

Πέτρος ὁ μέγας πρὶν ἀποφασίσῃ καὶ διωρίσῃ τὸν διάδοχόν τε, ἠδέλησε πρῶτον νὰ δοκιμάσῃ τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηκόων τε, ὅθεν ἐδηλοποίησεν ἓνα γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνε πόσον ἦτον ὑπόχρεως αὐτὸς καὶ τὸ βασιλεῖον τε εἰς τὰς συμβαλάς τῆς γυναῖκός τε Αἰκατερίνης, ἀπέδειξε μὲ παραδείγματα τὴν συνήθειαν νὰ σέφονται Αὐτοκρατορίσσαι, καὶ τέλος πάντων ἐφανέρωσε τὴν ἐκλογὴν ὅτῃ ἔχει κάμη, καὶ πόσον ἐπεθύμησεν ὅτι τὸ γένος νὰ δεχθῇ καὶ νὰ βεβαιώσῃ τοιαύτην ἐκλογὴν. Ὅλον τὸ βασιλεῖον ἔδειξε μεγάλην χαρὰν εἰς τοιαύτην εἰδησιν, ὅθεν καὶ ἐσέφθη Αὐτοκρατορίσσαι ἡ Αἰκατερίνη τῇ 18. Μαΐου 1724. Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Πέτρῳ, μὴ φωνῇ ἐκύρωσαν τὴν ἐκλογὴν τε, καὶ ἀνέβασαν μετὰ χαρᾶς καὶ ἐορτῆς τὴν Αἰκατερίναν εἰς τὸν θρόνον.

Αἰκατερίνη
Α'. Αὐτοκρατορίσσαι
Ρ'ωσσίας ἀπὸ Χ. Γ'.
1724.

§. 2. Εγγενήθη ἡ Αἰκατερίνα εἰς Ρίγγεν χωρίον τῆς Ε' διοίας, πλησίον τῆς λίμνης Βορσέρι, ἀπὸ γονεῖς ταπεινῆς. Ἐμεινεν ὄρφανὴ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ὅθεν ἀνεδράφη δι' ἐλεημοσύνην ἕως τῆ 14. ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς ἀπὸ τὸν ἐφημέριον τῆ χωρίε, καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν ποιμένα τῆ Μαριεμβέργ. Χωρὶς εὐγένειαν, χωρὶς πλῆτη, καὶ χωρὶς ἄλλα προτε-
ρήματα τῆς τύχης, ἡ φύσις τὴν ἔκρυψε διὰ τὰ εἰπῶ ἕτως, εἰς τὴν πλεον-
σκοτεινὴν εἴσιν τῶν ἀνθρώπων· εἰς ἔθειψεν δὲ τοῖστων φαρτῶν καὶ ἔτι-
δανῶν προτεριμάτων ἔλαβεν ἡ Αἰκατερίνα τὰ ἀληθινὰ προτερήματα τῆς
φύσεως, δηλαδὴ εὐγένειαν καρδίας, ωραότητα, ἀγχινοίαν, καὶ μίαν ψυ-
χὴν ἀνδρείαν καὶ γενναίαν. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔστα ἡ Αἰκατερίνη
τὴν ἐζήτησεν ἕνας δέκαρχος ἡ σεργέντε τῆς φυλακῆς τῆ Μαριεμβέργ διὰ
γυναῖκα, ἀλλὰ τῆ ἡμέρᾳ ὅτῃ ἔμελλον νὰ γίνην οἱ γάμοι ἔχαθη ὁ νυμ-
φίος, καὶ ἔγινεν ἄφαντος, ἕτε πλεον ἐσάθη δυνατόν νὰ μαθητευθῆ ἂν
ἐφρονεύθη, ἡ ἔγινεν αἰχμαλωτος ἀπὸ τὰς ἐχθρᾶς, ἐπειδὴ τότε ἐπολιορ-
κεῖτο τὸ Μαριεμβέργ. Ὁ Ἀρχιεράτηςος Βάβρ ἔλαβε τὴν Αἰκατερίνην
εἰς τὴν δέλευσίν τε, εἰς τῆ ὁποία τὴν οἰκίαν ἰδὼν αὐτὴν ὁ Ἡ' γεμων
Μεντζικόφ τὴν ἠγάπησε, τὴν ἐζήτησε, καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς τὴν δέλευ-
σίν τε. Μία τῶν ἡμερῶν βλέπωντάς τιν ὁ μέγας Πέτρος ἔμεινεν ἐκθα-
τικὸς εἰς τὴν ωραότητα τῆς καὶ ἀγχινοίαν, καὶ τόσον ἐνικηθῆ ὅτῃ τὴν
ἔκλεξε δι' ἀγαπητικὴν τε, ἀλλὰ συναναστροφόμενος αὐτὴν, καὶ γνωρίζων-
τάς τὴν καλλίτερα, τὴν ἔλαβε διὰ γυναῖκα, καὶ συντροφον τῆς βασιλείας,
καὶ τὴν ἐδιώρισε διάδοχον τῆς βασιλείας.

Κατορθώμα
τα αὐτῆς,
καὶ θάνατος.

§. 3. Ἀφ' ἧ τὴν ἔλαβε διὰ γυναῖκα, πάντοτε τὴν εἶχε μαζί τε
εἰς τὰς ὁδοπορίας τε, καὶ εἰς τὰς πολέμους, μάλιζα εἰς τὸν πόλεμον κα-
τὰ τῶν Ὀσμανῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ φρόνησις καὶ ἀγχινοία τῆς Αἰκα-
τερίνης, ἔσωσε τὸν Πέτρον καὶ τὸ κράτεμα εἰς τὴν μάχην τῆς Παλτά-
βας. Ὅταν δὲ ἐβασίλευσε μόνῃ, ἐκυβέρνησε τὸ βασίλειον με φρόνησιν
καὶ ἀνδρείαν, ἐμιμήθη τὰς γνώμας τῆ μεγάλα Πέτρος, ἠκολούθη τὰς κό-
πας τε, καὶ νεωτερισμᾶς τε, μάλιζα ἐφαίνετο πῶς τὸ πνεῦμα τῆ Πέτρος
νὰ ἔζη ἀκόμη εἰς τὰς πράξεις τῆς Αἰκατερίνης. Ἐπιμελήθη τὴν ἀνα-
τροφὴν Πέτρος Ἀλεξιοβιτς, μόνος ἀπογόνος τῶν Κζαρίδων, τὸν ἐκήρυξε
μέγαν δέκα Ρ' ασιᾶς καὶ διάδοχόν τῆς, καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1727. Μαῖου
17. βασιλεύσατα ἔτη τέσσαρα. Ἐδιώρισε εἰς τὴν διαθήκην τῆς, κατὰ
τὴν γνώμην τῆ Μεγάλα Πέτρος, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον Πέτρος Ἀλεξιοβίχι
Β'. ἀκλήρη ἀποθανόντος, νὰ ἀπεράσῃ τὸ βασίλειον εἰς μίαν τῶν θυγατέρων
Πέτρος τῆ μεγάλα, δηλαδὴ εἰς Ἀνναν Πετρόβναν, δακήσαν τῆ Ὀλσείν καὶ
εἰς ἔθειψεν αὐτῆς, εἰς μίαν ἄλλην θυγατέρα τῆ αὐτῆ Πέτρος, ἡ γυν
εἰς Ε'λισάβετ. Ἐβαλεν εἰς τάξιν τὸ συμβάλιον ὅτῃ ἔπρεπε νὰ ἐπισα-
τῆ εἰς Πέτρον Β'. ἕως νὰ φθάσῃ εἰς νόμῳ ἡλικίαν. Ἡ' γείρα τὴν Ἀκαδη-
μίαν ὅτῃ ὁ Μέγας Πέτρος εἶχε συστήσει, καὶ δεν ἐπρόφθασε νὰ τελειώ-
σῃ,

ση, καὶ ἄλλα καλὰ ἐπροξένησεν εἰς τὰς Ρώσους, φανεῖσα ἄξιος διαδόχου τῆ Μεγάλῃ Πέτρῃ.

§. 4. Βασιλείας δὲ Πέτρος Β΄ ὄντος ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν συμβέλων παρὰ τῆς Αἰκατερίνης διωρισθέντων, ἔκλεξε διὰ γυναῖκα τὴν θυγατέρα Ἀλεξίᾳ Γρηγοροβίχ Δολγορόκη τῆ πιετὴ τε συμβελάτωρος, ἔγιναν οἱ ἀδραβῶνες, ἀλλὰ πρὶν τελειωθῆ ὁ γάμος ἀπέθανεν ὁ Πέτρος τῇ 30. Γανναρ. 1730.

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον Πέτρος Ἀλεξιοβίχ Β΄. Οἱ Ρῶσοι δὲν ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τῆς Αἰκατερίνης, καὶ τὴν θέλησιν τῆ Μεγάλῃ Πέτρῃ, ἀλλ' ἠθέλησαν νὰ ὑψώσωσιν εἰς τὸν θρόνον μίαν ἄλλην γυναῖκα, ἐλπίζοντες νὰ ἴμπορῶν αὐτοὶ τοιςτρόπως καλῆτερα νὰ διοικῶν τὸ βασίλειον, ὅθεν ἐκήρυξαν πῶς Πέτρος Β΄. κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπῃ ἔχουν οἱ τῆς Ρωσίας ἠγεμόνες νὰ ἐκλέγωσι τῆς διαδόχου των, ἔκλεξεν Ἀνναν Γβανόβναν, δάκιον τῆς Καρλαντίας, δευτερογέννητον θυγατέρα τῆ ἀδελφῆ τῆ Γωάννη. Τῆς ἐπρόβχλαν λοιπὸν τὸν θρόνον, με ὑπόσχεσιν ὅμως νὰ ὑπογράψῃ τὰ κἀτωθεν ἄρθρα, καὶ νὰ κρέμεται ἀπὸ μίαν Ὑψιλὴν Βαλὴν, οἱ πλείονες τῆς ὁποίας ἦσαν ἐκ τῆς φαμιλίας τῶν Δαλγερνῶν.

α΄. Ὅτι ἡ Ἀννα δὲν ἠθέλε βασιλεύσῃ πάρεξ διὰ μέσθ τῶν διορισμῶν μιᾶς Ὑψιλῆς Βαλῆς.

β΄. Ὅτι δὲν ἠθέλε κηρύξῃ τὸν πόλεμον, ἢ κυρώσῃ τὴν εἰρήνην μόνη τις.

γ΄. Ὅτι δὲν ἠθέλε βαλῆ κανένα νεόν δόσιμον, ἔτε νὰ χαρίσῃ κανένα ὄφικιον.

δ΄. Ὅτι δὲν θέλει τιμωρήσῃ τινὰ εὐγενῆ χωρὶς νὰ ἀποδείχθῃ ἐντελῶς τὸ πταῖσμα τε.

ε΄. Ὅτι δὲν θέλει ἀποξενώσῃ ἢ διμεύσῃ τὰ ὑπάρχοντα τινός.

ς΄. Ὅτι νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ διατάττῃ τὰ ὑποσατικά τῆς βασιλείας, ἢ νὰ τὰ ἀποξενώσῃ.

ζ΄. Ὅτι νὰ μὴν ἴμπορῇ νὰ ὑπανδρευθῆ, ἔτε νὰ ἐκλέξῃ διάδοχον χωρὶς τὴν εἰδῆσιν καὶ θέλησιν τῆς Ὑψιλῆς Βαλῆς.

Πολιτικὴ ἦσα ἡ Ἀννα, ὑπέγραψε τότε ὅλα αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ἀλλὰ βλέπεται πῶς εἶχε μίαν ἐξασίαν περισφραλισμένην, ἔκαμε τεχνηέντως ἢ Σύγκλητος νὰ τῆς πέμψῃ ἕνα ὡς ἐξ ὀνόματος τῆς Συγκλήτου, ἔτε λέγοντα. Ὅτι ὁ ἀπεσαλμένος εἶναι ἀπὸ μέρος ὄλων τῶν Εὐγενῶν διὰ νὰ τῆς παραστήσῃ πῶς ἠπατήθη ἀπὸ τὰς τῆς Ὑψιλῆς Βαλῆς, ὅτι ἡ Ρωσία ἐπειδὴ καὶ πάντοτε ἐδοικηθῆ ἀπὸ ἠγεμόνας καὶ ὄχι Βαλὴν, ὅλοι οἱ Εὐγενεῖς τῆν ἐπαρακαλῶσαν νὰ λάβῃ τὸν χαλινὸν τῆς διοικήσεως καὶ ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ γνώμη παντὸς τῆ γένους, τὸ ὁποῖον ἐπεθυμῶσεν ὅτι ὁ οἶκος τῆς Μεγαλειότητός της νὰ βασιλεύσῃ ἕως τέλους τῶν αἰώνων. Τότε ἡ Ἀννα ἐπροσποιεθῆ πῶς δὲν ἴξευρει τίποτε, καὶ ἐρωτᾷ· καὶ πῶς; δὲν εἶναι ἡ γνώμη ὅλα τῆ γένους εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ ὑπέγραψα; καὶ ἀκῆσασα τὸ ὄχι, προσάζει καὶ τῆς φέρει τὸ ἔγγραφο, καὶ τὸ ἀναγινώσκει παρρησίᾳ. Εἰς καθε ἄρθρον ἐρωτῶσεν ἂν αὐτὴ ἦτον ἡ γνώμη

Πέτρος Β΄.
Αὐτοκράτ.
Ρωσίας ἀπὸ Χ. Γ.
1727.

Ἀννα Γβανόβνα Αὐτοκρατορίσα Ρωσίας ἀπὸ Χ. Γ.
1730.

τῆ γένεσι, καὶ ἀκόσασα εἰς ὅλα τὸ ὄχι, λοιπὸν, φωνάζει, αὐτὰ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ ξεσχίζει τὸ χειρόγραφον λέγονσα· ἐπειδὴ τὸ βασιλεῖον τῆς Ρωσσίας δὲν ἐδιοικήθη ποτὲ εἰμὴ ἀπὸ ἑνα μόνου ὑποκείμενου τὴν φορὰν, ἤθελε καὶ αὐτὴ τὰ αὐτὰ προνόμια ὅπῃ ἐχαίροντα οἱ προπάτορές της, εἰς τὸν θρόνον ἀνέβαινον, ἔχι ὡς ἡ Ὑψηλὴ Βασιλὴ ἔλεγε δι' ἐκλογῆς, ἀλλὰ διὰ κληρονομίας, καὶ ὅσοι τολμήσωσιν νὰ ἀντιπαδῶσι, θέλει ὡς προδόται τιμωρηθῶσιν. Πάντες εὐφήμεσαν εἰς αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Ἀννης, τότε αὐτὴ προδέττει πᾶς μ' ὅλον ὅπῃ ἔχει ἀνὰ χεῖρας πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν, δὲν θέλει ὅμως λείψῃ ἀπὸ τὸ νὰ βασιλευσῇ μὲ κάθε γλυκύτητα καὶ ἡμερότητα, ἕτε θέλει ἔχει τίποτε εἰς τὴν καρδίαν της τόσον, ὅσον τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν της, ἀλλὰ ἤθελε πάντοτε μεταχειριθῆ τὰς συμβαλάς τῆς Βασιλῆς, συνισταμένης ἀπὸ ὑποκείμενα, τόσον ἔμπειρα, καὶ ἀγαθὰ, καὶ ὅτι δὲν θέλει μεταχειριθῆ τὴν αὐσιμότητα εἰμὴ εἰς καιρὸν ἀνάγκης. Αὐτὴ ἡ συγκατάβασις τῆς Ἀννης ἐσαθῆ αἰτία ὅπῃ ἀφ' ἧ ἐβασίλευσεν εὐτυχῶς ἔτη δέκα ἀπὸ τῆς 1730. ἕως τῆ 1740. ἐσυναίβη ἡ μεταβολὴ καὶ ἔλαβε τὸν θρόνον ἡ Εὐλισαβὲτ.

Χαρακτῆρ
αὐτῆς.

§. 6. Ἦτον ἡ Ἀννα ἡμερος, καὶ συμπαθητικὴ, ἕτε ἡγάπα νὰ μεταχειρίζηται τὴν αὐσιμότητα, εἶχεν ὅμως τὸ ἐλάττωμα τῶν ἀδυνάτων ἡγεμόνων, δηλαδὴ νὰ ἀφίην νὰ γίνετα τὸ κακὸν εἰς ὄνομά της χωρὶς νὰ ἔχην τὴν τόλμην νὰ τὸ ἐμποδίσῃ· ἦτον φαντασιώδης, ὀρμητικὴ, ἀναποφάσιτος τόσον εἰς τὰ μικρὰ πράγματα ὅσον καὶ εἰς τὰ μεγάλα· ἐδιοικήσε μὲ ἡμερότητα, ἀγαπῶσα νὰ εὐεργετῆ καὶ νὰ πράττῃ τὸ καλὸν, τῆς ἐλείπεν ὅμως ἡ διακρισις νὰ κάμνῃ ἐν καιρῷ καὶ ἀρμοδίως τὸ καλόν, ὅπῃ ἔκαμεν. Ἐκυριεύετο ἀπὸ μίαν τῶν παλατίων της, καὶ πᾶσαι αἱ ὑποδέσεις τῆς βασιλείας ἀπὸ αὐτὴν ἐκρέμοντο, οἱ δὲ ὑπὲρβοι τῆς βασιλείας καὶ ἔμπειροι ἕτε ἐρωτῶντο ἕτε εἰσακύνοντο· ἐν βραχυλογίᾳ δὲν εἶχε κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ προτερήματα ἀναγκαῖα εἰς τὴν διοίκησιν ἐνὸς τοιούτου εὐρυχώρου βασιλείης ἐν καιρῷ ἀνωμαλίας. Μάλιστα εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας της, κυριευθεῖσα ἀπὸ ἑνα τῶν Μεγιστάνων, ἔγιναν πολλὰ κακά, διότι αὐτὸς ἄνθρωπος ἐδικητῆς καὶ σκληρὸς, ἐκαταχρᾶτο πάποτε τῆς ἐξουσίας ὅπῃ ἐλάμβανεν ἀπὸ αὐτῆν· πλῆθος ἐθανατώθησαν, καὶ ἐξεορίθησαν εἰς Σιβυρίαν, καὶ ἐκ τῶν εὐγενεστέρων, χωρὶς αὐτὴ νὰ ἔχη τὴν παρμικροῦν εἰδήσιν· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξωρίστων ὑπερέβαινε τὰς 20. χιλιάδας. Ὡς τόσον ἔξω ἀπὸ τοιαύτην πέριξασιν ἐδιοικήσε τὸ βασίλειον μὲ ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν. Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Κάρολος σ'. ἐζήτησε τὴν φιλίαν της καὶ συμμαχίαν της, καὶ τὸ βασίλειόν της εὐλαβήθη καὶ ἐτιμῆθη ἀπὸ ὅλην τὴν Ἀρκτον. Αὐτὴ ἐσερέωσεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Πολωνίας Αὐγυστον Γ'. Ἐλέκτωρα τῆς Σαξονίας, υἱὸν τῆ ἐσχάτου βασιλέως της Πολωνίας, καὶ συμμαχῆ τῶν Ρώσων. Ἠσύχασε τὴν ἐπανάστασιν τῶν Τατάρων τῆ Δαγγεσάν, καὶ τῆ Κριμίας, καὶ ἐξανάλαβεν ὅλας τὰς πόλεις ὅπῃ αὐτοὶ εἶχαν ἀρπάξει· ἔτεινε τὸ βασίλειόν της πρὸς τὸ μέρος τῆς Καππίας θαλάσσης, αν-

τεσά-

τεσάρη ἀνδρείως τοῖς Ὀθωμανοῖς, οἵτινες ἤθελον νὰ κυριεύσωσι τὸ Ἀζόφ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς τῷ 1732. ἔφθασεν εἰς Πετρόπολιν μία πρεσβεία συνισταμένη εἰς τρεῖς πρέσβεις, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Κίνας, ἡ πρώτη μάλισα πρεσβεία ὅπως νὰ ἐπέμφθῃ εἰς Εὐρωπαϊκὴς ἡγεμόνας, ἐπειδὴ καὶ πρότερον οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Κινέζων ἤρχοντο πρὸς τὰς διοικήτας τῆς Συβερίας, διὰ νὰ διορθώσωσι τὰ περὶ τῆ ἐμπορίας τῆ Τοβολσκοβίς. Ἰδε Λακόμβ, Ἀδβοκάτ, Γεορ. Ἐτήσ. ἀπὸ τῆ 1730. ἕως 1760. ἱστορ. τῶν συμβάντων ἐν τῷ κατὰ Ὀθωμανῶν καὶ Τατάρων πολέμῳ παρὰ Ἀΐνης Ἰβανοβ. τῷ 1733 καὶ ἄλλης.

§. 7. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἀΐνης, ἡ ἐν Ρώσσι Σύνοδος, ἐπιμελήθη κατὰ πολλὰ τὴν τῶν ἔθνῶν ἐπιστροφήν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίσιν. πέμπησα πολλὰς σοφὰς καὶ ἐναρέτους ἀνδρώπας εἰς τόπως βαρβάρους, μάλισα ἀπὸ τὴν ἐπαρτήμητιν ὅπως ἐπέμφθῃ αὐτοὶ οἱ ἀποστολικοὶ ἄνδρες φαίνεται νὰ ἔστῳραν πρὸς τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, Μωαμεδιστὰς, Μορδίνιας, Τοχ-βασχίνης, Ἰσχερεμιτιάνης, καὶ Βοράχης, δυακοσίας πενήτηκοντα ὀκτώ Χιλιάδας, καὶ τριακοσίας πενήτηκοντα ἑπτὰ, δηλαδή 141844 ἄνδρες καὶ παιδία καὶ 116513. γυναῖκας καὶ παρθένας, καὶ τῆς εἰς διασημὰ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τῆ 1740. ἕως τῆ 1747. Ἰδε νέον βιβλιοθ. Γερμ. Τ. Δ΄. Μ. Α΄. σελ. 209. καὶ Νεαρ. Γραμ. τῆς Φλωρεντ. Τ. Θ΄. σελ. 128.

§. 8. Τῷ 1738. μηνὶ Νοεμβ. ὁ υἱὸς ἐνὸς χωριάτη τῆς Οὐκραίνης ἐκηρύχθη νὰ εἴναι Κεχαρεβιτς, ἦτοι υἱὸς Πέτρῳ Α΄. ὅπως ἀπέθανε τῷ 1718. ἐφανερῶθῃ εἰς τρεῖς στρατιώτας, οἵτινες τὸν ἐκήρυξαν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπὸ ὅλης ἐπροσκυνήθη. Ὁ ἱερεὺς τῆ χωρίε ἐσημασε τὰ σημεῖα, ἐλεί- τήργησεν ὑπὲρ τῆ ψευδογεμόνος, συναχθέντων πάντων τῶν ἐν τῷ χω- ρίῳ. Τὸ πρᾶγμα ἤθελε προχωρήσῃ, ἀν ἐν καιρῷ δὲν ἐλάμβανεν εἰδη- σιν, εἰς τῶν περίε στρατηγῶν, ὅσις πέμφας τινὰς στρατιώτας ἐπίσταν τὸν ψεύτην καὶ τὸν ἤφεραν εἰς Πετρόπολιν, ὅπως ἐγένεν ἡ ἀπόφασις ἵνα ὁ ψευδοπέτρος παλινκωθῇ ζωντανὸς ἐν Οὐκραίνῃ, καὶ οἱ τρεῖς στρατιῶ- ται καὶ ὁ ἱερεὺς νὰ θανατωθῶσιν, τοῖς χωριάταις ἐσυγχώρησεν ἡ Αὐ- τοκρατορίσα, τὸ δὲ χωρίον κατηράρισε καὶ τὰς κατοίκους αὐτῆ διμοίρα- σεν ἄλλῃ. Ἰδε τὸν Μαν-εἰν Τ. Α΄. σελ. 365.

§. 9. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀΐνης ὁ Δῆξ Ἐρνεστος, ὡς ἐπίτρο- πος τῆ νέου Ἰβαν, ἐδιοίκησε τὸ βασίλειον, καὶ μὴ ὅλον ὅπως δικαίως καὶ φρονίμως ἐκυβερνα, οἱ Ρῶσοι ἐποίησαν συνωμοσίαν, ἐξωρίθη ὁ Δῆξ καὶ ἐκηρύχθη ἐπιστάτης τῆς βασιλείας ἡ μήτηρ τῆ νέου Αὐτοκράτορος. Μὴ ἐκηρύχθη ἐπιστάτης τῆς βασιλείας ἡ μήτηρ τῆ νέου Αὐτοκράτορος. Μὴ ὅ- λον τῆτος δὲν ἀναπαύονται, ἀλλὰ θέλωσι νὰ πληρώσωσι τὰς διαταγὰς Πέτρῳ Α΄. ὅπως ἐνάθεντες τῆ ε΄. Δεκεμβρίου 1741. προσφέρῃσι τὸν θρόνον εἰς Ἐλισάβετ Πετρόβναν θυγατέρα τῆ μεγαλῆ Πέτρῳ. Αὕτη δέχεται τὴν προσφορὰν, ὑπάγει μὲ ὀλίγα τάγματα στρατιωτῶν, προσάζει βασι- λικῶς καὶ τῆς ἀνοίγῃσι τὰς πύλας τῆ Παλατίου, καὶ βάνει εἰς φυλακὴν τὸν νέον Ἰβαν, καὶ τὴν μητέρα τῆ, καὶ τὸ ταχὺ κηρύττεται Αὐτοκρα-
τό 15-

Ἀξίσεις τῆς
Χριστιανικῆς
πίσεως.

Ψευδοπέ-
τρος.

Γβάν Γ΄.
Αὐτοκράτ.
Ρῶσσίας

Ελισάβετ
Πετρόβνα
Αυτοκρα-
τορ. Ρωσ-
σίας από
Χ.Γ. 1741.

τόριστα πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, καὶ μετ' ὀλίγον σέφεται εἰς Μόσχαν εἰς τὸν ἴδιον τρόπον ὅπῃ ἐσέφη Αἰκατερίνη Α΄.

§. 10. Εὐθύς ὅπῃ ἡ Ελισάβετ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἀκύρωσε τὴν Βασιλὴν ὅπῃ εἶχε συστήσῃ ἡ Ἀννα, καὶ ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Σύγκλητον τὴν ἐξουσίαν ὅπῃ εἶχεν ἐπὶ τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ· αὐτὴ ἡ Σύγκλητος πρότερον εἶχε τὴν ἐξουσίαν νὰ καταδικάζῃ εἰς θάνατον, ἀλλ' ἡ Ελισάβετ ἐπειδὴ ἐκκισίως ἔταξε νὰ μὴ θανατώνῃ τινὰ εἰς καιρὸν τῆς Αυτοκρατορίας της, ἐφύλαξε διὰ λόγῳ της τὴν ἀδειαν νὰ κυρώνῃ ἢ νὰ ἀκυρώνῃ τὴν περὶ Θανάτου ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτης· ἐφρόντισε νὰ σερεώσῃ τὸ γένος ὅπῃ εἶχεν ἀδυνατήσῃ ἀπὸ τὰς ἀκαταστασίας, ἐμάκρυνεν ἀπὸ τὰς βασιλικὰς ὑποδέσεις ὅλης τῆς ξένης, καὶ ἐδιώρισεν ὅλης ἐντοπίως. Ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ρωσσίαν Κάρολον Πέτρον Οὐλρίκον τῷ Ὀλσειν Γοττόρπ, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς της Ἀννας Πετρόβνας, καὶ ἔκγονον τῆς βασιλίσσης Οὐλρίκης ἀδελφῆς Καρόλα ΙΒ΄ τῆς Σβεκίας βασι-
λέως. Τότε εἶχε χιρεύσῃ ὁ θρόνος τῆς Σβεκίας, ὅθεν αἱ ἐπαρχίαι πάντα ἔκλεξαν αὐτὸν τὸν νεὸν ἡγεμόνα διὰ βασιλέα της. Ἀλλ' ἡ Ελισάβετ ὅπῃ τὸν εἶχε διώρισῃ διαδοχόν της δὲν τὸν ἀφῆσεν, ἀλλὰ τὸν ἐπαραινῆσε καὶ ἐ-
γένινεν Ὁρθόδοξος Χριστιανός, καὶ ὠνομάσθη Πέτρος Πέτροβιτς, τὸν ἐκήρυξε μέγαν Δέκαν μετ' ἴτιλον Αυτοκρατορικῆς Υψηλότητος τῷ 1745. ἐκηρύχθη καὶ διάδοχος. Τοιαύτη ἀγάπη ὅμως τῆς Ελισάβετ πρὸς τὸν Πέτρον ἐπλη-
ρώθη ἀπὸ αὐτὸν μετ' ἀκραν ἀχαρισίαν· διότι εἰς τὰς πολέμους ὅπῃ ἡ Ελισά-
βετ ἔλαβε μετ' ὁ βασιλέα της Πρωσίας, πολλάκις τὴν ἐπρόδωσεν· ἐπει-
δὴ φίλος ὢν ἄκρος Φριδερίκῳ Γ΄. ἐπλάνεσεν ἕνα τῶν μυσικῶν συμβέλων τῆς
Ελισάβετ, ὅσους δὲν ἔγραφεν ἐπισολὴν τινα, ἢ προσαγὴν πρὸς τὰς στρατι-
γὰς ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ μέρος τῆς Ελισάβετ, ὅπῃ νὰ μὴ τὴν φανερώσῃ πρό-
τερον εἰς τὸν Πέτρον, ὅσους εὐθύς ἐδίδεν εἰδησίην τῷ Φριδερίκῳ· εἰς τρόπον ὅτι
τὸ Ρωστικὸν στρατεῦμα, δὲν ἐδύνετο νὰ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν τὸ παραμικρὸν στρα-
τήγημα, καὶ αὐτὸς νὰ μὴ λάβῃ πρότερον εἰδησίην. Ἀντὶ νὰ ἀγαπᾷ τὴν
θείαν τε, τὴν ἐμισῆσεν, καὶ ἀφ' ἑκάμην νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἰατρός της Κοντοειδής,
λέγουσιν ὅτι νὰ τὴν ἐφαρμάκωσεν, τῆτο ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον. Βα-
σιλευσασα δὲ ἡ Ελισάβετ ἔτη ἑκοσι, ἐτελεύτησε τῷ 1761. δόξαν αἰώνιον
ἀποκτήσασα διὰ τὴν φρόνησιν, ἀνδρείαν, καὶ σεαδρότητα ὅπῃ ἔδειξεν ἐν και-
ρῷ εἰρήνης, ὅσον καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Ἡ Ελισάβετ ἐτελείωσε τῷ 1752.
τὸν αὐλακὸν ὅπῃ ἄρχισε Πέτρος Α΄. καὶ εἶχεν ἀμελήσῃ Αἰκατερίνη Α΄. καὶ
ἡ Ἀννα εἶχε ξαναρχίσῃ· ἄρχεται αὐτὸς ὁ αὐλαξ ἀπὸ τὸν λιμένα τῷ Κρον-
σὰδ καὶ φέρεται πέραν διὰ βολῆς πυροβόλου μέσα εἰς τὴν νῆσον, εἰς τὴν ἀκ-
ραν αὐτῆ τῷ αὐλακός εἶναι τόπος τόσον εὐρύχωρος ὥστε περιέχονται 50.
κράβια τῷ πολέμου. Ἰδε περὶ αὐτῶν τὸν Λακόμβ, τὸν Ἀδβοκάτ ἐν τῇ
Χρονολ. συνόφει τῆς Ἀρκετ. Γ' σφ. Ἐπανάστασιν τῷ βασιλεῖ τῆς Ρωσσίας,
Γ' σφ. Ἐτήσ. 1730. 1760. Γ' σφ. τῶν συμβαντῶν ἐν τῷ κατὰ Ὁθωμαν. καὶ
Τατάρ. πολέμῳ παρα Ἀννης Γβανοβ τῷ 1733. καὶ τὸν Μανσειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π'.

Περὶ νέων Μοναχικῶν ταγμάτων ἐν τῇ Δύσει.

§. I.

Εἰς τὰς παρόντας χρόνας, ἐπὶ Βενεδίκτου ΙΔ'. Ρώμης ἀρχιερέως δύο τάγματα, ἔγιναν το μὲν εἰς ὄνομα Κογγρεγατζιόν, ἦτοι Συναγωγὴ Κληρικῶν γυμνωπόδων τῆ Παδης τῆ Γησῆ Χρισῆ. Οἱ Μοναχοὶ αὐτὰ τῆ ταγματος λέγουσιν ὑπόσχονται νὰ κηρύττωσιν εἰς τὰς Ἀποστολάς των, καὶ διδασκῆται των, τὴν εὐλάβειαν πρὸς τὰ Παθὴ τῆ Σωτήρος ἡμῶν Γησῆ Χρισῆ, ἴδε Ημερολ. γενικὸν τῆ 1746. Τ. Α'. σελ. 299.

Κληρικοὶ
τῶν Παθῶν.

§. 2. Τὸ δὲ τῶν Σερβίτων τάγμα, ἦτοι τῶν Δέλων τῆ Γησῆ ἐσυστήθη διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ὡς ἀναφέρει ὁ Λαβατ εἰς τὴν ὁδοποιὴν τῆς Γαλιτίας, καὶ Ἰταλίας Τ. Β'. σελ. 35. „ Εὐβαίνωντας εἰς τὴν Βάρκαν (δηλαδὴ τῷ 1706.) ὅπῃ ἔμελλε νὰ με φέρῃ εἰς Γένοβαν, τὴν ἡύρα γυμνασίαν ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως, Καππατζίνης, Φραγκισκάνης, Ἐλαχίσης, Γησιτίνας, ἱερεῖς Βρέττονας, κρασοπατέρας περιβοήτης, οἵτινες ὑπήγαναν νὰ συνδράμωσιν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Ὀφθίκια, ἕνας Αὐγουστινιάνος, προσέτι ἦτον ἕνας ἀσκητὴς, πέντε ἱερεῖς Ἰτανοὶ ἀργοὶ καὶ καθηρημένοι, οἵτινες ἀπῆρχοντο εἰς Ρώμην διὰ νὰ ζητήσωσι τὴν Ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν τας, τέσσαρες ἢ πέντε Ἰβδαῖοι, καὶ δύο μεφλοζίδες ὅπῃ ἀναχωρῶσαν διὰ Λιβόρνο, καταφύγιον τοιούτων ἀνδρῶπων. Αὐτὴ ἦτον ἡ συνωδία ὅπῃ εἶχον· δὲν εἶδα ποτὲ μίαν συνάθροισιν τοιαύτην, δὲν ἰξεύρω ἂν ἡ κιβωτος τῆ Νῶε ἐπαρομοιάζεν. Εἰς τὸ μέσον τοιαύτης Σαυμασῆς συντροφίας, εἶδα ἕνα Ἐκκλησιαστικόν, ὅστις καθὼς με εἶπεν ὑπήγανεν εἰς Ρώμην διὰ νὰ λάβῃ τὴν δοκιμασίαν ἐνὸς Ἐκκλησιαστικῆς τάγματος ὅπῃ ἔμελλε νὰ συστήθῃ, τὸ ὅποιον εἶχε νὰ ζήσῃ τὴν αὐστηροτέραν Ἀποστολικὴν ζωὴν. Εἶχεν ἕνα ῥάσον μαυρὸν με γάλλον περιδέρμαον, σχεδὸν ὡς τὸ τῶν Γησιτίτων, με ἕνα ἐπανωφόριον τῆ αὐτῆ χρωματος, καπλατισμένον ἅσπρα, ἕνα σκιαδίον μαυρον, χωρὶς γαίτανι, καὶ σανδάλια· δὲν εἶχεν ἄτε σακέλα, ἄτε δισάκι, ἄτε τζέπην εἰς κανένα μέρος τῶν ῥάσων τε, καὶ ἐπομένως ὅτε χρέματα. Ἐβανε τὸ τυπικόν τε καὶ τὸ μανδηλί τε εἰς τὸν κόλπον, καὶ ἀφήνετο εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν ὡς πρὸς τὰ ἀναγκαῖα τῆς τροφῆς τε, καὶ ταξιδίᾳ. Ποτὲ δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῖον τοπον ἦτον αὐτὸς ὁ Ἀποστολικὸς ἄνθρωπος, πάντοτε με τὸ ἐκρυπτε, με εἶπεν

„ ὁμως ὅτι ὑπήγαγεν εἰς Ρώμην διὰ τὴν λάβην τὴν ἀδειαν τὴν συστήσῃ ἕνα
 „ τάγμα Συναγωγῆς ἱερῶν, ὅτινες ἔπρεπε τὴν διάγωσι τὴν πτωχικὴν
 „ ζωὴν τῶν Ἀποσόλων, τὴν διδάσκωσι παντὸς, τὴν συμβουλεύωσι τῆς ἐφι-
 „ μερίας ὅπως ἤθελεν τὴν μεταχειροῦσιν, τὴν μὴ δέχονται κανένα Ἐκ-
 „ κλησιαστικόν, ἢ ἂν ἦσαν ἀναγκασιμένοι τὴν δεχθῶσι κανένα, ἢ ἤθελεν ἀ-
 „ φήνωσι τὰ εἰσοδήματα, καὶ ἤθελε ζῆν καὶ τρέφονται μετὰ τὸν κόπον τῶν
 „ χειρῶν τῆς διὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ἄρθρα αὐτῶν τῶν τάγματος ἦτον τὴν
 „ μὴν ἐμβαίνοι τινας εἰς αὐτὸ τὸ τάγμα, χωρὶς τὴν ἰερέων μίαν τέχνην.
 „ Ὡς πρὸς τὸ χρῶμα καὶ σχῆμα τῶν φορέματός τε, μοι εἶπε πῶς εἶχε πολ-
 „ λά δικαιολογήματα, καὶ ἀναντιρρήτως ἀποδείξεις, ὅτι αὐτὸ ἦτον τὸ φό-
 „ ρημα τῶν Ἀποσόλων (ἴσως διὰ τὸ ὅτι οἱ ἐπίσκοποι διάδοχοι τῶν Ἀπο-
 „ σόλων φοροῦσι τὸ μαυρὸν χρῶμα). Ἐνόμιζε πῶς τοιοῦτος τρόπος δια-
 „ γωγῆς, ἢ διὰ τὴν εἰπῶν καθὼς εἶπεν αὐτὸς, αὐτὴ ἡ ἀνακαίνισις τῆς
 „ Ἀποστολικῆς διαγωγῆς, ἢ ἤθελεν ὀγλήγωρα ἐξαπλωθεῖ εἰς ἅπαντα τὸν
 „ Χριστιανικὸν κόσμον, καὶ ὅτι τοιοῦτος τρόπος δὲν ἤθελεν ἐλέγχονται πλέον
 „ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ διὰ τὰ πλάτη τῆς, καὶ τρυφερὰν ζωὴν τῆς. Ἐγὼ
 „ τὴν προεῖπον πῶς ἤθελεν ἦτον ὁ Φοῖνιξ τῶν τάγματος, καὶ δὲν ἦτον
 „ ἄξιός τις, ἂν ἔφευγεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς Ἰγκηζιτιζιῶνος, ἀφ’ ἧς
 „ ὑπέσχετο καὶ ἐβεβαίωσε τὴν μὴ σοχαθῆ ἕνα τοιοῦτον πρᾶγμα.
 „ Αὐτὴ ἡ προφητεία τῶν Λαβάρ πρέπει τὴν ἀλήθευσε, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς 1706.
 „ ἕως τῆς 1746. δὲν ἠκρόθη λόγος περὶ τοιοῦτου τάγματος, ὅτε ἀρχιερατεύ-
 „ ων Βενέδικτος ΙΔ΄. ὅπως ἠγάπα τὴν αὐξανῆ τὸν καταλογὸν τῶν Ἀγίων,
 „ καὶ τὴν συσταῖν καὶ τὴν πολυπλασιάσῃ τῆς ὀκνηρίας, αὐτὸς ὁ Ἀποστολικὸς
 „ ἄνθρωπος ἢ τινος μαθητῆς τῆς, ἐπέμφε τρεῖς προσηλύτους εἰς Ρώμην τῶν
 „ 1747. ἢ ἐκυράθη τὸ τάγμα τῶν Δέλων τῶν Θεῶν. Ἡμερολ. γενικ. τῆς 1746.
 „ Τ. Θ. σελ. 477.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ τῶν Ἐρρηχῶτων, καὶ Ἡσυχαστῶν αἰρετικῶν.

§. Ι.

Ἐρρηχῶται
αἰρετικοί.

Οἱ Ἐρρηχῶται ἢ Ἀδελφοὶ Μοράβοι εἶναι ἕνα λείψανον τῶν Οὐσιτίων,
 ὅτινες νικηθέντες ἐν Βοημία τῶν 1434. δισκορπίσθησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ,
 ποινῶντες τὰς συνελεύσεις αὐτῶν εἰς τὰς ἐρήμους, εἰς τὰ ἀγέλαα καὶ ἀλ-
 λαχῶν. Ὑστερον Ποδερβράχ βασιλεὺς Βοημίας τῆς ἔδωκε τὴν πόλιν Λιπὶς
 ὅπως συνήχθησαν καὶ ἐποίησαν τὰς συνελεύσεις καὶ ἱεράς αὐτῶν τάξεις ἐν
 τῶν

τω προαίεω τῆς αὐτῆς πόλεως Κανβαλδ, ὀνομαζόμενοι μεταξύ αὐτῶν Ἀδελφοί, Ἀδελφαί τῆς Ἐνότιτος. Εἶχον τότε τεσσαρὰς Ἐπισκόπους, ἕνα εἰς τὴν μεγάλην Πολωνίαν, ἕνα εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ δύο εἰς τὴν Μοραβίαν, οἵτινες ἦσαν ὅμοιοι κατὰ τὴν ἔξοσιν, ἔχοντες Συνεπισκόπους, Κήρυκας, Διακόνους, καὶ Ἀκολύθους. Αἱ συναδρῖσεις αὐτῶν ἐγένοντο ἀπὸ τέσσαρα Ἀ. ἀπὸ τὰς Κατιχημένους ὅτῃ ἢ ἐγεννήθησαν μεταξύ αὐτῶν, ἢ ἐπροσκολλήθησαν αὐτοῖς παραχωρῶντες ἀπὸ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν. Β. ἀπὸ Ἀρχαίους, οἵτινες ἐμέτεχον τῆ μισητῆς τῆς θείας Εὐχαριστίας. Γ. ἀπὸ ἐκείνων ὅτῃ ἐπίθυμῶντες τὴν τελειότητα, ἐσπῆδαζαν νὰ τὴν ἀποκτήσωσι μετὰ τὴν ἀρνήσιν τῆ κόσμου· καὶ Δ. ἀπὸ ἐκείνων ὅτῃ διὰ κανένα σκάνδαλον ὅτῃ ἐπροξένησαν, εἶχον ἐξοριδῆ τῆς κοινῆς, καὶ ἐπέσπερον ὑπερον ἀπὸ μίαν μετάνοιαν. Ὅταν ἐφάνη ὁ Λαζάρου, μέρος ἠνώθησαν μετὰ αὐτὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸν πόλεμον εἰς Σμαλκῆδην, δὲν ἔδωκαν τὴν βοήθειαν ὅτῃ ἐζητήσεν ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος, ἐδιώχθησαν καὶ μέρος ὑπήγεν εἰς Πολωνίαν, μέρος εἰς Πρωσσίαν, Τρανσυλβανίαν, Σικίαν, καὶ ἄλλῃ, ἐνωθέντες μετὰ τῆς Λαζάρου, καὶ Ζεϊγγλιάνης, ἔμειναν δὲ πολλοὶ εἰς Μοραβίαν, ἀλλ' ἐδιώχθησαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς ἀρχαῖς τῆ παρόντος αἰῶνος, ἀπὸ τῆς Ἀυτοκράτορας, ὅθεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φερόμενοι, ἐπεριπατήσαν μνέσκοντες εἰς ἕνα τόπον, ὅσον καιρὸν τὰς ἀφῆναν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ παλιν ἄλλῃ. Ὅταν δὲ Χριστιανὸς Δαβὶδ τῆς ἡλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Μοραβίαν, καὶ τῆς ἤφερον εἰς Ἀσσιαν, τὰς ἐδέχθη Νικόλαος Ἀλοῦσιος Κόμης τῆ Ζινζερδόφ καὶ ὀνομάσθησαν Ζινζερδοφίανοι, καὶ Ἐρρῆνχοι, ἠγεν φυλακὴ τῆ Κυρῆ. Οὗτος ὁ Ζινζερδόφ θεολόγος μικρὸς, ἀλλὰ πολιτικὸς μέγας, ἠθέλησε νὰ τῆς ἐνώσῃ, καὶ ἐσύζησε νὰς, ἤτε Συνελεύσεις τῷ 1725. προέδρας πολλὰ ἀξιόλογα αἰρετικὰ δόγματα εἰς τὰ τῶν παλαιῶν Ἐρρῆνχῶτων. Ὑπήγαν εἰς Νορβεγίαν, Δανίαν, καὶ Ρωσσίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διωχθέντες ὁ Ζινζερδόφ ἐσύναξε πολλὰς, τῆς ἤφερον εἰς τὴν Ἀμερικὴν τῷ 1742. καὶ ἐσύζησε νὰς ἐλευθέρως εἰς τῆς τόπῃς τῶν Ἀγγλῶν, ὅτῃ καὶ τῆ σήμερον εὐρίσκονται, ἔχι μόνον ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Εὐρώπῃν, ὀλιγόσπεσαν ὅμως μετὰ τὸν θάνατον τῆ Ζινζερδόφ τῷ 1760.

§. 2. Πολλὰ εἶναι τὰ ἄρθρα τῆς αἰρέσεως τῶν, ἐκ τῶν ὁποῖων ὀλιγα τινὰ ἀναφέρω. Ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος διδάσκει πῶς ἐν μόνον πρόσωπον ἐστὶν ἐν τῆ θεότητι, ἢ ἐν τῆ Τριάδι, καὶ τῆτο ἐστὶν ὁ Σωτῆρ. Ὁ Σωτῆρ παρασαίνει κατ' αὐτῆς ἐ μόνον πᾶσαν τὴν Θεότητα, ἀλλ' εἶναι προτέτι καὶ λέγεται Πατῆρ, Υἱὸς καὶ Ἁγίον Πνεῦμα, ἢ κατ' αὐτῆς, Ἄνηρ, Σύζυγος καὶ Υἱὸς, ἢ κατὰ τὸν Ζινζερδόφ, Πατῆρ, Μήτηρ καὶ Ἄνθρωπος. Ὁ Σωτῆρ ἀφ' ὅσον παρασαίνει, καὶ εἶναι ἀληθῶς ἄνθρωπος, ἢ ἄνηρ εἰς τὴν θεότητα, φέρε τὰ ὀνόματα Πατῆρ καὶ Σωτῆρ, ἐφ' ὅσον παρασαίνει καὶ εἶναι ἀληθῶς Μήτηρ, φέρε τὸ ὄνομα Πνεῦμα Ἁγίον, Γυνή, Σύζυγος τῆ Θεῶ πατρός, καὶ Μήτηρ, καὶ νομίζε-

Αἰρέσεις αὐτῶν.

Περὶ Τριάδος.

ται να ἐσύντρεξεν εἰς τὴν πλάσιν, κάμνωντας να εὐγεν ὅλα τὰ πλάσμα-
τα ἀπὸ τὸν κόλπον τῆ, καὶ τέλος ἐφ' ὅσον ὁ Σωτὴρ φέρει τὸ ὄνομα Υἱὸς
Θεῶ, ἢ Χριστὸς δὲν εἶναι ἄλλο πάρεξ ἢ ἀνθρώπινος φύσις τῆ Χριστῶ, ἢ Χρι-
στὸς ἀνθρώπος. Ὅθεν κατ' αὐτὸς ὁ Σωτὴρ εἶναι τὸ μόνον πρόσωπον ὅπῃ
εἶναι εἰς τὴν Θεότητα, θεωρούμενον εἰς τρεῖς διαφορετικὰς τρόπους τῆ εἶναι,
τρεῖς βάρη, ὡς ἐφλυάρεῖ ὁ Σεργέτος, τρεῖς ἀποκαλύψεις διαφορετικαί, τρεῖς
διαφορετικαὶ τροπολογίαι τῆς αὐτῆς ἐσίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆ ἀδελ-
φότητος. Ὅταν θεωρεῖται κατὰ τὸν δεύτερον τροπον, ὡς Σύζυγος τῆ
Θεῶ Πατρὸς, τὸν χαρακτηρίζουσι μὲ τὴν πληγὴν τῆ πλευρῆ, ὅπῃ κατ' αὐ-
τὸς εἶναι, τὸ χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῆ θηλυκῆ γένεος εἰς τὴν Θεότητα,
καὶ ἀποδίδωσιν ὡς φαίνεται εἰς τὸν Πατέρα, εἰς τὸν Πλάσιν, ἕνα χα-
ρακτηριστικὸν σημεῖον τῆ ἀρσενικῆ γένεος, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν χαρακτηρί-
ζουσι. Ὅθεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ μόνου τῆ Πατρὸς, ὡς
ἢ Εὐὰ ἐκπορεύθη ἐκ τῆ Ἀδάμ. Καθὼς ἀποκοιμηθέντος τῆ Ἀδάμ, ἐξήλ-
θεν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆ ἢ Εὐὰ, ἔτω καὶ τῆ Πατρὸς τῆ πλάσιν ἀπο-
κοιμηθέντος θεϊκῶς προῆλθεν ἢ Μήτηρ, ἢ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐξ αὐ-
τῆ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πλάσματα, καὶ ὅλον τὸ πᾶν. Ὁμοίως ἐξήλ-
θον καὶ αἱ ψυχαὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς σχῆμα,
ἐνὸς βώλου, ὅσιν ὑπερον ἐδιαιρέθη εἰς μονάδας, ἢ ἄτομα. Ὅταν ὁ Σω-
τὴρ ἀπεκοιμήθη εἰς τὸν Σταυρὸν, τότε πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τῶν Ἐρρήχεται-
των ξεχωριστὰ ἐξήλθον ἐκ τῆς πληγῆς τῆς πλευρῆς τῆ, καὶ κάθε φο-
ρὰν ὅπῃ γίνεται τινὲς Ἐρρήχεταις, γεννᾶται ἀπὸ τὴν πληγὴν τῆς πλευ-
ρῆς τῆ Σωτῆρος.

Περὶ γάμου.

§. 3. Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον παράξενα ὅσα φλυαροῦσι διὰ τὸ μυζη-
ριον τῆ γάμου. Λεγούσιν ἔτι ὅλον τὸ πᾶν εἶναι μία μόνη Οὐσία, εἰς τρό-
πον ὅτι ὁ Σωτὴρ κάμνει ὅλα ἐκείνα ὅπῃ κάμνουν οἱ ἀνθρώποι. Αὐτὸς
γεννᾷ τὰ παιδιά, καὶ οἱ ἄνδρες ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἐπίτροποί τῆ, εἰς τό-
πον Ἀνδρὸς, εἰς τόπον Χριστῶ. Ἐν βραχυλογίᾳ ὅσα κάμνουν οἱ Ἐρρήχεται,
τὰ κάμνει ὁ Σωτὴρ, ὅθεν διδάσκουσι πρῶτον πῶς πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀν-
θρώπων εἶναι θηλυκῆ γένεος, καὶ ὁ Σωτὴρ εἶναι ὁ Ἄνδρας ὅλων αὐτῶν τῶν
ψυχῶν, οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ εἶναι ὁμοίως νύμφαι τῆ Γῆσοῦ Χριστῶ,
καὶ ὅταν πληρωθῶσι πάντα, ὁ Σωτὴρ θελεῖ σεφανωθεῖ αὐτὰς τὰς ψυ-
χὰς ἀδιαφόρως. Β'. Κάθε ἀνθρώπος δὲν εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἄνδρας τῆς γυ-
ναικὸς τῆ, ἀλλ' εἶναι μόνον εἰς τόπον Χριστῶ, καὶ τὴν γυναῖκα τῆ τὴν ἔχει
ὡς εἰς παρακαταθήκην. Γ'. Αἱ γυναῖκες φέρουσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς τὴν εἰ-
κόνα τῆς πληγῆς τῆς πλευρῆς τῆ Σωτῆρος, καὶ διὰ τῆτο πρέπει να τὰς
εὐλαβέμεθα. Δ'. Ὁ Σωτὴρ ἐφ' ὅσον ἀνὴρ, συντρέχει πραγματικῶς, καὶ
σωματικῶς εἰς τὴν πράξιν τῆς γεννήσεως, καὶ εὐλογεῖ τοιςτρόπως τὸ συ-
νοικεσιον. Ε'. Τὸ αἷμα τῆς πληγῆς τῆς περιτομῆς τῆ Σωτῆρος μιγνύεται
μὲ τὸν σπόρον, καὶ γεννῶνται τὰ βρέφη. ς'. Ἡ πράξις τῆς γεννήσεως εἶ-
σέτι

σκέψιν, χωρίς τινα πράξιν, ἢ θεωρίαν. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς αἰρέσεως, εἶναι κατ' αὐτὴς τὰς αἰρετικὰς, νὰ ὑψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὑπερτάτην τελειότητα· διὰ νὰ φθάσῃ τινὰς εἰς αὐτὴν τὴν ἑσπιν, ἄλλο μέσον δὲν εἶναι εἰμὴ ἓνα εἶδος προσευχῆς, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ καλοῦσι σκέψιν. Διὰ νὰ εἶναι ἐντελής αὐτὴ ἡ προσευχὴ, λέγουσιν ὅτι πρέπει νὰ ἀπορρίψῃ ὁ ἄνθρωπος ὅλας ἐκεῖνας τὰς πράξεις ὅπῃ κοινῶς ὀνομάζονται ἀναγκασίαι εἰς τὸ νὰ θαλάσῃ καὶ νὰ ἀξάνωσι τὴν εὐλάβειαν, ὡς αἱ συχναὶ πράξεις τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης, αἱ θεωρίαι, αἱ εὐχαριστίαι κτλ. κατ' αὐτὴς τοιαῦται πράξεις εἶναι μάταιαι, μάλιστα ζημιώδεις εἰς τὴν ὑπερτάτην τελειότητα. Ἐκείνη ἡ ψυχὴ ὅπῃ ἐδόθη μίαν φοράν εἰς τὸν Θεὸν μὲ μίαν ἀγαπητικὴν ἄφασιν, δὲν πρέπει πλέον νὰ μεριμνᾷ περί τινος, αὐτὴ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν διὰ λόγῳ τῆ, χωρὶς νὰ σοχαδῆ εἰς τὰς ἀνταμοιβὰς τῆ. Αὐτὴ ἀφίει εἰς τὴν φροντίδα τῆς Προνοίας τὰ ἀγαθὰ, ἔ κακὰ, τὰ κοσμικὰ, καὶ αἰώνια, μὴ φοβημένη τὴν ἀγίαν ἀδιαφορίαν, μεταφορικῶς εἰρήνης ὄρος, ἀγαπητὴ ἡσυχία, πνευματικὸς γάμος. Ἡ ψυχὴ εἰς τοιαύτην ἑσπιν, εἶναι ἀληθῶς τεθεωρημένη, αὐτὴ χάνει, λέγουσι, τὴν ὑπαρξιν ὅπῃ ἔχε πρότερον μετασχηματιθεῖσα εἰς τὸ θεῖον ὄν, εἶναι τοις τοτρόπως βεβημένη εἰς τὴν θεῖαν ἑσπιν, ὅπῃ δὲν δύναται νὰ τὴν εὖρη κανένα πλάσμα. Μία τοιαύτη σκοτεινὴ ἐξηγησις αὐτῆς τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς, εἶναι δυσνόητος ἐχὶ μόνον δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴς τῆς ἰδίας Ἡσυχασίας.

Ἡσυχασταὶ
τίνες.

§. 7. Μετὰ τὸν Μολινὸς καταδικασθέντα ἐν Ρώμῃ, Γωσήφ Βεκαρέλας ἐν Βριξελαις πρεσβύτερος ἐδίδατκε καὶ ἐκήρυττε αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν μὲ κρυφίως συνελούσεις, ἀλλὰ φανερωθεὶς τῷ 1710. ἠναγκάσθη παρρησία νὰ ἀρνηθῆ τὴν αἴρεσίν τῆ, καὶ κατεδικάσθη εἰς φυλακὴν ἐφ' ὅλης τῆ τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἐφέρθη αὐτὴ ἡ μαρὰ αἴρεσις εἰς Γαλλίαν παρα Μαλαβάρη τινὸς, ὅστις ἐξέδωκε βιβλίον ἐπιγραφόμενον, εὐκολὸς πρακτικὴ εἰς τὸ ὑψώσαι τὴν ψυχὴν πρὸς τὴν σκέψιν. Ἠξήθη δὲ ὑπερον ἀπὸ τὴν δεισιδαίμονα Κυρίαν Γειόννην, ἠτις ἔγραφε δυὸ βιβλία, τὸ μὲν μέθοδος βραχύς καὶ εὐκολὸς τῆ προσεύχεσθαι, τὸ δε Ἄσμα τῶν ἀσμάτων μεθερμηνευθὲν κατὰ τὸ νόημα τῶν Μυσικῶν. Αὐτὴ ἡ Γειόννη μὲ μίαν ἐξωτερικὴν εὐλάβειαν, ἴσως καὶ ἀληθινὴν πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ σφαλερὰν ὡς πρὸς τὸ ὄρθον νόημα τῆς Ἐκκλησίας, ἐκέρδησε πᾶσι, μάλιστα τὸν περιφθιμον Φενελώνιον, καὶ τὴν ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς Γαλλίαν ἡ δόξα αὐτῆς, ὡς μόνη ὑπετάχθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆ σφῶ Βοσσητίς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπρόσφερον ὅλα τῆς τὰ συγγράμματα ἐκδομένα καὶ ἀνεκδοτά. Θεωρῶν αὐτὰ τὰ συγγράμματα ὁ Βοσσητίος εὕρισκει εἰς ἓνα ἰδιόχειρον χειρογραφὸν τὸν βίον τῆς παρ' αὐτῆς γεγραμμένον, ὅτι αὐτὴ ἦτον πλήρης χαριτος, καὶ τοιαύτη πληρότης ἦτον ἐνίοτε τὸσον ἀφρονοπαροχος, ὡς τὴν ἐνοχλῶσε, μάλιστα λέγει, ὅτι μίᾳ τῶν ἡμερῶν, ἡ πληρότης αὐτῆ τὴν ἤφερον εἰς θάνατον σχεδόν· καὶ τῆτο ἦτον ἀδύνατον τῆς δυνάμεώς τῆς ὅπῃ τὴν ἔκαμνε νὰ σκάσῃ, καὶ μίᾳ κυρὰ παρῆσα, ἠθέλησε νὰ τῆς λύσῃ τὰ

Γειόννη.
Μυρίαι αὐ-
τῆς

φορε-

φορέματά της, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθατε τόσον ὀγλήγωρα, ὅτῃ να μὴν ανοί-
ξῃ τὸ σῶμα της καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Αὐτὴ ἡ χάρις ἀγκυρᾶ ἐκχυνο-
μένη, δὲν ἔχάνετο ἐπειδὴ ἐμέτεχον οἱ περιεσώτες, ἐχὶ ὁμως ἐξ ἴσης,
ἐπειδὴ ἦσαν τινὲς ὅτῃ ἔχον τὸ προνόμιον νὰ μεδέξωσι, καὶ λέγει ὅτι
μόνον δύο ἐκ τῶν περιεσώτων ἔλαβαν μέρος ἀπὸ αὐτὴν τὴν χάριν, ὁμῶς
καὶ ὁ πνευματικὸς της.

§. 8. Ἐνόησεν ὁ Βοσσητίος, ὅτι ἡ Γεϊόνι ἦτον μία δεισιδαίμων καὶ
τεταλευμένον τὸν νῦν ἔχουσα, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἡσυχασταὶ ἠύξαναν, ἔγινε
μία συνέλευσις ἐν ἣ παρήσαν ὅτε Βοσσητίος, ὁ Ἐπίσκοπος Σχαλωνίης
Νοάβλιος, ὕπερον Καρδινάλις, ὁ Τρωντωνίος προεσὼς γενικός τῆς Ἀγίας
Σελπικίας, καὶ ὁ Φενελώνιος καὶ ὑπεγράφησαν τῷ 1694. ἄρθρα 34. περὶ
τῆς διδασκαλίας τῶν μυζικῶν. Ἐξέδωκε καὶ μίαν διδασκαλίαν πρὸς τὸ
ποιμνιόν τε ὁ αὐτὸς Βοσσητίος, ἐν ἣ ἀναφέρει τὸ θεμελίον τῶν Ἡσυχαστῶν,
τὸ ὅποιον ὑφίσταται εἰς μίαν συνεχή καὶ καθ' ὅλα πρᾶξιν, δηλαδὴ ὅτι κατ'
αὐτὰς, ὅταν ἐδόθῃ τις τῷ θεῷ, ἡ πρᾶξις πάντοτε ὑπάρχει, ἀν δὲν ἀνακαλε-
σθῇ, καὶ δὲν εἶναι ἀναγκαιὸν νὰ ἀνανεωθῇ. Ὅθεν ἔπαται ὅτι οἱ Ἡσυχασ-
ται ἀναρῶσι πολλὰς πρᾶξεις ἐπισημῶς ἀναγκαιὰς τῇ εὐσεβείᾳ, ἐξ ἣ ῥητῶς ἐντε-
ταλμένας παρὰ θεῷ παρα. χαρ. αἱ πρᾶξεις τῆς πίστεως περιεχόμεναι εἰς τὸ σύμ-
βηλον τῶν Ἀποστόλων, παντὰ τὰ αἰτήματα, ἕως καὶ ἡ Κυριακὴ προσευχὴ,
ἡ μελέτη αἱ ὑχαρισταί, καὶ ἕτεροι παρόμοιοι πρᾶξεις, ὅπως ἡ Γραφὴ προ-
τάζει, καὶ εὐρίσκονται εἰς τὰς βίβλους πάντων τῶν ἁγίων Πατέρων. Τὸ νὰ
πράττῃ ὁ ἄνθρωπος, λέγουσι, διαφορητικὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν, εἶ-
παι τὸ ἴδιον ὡσαν να ἐπράττε διὰ αὐτοκέρδειαν, καὶ ὡς ἀνάξιος τῆς ὑπερ-
τατης τελειότητος. Τοιαύτη καταδικα τῶν Ἡσυχαστῶν, ἐπαραινῆτεν αυ-
τὰς νὰ γραφῶσι πρὸς διαυδέντευσίν της, λέγοντες ὅτι ὁ θεὸς με τὰς αιω-
νίας βολὰς τε, καὶ ἀποφάσεις ἔβαλεν εἰς τὰξιν ὅλα τὰ πλάσματα, ὅθεν
ὅταν ἡμεῖς διὰ τῆς προσευχῆς ζητῶμεν ἀπὸ τὸν θεὸν κάτι τι, εἶναι τὸ ἴδιον
ὡσαν νὰ τῷ ζητῶμεν ἕτερον τι ἀπὸ ἐκείνου ὅτῃ πρὸ αἰώνων ἀπεφάσισεν ὁ
θεός· ἀλλὰ δὲν ἐπρόκοπταν ἕως ὅτε ὁ Φενελώνιος, ὅστις ἠναγκασμένος εἶ-
χεν ὑπογράψῃ τα κατὰ τῶν Ἡσυχαστῶν ἄρθρα, ἄρχισε να τὰς ὑπερασπίζεται
παρρησία. Τότε ἄρχισαν νὰ κατακρίνωσι πάντες τὸν Φενελώνιον ὡς αἰρετι-
κόν, αὐτὸς δὲ διὰ νὰ ἀδωσθῇ ἐξέδοτο τὴν βίβλον, ἐκδεσσι τῆς γνώμης τῶν
ἁγίων Πατέρων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς, τὸ ὅποιον ἀντὶ νὰ τὸν ἀδωσθῇ τὸν
ἐκαταδικάζε περισσότερον, ἐπειδὴ ἔφανετο μία ἀπολογία τῶν Ἡσυχαστῶν,
ὁ Βοσσητίος ἔγραψε κατ' αὐτῆ, καὶ ἀναφεν εἶναι γραφικὸς πόλεμος μετα-
ξὺ τῶν δύο σοφωτέρων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας ἕως ὅτε ἀναφέρθη ἡ ὑποθε-
σις εἰς Ρώμην καὶ κατεδικάσθη ἡ τῷ Φενελώνιᾳ δόξα. Ἴδε περὶ αὐτῶν
τὸν Βέρτιον, τὸν Βοσσητίον, τὸν Φιλιππίωξιον ἢ Φιλιππῶ ἐν τῇ περιεργῷ
ἀναφορᾷ τῶν Ἡσυχαστῶν, τὸν Ραλίαν Τ. Π. ἄρθ. ΙΔ'. σελ. 144. καὶ ἄλλες.

Κατάκρισις
τῶν Ἡσυχασ-
τῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Περί τινων σφαλερὰ διδαξάντων καὶ γραφάντων Δυτικῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆ παρόντος αἰῶνος πολλοὶ μωροὶ ἐφλυάρισαν γράφοντες εἰς τὰ συγγράμματά τες δόξας αἰρετικές, οἱ πλείοσι τῶν ὁποίων ἦσαν ἐκ τῆς Ἑτερείας τῶν Γησιτίων, ἐξ ὧν οἱ κάτωθεν.

§. 2. Γησιτίης τις ἐξέδωκεν εἰς Οἰλιαντικὴν διάλεκτον, Κατήχησιν τῆς πρώτης κοινωνίας, ἣτις κατεδικάσθη τῷ 1703. ἐν Ρώμῃ καὶ παρα τῆς ἐν Οὐλτραγιέκτω Συνοδῆ τῷ 1763. εἰς τὸ ὅποιον βιβλίον ἐδίδαξε ταῦτα.

Α΄. Ἐρώτ. Τί ἐστὶ τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας.

Ἀποκρ. Λητρὸν τῆ πολυτίμη αἵματος τῆ Χριστοῦ εἰς ἔκκλιψιν πάσης κηλίδος τῶν ἀμαρτιῶν, ὥστε δύναται τις νὰ εἰπῇ διὰ ὅσας ἐξομολογήθησαν, καὶ ἔπλυναν τὰς σολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν σολὰς ἐν τῷ αἵματι τῆ ἀρνίε.

Β΄. Ἐρώτ. Ἄν τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας εἶναι πρᾶγμα δύσκολον.

Ἀποκρ. Οὐχί, διότι εὐδύς ὅπῃ ὁμολογηθῶσιν αἱ πληγαὶ τῆς ψυχῆς μας, εὐδύς καὶ ἰατρεύονται.

Γ΄. Ἐρώτ. Ἄν τις Χειρῆργος ἢ ἰατρός ἐδύνητο νὰ ἰατρεύσῃ τὰς πληγὰς καὶ ἀρρώστιας μὲ μόνην τὴν θεωρίαν, ἢ μόνον ἀκόντες τὴν περιγραφὴν τῆ, ἐνομιζέτο ἰατρός σκληρός.

Ἀποκρ. Οὔχι βέβαια, τοῖστος ἰατρός ἐστὶ καὶ ὁ πνευματικός.

Δ΄. Ἡ ἀτελής συντριβὴ εἶναι πόνος τῆς ἀμαρτίας, διὰ τὴν αἰσχροτήτα τῆς ἀμαρτίας, διὰ τὸν φόβον τῆς γεέννης, διὰ τὴν ἀποξένωσιν ἀπὸ τὴν δόξαν. Μάλιστα ἐκότως διὰ φόβον τῶν βασάνων, ὡς ἀποβολὴ ἀγαθῶν, τιμῆς, ἢ ἡ κατάστασις ἀρρώστιας, καὶ τῆ ἀώρου θανάτου. ἐφ' ὅσον πέμπονται, ἢ φοβῶνται ἀπὸ τὸν δίκαιον θεόν, καὶ αὐστηρὸν κριτὴν. Ἡ τελεία συντριβὴ ἀπολαμβάνει τὴν τελείαν ἀφαισιν τῶν ἀμαρτιῶν, καὶ μᾶς ἐπιστρέφει εἰς τὴν χάριν, καὶ ἀγάπην τῆ θεοῦ. Ἄλλ' ἡ ἀτελής συντριβὴ δὲν ἔχει ἀρκετὴν δύναμιν εἰς τῆτο χωρὶς τῆ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως.

Ε΄. Οὐδεὶς πλέον ἀμαρτάνει, ἀπὸ ὅσον γινώσκει καὶ ἐννοεῖ τὴν καλίαν τῆς ἀμαρτίας.

§. 3. Καθρεσπίνης Γησιτίης εἰς τὸν Κώδικ: Δικτατ: τῷ Κολέγγιη Ραθηνιησιῶ εἶτος 1722. λέγει. Ἡ παρατήρησις τῷ φυσικῷ δύναται νὰ εἶναι ἀνίσχυρος εἰς τὸν δεδικαιωμένον· τοιγαρὸν ἐκ ἀμαρτάνει εἰάν παραβῆ αὐτόν. Ἡ μείζων ἀποδείχεται· δύναται νὰ ἀσπαχθῆ νηπίον τι βαπτισμένον, ἀπὸ βαρβάρου, καὶ ὅταν φθάσῃ ἐν καρῷ νὰ μεταχειρισθῆ τὸ λογικόν τε, νὰ ἀγνοῇ ἀνικητῶς τὸν φυσικὸν νόμον, καὶ νὰ πράττῃ ἐναντίον αὐτῷ τῷ νόμῳ, διότι τότε τῷ εἶναι ἀδύνατος ἢ παράτηρις τῷ νόμῳ. Πιθανώτερον ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴ εἶναι πάντοτε ὑπόχρεος νὰ ἐνεργῆ διὰ ἓνα τέλος τίμιον.

Καθρεσπίνης.

§. 4. Βασεμβάμ Γησιτίης, λέγει. Βέβαιον ὅτι ἡ ἀνικητος ἀγνοια, ὡς καὶ τῷ φυσικῷ δικαίῳ, καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς πεπτωκέας, συγχωρεῖ ἀπο ἀφαισίμον ἀμαρτίαν, ἕτως κοινῶς διδάσκουσιν οἱ ὀπαδοὶ τῷ Μόυα. Ἰδε Θεολογ. Ἡ΄δικ. Αὐξημηθεῖσα παρὰ Κλαυδίου Λακροῦ Γησιτίης Τ. Α΄. σελ. 104. ἐκδ. Κολων. 1757. Ὁ αὐτὸς εἰς τὸ ἴδιον μέρος λέγει· Κοινῶς διδάσκεται, ὅτι δὲν δύναται τις ἀνικητῶς νὰ ἀγνοῇ τὸν Θεόν, τολάχιζον δια πολὺ. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνικητῶς ἀγνοεῖ τις τὸν ἀληθινὸν καὶ μόνον Θεόν, δὲν ἀμαρτάνει ἐν σχήματι κατὰ τῷ Θεῷ, ὁ ἔθνικὸς ὁ λατρεύων τὰ εἰδῶλα. Προσέτι λέγω, ὅτι ἂν εἰς ἓνα ἄνθρωπον, ἐδίδητο μία ἀνικητος ἀνοια ὁλοκλήρως τῷ Θεῷ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀμαρτάνει θεολογικῶς, ἀλλὰ τὸ περισσότερον φιλοσοφικῶς. Ὅταν ἐργαζόμεθα τὰς πράξεις κατὰ τὴν ἐσχάτην υπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι αὐτὴ ἡ ἐργασία εἶναι νόμιμος, ἢ γυν δὲν εἶναι ἀμαρτία. Τ. Α΄. βιβλ. Α΄. ἀρθ. 52. ὡς ἀναφέρει ὁ Μαξοτας εἰς τὴν Ἡ΄δικὴν Θεολογ. Τ. Α΄. ἐγχειρ. ἀ. Ἀποτοπον τὸ λέγειν ὅτι ἡ θείησις τῷ ψεύδεσθαι, δύναται, κατ' αὐτὸ ὁμιλώντας, νὰ ζητῆ ἀπὸ τὸν Θεόν βραβεῖον, τῆτο κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, ἂν τὸ ψῆδος ἀνικητῶς παρασηνεται ὡς ἀγαθόν, καὶ ὑποχρεωτικόν, ἀντιφάσκω. Ὁ αὐτὸς ὡς ἀνωθεν Τ. Α΄. σελ. 4.

Βασεμβάμ

Χωρὶς ἀμαρτίαν δύναται τις νὰ ἀκολυθήσῃ μίαν γνώμην πιθανωτέραν, ἢ εἶναι καὶ ετεροδόξος, καὶ ὀλιγότερον ἀσφαλῆς (ἢ γυν ὅπῃ νὰ φαίνεται πῶς ἀπέχει ὀλιγότερον ἀπὸ καθε εἶδος ἀμαρτίας, πᾶρεξ ἢ ἄλλῃ) ἀφείς τὴν πιθανωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν τὴν ἐδικὴν τε, ἀποβάλλων ὅμως πᾶσαν ὕβριν καὶ κίνδυνον τῷ πλησίον, ἀρκεῖ ἡ γνώμη ὅπῃ ἐκλέγει νὰ εἶναι πιθανή. Ὁ αὐτὸς Τ. Α΄. σελ. 11.

Ζητεῖται ἀπὸ τινὰ ἐπιχειρήματα, ἀποδείχεται ὅτι εἶναι συγχωρημένον νὰ ἀκολυθήσῃ τις μίαν πιθανὴν γνώμην, ἀφείς τὴν πιθανωτέραν. Ἀπόκρ. πρῶτος θεμελιόμενος εἰς Ἀγίους Κανόνας καὶ Ποντιφίκας, καὶ δεύτερον ἀπὸ τὴν κοινὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διδασκάλων, καὶ προσέτι ἀπὸ ὅλων τῶν συγγραφεῖς τῆς Ἐταιρείας τῷ Γησιτῷ· ὁ αὐτὸς Τ. Α΄. σελ. 34.

Πρὸς διζυδέντευσιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν μελῶν τῷ σώματος ἔξεσι καὶ τῷ ὑπὸ τῷ εὐσεβεῖ καὶ ὑπικώῳ νὰ διαυδεντευθῆ ἂν ἡ χρεια τὸ καλεσθῆ φρονεῖν τὸν ἴδιον πατέρα ἢ γέγονον, ἢ ἡγεμόνα. Ἐὰν ὅμως ὁ θάνατος αὐτῷ

αὐτῆ δὲν ἐπροξενῆσε πολλα κακα, ὡς πόλεμον κτλ. ὁ αὐτὸς Τ. Α΄ σελ. 295. ἀρθ. 98.

Τὸ δικαίωμα τῆς φύσεως συγχωρεῖ ἵνα τὴν βίαν μὲ τὴν βίαν ἀποδιώξῃς, καὶ νὰ προλάβῃς τὸν ἐναντίον ὅπῃ ἀνόμως ζητῇ νὰ ἀρπάσῃ τὴν ζωὴν, ἢ ἐκεῖνα τὰ μέσα ὅπῃ σὲ εἶναι ἀναγκάσει νὰ ἀπεράσῃς μίαν τιμὴν ζωὴν, ὡς τὰ κοσμικὰ ἀγαθὰ, τιμὴν, αἰδῶ, τὰ μέλι σε, καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃς. Τῆτο ὁμως συγχωρεῖται, ὅταν γίνῃ μὲ σκοπὸν νὰ διαυθευθῆς τὸν ἑαυτὸν σε, καὶ μὲ μετριότητά τῆς ἐγκαλεσμένης ἐπιτροπῆς ὁ αὐτὸς Τ. Α΄ σελ. 295. ἀρθ. 98. Ἄν τις ἀδικῶς ἐγγίξῃ τὴν τιμὴν σε, καὶ δὲν δύνασαι νὰ τὴν διαυθευθῆς καὶ νὰ τὴν ξαναλάβῃς, μὲ ἄλλον τρόπον, εἰμὴ ἀμαυρύνοντας τὴν φήμην καὶ ὑπόληψιν ἐκεῖνο ὅπῃ ἀμαύρουσε τὴν ἐδικὴν σε, ἢμπορεῖς νομίμως νὰ τὸ κάμῃς, ἂν εἶναι ἀληθινὸν ἐκεῖνο ὅπῃ μέλεις νὰ εἴπῃς, καὶ νὰ τὸ κάμῃς τότεν, ὅσον ἀναγκάσῃς εἶναι διὰ νὰ διατηρήσῃς τὴν φήμην σε καὶ ὑπόληψιν σε. Θεολογ. Χρισ. Βιβ. Γ΄. Ἐγχειρ. 6 κεφ. 2. Δισαγ. Β΄. καὶ ἀρθ. 5.

Νικόλαος
Μαζότας

§. 5. Νικόλαος Μαζότας Γησιτίης ἐφλυαρεῖτε, Δυνατὴ εἶναι ἡ ἀνικητος ἀγνοία, ἀναφερομένη ὡς πρὸς ἀληθείας, ἀπὸ τὰς ἰδίας ἀρχαῖς τῆ φυσικῆ νόμου, ἐμμέσως, ἢχι δὲ τότεν καθαρὰς συνεπομένης . . . σοχάσῃ ὅτι ἢχι ἔξῃσι . . . φονεῖν τὸν κριτὴν, ἐκ τῆ ὁποῖα ἐπίκειται βέβαια ἄνομος κρίσις Θεολ. Ἠθικ. Τ. Α΄. Ἐγχειρ. Α΄. σελ. 27. Ὁ αὐτὸς Μαζότας Τ. Α΄. Ἐγχειρ. Α΄. 92. σελ. 27. ἐκδ. Βενετ.. Ὅταν ἐνεργῶμεν τὰς πράξεις κατὰ τὴν ἐσχατὴν ὑπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως, βέβαιοι ἐσμεν ὅτι αὐτὴ ἡ ἐνέργεια εἶναι ἔνομος, ἢχι δὲν εἶναι ἀμαρτία ὁ αὐτὸς Τ. Α΄. Ἐγχειρ. περὶ ὁρῶς διαλλέγεσθαι 1. 9. 1. κεφ. α. σελ. 4. Καὶ μὴ εἴπῃς, πρῶτον ὅτι ὁ νόμος τῆ Θεῶ εἶναι ὁ πρῶτιστος κανὼν, διότι αὐτὸς δὲν προσμαρζόζεται εἰμὴ δι' ὑπαγορεύσεως τῆς συνειδήσεως. Ἐνίοτε, ἔγινε κατίνος νόμος καὶ ὁμως εἶναι κατὰ τάξιν ἀγαθός· ἂν δηλαδὴ προβαλθῇ διὰ τῆς ἀνικητῆ σφαλερᾶς συνειδήσεως ὡς συμφωνοῦν τῆ νομιζομένη νόμος, ὁ αὐτὸς κεφ. ια. σελ. 5. Ἐξῆσι πράττειν κατὰ τῆς ἀνικητῆς σφαλερᾶς συνειδήσεως, καὶ ἔτιως διδάσκεισι κοινῶς οἱ διδάσκαλοι κατὰ τῆ Λυθῆρη, Γανσενίη, Σύννηχ καὶ ἄλλων διδασκάλων. Ὅθεν δὲν ἀμαρτάνει ὁ ψευδόμενος, ὁ ἀνικητῶς νομιζων νὰ μὴ εἶναι ἀμαρτία, ἄνομον τὸ ψεῦδος διὰ παιγνιον, ὁ μαλακίζόμενος ἀνικητῶς νομιζων ὅτι δὲν εἶναι ἄνομον, ὁ ταχύων τον θάνατον τινὸς ἐν ἀγῶνι εὐρισκομένης, νομιζων ὅτι τοιςτρόπως ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὰ βάσανα, ὁ αὐτὸς σελ. 32. Οὐκ ἀμαρτάνει ὁ πράττων κατὰ τὴν ὀλίγων πιθανοτέραν γνώμην, ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας, ἀφείς τὴν πιθανοτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν. Οὕτως κοινῶς διδάσκεισι οἱ διδασκαλοι πλεον τῶν 200. παρα Τεριλ, Γομπ καὶ Λαχροά . . . ἐναντίον ὀλίγων τινῶν ἀρχαιοτέρων καὶ αὐς. ροτέρων πιθανοτήτων, ὁ αὐτὸς κεφ. Δ΄. σελ. 55. Ἄν ὁ ἡγεμὼν εἶναι ὁ ἀδικὸς ὀρηγῆς καὶ ἀναγκάσιος εἶναι τότεν εἰς τὸ βασιλείον, ὡς ἀπὸ τὸν θάνατόν τε νὰ προέλθῃν πόλεμοι, δὲν χρεωθεῖ ὁ ἀδι-

ὁ ἀδικηθεὶς νὰ ὑποφέρει τὸν θάνατον διὰ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, διὰ τὴν εὐσέβειαν μόνον καὶ ὄχι διὰ τὴν δικαιοσύνην. Τὰς λοιπὰς δὲ, Κύριον, συγγενῆ, εἶναι συγχωρημένον νὰ φονεύσῃ; ὁ αὐτὸς Τ. Β'. Ἐγχειρίδ. Δ'. διατριβῆ Β'. κεφ. Ι. σελ. 329. 330. Ἄν ὁ χαμὸς εἶναι ἐνὸς χρυσῆ, μάλιστα καὶ ἐνὸς βελονῆ, χωρὶς τῶ ὁποῖα ὁμοῦς δὲν δύναται ὁ ἀδικηθεὶς νὰ ζήσῃ, ἢμπορεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν κλέπτην. Ὁ αὐτὸς αὐτόδι.

§. 6. Σιρμόδος. Ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ὅπῃ ἐφ' ὄρει ζωῆς τε δὲν ἔπραξε κανένα ἔργον ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, πάλιν δὲν κολάζεται, ἂν καὶ ἐσυμφωνῆσε μὲ τὴν δόξαν τῆ Θωμᾶ νὰ ἀρνήται, ὅς τις φαίνεται, τὸ νὰ εἰμειδα ὑπόχρεοι νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν δὲν ἐκάμναμεν τίποτες διότι ὁ Χριστὸς μὲ τὸ πολυτίμον αἷμα τε μᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸ χρέος τῆ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν. Ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάξει νὰ τὸν ἀγαπῶμεν, εὐχαρισεῖται μόνον εἰς τὴν ὑποταγὴν μας, εἰς τὰς προσαχθεῖσας ἐντολάς, εἰς τρόπον ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάξει, εἰμὴ νὰ μὴ τὸν μισῶμεν.

§. 7. Κάρολος Ἀντώνιος Κασνέδης Γησιεῖτης ἐφλυαρήσεν εἰς τὸ παρὶ Χρισ. πράξ. ἔγχειρίδιον, ὅτι πᾶν ψεῦμα, βλασφημία, πατροκτονία ἢ ἕτερα μεγάλα ἀνομήματα εἶναι πράξεις ἄξια ἀναλόγως ἀνταμοιβῆς· ὅτι ἄτοπον ὁ Γησῆς πῶς μέλλει νὰ εἰπῇ ἐν τῇ μελλούσῃ Κρίσει τίς τινὰ, εἴσελθε σὺ, ὃν ὁ αἰώνιος Πατήρ μου εὐλόγησεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, διατὶ ἐψευδάτισες, ἐβλασφήμισες, ἐμμοίχευσες, ἐμίανες τὰς χεῖρας σου εἰς τὸ αἷμα τῶν ἀδῶν, σοχαζόμενος ὅτι ἐγὼ σε ἐπρόσασα νὰ κάμῃς αὐτό. Ὅτι μία δόξα δύναται νὰ εἶναι πιθανή, ἀγκαλὰ καὶ ἀντικειμένη εἰς τὴν ἀγίαν Γραφήν, εἰς τὰς διαταγὰς τῆ Πάπα, καὶ δόγματα τῶν Συνόδων, ἂν καὶ καταδικασμένη ἦτον. Ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἵνα πράξῃ καλὰ ὡς Χριστιανὸς, καὶ νὰ μὴν ἀμαρτήσῃ, δὲν ἔχει χρεῖαν τῆς ἀληθείας. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀγαπῇ τὸν Θεὸν ὡς ἔσχατον τέλος αὐτῆ, εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς τε, ἔτε κατ' ἀρχὰς αὐτῆς, ἔτε εἰς τὸν δρόμον της, ἔτε εἰς τὸ τέλος της. Ὅτι διὰ νὰ μὴν ὁμογνωμίσωμεν τῷ Καλβίνῳ, πρέπει νὰ εἰπῶμεν πῶς δὲν δύναται τις νὰ ἀμαρτήσῃ χωρὶς εἰδῆσιν τῆς κακίας, ποτὲ μὲ καλὸν σκοπὸν· Χριστιαν. Θεολογ. Λογοτρ. Η'. Διατρ. 2. Ἐ' κδ. Δισβῶνος 1711. Ὅτι καθ' εἰς δύναται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ νὰ σωθῆ εἰς κάθε θρησκείαν· διότι ἔτε ἡ γνώσις περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἔτε ἡ πίσις τῶν μυσηρίων της, εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν σωτηρίαν. Τ. Α'. σελ. 401. Ἀριθ. 75. Ὅτι ὁ πνευματικὸς πρέπει νὰ συγχωρήσῃ ἐκείνους ὅπῃ μετανοῶντες ἐπικαλῶσι διὰ μάρτυρα τῆς διαγωγῆς των, μίαν δόξαν πιθανήν, ἀγκαλὰ καὶ ὁ πνευματικὸς τὸν νομίζει νὰ εἰσέσκηται εἰς τὴν ὁδὸν τῆ ἀδελ. Τ. Β'. σελ. 252. 329. 569.

§. 8. Γεώργιος Βαπτιστῆς Ταβέρνα εἰς τὴν Σύνοψιν τῆς πρακτικῆς Θεολογίας ἐγχειρίδιον Γ'. κεφ. 6. σελ. 141. Προτάσ. 3. λέγει, ἐπειδὴ ἡ θανάσιμος ἀμαρτία εἶναι μέγα κακὸν, διὰ τὸ ὁποῖον ὑβρίζεται ὁ Θεὸς εἰς τρόπον ὅτι νὰ διαλυθῆ ἡ φιλία τε, καὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἄξιος τῆς αἰωνίως

Σιρμόδος.

Κασνέδης.

Ταβέρνα.

αίωvιv γεvνvηv, δvν πρvπει νv εἰπvμεν πvς κἰπτει εἰv αὐτv vδv εἶναι τελvειv εἰvvσἰov, εἰv δvν εἶναι vλvκλἠρvς vπvβλεψἰv εἰv τἠν κακἠαν τv.

Α' ροδενίov

§. 9. Ρ'ίχαρδov Α'ρσδενίov Γ'ησιἰτἠv. Δἰα μἰαν θανvσιμov ἁμαρτἠαν, vλvκλἠρvς σκεψἰv τἠv κακἠαv βαρvς, ἐπειδἠ προξενvνταv ἠ θανvσιμov ἁμαρτἠα τἠν λvσιv τἠv θείαv φιλἠαv, καὶ τἠν αἰvωνίov κvλασιv, ἄλογov ἦτον νv πισειἠ τἠνv, vτι v ανδρωποv νv vπvκἠται εἰv μἰαν τοιαvτἠν καὶ πλἠvρἠν τιμωρἠαν χωρἰv πλἠvρἠν καὶ τελvειαν σκεψἰv. Θεολογ. Τριμ. Γενικἠ Τ. Β'. μvρ. Β'. εὔχειρἠδ. α'. κεφ. α'. σελ. 80. εὔδ. Πολωνἠαv 1744.

Στοτἠ

§. 10. Ματθαἰov Στοτἠ Γ'ησιἰτἠv. Γ'να μετοχοv γἠνη τἠv ἁμαρτἠαv vποκασθἠποτε αφαισιμἠ ἠ θανvσιμἠ, δvν ἀρκει νv εὔχη τἠνv γνvσιv κατἠ εὔξἠν τἠv πρἠξεωv τἠ κακἠ, ἠ γἠν δvν ἀρκει νv εὔγνωριτε ποτε παρ. χαρ. χἠδε, ἠ πρv ἠμερἠv, vτι αὐτἠ ἠ πρἠξιv ἦτον κακἠ, ἀλλἠ χρειαζεται, vτι ἠ σκεψἰv, νv εἶναι παρἠσα, καὶ μἠλιξα τοτε vταν ἠ πταισιματἠδἠv ενvργεια τἠv θελἠσεωv γἠνεται, ἠ ἀρχεται νv γἠνη. Μἠλλον δvν δυνατα τἠνv νv εἰπἠ, πvς ἁμαρτανει εκεινην τἠν σἠγιμἠν vπἠ δvν εὔχει παρἠσαν σκεψἰν τἠ ἠδικἠ, αν καὶ πρv vλίγηv ἐπρἠηγατο. Vδvν συμπαθε τἠν ἁμαρτἠαν ἠ παρἠσα ἄσκεψἠα τἠ κακἠ τἠv πρἠξεωv Σἠβ. μετανοια βἠβλ. α'. μvρ. ε'. κεφ. 1. ἀρἠδ. 13. καὶ σελ. 342. εὔδοσ. Βαμβvργἠv 1756. Εὔξἠσιv ἀκολυθεἠν τἠν τἠνv εὔτερωv καὶ πἠθανἠν γνvσιμἠν κατἠ τἠv ἠδἠαv πἠθανωτερωv, ἀγκαλἠ καὶ μvνει εἰv αὐτἠν. βἠβλ. Α'. κεφ. 3. σελ. 112. Vμοἠωv καὶ εἰv τἠν μvσηρἠαν λειτεργἠσιv εὔξἠσιv ἐπειθα τοἠv εὔλιγvτερωv πἠθανωτερωv, ἀφvντεv τἠv πἠθανωτερωv. Αὐτἠδ. ἀρἠδ. 118.

Ε' ρβερτοv

§. 11. Πρvσ τἠ τἠλη τἠ παρελθvντοv αἰωvov Ε' δειρδov Ε' ρβερτοv νεανv αἠρεσιv εὔσυσιτεν εν Α'γγλἠα τἠν λεγομvμενἠν Rationalistana, ἠτοι τἠν Λογἠσικἠv, γραφvν εἰv εὔνα εὔχειρἠδἠον περἠ θρησκειαv τἠν εὔδικἠv, νv μἠ πισειἠ τἠνv κανvνα πρἠγμα μἠ σvμφωνov εἰv τv φυσἠκἠv λογἠκἠv, ἠ εναντιov vχι μvνον ἀλλἠ καὶ ἀναλογov καὶ εὔκολovνητἠν.

Κληρἠκἠov

§. 12. Κληρἠκἠov γνvσἠv μεταξv τἠν σπηδαἠων διἠ τἠ πολλἠα τv συγγρἠματα, vσιv εὔτελεvτησε τἠ 1736. Vχι μvνον vπαδov ἠν τἠν Α'ρμἠνικἠv καὶ Πελαγιανἠv καὶ εὔγραφε πολλἠα κατἠ τἠ Α'γἠv Αὐγυπἠν, ἀλλἠ διἠ νv ἀπορἠψἠ τἠv παλαιαv παραδvσειv, καὶ νv συσιἠ τv vστεβεv δvγμα τv, vτι δvν εἶναι πρvσ σωτηρἠαν, ἀναγκἠον νv πισειἠ τἠνv τἠν θεvτητα τἠ Χρἠστἠ, εὔγραφε τἠν ἠσορἠαν τἠν πρἠτων δυv αἰωvων.

Χασαρἠοv

§. 13. Κορνvλιov Χασαρἠοv Γ'ησιἰτἠv εἰv τἠν Κατἠχησιἠν τv λεγει. Δvν εἶναι δυνατov νv βλἠψωμεν βαρvρωv τov Θεov, vταν εὔλικρἠωv, εὔ παντελἠωv νομἠζομεν νv μἠ εἶναι μvγα κακov το πρἠτἠvμενov Τ. Β'. σελ. 456.

Φιλἠἠτἠοv

§. 14. Βικvντιov Φιλἠἠτἠοv Γ'ησιἰτἠv εἰv τἠ ἠδικἠ εὔρωτημ. Τ. Β'. εὔχειρἠ. κα'. κεφ. δ. περἠ συνειδ. εὔδοσ. Αηγἠvν 1633. λεγει v κανων τἠv ανδρἠπἠνἠv πρἠξεωv εἶναι ἠ συνειδἠσιv, v γἠρ θεἠοv καὶ φυσἠκἠv νόμοv θρωρεἠ τἠv πρἠξιv μαv εὔv vστον εὔλευθερωv. Ε'λευθερα δε εὔσιv vταν προεὔρηται εὔ ἀρχἠv γἠνωσκἠσιv, διv vτο vωv πταισιμα εὔγκαλἠται μἠ πρἠξιv κατἠ

κατὰ τὰ φυσικὰ ἢ θεικὰ νόμα, εἴμη ἐφ' ὅσον γνωρίζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὅτι ἕτως ἐσίν. Οὗ αὐτός. Ὅσπερ ἱερεύει τὴν τέχνην τῶ ἀπατᾶν τὸν πλησίον, καὶ μὲ τρόπον να βλασφημῆ τὸν ἴδιον θεὸν δὲν θέλει ἀμαρτάνει βλασφημῶν τὸν θεόν, καὶ ἀπατῶν τὸν πλησίον. Ἡ ἀμαρτία ὑφίσταται να ἀγνοῖ τινὰς τοιαύτην τέχνην· τὸ να βεβαιώσῃ τινὰς ἕνα πρᾶγμα λέγων ὅτι εἶναι ἀληθές, ὡς ἀληθές ἐσίν ὅτι εἶναι ὁ Ἰησὺς Χριστὸς εἰς τὴν Εὐχαριστίαν ἑπισημῶς παρῶν, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς τὸ Εὐαγγέλιον ὅτι εἶναι ἀληθινόν· δὲν εἶναι αὐτο βάπτισμα· ὅτι καὶ δια ἕνα φλωρὶ δύναται να σκοτώσῃ τινὰς τὸν κλέπτην.

§. 15. Βαίων Ἰησιτίης εἰς τὸν βιβλον Πλατυσμὸς τῆς Θεολογίας ἐγραψεν ἡ ἀδεῖς συνειδησις περὶ ἀδεσμίτη, συγχωρεῖ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Ἡ ἐλαττωματικὴ πρᾶξις εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς τὸ κακόν, ἡ ἀμαρτία· ὅθεν εἰς τὰ ἐνκληματικὰ ἔργα εὐρίσκονται δύο εἶδη πονηρίας, ἡ μὲν ὑλική, ἡ δὲ σχηματικὴ, ἡ πρώτη ὑπάρχει ἀσυμφωνία, ἡ ἀντίθεσις μιᾶς πράξεως μετα τῶ λογικῆ, ἡ δευτέρα εἶναι ἡ ἐγκάλεσις τοιαύτης ἀσυμφωνίας, ἡ συστολής. Αὐτὴ ἡ ἐγκάλεσις, ἡ γὰρ, ἐκεῖνο ὅπῃ καμνει τὸν θεόν να ὑποδεσῆ ἀμαρτωλὸν μίαν πρᾶξιν, θεμελιῖται εἰς τρεῖς, εἰς τὴν φυσικὴν ἀσχημιότητα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν, δια τῆς ὁποίας γίνεται ἡ πρᾶξις, καὶ τρίτον εἰς τὴ νόησιν τῆς πονηρίας, ὅπῃ πρέπει πάντοτε να συνοδεύῃ τὴν πρᾶξιν. Ὅθεν κατὰ τὸ νόημα τῶ Βαίωνος, ἕαν βάλωμεν τὴν λέξιν φιλοσοφικὴ ἀμαρτία, ἀντὶ ὑλικῆ, καὶ ἀμαρτία θεολογικὴ ἀντὶ σχηματικῆ, συμπεραίνεται ἡ αὐτὴ δόξα τῆς φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς ἀμαρτίας.

§. 16. Δεμοσεν Ἰησιτίης βιβλ. Β'. κεφ. α'. ἀνάγνωσ. γ'. ἀρθ. 3. περὶ συνειδητικῶς ἕκδοσ. τῶ 1712. λέγει ὅτι ἡ τῆς συνειδητικῶς ὑπαγορευσις ἐσίν ἀλάνθαστος, θεληματικῶς, σύμφημι, πρακτικῶς δὲ, καταφάσκω· ὅθεν ὁ ἀνθρώπος τιμίως πράττει ὅταν ἀκολουθεῖ ἐκεῖνο ὅπῃ ἡ συνειδητικὴ ὑπαγορεύει ὡς τίμιον, μ' ὅλον ὅπῃ δὲν εἶναι τοῖατον. Οὗ αὐτός· ὁ φυσικὸς νόμος διδάσκει τὸ ψεύδεσθαι, ἀλλὰ συνειδητικῶς ὑποτελεῖν, ἡτις ἐκ τῆς ἀνικήτη ἀγνοίας δύναται διδάξαι τὸ ψεύδεσθαι.

§. 17. Νικόλαος Μύζιος Ἰησιτίης εἰς τὸ περὶ νόμων βιβλ. Β'. λογ. 1 §. 1. ἀρθ. 14. σελ. 324. ἕκδοσ. Βιέννας 1751. λέγει ἕδεν ἐσίν ἀμαρτία, ὅπερ ἕκ ἐσὶ κατὰ χρέος ἐν συνειδητικῶς, καὶ αὐτὴν γνωσκουσαν. εἰς δὲ τὸ περὶ ἀνθρώπ. πράξ. βιβλ. α'. σελ. 366. ἕκδοσ. Βιέν 1757. λέγει, ἕαν περὶ ἡδῶν δύο γνώμη εἰσίν βεβαιῶς πιθαναί, δὲν ἔχει τινὰς χρέος να ἀκολουθήσῃ τὴν πιθανωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν, ὅθεν ἔξεσι ποτὲ πράττειν κατὰ τὴν ὀλιγότεραν πιθανωτέραν καὶ ὀλιγότερον ἀσφαλή.

§. 18. Ἰσαακὸς Βρεῦν εἰς τὴν Θεολογίαν τῆ λέγει, τὸ να ἀκολουθῆ τινὰς τὴν συνειδητικῶς ὅταν εἶναι ἀπατημένη ἀνικητικῶς, ὅχι μόνον εἶναι συγχωρημένον, ἀλλὰ καὶ πρέπει.

§. 19. Παῦλος Λαυμῶν Ἰησιτίης. Εἰς τὴν Θεολ. γ. Ἡ' δίκ. βιβλ. Α'. ἐγχαρ. δ. περὶ νόμων κ.φ. 13. ἀρθ. 6. λέγει, οἱ Κληρικὸι δὲν εἶναι ὑπο-

Βαίων.

Δεμοσεν.

Μύζιος.

Βρεῦν.

Λαυμῶν.

ὕποχρεο εἰς τὰς πολιτικὰς νόμους κατ' εὐθείαν, ἢτε κατ' ἀκρίβειαν δι' ἀρετῆς αὐτῶν τῶν νόμων, εἴτε εἰς τὴν πολιτικὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, διότι εἶναι μὲ καθε δίκαιον ἐξηρημένοι.

Γρετζέρου.

§. 20. Γακωβος Γρετζέρου Γησιτίης εἰς τὰ συγγράμματά τε λέγει Τ. Α'. βιβλ. α'. μελέται σελ. 477. ἔκδοτ. Ρατισβῶνος 1736. ὅσα ὁ Ἀπόστολος μνημονεύει περὶ ἰδιωμάτων, ἀνήκωσιν εἰς τὰς ὑποκειμένους τῇ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ, ἕχλι δὲ εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένους, καὶ οἱ κληρικοί δὲν πρέπει νὰ κρεμῶνται, ἐπειδὴ ἔχ ὑποκείνται τῷ πολιτικῷ κριτηρίῳ· καὶ σελ. 468. διὰ νὰ ὑποτάξωσιν οἱ ἡγεμόνες τὰς κληρικὰς ὡς πρὸς τὰ ἀγαθὰ καὶ ὑποκειμένα τὰς δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ εἰμὴ μὲ ζημίαν τῆς ψυχῆς, διό καὶ οἱ τῆτο πειρώμενοι ἡγεμόνες ἀμαρτάνωσι, καὶ ὁ κλῆρος ἀμαρτάνει ὡς προδότης τῆς παρὰ θεοῦ δοθείσης αὐτῷ Ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας· καὶ ἀσιδοσίας. Τόμῳ δὲ ΙΑ'. τῆς ὑπερασπίσεως περὶ τῶν Γησιτίων, λέγει, τόσον δειλοὶ καὶ πεφοβημένοι δὲν εἴμεθα, νὰ ἐντραπῶμεν παρρησία, ὅτι ὁ Ρώμης Ἀρχιερεὺς δύναται, ἂν τὸ καλέσῃ ἢ ἀνάγκη νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς καθολικὰς ὑποκειμένους ἀπὸ τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς, ἂν ὁ ἡγεμὼν τυρανικῶς διοικῇ αὐτὰς, καὶ ἐκρίζωνει τὴν ἀληθῆ θεησκείαν, καὶ ἄς προδῆσωμεν, ὅτι ἂν τῆτο ἐγίνετο παρὰ τῷ ἄκρῳ ἀρχιερέως, ἦτον ἔργον ἁγίου.

Ταμβερίνου.

§. 21. Ταμβερίνου. Ὅτι καθὼς βεβαιώτατον πρᾶγμα τὸ νὰ πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον, ἄτω μοι φαίνεται βέβαιον, ὅτι δὲν εἶναι χρέος νὰ τὸν ἀγαπῶμεν μὲ μίαν πρᾶξιν ἐκείσιν, ὅπῃ ἐπιταυτῆ αὐτὸν νὰ ἀποβλέπῃ. Καθὼς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν πολὺς ἐστίν, καὶ βέβαιον ὅτι ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγνοσα εἰς τὴν ζωὴν εἶναι πλατεῖα, καὶ πολλοὶ τὴν εὐρίσκουσι, συμπεραίνεται ὅτι δὲν ἔχομεν χρέος νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον. Ἀφ᾽ αὐτίμως ἀμαρτία εἶναι μόνον τὸ νὰ συκοφαντήσῃ τινὰς καὶ νὰ ἐπιφορτώσῃ μὲ ψευδεῖς καὶ βαρεῖς ἐγκαλέσεις διὰ νὰ σμικρύνῃ ἢ νὰ ἀστυκώσῃ τὴν τιμὴν ἐκείνου ὅπῃ μᾶς κακολογῇ, ἀγκαλὰ καὶ λέγει τὴν ἀλήθειαν. Νομίμως δύναται τινὰς νὰ μεταχειρισθῇ τὰς λέξεις τῆς Γραφῆς, ἵνα ἐμποδίσῃ τὰς κόνας νὰ ὑλακτῶν, νὰ σαματίσῃ τὴν αἱμορραγίαν, νὰ ἰατρῶσῃ ἀρρώστιας, καὶ νὰ κάμῃ ἕτερα παρόμοια τεράσια. Ὅτι ἂν ἓνας μάγος δὲν κάμνῃ ὅσον καὶ ἰξῶσῃ νὰ κάμῃ μὲ τὸν διάβολον, ἵνα δαλεύσῃ ἐκείνον ὅπῃ τὸν πληρώσῃ, πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν τιμὴν· ἀλλ' ἂν ἀληθῶς ἐνεργῇ ἀφ' εαυτῆ τε, δύναται ἐν συνηδίσει νὰ λάβῃ τὴν τιμὴν· ὅτι καθ' εἰς ἔχει ἄδειαν νὰ διαυδεντωθῇ μὲ ἐκείνα τὰ ἄρματα μὲ τὰ ὁποῖα πολεμεῖται. Οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον χρεῖαν νὰ τὰς ἀποκαλύψῃ ὁ θεὸς τὰ μεγαλεῖα τε καὶ τὰ μυστήριά τε· ὅτι μὲ καμμίαν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν δὲν θέλει ἀποδαχθῆ πῶς ἢ πῆσις, ἣτις ἀποκτείνεται διὰ τῆς μόνης μελέτης τῶν πλασμάτων, δὲν ἀρχῆ διὰ νὰ σωθῇ τινὰς· καὶ οἱ πῆσοι δὲν εἶναι τότε ὑπόχρεοι ἀπολελυμένως νὰ πισεύσωσι σαφῶς ἢ ἀσαφῶς τὰ μυστήρια, ὡς τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἐνανθρωπήσεως. Ε' κτ. τῷ Δεκαλ. βιβλ. Β'.

§. 22. Βάυλ ὁ πλέον κινδυνώδης συγγραφεὺς τῆ παρελθόντος αἰῶνος, ὅστις ὄχι μόνον εἰς τὸ Λεξικόν τε μανιχαίσει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ βιβλίον τόμους τεσσάρους περὶ τῆ Κομιτῆ τῆ φανεύτος τῷ 1680. ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ πῶς ἀδιάφορος εἶναι εἰς τὰ καλὰ ἤθη ἕτε συντένει ἢ Φρησκεία, ἢ ἡ ἀπιστία εἰς τὰ ἤθη· κυρίως ἦν Καλβινιστής, υἱὸς τῆ λειτουργῆ Καρλάτ, πλησίον Τελόζης, εἰς τὴν ὁποίαν πόλιν ἠγήθη τὸν Καλβινισμόν καὶ ἔγινε Καθολικὸς δια 15. ἢ 18. μῆνας. Ὑῆσον μαθητευθεὶς ἀπὸ τὸν ἀδελφόν τε, καὶ ἕνα τε φίλον, καλλίτερα παρεξ ἀπὸ τὸν Ἐκκλησιαστικόν μὲ τὸν ὁποῖον ἐσυγκατοικῆσεν, ἐνόησεν ὅτι μὲ σοφίσματα τὸν ἔκαμαν νὰ ἀφήσῃ τὸν Καλβινισμόν, ὅθεν μόνος τε ἀπεφάσισε πῶς ὁ Καλβινισμὸς εἶχε περισσοτέραν πιθανότητα, μ' ὅλον ὅτῃ τὰ συγγράμματά τε δείχνησι νὰ ἦτον ὁπαδὸς τῆ Πύρρως· ἔφυγε λοιπὸν ἀπὸ τὴν πατρίδα τε καὶ ὑπήγεν εἰς Γενέβαν, Ρῆεν, Παρίσιον, καὶ τέλος εἰς Ροτεροδάμιον, ὅπου ἐκατοίκησε καὶ ἐτελεύτησε. Μεταξὺ τῶν σφαλερῶν δογμάτων τε, ἔλεγε, ὅτι δὲν εἶναι τινὰς αἰρετικὸς, ἐπειδὴ κυρίως δὲν ἰξώρομεν τί ἐστὶ αἴρεσις, καὶ ὁ Ἀρῆριος καὶ λοιποὶ αἰρετικοὶ ἠμποροῦν νὰ εἶναι ὀρθόδοξοι ὡς πρὸς τὸν Θεόν, διότι τὸ ρητὸν τῆς Γραφῆς ὅτῃ ἀναγνώσκουσιν, ἴσως νὰ τὸς ἀποδίδωσιν ἕνα νόημα, καὶ νὰ αἰδάνωνται ὅτι αὐτὸ τὸ νόημα νὰ εἶναι ἀληθινόν, ὅθεν κατ' αὐτὰς εὐρέθη ἡ ἀλήθεια· καὶ ἐπομένως περὶ ὑποθέσεων τῆς Φρησκείας δὲν εἶναι τινὰς κριτής. Ἐπίστευεν ὅτι κανένα ρητὸν τῆς Γραφῆς δὲν ἀποδείχνει τὸ ἀλάνθασον τῆς Ἐκκλησίας, ἕτε δέχεται κανένα κριτήριον ἀλάνθασον. Ἀποβάλλει τὴν χάριν τῆς πράξεως, ὡς μὴ ἱκανὴν θεμελιῶσαι μίαν λογικὴν βεβαιότητα, ὅθεν κατ' αὐτὸν ἀδεμμία βεβαιότης πίστεως. Κατακρημνίζει τὸν Καλβινισμόν ἐκ θεμελιῶν λέγων, ὅτι ἡ Ἀρχαία Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὁμόφωνος τοῖς Καλβινισταῖς. Ὅτι ἀνδι' ἰδίαις μας ἐξετάσεως δὲν ἀπολαύσομεν μίαν ἐντελῆ κατάπεισιν τῆς ἀληθείας ἐνὸς δόγματος, δὲν εἴμεθεν ὑπόχρεοι εἰς τίποτες χωρὶς τὴν θέλησίν μας· συγκατάβασις ἐδική μας εἶναι νὰ πισεύσωμεν τὰς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων καὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἔχι χρέος. Τὸ Κομιστόριον τῶν Καλβίνων ἐν Ροτεροδάμῳ τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ ἀρνηθῆ καὶ νὰ ἀναρέσῃ τα ὅσα ἔγραψε καὶ ὅσα εἶπε. Τὸ ὑποσχέθη ὁ Βάυλ, εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τῶν συγγραμμάτων τε, ἀλλ' ἔγραψε χειρότερα ἴδου Βάυλ ἐν σμικρῷ, ἢ ἀνατομία τῶν συγγραμμάτων ἐκδ. τῆ 1737. Κατ' αὐτὸ ἔγραψαν ὁ Ζαριῆ, ὁ Ωβρυσέλ, ὁ Ρεναδότιος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ις

Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμπάντων Ἑλλήνων ἀνδρῶν εἰς
τὰς ἀρχὰς τῆ παρόντος αἰῶνος.

§. 1.

Δημήτριος
Καντιμήρης.

Δημήτριος Καντιμήρης ἡγεμὸν Μολδαβίας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἀραβικῆς ἔ Ρωσικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, πολιτικῇ τέχνῃ, καὶ ἰσορίᾳ. Συνέγραψεν ἰσορίαν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, βιβλίον ἐξαιρετικόν, μετεφράσθη εἰς πολλὰς διαλέκτους, ἔγραψε καὶ καταγραφὴν τῆς Μολδαβίας.

Ἀντίοχος
Καντιμήρης.

§. 2. Ἀντίοχος Καντιμήρης υἱὸς τῆ ἀνωθεν ἡγεμόνος Δημητρίου, ὅστις διὰ τὰ πολλὰ τῶ προτερήματα ἐτιμῆθη ἀπὸ τὴν Ρωσίαν μὲ διαφόρους τίτλους καὶ ὀφίλια, μάλιστα ὡς πρέσβυς ἐν Ἀγγλίᾳ ἔ Γαλίᾳ ἐπέμφθη ὅπως ἐτελεύτησεν. Εἰδήμων καὶ ἔμπειρος τῆς Ἑλληνικῆς, Γαλιτικῆς, Γαλιανικῆς, ἔ Ἀγγλικῆς διαλέκτου, τὰς ὁποίας ὠμιλοῦσεν ἐλευθέρως, ἀλλὰ τόσον ἐλευθέρως ὠμιλοῦσε τὴν ἀπλήν τὴν Ρωσικὴν, Λατινικὴν, Ἰταλικὴν καὶ Γαλιτικὴν, ὥστε ὁ ἀκῶν δὲν ἐδύνετο νὰ καταλαβῇ ποῖα γένος ἦτον, πεπαιδευμένος ἐκ βάρους ἐν τῇ πολιτικῇ τέχνῃ, φιλοσοφίᾳ, μαθηματικῇ, ἰσορίᾳ καὶ ποιητικῇ, μάλιστα ὁ Κυρφαῖος καὶ ἀρχηγὸς τῆς ποιητικῆς συμμα εἰς τὴς Ρωσσε, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Πετρποπόλεως. Ἄν ὁ ἄσρος θάνατος δὲν τὸν ἐπρόφθανεν εἰς τὸ τριακὸσὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῆ, ἤθελε φθάσῃ εἰς μίαν ἀκμὴν σοφίας καὶ παιδείας ὅπως νὰ ὑπερέβῃ πάντας τὰς σοφὰς τῆ καιρῶ τῆ. Ἐγραψε πολλὰ καὶ διάφορα συγγράμματα εἰς Ρωσικὴν διάλεκτον, ἐξ ὧν εἰσι, Συμφωνία τῶν ψαλμῶν, ποιήματα περιέχοντα, μύθους, ὠδὰς, καὶ ποίημα Πετρεῖς ἐπωνομαζόμενον εἰς ἔπαινον Πέτρου τῆ Μεγάλου, αὐτὸ ὅμως ἔμεινεν ἀτελές, ἔγχειρίδιον ἀναλυτικῆς τέχνης, περὶ προσωδίας θεωρίας, ἀναφορὰν πρὸς Ἐλισάβετ Αὐτοκρατορίσσαν Ρωσσίας περὶ τῶν διαφόρων ὑποθέσεων τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ μετέφρασεν εἰς Ρωσικὴν διάλεκτον ὡς περὶ πληθῶς κόσμων τῆ Φοντενὲλ μὲ ὑποσημειώσεις, τὴν ἰσορίαν τῆ Γερσίας, τὰς ἐπιστολάς τῆ Ὀρατίου ἐκ τῆ Λατινικῆ εἰς σίχης, τὰς ὠδὰς τῆ Ἀνακρέοντος ὁμοίως εἰς σίχης, τὰς βίβας τῶν στρατηγῶν παρὰ τῆ Νέκτοτος, τὸν Πίνακα τῆ Κέβιττος, τὰς Περσικὰς ἐπιστολάς, τὸν Ἐπίκτητον, τὰς Ἰταλικὰς διαλόγους τῆ σοφῆ Ἀλγαρότη περὶ φωτός. Εἶχεν ἀρχίσῃ ἓνα Λεξικὸν Ρωσσο-γαλιτικόν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐτελείωσεν, εἶχε κατὰ νῦν καὶ ἐσχεδιάσεν ἰσορίαν τῆς Ρωσσίας, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε συνάξῃ πολλὰ χειρόγραφα,

αλ.

ἄλλ' ἔμειναν ἀνέκδοτα. Εἰς τὸν βίον τε ἀναγινώσκονται δύο πράγματα, ἕξ ὧν τὸ μὲν δείχνει τὴν καλὴν διάθεσιν τῆς καρδίας τε, καὶ τὸ ἕτερον τὴν εὐσέβειαν, καὶ ὀρθοδοξίαν τε. Τὸ πρῶτον εἶχον ἀποφασίσει καὶ ὑπογράψει οἱ ὑπουργοὶ τῆς βασιλείας νὰ γίνῃ ὁ πόλεμος, ἀφ' ἧ ἑτελείωσε τὸ συμβῆλον, ὑπῆγαν εἰς τὸ θάνατον· τότε ὁ Καντιμήρης εἶπεν, „ἐγὼ „ δὲν καταλαμβάνω πῶς ἢμπορεῖ τινὰς νὰ ὑπάγῃ εἰς περιδιάβασιν καὶ νὰ „ χαρῆ, ὀλίγον καιρὸν ὕστερον ἀφ' ἧ ὑπέγραψε τὸν θάνατον ἑκατὸν χι- „ λιάδων ἀνθρώπων.“ Τὸ δεύτερον, πλησιάζοντος τῆ τέλους τῆς ζωῆς τε ἐζήτησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆ Παρισία, ἕνα ἀντιμίνσιον, ἢ μιαν ἀγίαν τραπέζαν διὰ τὸν εὐκτήριον οἶκον, ἢ κατέβαν ὅπῃ εἶχε νομισὶ κατασκευασθῆ εἰς τὸ παλάτιόν τε. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν ἠδέλησε νὰ τὸν δώσῃ εἰμὴ μὲ ὑπόσχεσιν νὰ λειτουργήσῃ ἕνας ἱερεὺς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὀρθόδοξος Καντιμήρης ἰδὼν τὸν θάνατον πλησίον, εὐχαριστήθη νὰ παραβῆ ἕνα νόμον Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, παρέξ νὰ εὐρέξῃ τοιαύτην ἄλογον θέλησιν τῆ Ἀρχιεπισκόπου, ἦγυν ἐπρόσβαξε τὸν πνευματικόν τε πατέρα νὰ λειτουργήσῃ καὶ χωρὶς ἀντιμίνσιον, καὶ ἀφ' ἧ ἔμετάλαβε τῶν ἀχράντων μυσηρίων, μετ' ὀλίγον παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Γ'δε τὸν βίον τε τυπώθεντα ἐν Λονδίῳ 1750.

§. 3. Γεώργιος Νικόλαος υἱὸς Ἀλεξάνδρου τῆ Μαυροκοράτη, ἡγεμῶν πάσης Οὐγγροβλαχίας, ἀνὴρ σοφὸς, μεγαλοφυῆς τὸν νῦν, γονιμώτατος, καὶ ἐμβαδύων εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς φιλοσοφίας, κατὰ τὸν Προκόπιον, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, εἰς τρόπον ὅτι ὅσις τὸν ἤκουε νὰ ὁμιλῆ Λατινικὰ, ἤθελε νομίσῃ πῶς εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς πατρὸς τῆ Κικέρωνος, καὶ σύγγρονος μετῆς κατὰ τὸν χρυσὸν αἰῶνα ἀνθήσαντας· δόκιμος καὶ εἰς τὴν τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν διάλεκτον. Ἐγραφε τῆς περὶ τῶν καθηκόντων βιβλίον γνωστὴν τοῖς πᾶσι. Πρὶν ἡγεμονεύσῃ ἔγραφε καὶ βιβλίον ἐπωνομάσας αὐτὸ Φιλοθέου Πάρεργα, περὶ τῆ ὁποῖα ὁ Ἀββᾶς Βιγνώνιος Βιβλιοθηκᾶριος τῆ βασιλείας τῆς Γαλλίας λέγει εἰς μιαν τε ἐπιστολὴν τῷ 1720. πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινῶν Γαλλικὸν πρέσβυν Μαρκέζον δὲ Βονὰκ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε λάβει μιαν ἀντιγραφὴν αὐτῆ τῆ βιβλίου. „ Μένω ὑπό- „ χρεως εἰς τὴν ἐξοχότητά σας, διὰ τὸ χειρόγραφον ἐπιγραφόμενον Φι- „ λοθέου Πάρεργα, ὅπῃ ἦτον ὁμῆ μετῆ ἐπιστολὴν σας, τὸ ὁποῖον τώρα „ ἔχει ἕνα ἐντιμον τόπον μεταξὺ τῶν χειρογράφων τῆς βασιλικῆς βιβλιο- „ θῆκης, εἰς τὴν ὁποῖαν τὸ ἐπρόσφερα ὡς δῶρον· αὐτὸ εἶναι ἕνα νεθε- „ τητικὸν καὶ νόσιμον βιβλίον, ὃ συγγραφεὺς δείχνει μεγάλον νῦν καὶ „ μεγάλην γύμνασιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν καλῶν βιβλίων, διαφόρων δια- „ λέκτων. Ἡ φράσις τε εἶναι κομψή, αἱ περιγραφαὶ ζωντανᾶς, καὶ αἱ „ εἰκόνες τῶν διαφόρων γενειῶν, τῶν ὁποῖων μεταχειρίζεται τὰς εἰκόνας „ εἶναι ὁμοιόταται, καὶ πολὺ πλησιάζουσιν εἰς τὸν φυσικόν.“ Ἐγραφεν ἔτι Λατινιστὶ αὐξήσιν καὶ ξεπεσμὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Πε-

Γεώργιος Νι-
κόλ. Μαυ-
ροκοράτη.

οὐ παλαιῆς καὶ νέας Δακίας, ἰσορίαν τῶν Ε΄ βραίων, καὶ ἄλλα πολλα, τὰ ὅποια φανερώσιν τὸ πολυμαθὲς καὶ ἐξηκριβωμένον τῶ ἀνδρὸς, ἐν παντὶ εἶδει παιδείας, καὶ μάλιστα ἐν τῇ παραλλήλῳ ἀναθεωρήσει ἱερῆς τε καὶ ἀορίστῃ ἀρχαιολογίας. Ἴδε περὶ αὐτῶ τὸν Μοσχοπολίτην Προκόπιον, τὸ Ἡμερολογ. τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. ΑΓ΄. Μέρ. Α΄. σελ. 511. καὶ Γερμαν. βιβλιοθ. Τ. Γ΄. σελ. 264.

Χρῦσανθος
Νοταρᾶς.

§. 4. Χρῦσανθος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος Πατριάρχης Γεροσολύμων, ἀνεψιὸς τῷ πρὸ αὐτῶ Πατριάρχῃ Δοσιθέῳ· εἰδήμων ὁπωσῶν τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώττης, τῆς Θεολογίας, καὶ μαθηματικῆς, ἱεροκήρυξ ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν πατέρων τῆς Ε΄ κλησίας· ἀκροατὴς πρῶτον τῶν ἐν Κωνσταντινῶν, εἶτα καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καθηγητῶν, περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην· συνεγράφατο κοινῇ διαλέκτῳ βιβλίον εἰσαγωγικὸν εἰς Γεωγραφίαν, καὶ περὶ τῶν Ε΄ κλησιαστικῶν ὀφεικίων τῆς ἀνατολικῆς Ε΄ κλησίας. Ἴδε τὸν Προκόπιον καὶ τὸν Λέκβιεν.

Καλλίνικος
Ἡρακλείας.

§. 5. Καλλίνικος ἐκ νήσῃ Ναξίας τῶν Κυκλάδων, μητροπολίτης Ἡρακλείας, ἀνὴρ ἐλόγιμος καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἐσχολάρχησε καὶ ἐν Κωνσταντινῶν πρὶν ἀρχιερατεύειν, μάλιστα καὶ Πατριάρχης ἐκέρχθη μετὰ τὸν Ἰερεμίαν, ἀλλ' ἀποπληξία ἐτελεύτησε πρὶν λάβῃ τὸ κύρος. Ἴδε τὸν Προκόπιον καὶ τὸν Λέκβιεν.

Ἀθανάσιος
Ἀδριανηπό-
λεως.

§. 6. Ἀθανάσιος ἐξ Ἀδριανηπόλεως, μητροπολίτης Ἀδριανηπόλεως, καὶ μετὰ ταῦτα Πατριάρχης Κωνσταντινῶν, εἰδήμων τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς γλώττης, καὶ τῆς Ε΄ κλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως ἔμπειρος, ἴδε τὸν Προκόπιον τὸν Λέκβιεν, καὶ Ἀλέξ. Ε΄ Ψάδιον περὶ καταστάσεως τῆς τῶν Γραικῶν Ε΄ κλησίας.

Γρηγόριος
Σωτήρης.

§. 7. Γρηγόριος Σωτήρης Ἀθηναῖος, μητροπολίτης Γάνης καὶ Χώρας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς, καὶ Ἰταλικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, ἴδε τὸν Προκόπιον καὶ τὸν Λέκβιεν.

Νεόφυτος
Νοταρᾶς.

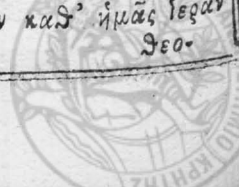
§. 8. Νεόφυτος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος, τῷ Ἀγίῳ Τάφῳ, καὶ ἀδελφὸς τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Γεροσολύμων Κυρίῳ Χρυσάνθῳ, ἀνὴρ κατὰ τὸν Προκόπιον εὐσεβεὶς καὶ τρόπῳ χρηστότητι φαιδρυνόμενος, ἐλόγιμος, καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ μαθηματικός, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς. Προκόπ.

Δημήτριος
Ἰβηλιανός.

§. 9. Δημήτριος Ἰβηλιανός Βυζάντιος ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, μέγας Λογοθέτης τῆς ἐν Κωνσταντινῶν Ἀγίας Ε΄ κλησίας, ἀνὴρ ἐλόγιμος, καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτου. Προκόπ.

Σπαντωνῆς
Βυζάντιος.

§. 10. Σπαντωνῆς Βυζάντιος μέγας Χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινῶν Ἀγίας Ε΄ κλησίας, ἀνὴρ ἐλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ε΄ Ἑλληνικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν.

θεολογίαν. ἔμπειρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, καὶ τάξεως, ἐχρημάτισε καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς. Προκόπ.

§. 11. Γάκωβος Μάνας Ἀργεῖος, ὑπάτος τῶν φιλοσόφων τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ἀγίας Ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, πράξει καὶ θεωρίᾳ κοσμήμενος, φιλόσοφος περιπατητικὸς, καὶ θεολόγος ἐμπειρότατος, ἐσχολάρχητε τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς ἔντε τῆ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ. Προκόπ.

Γάκωβος
Μάνας.

§. 12. Νικόλαος Κομνηνὸς ὁ Παπαδόπουλος ἐκ νήσου Κρήτης ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθέςτατος, φιλόσοφος, ῥήτωρ, νομικὸς, καὶ θεολόγος, τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε ἐμπειρος, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας. Τρόφιμος ἦν τῷ ἐν Ρώμῃ Ἑλληνομοσίῃ, καθιγυγίτῃ ἐχρημάτισεν ἐν τῷ τῶν εὐγενῶν φροντιστηρίῳ τῆς Ἰερουσαλήμ, ὅπου γράφας τινὰ περὶ ἀμφισβητημένων μεταξὺ τῶν Γραικῶν καὶ Λατίνων Ἐπισκόπων ἔγινε γνωστὸς πᾶσι τοῖς σοφοῖς, καὶ ἐκαλέσθη εἰς Πατάβιον, ὅπου ἔλαβε τὴν πρώτην καθεδρᾶν τῶν Καθιγυγίτων τῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νόμῃ διδασκόντων. Οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἰησιτῶν, μετενόησε, καὶ ἔρριψε τὰ ῥάσα, δις ἀποσατήσας, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ δευτέρον ἀφείλετο τὸ τάγμα τῶν Ἰησιτῶν. Περὶ τῷ ὅποιον λέγει ὁ Φακιολάτης, ἀνὴρ λιαν σεμνός, καὶ σοβαρὸς, μόνος μόνῳ ἑαυτῷ ἐν τῷ γήρατι, ἀλλ' ἐγκρίτω εὐσεβεῖα, καὶ εὐλαβεῖα. Ὁ δὲ Φαβρίκιος λέγει περὶ αὐτοῦ, ἀδελφὰ τῶν Γραικῶν, οἶδα μετὰ τὸν Ἀλάτιον, νὰ ἐξέταξεν ἐπιμελέσειον, καὶ νὰ ἀνάπτυσσε περισσότερα χειρόγραφα τῆς νεαρᾶς Γραικίας, ἀπὸ αὐτόν. Ὡς τόσον ἔγραψε Λατινιστῶν ἱστορίαν τῆ ἐν Παταβίῳ γυμνασίῃ, καὶ μουσικὰς προνοήσεις, ἐν αἷς καυχᾶται Χριστιανὸς ὀρθόδοξος Ἀνατολικός, ὑπερασσιζόμενος τὰ κόλυβα, καὶ τὰ γένηα τῶν Ἀνατολικῶν κατὰ ταῦτα, σκληρῶς δὲ φερόμενος κατὰ τῆς ἐκ μόνου τῷ πατρὸς ἐμπορεύσεως τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, τὴν ὁποῖαν καλεῖ αἴρεσιν καὶ κοινοτομίαν τῶν Φαττανῶν. Ὅθεν Ἀνατολικὸς φαίνεται εἰς πάντα ὡς κατὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἦτοι κατὰ τὰ ῥάσα καὶ καμηλαύκιον (ὡς μοὶ συγχωρηθῆναι εἰπῶ ἔγω) Δυτικὸς δὲ κατὰ τὸ ἐσωτερικόν ἦτοι τοῖς δόγμασι. Θεμελιωμένος εἰς τὰς ἐπαίνους διαφόρων συγγραφεῶν, μάλιστα τῶν ἡμετέρων Προκοπίου, ἐνόμιζα τὸν ἄνδρα πολὺ περισσότερον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀναγνῆσιν τῶν νεωστῶν ἐν φύλλῳ τῆς κόλλας Μουσικῆς τε Προνοήσεις πρὸς Μελέτιον Τυπάλδον, ἐψυχρανθῆναι, διότι εἶδον αὐτόν, ναί, ὡς ὁ Φαβρίκιος λέγει, ἀναπτυσσοῦντα πάντα σχεδὸν τὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐνσοῦτα μικρὸν θεολόγον, εἰδήμονα ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς νομοῖς, διακριτικῶς δὲ μὴ χρώμενον, διαλύοντα τὸν κῶνα τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ κάμηλον τῶν Λατίνων καταπίνοντα, καὶ τί θυμασθόν, ἂν δια νὰ φανῆ Γραικοθύτικος, ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων, οἵτινες θελάσι με κανένα εὐλογοφανὲς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν, νὰ ἀποδείξωσι

Νικόλαος
Κομνηνὸς Π
παδόπουλος.

τὸν καθολικισμόν τες· ἴδε περὶ αὐτῶ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακκιολάτην εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆ ἐν Παταβίῳ γυμνασίῳ Μέρ. Γ. σελ. 84. τὸν Ρόδοταν βιβλ. Γ. ἀρχῆς καὶ αὐξήσεως τῆ Ἀνατολικῆς Ρῆτῆ ἐν Ἰταλίᾳ κερ. Ζ΄. πραγ. 8. Νεαρ. Φλωρ. Τ. Α΄. σελ. 294.

Διμήτριος
Νοταρᾶς.

§. 13. Διμήτριος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος ἰατροφιλόσοφος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, ἔ Ἰταλικῆς διαλέκτε, ἀκρατῆς πρώτον τῶν ἐν Ρώμῃ, εἶτα καὶ τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, ἀρχιατρὸς ἐχρημάτισε Γωάννης Νικολᾶς Μαυροκαρδάτε. Προκόπ.

Ἀναστάσιος
Γερεῦς.

§. 14. Ἀναστάσιος Γερεῦς ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθῆς εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτε, φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, θεολόγος καὶ μαθηματικός, Γεροκέρυξ τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ἀγίας Ἐκκλησίας, ἐσχολεύθη ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων· συνέγραψε καὶ ῥητορικῆς ἐκθεσίμ, σύνοψιν Γενικὴν τῆς Ῥητορικῆς. Προκόπ.

Θωμᾶς Κα-
τάνης.

§. 15. Θωμᾶς ὁ Κατάνης Κρής ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθῆς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς φωνῆς, φιλόσοφος, ῥήτωρ, θεολόγος καὶ μαθηματικός· ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν Παταβίῳ, καὶ διὰ τὸ γῆρας παραίτησε, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Βενετίαν, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1725. Ἰδε τὸν Προκόπιον καὶ Φακκιολάτην.

Γωάννης Χα-
λκεύς.

§. 16. Γωάννης Χαλκεύς Μοσχολίτης, ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθῆς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, θεολόγος καὶ ἱεροκέρυξ περιβόητος· ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῆ Φλαγγιανῶν φροντιστηρίῳ Ἐννετίῃσι. Προκόπ.

Ἀντώνιος
Κατήφορος.

§. 17. Ἀντώνιος Κατήφορος ἱερεὺς Ζακύνδιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, καὶ πολυμαθῆς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος τὴν φιλοσοφίαν ἢ μόνον τὴν Ἀριστοτελικήν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν νεωτέρων, ἔμπειρος ἐν τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ ἱεροκέρυξ. Ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆ Φλαγγιανῶν φροντιστηρίῳ· ἐξέδωκε Γραμματικὴν Ἑλληνικὴν, καὶ τέχνην ποιητικῆς· συνέγραψε τὸν βίον Πάτρῃ τῆ μεγάλης Ἰταλίῃ, μετέφρασεν ἐκ τῆ Ἰταλικῆ ἰστορίαν τῆ Παλαιῆς καὶ Νέας Διαθήκης. Προκόπ.

Γεώργιος
Πατίσας.

§. 18. Γεώργιος Πατίσας ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς· εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, ἔ Ἰταλικῆς, καθηγητῆς ἐχρημάτισε τῆ Φλαγγιανῶν φροντιστηρίῳ. Προκόπ.

Ἀντώνιος
Στρατηγός.

§. 19. Ἀντώνιος στρατηγός Κερκυραῖος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Ἰταλικῆς, ἔ Ἑλληνικῆς, καὶ Λατινικῆς. Καθηγητῆς ἐχρημάτισε τῆ ἐν Παταβίῳ Κωττανιανῶν φροντιστηρίῳ, μετέφρασεν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἰταλικὴν τὴν Ἑκάβην τῆ Εὐρυπίδου. Ἰδε Προκόπ. τὸν Φακκιολάτην καὶ Νεαρ. Βενετ. 1733. σελ. 266.

§. 20. Μακάριος Γεροδιάκονος ἐκ νήσου Πάτμου, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ ὀσιότητι βίᾳ σεμνυόμενος, πολυμαθὴς καὶ εἰδήμων τῆς Εἰσηνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώττης, πεπαυευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν Θεολογίαν, ὅσιν ἀφεί τις βιωτικῆς θούρυβος ἠσύχασεν ἐν τῇ περιφιμῶ μονῇ τῆς Πάτμου, εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἱερῶν Πατέρων, ὅτε καὶ σχολαῖον συνεκρότητε, καὶ ἐτελεύτησεν ἀναδείξας πολλὰς μαθητὰς τῷ 1737. Συνέγραψε ῥητορικὴν Εἰσηνικὴν, συμβάλλουσαν εἰς Γεροκήρυκας, ἣτις καὶ ἐτυπώθη. Ἐρμηνείαν περὶ συντάξεως γραμματικῆς, διαφόρας Εἰσηνείας, καὶ σχόλια διαφόρων λόγων Εἰσηνῶν καὶ Πατέρων· συνέγραψε καὶ λόγους εἰς ἀπλήν φράσιν, πολλὰς, ἐξ ὧν καὶ ἡ τυπωθεῖσα ἱερὰ Σάλπιγξ.

§. 21. Μεθόδιος Ἀνδρακίτης Γερομόναχος ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, Θεολόγος καὶ μαθηματικὸς ἄριστος, εἰδήμων τῆς Εἰσηνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς, καὶ Γεροκήρυξ· ἠκροάσατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, πολλὰς ἐκεῖ διατρέψας χρόνους. Οὗτος κατεκρίθη ἐπὶ συνόδῳ, ὡς δεχθεὶς τὴν αἵρεσιν τῆς Μολίνης, καὶ συνέγραψε περὶ αὐτῆς, ἐκάη ἡ βίβλος ἐνώπιον αὐτῆ καὶ τῆς Πατριάρχης Γερεμίας καὶ Χρυσάνθου τῷ 1723. καὶ ἐξεδόθη γράμμα συνοδικῶν ἵνα καίωνται ὅτε εὐρεθῶσι τὰ συγγραμμάτα τε, ἢ τετράδια τὰ περιέχοντα τὴν νεοφανῆ ταύτην αἵρεσιν. Ἐγραψε κοινῇ διαλέκτῳ βιβλίον ἐπιγραφόμενον, βοσκὸς λογικῶν προβάτων· μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, τὴν ὁποῖαν ὕπερον ὁ Ἀρχιεπισβύτερος καὶ διδάσκαλος Ἰωαννίνων Μπαλάνος βασιλοπέλευ ὁ μαθητὴς τε ἠύξιστε καὶ ἐπλήθυνε. Προκόπ.

22. Μητροφάνης Γρηγορᾶς Δοδωναῖος Γερομόναχος, ἀνὴρ ἐλόγιμος εἰδήμων τῆς Εἰσηνικῆς, πεπαυευμένος τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ παιδείᾳ, ποιητῆς καὶ ἱεροκήρυξ· συνέγραψεν ἐπιστολάς, καὶ ἔπαινον τῆς Νικοσιανῆς κόνεως, ἐπιγράμματα, καὶ προσόμοια εἰς πολλὰς ἀγίας, καὶ διαφόρους εἰς ἑαυτὸν καὶ Θεοτοκίον. Προκόπ.

§. 23. Ἀναστάσιος Γόρδιος Γερομόναχος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀνὴρ ἐλόγιμος καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Εἰσηνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, πεπαυευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ Θεολογίᾳ, ἠκροάσατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν. Ἐγραψεν ἐγχειρίδιον καὶ συμπέρασμα ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Μωάμεθ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ Ἀντίχριστος, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς Πάπας καὶ κατὰ Λατίνων κεφάλαια· συνέγραψε καὶ τὸν βιβλίον Θεοφίλου Κορυθαλέως, κατὰ τὸν Φώτιον τῶν ἀναγνωσμένων, ὑπομνήματα ἀκροματικά, ἐπιγράμματα καὶ ἐπιστολάς, ὡς παράφρασιν σιχηρητικῆν τῆς τρίτης βιβλίας τῆς τῆς Θεοδώρου Γραμματικῆς, τύποις ἐκδοθεῖσα ἐν Λεψίᾳ ἴδε Προκόπ.

§. 24. Ἀναστάσιος ἐκ Ναύσσης τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, Θεολόγος καὶ ῥήτωρ εὐδόκιμος, εἰδήμων τῆς

Μακάριος
Γεροδιάκονος.

Μεθόδιος
Ἀνδρακίτης

Μητροφάνης
Γρηγορᾶς.

Ἀναστάσιος
Γόρδιος.

Ἀναστάσιος
Ναύσσης.

τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἑβραϊκῆς καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτε, περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, μέλος τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῆ Βερολίνε, καὶ εἰς τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ῥωσσίας, παρὰ τῆ μεγάλε Πέτρε συζητήσῃ. Προκόπ.

Γωάν. Θεσσαλονικεύς.

§. 25. Γωάννης Θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ Λατινικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος τὴν τε δύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἐσχολαρχήσῃ ἐν τῇ σχολῇ τῶν Θεσσαλονικέων. Προκόπ.

Γεώργ. Τραπεζέντιος.

§. 26. Γεώργιος Τραπεζέντιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος ἐντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερῇ θεολογίᾳ, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττις, διδάκταλος τῆς ἐν Βακορεσίῳ ἡγεμονικῆς σχολῆς ὅτε ἐδίδασκε τα ἀκροαματικά τῆ Ἀριστοτέλες· ὅτος ἦν αἴτιος ἐν Βιέννῃ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ ἔλαβον ἄδειαν ἵνα ἔχωσιν ἕνα οἶκον προσευκτήριον, ἦγεν Κατέλαν. Συνέγραψε πολλὰ λογίδια πανηγυρικά εἰς τὴν Χριστῷ Γέννησιν καὶ Ἀνάστασιν, καὶ κανόνας καὶ τροπάρια εἰς Ἁγίους καὶ ἀκολουθίας εἰς τὸν Ἁγιὸν Χαράλαμπον, καὶ εἰς ἄλλων μέτρων, καὶ ἐπιστολάς.

Στίχοι Καρκινικοί.

Ὁ πάνυ ναὸν νωμῶν νόα νῦν ἄπο
Ἀμαθίας ἄλεν, ἵνα ἔλασαι θαμά.
Νόσων ἀπόρων, νωρῶν νώροπ' ἀνοσον
Ἀρχικὰ σωτήρ ἄρα ξητῶς ἀ νιχρῆ
Ἀρδε νόμιμον ἀνα νόμιμον ἔδρα.

Ἐξήγησις.

Ὁ σφόδρα τὸν ναὸν τῆ θεῆ ἐπιμελόμενος, τὸν νῦν τῶρα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν ἐδίωξε, διὰ νὰ διάκη συχνὰ τὴν ἀδύνησαν τῶν πτωχῶν, ἦγεν τὴν πτωχίαν, κάμνωτας τὸν νῦν λαμπρὸν, ἀνοσον, δυνατὸν, ὡ χριστῆ σωτήρ βασιλεῦ, αὐθεντικὰ ἦγεν πλέσια ἀνα ἐκῆνα ὅπε διδα, ἔλεα ὁ Αὐθέντης αὐτος· λοιπὸν πότιζε, πολυπλασίαζε δηλαδὴ τὸν δίκαιον τῆτον Αὐθέντην ἕς τὸν θρόνον τε.

Ἀγάπιος
Γ'θακίσιος.

§. 27. Ἀγάπιος Γ'θακίσιος Γερομόναχος, ἀνὴρ εὐτεβεία καὶ βίη κα-
θαρότητι ἐμπρέπων, τῆ κόσμῳ καὶ τῶν ἐν κόσμῳ τερπνῶν ἀμέτοχος, εἰ-
δήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττις, πεπαιδευμένος τὴν τε δύραθεν παιδείαν,
καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἐμπειρότατος τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τῶν Πα-
τέρων, κήρυξ τῆ Εὐαγγελία. Προκόπ.

Φιλόθεος
Παργινός.

§. 28. Φιλόθεος Παργινός Γερομόναχος, φίλος καὶ ἐφάμιλλος τῆ
Ἀγάπιος. Προκόπ.

§. 29. Γρηγόριος Ιεραμόναχος Θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ ἐβλόγιμος, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ ἱεροκέρυξ. Προκόπ.

§. 30. Νεόφυτος Μητροπολίτης Φιλιππηπόλεως, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ, ῥήτωρ καὶ ἱεροκέρυξ δόκιμος. Περιηγήτατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, ὧν ἐν Ὄξων τῆς Ἀγγλίας, λόγον ἔβαλεν ἐν τῷ Σχελλονικῷ Θεάτρῳ ἐπὶ παραστά πολλῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων. Οὗτος ἐλθὼν εἰς Γαλίαν, ἐπαρρησιάζη πρὸς Λαδοβίκον ΙΔ΄. εἰς προσκύνησιν αὐτῶ, καὶ τοιαύτην εὐγλωττίαν καὶ εἰδησιὴν τῆς Ἰταλικῆς διαλέκτου ἔδειξεν, ὥστε ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς περιποιήσεις τὸν ἔκαμε. Ἰδε Ἀλεξ. Ἐβλάδιον, καὶ τον Λεκβιέν.

§. 31. Γεώργιος Πολυκαλᾶς ἐκ Κεφαλληνίας Γατροφιλόσοφος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτου, ὅστις παρὰ τῶ μεγάλῳ Πέτρῳ Ῥωσσίας ἐπέμφθη πρὸς Δημήτριον Καντεμύρην διὰ τὸν κατὰ τῶ Ἀχμέτ πόλεμον, ἐχρημάτισεν ἰατρὸς Αἰκατερίνης Α΄. Ῥωσσίας.

§. 32. Ἀθανάσιος Σκιαδᾶς ἐκ Κεφαλληνίας, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτου, διδάσκαλος ἐχρημάτισεν ἐν Μόσκηβη τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, καὶ πρῶτος Ἀνδιτόρος τῶ ἱππικῆ. Περιηγήσατο τὴν Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Ῥωσίαν, καὶ Δανίαν, ὅπου ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ παρρησιασθῆ εἰς τὸν μέγαν Πέτρον, παρὰ τῶ ὁποῖο ἐτιμῆθη πολὺ. Ἐξέδωκεν ἔτι εἰς Βενετίαν, Γένος, Ἡ΄θην καὶ Κατορδῶματα Πέτρῳ τῶ μεγάλῳ, ἢ μάλλον μετέφρασεν ἐκ τῶ Ἰταλικῆ, μετὰ προσθήκας, καὶ διορθώσεις, ὡς αὐτόπτης γενόμενος τῶν πραγμάτων, καὶ πολλὰ ἀκέρως παρὰ τῶ μεγάλῳ Πέτρῳ, καὶ τῶν μεγιστάνων τῶ, εἰς τὸς ὁποῖοις εἶχε μεγάλην χώραν· ἔγραψε καὶ Ἑλληνικὴν παλαιογραφίαν ἣτις ἀνέκδοτος ἐστὶ. Ἰδε Γερμ. Βιβλιοθ.

§. 33. Ἀθανάσιος Κορνοσιδῆς Ἀρχιεραμάνδριτης, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτου, διδάσκαλος ἐν Μόσκηβη τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, ὅστις κατὰ τὴν βασιλικὴν προσηγνὴν τῷ 1726. ἐπαράλαβε τὴν μετάφρασιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἰς τὸ Ῥωσικόν. Ἰδε βιβλ. Γερμ. Τ. ΙΑ΄.

§. 34. Μιχαὴλ Σχενδὸς Γατροφιλόσοφος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, θεολογίᾳ, καὶ ἱστορίᾳ, μαλιστα τῆς ἀρχαίας· ἐξέδωκεν ἐν Πετροπόλει Λατινιστὶ βιβλιάριον περὶ τῆς πόλεως Ἰόμης, τόπος ἐξωρίας τῶ Ὀβιδία, μετὰ τὸ ὁποῖον ἔδειξε μεγάλην σοφίαν καὶ εἰδησιὴν τῆς τῶν Ἀρχαίων ἱστορίας. Ἰδε Γερμαν. βιβλιοθ. Τ. ΙΔ΄.

§. 35. Δαμιανὸς Παρασκευᾶς Συναυτοῦς, Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ῥωσικῆς, πεπαιδευμένος ἐν τῇ

Γρηγόριος
Θεσσαλονι-
κεύς.
Νεόφυτος
Φιλιππηπό-
λεως.

Γεώργ. Πο-
λυκαλᾶς.

Ἀθανάσιος
Σκιαδᾶς.

Ἀθανάσιος
Κορνοσιδῆς.

Μιχαὴλ
Σχενδὸς.

Δαμιαν. Πα-
ρασκευᾶς.

τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, ἐχρημάτισεν ἰατρὸς τῶ ναυτικῷ νοσοκομίῳ ἐν Στεφανήπολει ἢ Κρονστάδ. συνέγραψε Λατινισί διαυδέντευσιν τῶ φιλοσοφικῷ συστήματος τῶ Ουολφίε περὶ ἀνθρωπίνης γνώσεως, περὶ ἐλευθερίας τῶ συλλογίζεσθαι, θέλειν, περὶ ἀρχῆς ἐνόμως τῆς φύσεως, περὶ κόσμου, καὶ ὑπάρξεως θεῶ, πάρεργα ἱατρικὰ, καὶ ἄλλα ἴδε Γερμαν. Βιβλ. Τ. ΙΕ'. καὶ ΙΗ'.

Γάκωβ. Πι-
λαρινός.

§. 36. Γάκωβος Πιλαρινός ἐκ νήσου Κεφαλληνίας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ῥωστικῆς διαλέκτου, ἀκροατὴς τῶν ἐν Βενετίᾳ καὶ Παταβίῳ σοφῶν, νομοδιδάσκαλος, καὶ ἱατροφιλόσοφος. Περιόδευσε πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, Γερμανίαν, καὶ Μοσχοβίαν, ἐχρημάτισεν ἀρχίατρος Πέτρον Α'. Αὐτοκράτορος Ῥωσσίας, τῶ Καντακuzίνῳ, καὶ Σεργάνῳ, Ἡγεμόνων Βλαχίας, καὶ Κόνστας ἐν Σμύρῃ τῆς τῶν Ἐννετῶν Ἀριστοκρατίας. Ἐτελεύτησεν ἀπὸ ὑδρώπικα ἐν Παταβίῳ. Ἐγράφη Λατινισί, νεαν καὶ ἀσφαλῆν μέθοδον τῶ κεντρίματος τῆς εὐλογίας, καὶ Ἰταλίσι, Γατρικὴν διαυδέντευσιν, ἄφησε χειρόγραφον τὴν περιγραφὴν τῶν ταξιδίων τῶ. Ἰδε τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΕ'. τὸ Ἡμερολ. τῶν Πεπαιδευμ. τῆς Ἰταλ. Τ. ΛΑ'. σελ. 332. καὶ τὸν Ἀγρίκολα.

Ζώσιμος Πε-
ρασιανός.

§. 37. Ζώσιμος Περρασιανός ἐκ νήσου Κεφαλληνίας, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, πεπαιδευμένος ἐν τε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ ἔγραψε Λατινισί διατριβὴν περὶ Χριστοῦ τῶ εορτάζοντος προίμως τὸ Πάσχα καὶ ἐν Ἐνζύμῳ ἄρτω. Ἰδε Βιβλιαθ. Ἰταλ. Τ. Ζ'.

Παναγιώτ.
Σινωπεύς.

§. 38. Παναγιώτης Σινωπεύς, ἀκροατὴς τῶν ἐν Κωνσταντινῶν διδασκάλων, καὶ τὴν λογικὴν ἐν Βυκορεσίῳ διδασκαλίαν παρὰ Σεβαστῷ Τραπεζεντίῳ, ὅστις ἐλθὼν εἰς Βενετίαν ἦν εἰς Λεΐψιαν ἀπέλθῃ, χάριν μαθήσεως, πλανῆται παρὰ τῶ Φιλαδελφείας Τυπάλλῳ, καὶ γίνεται Καθολικός, μάλισα καὶ ἱερεὺς παρ' αὐτῶ χειροτονεῖται, καὶ ἐφημέριος τῶ Ἁγίου Γεωργίου γίνεται. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῶ Τυπάλλῳ ἔγινε καὶ αἰτίος τῶ μνημοσύνη τῶ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ' ὅθεν ἀπερρίφθη παρὰ τῶν ἑκεί Ὀρθοδόξων, ὅτινες βία ἐδέχθησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέρχεται εἰς Βερόναν, καὶ Βορξίαν τῆς Ἰταλίας, καὶ διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου χρηματίζει, καταγινόμενος ἐν ταύτῳ νὰ σύρῃ εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν τὰς ὀλίγας ὀρθοδόξους ὅπῃ ἐκεῖ διηγόν, ἢ ἐκεῖ διέβαινον, μεταξύ τῶν ὁποίων, ἔτυχε καὶ μία ὀρθόδοξος γυνὴ, περὶ τῆς ὁποίας ἔτι λέγει ὁ Βαρζάνης ὁ συγγραφεὺς τὸν βίον αὐτῆς κεφ. ιε'. „ Ἰκευθεῖς ὑπότινος υἱὸς, „ μητέρα ἔχοντος Γραικὴν, καὶ ὑπεργήρων, ἐλθεῖν αὐτὴν διδάξαι, καὶ τῶ „ σχίσματος μεταστήσαι, ἐκέισε μὲν παρεγένετο, ἀλλ' ἀνωφελῶς, ἀφε- „ θεῖς παρὰ τῆς ἀθλίας τοῖς δὲ τοῖς ῥήμασι, νὰ πιεσῶν τὸν Πάπαν, „ θεὸν εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς; “ Οὗτος ὁ Παναγιώτης εἶχεν ὀλίγην εἰδίσειν τῆς Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Γαλιτικῆς διαλέκτου, ἔξευρε σχεδὸν ὅλον τὸν Ὀμηρον ἐκ σήφης. Ἐσύναξεν ὅλα τὰ ῥητὰ τῆς Γραφῆς καὶ τῶν πατέρων,

ρων, ὅπῃ τὸν ἐφείνοντο εἰς ἀπόδειξιν ἀρκούντα τῆς προδήκῃς καὶ ἐκ τῆς Υἱᾶς, δέλων νὰ ἐκδώσῃ βιβλίον μετὰ τοιαύτην ἐπιγραφὴν. „ Μόνε μονογενῆτορ, „ μονογενῆς Υἱᾶ Πατῆρ. Καὶ μόνε μόνε, φῶς φωτὸς ἀπαύγασμα. Καὶ „ μόνον μόνως μόνε θεῶ Ἄγιον Πνεῦμα, Κυρία Κύριον, ὄντος ὄν, ὦ Τριάς „ μόνας ἀγία σώσον με θεολογούντα σε.“ Ἀλλ' ἡ βίβλος δὲν ἐφάνη εἰς φῶς· σώζονται ὅμως τῶ αὐτῷ ἐπιστολαὶ Ἐξηκτικαὶ πρὸς τινὰς φίλους. Ἰ'δε περὶ αὐτῶ τὸν παρὰ τῷ μαθητῷ τοῦ Βαρζάνη συγγραφθέντα βαρβαροελληνιστικὸν βιβλίον τε, τὸν Λάμιον Πεπαιδεύμ. Τρυφαί. Τ. Θ'. σελ. 10. ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι. Πράξ. Λειψ. τῷ 1723. μηνὶ Νοεμβ. σελ. 484. ὅτε τὸν κατακρίνωσι διὰ τὴν ὀλίγην τε προσοχὴν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶ ἐκδοθέντος Ἐτυμολογ. Ἐνετ. Ἰδε καὶ ἴσορ. τῶν Πεπαιδ. τῆς Ἰταλ. Τ. ΙΔ'. κεφ. Η'.

§. 39. Γεώργιος Ρ'έσσης ἐκ Σιατίσης τῆς κατὰ Μακεδονίαν, Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἀκροατῆς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν. Ἐξέδωκε Λατινιστὴν κατάλογον τῶν ἐπιστάτων τῶ ἐν Παταβίῳ γυμνασίῳ.

Γεώργιος
Ρ'έσσης.

§. 40. Ἀσσανος Λάσκαρης, Θεσσαλονικεὺς, Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἀκροατῆς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν.

Ἀσσανος
Λάσκαρης.

§. 41. Παρθέσιος Κατζέλης ἱερεὺς ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἱερᾷ Γραφῇ δόκιμος, συνέγραψεν ἀποφθεγματάριον, ὅπερ ἐκδόθη Ἐνετίῃσι 1778. ἐτελεύτησε τῷ 1730.

Παρθέσιος
Κατζέλης.

§. 42. Σταῦρος Μελαΐνης Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἀκροατῆς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν. συνέγραψεν ἐγχειρίδιον περὶ Ἰσθῶλων, ἐτελεύτησε τῷ 1733.

Σταῦρος
Μελαΐνης.

§. 43. Ἀλέξιος Τζέτζης ἐξ Ἰωαννίνων, ὅς καὶ Σπανὸς ὀνομάζετο, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, γραμματικὸς καὶ ποιητὴς ἀριστός. συνέγραψε ποιητικὴν, γραμματικὴν πλερεσατικὴν, ἀνεκδοτὸς· ἐτελεύτησε τῷ 1736.

Ἀλέξιος
Τζέτζης.

§. 44. Νικόλαος Στίγης ἐξ Ἰωαννίνων, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἱερῶν Πατέρων, καὶ γραμματικὸς ἀριστός, ἐτελεύτησε τῷ 1750.

Νικόλαος
Στίγης.

§. 45. Φραγκίσκος Σκῆφος Ζακύνδιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, ῥήτωρ ἀριστός, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἔγραψε ῥητορικὴν εἰς ἀπλήν φράσιν.

Φραγκίσκος
Σκῆφος.

§. 46. Νικόλαος Βέλγαρης Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ἐμπειρὸς τῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως τῆς Ἐκκλησίας, εἰδήμων τῆς Ἐξηκτικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς

Νικόλαος
Βέλγαρης

λικῆς διαλέκτε, συνέγραψε τὴν ἐξήγησιν τῆς Θείας καὶ ἱερᾶς Λειτουργίας.

Βικέντιος
Δαμωδός.

§. 47. Βικέντιος Δαμωδός ἐκ νήστῃ Κεφαλληνίας, ἀνὴρ σοφός καὶ πολυμαθής, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ ῥήτωρ ἄριστος· συνέγραψε δογματικὴν θεολογίαν, ῥητορικὴν καὶ ἄλλα.

Εὐγένιος
Αἰτωλός,

§. 48. Εὐγένιος Αἰτωλός ἐξ Ἀγράφων, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος, ἔντε τῇ θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ· ἔγραψεν τὸν βίον τῶ Πατριάρχῃ Κυρίλλῳ Λευκάρωσι, καὶ ἀπολαβάν αὐτῷ ὡς Ἀγίου.

Γάκωβος
Κύπριος.

§. 49. Γάκωβος Κύπριος πρωτοσύγγελος χρηματίσας Λαρίσσης, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, καὶ γραμματικῇ τέχνῃ, ὃν γραμματικώτατον ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν τε καλεῖ ὁ Γορδῖος. Ἐγραψεν Ἑλληνιστὶ λόγους ἐγκωμιαστικὰς εἰς τὸν Πρόδρομον.

Νεκτᾶριος
Τάρπη.

§. 50. Νεκτᾶριος Τάρπη ἐκ Μοσχολέως τῆς κατὰ Μακεδονίαν, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος, καὶ ἐνάρετος· ἔγραψε κεφάλαια θεολογικὰ, τὰ Ἀγία Ἀθανασίᾳ λεγόμενα, καὶ βιβλίον καλούμενον, Πίστις, τυπωθέντα Ἐνετίησι.

Ἀναστάσιος
Βασιλόπουλος.

§. 51. Ἀναστάσιος Βασιλόπουλος ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ῥήτωρ καὶ ἱεροκήρυξ ἐν Τηρόβῳ ἄριστος· συνέγραψε σύνοψιν γενικὴν τῆς λογικῆς ἔξεως, μετέφερε καὶ τὴν λευχειμονῆσαν ῥητορικὴν.

Ἀναστάσιος
Πάπας.

§. 52. Ἀναστάσιος Πάπας, Ἰωαννίτης διδάσκαλος χρηματίσας εἰς Σέρρας, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, καὶ γραμματικῇ τέχνῃ, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, συνέγραψε γραμματικὴν, ἡθικὴν φιλοσοφίαν, καὶ φώτοφρον ἐτυπώθη ἐν Βιέννῃ· συνέγραψεν ἔτι Κρήνην Δωδεκακρενον, βιβλίον ἄριστον διὰ τὰς ἱεροκήρυκας, ἄλλ' ἀνέκδοτον.

Μπαλάνος
Βασιλόπουλος.

§. 53. Μπαλάνος Βασιλόπουλος ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφός καὶ πολυμαθής, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ μαθηματικὸς ἄριστος, μαθητὴς τῷ ἄνωθεν Μεθόδιῳ Ἀνδρακίτῃ, ὃς τινος τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, ἠύξησεν, ἐκαλλώπιτε, καὶ ἐξέδωκεν· συνέγραψε καὶ ἄλλα ὅτε καθηγητὴς ἐχρημάτισε τῆς Ἰωαννίνων σχολῆς, ἅπερ ἀνέκδοτα εἰσίν.

Κωνσταντῖνος
Τρίκας.

§. 54. Κωνσταντῖνος Τρίκας ἐπίσκοπος, ἀνὴρ ὀσιος, εὐσεβὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν, γλαφυρώτατος εἰς τὰς ἐπιστολάς τε, πολλοὶ νομίζασι νὰ εἶναι ἔργον τε, ἢ Ἐρμηνεῖα τῶν τεσσαρῶν Εὐαγγελιστῶν τῷ Βαλγαρίᾳ Θεοφυλακτῇ.

Κριτέας Ἐκκλησιάρχης

§. 55. Κριτέας, μέγας Ἐκκλησιάρχης, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ἀγίας Ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφός, ῥήτωρ γλαφυρώτατος. Μετέφρασε Δίοπτραν τῷ Ἀριστοτέλει, Κορδερίᾳ προλεγόμενα εἰς τὸν Ἀρ-
ρεσπα-

ροεπαγίτην. Σωζονται ανεκδοτα αὐτῆ μελέται, ἐπιστολαὶ καὶ λόγοι ἐγκωμιαστικοί.

§. 56. Ἀλέξανδρος ἐκ Τερνόβα, ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, ἐχημάτισε διδάσκαλος ἐν Βηκορεσίῳ.

§. 57. Κωνσταντῖνος Στρατηγὸς Κριτικὸς ἐξ εὐγενῶν γονέων, κατη-
γητὴς τῆ φυσικῆ δικαιοῦματος ἐν Παταβίῳ, νομοδιδάσκαλος ἄριστος, εἰδήμων
τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτῃ· λόγους ἐξέδοτο εἰς τὴν
ἀρχὴν τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων, ἴδε τὰς Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. Α΄.
σελ. 155.

Ἀλέξαν-
δρος Τερνό-
βα.

Κωνσταντῖ-
νος Στρα-
τηγός.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ζ ΄.

Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Δύσει εἰς τὸν πα-
ρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Γαλιέλμος Δερχάμιος Ἀγγλος, διδάσκαλος τῆς Θεολογίας, φυσι-
κὸς καὶ μαθηματικὸς ἐξαιρετός. Ἐγραψε Θεολογίαν Φυσικὴν, ἣ
ἀπόδειξεν τῆς ὑπάρξεως, καὶ ἰδιωμάτων τῆ Θεῶ, ἐκ τῶν πλασμάτων,
καὶ Θεολογίαν Ἀστρονομικὴν, ἣ ἀπόδειξεν τῆς ὑπάρξεως καὶ ἰδιωμάτων
τῆ Θεῶ ἐκ τῆς ἔρευνας καὶ περιγραφῆς τῶν ἑρῶν. Ἰδε Βιβλιοθ. Βρι-
τανικὴν.

Γαλιέλμος
Δερχάμιος.

§. 2. Γωσήφ Λάμβερτος ἐκ Παρισίων, ἱεροκήρυξ περιβόητος, ἀνὴρ
πεπλητησμένος ὃ μόνον ἀπὸ μίαν βαθέαν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τῆς Γρα-
φῆς καὶ τῶν πατέρων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλῆς ἀρετῆς, φιλαλήθης, εὐ-
σεβῆς, ἡμερος, σώφρων, ἐγκρατὴς, φιλεύσπλαγχος, ἐλεήμων, καὶ τα-
πεινός. Ἐξέδωκεν Εὐαγγελικόν, ἧτοι διδασχὰς ὅλα τῷ χρόνῳ. Ἰδε Μο-
ρέριον προδίκη τῆ 1735. καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Μ΄.

Γωσήφ Λάμ-
βετος.

§. 3. Γωάννης Κλέρκ γεννηθεὶς ἐν Γενέβρᾳ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς,
Λατινικῆς κτλ. πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ Θεολογίᾳ, κήρυξ
περιβόητος. Ἐγραψε πλήθος βιβλίων, τὸν πρῶτον τόπον δὲ ἔχουσι Γε-
νικὴ βιβλιοθήκη καὶ ἰσορικὴ εἰς τόμους 25. βιβλιοθήκη ἐκλελεγεμένη εἰς
σειρὰν τῆς πρώτης τόμοι 27. καὶ βιβλιοθήκη παλαιὰ καὶ Νέα εἰς σειρὰν
τῶν ἄλλων δύο, τόμοι 28. ὑπομνήματα εἰς τὴν Γραφὴν, ἐγχειρίδιον πε-
ρὶ δυαπιστίας, καὶ ἄλλα ἴδε τὸν Νικέρωνα Τ. Μ΄.

Γωάννης
Κλέρκ.

§. 4. Γωάννης Ἀλβερτος Φαβρίκιος γεννηθεὶς ἐν Λειψίᾳ ἀνὴρ εἰδή-
μων τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς καὶ ἐτέρων διαλέκτων, κατηγητὴς
εὐγλωτ-

Γωάννης
Ἀλβερτος.

εὐλατίας, φιλοσοφίας εἰς Ἀμβρόσιον, φιλόσοφος καὶ θεολόγος, ιστορικός ἀρχαιοτήτων περιβόητος· δὲν ἐξάδη ἄνθρωπος, ὅτῃ εἰς βραχὺ διάστημα τῆς ζωῆς τὴν γράψῃ τόσα βιβλία, καὶ μὲ τὴν διακριτὴν, ὅσον αὐτὸς, ἅλ' ἐπέχεσι τὸν τόπον ἢ Ἐλληνικὴ βιβλιοθήκη εἰς τόμους ΙΔ'. περιέχοντα τὰς παλαιὰς καὶ νέας συγγραφάς, Ἐλληνικὰς, Ἐθνικὰς καὶ Χριστιανὰς, βιβλίον πάντῳ ἀφέλιμον, διότι λαμβάνει τινὰς ἀπὸ αὐτοῦ, ὅχι μόνον μίαν εἰδησιν ἀκριβεστάτην διὰ τὰ ἐκδοθέντα βιβλία, διὰ τὰ ἀνέκδοτα ὅτῃ ἔγραψαν, καὶ σώζονται ἢ εἰς βιβλιοθήκας, ἢ καὶ ἐχάθησαν. Ομοίως καὶ ἡ Λατινικὴ βιβλιοθήκη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμοίως δὲν ἐμσταχειρίσθη τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ κόπον, ὅσον εἰς τὴν Ἐλληνικὴν. Ἰδε τὸν βίον καὶ τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τὰ εἰς Ἐρμ. Σαμὴλ Ρ' εἰμάρων, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γεώργιος
Πέτρος
Γιλβερτος.

§. 5. Γεώργιος Πέτρος Γιλβερτος Γάλλος, θεολόγος καὶ κανονικὸς περιβόητος· ἐξέδωκε Γαλλιστὶ τὰ χρῆσι τῶν Χριστιανῶν περιεχόμενα εἰς τὸν ρηθ. ψαλμόν. Κανονικὰς Συμβολὰς περὶ μυσηρίων, παραδοσὶν ἢ ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν μυσηρίων τῶν γάμων· καὶ Λατινιστὶ Νομοκάνονα. Ἰδε τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γεώργιος
Σομμιέρους.

§. 6. Γεώργιος Κλαύδιος Σομμιέρους Γάλλος, νομοδιδάκταλος καὶ θεολόγος, εἰδήμων τῆς Ἐλληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτου, ἔμπειρος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, Συνόδων, Πατέρων, καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Γεροκέρυξ δόκιμος, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ Ἀρχιεπίσκοπος μὲ τίτλον Καισαρείας. Ἐγραψε Γαλλιστὶ, ἱστορίαν τῆς θρησκείας καὶ ἄλλα. Ἰδε τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γεώργιος
Νικέρων.

§. 7. Γεώργιος Πέτρος Νικέρων Γάλλος κληρικός, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ· ἔγραψε πολλά, μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τὰ τὸν πρῶτον τόπον ἔχει, ἢ βιβλος, ἀπομνημονεύματα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Αὐτὸς ἔγραψε 39. τόμους εἰς δέκα χρόνους, καὶ ὑπερον ἕτεροι ἐπρόσθεσαν τὴν σειράν Ἰδε Νικέρωνος σειράν Τόμ. Μ'.

Λεοντίνος.

§. 8. Λεοντίνος Ἰταλὸς ἀνὴρ ἐναρετώτατος, ἀγιώτατος, σοφώτατος, εἰδήμων τῆς Ἐλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, θεολόγος ἐξαιρετός· ἔγραψεν ἱστορίαν τῶν καιρῶν τῶν. Ἰδε Φλωρεντ. Τόμ. 5. σελ. 261. τῶν Νεαρῶν τῆς Φλωρεντίας.

Ἄνδρος
τῆς Ἀγ.
Γεωργίου.

§. 9. Ἄνδρος τῆς Ἀγίας Γεωργίου, Ἐπίσκοπος Γαβαρίνης ἀνὴρ σοφός καὶ δωδεκάγλωσσος, ἐπειδὴ ἔξευρε τὴν Ἐλληνικὴν, Λατινικὴν, Χαλδαϊκὴν, Ἐβραϊκὴν, Συριακὴν, Ἀραβικὴν, Ἰταλικὴν, Γαλλικὴν, Γαλιανικὴν, Βοημιανὴν, καὶ Οὐγγαρικὴν. Ἦν μυσηκὸς συμβολάτωρ Καρόλου 5. τῷ Αὐτοκράτορος, καὶ ἱεροκέρυξ περιβόητος. Ἐγραψε περὶ τῆς ἐλευθέρσεως τῆς Μοσσίας καὶ ἄλλα, Ἰδε Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. Γ'. σελ. 15. καὶ Ἐκδικήσις τῆς σπαδῆς τῆς Οὐγγαρίας σελ. 128.

§. 10. Λεοδοβίκος Αντώνιος Μπαρότης προεβώ μιας Ἐκκλησίας εἰς Μόδενα, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ θεολογίᾳ καὶ ἰστορίᾳ. Μεταξὺ τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων ἐπέχασι τὸν τόπον, Συνάφρασις τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἰταλικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆ 500. ἕως τῆ 1500. εἰς τόμους ΚΖ΄. χρονικά τῆς Ἰταλίας ἕως τῆ 1749. εἰς τόμους 12., περὶ Χριστιανικῆς πίστεως. Ἡθικὴν φιλοσοφίαν, ἣτις καὶ εἰς τὸ ἀπλὴν μετεφράσθη καὶ ἐν Βενετία ἐτυπώθη, περὶ ἀληθῆς εὐλαβείας καὶ ἄλλα πολλὰ, ἴδη ἰσορ. τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. Β΄. βιβλ. γ΄. κεφ. ε΄. παρ. β΄. σελ. 541. Λάμιον μνημονεύματα τῶν Ἰταλῶν πεπαιδευμένων τῆ παρόντος αἰῶνος Τόμ. Α΄. Πινακοθήκη δεμ. Β΄. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΑ΄. σελ. 100. 722. 745. 758. 1779. Δαπίνου Τ. ΙΘ΄. σελ. 335. καὶ τὸν βίον τε παρὰ τῆ ἀνεψίᾳ αὐτῆ γεγραμμένον.

§. 11. Ἀπόσολος Ζήνος ἐξ εὐγενῶν Κρητικῶν γεννηθεὶς εἰς Βενετίαν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, ποιητῆς, ἰσορικός, καὶ φιλόσοφος, συνέγραψε πολλὰ, ἄλλα ἐκείνο ὅπερ τῆ ἀπέκτησε μεγάλην φημὴν μεταξὺ τῶν σπουδαίων, ἐσάθη τὸ Ἡμερολόγιον τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας, ἦτον καὶ ποιητῆς τῆ Αὐτοκράτορος Καρολο ε΄. Ἰδε περὶ αὐτῆ ἰσορ. τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ἰταλίας Τ. Γ΄. βιβλ. Γ΄. κεφ. ε΄. παραγ. α΄. σελ. 682. τὸν Φεβρωνίου Νεαρὰς τῆς Φλωρεντ. Τ. ΙΒ΄.

§. 12. Αντώνιος Σανδίνης Ἰταλὸς Καθηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας ἐν Παταβίῳ, καὶ βιβλιοθηκῆριος, πεπαιδευμένος καὶ χρησῶν ἡθῶν. Ἐγραψε πολλὰ, ἄλλ' ἀνευ κρίσεως. Ἐξέδωκεν ἰσορίαν Ἀποσολικὴν, ἰσορίαν τῆς Γερᾶς φαμιλίας, τῆς βίης τῶν Ἀρχιερέων τῆς νέας Ρώμης, καὶ ἑκοσι λογοτριβὰς ἰσορικός εἰς τὰς αὐτὰς βίης. Ἰδε ἰσορ. τῶν πεπαιδευμ. Ἰταλῶν Τ. Γ΄. βιβλ. γ΄. κεφ. ε΄. παραγ. ζ΄. σελ. 713. Νεαρ. τῶν σπουδαίων τῆς Ἰταλ. Τ. ΙΒ΄. σελ. 316. 335.

§. 13. Αντώνιος Πατρῶνος ἐν Νεαπόλει ἐκ τῆς Ἐταιρείας τῆ Γητῆ, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἑβραϊκῆς, Ἀραβικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Ἐξέδωκεν ὑπομνήματα εἰς τὰς ΙΒ΄. προφήτας τὰς ἐλάσσονας. Ἰδε ἰσορ. τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ἰταλ. Τ. ε΄. βιβλ. γ΄. κεφ. ε΄. παραγ. ζ΄. σελ. 725.

§. 14. Ἀλέξανδρος πολίτης ἐκ Φλωρεντίας Κληρικὸς τῶν εὐσεβῶν σχολείων, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς, φιλόσοφος, θεολόγος ἠ ποταπός, ἐξέδωκε πολλὰ φιλοσοφικὰ συγγράματα, ὁδὸν φιλοσοφίας, ὁδὸν θεολογίας, Πανυγυρικὰς λόγους καὶ ἄλλα. Μετέφρασε καὶ ὑποσημειώσασιν ἐπὶ Πλάτωνος καὶ ἐξέδωκε τὰ τῆ Εὐσταθίου ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἰλιάδα τῆ Ὀμήρου. Ἐγραψε καὶ μαρτυρολόγιον ἴδη ἰσορ. τῶν πεπαιδευμ. Ἰταλ.

Λεοδοβίκος
Μπαρότης.

Ἀπόσολος
Ζήνος.

Ἀντώνιος
Σανδίνης.

Ἀντώνιος
Πατρῶνος.

Ἀλέξανδρος
Πολίτης.

Γ'ταλ. Τ. ζ'. βιβλ. γ'. κεφ. ε' παραγ. δ'. σελ. 733. Φευρώνιον, Βίαι τῶν Γ'ταλῶν δεκαδ. Α'. καὶ Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΓ'. σελ. 560. καὶ 576.

Γάκωβος
Ε'λσνερ.

§. 15. Γάκωβος Ε'λσνερ ἐκ τῶν Μετερρῦθμημένων, ἐκ Πρωσίας, ἐδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Γερμανικῆς διαλέκτου, διδάσκαλος τῆς Θεολογίας. Ἐ'γραψεν ἱερὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν Νέαν διαθήκην, καὶ νέαν περιγραφὴν τῆς καταστάσεως τῶν Χριστιανῶν Ε'λλήνων τῶν ἐν Τερκία εὐρισκομένων. Ἰ'δε Γερμαν. βιβλ. Τ. Μ'. καὶ Γερμαν. βιβλιοδ. Νέαν Τόμ. ΙΑ'. μέρ. Α'. σελ. 367.

Ρ'ακίνας.

§. 16. Εὐτυχιος, ἡ Βοναβετέρα Ρ'ακίνας ἱερεὺς Γάλλος, ἔγραψεν ἔκθεσιν, καὶ διδασκαλίαν περὶ ἐμπισσύνης, καὶ φόβου, καὶ Συνοφῆ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν ΙΖ'. αἰῶνων, διὰ τὸ ὅποιον ἐδοκίμασε πολλὰς καταδρομάς, διότι ἐλευθέρως ἐγγίξε τὴν Ρωμαϊκὴν Αὐλὴν· καὶ μαλιστα τῆς Ἰησιτίας.

Δανιὴλ Κοντζίνας
τζίνας.

§. 17. Δανιὴλ Κοντζίνας Θεολόγος καὶ ἱεροκήρυξ περιβόητος μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τε ἔχουσι τὸν πρῶτον τόπον, ἡ Χριστιανικὴ Θεολογία, Δογματικὸν, ἡδίκη εἰς Λατινικὴν διαλεκτὸν, καὶ παραίνεσις εἰς τὰς πνευματικὰς καὶ μετανόητας, περὶ ἀποκαλυφθείσης θρησκείας κατὰ Α'θῶν, Θεϊσῶν, Ὑλισῶν, καὶ Α'διαφορητῶν. Ἰ'δε τὸν κατάλογ. τῶν συγγραμ. Ἀπονημονεύμ. τῆς τῶν πεπαιδευμ. Γ'ταλ. ἱστορ. Τ. Ζ'. μέρ. 6. σελ. 49. Νεαρ. Φλωρ. Τ. ΙΗ'. σελ. 216. 293. Νεαρ. Βενετ. ἔτ 1756. σελ. 80. καὶ τὸν βίον τε παρὰ τῆ Φισίνε.

Α'γγελος
Καλογεράς

§. 18. Α'γγελος Καλογεράς ἐξ εὐγενῶν γονέων ἐκ νήσου Κερκύρας καταγόμενος ἀλλὰ γεννηθεὶς ἐν Παταβίῳ· μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τε τὸν πρῶτον τόπον ἔχει Συνάδροισις ποιημάτων ἐπισημονικῶν.

Γ'ωσήφ Αὐγυστίνος
Οὐρσίνος.

§. 19. Γ'ωσήφ Αὐγυστίνος Οὐρσίνος Καρδινάλις ἐκ Φλωρεντίας, Θεολόγος καὶ ἱστορικός περίφημος· ἔγραψε κατὰ τῶν ἡμετέρων ὁρδοδόξων περὶ ἐπικλήσεως τῆς Ἁγίας Πνεύματος εἰς τὰς λειτουργίας τῶν Ἀνατολικῶν Γραικῶν· διαφορὰς Θεολογικὰς λογοτριβὰς, βιβλίον ἐν ᾧ ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ μετασχηματιοῖ ἢ τῆ ἄκρῃ Ἀρχιερέως ἀπόφασις, ὅταν ἀποφασίζῃ καὶ διαλύῃ καμψίαν Λογοτριβὴν. Περὶ ἐξουσίας τῶν ἄκρων Ἀρχιερέων ἐπάνω εἰς τὰς Συνόδους καὶ τῶν αὐτῶν Κανόνων, περὶ τῆ ἀλλανθάσε καὶ ἐξουσίας τῆ Ρωμαϊκῆς Ἀρχιερέως ἐπὶ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, εἰς τὰς ὁποίας πάσχει νὰ ἀποδείξῃ πῶς ὁ Πάπας δὲν εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἀλλ' οἱ κανόνες τῶν συνόδων, εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τὰς συνόδους· πράγμα παράδοξον νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα νὰ ὑπερασπίζονται τοιαῦται ψευθεῖς δόξαι, πρὸ πολλῶν ἀποδεδιγμένων τοιαῦται· ἀλλ' αὐτὸς ἴσως εἶχε δίκαιον, διότι ἴσως μὲ αὐτὸ ἀπέκτησε τὸ Καρδινάλικόν σκιάδιον. Ἰ'δε τὸν Φεβρώνιον δεκάδ Α'. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΚΒ. καὶ Νεαρ. Βενετ. 1751. σελ. 408.

Γάκωβος
Φακιολάτης

§. 20. Γάκωβος Φακιολάτης Γ'ταλὸς, ἀναλύσεως Καθηγητὴς καὶ μεταφυσικῆς ἐν Παταβίῳ, ἀνήγει δὲ τῆς τε Λατινικῆς καὶ Ε'λλη-

Ἰωάννης Κανταρῆς

Ε'λληνικῆς διαλέκτου. Ε'γραψε διάφορα περὶ διαλεκτικῆς, καὶ πράξεις τῆ ἐν Παταβίῳ γυμνασίῳ, καὶ ἄλλα πολλά. Ἰ'δε Φεβρώνιον Δεκ. Γ'. καὶ Κομνηνὸν Παπαδόπουλον ἐν τῇ ἱστορ. τῆ Παταβ. γυμν. Τ. Α'. Πινακοθήκη δεκαδ. ζ'. ἀπομνημονεύματα τῆς ἱστορίας τῶν πεπαιδευμένων τῆς Εὐρώπης Τ. Α'. σελ. 541.

§. 21. Γ'ωάννης Λαυρέντιος Βέρτιος ἢ Βέρτης Ἰταλός, ἐκ τῆ τάγματος τῶν Αὐγουστινιάνων, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἐντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ. Ε'γραψε περὶ θεολογικῶν εὐταξιῶν, περὶ χάριτος κατὰ τῆ Γ'ανθενίῳ. Ε'κκλησιαστικὴν ἱστορίαν, καὶ σύνοψιν Ε'κκλησιαστικῆς ἱστορίας ἕως τὰς 1760. Ἰ'δε περὶ αὐτῶ τὸν Φαβριανὸν δεκ. Δ'. καὶ τὸν Ματζκελίην Τ. Β'. μερ. Β'. σελ. 1044.

§. 22. Γ'άκωβος Καβάλλης ἐκ Βερῶνος, εἰς τῶν ὑπεργῶν τῆ βασιλείας τῆς Λυιτανίας, καὶ ποτὶ ἡγαθητὸς Κλήμεντος ΙΑ'. Ε'γραψε τῷ 1730. ἡ ἀληθῆς πίσις ἐν Φριάμβῳ εἰς τὴν ἐξηγήσιν τῆ ἀσυγκρίτου μυστηρίου τῆς Ἀγίας Τριάδος· ἦτον δοκιμώτατος εἰς τὴν Λατινικὴν, Ε'λληνικὴν, Ε'βραϊκὴν καὶ Χαλδαϊκὴν. Ἀφῆτε χειρόγραφα, Πανδέκτας τῆς Γραφῆς, εἰς τόμους 80. Εἰς τὰς ὁποῖας ἐξηγῶνται πᾶσαι αἱ λέξεις, ὅλα τὰ νοήματα, καὶ ἐξηγήσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς, μετὰ τὴν ἀρμονίαν καὶ συμφωνίαν τῶν ἱερῶν Ἐρμηνευτῶν. Ἰ'δε χρονικὰ τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. Γ'. σελ. 501. Νεαρὰς Βεντίας τῆ 1759. σελ. 34.

§. 23. Γ'ωάννης Ἀρχέτις Ἰταλός ἐκ τῆ τάγματος τῶν Καρμελιτῶν, φιλόσοφος, θεολόγος καὶ ἱεροκήρυξ ἔγραψε Λατινισί πολλά, ἔξ ὧν εἰσὶ καὶ περὶ τῆς τῆ Χριστῆ Ε'κκλησίας, τῆς ἐν παντὶ τῇ οἰκουμενῇ διεκχυμένης, περὶ θαυμάτων καὶ ἄλλα, ἴδε Ματζκελίον Τ. Η'. μερ. Β'. σελ. 949.

§. 24. Πέτρος Θωμᾶς ἐκ τῆς Ἀγίας Βαρβάρης, Ἰταλός ἐκ τῆ τάγματος τῶν Καρμελιτῶν, ἀνὴρ σοφός, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτου, φιλόσοφος καὶ θεολόγος, πεπαιδευμένος ἐν τῇ Ε'κκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἀγίων Πατέρων. Ε'γραψε περὶ ἀρχῆς τῆ Ρ'ώμης Ἀρχιερέως, κατὰ τῆ σοφῆ Βοσνετίῳ, Ἀνάλυσιν κριτικὴν τῶν συγγραμμάτων τῶν παλαιῶν Πατέρων, Ε'κκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων πέντε αἰώνων καὶ ἄλλα πολλά. Ἰ'δε Ματζκελίην Τ. Β'. μερ. Α'. σελ. 240.

§. 25. Γ'ωάννης Γ'άκωβος Κεάνδ, ἐκ τῶν Εὐαγγελιστῶν τῆς Βορβοσίας, ἀνὴρ σοφός καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε'βραϊκῆς, Ἰταλικῆς, Γαλικῆς, Ἀγγλικῆς καὶ Γερμανικῆς διαλέκτου, θεολόγος περιβόητος, μουσικὸς συμβελάτωρ τῆ βασιλείας τῆς Βορβοσίας ἐν ταῖς Ε'κκλησιαστικαῖς ὑποδέσεσι, καὶ θεολογίας πρώτος καθηγητῆς τῆς ἐν Ρ'εγιομόντῳ Ἀκαδημίας, ἔμπειρος τῆς ἀρχαιοτήτος, μάλις τῆς Ἰθαλικῆς, ἔγραψε πολλά, τὸν καταλογὸν τῶν ὁποίων ἴδε ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τῆ Βρεκ. δεκαδ. δεκάτῃ.

§. 26.

Λαυρέντιος.
ΒέρτηςΓ'άκωβος
Καβάλλης.Γ'ωάννης
Ἀρχέτις.Πέτρος Θω-
μᾶς.Γ'ωάννης
Γ'άκωβος
Κεάνδ.

Κράφτ.

Γιάννης
Λάμμιος.

§. 26. Γεβιέλμος Φριδρίκος Κράφτ εκ τῶν Εὐαγγελικῶν, Γερμανός, περιφημὸς θεολόγος καὶ φιλόσοφος, ἔγραψε πολλα, σχεδὸν ὅλα γερμανισί, τῶν ἰσίων τὸν κατάλογον ἴδε Πινακοδίκη δεκάδ. δεκάτη.

§. 27. Γιάννης Λάμμιος Ἰταλός, καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας, ἀνὴρ σοφός, καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Γαλλικῆς διαλέκτου. Ἐγραψε πολλα, ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα, τὸ περὶ ὁρθῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων Πατέρων, κατὰ τὸ Κλήρη ὅπῃ τὸς ἐγκαλεῖσεν ὡς Τριθεΐτας, περὶ παιδείας καὶ μαθήσεως τῶν Ἀποστόλων βιβλίον ἐξαίρετον, ἀξιωματικόν τε τῶν Ἰταλῶν τῆ παρόντος αἰῶνος, εὐθυμίας τῶν πεπαιδευμένων, ἢ τῶν ἀρχαίων ἀνεκδότων ποιημάτων τὴν συλλογὴν ἐν ᾗ εἰσι λόγοι τῆ Γλυκᾶ εἰς τὰς ἀπορίας τῆς θείας Γραφῆς, ἐπιστολαὶ διαφοραὶ τῆ Μαργνήσι, καὶ βίος αὐτῆ, ἐξήγησις τῆ Ἡρακλείας Νικήτα εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους, Ἐρωτήσεις 12. τῆ Καρδινάλις τῆς Λορένας, καὶ ἀποκρίσεις πρὸς ταῦτα Ἑλλήνων κατὰ τῶν νεοτερισάντων, τὸ περὶ μετανόιας βιβλίον τῆ Μαλαξῆ, ἐπιστολαὶ Διονυσίᾳ τῆ Κατιλιάνη καὶ ἄλλων πρὸς Μαργνήσιον, ἐπιστολαὶ Ἀντωνίᾳ τῆ ἐπάρχη καὶ Ἀρσενίᾳ Μονεμβασίας, περιγραφὴ τῆ Α΄ θάου, βίος Γερεμίᾳ Β΄ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης, ἐπιστολαὶ Θεοφυλάκτῳ Βουλγαρίας, Γαβριήλ Σευήρων καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν καὶ ἄλλα πολλά. Ἰδε Νεαρ. Φλωρ. Τ. ΙΗ΄. ΙΘ΄. καὶ Κ΄.

Γάκωβος
Βεττάτζης.

§. 28. Γάκωβος Βεττάτζης ἐκ Πράτς, σοφός καὶ πεπαιδευμένος, ἔγραψε περὶ ὁρθῆς Ἰνδικτιώνος τῆ Πάσχα. Περὶ ἀνάγκης διορθώσασθαι τὰς ἐπάκτας ἢ διὰ τῆ νέης Καλενδαρίας, καὶ περὶ Χριστοῦ τῆ εὐοράζοντος τὸ τελευταῖον αὐτῆ Πάσχα μετὰ τῆς Ἰουδαίας, καὶ περὶ τῆ ἀληθείας ἔτους τῆς σαρκώσεως καὶ παθῶν. Ἰδε ἰσορ. πεπαιδ. Ἰταλ. Τ. ΙΔ΄. βιβλ. Β΄. κεφ. 5. παραγ. Β΄. σελ. 359. ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας ἰστορίαν Τ. 5. μέρ. 5. σελ. 35. τὸν Ματζκελίην Τ. Β΄. μέρ. Β΄. σελ. 1088.

Ἀνδρέας
Ἀνδρέτζης

§. 29. Ἀνδρέας Γερόνιμος Ἀνδρέτζης Ἰταλός ἐκ τῆ τάγματος τῶν Ἰησοβιτῶν, θεολόγος καὶ φιλόσοφος ἄριστος, ἔγραψε περὶ πίστεως, ἐλπῆδος, καὶ ἀγάπης, περὶ μετανόιας καὶ ἄλλα. Ἰδε. τὸν Ματζκελίην Τ. Α΄. μέρ. Β΄. σελ. 722. καὶ Νεαρ. Γραμματ. τῆς Ἰταλίας.

Ἀλουάσιος
Ἀνδρέτζης.

§. 30. Ἀλουάσιος Ἀνδρέτζης Κύπριος, ἐξ εὐγενῶν γονέων, ὅσις ἐκ νεαρῆς ἡλικίας εἰς Ἰταλίαν ἐλθὼν, ἐποτίθη ἀπὸ τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔγινε Λατίνος, μάλιστα ἵνα φανῆ καθολικώτερος, ἔγραψεν εἰς ἀναρτίων τῶν κατὰ Λατίνων γραφθέντων παρὰ τῆ ἀοιδίμου Πατριάρχης Δοσιθέου εἰς Λατινικὴν καὶ Ἑλληνικὴν διάλεκτον ταῦτα, παλαιὰ Ἑλλας περὶ τῆ Ρωμαϊκῆς θρόνου καλῶς φρονῆσα, ὁμόνοιαν Γραικῶν τε καὶ Λατίνων Πατέρων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τῆ Ἁγίας Πνεύματος, καὶ ἐκ τῆ Γ΄. ἴδε τὸν Ματζκελίην Τ. Α΄. μέρ. Β΄. μετέφρασεν εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον καὶ τινὰς ὁμιλίας τῆ Παπα Κλήμεντος ΙΑ΄.

§. 31. Λάνα Βάσις ἐκ Βονωνίας, γυνὴ περιφίμος ἐν ἀσπιδῇ καὶ μαθήσει, εὐ-
δημὸς τῆς Εὐγενικῆς καὶ Λατινικῆς, καὶ φιλόσοφος ἐχὶ ποταπὴ φιλο-
σοφίας διδάσκαλος χηματισσα ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Βονωνίας, ἴδε Ματζικ.
Τ. Β΄ μέρ. Α΄ σελ. 528. τὸν Βρέχερν ἐν τῇ Πανακοδικῇ δεκαδ Δ΄ καὶ
τὴν Ἰταλικὴν βιβλιοθ. Τ. 15 σελ. 814.

§. 32. Μαρία Γαστάνα Ἀγνήσι ἐκ Μεδιολάνων γυνὴ περιβόητος ἐν ἀσ-
πιδῇ καὶ μαθήσει, τῆς Εὐγενικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, Γαλλικῆς, καὶ Γερ-
μανικῆς διαλέκτε ἔμπειρος, ἔτῃ μαθηματικῇ ἕδενός δευτέρα, τόσον ὡσεὶ δι-
δάσκαλος ἐχηματίσσε τῆς Μαθηματικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Βονωνίας· ἐγ-
ράψε καὶ πολλὰ βιβλία Μαθηματικῆς, ὅρα περὶ αὐτῆς τὸν Ματζικέβιν
Τ. Α΄ Μέρ. Α΄ σελ. 198.

§. 33. Αὐγουστίνος Καλμέτ ἀνὴρ σοφός καὶ πεπαιδευμένος, ἔγραψεν
ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν, λογοτριβάς, χρονολογίαν, καὶ ὑπο-
μνήματα τῆς ἱερᾶς ἀρχαιότητος.

§. 34. Γεῖδος Γράνδης ἀββάς· ἐκ τῆ τάγματος τῶν Καμμαλδελένσων,
μαθηματικὸς περιβόητος, θεολόγος, καὶ ἰσορικός ἔμπειρος, ἴδε τὸν Βέρτιον,
καὶ τὸν Φεβρώνιον δεκ. Ε΄.

Λαύρα Βά-
σις.

Μαρία Γασ-
τάνα Ἀγ-
νήσι.

Αὐγουστίνος
Καλμέτ.

Γεῖδος Γράν-
δης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Περὶ Ἀρδείνου Βερρέριου τῶν νέων Πελαγίανων, καὶ ἐτέρων σφά-
λερὰ δοξαζόντων.

§. 1.

Ἀρδεῖνος ἐκ τῆς Ἑταιρείας τῆ Γρηῶ, ἀνὴρ, κατὰ τὴν περιγραφὴν ἐνός σο-
φῆ, παραδοξώτατος, ἀναρέτης Ἀρχαιότητος, σοφῶς θερμανόμε-
νος, σκηπτικός, παιδίον ὡς πρὸς τὸ εὐκολόπισον, νέος ὡς πρὸς τὴν τόλ-
μην, καὶ γέρον ὡς πρὸς τὴν παραφροσύνην· ἐξέδοτο ὑπόμνημα εἰς τὴν
Νέαν Διαθήκην, εἰς τὸ ὅποσον πολλὰς σφαιεράς ἔαρετικὰς δόξας περιέχει· ἔ-
μετ' αὐτὸν Βερρέριος ἐκ τῆς αὐτῆς ἑταιρείας, ἐξέδωκεν εἰς Γαλλικὴν διαλεκ-
τὸν ἰσορίαν τῆ Θεῶ, κατὰ πάντα ὁμοίον μὲ τὸν Ἀρδεῖνον, διὸ εἰς ἐν θέλει
ἀναφερομεν καὶ τῶν δύο τὴν διδασκαλίαν· καὶ πρῶτον περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς
Χριστιανικῆς Θεησκείας.

Α΄. Ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Θεησκεία ἐκ ἀναγκῆ· ὅτι πάντες οἱ πρὸ
Χρισῶ ἐδικαιώθησαν διὰ τῆ φυσικῆ νόμῃ, καὶ ἐσωθήσαν, ὅθεν ἡ Θεησκεία
ὑφίσταται ἐχὶ εἰς τὴν ἐν Χρισῶ πίσιν, ἀλλ' εἰς τὴν πίσιν ἐν ἐνὶ Θεῶ ποιητῇ,
ἀνταποδίτι, καὶ ἐκδικητῇ. Αὐτὴ ἡ φυσικὴ Θεησκεία ἐτι σώζεται ὡς πρὸς
Τομ. IV. V τῆς

Ἀρδεῖνος

Βερρέριος.

Αἰρέσεις
αὐτῶν.

τὰς μὴ κηρυχθέντας ἀρετῶς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ δύναται ὁ καθ' εἰς νὰ ἐ-
νηγκαλιῶσθ' ὅποιαν θέλει, τὴν φυσικὴν ἢ τὴν Χριστιανικὴν. Ἡ Χριστιανικὴ
θρησκεία δὲν ἔχει ἄλλο χρεὸς εἰμὴ νὰ φέρῃ μίαν τινὰ ἐντέλειαν. Αὐτὴ
δίδει μίαν ἔξοχωτέραν δικαιοσύνην καὶ μίαν ἐντελεσετέραν δόξαν εἰς τρόπον
ὅτι ὁ ἐλάχιστος τῶν Χριστιανῶν εἶναι μείζων τῶν Πατριάρχων, τῶ Μωϋσέως
τῶν Προφητῶν, καὶ αὐτῆ τῆ ἰδία Γωάννε τῶ Βαπτιστῆ, μ' ὅλον ὅπῃ με-
ταξὺ τῶν ἐκ γυναικὸς γεννηθέντων ἐκ ἡγέρθη μείζων. Ἡ δὲ φυσικὴ
θρησκεία, ἀρκεῖ εἰς τὴν ἀληθινὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀληθινὴν μακαριό-
τητα.

Β'. Περὶ ἐπιχειρημάτων τῆς ἀληθείας τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.
Πρῶτον, πῶς αἱ προφητεῖαι δὲν εἶναι ἐπιχειρήματα καὶ ἀποδείξεις τῆς Χρι-
στιανικῆς πίστεως, ἐπειδὴ οἱ Πατριάρχαι, ὁ Μωϋσῆς, καὶ οἱ Προφῆται
μὴ γινώσκοντες τὸ μυστήριον τῆς Τριάδος, καὶ τῆς Ἐνσαρκώσεως δὲν ἐ-
δύνοντο νὰ προφητεύσωσι τὸν Μεσίαν ὡς, αἰδιον Υἱὸν τῆ Θεῆ ἐρχόμενον
σῶσαι γένος ἀνθρώπων, καὶ ὅσα ἐν τῇ Γραφῇ περιέχονται ὅπῃ φαί-
νονται ὡς νὰ ἐπροφήτευσαν τὴν Σύλληψιν, τὴν Γέννησιν, τὴν Ζωὴν, τὸν Θά-
νατον, τὴν Ἀνάστασιν, τὴν Ἀνάληψιν τῶ Χριστῆ, ἔχωσιν ἕτερον νόημα.
Δεύτερον, ὅτι τὰ τῆ Γησῆ Χριστῆ θαύματα δὲν ἀποδείκνυσι τὴν Θεότητά τε,
ἐπειδὴ τὰ ἐτέλεσεν ἄχι ἐξ ἰδίας αὐτῆ δυνάμεως, ἀλλὰ διὰ προσευχῆς, καὶ
αἰτήσεως, καὶ κατ' αὐτὸ μόνον τὸ νόημα, λέγεται ὁ Γησῆς Χριστὸς θαυ-
ματοποιός. Τρίτον, ὅτι ἡ Ἀνάστασις δὲν εἶναι θεμέλιον βέβαιον τῆς Θρησκεί-
ας μας, ἐπειδὴ οἱ Ἀπόστολοι ἀβέβαιοι ἐπίστευαν ἀβεβίως τῶ Πέτρῳ, ὅστις
δὲν ἦτον μάρτυς αὐτόπτης. Τέταρτον, ὅλα τὰ χαρίσματα τῶν Ἀποστό-
λων καὶ τῶν πρώτων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὡς, λόγος σοφίας, χά-
ρις ἰάσεων, τέλεισι θαυμάτων, διακρίσις πνευμάτων, γέννη γλωσσῶν,
ἐκθεσις διδασκαλιῶν δὲν ἦσαν διὰ τῆς ἐνεργείας τῆ Ἁγίᾳ Πνεύματος,
ἀλλὰ κατὰ φυσικὴν τάξιν· γέννη γλωσσῶν παρ. χάρις. ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ
ἐπιμέλεια εἰς τὸ νὰ μάθωσι τὰ Ἑβραϊκὰ Γράμματα. Προφητεία δὲ ἄλλο
δὲν εἶναι, εἰμὴ μὴ τετορνευμένη ὁμιλία πρὸς τὸν λαόν, ἢ ἀνοι τῶ κυρίῳ
ἀδόμητοι. Πέμπτον, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐδίδαξαν τὰ ἔθνη, διὰ τὴν ἔτε
εὐγῆκαν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην, ἀλλὰ μόνον ὁ Παῦλος, χωρὶς
τὴν εἰδησιν τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ὅθεν φαίνε-
ται (κατ' αὐτὰς) πῶς ὁ Παῦλος ἐδίδαξεν ἐδικὴν τὴ θρησκείαν διαφοροτικὴν
ἀπὸ τὴν τῶν Ἀποστόλων. Ἑκτον, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ὑπέφεραν τόσα
κακὰ καὶ θλίψεις ὅπῃ ὑπέφεραν, διὰ τὴν ἐσαύρωσαν τὸν Υἱὸν τῆ Θεῆ, ἀλλὰ
διὰ τὴν ἔξαμαρτύνοντες ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ἐδάλευσαν ξένοις θεοῖς.

Γ'. Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μὴ
Ἁγία, Καθολικὴ, καὶ Ἀποστολικὴ, ἐπειδὴ μὲ μόνον τὸν φυσικὸν νόμον
σώζεται ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὅποιανδήποτε κοινωνίαν εἰσέρχεται, ἢ αἰρετικὴν,
ἢ σχισματικὴν, Μωαμεδικὴν, ἢ ἀδωλολατρειάν. Δὲν εἶναι Ἀποστολικὴ
διὰ τὸ Χριστὸς δὲν ἠθέλησε νὰ συζητῆ ἢ τῶν Ἐθνῶν Ἐκκλησία, εἰμὴ με-
τά

τά το πλήρωμα τῆς ἐξολοθρεύσεως τῆς πόλεως Γερουσαλήμ, καὶ οἱ Ἀπόστολοι, κατ' αὐτὰς, ἦσαν τότε ἀποδαμένοι· ὅθεν δὲν ἐδύνοντο νὰ συζητήσωσι τὴν τῶν Ἐθνῶν Ἐκκλησίαν.

Δ. Περὶ Κανόνος Πίσεως. Ὅτι ἀπὸ τὴν Γραφὴν δὲν ἔχομεν ἰσχυρὰν ἀπόδειξιν τῶν μυστηρίων καὶ τῶν δογμάτων μας. Μεταξὺ τῶν ἀναριθμήτων, λέγει ὁ Βερβέριος, ὅπῃ ἐδίδαχθημεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πιεζόμεν, σπανίως γίνεται μνήμη τῆς διδαχῆς τῆ Χριστοῦ πρὸς τὸν λαὸν παρρησία, ἢ αὐτὴ ὅχι βέβαια φανερά, ἢ τετελειωμένη, ἀλλὰ περιπλεγμένη καὶ ὑπόκριφ, ἢ ἐκ διαταγῆς, ἢ ποτε, εἰμὴ ἐκ περιστάσεως, βραχυαῖα, καὶ σχεδὸν κλέπτικη ἔκθεσις. Ὁ δὲ Ἀρθένος λέγει, ὅτι τὸ πρωτότυπον κείμενον τῆς Γραφῆς νὰ εἶναι νόθον, καὶ πρὸς τὸν ἕνατον, ἢ ἐνδέκατον αἰῶνα νὰ πλασθῶν· ὁμοίως καὶ τῶν Πατέρων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων οἱ κανόνες, πλαστοὶ καὶ νενοθευμένοι νὰ εἶναι.

Ε. Περὶ Τριάδος. Ὅτι τὸ Μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ τῆς ἐνσαρκώσεως, νὰ μὴν ἀπεκαλύφθῃ ἢ νὰ εἶναι γνωστὸν εἰς τινὰ, τῶν πρὸ Χριστοῦ. Ἐν τῷ Θεῷ ἐν μόνον Πρόσωπον ὑπάρχει, ὅπερ τότε πρῶτον Πατὴρ ἦν, ὅτε ἐποίησε τὸν Υἱὸν ἐν χρόνῳ· πλάσας δὲ καὶ ἐνώσας ἐαυτῷ τὴν ἀνθρωπότητα τῆ Γηστῆ Χριστοῦ, δὲν εἶναι αἰδιος ἢ Γέννησις, ἢ αἰδιος ὁ Υἱὸς τῆ Θεῖ, ἀλλὰ μόνον υἱὸς ποιηθεὶς ἐν χρόνῳ, καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς εἶναι ἢ ἀνθρωπότης τῆ Χριστοῦ· εἰς τὸ ὅποιον μόνον ἀνίκει ἰδίως, καὶ κατ' εὐθείαν ἢ κλησις Υἱὸς Θεῖ. Σὺν τῷ Εὐνομίῳ λέγωσιν, ἀδύνατον ὁ Πατὴρ λαλήσαι τῷ Υἱῷ· σὺν τῷ Ἀρείῳ, ἕτερον Λόγος, καὶ ἕτερον Υἱὸς Θεῖ. Ἄλλο δὲν εἶναι ὁ Λόγος εἰμὴ ἀπόφασις ἀπ' αἰῶνος εἰς τὸν θεῖον Νῦν ληφθεῖσα, προάγειν ἀνθρωπότητα τινὰ, εἴτε ἀνθρωπον εἰς τὸ υἱοθετησθαι αὐτόν. Ἄλλο δὲν εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰμὴ ἀρετὴ καὶ ἰσχύς θεῖα, ἢ πνευματικὰ χαρίσματα, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς δίδει τοῖς ἀνθρώποις, ἢ Πνεῦμα κτισθόν. Ὅταν ἢ Γραφὴ ὁμιλεῖ περὶ τῆ Ἀγίῃ Πνεύματος, ὡς πρόσωπον, λέγωσι, πῶς τροπικῶς ὁμιλεῖ καὶ διὰ προσωποποιῶν. Ὅθεν τὸ ῥητόν, εἰς τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς καὶ τῆ Υἱῆ καὶ τῆ Ἀγίῃ Πνεύματος, ἕτως ἐννοεῖται κατ' αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα ἐνὸς ἀληθινῆ Θεῖ, κατὰ τὴν ἐνότητα τῆς φύσεως θεωρούμενα, ὅσιν ἐν χρόνῳ ἐγένε, Πατὴρ τῆ Γηστῆ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τῆ Γηστῆ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ ἀληθὴς Θεὸς, ἐποίησεν ἐν ἐαυτῷ Υἱὸν ἐν χρόνῳ, καὶ τῆ Ἀγίῃ Πνεύματος, τὸ ὅποιον, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄνομα τῆ τίθεται ὕψερν τῆ ὀνόματος τῆς ἀνθρωπότητος τῆ Χριστοῦ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι εἰμὴ πνεῦμα κτισθόν.

ς. Περὶ προπαιτορικῆς ἀμαρτίας. Α'. Ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν ἐπλάσθη ἀθῶος, δὲν ἐξέπεσε, δὲν ἀνορθώθη, καὶ ἀνακαινήθη· ὁ ἀνθρώπος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆ ποιητῆ (ἀγκυλὰ καὶ πλατησιμένος μὲ ὑπερφυστικὴν ἐκδικησιν) ὑποκείμενος εἰς τὰς δυσυχίαςμας καὶ ἀρρώστιας μας, εἰς τὴν ἀμάθειαν, ἐπιθυμίαν, πόνον, πάθη καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάνατον. Ἄν δὲν ἠμάρτανεν, ἤθελε τὸν λυτρώσθῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆ φυσικῆ θανάτου, καὶ ἀχαλῶ-

λήνωτος ἔγινεν ἢ ἐπιθυμία τε. Γεννῶνται οἱ μετ' ἑπτατα ταλαίπωροι, ἀλλ' ἔχει δυσυχής, διότι δυσυχής δὲν εἶναι τινὰς εἰμὴ ἐξ ἰδίων σφαλμάτων, καὶ ταλαίπωρος δύναται νὰ εἶναι, καὶ ξένος, ὡς ἀπόγονος τῆ Ἀδάμ. καὶ τὸ τοῦ ἐστὶ προπατορικῆ ἁμαρτία. Ἄν εἴμεθα κακοί, τῆτο προέρχεται διατὶ εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν συνεισφέρομεν τὰς κακίας ὅπῃ ἐλάβραμεν εἰς τὴν μήτραν.

Β'. Δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ ἕτως, εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἔφ' ᾧ πάντες ἤμαρτον. Παῦλ. πρὸς Ρ'ωμ. 5. 12. εἰς τὸ ῥητόν αὐτοῦ λέγουσι πῶς ὁ Παῦλος δὲν ὀμιλεῖ διὰ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν, ἕτε διὰ ἐκείνον τὸν θάνατον τὸν κοινόν, καὶ ἀναγκάσιον εἰς πᾶσαν φύσιν, ἕτε εἰς αὐτὸν μὲθ' οὗ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἁμαρτίας τὰς νῦν, τῶν ὁποίων ἔννοχοι γίνονται οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸ παράδειγμα τῆ Ἀδάμ, διὰ τὰς παραδόξους θανάτους, διὰ τὸν κατακλυσμόν, διὰ τὴν πυρκαϊάν τῶν Σοδόμων κτλ. ὅπῃ ὁ θεὸς πέμπει εἰς ποινὴν τῶν ἀνομιῶν, καὶ εὐταξίαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ ῥητόν τῆ Παύλου, πάντες ἐν τῇ Ἀδάμ ἀποθάνονται, δηλοῖ κατ' αὐτὴν ὅχι πῶς πάντες ἄνθρωποι ἀποθάνονται διότι ἤμαρτον ἐν τῇ Ἀδάμ, ἀλλ' ἀποθνήσκουσι διατὶ ἤμαρτον ὁ Ἀδάμ.

Γ'. Ὅτι ὅλα τὰ κακὰ ὅπῃ πάσχει ὁ ἄνθρωπος, τῷ ὁποίῳ τέλος ὁ θάνατος παρὰ τῆ Ἀποσόλου λεγόμενα, ὀφάνια τῆς ἁμαρτίας, λέγουσι νὰ εἶναι ἐνωμένα τῇ ἀνθρώπινῃ φύσει, καὶ φυσικῇ καταστάσει τῆ ἀνθρώπου.

Δ'. Ὅτι τὸ βάπτισμα δὲν εἶναι ἀναγκάσιον, εἰς ἄφαισιν τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἀπεράσωμεν ἀπὸ τὴν ὀλίγον τελείαν εἰς τὴν τελειοτέραν ζωὴν, εἶναι ἀναγκάσιον κατ' αὐτὴν, αὐτὸ τὸ Μυστήριον, ἵνα δεχθῶμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Μεσσία, καὶ ἔχῃ ἵνα εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἁρανῶν.

Ζ'. Περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως. Ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔκ ἐστὶ θεός, Ὡς θεὸς παρὰ τῆ Πατρὸς ἀποσπασθεὶς, ἐπειδὴ ὁ Πατὴρ ἔ δύναται πέμπειν τὸν Υἱὸν ἐν Θεοῖς. . . . Ὅτι ὁ ἐν Χριστῷ Λόγος ἔ νομισθεὶς ὡς θεός, ἢ ὡς δεῦτερον πρόσωπον τῆς Τριάδος, ἀλλ' ὡς κενὴ βοή, καὶ ἀπλῆν Ὀν Λόγος. ὁ δὲ Χριστὸς ἐκ ἐστὶ Λόγος ἢ Υἱὸς Θεῶ, διότι τοιῦτε προσωπικῆ ἰδιώματος ἡ κοινωτικῆ ἀδύνατος ὑπάρχει. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης αὐτῆ τῆ Χριστῶ εἶναι πρόσωπον, καὶ δεῦτερον τῶν Θεῶν πρόσωπων εἴτε Θεῶν πρόσωπον κατωτέρως καὶ ἰδεοτέρας τάξεως, ὡς σενότατα μετὰ τὸν θεὸν ἠνωμένον, ἢ τὸν θεὸν παρασαῖνον. Βίς τῆ τρόπου ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἀπλῆς ἄνθρωπος, Λόγος ἀλλ' ὑπερημένος διαγνωτικῶν ἰδιωμάτων τῆ θεῶ πρόσωπῳ καὶ τῶν ἐσωδῶν ἰδιωμάτων Υἱῶ τῆ Θεῶ, ἀλλ' ἔχ' αἰδίου, ἀλλ' ἐν χρόνῳ ποιηθεὶς Υἱὸς. Περὶ τῆ πάθεος θεῶς ἦν, ἐν τῇ τριμέρῳ θανάτῳ ἔκ ἦν μετὰ τὴν ἀνάστασιν πάλιν ἀρχιστε νὰ εἶναι. δὲν ἔχει ἀπὸ τὸν θεὸν αἰδίου γέννησιν ἀλλὰ χρονικῆ ἐν τῇ μήτρα τῆς Παρθένου συληφθεῖσαν, ἕτε ἡ Παρθένος Θεοτόκος, μὴ ἕτε αἰδίου δὲν ἐδύνατο νὰ κτίσῃ τὸν κόσμον, μάλιστα ἕτε νὰ ἐνεργήσῃ τὴν Ἐνσαρκώσιν τε. ὄνομα θεῶ φέρει,

φέρει ἀλλὰ θεός πλαστός . . . Πρὶν τῆς Ἐνσαρκωτέως τε ἢ ἢ εἶμι
ἐπαγγελθεῖς, προωριθεῖς, ἵνα γινῆ Υἱὸς Θεοῦ. Οὐκ ἔστι ἄπερος, θεῖαν
γνώσιν ἢ ἔχει, ἀλλὰ μίαν κάποιαν γνώσιν πλασὴν ἐγκεχυμένην, καὶ τόσον
περιορισμένην, ὥστε δὴν ἦτον γνωσὴ ἢ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἢ ὄρα τῆς νέας κρί-
σεως καὶ ἐξολοθρευμῆ τῆς Ἱερουσαλήμ. Οὐκ ἔστι ποιητής, ἕδεν δι' αὐτῆ ἐγγε-
νετο, ἀλλ' ὁ κόσμος, καὶ οἱ αἰῶνες (ἢ κατ' αὐτὸς) ἢ Συναγωγὴ καὶ Ἀρι-
στοκρατεία τῶν Ἰουδαίων ἔγιναν δι' αὐτὸν, καὶ τῇ θεωρίᾳ τε. Οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ἐνεργεῖν ἀφ' ἑαυτῆ τὰ θαύματα, ἀλλὰ τὰ ἀπολαμβάνει παρὰ Θεοῦ
καὶ τὴν προσωχίαν· δὲν ἀγιάζει τὰς ψυχὰς ἰδίᾳ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον χά-
ριν τῶν ἀξίων τε, καὶ τέλος ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει θεῖαν ἐνεργείαν, διὸ ἄτε
θεῖαν ἐξουσίαν· εἶναι ἀπλῆς ἀνθρώπος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι ἢ αἰώνιος
ζωὴ κατὰ τὸτο τὸ νόημα· ὅτι μᾶς εἰδείξε τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν ἡμᾶς εἰς τὴν
αἰώνιον ζωὴν. Ὅτι ὁ Λόγος κυρίως ἔστιν ἴσος τῷ Πατρὶ, ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ
ἐν ἑσμεν, τὸ λέγει μόνον διὰ τὴν συμφωνίαν τῆς θεολογίας ὅτι εἶναι μετα-
ξὺ τῷ Πατρὶ τε καὶ τῷ ἑαυτῆ, καὶ ὅταν λέγει τοῖς Ἀποστόλοις, ὅταν δὲ
ἔλθῃ ὁ Παράκλητος τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ παρὰ τῷ Πατρὶ ἐκπο-
ρεύεται ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τῷ Πατρὶ, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ
ἐμοῦ (καὶ τὸτο δηλοῖ) ὅταν τὸ διδραχτικόν, καὶ διδάσκον Πνεῦμα, ὃ ὑμῖν
πέμψω ἔλθῃ, λέγω, τὸ διδάσκον πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὁμοῦ ἐκλεκτόν
ἐκπορεύεται ἡδικῶς παρ' ἐμοῦ, ὡς ἀνθρώπος, καὶ φυσικῶς ἀπὸ τῶν Πα-
τέρων, θελεῖ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· ἐκπορεύεται ἐκ τῷ Πατρὶ, ὡς ὁ Ἀ-
γιος Γεώργιος λέγει, ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον
ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον, ἐκ τῷ Πατρὶ τῶν φώτων.

Η'. Περὶ ἀπολυτρώσεως. Διδάσκει πρῶτον ὅτι ἢ ἀπολύτρωσις εἰς
ἕδεν ὠφελεῖ, διότι οἱ ἄνθρωποι δύναται νὰ σωθῶσι διὰ τῆ φυσικῆ νό-
μη χωρὶς τῆς ἐν Χριστῷ πίσεως. Β'. Οὐτε ὠφελεῖ, διότι τὸ ἀποτελεσμα-
τῆς θεοσεκείας δὲν εἶναι νὰ καμῆ δικαίως τὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μόνον νὰ συ-
τήσῃ μίαν τελειότεραν, ἀξιοτέραν τῷ Θεῷ, καὶ εὐγενεστέραν λατρείαν,
προσδέττων εἰς τὴν φυσικὴν θεοσεκείαν, τὴν πίσιν τῶν ἀποκαλυφθέντων
ἀληθειῶν, χωρὶς καμμίαν ἀνάγκην, ἀλλὰ μόνον διὰ μεγαλοπρέπειαν τῆς
λατρείας, καὶ τῶν θεῶν ἔργων τελειότητα. Γ'. Ὅτι δὲν ἀπέθανεν ὁ Χρι-
στὸς διὰ τὰς πρὸ αὐτῆ ζήσαντας, ἀλλ' ἵνα βοηθήσῃ τὰς μετ' αὐτὸν ἐρχο-
μένους, ἵνα σωθῶσι. Δ'. Ὅτι τὸ ἔργον, ἢ Χριστὸς δηλαδὴ, ἀπεκδυσάμε-
νος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν καθήκοντι θεοσεκείας
αὐτῆς ἐν αὐτῷ (Κολασ. 2. 15.) ἢ δηλοῖ ὅτι ἐνίκησε τὴν δύναμιν τῆς Δικ-
αίας, ἀλλὰ τὰς κοσμικὰς συναγωγὰς, καὶ ἡγεμονίας τῶν ἐθνικῶν, τῶν
ἁποίων ὁ Χριστὸς ἀρπάσαι τὴν ἐξουσίαν, ἀνέδυσεν αὐτόν.

Θ'. Περὶ χάριτος, καρπῆ τῆς ἀπολυτρώσεως. Α'. Ὅτι ἢ ἔχομεν
χρείαν τῆς χάριτος, σώζεται γὰρ ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐδείχθη καὶ οἱ πρὸ
Χριστοῦ ἄνευ τῆς βοηθείας τῷ Μωσῶτι, μόνον διὰ τῆ φυσικῆ νόμη, ἢτοι ἀπὸ
τῆ ἰδίαν φύσιν τῆς θεοσεκείας, διαθεσῶν, πίσεως, ἐλπιδος, ἀγάπης,
πρῶ-

πνεύματος, εἰς τὰ ὅποια περιέχονται πᾶσαι αἱ ἀρεταί. Β'. Διδάσκει με τὸν Πελάγιον, ὅτι ἡ χάρις ὑψίζεται μόνον εἰς τὴν διδασκαλίαν, καὶ παραδείγματα, εἰς τὴν θεωρίαν τῶν θαυμάτων, εἰς τὰς διδασχάς, εἰς τὰς τῆ Θεοῦ νουθεσίας, εἰς τὸ ἐπιλάμπον φῶς, εἰς τὰς νόας, εἰς τὰς ἐσωτερικὰς κινήσεις, τὰς εἰς τὸ ἀγαθὸν προτρονέσας, καὶ προσκαλέσας. Γ'. Ὅτι ἡ χάρις ἀκ ἐνεργεῖ, ἕτε ἰσχύει εἰς τὸν ἄνθρωπον, μάλιστα παύειον τῆ αὐτεξέσεως πᾶσα χάρις ἐστίν. Οὔτε ἀρκετὰ δυνατὸς ὁ Θεός ἐστίν, ἵνα κινήσῃ τὰς θελήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἵνα φέρῃ τὸ αὐτεξέσιον νὰ ἀγαπήσῃ ὃ, τι θέλει, χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίξῃ. Οὐδὲ μίαν ὁδὸν δίδει ἡ σοφία τῆ Θεοῦ εἰς τὸ νὰ σώσῃ ἐκείνας, οἵτινες ἀγκαλὰ ἰσχυρῶς βοιωόμενος, προτιμῶσι τὴν ἀπώλειάν τε. Μ' ὅλον ὅπῃ ὁ Θεός ἐμεταχειρίζη καθε σπεδῆν, ἵνα φέρῃ τὸν Φαραὼ εἰς τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας, πάντοτε ὁ Φαραὼ ἐσκλήρυνε τὴν καρδίαν τε κατὰ τῆ Θεοῦ, τῆ εἰς μάτην ἀγωνιζομένη, τὸν Γ' ἔδαν ἀφῆκεν ὁ Γ' ἡσῆς, ἀφ' ἑματάως ἐδοκίμασε νὰ τὸν σύρῃ πρὸς ἑαυτὸν. Δ'. Οὐδεμίαν χάρις δίδεται ἀμιοδί· ἐπειδὴ κατ' αὐτὰς, χάρις ἀνευ ἀξίας δὲν δίδεται. Ὅθεν εἰάν ὁ Θεός προῖδῃ εἰς τινὰ, τὰς ἀξίας τε, τότε χρεωσθεῖ τὴν χάριν νὰ τὴν δώσῃ, καὶ δὲν εἶναι πλέον ἀμιοδος.

Ι. Περί Η'θικῆς. Συμπαθῶντες τὰς ἐξ ἀγνοίας ἀμαρτίας λύσει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ κάθε δεσμὸν νόμου· κατ' αὐτὰς δὲν εἶναι ἄλλη ἀμαρτία εἰμὴ ἡ κατὰ τῆς συνειδήσεως γινομένη, ἄλλη ἀρετὴ ἔχ ὑπάρχει εἰμὴ ἡ παρὰ τῆς συνειδήσεως δεδοκιμασμένη, εἶναι ἡ δὲν εἶναι διωρισμένη κατὰ τὸν νόμον . . . . . τὸ ψεῦδος δὲν εἶναι ἀμαρτία, ὅσῳκις ὁ ἀπατώμενος δύναται νὰ ὑποπτῶσῃ τὸν ἀπατῶντα.

§. 3. Η' τοιαύτη διδασκαλία τῶν δύο Γ'ησιτῶν Ἀρδίνων καὶ Βερρερὲρὸν κατεκρίθη τῶ 1759. 1762. ἀπὸ τῆς Θεολόγου τῆ Παρισίας καὶ πολλὰς Ἐπισκόπου τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βιέννης Μιγάτζην, ὅςις εἰς τὴν ποιμαντικὴν τε διδασκαλίαν ὀνομάζει τὸ βιβλίον τῆ Βερρερὲρὸν, ἔργον ἀσεβὲς, καὶ παγκάκισον. Προσέτι ἀπὸ τὴν ἐν Οὐλτραχέκτῶ συναδριοθεῖσαν σύνοδον τῶ 1763. ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Γ'δε τὸν Μορέριν Δεξ. ἱστορ. καὶ τὸν Δελπίνον Τ. ΙΘ' σελ. 104.

§. 4. Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα Γ'ησιτῆς ἕτερος Πιχώνιος, βιβλίον ἐξέδωκεν ἐπιγραφόμενον. Πνεῦμα τῆ Γ'ησῆ Χριστῆ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ ἐδίδαξε ποτὰ σφαιρὰ περὶ τῆς μετανοίας καὶ μεταλήψεως καὶ πρώτων.

Α'. Ἡ Μετάληψις διαταχθεῖται ὡς ἀλάνθαστος προαρμοσις τῶν ἀξιοτήτων τῆ Γ'ησῆ Χριστῆ ἐπὶ σαυρῆ, μὴ βίβλης ἔμποδον με καμμίαν θανάσιμον ἀμαρτίαν. Αὐτὸ τὸ μυστήριον ἐξ ἰδίας τε ἰσχύος θέλει ἐνεργήσῃ μίαν χάριν τροπαῖχον κατὰ τῶν ἀτάκτων ἐπιθυμιῶν.

Θεόφιλος. Ἄρα ἐστίν ὡς τὸ βάπτισμα ὅπῃ ἐνεργεῖ εἰς τὰ νήπια, καὶ δίδει αὐτῆς τὴν χάριν, ἀνευ ἑτέρας προετοιμασίας ἀπὸ μέρος τε. Διδάσχ. Ναί.

Κατάκρισις
αὐτῆς τῆς
αἰρέσεως

Πιχώνιος

Β. Βλέπομεν ἐμπράκτως πολλὰς μωσαμένους ἀπο διάφορα καὶ βαρῆα πᾶσι μὲ τὴν συχὴν μετάληψιν τόσον ἂν ἔσρεψαν πρὸς τὸν Κύριον, ἢ ἂν καὶ δὲν ἐφάνησαν ποτὲ ἢ ὀλίγον νὰ ἀμαρτήσωσιν ἐπὶ ζωῆς των.

Γ. Ἡ Ἐκκλησία ἀείποτε ἐπίσταν καὶ ἐτι πιστεύει ὅτι μὲ τὴν συχὴν ἀποδοχὴν τῶν ἀμαρτωλῶν, ἦγεν μὲ τὴν συχὴν συγχώρησιν τῶν ἀνομιῶν τῆς, θέλει διορθώσιν ἀπὸ τὰ πταίσματά τῆς, καὶ θέλει ἀγιασῶσι.

Δ. Θεόφ. Ἄρα ἔπρεπώδεσον καὶ ἀρμολιότερον νὰ προσμείνῃ τινὰς ἕως νὰ σερεωθῇ εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ νὰ μὴν ἀμαρτάνῃ πλέον θανάσιμος, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅλας τὰς ἀρετὰς πρὶν τῆς κοινωνίας, πᾶρεξ νὰ μεταλαμβάνῃ ὧν ἐτι ἀδενῆς, ἄρρωστος, καὶ ὑποκείμενος νὰ ξαναπέσῃ;

Ε. Διδάσκ. Τῆτο εἶναι ὡς νὰ ἔλεγες, δὲν πρέπει καλῆτερα νὰ ἀφήσῃ τινὰς χωρὶς τροφὴν εἶνα ἄρρωστος, ὅταν ἠγέρθη τῆς κλίνης, καὶ ἀναλαμβάνει. Θέλεις λοιπὸν νὰ διορθώσῃς εἶνα ἀμαρτωλὸν, καὶ μετὰ τὴν μετανοιάντε νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν χάριν καὶ ἀρετὴν, κάμε τον νὰ μεταλάβῃ συχῶν.

ς. Ἡ συχὴ μετάληψις (τρὶς τῆς ἐβδομάδος παρ. χάρ.) σερεώνει εἰς τὸ ἀγαθὸν τὰς ἀμαρτωλὰς, βεβυθισμένους εἰς πᾶν εἶδος ἀμαρτίας.

Ζ. Οἱ περισσότεροι τῶν ἀμαρτωλῶν μνέσκασιν εἰς τὰ πταίσματά τῆς, ἐξ αἰτίας μιᾶς ἀνοήτης ἀπελπισίας, ὅτι ἔδύνονται νὰ γίνων ἀγιοί. Φαντάζονται πὼς ἀδύνατον εἶναι δι' αὐτὰς ἢ ἀγιοίτης, καὶ ἀπατῶνται, αὐτὸ τὸ σεβάσιμον μυσηρίον ἠθέλε τῆς δώσῃ μιᾶν ὑπερτάτην δύναμιν καὶ μιᾶν τελείαν εὐκολίαν πρὸς διορθωσιν, ἂν ἐτοιμάζωντο νὰ τὸ δεχθῶσι.

Η. Ἡ συνεχὴς μετάληψις εἶναι τὸ μέσον, καὶ τὸ ἰσχυρώτερον, καὶ βραδύτερον τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἀγιασσεως, καὶ ὁ δυνατώτερος χαλινὸς τῶν πλημμελημάτων καὶ πονηρᾶς ἔξεως.

Θ. Εὐθύς ὅπῃ ὁ θεὸς εἶναι μέσα εἰς τὴν καρδίαν σε (διὰ τῆς μεταλήψεως) θέλει καταλάβῃ τὴν φιλαυτίαν, καὶ θέλει ἐξολοθρεύσῃ τὸ βασιλείον τῆς, πληγώνωντάς την εἰς κάθε μετάληψιν.

Ι. Ἡ μόνη ἀναγκᾶ καὶ ἄφρευτος διάθεσις ἵνα μεταλάβῃ τις ἀξίως τῆ Γησῆ Χριστῆ, εἶναι ἡ ἐξῆρεσις ἀπὸ κάθε θανάσιμον ἀμαρτίμα . . . . Αὐτὴ εἶναι μιὰ ὁρθόδοξος ἀλήθεια.

ΙΑ. Θεόφιλ. Ὁ ἅγιος Φραγκῆσκος Σάλης διατάζει ὅτι ἵνα μεταλάβῃ τινὰς συχῶν, μάλισα κάθε ὁπῶ ἡμέρας, πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε θανάσιμον ἀμαρτίαν, καὶ προσέτι ἀπὸ κάθε ἔφρσιν εἰς ἀφαισίμον ἀμαρτίαν.

Διδάσκ. Ὁ Γησῆς Χριστῆς, ἔτε ἡ Ἐκκλησία μὴ διατάττωτα τῆτο, αὐτὸ ὁ ἅγιος δὲν τὸ ἐδιώρισε . . . ἀλλὰ τὸ συμβηλεύει . . αὐτὴ ἡ ἔφρσις εἶναι μιὰ θέλησις ἀποφασισμένη νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὰ πταίσματά τῆς.

Θεοφ. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι τινὰς ἀγιώτερος ἵνα μεταλάβῃ συχῶν, μάλισα καὶ καθ' ἡμέραν, πᾶρεξ νὰ μεταλάβῃ μιᾶν φορᾶν.

Διδάσκ. Καὶ διὰ τὸ ἓνα καὶ διὰ τὸ ἄλλο, πρέπει νὰ ἴναι τινὰς εἰς κατάρτασιν τῆς χάριτος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἴδια προσαχθεῖσα ἀγιότης, ἀλλὰ διὰ τὴν συμβουλευθεῖσαν ἀξιότητα, πρέπει τινὰς νὰ κάμῃ νὰ αὐξάνῃ.

ΙΒ'. Ἀ'ς μὴν ἐλπίζομεν διὰ τὰς περιοριστέρας Χριστιανὰς· ἡθικῶς ὁμιλῶντας δὲν εἶναι ἄλλο μέσον σωτηρίας εἰμὴ ἡ συχνὴ, καὶ συχνοτάτη μετάληψις.

ΙΓ'. Νὰ διδάσκῃ τινὰς, καὶ νὰ κάμῃ νὰ ἔμβῃ εἰς πράξιν ἡ συχνὴ μετάληψις, εἶναι τ' αὐτὸν, ὡς νὰ διδάσκῃ, καὶ νὰ βῆνῃ εἰς πράξιν ὅλην τὴν θρησκείαν· ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ποιμένες, δὲν εἴμεσθεν εἰμὴ διὰ νὰ λειτουργῶμεν τὰ μυστήρια.

ΙΔ'. Εἶναι λοιπὸν προσαχθένῃ (ἡ συχνὴ μετάληψις) ὡς μέσον ἡθικῶς ἀναγκῶν εἰς τὴν σωτηρίαν, ὡς τὸ ἐνεργητικώτερον μέσον διὰ τὴν σωτηρίαν.

ΙΕ'. Πρὶν μεταλάβῃς καθ' ἡμέραν, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς συμβαλεῖ ὁ ἅγιος Παῦλος, ἐξέταξαι ἂν εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ θανάσιμον ἁμάρτημα . . . καὶ ἂν δὲν εἶσαι, καθάρουαι ἑαυτὸν τάχιον διὰ τῆς ἐξομολογήσεως, ἵνα μὴ λείπῃς ἀπὸ τὴν καθημερινὴν κοινωνίαν.

Ις'. Θεορ. Διωρίζεις διὰ ὅλης μίαν ἀγιότητα κατ' ἐντολήν, μίαν ἀγιότητα τὴν ὁποίαν πάντες δύνονται νὰ τὴν ἔχουν, διότι τίς ἤθελε νὰ μεταλάβῃ μισῶν τὸν Θεόν;

Κατάκρισις
τῆς ἀρε-
σεως.

§. 5. Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατέκρινεν ἡ ἐν Οὐλτραγιέτω Σύνοδος, ἀπὸ τὰς ὁποίας φαίνεται ὁ Πιχώνιος διδάσκει πῶς τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας νὰ μὴ χρειάζεται εἰμὴ μίαν ἀπλὴν ἐξομολόγησιν τῶν πλημμελημάτων, χωρὶς ἐπανόρθωσιν τὴν ἡδῶν, χωρὶς ἐλπίδα ἐπανορθώσεως, χωρὶς εὐκρινὴν καὶ ἐγκάρδιον ἐπιστροφὴν, χωρὶς πρόβλημα καὶ ἀρχὴν νέας ζωῆς. Ἡ ἄφρασις τῶν ἁμαρτιῶν ὑφίσταται πάντα εἰς μίαντινα καθ' ἕξιν καὶ ἀκαρπὸν διάθεσιν· ἡτις μόνον τὸ μῖσος τῷ Θεῷ ἔχει, καὶ ἔχει τὴν ἐν καρδίᾳ βασιλεύσαν φιλαυτίαν, ἡτις μ' ὅλον ὅπῃ τῆς ψευδῶς δικαιοδέντας κηρύττει ἐν παντὶ εἶδη ἀνομίας, καὶ δὲν ὑποφέρει νὰ σερεωθῶσιν εἰς τὸ ἀγαθόν, τὰς ἐμποδίζει ὁμῶς νὰ κλησιάσωσι πάλιν εἰς τὴν μετάληψιν. Αὐτὴ ἡ ψευδὴς ἀγιότης μόνη φαίνεται ἀναγκῶν εἰς τὸν Πιχώνιον, ἵνα πάντες οἱ τὴν ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν παρὰ τῷ ἱερέως λαμβάνοντες, μεταλάβωσιν ἀξίως τῆς ἱερέως εὐχαριστίας, ἢ τὸ χειρότερον δὲν ζητᾷ περιοστέρον διὰ νὰ μεταλάβῃ τινὰς ὄχι μόνον ἀπαξ, ἀλλὰ συχνά, καὶ καθ' ἡμέραν· διὸ προσκαλεῖ εἰς αὐτὴν τὴν συχνὴν, καὶ καθημερινὴν μετάληψιν πάντας τὰς Χριστιανὰς, μᾶλλον δὲ ὡς ἀπαραίτητον ἐντολήν, νομίζει αὐτήν. Περὶ πλείον θέλει ὅτι ἐντολὴ τῷ Χριστῷ καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ μὴν ἀποβάλλεται τινὰς ἀπὸ τὴν καθημερινὴν μετάληψιν, ἂν καὶ ἔφρασιν ἔχει πρὸς ἀφάριστον ἁμαρτίαν. Καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ καθημερινὴ μετάληψις νὰ εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς σωτηρίας ἀρμόδιον εἰς τὴν ἀνδρωπινον ἀσθένειαν, ὡς τελειωτέραν μετανοίαν, καὶ ὡς πᾶσαν θρησκείαν περιέχουσαν.

θύας, και τις επωλεσε παλιν εις την πόλιν. Μερικαί αυτών υπανδρευοντο μονον δια να υπακίσωσι τῷ Θεῷ, ὅστις πρό αἰώνων εἶχε προωρίσῃ αυτάς τας μακαρίας Παρθένας εις ανώτεραν ἀγιότητα ἀπό ἐκείνη τῶν Ἀποστόλων, και πάντων τῶν μαθητῶν τῷ Χριστῷ. Ὁ Ἅγιος Λίνος διάδοχος τῷ Ἁγίῳ Πέτρῳ, ἐγεννήθη ἀπό μίαν αυτῶν τῶν παρθένων, μία ἄλλη υπανδρεύθη με τὸν Νικόδημον, και ἄλλη με τὸν Ματθαῖον, και μία ἄλλη με τὸν Ἀρμαθείας Γωσφ.

§. 5. Ὅτι ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος τὸν υπαγόρευσε τὴν κάτωθεν διδασκαλίαν. Αἱ ψυχαὶ ὅπῃ δὲν ἀποβλέψωσι εις μίαν ἀποκεκαλυμμένην τελειότητα, και ὅπῃ περιορίζονται εις τὴν ὑποταγὴν τῶν ἐντολῶν, δὲν περαζονται ἀπό τὰς παιδητικὰς μελέτας ὅπῃ επιθυμῶσι να ἀκωσῶσι τὰ θεῖα Μυστήρια, και πάντα τὰ κεκρυμμένα πράγματα ἀπό τῆς πλάσεως τῷ κόσμῳ. Ὁ Θεὸς και ἡ μήτηρ τε λαμβάνωσι τὸ φορτίον να τὰς δοκιμάζωσι, και τότε οἱ διάβολοι ἀναχωρῶσι δια πάντα ἀπό αυτάς. Ὅμως δὲν εἶναι ἐλευθεραὶ ἀπό τὰς πλέον τρομερὰς ὁρμὰς, φοβίζονται ἀπό φοβερὰς ἐμφανήσεις τῶν διαβόλων, εἰκόνα ἀσελγείας ἀδιακόπως παρασώνονται εις τὸ πνεῦμα της. Χιλίαι παγίδας, ἀφεντα σχεδὸν, τὰς σέβωσι δια να πέσωσι εις αυτάς· αυτοὶ ὅμως οἱ περαζοντες δὲν εἶναι ἀληθῶς διάβολοι, ἐξ ἐναντίας εἶναι Ἄγγελοι, και Ἄγγελοι ὅπῃ εις τὸν Οὐρανὸν ἔχωσι τὸν πρώτον τόπον, και ἔχωσι δια μεγαλὴν τιμὴν τοιαύτην λειτουργίαν.

§. 6. Ὅτι ἡ Θεοτόκος εις τὸν κόλπον τῆς μητρός της ἐπρόσφερε καθεαυτὴν ὡς ἀυτὰ τὰ λόγια " Χαῖρε ἡγαπιτή με μήτηρ, εὖρες γὰρ χάριν παρά τῷ Κυρίῳ, συνέλαβες και τέξῃ θυγατέραν, και ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς Μαρία. Τὸ Πνεῦμα τῷ Θεῷ ἐπισκίασε αὐτὴν, και καλύφει αὐτὴν τῷ ἱσχύῳ αὐτῷ, και συλλήψῃ ἐν αὐτῇ, και ἐξ αὐτῆς τον υἱὸν τῷ Ἁγίῳ ἁπῶ, τον λυτρωτὴν τῷ λαῷ αὐτῷ.

§. 7. Ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος, ἀκολαθεῖ λέγων, ἐκαταδέχθη να με φανερώσῃ, ὅτι δι' αυτὰ τὰ θαυμάσια λόγια, ἐώρτασεν εις τὸν παράδεισον ὁπῶ ἡμέρας κατὰ συνέχειαν. Ὁ αὐτος λέγει ἄλλαχῶ μετ' ὁρκῶν, ὅτι ὁ Θεὸς τον εἶπε να μὴ δισταθῇ εις τὸ να ὑψωθῇ τὴν Ἁγίαν Παρθένον εὖς εις ὑπερβολὴν, και περαιτέρω, και ὅτι χωρὶς φόβον δύναται να τῆς ἀποδώσῃ ὅλα τὰ ιδιώματα ὅπῃ χαρακτηρίζωσι, τὸ ὑπέρτατον ὄν, και τὴν θεότητα της, ἐξαιρέτως τὸ ἄπειρον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀίδιον και τὸ παντοδύναμον.

§. 8. Λέγει προσέτι ὅτι τὸ σῶμα τῷ Χριστῷ ἐσχηματίσθη ἀπό μίαν βανίδα ἀματος, ἐξερχομένην ἀπό τὴν καρδίαν τῆς Παρθένας. Αὐτὴ ἡ βανὴς ξετυλιετομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εὖς να δεχθῇ μίαν ψυχὴν, ἔλαβεν ὅλας τὰς αὐξήσεις ὅπῃ ἀνήκασιν εις ἓνα σῶμα καλὰ ὁργανισμενον, ἀλλ' ἡ θεότης και προσωπότης τῷ Λόγῳ ἠνώθησαν εις αὐτὴν τὴν βανίδα πρὶν καταβῆν εις τὸν ἀμίαντον κόλπον τῆς Μακαριωτάτης Παρθένας. Τα τρία θεῖα πρόσωπα ἔλαβαν πολλα συμβέβια εις τὸν τρόπον εἶχον να περιποιηθῶσι.

θάσι την Ἀγίαν Ἄνναν. Πολὺν καιρὸν ἐδιαφώνησαν περὶ τῆς, καὶ ἔμειναν αἱ γνώμα διχοκείμεναι.

§. 9. Ἡ Ἀγία Ἄννα ἔχε μίαν ἀδελφὴν λεγομένην Ἀγίαν Βαπτιστίνα, αὐτὴ μοι εἶπεν, ὅτι ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος ἦτον ἀκόμῃ μετὰ τὰς συγγενεῖς τῆς, ὅταν ὁ Ἀγγελὸς Γαβριὴλ ἦλθε εἰς τῆς μνηστῆ πῶς θέλει εἶναι Μήτηρ τῆς Θεῆς, ὅτι εἰς τοῦτον μῆνυμα ἐταπεινώθη βαδέως, καὶ ἐδεήθη τῶ αἰώνιῳ Πατρὶ διὰ τὴν μεσιτεύσῃ περὶ αὐτῆς πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ τὴν ἀφήσῃ εἰς τὸ σκότος τῆς κατασάσεώς τῆς· εἰπὼν δὲ αὐτῇ ὁ Ἀγγελὸς, ὅτι δὲν ἐδύνατο εἰς ἀποβάλλῃ τοιαύτην τιμὴν ὅπῃ τῆς ἐπροσφέρνετο, ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν. Φοβηθεὶς ὁ Ἀγγελὸς τὴν ἡγίαν εὐλαβῶς, καὶ τὴν παρεκάλεσε εἰς δεχθῆ αὐτὴν τὴν ἀξίαν· εἶχον ἐτοιμάσῃ εἰς τὰς Οὐρανὸς μίαν μεγάλην εὐαχίαν, ἣτις τότε ἀρχίσεν, ὅταν ἡ Ἀγία Παρθένος ἐσυγκατένευσε. Μετὰ τὴν ἐυσάρκωσιν τῆς Θεῆς Λόγῳ ἡ Μαρία ἔλαβε δι' ἄνδρα τὸν Ἰωσήφ.

§. 10. Ἡ Ἀγία Πολις, τὴν ὅποιαν εἶδεν ὁ ἡγαπιτὸς Εὐαγγελιστῆς, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ἔγω, εἶδεν τὴν πόλιν τὴν Ἀγίαν Ἱερουσαλήμ καινὴν καταβάψανσαν ἀπὸ τῆς Θεῆς ἐκ τῆς Οὐρανῶ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην, κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, δὲν πρέπει εἰς θεωρεῖται εἰμὴ ὡς ἀχρεῖος κοπρῶν, συγκρινομένη μετὰ τὴν ψυχὴν τῆς Ἀγίας Ἄννης.

§. 11. Ἐλεγε προσέτι πῶς ὁ αἰώνιος Πατήρ, ὁ Υἱὸς, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὸν ὁμίλησαν μετὰ καθαρὰν φωνὴν, καὶ διακεκριμένην λέγοντες αὐτῷ, ὅτι ἡ Θεῖα φύσις διαίρεται εἰς τὰ πρόσωπα τὰ συνδέττοντα τὴν Ἀγίαν Τριάδα. Ὅτι ὁ Ἀδάμ δὲν ἦτον εἰμὴ ἓνας δυσυχῆς, καὶ ὅτι πάντοτε ἠδελαν εἶναι ἀδελφῆς, ἀμαθῆς, καὶ ἀχρεῖος δόλος, ἀν εἰ δὲν ἡμάρτανε ποτὲ δαυασίμως.

§. 12. Αὐτὰ εἰσὶν ἐκ τῆς Βίβλ τῆς Ἀγίας Ἄννης, τὰ ὅποια δεικνύουσι πῶς ἦτον φρενοβλαβῆς. Εἰς δὲ τὸ περὶ Ἀντιχρίστου εὐρίσκονται τὰ κάτωθεν. Ὅταν ἡ Παρθένος τὸν ἐπρόσαξε εἰς τὸ γράψῃ αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸν εἶπεν, ἐσὺ εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὕψερρον ἀπὸ τὸν ἄλλον Ἰωάννην, ἀλλὰ καθαρῶτερος καὶ βαδύτερος. Ἄν ἐνοήσωμεν καλὰ τὰς γραφὰς, λέγει αὐτὸς, πρέπει εἰς τὸ προσμείνωμεν εἰς ἰδῶμεν τρεῖς Ἀντιχρίστους, δηλαδὴ τὸν Πατέρα, τὸν Υἱόν, καὶ τὸν ἔκγονον, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἰς εἰς εἰς ὑποτάξῃ, ἢ εἰς ἀφανίσῃ τὸν κόσμον, διὰ τὸ εἶναι πλέον φυτικὸν εἰς πεισῆ τινὰς ὅτι ὁ πρῶτος Ἀντιχρίστους θέλει ἀρχίσῃ τὴν βασιλείαν, ὁ δευτερός θέλει τὴν ἐκτείνῃ, καὶ ὁ τρίτος θέλει προξενήσῃ τὰς ἀταξίας καὶ ἀφανισμὸς περὶ τῶν ὁποίων θέλει εἶναι διὰ πατέρα ἓνα μοναχόν, θέλει γενεῖν εἰς Μεδιόλανα τῆς Ἰταλίας τῷ 1920. καὶ θέλει λαβῆ διὰ γυναῖκα μίαν τῶν Ἑρηνύδων, Περσεφονην λεγομένην· τὸ μόνον ὄνομα τῆς Μαρίας, χωρὶς εἰς εἶναι συντροφευμένον μετὰ τὴν ἀξίαν τῶν καλῶν ἔργων, μετὰ τὸ εἶναι ἔκαμε τὴν σωτηρίαν τινῶν πλασματῶν, ἢ μήτηρ αὐτῆς τῆς Ἀντιχρίστου, ὅπῃ θέλει ὀνομάζεται Μαρία, θέλει σωθεῖ εἰς αἰτίας αὐτῆς τῆς ὀνόματος, καὶ

διὰ τὸ ἱερὸν τάγμα τῷ ὁποίῳ μέλος ὑπάρχει. Οἱ Γησιῖται θέλει εἶναι δε-
μελιωταὶ νέας βασιλείας τῷ Γησῷ Χριστῷ διωρισμένης, καὶ θέλει ξεσκεπά-
σῃσι μύρια γένη πολυάριθμα. Ὁ πλέον ἀναμφελῆς καὶ ἀτελής Ἐκκλησια-
στικός ὑπερβαίνει πάντοτε εἰς τὴν ἀξίαν τὸν πλέον ἐνδερμον, καὶ τέλειον
λαϊκόν.

§. 13. Ἐνώπιον τῶν Γερῶν Ἐξετασῶν τῆς Γ'γκλιζιτζιάνος, ἀπολό-
γησεν ὅτι ὁ ἴδιος Θεὸς τὸν ἐψήφισε Πρέσβυν τε, Ἀπόστολον καὶ Προφήτην.
Ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἠνώσθη με λόγῳ τε, διὰ μέσῃ μιᾶς ἐνώσεως κατὰ ἕξιν, ὅτι
ἡ παρθένος Μαρία, με τὴν εὐδοκίαν τῷ Γησῷ Χριστῷ, καὶ πάσης τῆς Ἀγίας
Τριάδος, τὸν ἐκήρυξεν Υἱόν της, καὶ διὰ τὴν ἐξελαφρῶν τῆς τιμωρίας
τῆ καδαρτηρίας πυρός, τῷ ἐδιωρίσθη πολλαῖς ἐξ ὕψους νὰ εἰπῇ τεσσαράκοντα
φορὰς κατὰ σειρὰν τὰ πατέρα τε, καὶ τῆτο τὸ ἔκαμε πολλαῖς νὰ μὴ
κοιμηθῇ παρεξ δύω ὥραι τὴν ἡμέραν, πρᾶγμα ὅπῃ φυσικῶς ἐφαίνετο ἀδύνα-
τον· διὸ τὸν εἶπεν ὁ ἴδιος Θεὸς πῶς ἡ ζωὴ τε, ἦτον ἕνα συνεχές θαῦμα,
καὶ ἔργον τῆς παντοδυναμίας τε. . . . . Ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία, τὸν ἐδι-
δε κατ' ἡμέραν τὴν ἀφαισιν τῶν ἀμαρτιῶν ὅπῃ ἐδύνητο νὰ πράξῃ, με αὐτὰ
τὰ λόγια· „ὁ Κύριος ἡμῶν Γησῷ Χριστῷ ὁ Υἱὸς με συγχωρήσει σοι, καὶ
„ ἐγὼ τῇ ἔξοσῃ αὐτῷ συγχωρῶ σοι πάσας τὰς ἀνομίας σε, καὶ τιμωρίας,
„ ἐν ὀνόματι τῷ Πατρὸς, καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματος. Ὅτι ἡ
Ἀγία Παρθένος τὸν εἶχε προσέτι ὑποσχεθῆ νὰ διαυδενταῖσθῃ, καὶ νὰ ὑπε-
ρασπιθῇ τὴν Ἐταρείααν τῶν Γησιῖτων, λέγωντάς τον. Ἐχθροὶ ἐσόμεθα
τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν· καὶ ὅτι ὁ διάβολος μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ὄντος, ἐπειρά-
ξεν αὐτὸν ἐν σχήματι γυναικός, καὶ ἐπαράκλινε νὰ αἰδοιανθῇ μέσα τε, με
τὴν ἀδειαν τῷ Θεῷ, τὰς ἀρχὰς ἐκείνων τῶν φυσικῶν ἀποτελεσμάτων, ὅπῃ
συμβαίνουσιν εἰς ὁμοίαις περιστασις, εἰς τὰς ὁποίας αὐταὶ αἱ αἰδιήσεις εἶναι
ἐκέσῃσι, καὶ διευθυνόμενα εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ τὴν αἰσχροτήτα, ὅτι αὐταὶ
αἱ ἀρχαὶ (ἦτον τότε 72. ἐτῶν) τὸν εἶχον εἰς τὴν ἀρχὴν προξενήσει πολὺν
κόπον, φοβέμενος μήπως ὁ διάβολος εἶναι εἰς τὸ μέσον, ἀλλὰ τῷ ἀπεκαλύφ-
θη ἐξ ὕψους, πῶς δὲν ἦτον ἀμαρτία εἰς τῆτο, διότι αἱ κινήσεις τε δὲν ἐπρόηθ-
χοντο ἀπὸ τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα μιᾶς ταραχῆς ἀκνοσίς, διὰ τῆς ὁποίας
μάλις αἶχε γίνῃ τόσοσ ἀγιος, ὅσον καὶ με τὴν προσευχὴν.

§. 14. Εὐρισκόμενα τότε ἐν φυλακῇ ὅταν ἐξετάζετο ἡ ὑπόθεσις τε,
ἐφανέρωσε πῶς ἔκαμε πολλὰ θαῦματα. Ἰάτρευσα λέγει με τὴν βοήθειαν
τῶν προσευχῶν με ἀνθρώπος εἰς θάνατον ἀρρώστῃς, με τὸ αὐτὸ μέσον
ἠσφάλισα καλὰς διαδοχὰς καὶ κληρονόμους εἰς πολλὰς φαμίλιας. Εἰς με-
ταξὺ τῶν λοιπῶν ὑποσχεθεὶς νὰ μοὶ δώσῃ ἑξακοσίας μιλλεῖς διὰ τὴν Πα-
ναγίαν τῶν Ἀποστολῶν, ἀπέλαυσε ἀπὸ τὴν ῥηθείσαν Παναγίαν, τὸν ἐπι-
θυμητὸν κληρονόμον, ἀλλ' εὐρισκόμενος εἰς κίνδυνον θανάτου αὐτὸς ὁ κληρο-
νόμος, διατὶ δὲν εἶχεν ἐντελῶς πληρωθῆ ἡ ῥηθείσα ποσότης, ἐπρόσθεξε τὸ
ἴδιον ὑποκείμενον εἰς τὰς προσευχὰς με, καὶ ἠλευθερώθη τὸ παιδίον
τῷ κινδύνῳ. Ἐνας γέρον κριτῆς ἐπεθυμῶσε νὰ ἔχῃ ἕνα παιδί, ἠλθε νὰ
με

μέ εὐρη καὶ τὸν ἕκαμα νὰ τὸ λάβῃ εἰς ἑνέα μῆνας, ἀλλ' ἡ γλωσσαλγία ἐνοινολόγησε πῶς εἶναι ἕτερον.

§. 15. Πρὸς τὰ τέλη τῆς ἀποφάσεως ὅτῃ ἔμελλε νὰ γίνῃ κατ' αὐτῆ, λέγει ὅτι ἤκουσε ταραχὴν παράδοξον τοπίων διὰ τὸν θάνατον ἐνὸς στρατηγῆ, αὐτὸς ἐνόμισε πῶς ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς. Ὁθεν ζητεῖ νὰ παρηρησιασῶσιν οἱ Κριταὶ τε, καὶ τὸς λέγει πῶς ὁ Θεὸς τὸν ἐπρόσβαξε νὰ φανερώσῃ ὅτι δὲν εἶναι ὑποκριτὴς, ὡς οἱ ἐχθροὶ τε ἔλεγον· διότι ὁ θάνατος τῆ βασιλείας τῆ ἐφανερῶδη ἐξ ὕψους, καὶ εἶδεν ὄπτασίαν μετὸν νεύτε περὶ τῶν βασιάνων, εἰς τὰ ὅποια ἦτον καταδικασμένη ἡ ψυχὴ τῆ βασιλείας, καὶ τῶν ἐλεγμῶν ὅτῃ τὸν ἐγίνοντο εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, διατὶ κατεδίωξε καὶ ἠφάνισε τῆς Μοναχίας τὰ τάγματός τε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ΄.

Περὶ Ἑτέρων Αἰρετικῶν Πελαγικῶν ἐκ τῆς Ἐταιρίας
τῆ Γ' ἡσθ.

§. 1.

Εἰς τὸ βιβλίον β΄. κεφ. θ. Διςαγμ. 8. εἰχ. 47. λέγει ὁ Λέσσιος. Πιθανὸν ὅτι δύναται τις νὰ φονεύσῃ ἐκείνον ὅτῃ μετ' εὐδομαρτυρίας ἐτοιμάζεται νὰ τὸν ἐγκαλέσῃ ψευδῶς εἰς τὸ κριτήριον, κινδυνεύων τοιστοτρόπως ἢ νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν τε, ἢ τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπάρχοντα. Ἄν ἓνας Γερεὺς κτυπήσῃ ἐπὶ τῆς Ἀγίας Τραπέζης ἱερεργῶν δύναται νὰ ἀφήσῃ τὴν ἱερεργίαν, καὶ νὰ θυσιάσῃ τὸν ἀντίπαλον, καὶ ὑπερον νὰ ἐξακολοθήσῃ τὴν ἱερεργίαν. Ἐγχειρ. περὶ δικαιοσύνης καὶ δικαιωμάτων. Εἰς τὸν Διςαγ. ΙΒ΄. Ἀρθ. 77. συγχωρεῖ τὸν φόνον καὶ διὰ τὴν παραμικρὰν ὕβριν· καὶ διςαγ. ΙΒ΄. Ἀρθ. 8. λέγει, ἂν ὁ κλέπτης φύγῃ καὶ τὸν ἀκολοθήσῃ καὶ τὸν φθάσῃ ἡμ- πορεῖ νὰ τὸν κτυπήσῃ τόσον ἕως νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἰκανοποίησιν· καὶ ἂν εἰς τὸν θυμὸν τε δὲν ἐδύνετο νὰ μετριάσῃ τὰ ὅρια τῆς μετρίότητος, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ ἓνα σκοπὸν ἐσωτερικόν νὰ μὴ διευδύνῃ τὰ κτυπήματά τε δι' ἐκδίκησιν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἀτιμασμένην ὑπόληψιν τε, καὶ τότε ἔτε παντελῶς ἀμαρτάνει. Ὅμως ἂν συκοφαντήσῃ τινὰς ἐνώπιον ἡγεμόνων καὶ μεγιστάνων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τοιαύτην ἀτιμίαν, δύναται καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἰνα ἓνα βιβλίον, λέγεται Γερά Γραφή, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ὅτι πᾶσαι αἱ περιεχόμεναι λέξεις νὰ ὑπαγορεύθωσιν παρὰ τῆ Ἀγίας Πνεύματος· δὲν εἶναι ἀναγκαῖον πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι, οἱ σο-
χασμοὶ

Λέσσιος.

Χασμοὶ νὰ εἶναι ἀμέσως ἐμπνευσμένα τῷ συγγραφεὶ δια τῆ Πνεύματος τῆ Θεῶ, καὶ κανένα βιβλίον, ὡς τὸ δεύτερον τῶν Μακκαβαίων γεγραμμένον ἀπὸ ἀνθρώπων ἀγχινοῖαν δύναται νὰ γίνῃ Ἁγία Γραφή, ἂν τὸ Ἁγίου Πνεῦμα μαρτυρῇ, ὕπερον δὲν περιέχει τίποτε ψευδές. Ὅτι οἱ Ἁγιοὶ τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ὁ Κύριος Θεὸς εἰς τὴν Ὀμιλίαν τῆς μεταχειρισθῆσαν δυσνοήτης λέξεις, καὶ συσολὰς νοός.

Ε'σκοβάρ.

§. 2. Ε'δόξαζεν ὁ Γ'ισαίτης Ε'σκοβάρ ὅτι ὁ σκοπὸς εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις δὲν εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς δόξαν, λατρείαν καὶ τιμὴν τῆ Θεῶ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀνικίτως δύναται νὰ ἀγνοῇ τὸ χρέος τῆ φυσικῆ νόμου, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ψευρατῆσῃ, νὰ φονεύσῃ, νὰ κλέψῃ, νὰ μοιχεύσῃ κτλ. Καὶ ἢμπορεῖ ἔτι ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀγνοῇ ὅ,τι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ, νὰ λατρεύῃ, νὰ ὑπηρετῇ τὸν Θεόν, νὰ σέβεται τὰς γονεῖς, καὶ νὰ εὐεργετῇ πάντας. Ὅς με τοιαύτην ἀγνοίαν φονεύσῃ τὸν πατέρα τῆ, τὸν βασιλέα τῆ, ἢ ἢδελο μοιχεύσῃ, καὶ κάδε εἶδος ἀκαρδάτε πράξῃ, ἢ ἐκ φυσικῆς ἀκρασίας, ἢ καμμίαν θανάσιμον ἀμαρτίαν. . . . Ε'τι νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος τοιαύτην ἀγνοίαν τῆ φυσικῆ νόμου, τῆς ὑπαρξείας ἐνὸς ἀνωτάτη ὄντος, τῆ χρέος νὰ κάμνῃ τὸ καλόν, τὸ νὰ μὴ κάμνῃ κακόν, εἶναι μία ξεχωριστὴ χάρις, καὶ ἔλεος τῆ Κυρία Θεῶ· διότι ὅς τοιοτρόπως ἀγνοῖ τὸν Θεόν καὶ φυσικὸν νόμον, εὐρίσκεται εἰς μίαν εὐτυχεσάτην ἀδυναμίαν τῆ ἀμαρτάνειν. Ὡς ὁ ἄθεος, ὁ πολυθεός καὶ ἄσωτος ἀμαθής, πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς καλιτέραν κατάστασιν νὰ σωθῆν, πᾶρεξ ὁ καλὸς Χριστιανός, διότι πάντες αὐτοὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν εὐδαίμονα ἀδυναμίαν τῆ ἀμαρτάνειν, καὶ ἀμαρτάνει μόνον ἀμαρτίαν θεολογικὴν πράτων. Ὅς θανάτωσῃ τινὰ ἐκσῶσις, γνωρίζωντας ὅτι πράττει κακὰ, μὴ πισεύωντας πῶς αὐτὸ τὸ κακόν εἶναι μικρόν, δὲν ἀμαρτάνει θανασίμως, ἀλλ' ἀφαισίμως. Ὁ ἰξεύρων καὶ γνωσκων ὅτι πράττωντας τί, ὡς νὰ σκοτώσῃ τινὰ εἶναι ἀμαρτία θανάσιμος, δὲν ἀμαρτάνει προσάζωντας ἔτερον νὰ τὸν σκοτώσῃ, μὴ σοχαζόμενος ὅτι τὸ νὰ προσάξῃ ἄλλον εἶναι ἀμαρτία.

Ὅς ἐνόμιζεν ὅτι ἀξιεράσον ἔργον πράττει, ἀγκαλὰ καὶ καθ' αὐτὸ κακώτατος, αὐτὸς πράττωντας το, δικαίως πράττει. Ὅθεν ἢ ἐκσῶσις σφραγῆ, εἶναι ἕνα χριστιανικὸν ἔργον, καὶ ἄξιον ἀνταμοιβῆς, καὶ τὸ ἐκσῶσιον μίσος κατὰ τῆ Θεῶ, ὡς ἀκσῶσις, εἶναι ἄξιον ἀνταμοιβῆς. Ὅτι ἢ δόξα ἢ πλέον ποταποτέρα καὶ συγκαταβατικωτέρα πρὸς τὸν ἀμαρταλόν εἶναι ἢ καλιτέρα, βεβαιοτέρα, ἀσφαλετέρα, καὶ εὐκολοπρακτέα. Ὅτι αἱ τῆ νοός συσολὰ, αἱ ἀπατηλαὶ λέξεις ἐπιταυτῆ ἔγιναν, καὶ ἐφευρέθησαν διὰ νὰ ἀπατησωμεν ἐκείνας ὅπῃ θέλομεν, καὶ νὰ τῆς πλανήσωμεν, διὸ εἰς τὰς περιστάσεις νὰ τὰς μεταχειρισόμεθα. Δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτὰς τὰς συσολὰς τῆ νοός, καὶ ἀπατηλαὶ λέξεις, χωρὶς καμμίαν ἀμαρτίαν, ὅσάνκις κρέμεται ἢ τιμὴ μας, ἢ τὸ ὄφελός μας, ἢ θέλομεν νὰ εὐφρανθῶμεν περιπαίζοντες τινὰ. Ὅτι εἶναι συγχωρημένα εἰς τὰς συναναστροφάς, εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ εἰς τὰ κριτήρια, εἰς τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὸ μυήριον τῆς μετανοίας εἶναι ἀρμόδια.

τατα. Ὅτι νὰ ἀπατήσῃ τινὰς τοιοῦτότρόπως τὸν πλησίον τῆ, καὶ νὰ τὸν εὐγάλη τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πάλιν με αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ βλασφημῇ τὸν Θεόν, εἶναι αρεταί. Ὅτι δὲν εἶναι τινὰς ὑπόχρεως, ἕτε δια θείας ἐξουσίας, ἕτε δια κανένα δικαίον νὰ κάμῃ μετάνοιαν εἰς τῆτον τὸν κόσμον, καὶ πιθανόν ἕτε δια κανένα δικαίον νὰ κάμῃ ἀποβίβλωσι τὰς μετάνοιας, ὅπῃ τὲς ἐπιφορ- ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἤμπορῶν νὰ ἀποβίβλωσι τὰς μετάνοιας, διότι δὲν εἶναι εἰμὴ διὰ συμ- τῶνυσιν ἂν καὶ δια μεγαλώτατα ἁμαρτήματα, διότι δὲν εἶναι εἰμὴ διὰ συμ- βολῆν, καὶ διατὶ εἶναι δίκαιον νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν συγχώρησιν. Ἀρκεὶ μό- νον νὰ μισήσῃ τὴν ἁμαρτίαν τῆ ἐν καρδίῳ. Ὅτι ὅστις ἰξουρεὶ τὴν τέχνην νὰ ἀπατῇ τὸν πλησίον, καὶ με τρόπον νὰ βλασφημῇ τὸν Θεόν, δὲν θέλει ἁμαρτάνει ἢ βλασφημῶν τὸν Θεόν, ἢ ἀπατῶν τὸν πλησίον· ἢ ἁμαρτία ὑφί- ζεται νὰ ἀγνοῇ τινὰς τοιαύτην τέχνην.

§. 3. Ὅτι τὸ ὄφελος τῆ ἰδίῃ μας κέρδης, δύναται νὰ εἶναι αἰτία νὰ τεχνευθῶμεν, καὶ νὰ ἐκτελέσωμεν τὸν θάνατον τινός. Ὅταν εἶναι ὠφέλι- μον εἰς τὴν ὑγίειαν τῆ σώματος μας, εἰς τὴν τιμὴν μας, καὶ ὑπάρχοντά μας, ἤμπορεὶ τινὰς νὰ ψευματίσῃ, καὶ διὰ νὰ τὸ ἀπολαύσῃ χρειάζεται νὰ με- ταχειρισθῇ ἀμφιβολίας τῆ νοῦς ὅπῃ νὰ κρύπτῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἔργων ὡς πρὸς τὰ ἀπερασμένα, καὶ νὰ ἤμπορῶν νὰ ἐξηγηθῶν εἰς τρόπον ὅπῃ ἠθελε φανῇ ἀρμοδιώτερον διὰ τὸ μέλλον. Ἄν τυχῇ καμμία τιμημένη ἀλήθεια, νὰ κρύψῃ τὴν ἀλήθειαν, πᾶρ. χάρ. ἵνα φυλάξῃς τὴν ὑγίειαν σε, τὴν τιμὴν σε, τὰ ὑπάρχοντά σε, τὸν ἑαυτὸν σε, ἢ καὶ ὅσα ἀνήκωσιν εἰς ἐσέ, καθὼς ἔτι ἂν σε εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἀρνηθῇς τὴν αὐτὴν ἀλήθειαν. Εἰς ἐκείνον ὅπῃ ἀδίκως τὴν ζητῇ, δὲν ἁμαρτάνει, ἀρνήμενος τὴν ἀλήθειαν· τὸ αὐτὸ ἐνοητέον ὁμνύωντας ἀμφιβολικῶς διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Ἰ'δε Μακταβ. Σύγγραμ. Τ. Γ'. Ε' γχειρ. 14. Λογοτρ. Α'. συμ. 4. ἀρῖθ. 4.

§. 4. Ὅτι ἐδύνητο ὁ ἄνθρωπος νὰ πλασθῇ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν ἁμαρ- τίαν τῆ Ἀδάμ, υποκείμενος τῇ ἀγνοίᾳ καὶ ἐπιθυμίᾳ, εἰς ὅλας τὰς ταλαι- πωρίας ταύτης τῆς ζωῆς, καὶ εἰς τὸ τέλος ὅπῃ εἶναι ὁ θάνατος. Ὁ Θεὸς ὁ παρίας ταύτης τῆς ζωῆς, καὶ εἰς τὸ τέλος ὅπῃ εἶναι ὁ θάνατος. Ὁ Θεὸς ὁ θάνατος καὶ αἱ ταλαιπωρίαι ἦλθον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὄχι ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν. Λογοτρ. περὶ καταστάσεως τῆς καθαρῆς φύσεως Ζήτ. Α'. Ὅτι ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία, ἐκ ἑτερον εἰμὴ ἢ ὑπέρησις τῆς θείας χάριτος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἔχι ἢ ἀρχὴ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ἢ αἰτία τῆς ἁμαρτίας, ἕτε ἢ ἀρχὴ τῆ θανάτου. σελ. 283. Τὸ αὐτὸ ἐδόξαζε καὶ ὁ Μαλδονάτης.

§. 5. Ὁ Γησαίτης Σαρῆξ ἔλεγεν ὅτι εὐκολα διαλύεται ἡ ἀνδίασις τῶν λεγόντων τὸν Χριστιανὸν μὴ εἶναι πάντοτε ὑπόχρεων νὰ πράττῃ ὡς Χριστιανός· ὅθεν δύναται τινὰς νὰ εἰπῇ ἐξ ἴσῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ πράττῃ πάντοτε ὡς ἄνθρωπος· ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ εἶναι πῶς ὁ Χριστιανός δὲν φέρει πάντοτε καὶ παντῆ τὸ πρόσωπον τῆ Χριστιανῆ. Ἐξ ἐναντίας ὁ ἄνθρωπος φέρει παντῆ τὸ πρόσωπον τῆ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι Χριστιανός, εἰμὴ κατὰ τύχην, ἀλλ' εἶναι ὅσιωδῶς ἄνθρωπος.

Μακταβί-
λης.Ἀντώνιος
Καζάνης.

Σαρῆξ.

Μηνιέρως
Πεζιώ.

§. 6. Ἀμφω ἐδόξαζον ὅτι οἱ ἐντελεῖς καὶ σωσοὶ ἀμαρτωλοὶ δὲν ἔχον καμμίαν εἰδησιν τῆ κακῆ, δὲν ἀμαρτάνουσιν εἰς ἐκείνας τὰς πράξεις ὅπῃ μετέχουσι περισσότερο τῆ ζωῆ ἢ τῆ ἀνθρώπου· διότι ἀνευ τῆς ἐλευθερίας, ἐκ ἔσιν ἀμαρτία, καὶ ἵνα ἔχη τινὰς τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀποφύγη τὴν ἀμαρτίαν, πρέπει νὰ γνωρίζη καλὸν καὶ πονηρὸν εἰς τὸ προβαλλόμενον ὑποκείμενον.

Γριφέτιος.

§. 7. Εἰς τὸ Χριστιανικὸν ἔτος μηνὶ Γ' αὐγ. σελ. 50. λέγει ὁ Γ' ησῳίτης Γριφέτιος ταῦτα. Ὅτι ἔσιν δοξάζεται, δοξάζεται ἐν Κυρίῳ . . . . καὶ τί ἔχομεν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἡμποροῦμεν νὰ ἔχομεν ὅπῃ νὰ μὴν εἶναι ἓνα δῶρον τῆ θεῶ, προτέρημα φύσεως, τύχης; πάντα ἀπὸ αὐτὸν ἔρχονται, καὶ ἐπομένως πάντα εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ἀναφέρονται . . . . αἱ ἴδιαι ἀρεταὶ μας εἶναι κατὰ τι, ἀληθινὰ δῶρα τῆς χάριτος . . . . αἱ ἴδιαι ἀρεταὶ μας εἶναι κατὰ τι δῶρα τῆ θεῶ . . . . Ὅτι ἡ χάρις τοῖς πᾶσιν ἐδόθη, καὶ δὲν ἔχει τὴν ἐνεργεσίαν τῆς ἐμῆ ὅταν ἡμεῖς ζήρομεν νὰ τῆς εἶμεθα πιστοί, καὶ δὲν ἔχει ἐνεργεσίαν, ἂν δὲν εὖρη παρ' ἡμῖν ἡμερον καρδίαν. Ὅταν ὁ Γ' ησῳς Χριστὸς εἶπεν, ἔλθετε πρὸς με ὑμεῖς πάντες, δὲν ἔξαιρεί τινὰ· πάντες λοιπὸν ἔχουσι τὴν χάριν τὴν ἀναγκαίαν διὰ νὰ τὸν ζητήσωσι . . . . Ἡ χάρις τῆ σωτῆρος ἐφάνη πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῆτο πρέπει νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην μας, ἀποβάλλοντες ἐκείνας τὰς ἀπελπιστικὰς ἐννοίας, ὅπῃ διωρίζουσιν εἰς ἓνα μικρὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ἐκλεκτῶν, τὴν ἀπειρον ἀγάπην τῆ Γ' ησῳ Χριστῶ . . . . βοήθησέ με, (λέγει ὁ Γριφέτιος) καὶ θέλει σὲ ἀκολουθήσω, ἦγεν δόξομοι τὴν δύναμιν, καὶ ἐγὼ θέλει λάβω τὴν θέλησιν . . . . (εἰς ἑτέραν προσευχὴν ἔλεγε) Ἀν σὺ μοὶ δώσης τὴν συνδρομὴν τῆς χάριτός σε, θέλει δυναθῶ νὰ κυριεύσω ἐκεῖνα τὰ πάθη τῶν ὁποίων εἶμαι σκλάβος. Ἐν μηνὶ δὲ Δεκεμβ. σελ. 336. καὶ Γ' αὐγ. σελ. 148. λέγει, βεβαιωθεῖτε ἐσεῖς ὅποιοι καὶ ἂν εἶδε, δίκαιοι καὶ ἀμαρτωλοὶ, ὁ Κύριος θεὸς σᾶς ἐκτείνει τὴν χεῖρα, ἐνωθεῖτε με αὐτὸν, καὶ θέλει εἶδε νικηταί· ἡ τύχη σας θέλει πάντοτε κρέμεται ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνην σας. Ζήσετε εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνετε ἄξιοι νὰ σᾶς βάλουν οἱ Ἄγγελοι εἰς φύλαξιν, εἰς ἐκεῖνα τὰ σκευὴ τῆς δόξης, ὅπῃ θέλει βάλουν τὰς ἐκλεκτὰς τῆ θεῶ . . . . Ομίλησε Κύριε καὶ ἂν εἶμαι ἡμερος εἰς τὴν φωνὴν σε, θέλει ἰατρευθῶ ἀπὸ τὰς ἀρρώστιας με. Μαρτ. κελ. 397. δὲν ἐνεργεῖ ὁ θεὸς εἰς τὰς ψυχὰς μας με ἐκείνην τὴν ἰσχυρὰν δύναμιν ὅπῃ ἐνεργεῖ εἰς τὰ σώματα μας.

Πιρώτιος.

§. 8. Διδάσκει ὁ Πιρώτιος Γ' ησῳίτης, ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ συγχωρῇ τὸν μετανοῶντα, ἂν καὶ ὑποδέτῃ ὅτι θέλει ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὴν ἀμαρτίαν· καὶ ὅταν ὁ μετανοῶν ἤθελε κρίνη ὅτι ἴσως νὰ ξαναπέσῃ πάλιν εὐδὺς εἰς τὴν ἀμαρτίαν τε, πάλιν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ λάβῃ τὴν συγχωρήσιν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μισήσῃ τὴν ἀμαρτίαν τε ἐν καρδίᾳ τῆς συγχωρήσεως. Ὁ αὐτὸς λέγει· ἂν οἱ ἀμαρτωλοὶ οἱ ἐντελεῖς καὶ τετελειωμένοι ἐν πᾶσι, δὲν αἰθάνονται κέντρον τῆς συνειδήσεως ὅταν βλασφημῶν, καὶ παραδίδονται εἰς πᾶσαν ἀτέλειαν καὶ φαυλότητα, ἂν δὲν ἔχον καμμίαν γνῶσιν τῆ κα-

κᾶ ὅτᾳ κάμνῃν, ἐγὼ λέγω μὲ ὅλῃς τῆς θεολόγῃς, πῶς δὲν ἀμαρτάνῃσιν εἰς ἐκείνας τὰς πράξεις, αἱ ὅσαι περισοτότερον εἶναι ὡς τῷ ζῶν, πάρεξ γνωστικαί, διότι ἀμαρτία δὲν εἶναι ἐκεῖ ὅτᾳ δὲν εἶναι ἐλευθερία, καὶ διὰ τὴν ἔχῃ τινὰς ἐλευθερίαν ἵνα φύγῃ τὴν ἀμαρτίαν, χρειάζεται να γνωρίζῃ τὸ καλόν, καὶ τὸ ποιητόν τῷ προβαλθέντος ἐγγῆ.

§. 9. Εἰς τὸ ἐγχειρίδιον περὶ Ἀρετῆς, διακρίσει Α΄. κεφ. Β΄. διδάσκει ὁ Γ΄ησιῆς Σιμωνίδης ὅτι, ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάξει να τὸν ἀγαπῶμεν, ὅσον να μὴ τὸν μισῶμεν, καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ὑπόχρεοι να τὸν ἀγαπῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, ἄτε εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των, ἡθικῆς ἢ λογικῆς.

§. 10. Ἡ Χριστιανικὴ Θεησκεία, λέγει ὁ Ὠνοράτος εἰς τὴν Θεολογ. Θεσίῃ τῷ 1693. Γ΄αν. δὲν εἶναι σαφῶς ἀληθῆς· δὲν εἶναι σαφῆς να ὑπάρχῃ νῦν καμμία ἀληθῆς Θεησκεία. Ὁ δὲ Πάρεκρος ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Θεησκεία εἰς σαφῶς να πισευθῆ, ἀλλ΄ ἔ σαφῶς να πισεύεται, διὸ λέγομεν ὅτι ἔ σαφῶς ἀληθῆς ὑπαρχειν ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθῆς ὑπερφυσικὴ Θεησκεία. Ὁ ρηθῆς Ὠνοράτος λέγει ἔτι, δὲν εἶναι φανερόν πῶς οἱ χρησιμοὶ τῶν Προφητῶν να ἐγράφθησαν διὰ θείας ἐμπνεύσεως, διότι, τί ἡθελες μὲ ἀποκριθῆ, ἂν σὲ ἀρηθῶ, ὅτι αἱ προφητεῖαι τῆς να εἶναι ἀληθεῖς προφητεῖαι, σὲ ἀποδείχνω ὅτι συμπερασμοὶ μόνον ἦσαν.

§. 11. Ὅχι μόνον ὁ ζῆλος καὶ τὸ μῖσος ἀνάπτῃσι τὴν ψυχὴν εἰς ἐγκλήματα βαρῆα, ἀλλὰ τὸ πάθος παρακινεῖ πολλὰκις τῆς Ἀγίης να ὀμιλήσῃσι πολλὰ μακρὰν τῆς ἀληθείας· τοιαύτη ὅμως ἀδυναμία δὲν εἶναι τόσον ἐγκληματικὴ, ἢ ὑπαίτιος, ὥστε να μὴ τὴν ὑποφέρει ὁ Θεὸς εἰς τὰς ἱερεῖς συγγραφῆς, τῆς ὁποῖας ἐρμηνεύει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ ἡ Ἐκκλησία κανονικῶς ὀνομάζει. Γ΄δε Καλβ. Ἐξολοθ. κεφ Ζ΄. καὶ σελ. 174. 209. τῶν διακρίσεων Λοβανῆς καὶ Δβαιν. Ἐ΄τι λέγει, ὅτι ὁ Ἥλιος τῷ ἐποίησ τὰς ἀρετὰς καὶ δόξαν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μᾶς ἐπεγράψεν εἰς τόσας λέξεις μεγαλοπρεπεῖς, ἦν ἄνθρωπος αὐστηρὸς καὶ ἀκαμπτος. Ὅτι ὁ Ἅγιος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ρωμ. Ἐπιστολ. ἔδωκεν ἄματα τῷ Καλβίνῳ να ὑπερασπιδῆ τὴν ἀρεσίῃ τῆ, καὶ να πολεμήσῃ τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν.

§. 12. Δὲν εἶναι βέβαιον πῶς τὸ Εὐαγγέλιον να εἶναι Ἀγία Γραφή, ἄτε να εἶναι τὸ ἴδιον Εὐαγγέλιον ὅτᾳ ὁ Γ΄ησιῆς Χριστὸς ἐδίδαξε τὰς Ἀποστόλους, ἄτε να εἶναι τὸ ἴδιον παντελῶς ἄρθρον Πίστεως. Τὸ Εὐαγγέλιον ἴσως να λῆς τῆ, τῆτο δὲν εἶναι παντελῶς ἄρθρον Πίστεως. Τὸ Εὐαγγέλιον ἴσως να ὑπέφερε μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις εἰς τὸ διάστημα τῶν 13. αἰώνων ὅτᾳ ὁ Χριστὸς τὸ ἐκήρυξε. Τίς ἄρα εἶπεν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἐφθάρθη, καὶ εἶναι τὸ ἴδιον ὅτᾳ ὁ Γ΄ησιῆς Χριστὸς ἐδίδαξε καὶ ἔμεινε πάντοτε καθαρὸν καὶ ὁλόκληρον μὲ ὅλῃς τὰς μεταβολὰς ὅτᾳ ἐσυναίβηκαν; Τίς δύναται να ἀποδείξῃ παρ. χάρ. ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον τῷ Ἀγίῳ Ματθαίῳ εἶναι ἀληθῶς θεία Γραφή; . . ἢ ἔπρεπε να ἔχῃ τινὰς τὸ πρωτότυπον τὸ Ἐβραϊκὸν γεγραμμένον παρ΄ αὐτῆ, καὶ να συγκριθῆ με τὴν μετάφρασιν· καὶ πῶς εἶναι αὐτὸ τὸ πρωτότυπον; Πρέπει λοιπὸν τινὰς να συμπεράνῃ ὅτι δὲν εἶναι ἄρ-

Σιμωνίδης.

Ὠνοράτος.

Πάρεκρος.

Α΄δακ.

Τερθενίδης.

θρον πίστεως, πῶς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ εἶναι τὸ ἀληθές Εὐαγγέλιον ἴδε Νεαρῶς Ἐκκλησιασ. 1730. Γ' βλ. 9.

Λάμψ.

§. 13. Ὁ Ἰησῴτης Λάμψ λέγει, ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν θεῖον Λόγον νὰ σφάλλῃ ἢ νὰ εἰπῇ πρᾶγμα ψευδές καθ' αὐτὸ, διὰ τὴν φύσιν ὅπῃ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Λόγον, καθὼς δὲν ἀντίκειται εἰς αὐτὸν νὰ ἔλαβε μίαν φύσιν παθητικὴν, ἐν ἣ ἔβασανίθη καὶ ἐμπαύχθη, καὶ ἀπέθανε, καὶ καθὼς δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν Λόγον τὸ νὰ σφάλλῃ καὶ νὰ ψεύδεται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν. Ὅτι ὁ θεῖος Λόγος ἐδύνητο νὰ λάβῃ μίαν φύσιν, ὅπῃ νὰ εἶναι τρελλή, ἢ νὰ συγχαρήσῃ νὰ γίνῃ τρελλή, ἀφ' ἧ τὴν ἔλαβε. Καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ὁ θεῖος Λόγος ἐδυνήθη νὰ λάβῃ μίαν φύσιν δεκτικὴν σφαλμάτων. Ὅτι ὁ Λόγος ἐδύνητο νὰ λάβῃ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν τὴν ἐλαττωματικὴν, ἐδύνητο νὰ λάβῃ καὶ τὰς ἐλαττωματικὰς ἀμαρτίας ὅπῃ ἦν εἰς αὐτὴν. Ὅθεν τοιοτρόπως ἐδύνητο νὰ ἀποθάνῃ καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῆς ἀνθρώπουτος. Διατρ. Β'. ἀρ. 42. Λογοτ. 5. διατρ. 5. ἀρ. 137. Ὅτι ὁ Ἰησῶς Χριστός, καθ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἐδύνητο νὰ ὑπόκηται εἰς τὴν πρόσκαιρον ποιὴν ἀξίαν τῆς ἀμαρτίας, ἀλλ' ἐχὶ τῆς αἰωνίης. Λογοτ. 24. Διατρ. 2. Ἀρ. 56. 57.

Ριγινάλλος

§. 14. Ἄν ὑπαντήσω, ἔλεγε, τινὰ ὅπῃ πιγῶσαι εἰς τὸ κριτήριον, ἵνα μὲ ἐγκαλέσῃ ψευδῶς, διὰ τὸ ὅποιον ἦθελε καταδικασθῆ εἰς θάνατον, ἕτε εἶναι διὰ λόγους καταφύγιον, ἕτε ἔχω ἄλλον τινὰ τρόπον νὰ φύγω, νομίμως δύναμαι νὰ τὸν σκοτώσω, ὡς ἀδικῶς ἐρμήσαντα κατὰ τῆς ζωῆς μου· διότι ποία διαφορὰ ἂν χάσω τὴν ζωὴν μου ἀπὸ τὰς χεῖρας τε, ἢ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶ θεῶν; Τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ Τανέρως Ἰησῴτης εἰς τὸ Ἐγχειρίδ. Γ'. Διατρ. 8. 9. 8. Ἀρ. 33. καὶ Τόμ. Β'. Διατρ. 4. 9. 8. Ἀρ. 78. λέγει, δύναται τινὰς νὰ σκοτώσῃ ἕνα κλέπτην, καὶ διὰ ἕνα φλωρί, ἢ καὶ ὀλιγότερον.

Β' ρ' α'.

§. 15. Ὅτι ἔξеси νὰ φονεύσῃ τινὰς ἐκεῖνον ὅπῃ μᾶς ἀτιμᾶ, κατὰ δύο ὁμοίως τρόπους, πρῶτον νὰ συμβελεύσωμεν τὸν συκοφάντην ἵνα ἀπέχη, καὶ δεύτερον νὰ μὴ τὸν φονεύσωμεν φανερά, ἂν δὲν ὑπάκησῃ, ἀλλὰ κρυφίως διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸ σκάνδαλον. Ὁ αὐτὸς συγχαρῆ τὸ ἀπόβαλμα τῶν ἐν γαστρὶ ἔχουσῶν, καὶ ἐρωτῶν εἰ ἔξеси, ἀποκρίνεται· ἂν τὸ ἔμβρουον δὲν εἶναι ἀκόμῃ ἐμψυχωμένον, καὶ αὐτὴ εὗρισκετο εἰς κίνδυνον θανάτου, δύναται μόνῃ τῆς νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, μετὰ διαφορὰ πιότῃ ὅπῃ νὰ ἐνεργῆν εἰς τὸ ἔμβρουον καταξέσχίζωντας, καὶ ἀδιαζωντας· εἰδὲ ἐμψυχωμένον, τότε ἄς λάβῃ ἰατρικὰ ἵνα ἰατρευθῇ, χωρὶς νὰ ἐγνωσθῇ ἂν βλάπτῃ ἢ δὲν βλάπτῃ τὸ ἔμβρουον. Ὁ αὐτὸς ἐδίδασκε καὶ τὴν βασιλοκτονίαν.

Λορτιέρας.

§. 16. Ἐδίδασκεν ὅτι, μετὰ τὸ νὰ εἶναι συγχαρημένον νὰ σκοτώσῃ τινὰς ἕνα ὅπῃ ἀδικῶς ἐρμεί ἐναντίον μας, καὶ τῆτο συγχαρημένον εἶναι, τὸσον τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς, ὅσον καὶ τοῖς μοναχοῖς, ὅσον καὶ εἰς κάθε ἄλλον· καὶ τῆτο νοιτέον διὰ κάθε πρῶτος ὅπῃ ἦθελε νὰ μᾶς ἐνοχλήσῃ ἢ μᾶς ἔσῃνε παγίδας· ἐπ' τῆτο ἔπειτα ὅτι ἡ μονομαχία εἶναι συγχαρημένη. Ὅταν δὲν ἦμπο-

ἢ πορὲι νὰ ἀποφύγη τινὰς τὸν κίνδυνον· ἔτε χρέος εἶναι νὰ φυγή τινὰς ὅταν προξενεῖ ἐνόχλησιν, καὶ ζημίαν εἰς τὴν τιμὴν μας ἢ φυγή· καὶ εἶναι πιθανώτερον νὰ σκοτώσῃ τινὰς ἕνα ἄδῶον, ὅταν μᾶς ὠφελεῖ νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν. Ἄν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὰς ἡγεμόνας νὰ κάμνῃ πόλεμον, ἀγχαλὰ καὶ μὴ πολεμάμενοι, διὰ νὰ διατηρῶσι τὰς ἐπαρχίας των, διατὶ νὰ μὴν εἶναι παρομοίως νόμιμον εἰς τὰς ιδιώτας καὶ ἀπλῆς, νὰ θανατώσων ἐκείνων ὅπῃ τὰς ἐράπησεν, ἂν εὐδύς δὲν φύγη, ἢ μετανοῶν δὲν ζητήσῃ συμπάθειον;

Σ. 17. Εἰς τὸ ἐγχειρίδιον περὶ δικαιοσύνης καὶ δικαιωμάτων λέγει βιβλ. Β΄. κεφ. 1. Λογοτρ. 17. Ἀρ. 404. Ἡ συκοφαντία ὅταν μεταχειρίζεται ἐναντίον ἐνὸς συκοφάντε, ἀγχαλὰ καὶ ψευδῆς, δὲν εἶναι παντελῶς ἀμαρτία θανάσιμος, ἔτε ἀντίκειται τῇ δικαιοσύνῃ ἢ ἀγάπῃ. Ὁμογνωμῶσαν αὐτῷ Γάνης πνευματικὸς τῷ Αὐτοκράτορος, Δανιὴλ Βατέλλα πνευματικὸς τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ Λεοπόλδῳ, ὁ Πατ. Ἀρβήγος διδάσκαλος αὐτῶν, καὶ ὁ Περμαλόζας κήρυξ τῷ Αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως Γαλιτίας.

Σ. 18. Εἰς τὰς Δεκαδ. βιβλ. Β΄. κεφ. Β΄. Ἀριθ. 6. Ὅτι ἕνας ἄπιστος δύναται νὰ καταπειθῆ πῶς ἢ θρησκεία τε εἶναι πιθανή, καὶ εἰς τοιαύτην περιελασῇ ἢ ἐπίστια τε τὸν συμπαθεῖ παρά τῷ θεῷ, καὶ ἂν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἤθελε τὸν φανεῖ πιθανώτερα τῆς ψευδῆς ὅπῃ ἐπαγγελῆται, δὲν ἔχει διὰ τῆτο χρέος νὰ τὴν ἐγκαλιῶσῃ, καὶ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, εἰμὴ ἐν καιρῷ θανάτου, τότε μόνον δύναται νὰ γίνῃ Χριστιανός.

Σ. 19. Ἐ΄σριξ Διδάσκαλος περιβόητος τῷ Λοβανίῳ εἰς τὰς Θεολογ. Διατρ. σελ. 20. λέγει· Α΄. Ἐνας ἄπιστος, ὅστις δὲν πιεῖται διὰτὶ προκατελιγμένον ἔχει τὸν νῦν ἀπὸ μίαν δόξαν, ἤττον πιθανώτερον, δὲν εἶναι ἄπιστος· Β΄. Συμβηλεύω τὸν ἐρωτηθέντα περὶ πίσεως παρά τῶν μὴ ἐχόντων δημόσιον ἐξέστησαν, νὰ ὁμολογήσῃ ἐλευθέρως τὴν πίσιν τε, ὡς ἐνόησεν τῷ θεῷ καὶ τῇ πίστει τε. Ἐάν δὲ σιωπήσῃ, δὲν καταδικάζω τοιαύτην τε σιωπὴν· Γ΄. Δύναται τις γνωσικὰ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ὑπερφυσικὴν ὁμογνωμοσύνην τε, ὅπῃ ἤδη ἐδόθη εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πίσεως· Δ΄. Αὐτὴ ἡ ὁμογνωμοσύνη ἢ ὑπερφυσικὴ τῆς πίσεως, υφίσταται διὰ τῆς γνώσεως τῆς μόνον πιθανῆς τῆς θείας ἀποκαλύψεως, καὶ διὰ τῆς διαγαμῆς ἂν ἀληθῶς ὁ Θεὸς ἐλάλησεν· Ε΄. Δὲν εἶναι ἐννοχος τις, ἀμαρτίας σωσις, ἂν ἡ συνειδησίς τε, δὲν τὸν λέγει, ὅτι τὸ καμωμά τε εἶναι ἀμαρτία. Ταῦτα τὰ ἄρθρα κατέκρινεν ὁ Πάπας Γ΄. νοκέντιος ΙΑ΄.

Σ. 20 Τόμῳ Β΄. Λογοι 107. Κεφ. γ΄. ὁ Βασκνέτιος φησὶν, ὅποιανδήποτε συγκατάθεσιν δόσῃ ἢ θέλησιν τῇ πράξει, ἢ πορὲι νὰ μὴν εἶναι ἀμαρτία θανάσιμος. Ὅταν, ἢ γυν, τοιαύτη συγκατάθεσις δὲν προηγῆται ἀπὸ κανένα σοφισμῶν, διαγαμῶν, ἀπὸ καμμίαν δεισιδαιμονίαν, ἀπὸ μίαν παρῶσαν νόησιν τῆς ἡθικῆς ποιότητος τῆς πράξεως καὶ τῆς κινδύνου, ὅπῃ ἐδύνετο νὰ ὑπαντήσῃ· χωρὶς αὐτὸ ἢ ἀσοχασία νομίζεται φυσικὴ, καὶ ἐπομένως διὰ ὅ, τι θέλει τινὰς, ἀγχαλὰ καὶ διὰ πολὺν καιρὸν ἐπεκράτησεν ἢ συγκατάθεσις, δὲν εἶναι ἐννο-

Δεκασίπλος

Σανσχέζιος.

Ε΄σριξ.

Βασκνέτιος.

ἔνοχος βαρέας ἀμαρτίας. Ὅτι ἀγκαλά καὶ ἡ δέλησις τῆ θεῶ εἶναι παντοδύναμος, καὶ διευδύνεται ἀπὸ μίαν ἄπειρον σοφίαν, δὲν φαίνεται πῶς ὁ θεὸς νὰ δύναται, ἕτε νὰ ἰξούρη νὰ κινήσῃ ἐλευθέρως τὴν δέλησιν μας. Λογοτ. 99. κεφ. σελ. 743. ἐκδ. 1609. ὅτι ἡ προπаторικὴ ἀμαρτία εἶν ἔξιν ἕτερον εἶμῃ ἢ ὑστέρησις τῆς θείας χάριτος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἔχι ἡ ἀρχὴ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ἢ αἰτία τῆς ἀμαρτίας, ἕτε ἡ ἀρχὴ τῆ θανάτου. Ὁμοφωνῶσιν εἰς τὴν γνώμην αὐτῆ, ὁ Σναρέτιος, ὁ προφρηθεὺς Σάνσχιος. Λέσιος, Λασιμάν, Ταννέρος, Φιλάντζιος, ὁ Καρδινάλιος Λεγγο, Ἀρριάγας, ὁ Ουβιέδος Παλάος, Σάλας, Ουτάρδος, Τερίλλος, Ε΄ ζριξ, δε Ρόδης, Κομπτώνης, Ἐσκοβαρ, οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἐταιρείας τῆ Γησῶ.

Βάνιος.

§. 21. Διὰ νὰ ἀμαρτήσῃ τις καὶ νὰ γίνῃ ἔνοχος ἐνώπιον τῆ θεῶ πρέπει νὰ ἰξούρη ὅτι ἐκείνο ὅπῃ μέλει νὰ κάμῃ δὲν εἶναι νομιμον, ἢ τηλάχιζον νὰ διατάξῃ, νὰ φοβῆται, ἢ τοι νὰ κρίνῃ, ὅτι τῷ θεῷ δὲν ἀρέσκει τοιαυτὴ πρᾶξις, ὅτι τὴν ἀπαγορεύει, μὲ ὄλον τῆτο ἄς ἀκολουθήσῃ νὰ τὴν κάμῃ.

Φραγκολί-
νος.

§. 22. Ὅτι ὅλα τὰ συγγράμματα ὅπῃ ἡμεῖς ὀνομάζομεν βιβλία τῶν Ἀγίων Πατέρων, δὲν εἶναι ἐδικά της, διὰτι ὅλα ἐτεχνευθησαν ἀπὸ ἕνα κοπάδε ἄσεβων τῆ γυ. αἰῶνος. Τὸ νὰ ἀκολουθῇ τις τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἀγίων Πατέρων μὲ τα ματια σφαλίσῃ, μάλιστα καὶ νὰ καυχῆται, καὶ νὰ δοξάζηται μὲ αὐτὰ, μεταχειριζόμενος αὐτὰ ὡς ὀδηγὸν βέβαιον καὶ ἀσφαλῆ. δαίχει μίαν ἀρεσιν ματαιαν θριάμβου καὶ ἐνδοξον. Ὅτι ὁ Ἅγιος Παῦλος μὲ τὸν ὀρητικὸν χεῖμαρρον τῆ πνευματικῆς, ἀχρεῖωσε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, διὰ νὰ ὑψώσῃ ἐκείνον τῆ Γησῶ Χριστῶ.

Σανάτα.

§. 23. Ἡ τέχνη τῆς κλοπῆς καὶ τῆ βλασφημῆν τὸν θεὸν εἶναι ἀρετῆ. Αὐτὰ αἱ ἀρετῆ ἀπιγορευονται μόνον κατὰ συμβεβηκός, καὶ ἔχι ἀφ' ἐαυτῆς. Οὔτε ἀμφιβολία καμμία πῶς τοιαῦτα τέχνη νὰ μὴν εἶναι ἀρετὰ τῆ νοοῆς, διὰτι δίδου κανόνας καὶ ἐντολάς ἀρμοδίας ἵνα φθάσωσι βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὰ σκοπὰς των.

§. 24. Ὅστις θέλει νὰ εὖρη διδασκαλίαν ἵνα μὴν ἀγαπᾷ, νὰ μὴ προσηύχεται, νὰ μὴ σέβεται τὸν θεὸν, νὰ μὴ πειράζεται νὰ ἀκῆ τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν τοῖς ἑορταῖς, νὰ μὴ δίδῃ τοῖς πτωχοῖς ἐλεημοσύνην, νὰ σκοτώνῃ καὶ νὰ μηχανεύεται τὴν ζωὴν τῆ πλησίον ἐλευθέρως, ἵνα κλάττῃ συκοφαντίας κατ' ἀρέσκειαν, ἵνα ἀφόβως κτίξῃ κακολογίας, ἵνα κλέπτῃ ἀφόβως ἢ ἐλευθέρως, ἵνα μὴ ἐπιτρέφῃ τὰ ὅσα ἐλάβε, ἵνα μὴ ἱκανοποιήσῃ τὴν τιμὴν καὶ φημὴν τῆ πλησίον τῆς, ἵνα μὴ πιεσθῇ ποτὲ χωρὶς νὰ παραβῇ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐντολήν, ἵνα πρᾶξῃ καθε εἶδος ἀσχερότητας, νὰ μὴν ἔξομολογηθῇ, καὶ νὰ μεταλάβῃ, θέλει τὰ εὖρη εἰς τὰς ἀνωτέρω συγγραφάς. Μεταξὺ δυῶ χιλιάδων Γησιτῶν συγγραφέων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐταιρείας ἕως τῆ 1675. καὶ μεταξὺ ἑτέρων χιλιάδων ὅπῃ ὑπερον ἔγραψαν, καὶ πάντες εἶναι τρεῖς χιλιάδες, δὲν εὐρίσκονται ἑκατὸν ὅπῃ νὰ μὴν ἔγγιζαν τὸ δόγμα, νὰ ἔφθειραν τὴν ἡθικὴν, καὶ νὰ μὴν ἔφεραν ἄνω κάτω τὴν Ἀγίαν εὐταξίαν. Εἰς τὰς συναθροίσεις διαφόρων συγγραμμάτων κατὰ τῆς ἰστορίας τῆ Γωβανης ἀποδείχεται ὅτι εἰς διάσημα 148.

χρόνων, ἤτοι ἀπὸ τῆς 1562. ἕως τῆς 1710. νὰ μὴν εἴρεθῃ τις τῶν περιφημοτέρων Γησιῶτων, ὅπῃ νὰ μὴν ἐδίδαξεν ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος παρρησία, ἐπαναστάσεις κατὰ τῶν ηγεμόνων, διδάσκοντες τὸν φόνον τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Α ΄.

Περὶ τῆ ἐν Οὐλτραγιέκτῳ σχίσματος καὶ τῆς ἐν αὐτῷ
Συνόδου.

§. 1.

Οἱ Γησιῶται προχωρήσαντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Οὐλτράδας τῷ 1592. πάντοτε ἐτεχνεύοντο νὰ κυριεύσωσι, καὶ νὰ ὑπερήτῳσι τὰς ἐκτὴ Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῆς νομίμου αὐτὸν ποιμένας, θέλοντες νὰ τὰς καταστήσωσι Ἀποστολάς, καὶ κατ' αὐτὰς Μιτιόνες· καὶ ἔλεγον πῶς ἀφ' ἧ ἐγένετο ἡ μεταβολὴ τῆς θρησκείας εἰς τὴν Οὐλτράδα, ὅτε περισσότερον ἀπὸ δυὸ τρίτα, ἐνυγκλιῆσαντο τὴν μετερρύθμισιν τῶ Λαθύρῳ καὶ Καλβίνῳ, ἔχαστε πλέον τὰ ἀρχαῖα προνόμια τῆς, ἕτε ἐδύνετο πλέον νὰ ἔχη Ἀρχιεπισκόπος, ἕτε Ἐπισκοπὸς, ἕτε Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, μάλιστα ὅπῃ οἱ Ἐπίσκοποι τῶ Οὐτρέκτ, ἐχειροτονῆντο μὲ τίτλον ἐκτὸς Οὐλτραγιέκτῃ, ἀλλὰ πλαζόν, καὶ ξένον τίτλον, ὡς Σερβασιπόλεως καὶ ἄλλων. Δὲν ἐδυνήθησαν ὅμως νὰ τελειώσωσι τὸν σκοπὸν τῆς, ἐπειδὴ καὶ οἱ τῆς Ρώμης Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἔθεον πῶς αὐτὸς ὁ πλαζὸς τίτλος ὅπῃ ἐλάμβαναν διὰ φόβον τῶν ἐξουσιαζόντων δὲν ἐζημίωσαντελῶς τὰ προνόμια τῆς, τὸς ἐφάνερωσε πῶς ἐδύνοντο πάντοτε νὰ λάβωσι τὸν ἀληθινὸν τίτλον τῆς, ὅταν ἡ περίστασις τῆ καιρῶ τὸ συγχωρήσει, καὶ τὰς ἐτίμησε με ὀφίκιον Ἀποστολικῆ ἐπιτροπῆ.

Αἰτίαι τῆ
Σχίσματος.

§. 2. Οἱ Γησιῶται οἵτινες ὅταν ἐφαντάζοντο νὰ κατορθώσωσι τί, δὲν ἀπελπίζοντο, ἕως ὅπῃ δὲν τὸ ἔβαναν εἰς πράξιν, ἐσιώπησαν ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς τῶ παρόντος αἰῶνος, ὅταν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ρώμης ὁ ὑπεραρχὸς αὐτῶν Κλήμης ΙΑ΄. Τότε ἐπαράστησαν αὐτῷ πῶς αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Οὐλτράδας δὲν ἔχασιν τόπον εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, ἀλλ' εἶναι Μισιόνες, καὶ οἱ ἐν αὐτῇ Ἀρχιεπίσκοποι εἶναι Ἀποστολικοὶ ἐπιτροποὶ. Πῶς οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κλήρος τῆς Οὐλτράδας κλίνει εἰς τὰ δόγματα τῶ Γιανσενίῳ, Ριγορισμῶ καὶ Ριχερισμῶ, μάλιστα Νεοκατέλιος Ἀρχιεπίσκοπος Οὐλτραγιέκτῃ μὲ τίτλον Ἐπισκόπος Κασορίας, ἕτε ἠθέλε νὰ γνωρίσωσι τὸ ἀλάνδασον τῶ ἀρχὸς Ἀρχιερεῶς, διὰ τῆτο ἐπροσάδησαν, καὶ ἐξέδωκε
βελ.

Τεχνεύματα τῶν Γησιῶτων.

βέβηαν τῷ 1702. διὰ τῆς ὁποίας ἀργὸν ἔκαμε τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Κοδδαῖον μὲ τίτλον Σεβαστεπόλεως, τὸν καλεῖ εἰς Ρώμην διὰ νὰ ἀποκριθῆ εἰς τὰ ἐγκλήματα τὰ κρύφια, καὶ ἔξω τῆ πολιτικῆ κριτηρίῃ, ὅπῃ ἀναφέρθησαν κατ' αὐτῆ, καὶ τῶν λοιπῶν τῆ κλήρωτε, περὶ τῆ Βαϊανισμῶ, Γανσενισμῶ καὶ Ριγορισμῶ. Ἀλλ' ἐπειδὴ βαρὺ πρᾶγμα ἐφάνη τῆτο καὶ δύσκολον, ἐτεχνεύθησαν καὶ ἔσυραν εἰς Ρώμην αὐτὸν τὸν Κοδδαῖον μὲ πρόφασιν τῆ Γ'ιβιλαιῆ τῷ 1700. Ἐκεῖ ἀπεκρίθη, ἀδωάθῃ, καὶ μὲ διαφόρες προφάσεις τὸν ἐκράτησαν διὰ πολλὰς χρόνας, ἕως εἶρον εὐκαίρειαν νὰ ἐνεργήσωσι τὰ τῆς βέβηας, ἣτις ἔξω ἀπὸ τὴν ἀργυτὰ τῆ Ἀρχιεπισκόπῃ Κοδδαῖῃ, ἐσύζησε Θεόδωρον τινὰ Κόκκιον λεγόμενον, ὡς ἐπίτροπον, καὶ ἤλεγχε τὸ Καπίτωλον τῆ Οὐλτραγιέκτε ὡς ἀπειθῆ καὶ ἀφορισμένον ἐνταυτῶ, ἀνδὲν ὑπετάσσετο εἰς αὐτὴν τὴν βέβηαν.

§. 3. Τὸ Καπίτωλον ὅπῃ ἤθελε νὰ διαυθεντεύσῃ τὰ προνομία τε εἰς τὸ νὰ ἐκλέγῃ τῆς Ἀρχιεπισκόπῃς, καὶ νὰ μὴ κρέμεται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῆς Αὐλῆς τῆς Ρώμης, ἐσοχάθῃ ὅτι ἀν ὑποταχθῆ εἰς τὴν βέβηαν, ἦτον τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἀποδώσῃ τῷ Πάπα τὸ Προνομίον, ἢ ἐξουσίαν νὰ ἀναβιβάζῃ καὶ νὰ καταβιβάζῃ τῆς Ἀρχιεπισκόπῃς, καὶ Ἐπισκόπῃς χωρὶς αὐτῆν παρέξ τὴν ὄρεξίν τε, καὶ δέλησιν, μάλιχα ὅπῃ εἰς τὴν βέβηαν ἔλεγεν ὁ Κλήμης, ἔδοξεν ἐμοὶ (ἢ κατὰ τὴν βέβηαν) ἡμῖν καὶ τῷ Ἀποστολικῷ θρόνῳ, ἡμετέραν καὶ τῆ Ἁγίῃ Θρόνῃ εὐδοκίαν, μιγνύων τὴν ἐξουσίαν τῆ Ἀποστολικῆς Θρόνῃ, μὲ τὴν ἐξουσίαν κατὰ μόνας τῆ κατὰ καρτῆς Ἀρχιερέως Ρώμης, καὶ ὅτι οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι νὰ μὴν εἶναι ἐμῆ Ἐπίτροποι τῆ Πάπα, καὶ ἀπὸ αὐτὸν κρέμονται, καὶ περὶ πλέον ἐσοχάθῃ πῶς ἀδικον καὶ ἀτιμία ἦτον νὰ γίνῃ Ἀργὸς ἓνας Ἀρχιεπίσκοπος μίας μεγάλης ἐπαρχίας, κεφαλὴ μίας Ἐκκλησίας ἐνὸς γένεος ὁλοκλήρῃ, ὅπῃ περιέχεται εἰς τὴν Γερμανικὴν Συνθήκην, χωρὶς ἐξάιτασιν, χωρὶς κρίσιν κανονικὴν, χωρὶς ἐγκλημα, μόνον μὲ μίαν βέβηαν τῆ Πάπα σαλθεῖται ὄχι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' εἰς ἓνα ἀπλῆν, τὸν ὁποῖον ἐδιώριζεν εἰς τὸν τόπον τε.

§. 4. Τοῖτοι σοχασμοὶ ἐπαρακίνησαν τὸ Καπίτωλον νὰ μὴν ὑποταχθῆ εἰς τὴν βέβηαν, ἕτε ἠδέλησε νὰ γνωρίσῃ τὸν Κόκκιον, ἀλλ' ἠκολούθησε νὰ γνωρίσῃ διὰ νόμιμον Ἀρχιεπίσκοπον τὸν Κοδδαῖον. Ἐως τὸσον τῷ 1710. ἀποδύσκει ὁ Κοδδαῖος, καὶ εἶχε προπολλῆ δημοσιευθῆ ἀπὸ τὴν Γ'γκλιζιζιῶν τῆς Ρώμης δόγμα, τῆ νὰ ὑπερηθῆ αὐτὸς ὁ Κοδδαῖος τὰς ψήφῃς τῆς χειροτονίας καὶ ταφῆς μετὰ τὸν θάνατόν τε, ὡς ἀποθανὼν εἰς τὴν ἀμετανοήσῃαν, καὶ εἰς μίαν φανεράν ἀνυποταγὴν τῶν Ἀποστολικῶν δογμάτων καὶ θεασισμάτων. Δοκιμάζει τὸ Καπίτωλον τῆ Οὐλτραγιέκτε νὰ παύσῃ αὐτὸ τὸ σχίσμα, καὶ νὰ ψηφίσῃ νέον ἀρχιερέα, ἀλλ' εἰς διάστημα 20. χρόνων δὲν ἔλαβεν ἀκρόασιν ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὅθεν ἀπεφάσισε τέλος πάντων καὶ ἐψήφισε μόνον τε, τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν τε. Ὁ τότε ἀρχιερατεύων ἐν Ρώμῃ Βενέδικτος ΙΓ'. ἀκυρον κηρύττει τὴν ἐκλογὴν, ἀνομον τὴν χειροτονίαν, καὶ ἀφωρίζει ὅλες ἐκείνας ὅπῃ ἤθελαν συγχοινωνήσῃ μὲ αὐτόν, καὶ μὲ τὰ

Καπίτωλον
τῆ Οὐλτρα-
γιέκτε δὲν
δέχεται τὴν
Βέβηαν.

διαφορα μέλη τῆ Καπίτωλου, καὶ αὐτὰ μόνον διατὶ τὸ Καπίτωλον ἰδιοποιεῖτο τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκλέγῃ Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἑτέρας ἐκκλησιαστικὰς, ἐξουσία, τὴν ὅποιαν ἔλαβεν ἡ Αὐλὴ τῆς Ρώμης πῶς εἶχε χάσῃ πρὸ ἑκατὸν χρόνων. Οἱ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ τὸ Καπίτωλον ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἀπόφασιν τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς Συνόδου ὅτῃ ἤθελε γίνῃ. Τὸ σχίσμα ὁμῶς ἐπροχώρει, ὅθεν οἱ Διοικηταὶ τῆς Οἰκουμένης ἐπρόσβαξαν τὸ Καπίτωλον νὰ ἐξακολουθῇ τὴν συνήθειαν, νὰ ἐκλέγῃ τὸς Ἀρχιεπισκόπους χωρὶς ἔτε εἰδήσιν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς, καὶ τὸς Ἱησοῦτας ὡς αἰτίαι τῆς σχίσματος ἐξώρισε μὲ Δεσπῖσμα τῷ 1708. τὸ ὅποιον ἐκυρώθη καὶ ὑπεροπὴ τῷ 1720. 1721. 1730. καὶ 1759. Ἰδε περὶ αὐτῆς τῆς Σχίσματος τὸν Σάββηδον, τὴν ἱερὰν Βαταβίαν, τὸν Οὔγκιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἰσορ. τῆ Οὐλτραγιέκτα, τὴν Ἰσορίαν περὶ ὑποθέσεων τῆς Οὐλτραγιεκτινῆς Ἰσορίας, Συνάθροισιν μαρτυριῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κλήρος τῶν Ἐνωμένων Ἐπαρχιῶν. κτλ.

Σύνοδος Β΄. Οὐλτραγιέκτα.

§. 5. Εἰς τῶν Ἀρχιεπισκόπων Οὐλτραγιέκτα, παρὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς, Σχισματικῶν καλεσμένων, Πέτρος Γεωργίου καλεσμένος τῷ 1763. Σύνοδον τοπικὴν συνήθροισεν ἐν Οὐλτραγιέκτῳ, ἀναγκαίαν εἰς ἐκείνας τῆς καιρῆς, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει εἰς τὴν Ἐγκυκλίον Ἐπιστολὴν τε, εἰς τὰς ὁποίας ἡ
 „πίσις ἐκπίπτει πανταχόθεν, τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς πίσεως καὶ εὐσεβείας
 „καταπολεμῶνται, αἱ πολλὰκις κατακριθεῖσαι αἰρέσεις ἀνακαινίζονται, τὰ
 „χρηστὰ ἤδη φθείρονται, οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Εὐταξίας, ἢ
 „ἀγνοῦνται, ἢ ἀμελεῖνται.“ Μάλιστα ἡ μεγαλητέρα αἰτία ἦτον νὰ φανερωσῆ τῷ Πάπῳ, ὅτι δὲν εἶναι σχισματικοὶ, ἔτε ἡ διδασκαλία τῆς εἰσεναντία τῇ Καθολικῇ πίσει. Πολλὰ ἐξέδωκεν αὐτῇ ἡ Σύνοδος, τὰ ὅποια συνοπτικῶς σημειῶμεν.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

§. 6. Τὸ πρῶτον μέρος τῶν πρακτικῶν ταύτης τῆς Συνόδου περιέχει Δεσπῖσματα τρία.

ΘΕΣΠΙΣΜΑ Α΄.

Ὅτι τὰ πραχθέντα εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον νὰ μὴ προξενήσωσι ζημίαν εἰς τινά.

Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἄνθρωπος, ἤδη πρὸ πολλῆς ἔσπευσε ζιζάνια εἰς ταύτας τὰς Ἐκκλησίας μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν, καὶ πολλοὶ ἐπισταῦσιν εἰς τὴν φροντίδα τῶν πιστῶν, καὶ κυριεύομενοι ἀπὸ ψευδῆς προλήψεως ἐκ ἐπιδόχοντα ἡμᾶς, καὶ ἐπειδὴ δὲν

δὲν ἀπελπίζομεθα ὅτι μὲ τὴν ἐπιμερίαν ἢ βοήθειαν τῶ παντοδυνάμει καὶ πολυευαπλαχῆ Θεῷ, τέλος πάντων, ἐν ἐνὶ σώματι ὁμοθυμαδὸν τὸν Θεὸν σεβόμενοι, ἢ μὴ ὄντα ἐν ἡμῖν σχίσματα, δηλοποιῶμεν ὅτι ὅσα πραχθῆν καὶ διαριθῆν ἐν τῇ παρόσῃ συνόδῳ, ἔξαιρεθέντων τινῶν, ἂν ὑπάρχωσι, μεταξὺ τῶν ρηθέντων διαφωνούντων ἀδελφῶν, ἄτερ διαμενῶσι ἀνεγκίκτα, ὅταν ἀρετὸν φανῇ αὐτοῖς νὰ συμφωνήσωσι μὲ ἡμᾶς, ἢ τὰ πάντα κατὰ τὴν ταξίν ὅπῃ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν φάτιν τῆς ἐφυλαξεν ἕως τῶ νῦν. Ὅσον δὲ ἡμῖν ἀνήκει, θέλει πασχίσομεν μὲ τὰς δεήσεις μας, προτροπὰς μας, καὶ μὲ κάθε τρόπον ἀγάπης καὶ εὐνοίας, ἵνα τάχιον συναίβῃ. πᾶσα καρδία ἐπιποθῶντες ἵνα εἰπωσι πάντες, ἰδὲ δὴ τί καλόν, ἢ τί τεσσόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφῶς ἐπὶ τὸ αὐτό!

Θ Ε Σ Π Ι Σ Μ Α Β.

Ὅτι ὁ Κλήρος νὰ συνέρχεται συχνότερα.

Ἐπειδὴ ἐκ διαταγῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν Γησῆ Χριστῆ, καὶ Ἐκκλησιαστικῆς συνιδείας, πάντα ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις πρέπει νὰ διατάζονται κατὰ τὴν ἀμοιβαίαν συμβελὴν καὶ συνδρομὴν τῶν Ποιμένων, ἐν καιρῷ ὅπῃ προσμένομεν μὲ πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν Συνέλευτιν τῆς Ῥωμανοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἵνα ἐκριζώσῃ τὰς ἀγκάδας ἢ τριβόλους τῶν κινήσεων, τὰς πλάνας καὶ σχίσματα, νὰ διορθώσῃ τὰς ὑπερβολὰς, τὰ ἀσχηματισμένα νὰ εὐπρεπίσῃ, καὶ νὰ φέρῃ τὴν ἀμπελὸν τῆ Κυρίας εἰς ἀφθονοπάρχον εὐκαρπίαν, ἵνα μὴ ὑπάρχῃ πλέον τί ἢ διαγκυμὸς ἐν τῇ πίστει, ἢ ἐν τῇ ἀγάπῃ διαίεσις, καὶ ὁ Θεός, ἵνα ἀνανεώσῃ τὴν νεότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆ ὡς τῶ ἀετῆ, ἀποφατίζομεν νὰ συναίβῃται συχνὰ ὁ Κλήρος μας, πρὸς μετρίασιν τῶν ἡθῶν, πρὸς διορθώσιν τῶν ὑπερβολῶν, πρὸς συμβιβασμὸν τῶν διαφοροῦν, καὶ νὰ διαριθῆ ἢ κάθε συνέλευσις, ὡς τὸ ἀπατεῖ ἢ εὐκαρπεία καὶ φιλοκαγαθία τῶν ἡγεμόνων κάθε τρίτου ἔτος.

Α'. Ἡ Πίστις ἀνεὺ τῆς ὁποίας ἀδύνατον εὐαρεσῆσαι τῷ Θεῷ, ἐστὶν ἢ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας, ἐξ ἧς ὡς ἐκ θεμελίως κρέμεται ἢ πνευματικὴ ζωὴ, καὶ ἢ Ὁρθοκεία μας. Ὅθεν πρέπει πρῶτον νὰ προβάλλωμεν τὴν Ὁμολογίαν τῆς πίστεώς μας, κατὰ μίμησιν τῶν Πατέρων καὶ τῶν Γερῶν Συνόδων, οἵτινες ἐσυνήθιζαν νὰ προβάλλωσι πάντοτε τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίστεως ὅπῃ μεταχειρίζεται ἢ Ἀγία Ῥωμανοκαθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, διὸ ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ τὴν ἐκδέσωμεν κατὰ τὰς λέξεις ὡς ἐν πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἀναγιγνώσκειται.

Τότε ἀνεγνωσθῆ τὸ πιστεῖω, μετὰ τῆ Προσθήκης

Β'. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀρκεῖ τῷ Χριστῷ καὶ τοῖς λειτουργοῖς τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐναγκαλιώσῃ πιστὸν λόγον, καὶ παραμυθίαν ἐν τῇ ὑγιεινῇ διδασκαλίᾳ, ἔπρεπε προσέτι νὰ ἀποβάλλῃ τὰς βεβήλους καινοτομίας, καὶ τὰς ἐναντιωμένους νὰ ἐλέγξῃ, ἀναγκαῖον διὰ τῶτο ἐσοχάδημεν, νὰ

να μισησωμεν καὶ να ἀναθεματίσωμεν πάσας τὰς αἵρέσεις τὰς κατακρι-
θεῖσας ἀπὸ τῆς ἱερῆς κωνίας, καὶ ἱερὰν Σύνοδον τὴν ἐν Τριδέντῳ, ὡς
πάντοτε ἐμισήσαμεν, καὶ ἀναθεματίσαμεν· καὶ ἐπειδὴ τὰ θεώματα τῆς
Πίσεως, ταύτης τῆς ἐσχάτης Συνόδου τῷ ἀγιωτάτῳ Κυρίῳ ἡμῶν Πίῳ Δ΄.
Πάπᾳ προβαλέντα ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ βίβλῳ τῷ 1564. ἐν Ρώμῃ, καὶ ἐπένη
ἡ Ὁμολογία πίσεως κατὰ τὸ νῦν ἐπανδρῶν πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἕδος να
προβαλέῃ εἰς πάντας τῆς τῶν Καθολικῶν, καὶ αὐτῇ τῇ πίσει ἵνα αὐξην-
θῶσι πᾶσαι αἱ τιμαὶ καὶ αἱ Ἐπιτοκικαὶ Καθέδραι ὅσαι εἰσὶν ἐν τῇ Ἐκ-
κλησίᾳ, καὶ αἱ ἕξω να ἀνακαλεσθῶσι. Ὅθεν καὶ τῶρα πάλιν ἀπεφασίσα-
μεν να προσκολληθῶμεν εὐλικρινῶς εἰς ταύτην τὴν Καθολικὴν Πίσιν, ὡς πάν-
τοτε ἀδιασπᾶσως εἴμεθα ἐνωμένοι.

Γ΄. Ἐπειδὴ δὲ ὀφείλεται ἔσμεν Ἑλλησι τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε
καὶ ἀνοήτοις, ἐκ ἀνάγκης ἐκρίναμεν να κάμωμεν ἰδίαν Ὁμολογίαν, τὴν
παρὰ τῷ περιβοήτῳ διδασκάλῳ Βρασεβetic διδασκαλίαν, καὶ ταύτην να προ-
βάλλωμεν τόσον τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς Ἐπιμαρτυρημένοις, ὡς διακεχωρισμένοις ἐκ
τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ τοῖς συζῆσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐνότητά, ὅ-
τινες δὲν ἐρυθρῶσι να παραδίδωσιν ἀσχηματισμένην τὴν διδασκαλίαν μας
μὲ σκληρὰς καὶ ψευδεῖς εἰκόνας.

Διὰ πολλὰς αἰτίας φερόμεθα εἰς τῆτο.

Α΄. Ἰνα οἱ μὴ Καθολικοὶ μαθῶσιν ἀπὸ τὴν ὀλόκληρον πείραν τῷ αἰ-
ῶνος, ὅτι ὁ εὐλαβέστατος Ἐπίσκοπος δὲν ἐμετρίασε τὰ μυσῆρια τῆς Κα-
θολικῆς Ἐκκλησίας, ἔτε να συμφωνήτῃ ὅλα κατὰ τὴν τῷ καθ' ἑνὸς ὄρε-
ξιν, ἀλλ' εὐλικρινῶς καὶ ὀλοκλήρως να παρέδωκεν ἄπερ ἀπὸ ἀνωτάτην ἐξη-
σίαν καὶ ἐσερρώθησαν, καὶ πάντες οἱ Ρωμανοκαθολικοὶ εἶναι ὑπόχρεοι να
πισώσιν καὶ να φυλάττωσι. Καὶ να γνωρίσωσιν ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ
μαρτυρίαν τῶν διδασκάλων τῆς, ἄδικον τὸ να ἀποδίδωται αἱ τῶν κατ' ἰδίαν
γνωμαὶ εἰς μίαν Καθόλη ἐταρεῖαν· καὶ τοινοτρόπως πάτῃ τῇ Ρωμανοκα-
θολικῇ, τὰ ὅσα διδασκονται ἀπὸ κατ' ἰδίαν πνεύματα, ἀγκαλὰ καὶ πολυ-
ἀριθμοὶ. Δῆλον δὲ ἐστὶ ἐκεῖνα ὅλα, σχεδὸν ὅσα οἱ μὴ Καθολικοὶ δια-
φέρουσιν πολὺ ἀπὸ ἡμᾶς, ὅσα καὶ συνηθίζουσιν να ἀντιβάλλωσιν εἰς τῆς κατ'
ἰδίαν διδασκάλους τῆς Καθολικῆς Κοινωνίας, καὶ ἔτε παρ' ἡμῶν δέχονται,
ἔτε ἀπὸ τῆς Καθόλης Ρωμανοκαθολικῆς, ὅσοι μᾶλλον δὲ μεταξὺ τῶν Καθο-
λικῶν λάμπουσι ζήλω, διδασκαλίᾳ, εὐσεβείᾳ, τὴν ὑπερβολικὴν ἐλευθερίαν
ἐκείνων τῶν διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νῦν τῶν ψυχῶν ζημίαν φέρου-
σαν, ἣτις καθ' ἡμέραν φαίνεται αὐξάνουσα, βδελύττεσθαι ὡς διδασκαλίαις
δαμονίων, ἃς οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι προεῖπον ὅτι μέλει να ἐγερθῶσι.

Β΄. Ἰνα πάντες προσέξωσι, καὶ ἐξαρέτως μερικοὶ τῶν Καθολικῶν,
,, ὅτινες μᾶς εἰκάξουσιν ὡς ὑπόπτους ἐν τῇ πίσει ἡμῶν, τίς γὰρ εἶπεν ἀνθρώ-
,, πων τα τῷ ἀνθρώπῳ, εἰμὶ τὸ πνεῦμα τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ ἐν αὐτῷ.

Γ.

Περὶ τῆς Καθολικῆς πίσεως.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰς νεωτερίας τῶ Ἀγίου Πέτρου, ἑτοιμοὶ πάντοτε ἔπρεπε (να ἔμεθα) νὰ δώσωμεν λόγον εἰς τὰς ἐρωτῶντας ἡμᾶς περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν Ἀγίον Γεωργίουμον καὶ πολλὰς Ἀγίας Πατέρας. εἰς τὰ περὶ πίσεως δὲν εἶναι συγχωρημένοι, μάλιστα τοῖς ἱερεῦσι νὰ ὑποφέρωσιν μὲ σιωπὴν τὰς συκοφαντίας· ἐκείνην τὴν Ἐκδῆσιν τῆς διδασκαλίας μας τὴν ὁποίαν πάντοτε παρεδώκαμεν, καὶ τὴν ἐσοχάδοιμεν νὰ ἀνακαινώσωμεν μάλιστα περὶ τῶν διχονοιῶν μεταξὺ τῶν Καθολικῶν. Τῆτο ἐποίησαν πολλοὶ πρὸ ἡμῶν, ἐξ ὧν ὁ ἔνδοξος Κοδδαῖος, ὅταν ἐξ ὀνόματός τε καὶ τῶ Κλήρου τε ἐπροσφέρειν εἰς τὰς Καρδιναλέας τῆς Ρώμης, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐκδῆσιν καὶ ἀποκρίσεις, ἐν αἷς μόνον μερικὰς προτάσεις ἡμῖν ἀγνώσεις, ἅς γενικῶς καὶ ἀτάκτως, ὑπόπτως καλῶσιν αὐτοὶ οἱ ἐναντίοι, ἐδυνήθησαν νὰ ἐλέγξωσι. Τῆτο καὶ ὑπερον ἐποίησαν πάντες οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Οὐλτραγιέκτε μὲ τὸν Κλῆρον τες, εἰς πολλὰ ἔγγραφα, ὅτ' ἐδηλοποίησαν. Τῆτ' αὐτὸ ἐποίησε καὶ τὸ Καπίτωλον τῶ Οὐλτραγιέκτε τῶ 1744. ὅταν ἐπροσφέρει τῶ Βενεδείκτω ΙΔ'. Ἐκδῆσιν τῆς διδασκαλίας κτλ. ἣτις ἀναγνωδῆσα ἐνώπιόν τε (ὡς ἀπὸ ἀξιοπίστου μάρτυρα ἔμαδομεν) ἤρθεσεν αὐτῶ. Ταύτην τὴν ἐσοχάτην Ἐκδῆσιν μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐκλέξαμεν, ἐν ἣ ἔδεν ὑπάρχει, ὅπερ οἱ ἰσχυρότεροι καὶ πιστότεροι στρατάρχαι τῶ Ἰσραὴλ οἱ περιφημότεροι δηλαδὴ Ἐπίσκοποι καὶ θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀρχαίαν παρακαταθήκην πίσεως καὶ διδασκαλίας, παραίτησαν ἡμῖν. Τὸ ὅποιον εἰς διαφόρως καιρὸς ἐπροσφέρθησαν εἰς τὰς ἀγιωτάτας Ἀρχιερεῖς Ρώμης Ἀλέξανδρον Ζ'. καὶ Η'. Γενοκέντιον ΙΑ'. ΙΒ'. Βενεδείκτον ΙΓ'. καὶ ΙΔ'. καὶ πάντες ἀδιστακτικῶς ἐκύρωσαν.

Ταύτη δὲ τῆ Ἐκδῆσει προσκολλώμεθα, ἢ τόσον ἵνα ἀποβάλλωμεν τὰς τῶν ἐναντίων συκοφαντίας, ὅσον ἵνα μὴ δώσωμεν ἑτέροις τὴν δόξαν μας, δένομεν μαρτυρίαν, ὑπογράφωμεν νόμον τοῖς ἀτάκτοις τῶ Κυρίου, καὶ ἐνέμεθα σὺν τοῖς τῶ Κυρίου, οἵτινες λέγουσιν ὡς ποτὲ ὁ προφήτης, ἐν χειρὶ ἰσχυρῶ ἐδίδαξέ με· ἵνα μὴ πλανηθῶ ἐν τῇ ἐδῶ διαφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νην ἔχόντων. Ἀδοκίμων ἐν τῇ πίσει: τῶν λεγόντων συνωμοσίαν, ὧν συνωμοσίαι πᾶν τὸ παρ' αὐτῶν λαλόμενον. . . . ὧν ἡ ἀνοία ἐκδηλος, ἔσται πᾶσιν.

αυτό τὸ κέντρον, δὲν δύναται νὰ εἶναι Σχισματικός. Αὐτὰ τὰ δύο προτεγήματα εἶναι ἀχώριστα, καὶ τὸ ἓν δὲν ὑφίσταται χωρὶς τὸ ἄλλο.

Γ'. Δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ εἰπῇ, ὅτι τὸ μέλος ὅπῃ ξεχωρίζεται εἰς τοιαύτην περιστάσιν (ὡς ἡ τῶν Γραικῶν) ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέλος τὸ ὁποῖον νομίζει ἔνοχον, νὰ ξεχωρίζεται ἀληθινὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, διότι δὲν ξεχωρίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέλος δι' ἄλλην αἰτίαν πᾶρξ δια νὰ φυλάξῃ σῶας τὰς ἀληθείας ὅπῃ νομίζει πολεμμένας ἀπὸ αὐτό.

Δ'. Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης ἦσαν οἱ μόνοι ὅπῃ ἔβαλαν τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, καὶ οἱ μόνοι ὅπῃ ἔβαλαν ἀναντίρρητα ἔμποδα εἰς τὴν τελείαν ὁμόνοιαν ὅπῃ ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ αὐτῶν.

Ε'. Θέλει φανερώσω μὲ τὰς λαμπροτέρας ἀποδείξεις ὅτι ἡ τῶν Γραικῶν Ἐκκλησία δὲν ἔκαμε ποτὲ καμίαν πράξιν ἵνα σχηματίσῃ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχίσμα, τὸ ὁποῖον οἱ τῆς Ρώμης Ἀρχιερεῖς, ἢ οἱ Ἐπίσκοποι ἀνάψαν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Λατινικῆς καὶ Γραικικῆς.

ς'. Πᾶσαι αἱ Σύνοδοι εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐσυνευρέθη ἡ τῶν Γραικῶν Ἐκκλησία, καὶ δὲν ἔλαβε μέρος, δὲν πρέπει νὰ νομίζωνται ὡς Σύνοδοι οἰκουμενικαὶ πάσις τῆς Ἐκκλησίας.

Ζ'. Ἐνωῶ διὰ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ὄχι μίαν γενικὴν Σύνοδον τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μίαν συνέλευσιν, ἢ Σύνοδον γενικὴν τῆς καθ' ὅλην Ἐκκλησίας· καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐπομένως νὰ εἶναι ἐνωμένοι αἱ Ἐκκλησίαι πᾶσαι αἱ Καθολικαὶ τῆς Οἰκουμένης διὰ τοποτηρητῶν, ἢ ἀλλοτρόπως. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ τῶν Γραικῶν Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ἀπέρριψεν ἡ Ρώμη ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῆς, μὲ ψευθεῖς προφάσεις.

Η'. Εὐρίσκω ὅτι ἂν οἱ Γραικοὶ εἶναι ἀληθῶς σχισματικοὶ, τὰ ἔπακο-
λαθήματα εἶναι ὑπερβολικῶς εὐλιβερά εἰς τὴν καθ' ὅλην Ἐκκλησίαν· δὲν θέλει ἔρω καμίαν συμφωνίαν εἰς πολλὰς τῆς Οἰκουμένης Συνόδους περὶ πολλῶν ἄρθρων ἐσιωδῶν. Αἱ πρῶται ρητῶς ἠρνήθησαν καὶ καθαρά, παρ. χάρ. τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπεράνω τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων, ἐκείνο ὅπῃ αἱ ἄλλαι Σύνοδοι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς Οἰκουμενικὰς ὀνομάζομεν, ἀπεφάσισαν ρητῶς καὶ καθαρά.

Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατακρίνει ἡ Ἁγία Σύνοδος ὡς ψευθεῖς, συκοφαντικὰς τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, εἰς τὸν Ἁγίον Ἀποστολικὸν θρόνον, καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἀρχιερεῖς ὑβριστικὰς, συμβουθητικὰς τῷ σχίσματος, σφαλε-
ραῖς καὶ αἰρετικαῖς εἰς ὅσον συστήνῃσι τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς κοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας ἢ ὀρθοδόξου πίστεως, ἀποβάλλου-
σαι τὴν καθ' ἑαυτὴν τῆ Πέτρα.

Α΄ Ν Α Φ Ο Ρ Α Γ΄.

Περὶ τῆ Πρωτείας τῆ Ἀγίας Ἀρχιερέως.

Θέσπισμα Γ. Σ. 9. Εἰς κατάκρισιν τῶν κάτωθεν προτάσεων δηλοποιεῖ ἡ Ἀγία Σύνοδος Α΄. ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἔλαβε τὸ Πρωτεῖον εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλους παρὰ τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα φαίνεται μίᾳ Ἐκκλησίᾳ τῆ Χριστοῦ, καὶ μίᾳ Καθέδρᾳ.

Β. Ὅτι ὁ Ἅγιος Πέτρος εἰς τὸν ὁποῖον ἐξόχως λάμπει τὸ πρωτεῖον τῶν Ἀποστόλων μετὰ τὴν ἐνδοξότητα, δι' αὐτὸ τὸ Ἀποστολικὸν Πρωτεῖον νὰ ἤφερε τὸ πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλην ὑπονοουμένης.

Γ. Ὅτι ὁ τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπος ὡς διάδοχος τῆ Πέτρῳ νὰ χαίρεται Δείψ δικαιώματι, τὸ αὐτὸ Πρωτεῖον εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπισκόπους.

Δ. Ὅτι τὸ Πρωτεῖον τῆ τῆς Ῥώμης Ἐπισκόπου ὡς διαδόχῳ τῆ Πέτρῳ νὰ μὴν εἶναι μόνον Πρωτεῖον τιμῆς, ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας καὶ δυνάμεως.

Ε. Ὅτι ὁ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερέως ὡς τῆ Πέτρῳ διάδοχος, νὰ εἶναι Δείψ δικαιώματι κεφαλῆ ὁρατῆ καὶ λειτουργικῆ τῆς παρὰ Χριστοῦ Θεμελιαθείσης Ἐκκλησίας, διὸ καὶ ἀόρατος καὶ ζωοποιὰ κεφαλῆ αὐτῆ τῆ Χριστοῦ. Πρωτος ἐπὶ γῆς ἐπίτροπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη ἡ φροντίς πάσης Ἐκκλησίας. Διὰ τὸτο καταδικάζει ἡ Σύνοδος τὰς ἀναφερθείσας αὐτῇ Προτάσεις.

Α΄. Δὲν δύναται τις νὰ ἀποδείξῃ μετὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ ἔδωκε τὰ πρωτεῖα τῷ Πέτρῳ, δὲν δύναται νὰ ἀποδειχθῇ τὸ αὐτὸ ἀπὸ τὰς πρώτας ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς συνόδους τὰς μόνον σερχτάς ἀπὸ πᾶσαν τὴν καθ' ὅλην Ἐκκλησίαν τῶν Γραικῶν καὶ τῶν Λατίνων. Τὰ πρωτεῖα ῥητὰ τῆς Νέας Διαθήκης ὅπως φέρονται εἰς ἀπόδειξιν τῆ πρωτείας καὶ ὑπεροχῆς τῆ Ῥώμης Ἐπισκόπου ἐπάνω ἄλλης Ἐπισκόπου δὲν ἔμπορῶν νὰ προσαρμοδῶσι μόνον εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον. Ὅλα αὐτὰ τὰ ῥητὰ τὰ ἔλαβαν καὶ τὰ ἐξήγησαν οἱ Πατέρες ἕως καὶ οἱ πλέον προσκολλημένοι εἰς τὸ πρωτεῖον εἰς ἕνα νόημα τελείως διαφορετικόν. Ὅθεν ἔπεται ὅτι δὲν ἔμπορῶν νὰ συστήσῃ ἕνα ἄρδρον πίστεως, ἢ γινῆ μίαν ἀπόφασιν βεβαίαν, ἀκλόνητον, καὶ ἀναντίρρητον, πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος νὰ ἔλαβε Δείψ δικαιώμα τῆ πρωτείας καὶ ὑπεροχῆς, εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλους, καὶ ἐπομένως πῶς ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης νὰ τὸν ἐδιαδέχθῃ εἰς τὰ προνόμια τε, δηλονότι νὰ εἶναι εἰς Δείψ δικαιώματος ὁ πρῶτος καὶ ἀνώτερος τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων· δὲν ἔμπορῶν νὰ ἀποδειχθῇ σερχά ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ ἔδωκε τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν τῷ Ἅγιῳ Πέτρῳ, ἔτε ὅτι αὐτὸς ὁ Ἅγιος νὰ ἦτον σελοισμένος μετὰ αὐτὰ τὰ προνόμια εἰς ὁποιονδήποτε τρόπον καὶ ἂν εἶναι. Ἀληθινὸν λοιπὸν ὅτι ἐκ τῆς Γραφῆς δὲν ἀποδείχεται πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος νὰ ἔλαβε ποτὲ τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν ἐπάνω εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλους, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας

Θέσπισ. Γ.

Κατάκρισις
προτάσεων.

δύναται να αποδεχθῆ ἀπο αὐτὴν τὴν Ἀγίαν Γραφήν, πῶς ποτὲ δὲν ἐξάδη
ζολισμένοι με αὐτὰ τὰ προνόμια.

Β'. Οὐδεμίαν σερβαν ἀπόδειξιν ἔχομεν, ὅτι ὁ Ἀγιος Πέτρος νὰ ἐδί-
δαξε τὰς Ρωμαίους, ἢ νὰ ἐξάδη εἰς Ρώμην, ὁμοιωμένης εἶναι πῶς οἱ
Ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης νὰ εἶναι διαδοχοὶ τῆ Παύλῃ, πάρεξ τῆ Πέτρῃ.

Γ'. Ἀπὸ τὸν πέμπτον ἕως τὸν ἕβδομον αἰῶνα, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώ-
μης δὲν ἄφησε τί, ἵνα γίνῃ γνωστὸν ἢ σερβικὸν τὸ ζητούμενόν τε πρωτεῖον, εἰς
ὅλα τὰ μέλη τῆς Βακλῆσιας, καὶ ἀπῆλαυσε τὸν σκοπὸν τε με διάφορα
σερατηγῆματα, καὶ με τὴν ἐξουσίαν τῶν ἰδίων Αὐτοκρατόρων, νὰ ὑποτάξῃ
πολλὰς μητροπολίτας, ἐξαιρέτως εἰς Γαυρίαν.

Δ'. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης δὲν ἔχει τὸ πρωτεῖον ἐκ θεῶ, δὲν τὸ
ἔλαβεν εἰμὴ διατὶ ἦτον Ἐπίσκοπος τῆς πρώτης πόλεως τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτο-
κρατορίας. Τὸ πρωτεῖον τε ὑφίσταται μόνον νὰ ἔχῃ τὸ προνόμιον τῆς τιμῆς,
δηλαδὴ νὰ λαμβάνῃ πρώτος τὰς ἰδίας τιμὰς ὅπῃ καὶ οἱ ἄλλοι Ἐπίσκοποι εἰς
μίαν τελείαν ἰσότητα λαμβάνουσι.

Ε'. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης εἶναι ἓνας Ἐπίσκοπος κατὰ μέρος ὡς
ἓνας ἄλλος, ἢ δὲν ἔχει ἑδεμίαν δικαιολογίαν, ἑδεμίαν ὑπεροχὴν, ἕτε ἐκ θεῶ,
ἕτε παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπισκοπῆς.

ς'. Ἐπεται ἐκ τῶν ῥηθέντων δια τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ρώμης ὅτι τὸ πρω-
τεῖον τῆς ὑπεροχῆς ἢ εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπισκοπῆς νὰ εἶναι ἓνας μῦθος, καὶ ὅτι
οἱ κανόνες ὅπῃ περιορίζουσι τὴν ἐξουσίαν τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων, περιορίζουσι
ὁμοίως καὶ τὴν ἐδικὴν τε· καὶ ὅτι κατὰ τῆς ἰδίας κανόνας πρέπει νὰ περι-
κλείῃ τὰς προσαγάς τε, τὰς ββάλλας τε, τὰ θεασίσματά τε κτλ. εἰς τὰ ὄρια
τῆς διοικήσεώς τε, καὶ νὰ μὴν ἐπιχειρίζεται νὰ ἐνεργῇ τὴν ἐξουσίαν τε εἰς
τὰς συναδελφίς τε, ἕτε εἰς τὰς κατὰ μέρος Ἐκκλησίας.

Ζ'. Ἐπεται ἔτι τὸ πρωτεῖον ὅπῃ χαίρεται νὰ μὴν εἶναι πρωτεῖον δικαιο-
λογίας, ἀλλὰ μόνον πρωτεῖον τιμῆς . . . . Ἐπεται ὅτι πᾶσα ἡ ἐξουσία
καὶ δύναμις ὅπῃ τῶρα ἔχει εἰς τὰς Ἐπισκοπῆς, εἰς τὰς κατὰ μέρος Ἐκ-
κλησίας (καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλην Ἐκκλησίαν) εἶναι ἀνοματάτη ἀρπαγή.

Η'. Ἀς συμπεράνωμεν πρώτον ὅτι οἱ Πατέρες δὲν ἐπίσταν πῶς ὁ Ρώ-
μης Ἐπίσκοπος νὰ ἔχῃ τὸ πρωτεῖον ἐκ θεῶ. β'. Ὅτι με τὸ ὄνομα πρωτεῖον
δὲν ἐνόμισαν εἰμὴ ἓνα ἀπλὲν προνόμιον τιμῆς, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἔδωκαν εἰμὴ
εἰς σκέψιν καὶ προτίμησιν τῆς πόλεως Ρώμης, μόνον ὡς ἔδωκε τὸ αὐτὸ
προνόμιον τιμῆς εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δια τὴν αὐτὴν
αἰτίαν, ἦτοι διατὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἦτον ὁμοίως ὁ θρόνος αὐτοκρατορι-
κός, πόλις βασιλεύουσα, ὃθεν ἐπεται ἓνα ἀναγκάσιον συμπέρασμα, πῶς ἂν
κατὰ δυσυχίαν ἡ Ρώμη καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐχάνωντο, ἢ ἂν ἐευριεύωντο
ἀπὸ ἀφροσιν, δὲν ἦθελε πλέον εἶναι Ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν
ὁποῖον νὰ ἀποδοθῆ τὸ προνόμιον τιμῆς, κατὰ τὰς ἀρχαίας διαταγὰς.

§. 8. Αὐτὰς τὰς προτάσεις καταδικάζει ἡ Ἀγία Σύνοδος ὡς ψευδεῖς,
σχισματικὰς, ἐναντίας τῷ λόγῳ τῷ Θεῶ, καὶ τῇ σαφερῇ τῆς διδασκαλίας
παρὰ

παραδόσει, σφαλεράς καὶ αἰρετικὰς, ἐπειδὴ διδάσκουσιν ὅτι ὁ Ἅγιος Πέτρος, καὶ οἱ διάδοχοί τε, νὰ μὴν ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸ πρωτεῖον τιμῆς, καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας.

ΑΨΝΑΦΟΡΑ Δ΄.

Περὶ ἀξιολογίας τῶν Ἀγίων Πατέρων, καὶ περὶ τῆς ἐξουσίας τῆς κατὰ σποράδην Ἐκκλησίας.

§ 9. Εἰς κατάκρισιν τῶν κάτωθεν προτάσεων ἐξεδόθη τὸ Δ΄. Θέσπισμα. Δηλοποιεῖ ἡ Ἁγία Σύνοδος Α΄. περὶ ἀξιολογίας τῶν Ἀγίων Πατέρων, πρέπει νὰ πιστεύωμεν πῶς ὅ, τι πάντες οἱ Ἅγιοι διδάσκαλοι (οἱ δεδοκιμασμένοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ,) ἢ καὶ οἱ πλείονες αὐτῶν, ὁμοθυμαδόν, φανερά, συχνά, ἐπιμόνως, καὶ ὡς συμβεβηλὸν τι ἐπρόβουλον ἵνα περιλάβωμεν, κρατήσωμεν καὶ παραδώσωμεν, τὰτ' αὐτὸ νὰ τὸ ἔχωμεν ὡς ἀναμφίβολον, βέβαιον καὶ κυρωμένον.

Θέσις Δ.

Β΄. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶν ἀλάσθαλος εἰς πάντα ὅσα τὸ σῶμα τῶν ποιμένων προβάλλει νὰ πιστεύωμεν περὶ πίστεως, καὶ ἡθῶν, ἢ μὲ διδακτικόν καὶ νουθετητικόν τρόπον, ἢ μὲ τὴν κρίσιν καὶ ὀρισμὸν.

Γ΄. Οὐ μόνον ἀλάσθαλος ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία εἰς ὅσα τὸ σῶμα τῶν ποιμένων, διασπαρμένων ὄντων προβάλλουσι νὰ πιστεύωμεν περὶ πίστεως καὶ ἡθῶν, ὅσον καὶ εἰς τὰ προβαλλόμενα παρ' αὐτῶν ἐν οἰκουμενικῇ Συνόδῳ συνελθόντων· διὸ καταδικάζει ἡ Ἁγία Σύνοδος τὰς ἀναφερθείσας αὐτῇ προτάσεις.

Α΄. Ὅταν πάντες οἱ Πατέρες ὅμῃς (ἢ πολλοὶ Πατέρες, ἢ μέγας ἀριθμὸς Πατέρων) ὑπερασπίζονται, πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος, εἶναι πρῶτος θεοριθμὸς Πατέρων) ὑπερασπίζονται, πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος, εἶναι πρῶτος θεοριθμὸς Πατέρων, μ' ὅλον ὅπῃ τοιαύτη μαρτυρία εἶναι σεβάσιμος, δὲν ἔπρεπεν ὁμοῦ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι πᾶσαι αὐταὶ αἱ μαρτυρίαι ἐνωμέναι σχηματίζουσιν ἓνα ἄρθρον πίστεως, δηλαδὴ μίαν ἀπόφασιν δογματικὴν ἐξεληθῆσαν ἀπὸ τὸ κριτήριον τῆς καθ' ὅλην Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ προσκολληθῶμεν ὑπὸ ποιῆ αἰώνια κολάσεως· διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκφωνεῖ ἐμῇ ὅταν εἶναι συναγμένη, καὶ τῆτο συμβαίνει ἀφ' ἧ ἐσυμβεβηλῆ ἢ μόνον τὴν ὁμολογίαν τῶν Πατέρων, ἀλλὰ ἀφ' ἧ ἐξέταξεν ἐξαιρέτως λέγει, ἢ Οἰκουμενικῇ Ε΄. Συνόδῳ, ἢ αὐτῇ ἢ γνώμῃ εἶναι σύμφωνος τῇ Γραφῇ καὶ ταῖς ἀποφάσεσι τῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. ΑΨ ἡ Ἐκκλησία συναθροισμένη δὲν ἔκαμε ποτὲ τίποτε παρόμοιον διὰ τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν τῆ Ἁγίας Πέτρος καὶ διαδόχων τε. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ δοθῇ ὡς ἄρθρον πίστεως, περὶ τῆ ὁποῖα νὰ μὴν εἶναι συγχωρημένον εἰς τινὰ νὰ ἀμφισβητῆ, ἢ γνώμῃ ὅπῃ κηρύττει πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος καὶ οἱ διάδοχοί τε νὰ εἶναι θεοὶ, καὶ Ἐκκλησιαστικῶς πρῶτοι καὶ ἀνώτεροι τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων.

Κατάκρισις
προτάσεων.

Β΄.

Β'. Περί πλέον, όταν ακόμη μία γνώμη ήθελε γενικώς εὑρίσκηται εἰς πᾶσαν τὴν κατὰ ἀποράδην Ἐκκλησίαν, χωρὶς ἀντιλογίας πολλῶς αἰῶνας, δὲν ἔπεται ὅτι τοιαύτη γνώμη νὰ εἶναι μία ἀπόφασις τῆς καθ' ὅλην Ἐκκλησίας, διότι ἡ κατὰ ἀποράδην Ἐκκλησία, δὲν κάμνει δογματικὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ κάμνει νὰ ἐκτελῶνται ἐκείνη ὅπῃ ἔκαμεν ὅσα συναθροισμένη, διότι αὐτὴ δὲν κάμνει ἀπόφασιν εἰμὴ συναθροισμένη εἰς μίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Αὐτὰς τὰς Προτάσεις κατακρίνει ἡ Γερα Σύνοδος, ὡς τολμηρὰς, ψευδεῖς, ὑβριστικὰς, ἐναντίον τῶν Ἀγίων Πατέρων, σφαλερὰς, καὶ προσέτι αἰρετικὰς ἂν λαμβάνονται εἰς τοιαύτην ἔννοιαν, πῶς ἡ Ἐκκλησία νὰ μὴ εἶναι ἀψευδὴς εἰς τὴν ὁμόγνωμον διδασκαλίαν τῶν ποιμένων της, ἢ νὰ μὴ προβάη τίποτε μὲ ἀψευδῆ ἐξουσίαν, πᾶρεξ ὅ, τι ἐδιωρίθη εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους· καὶ τέλος ὅτι αὐτὴν τὴν ἀψευδῆ ἐξουσίαν νὰ μὴ τὴν ἀπολαμβάνη ὅταν εἶναι κατὰ ἀποράδην, εἰς τὸ νὰ φέρη κρίσεις δογματικὰς καὶ ἀμεταθέτας περὶ πίσεως καὶ εὐταξίας.

Α' Ν Α Φ Ο Ρ Α' Ε'.

Περί τῆς Ὁμολογίας Πίσεως Πίς Δ'.

Θέσις. Ε'.

§. 9. Θέσις Ε'. Ἀναντιῶναι ἡ Ἀγία Σύνοδος τὴν προσκόλλησίν της εἰς τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίσεως Πίς Παπα Δ'. τὴν γενομένην εἰς τὸ δεύτερον παράγραφον τῆς τρίτης Διαταγῆς τῆ πρώτης μέρης, διὰ τὸτο κατακρίνει τὰς προσφερθεῖσας αὐτῇ προτάσεις.

Κατάκρισις προτάσεων.

Α'. Ἡ τῆς Πίσεως Ὁμολογία Πίς Δ'. καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὰς ὁποίας παραπονήματα, εἶναι τόπον περισσότερον ἐγκληματικαί, ἐπειδὴ γέμισιν ἢ μόνον ἀσεβείας ἀλλ' εἶναι προσέτι καὶ αἰσθητικὴ παράβασις τῶν δημοσίων διαταγῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Β'. Ἡ Ὁμολογία τῆς Πίσεως Πίς Δ'. ἔγινεν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν πλέον Γερῶν Συνόδων, ἔξω ἀπὸ τὸτο περιέχει τὰς πλέον αἰσθητὰς ἀνομίας.

Γ'. Ἀναφέρω κατ' ὄνομα τὴν βίβλαν Injunctum nobis τῆ 1564. Νοεμβρ. 29. διὰ τῆς ὁποίας Πίος Δ'. διορίζει εἰς πάντας τῆς ποιμένας νὰ ἀπαίτῳσιν ἀπὸ ἕνα πληθὸς ἀνθρώπων πάσης καταστάσεως καὶ τάξεως, ἀλλ' ἐξαιρέτως ἀπὸ ὅλης ἐκείνης ὅπῃ ἀποβλέψωσιν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν μεγάλων ἀξιομάτων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίσεως ὅπῃ ἔκαμε καὶ ὅπῃ ἔμβαθεν εἰς αὐτὴν τὴν βίβλαν, καὶ νὰ τὴς κάμνουν νὰ ὁμύωσι μὲ τὸν πλέον ἔντρομον ὄρκον, ἢ μόνον ὅτι πίσεώσι τὰ δόγματα, τὴν διδασκαλίαν κτλ. τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔτι ὅτι πίσεώσιν ἐντελῶς χωρὶς ἀμφιβολίας, χωρὶς κανένα δισαγμὸν, χωρὶς κόπον, χωρὶς σνοχωρίαν καὶ χωρὶς κανένα ἔμποδον.

Δ'.

Δ΄. Ἐπιπερισσότερον. Ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀρχιερεὺς, πανεργότερος, ἀγγλινέστερος εἰς τὸ ἀπὸ τῆς πρὸ αὐτοῦ, ἤνευ τὸ μουσικὸν καὶ τὸ μέσον, με πρόφασιν μιᾶς Ὁμολογίας Πίστεως, νὰ λάβῃ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, χωρὶς τινος ἀντιτάσεως, τὸν ὄρκον τῆς ἐμπιστοσύνης. Ὁθεν κατακρίνει ἡ Ἀγία Σύνοδος, ταύτας τὰς προτάσεις ὡς ψευδεῖς, σκανδαλοποιᾶς, συμβοηθικᾶς τῆς πλάνης, συκοφαντικᾶς καὶ ὑβριστικᾶς πρὸς τὰς ἄκρας Ἀρχιερεῖς, καὶ αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν.

Α΄ Ν Α Φ Ο Ρ Α ΄ ς.

Περὶ τῆς τῶν Ἐπισκόπων ὑπεροχῆς.

Θέσις α΄. §. 9. Δηλοποιεῖ ἡ Ἀγία Σύνοδος κατὰ τὴν διορισθεῖσαν διδασκαλίαν παρὰ τῆς Γερᾶς Ἀγίας Συνόδου τῆς ἐν Τριδέντῳ.

Α΄. Ὅτι εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν εἶναι μιὰ Ἱεραρχία παρὰ θεῶ συζηθεῖσα, ἣτις συνίσταται ἀπὸ Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους, καὶ λειτουργούς.

Β΄. Ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι εἶναι ἀνώτεροι τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ ἐκείνην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ νὰ κυριώσωσι ἢ νὰ χειροτονώσωσι ὅπῃ ἔχον, νὰ μὴ τὰς εἶναι κοινὴ μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων. Ὁθεν κατακρίνει ἡ Ἀγία Σύνοδος τὰς προσφερθεῖσας αὐτῇ προτάσεις.

Α΄. Εἶπα εἰς καθὰ μέρος, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ἦσαν ἐκ θείας διαταγῆς . . . ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἐμοῦ, νὰ διορθωθῶ περὶ τὰς.

Β΄. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συστήσας τὸ ἱερατεῖον . . . . . δὲν ἔβαλεν, ἕτε ἐξερέσασε καμμίαν διαφορὰν μεταξὺ ἐκείνων ὅπῃ ἐτίμησε με αὐτὴν τὴν ἀξίαν, εἰς τρόπον ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι, δηλαδὴ οἱ Πατριάρχαι, Πρόεδροι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἀπλοὶ ἱερεῖς ἔχουσιν πάντες καὶ καθ' εἰς τὸ πλήρωμα τῆς ἱερωσύνης ἐν ὁλοκλήρῳ, καὶ εἰς τρόπον ἀδιαίρετον.

Γ΄. Ἐκείνος ὁ ἱερεὺς, ἢ κάλλιον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος τῶν ἱερέων ὅπῃ ἐβάλλθησαν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆ κλήρου πάσης διοικήσεως, καταχωρῶμενοι τῆς τιμητικῆς ἀξίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχον ὑψωθεῖ, νομίζοσι νὰ εἶναι διὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὑπεράνω τῶν συναδελφῶν τῆς (τῶν ἀπλῶς ἱερέων) ὅπῃ τὰς εἶναι ὅμοιοι διὰ καθ' ἓν, κατὰ τὴν θεῖαν διαταγὴν.

Δ΄. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπηγόρευσε ρητῶς, νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας τὴ καμμία ὑπεροχή.

Ὁθεν ἡ Ἀγία Σύνοδος κατακρίνει αὐτὰς τὰς προτάσεις, ὡς ψευδεῖς, ὑβριστικᾶς πρὸς τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, σφαλεράς, καὶ ἀρετικᾶς, ἐπειδὴ ἐκ θεμελίων ἀναποδογυρίζοσι τὴν παρὰ Χριστοῦ συζηθεῖσαν ἱερατὴ Ἱεραρχίαν.

Θέσις α΄.

Κατάκρισις
προτάσεων.

ΑΝΑΦΟΡΑ Ζ΄.

Περὶ συγκαταβατικῶν γραμμάτων, ἀφορισμῶν καὶ παραδόσεως.

Θέσις Ζ΄.

Θέσις Ζ΄. §. ΙΙ. Ταύτην τὴν ἀναφορὰν τὴν ἔλαβεν ἡ Σύνοδος ἀπὸ ἑτεροῦ βιβλίου Γαλιεῖ γεγραμμένον, Ἐγκύλιος Ἐπιστολὴ ἢ Ἀπαγγελία πρὸς τὰς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐλάνδας, τόσον τῆς περιοχῆς τῆς Οὐλτραχέντε Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅσον καὶ τῆς τῆ Ἀρλεμ, καὶ Δεβεντερ Ἐπισκοπῆς. Ὅθεν ἀφ' ἧς ἡ Σύνοδος ἀναφέρει δύο Θεωπίσματα τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου κατακρίνει τὰ κάτωθεν.

Κατάκρισις
προτάσεων.

Α'. Ἀποκρίνομαι ὅτι αἱ ἀποστολικαὶ παραδόσεις αἱ ἄγραφοι, ὅπως ὁ Ἅγιος Λύγουσιος, μὴ ἄλλως Πατέρας δέχονται, δὲν ἀποβλέπτει πάντεως εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ ἴδη, ἔθιμα, καὶ ἕτερα πράγματα ἀδιάφορα κατ' αὐτό.

Β'. Ὁ Ἅγιος Λύγουσιος . . . . . ἐπίστευεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι τῆς διδασκαλίας, ὅπως ἡμεῖς πρέπει νὰ πιστεύωμεν, ἐπεριέχοντο τόσον εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, ὅσον καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ συγγράμματα τῶν Ἀποστόλων . . . . . ἴσως, Κύριοι, ὅτι αἱ προλήψεις αἱ σὺν ἡμῖν γεννηθεῖσαι, καὶ ἐνδυναμωθεῖσαι μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θεολόγων μας, θέλει σᾶς ἐμποδίσαι ἀπὸ τοῦ νὰ αἰδοῦνθῆτε ὅλην τὴν ἰσχὺν αὐτῆς τῆς συλλογισμῶν, ὅσον ἀναντιρρήτος καὶ ἂν εἶναι, καὶ θέλει ἀκολουθήσατε νὰ πιστεύηται, ὅτι ὁ Ἅγιος Λύγουσιος συζητεῖ ἢ ἐπιβεβαιοῖ τὴν διδασκαλίαν τῶν θεολόγων μας, καὶ τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου, ἣτις διδάσκει καὶ διατάσσει νὰ πιστεύωμεν ὑπὸ ποιῆ ἀναδέματος, ὅτι εἶναι δύο εἶδη Λόγου Θεοῦ περὶ τῆς διδασκαλίας, ὅπως ἐξ ἴσου εἶναι κανὼν πίστεως, καὶ ἐξ ἴσου σεβάσμιος, τὸ μὲν ἔγγραφο, τὸ δὲ ἄγραφο. Ἀλλ' ἰδὲ Κύριοι, ἀπὸ τί νὰ εὐγῆτε ἀπὸ τὴν ἀπάτην, καὶ ἀπὸ τί νὰ καταπαθῆτε ὅτι δὲν εἶναι πρᾶγμα πλέον ἐνάντιον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Λύγουσιος, πᾶρεξ ὅσον αὐτὴ ἡ διδασκαλία ὅπως ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος, καὶ οἱ θεολόγοι μας, μᾶς δίδασιν ὡς διδασκαλίαν πίστεως.

Γ'. Πᾶσα παραδοσις σύμφωνα τῇ Γραφῇ εἶναι ἐκ τῆς ἔγγραφος εἰς τὴν Γραφήν.

Δ'. Ἀλλὰ θέλετε μὲ εἰπῆ, ἡ Τριδεντινὴ Σύνοδος διδάσκει πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι ὅπως πρέπει νὰ πιστεύωμεν δὲν περιέχονται πᾶσαι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὅτι ἀπέρασαν ἀπὸ χερί εἰς χερί ἀπὸ τῆς Χριστοῦ ἕως εἰς ἡμᾶς, ὅπως δὲν εἶναι γεγραμμένα εἰς αὐτὰ τὰ ἱερά βιβλία. Ὅτι αὐτὰ αἱ ἄγραφοι ἀλήθειαι ἔχον τὴν αὐτὴν δύναμιν ὅπως ἔχον αἱ ἔγγραφοι, καὶ πρέπει, νὰ τὰς πιστεύωμεν ἅμω μὲ τὸ αὐτὸ σέβας ὑπὸ ποιῆ ἀναδέματος. Εἶχα τοῦλα νὰ ἀποκριθῶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν, ὡς τόσον ἰδὲ μία βραχεῖα ἀπόκρισις, ἣτις μόνη ἀρκεῖ νὰ ἀδυνατήσῃ ἐξ ἀπεφάσεως, ὅλα τὰ νὰ δόγματα τῆς πίστεως.

πίσεως ὅτῃ ἔκαμεν ἢ ἐν Τριδέντῳ Συνοδος, μὲ πρόφασιν πῶς εἶναι ἀπὸ Ἀποσολικῆν παράδοσιν, πρῶτον καὶ δευτερον· αὐτὴ ἢ Σύνοδος δὲν δύναται νὰ εἶναι Οἰκουμενικὴ.

Ε΄. Τὰ Θεώσιμα καὶ δόγματα (ταύτης τῆς Συνόδα) δὲν πρέπει νὰ μᾶς βιάσων, ἐξαιρέτως ἂν εὐρίσκωμεν μίαν διδασκαλίαν ὅτῃ δὲν ἐδιδάχθη, ἔτε παρὰ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἔτε παρὰ τῶν Ἀποσολῶν, καὶ ὅτῃ εἶναι ἀντικειμένη κατὰ διάμετρον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐνδοξοτέρων Πατέρων. Τοῖστων εἶναι τὸ Θεώσιμα τῆς παραδόσεως ὅτῃ κηρύττεται μὲ τὸ ἄνομον ὄνομα, ὡς Λόγος Θεῶ ἀγράφος.

ς΄. Μία Ὁμολογία Πίσεως, δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ εἰμὴ ἀληθείας πίσεως (δι' ἀποκαλύψεως) περιεχομένης κατὰ γράμμα εἰς τὴν Γραφὴν.

Ζ΄. Πᾶσα παράδοσις διδασκαλίας ὅτῃ δὲν εἶναι ἐγγραφὸς εἰς τὰς ἱερὰς βίβλους, δὲν δύναται νὰ ὀνομαδῆ παράδοσις Εὐαγγελικὴ ἢ Ἀποσολικὴ.

Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατακρίνει ἢ Ἀγία Σύνοδος ὡς ψευδεῖς, σκανδαλοποιὰς, ἐγκαλεστικὰς, τολμηρὰς, ἀειδεῖς εἰς εὐσεβῆ ὄρα, ὑβριστικὰς κατὰ τῆς Ἀγίας Οἰκουμενικῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδα, τὴν ὁποίαν ἐγκαλῶσε νὰ ἔπλασε νέα δόγματα, καὶ νὰ ἐπρόβαλλεν ὡς πίσιν τῆς Ἐκκλησίας, μύθος ἀγνώστου πάση τῇ ἀρχαιότητι, ἐναντίας τῇ ὁμογνώμῳ μαρτυρία τῶν Ἀγίων Πατέρων, καὶ τῇ σταθερᾷ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τέλος ὡς αἰρετικὰς, ἐφ' ὅσον ἀποβάλλουσιν ἀπολύτως τὴν ἰσχύον τῆς παραδόσεως, ἦγεν τῷ ἀγράφῳ Λόγῳ τῷ Θεῷ, καὶ διδάσκουσι νὰ μὴ πισεύωμεν τίποτε ἄλλο περὶ πίσεως, παρὰ ὅσα περιέχονται κατὰ τὸ γράμμα εἰς τὴν ἱερὰν Γραφὴν.

Α΄ Ν Α Φ Ο Ρ Α Ή.

Περὶ τῶν δογμάτων Ἀρδαίνε καὶ Βερβνύερε.

Θεώσιμα Η΄. §. 12. Εἰς κατάκρισιν τῶν σφαλερῶν δογμάτων Ἀρδαίνε καὶ Βερβνύερε τῶν ἐκ τῆ τάγματος τῆς Ἐταιρείας τῷ Ἰησοῦ (περὶ τῶν ὁποίων ἴδε κατωτ.) ἐξέδωκεν ἢ Σύνοδος τὸ ὄγδαον Θεώσιμα περιέχον.

Α΄. Εἴν ἐνὶ καὶ ἀληθινῷ Θεῷ εἰσὶ τρεῖς πρόσωπα ὁμοῦσια καὶ συναΐδια, Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος, ὅτῃ πρέπει νὰ λατρεύωμεν.

Β΄. Ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ εἶναι ὁ συναΐδιος Λόγος τῷ Πατρὶ, καὶ τῆτος ὁ Λόγος Υἱὸς τῷ Θεῷ νὰ μὴν εἶναι ἀπλῆ ἀπόφασις ἀπ' αἰῶνος ἐν τῇ θεῇ διανοῇ συληφθεῖσα, ἵνα προάγῃ τὸν Υἱὸν ἐν χρόνῳ, ἔτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον νὰ εἶναι θεῖα δυναμις, καὶ ἰσχύς, ἢ πνευματικὰ χαρίσματα τοῖς ἀνθρώποις δίδόμενα, ἀλλ' ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ εἶναι τρεῖς πρόσωπα ἀληθῶς, καὶ πραγματικῶς, μεταξύ αὐτῶν διακεκριμένα, ἔχι ἐν φύσε-

φύτεσιν, ἀλλ' ἰδιώμασι (Γρηγόρ. Νύκτας) ἐχὶ μόνῃ τῇ ὀνομασίᾳ, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ τοῖς πᾶσιν ἀνηκᾶται ὑποστάσει ἢ ὑπάρξει.

Γ'. Ο ἁγίος Πατήρ νὰ γεννᾷ αἰδίως τὸν Υἱὸν ὁμοσίον αὐτῷ, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὁμοσίον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, ἐκπορευόμενον καὶ ἐκ τῶν δύο, ὡς ἐκ μιᾶς ἀρχῆς καὶ μόνῃς πνεύσεως, ὡς ἀσυγγίτοις τοῖς προσώποις, καὶ ἀδιαρέτω τῇ ἔσσει ἢ τῷ Πατρὶ καὶ Υἱῷ, καὶ Ἅγιῳ Πνεύματι, Θεότης μία, ἢ δόξα ἴση, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια συναΐδιος.

Δ'. Ο Υἱὸς τῷ Θεῷ, δεύτερον ἐν τῇ Τριάδι πρόσωπον, νὰ ἔλαβε σῶμα καὶ ψυχὴν, ἐν τῷ ἁγίῳ κόλπῳ τῆς Παρθένου Μαρίας, συνεργῆτος τῷ Ἅγιῳ Πνεύματι, καὶ ἀφ' ἧ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν σάρκα, νὰ εἶναι Θεὸς ὁμῶ καὶ ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, αἰδίως μὲν, Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεῷ ἀληθινῷ, φῶς ἐκ φωτός· ἄνθρωπος δὲ ἐν χρόνῳ, διότι μὲ τὴν ἀρρήτων ἔνωσιν εἰς ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὅτῃ εἶναι τὸ πρόσωπον τῷ Υἱῷ τῷ αἰδίῳ καὶ ὁμοσίῳ τῷ Θεῷ, ἦνωσεν ὑποστατικῶς τὴν θεῖαν καὶ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν.

Ε'. Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ μὴ εἶναι ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἕτε ἄνθρωπος ἐκ μόνῃ καὶ ἀληθινῷ Θεῷ, Υἱὸς Θεῷ, ἢ Θεὸς ποιηθεὶς ἐν χρόνῳ, ὁμοσίος τῷ Πατρὶ δι' ἧ (ἢ ἐχὶ δι' ὄν, ἢ ἕτινος τῇ θεωρίᾳ, τὰ πάντα ἐγένετο) ὅσις ἔχων φύσιν Θεῷ, ἢ τελείαν σὺν τῷ Πατρὶ ἰσότητα, ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν σχῆμα δούλου λαβὼν (Φίλιπ. 2. 7.) ἵνα ἡμᾶς λυτῶσῃ ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ ἐκκαθάρῃ ἑαυτῷ λαὸν δεκτὸν, ὁπαδὸν ἀγαθῶν ἔργων (πρὸς Τιμόθ. 2. 14.)

Σ'. Ἡ ἀνθρωπότης τῷ Χριστῷ νὰ διοικῆται ἰσχυρῶς, καὶ νὰ διορίζεται παρὰ τῷ Λόγῳ ἐν πᾶσι. καὶ ἔχων ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ τὴν αὐτὴν φύσιν σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἅγιῳ Πνεύματι, ἔχει καὶ τὴν αὐτὴν Αἰδιότητα, τὴν αὐτὴν ἄπειρον γνῶσιν τὴν αὐτὴν παντοδυναμίαν, τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, εἰς τρόπον ὅτι, ὅταν ἔκαμε θαύματα, τὰ ἔκαμεν ἰδίᾳ τῆς δυνάμει, καὶ δὲν τὰ ἔλαβε μὲ τὴν προσευχὴν τῆς μόνου καὶ αἰτησίν. Ὅταν ἐγγῆσαι χάριν, δὲν τὴν ἐγγῆσαι, ὡς αἰτία ἡδική, καὶ ἀξία μισθῷ, ἀλλ' ἔτι ὡς αἰτία φυσικὴ, καὶ ἐνεργητικὴ.

Ζ'. Πάντες οἱ τῷ Ἀδὰμ ἀπόγονοι ἡμάρτων ἐν αὐτῷ, καὶ οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτῆς τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας ὑσερῆνται ἢ μόνον τῆς ἀγιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἔτι καὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἰδίας λεγομένης ἁμαρτίας ποιῶντας καὶ συμβουλεύοντας (πρὸς Ἐφεσ. 2. 3.) τέσσα ὀργῆς καὶ ἐκδικήσεως. Ὅθεν ὁ βαρὺς ζυγὸς ἐκεῖνος, ὁ τεθεὶς ἐπὶ τῆς Υἱῆς τῷ Ἀδὰμ (Ἐκκλησιασ. 40. 1.) ἦγεν ἢ ἀγνοία, ἢ ἐπιθυμία, ἠδύνα, ἀρρώστια, ὁ ἴδιος θάνατος, τὰ ὅποια ἢ μόνον τιμωρία καὶ βάσανα εἰσὶ, ἀλλὰ καὶ φανερώτατα μαρτύρια ταύτης τῆς Προπατορικῆς ἁμαρτίας.

Η'. Ο Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκ τῶν ἰδίων, ἢ ἐκ τῶν μὴ χρεωσθέντων, νὰ ἱκανοποίησε μὲ τὰ πάθη τῆς, μὲ τὸν θάνατόν τῆς, ἀληθῶς καὶ ὑπερπερισσῶς τόσον διὰ τὴν Προπατορικὴν ἁμαρτίαν, ὅσον καὶ διὰ ὅσας ἄλλας ἐπρόθεσαν

οὐκ οὐκ τῶ Ἀδάμ· τὰ ὅποια ἐπειδὴ εἶναι πάθη, καὶ πόνοι τῶ ἰδίου Θεοῦ, τῶ ἐνσαρκωθέντος, εἶναι καὶ ἀπείρη τιμῆς, καὶ ἀξίας. Καὶ αὐτὸς ὁ σεσαρκωμένος Θεὸς νὰ εἶναι λυτρωτὴς, ἔχει μόνον τῶν μετὰ τὴν ἐνσαρκωσίν τινος γεννηθέντων, ἀλλὰ τῶν πρότερον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ ἔχασε τὸ πολυτίμητον αἷμα τῆ δια ὅλης τῆς ἀνθρώπων.

Θ΄. Οὐτε διὰ τῆ φυσικῆς νόμου, ἕτε διὰ τῆ Μωσαϊκῆς ἐδικαιώθη ποτέ τις, ἢ δύναται νὰ δικαιωθῆ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως, τῷ μόνῳ μεσίτῃ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· διὰ τῆ αἵματος, καὶ ἀξίας τῆ ὁποῖα πάντες οἱ δίκαιοι καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας διαθήκης ἔλαβαν τὴν ἀφαιρῆσιν τῶν ἁμαρτιῶν τῆς, τὴν ἀληθινὴν ὁδοῦσιν, καὶ τὴν ἀναγκαίαν χάριν εἰς τὸ πληρῶσαι τὰς Θεῖας ἐντολὰς.

Γ΄. Ὅτι αὐτὴ ἡ χάρις ἢ ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἶτε διὰ νὰ ἀρχίσῃ ὁ ἀνθρώπος τὸ ἀγαθόν, εἶτε ἵνα προκόψῃ, καὶ ἕως τέλους νὰ μείνῃ ἐν δικαιοσύνῃ, εἶναι πάντῃ κατὰ χάριν, ἕτε ἀπολαμβάνεται ἀνθρωπίνῃ ἀξίᾳ· καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία χάρις νὰ ὑφίσταται ἢ μόνον εἰς παραπτώσεις, καὶ παραδείγματα, ἢ ἐξωτερικᾶς, καὶ ἐσωτερικᾶς παρακινήσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐμπνευσίν τῆς ἀγάπης, τῆς ὁποῖας γνωστῆς ἔστις, Ἁγία ἀγάπη ἐνεργῶμεν. Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶ (Φίλιπ. 2. 13.) ὁ ἀνευ ζημίας τῶ ἀνθρωπίνῃ αὐτεξέσει, ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὸ θέλει, καὶ τὸ ἐκτελεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Ὁμοίως ὁ προορισμὸς τῶν Ἁγίων εἰς δόξαν, τῶ ὁποῖα, παράδειγμα μέγα εἶναι ὁ προορισμὸς τῶ ἰδίου μας ἀρχηγῶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ εἶναι πάντῃ κατὰ χάριν καὶ πρὶν τῆς προοράσεως τῆς ἀξίας; διδασκαλίαν ἀσφαλεστάτην, τὴν ὁποῖαν οἱ ἅγιοι Πατέρες μαρτυροῦσι νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Καθολικὴν πίσιν.

ΙΑ΄. Ὅτι ὑπάρχει νόμος αἰώνιος ἢ ἀμετάβλητος, ὅστις εἶναι ἢ αὐτὴ Θεῖα θέλησις, ὅπῃ προσάξει νὰ διατηρηθῆ ἢ φυσικὴ τάξις, ἢ ἀπηγορεύει νὰ συγχυθῆ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς, ἐγχαράξεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων με ἀνεξάντλητον χαρακτῆρα. Ὅτι ἐλευθέρως γίνεται ἐναντίον τέτῃ τῶ ἀμεταβλήτῃ κανόνος τῶν ἡθῶν, εἶτε ἐξ ἀγνοίας εἶτε ἐξ ἀπροσεξίας καὶ λήθης, εἶτε ἐκ συνειδήσεως σφαλερῶς ὑπόκειται τῇ ἁμαρτίᾳ. Τέλος ἢ ἐπιθυμία ἢ ἐξ ἁμαρτίας, καὶ εἰς ἁμαρτίαν κλίνουσα (ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴ εἶναι ἁμαρτία, εἰάν αὐτὴ δὲν σέργει) καὶ πᾶσαι αἱ κινήσεις τῆς ἐξ ἑαυτῶν εἰσὶ κακαὶ καὶ ἄτακται. Ὅθεν πᾶσα ἢ Χριστιανικὴ διαγωγή εἰς τῆτο ὑφίσταται, εἰς τὸ νὰ ξεριζώσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ ἐξ ὅλης καρδίας νὰ πασχίσωμεν νὰ πληρῶσωμεν τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης διὰ τῆς ὁποῖας χρωσθῶμεν, νὰ ἀγαπᾶμεν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἐξ ὅλων τῶν δυνάμεων, ἢ νὰ ἀναφῶμεν πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν, πᾶσας τὰς πράξεις μας ὡς εἰς ἔσχατον τέλος.

ΙΒ΄. Ὅτι κανὼν πίστεως ἐστὶν ὁ Λόγος τῶ Θεοῦ, ὁ ἀποκαλυφθεὶς ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς γεγραμμένος, εἶτε διὰ συνεχῆς διαδοχῆς τῆς παραδόσεως ἕως ἡμᾶς φθάσαι, τῶ ὁποῖα ἀποκαλυφθέντος Θεοῦ Λόγου ἀφευδῆς ἐξηγητῆς, καὶ φύλαξ ἀφθαρτος εἶναι, ἢ Ἁγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

ΑΝΑΦΟΡΑ Θ΄.

§. 13. Εἰς ταύτην τὴν Ἀναφορὰν κατέκρινεν ἡ Σύνοδος τὰ δόγματα τῶ Ἱησαΐτε Πιχωνίε, καὶ τὰ περιεχόμενα ἐν τῇ Οὐλανδικῇ Κατηχήσει τῆς πρώτης κοινωρίας περὶ τῶν ὁποίων. Ἰδὲ κατωτέρω.

Πρῶτον. Ὅτι πρὶν οἱ ἔφηβοι δεχθῶσιν εἰς τὴν μετάληψιν τῶν Μυστηρίων, ἔ μόνον νὰ μὴ ἀγνοῶσι τὰ πρῶτα μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θεοσεβείας, ὅπῃ περιέχονται εἰς τὸ ἱερὸν Ἀποστολικὸν σύμβολον, ἀλλ' ἔτι νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ ἐκείνας τὰς ἀμαρτίας, ὅπῃ ἐν μῆ ῥοπῇ θανατώνασι τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν διώχναν ἀπὸ τῆν Ἐκκλησίαν τῶ Θεοῦ.

Β'. Ἡ ἰσχὺς τῆς μετανοίας ἐσάθη πάντοτε ἀναγκαῖα τοῖς ἀνθρώποις ἐν παντὶ καιρῷ ἵνα ἀποκτήσωσι τὴν χάριν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, τῆς ὁποίας ἀρχὴ εἶναι ἡ κατὰ θεὸν ἐλπίς, ἣτις ἐνεργεῖ τὴν μετάνοιαν εἰς σερεὰν σωτηρίαν.

Γ'. Ἐναντιεῖται εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν Ἀγίων Πατέρων, καὶ εἰς τὸ κανόνας τῆς Χριστιανικῆς Εὐσεβείας, ὁ νομίζων ὅτι δύναται νὰ συγχωρηθῶσιν ὅσοι ἀμαρτωλοὶ κυριεύονται ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν, καὶ τοῖς ὁποίοις ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ἐμίσησαν τὸν θεόν; εἴτε ὅσοι μισῶν καὶ ἀποστρέφονται τὴν ἀμαρτίαν διὰ μόνον τὸν φόβον τῶν προσκαίρων βασάνων, ἢ διὰ μόνον τὸν φόβον τῆς γεέννης, καὶ ἔ δι' ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης.

Δ'. Εἰς τὸς ἐφήβους ἵνα ἀξίως μεδέξωσι τῶν μυστηρίων τῶ βαπτίσματος καὶ τῆς μετανοίας, ἀπαιτεῖται ἔξω ἀπὸ τὰ τῆς πίστεως, καὶ ἐλπίδος ἔργα, καὶ τὸν φόβον διὰ τῶ ὁποῖς ὠφελίμως συντρέπονται, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης τῶ Θεοῦ ὑπὲρ πάντων, διὰ τῆς ὁποίας ἀγαπάται ὁ Θεὸς ὡς πηγὴ πάσης δικαιοσύνης.

Ε'. Αὐτὰς τὰς προηγίας διαθέσεις τὰς ἀπολαμβάνει ἡ ἀποδικαίωσις μετὴν λαβὴν τῶ μυστηρίων, ἢ ἐνίοτε μετὸ τάξιμόν τε· αὐτὴ ἡ ἀποδικαίωσις ὑφίσταται ἔ μόνον εἰς τὴν ἄφαισιν τῶν ἀμαρτιῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀγίαν, καὶ ἀνακαίνησιν τῶ ἐσωτερικῶ ἀνθρώπῳ, τῶ κατὰ Θεὸν πλασθέντος ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀγιότητι ἀληθείας.

ς'. Ἀγκαλὰ καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀποβλητὴ, ὅχι ὅμως ἀκατάστατος, εἰς τρόπον ὅτι νὰ χάνεται, καὶ νὰ ἀποκτῆται, ἀλλ' εἶναι σεθερὰ καὶ σεθερὰ, οἱ γὰρ ἀποθανόντες τῇ ἀμαρτίᾳ πῶς ἔτι ζήσωμεν ἐν αὐτῇ, συνετάφημεν τῷ Χριστῷ διὰ τῶ βαπτίσματος ἐν ἐμοίωματι τῶ θανάτου, καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ. Ἰνα ὡσερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τῶ Πατρὸς, ἔτω καὶ ἡμεῖς ἐν κοινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν (πρὸς Ρ' ὡμ. ς'. 2.

Ζ'. Αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἀγιότης ἀληθὴς καὶ ἔ πλασῆ, κερτιμένη καὶ ἀποκτητὴ, ὡς ἀναγκαῖα προετοιμασία, καὶ διάθεσις ἀπαιτεῖται ἵνα μεδέξωσι

τις τῆς θείας εὐχαριστίας. Τα γὰρ ἅγια τοῖς ἁγίοις μόνον πρέπει νὰ δίδωνται, ἢ ὅσον περισσότερο ὁ Χριστιανὸς εἶναι πληροφορημένος εἰς τὴν ἁγιότητα καὶ θεότητα αὐτῆ τῶ ἁγίου μυστηρίου, τόσον ἐπιμελέστερον πρέπει νὰ φυλάττηται, ἵνα μὴ πλησιάσῃ εἰς τὴν μετάληψιν αὐτῆ, ἄνευ εὐλαβείας, καὶ ἁγιότητος.

Η΄. Ἐξω τοιγαρῶν ὁ ἄνθρωπος ἐν χάσει δικαιοσύνης, ἵνα μέτοχος γίνῃ τῆς ἱερᾶς εὐχαριστίας, ἔσω ἁγιώτερος ἵνα συχνότερον μεθέξῃ, ἔσω ἁγιώτατος ἵνα καθ' ἡμέραν πλησιάσῃ εἰς τὴν ἱερὰν τράπεζαν. Αὐτὸν τὸν κανόνα ἐδίδαξαν τόσοι ἅγιοι Πατέρες τῶν πρώτων αἰώνων, ὅσον καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν μεταγενεστέρων.

Θ΄. Διὰ δὲ τῆς πνευματικῆς Πατέρας δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν ἔξομολογεῖντᾰ νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν μετανοῶντα κατάπαυσιν τῶν ἐξωτερικῶν ἔργων τῆς ἀμαρτίας, ἀλλ' ὡς απαιτεῖται προσέτι νὰ εἶναι εἰς τὸν μετανοῶντα μιᾶ ἀληθῆς, ἰσχυρὰ, καὶ σταθερὰ προαίρεσις τῆ μὴ ἀμαρτάνειν τῆλοιπῆ, καὶ αὐτὴ ἀποδεδειγμένη, ὅχι μόνον μὲ τὰ ἀμφίβολα σημεῖα, ἤτοι τῶν δακρύων, ὑποσχέσεων, ὁμολογήσεως ταχείας καὶ εἰλικρινῆς τῶν ἀμαρτιῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀρχὴν νέας διαγωγῆς, καὶ προηγουμένων τινῶν ἔργων, ἀναγκαίων ἐνίοτε εἰς ἰατρειάν τῶν ἀρρώστιων.

Ι΄. Οἱ πνευματικὸς πᾶν συγχωρήσῃ τὸν μετανοῶντα, ὡς ἔχη μίαν τινὰ βεβαιότητα ἡδίκην, ὅτι ἡ σταθερὰ προαίρεσις τῆ μηκέτι ἀμαρτάνειν, ἢ κατάπαυσις ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς νέας διαγωγῆς, νὰ προέξωχωται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης.

ΙΑ΄. Διὰ τῆς πείρας φανερὸν ὑπάρχει, ὅτι δὲν συνηθίζουσιν οἱ ἀμαρτωλοὶ, μάλιστα ὅσοι βεβαρῆμένοι ἀπὸ τὸ βάρος μιᾶς κακῆς συνηθείας, νὰ ἀπερῶν αἰφνιδίως, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ μὲ πολλὰς κόπας ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τὴν κυριεύουσιν τῆ πλάσματος, εἰς τὴν ἀγάπην τὴν προκινεῖουσιν τῆ Θεῷ, καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς, διὰ τῆτο δὲν δύναται εὐκόλα ὁ πνευματικὸς νὰ ἔχη αὐτὴν τὴν ἡδίκην βεβαιότητα, εἰ μὴ πρῶτον δὲν τῆ ἦτον γνωσῆ, ὕστερον ἀπὸ ἀρκετὸν διάστημα καιρῶ ἢ εἰλικρινότης τῆς ἀγάπης τῆ μετανοῶντος διὰ μέσσω τῶν ἀξίων καρπῶν τῆς μετανοίας.

Κατεκρίθησαν παρὰ τῆς Συνόδου αἱ ἄνω ρηθεῖσαι προτάσεις.

ΑΝΑΦΟΡΑ Ι΄.

§. 14. Ἐξέδωκεν ἡ Σύνοδος κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων τῶν νεωτέρων Πελαγιανῶν, τὸ δέκατον Θεσπισμα περιέχον.

Α΄. Οἱ αἰώνιος νόμος, ὁ ἐν ταῖς καρδίαις πάντων φυσικῶς ἐγκεχυραγμένος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῖται, εἰμὴ διὰ τὴν τυφλότητα καὶ φθορὰς τῆς καρδίας· διὰ τῆτο τοιαύτη ἀγνωσία εἰς τὰς ἐφήβους λογικῶ χρωμένως

μένως δὲν εἶναι ποτὲ ἰδίως, ἔμπλεως καὶ παντελῶς ἀήγγιτος, ὅτε συμπαθεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· ὅθεν μετὰ θαυμάσιον ἔλεγεν ὁ προφητάναξ, ἀνομιὰς νεότητός μου, καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς Κύριε (Ψαλμ. 24.) τῆτο τὸ εἶδος τῶν ἀνομιῶν, ἀνὸς δίκαιος θεός· δὲν τὸ ἐπιτιμᾷσεν, δὲν τὸ ἐζητῶσεν ὁ πιστὸς ἄνθρωπος νὰ τῆ ἀφαιθῶσι.

Β΄. Ἐὰν ἡ ἀγνοία λοιπὸν τῆ φυσικῆ νόμος, δὲν ἐξαιρῆ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν πολὺ μάλλον δὲν συμπαθεῖ ἢ ἀπλῆ ἀπροσεξία, εἴτε ὁ μὴ σοχασμὸς εἰς τὴν κακίαν τῆς ἁμαρτίας. Ὅθεν, ὁ, τι ἀναρμοσον τῆ λογικῆ φύσει, καὶ τῷ ὀρθῷ λογικῷ ὑπάρχει εἰς ἓνα ἔμφησον ὅπῃ ἀποφασίζει πράττων, ἢ ἀγνοεῖ τὸν θεόν, ἢ περὶ θεῶ ἐν τῆ πράξει δὲν συλλογεῖται, εἶναι ἐν σχήματι ἁμαρτία καὶ ὕβρις πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐχὶ ἀπλῶς ὡς λέγουσι φιλοσοφικὸν ἁμαρτήμα.

Γ΄. Ἡ ψευδὴς καὶ σφαλερὰ συνείδησις ὅσον καὶ ἂν θέλῃς ἀφοβος, ποτὲ δὲν συμπαθεῖ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν ἐναυτιεῖται τῷ αἰωνίῳ νόμῳ, ἔστι γὰρ ὁδὸς νομιζομένη τῷ ἀνθρώπῳ ὀρθὴ καὶ νέα, καὶ τὸν φέρουσιν εἰς θάνατον· (παροιμ. 5. 4.) διὸ εἴτε κακὸν νομίζεις τὸ καλόν, ὅπῃ ἴσως πράττεις, εἴτε καλόν τὸ κακὸν ὅπῃ κάμνεις, καὶ τὰ δύο εἶναι ἁμαρτία.

Δ΄. Ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀληθὴς, ὀρθὴ καὶ ἀσφαλὴς δόξα, ἀντὶ τῆς ἀληθείας ἀπέχῃ, μὲ ὅλον ὅπῃ ἀπὸ σεμνῆς ἀνθρώπου κινεῖται, τυφλὸς δὲ εἰς τυφλὸν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθρον πεσύνται (Ματθ. 15. 14.) διὸ πρέπει πολὺ νὰ φυλάττεται τινὰς μήπως ἡ ψευδὴς δόξα καὶ τῷ φυσικῷ νόμῳ ἀντικειμένη, ἀλλὰ πιθανὴ φαινόμενη, τραπῆ εἰς ἀσφαλὴ ἐν πράξει. εἴτε εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν γνωμῶν νὰ μὴ προκριθῆ ἢ ὀλιγότερον ἀσφαλὴς ἀπὸ τὴν ἀσφαλεστέραν ἢ ὀλιγότερον πιθανὴ ἀπὸ τὴν πιθανότεραν. Ὁ νόμος γὰρ τῆ θεῶ ἀλήθεια (Ψαλμ. 118.) εἰς συνήθεια, εἰς πιθανότης, εἰς δόξα τῶν διδασκάλων.

Κατακρίνει ὕστερον ἡ Σύνοδος τὰς περὶ εὐταξίας σφαλερὰς δόξας αὐτῶν.

Α΄ Ν Α Φ Ο Ρ Α ΄ Ι Α΄.

Κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων περὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τῆς προεσώτας.

Α΄ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίας ὑπερεχούσας ὑποτασσέσθω, τῆτο δὲ ἱερεῦσι καὶ Μοναχοῖς ἐντέταλται, ἢ λαϊκοῖς μόνον (Χρυσὸς. Ὁμίλ. 23. πρὸς Ρωμ.)

Β΄. Ἐκεῖ μόνον δὲν ὑπερισχύει ὁ νόμος τῆς ὑποταγῆς, ὅπῃ αἱ ἐντολαὶ τῶν ἡγεμόνων, ἀντιμάχονται μετὰ τῆς θεῶς ἐντολῆς εἰς τὴν ὁποῖαν περὶ τῆς αἰσῆς δὲν καταφρονεῖ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ προαιρῶνται δελεῦσαι μέζονι.

Γ΄.

Γ. Ἀνάγκη νὰ ὑποτασώμεθα τοῖς δεασόταις ἡμῶν ἢ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς (I. Περ. 2. 18.) ἢ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν (Ρ΄ αὐμ. 13. 5.)

Δ. Πάντες, ἀδελφός, ἐξαιρεμένε, κἂν ἢ Ἀπόστολος, κἂν ἢ Εὐαγγελιστής, κἂν ἕτερός τις (Χρυσός. αὐτόδι) χρεωσῶσιν αὐτοῖς τὸν φόρον, τὸ τέλος, τὸν φόβον, τὴν αἰδῶ (Ρ΄ αὐμ. 13. 7.) καὶ τὴν ὑποταγὴν.

Ε. Πρέπει νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἔρῃμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι (Τιμ. Α. 2. 2.)

ς. Οἱ ἠγεμόνες ἔλαβαν τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀμέσως παρὰ μόνε τῷ Θεῷ, ἕτε ἀδεμίᾳ ἄλλῃ ἐπίγειοι ἐξουσία, ἃς εἶναι καὶ πνευματικὴ δύναται κατ' εὐθεΐαν, ἢ πλάγιως νὰ ὑσερήσῃ τὸν ἠγεμόνα αὐτῆς, ἢ νὰ λύσῃ τῆς ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ὑποταγῆς, δι' ὁποιαυδήποτε πρόφασιν καὶ αἰτίαν.

Ζ. Πάσῃ ἀρχῇ ἀξιοὶ εἶναι ὅσοι κατακατῶντες τῆς τῆς Θεῆς καὶ ἀνδραπίνης νόμος, καὶ τὰ ἱερώτατα δικαιώματα τῆς δευτέρας Μεγαλειότητος, δὲν φοβῶνται νὰ βάλωσι τὴν χεῖραν τῆς εἰς τὸ φονεῦσαι τῆς Χριστῆς τῆ Κυρίας, ὧν τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν (2. Βασιλ. 1. 14. 16.) καὶ ἢ μόνον οἱ τῆτο τὸ ἀνοσιώτατον ἀνόμιμα πράττοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐντέλοντες αὐτὸ, ἢ κείθωσιν, ἢ εἰς τινὰς περιστάσεις νόμιμον εἶναι διδάσκοντες. Ὑψερρον κατακρίνει τὰς προτάσεις καὶ εὐδύς.

Θεῶσιμα ΙΒ'. Ἡ συναδριοθεῖσα Ἀγία Σύνοδος ἐν ὀνόματι τῷ Θεῷ, ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἰσχύει τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ, ἐνδυμαμένη ταύτης τῆς Ἀποστολικῆς παρακλήσεως· κἂν ὁ ἀδελφός ἐαυτὸν καλῶν . . . . ἐπικατάρατος ἐσὶ (Κορινθ. Α. 2. 6.) καὶ πάλιν, εἴτις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν ἢ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν (Ἰωαν. Β'. 10. 11.) κρίνει ἐκεῖνος ὅπως εἰς τὸ μέλον (ὃ μὴ δῶν ὁ Θεός) κιβδηλῶντες τὸν λόγον τῷ Θεῷ, πεισματωδῶς ἠθέλεν ὑπερασπίζοντα πάντα ἢ τινὰ τῶν κατακριθέντων παρὰ τῆς Συνόδου σφαλμάτων ἢ ἀρέσεων, ἀναξίους νὰ εἶναι τῶν μυστηρίων, ἕως ὅτε καθαρῶντες, τὴν παλαιὰν τῶν σφαλμάτων ζύμην, τὸ ἡμέτερον δόγμα δυναθῶσι νὰ θυσιάσωσι, καὶ νὰ εὐφρανθῶσι μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας (Κορινθ. Α'. τ. 8.)

Τὸ τρίτον μέρος τῶν Πρακτικῶν ταύτης τῆς Συνόδου περιέχει ὁκτώ Ἀρθρα Α'. Περὶ εὐταξίας, Β'. Περὶ βαπτίσματος εἰς τέσσαρα κεφάλαια. Γ'. Περὶ χρίσεως εἰς δύο κεφάλαια. Δ'. Περὶ τῆς Μυστηρίας τῆς Εὐχαριστίας εἰς δύο κεφάλαια. Ε'. Περὶ λειτουργίας εἰς τέσσαρα κεφάλαια. ς'. Περὶ Μετανοίας εἰς δύο κεφάλαια. Ζ'. Περὶ εὐχελαίας εἰς τρία κεφάλαια. Η'. Περὶ Γερουσίας εἰς δύο κεφάλαια. Θ'. Περὶ γάμου εἰς τέσσαρα κεφάλαια εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον δέχεται διὰ νόμιμα τὰ συ-

νοικέσια μεταξύ τῶν Κατολικῶν καὶ Ἀκατολικῶν, καὶ φέρεται εἰς μαρτυρίαν τὴν Βάββαν τῷ Πάπα Βενεδείκτῳ ΙΔ'. τῷ 1741.

Μία τοιαύτη Σύνοδος ἀντὶ νὰ κυρωθῇ ἀπὸ τὸν Κλήμεντα ΙΓ'. τὸν τότε ἄρχιερατεύοντα τὸν ἐκίνησεν εἰς ἀνάθεσιν αὐτῆς μὲ μίαν Βάββαν, ἣς ἡ Ἀρχὴ ΟΥΚ ΑΝΕΥ κτλ. εἰς τὴν ὁποίαν τὰς μὲν Ἐπισκόπους κατακρίνει ὡς τολμήσαντες, αἱρετικοὶ ὄντες νὰ συναδρῶσι τὴν Σύνοδον, καλῶν αὐτὰς πανώλεις ἀνθρώπους, καὶ τολμηρὰς ἀνομίας υἱὸς . . . . πορευόμενοι ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἀνομιμασί . . . . πονηρὰς προσέτι καὶ ἀσεβεῖς, ὧν τὸ ζῶμα κατεδίει τὴν πονηρίαν . . . . ἀγγεῖα ὀργῆς . . . . ἄνδρας ἀκαμάτους . . . . τυφλὰς, . . . ἀπειθεῖς τῇ κρίσει τῆς Ἐκκλησίας . . . . ἔρωτι ἀλαζωνείας ἐν τῇ ἰσχυρογνωμίᾳ μένοντες. Τὰς δὲ λοιπὰς τῆς Συνόδου Προσβυτέρους καὶ ἑτέρας, ἄνδρας συστροφῆς Ἐπιτόπων, ἀπαγομένους τῇ τῆς ἀνομίας κοινωνίᾳ, ὄχλον ζασιωδῶν, ὄντων ἐν πικρότητος χολῇ, καὶ ἀνομίας ἐνοχηῖ. Τὴν Σύνοδον ὡς ἀνόμως καὶ παρὰ κανόνας συναδρῶσθεύσαν, ἄκυρον καὶ παράνομον . . . . κρυφὴν τινὰ καὶ μισρὰν συναγωγὴν Ἐκκλησιαστικῶν συνελθόντων ἔξω τῆς Ἐκκλησίας . . . . Ἀνάξιον κακῆργημα, τολμηρὸν, καὶ φαρμακώδη ἐπιχείρημα· μᾶλλον βδελυρὰν μηχανὴν συναδρῶσθεύσαν ἵνα ἀπατήσῃ καὶ κληνήσῃ τὰς ἀπλὰς, καὶ ἀπερισκέπτους, ἵνα σύρῃ εἰς ἀπώλειαν πάντα τὰ πρόβατα τῆς τῷ Κυρίῳ ποιμνῆς. Τὰς δὲ πράξεις ταύτης τῆς Συνόδου, σχισματικὰς, ἄκυρας, ἀισχύρους, καὶ ἀνενεργήτας. Τὰ θεασίσματα καὶ κανόνας κατακεκοιμμένους, ὡς περιέχοντας προτάσεις ὑπεραπίστεως ἀνόμου σχίσματος, ψευδεῖς, συκοφαντικὰς, σκανδαλοποιὰς, κατωρέτας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας, καὶ ὑβριστικὰς πρὸς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον. Ὅθεν ἡ ἀνάγνωσις καὶ χεῖσις αὐτῶν τῶν Πρακτικῶν, καὶ κανόνων ἀπιγορεύεται κοινῶς τοῖς πᾶσι. Ναθετεῖ δὲ τὰς πρῶτας, ὁ Κλήμης πρὸς τὸ τέλος τῆς αὐτῆς Βάββας, ἵνα μὴ συγκοινωνῶσι μὲ αὐτὰς, μάλιστα εἰς τὰ πνευματικὰ, ὡς ἀνθρώπους ἀφωρησμένους, ἕτε νὰ ὑπεραπισθῇ τινὰς, ἢ ταύτην τὴν Σύνοδον, ἢ τὰς πράξεις καὶ κανόνας αὐτῆς τῆς Συνόδου, καὶ αὐτὰς τὰς ἰδίας. Εἰς ἀπόκρισιν, οἱ ἐν Βελγίῳ, προσφέροντι μίαν συνοδικὴν ἐπιστολὴν ἐν ὀνόματι πασῶν τῶν ἐν Βελγίῳ Ἐκκλησιῶν, ἐν ἣ ὑπεγράφησαν ὅτι Ἀρχιεπίσκοπος, δύο Ἐπίσκοποι, καὶ 14. Ἐτεροὶ Ἐκκλησιαστικοὶ, καὶ ἀπέδειξαν τῷ Κλήμεντι, ὅτι ἕτε σχισματικὸι εἰσι, ἕτε ἔξω τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ὁ Κλήμης ὅπῃ σχεδὸν μὲ ὅλας τὰς βασιλεῖς ἐμάχετο, καὶ δὲν τὸν ἐμελλεν ἀν πᾶσα ἡ Ευρώπη ἐτίναζε τὸν ζυγόν τε, παντελῶς δὲν ἐταραχθῆ, ἀν ἕνας Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ δύο Ἐπίσκοποι μὲ τὸν κλῆρον τὰς ἐξεχωρίζαν ἀληθῶς, ἀπὸ τὸν ἱερὸν θρόνον. Γ'δε τὰς ἀνωτέρω συγγραφαῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Β ΄.

Περὶ Μεσαφᾶ Γ. Ἀ'χμέτ Δ'. καὶ Σελίμ Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

§. 1.

Ἀποθανόντος τῆ Ὀσμάνη, ἔγινεν Αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τῆ Ἀ'χμέτ, Μεσαφᾶς Γ. Ἀνδρῶπος ἡμέρος, φιλάνθρωπος, καὶ εὐμενὴς, καὶ ὁσάκις, ἐφάνη σκληρὸς πάντοτε ἐμετανόησε, διότι ἠναγκάζετο νὰ φανῆ τοῖστος ἀπὸ τὸ σύστημα τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἀπὸ τὴν θηριότητα τῆ ἀτάκτου λαῷ. Οἰκονόμος καὶ διοικητὴς καλὸς τῆ βασιλείας, νόμους αὐστηροὺς ἐσύστησεν ἐναντίον τῶν πολυτελεῶν φορημάτων, διωρίσας τὸ εἶδος τῶν ἐνδυμάτων κατὰ τὸ γένος, καὶ κατὰ τὴν κατάστασιν κάθε ἀνθρώπου· ἕτος διαφορὰς πολέμους μετὰ τὴν ἠμίαν ἔκαμεν, ὡς ἐλυπεῖτο ἔξ ἐξημίωστος τὴν υγιείαν τῆ, καὶ ἀδενήτας, ἐτελεύτησε τῷ 1774. Γ'αν. 10. ζήσας ἔτη 65. ἐξ ἧν ἐβασίλευσεν ἔτη 15. μῆνας δύο καὶ ἡμέρας 27.

Μεσαφᾶς
Αὐτοκρά-
τωρ.

§. 2. Μετὰ τὸν Μεσαφᾶ, ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ Ἀβδῆλ Ἀμὴδ Δ'. ἔλαβε χωρὶς ταραχὴν καὶ σύγχυσιν τὸν θρόνον, εἰς τόπον τῆ Σελίμ υἱᾶ τῆ Μεσαφᾶ διὰ τὴν νεότητά τῆ. Εὐθύς ὅπῃ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἦν ἐνεργητικὸς, καὶ ἀγαπᾶν τὸν πόλεμον, ἐδόθη ὀλοκλήρως εἰς τὸ νὰ ἀναστήσῃ τὴν δύναμιν τῆ Ὀθωμανικῆ Κράτους, τὴν εὐταξίαν εἰς τὰ στρατεύματα, ἀλλ' αἱ πληγαὶ τῆ βασιλείας ἦσαν μεγάλα καὶ κινδυνώδεις, καὶ ἠναγκάσθη ἀφ' ἧ ἔκαμεν ὅσα ἐδύνετο, ἵνα διορθῶσιν τὰ παρα τῆ Μεσαφᾶ, μὲ δῶρα καὶ υποσχέσεις ἵνα ἐγείρῃ τὰς Τατάρους, κατήντησε νὰ χάσῃ ὅλον τὸ Κράσι.

Ἀχμέτ
Αὐτοκρά-
τωρ τῷ 1774

§. 3. Ἐπ' αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων, Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἐχηρημάτισαν Σαμβῆλ Α'. ἀπὸ Δερκῶν, δελεῖσαι καὶ γνώμει πάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατελούντων Ἀρχιερέων, προσέτι δὲ Ἀρχόντων, καὶ ἰδιωτῶν. Οὗτος μόνος μετὰ τὸν Πατριῶν ὑπερέβη πάντας ἐν φρονήσει, συνέσει, καὶ θεοσεβείᾳ. Αὐτὸς τὰ νέα ἔξοδα τῆς Πατριαρχείας ἐξ ἰδίων τῆ ἐπλήρωσε, μὴ ζητῶν ἀπότινα τῶν Ἀρχιερέων πολὺ ἢ ὀλίγον, ὡς οἱ πρὸς αὐτῆ ἐζητήσαν, ἢτε κατέκρινε τινὰ ἀνευ κήρυξεως καὶ Συνόδου. Ἐπ' αὐτῆ τῆ Πατριάρχου ἐμερίσθη ἡ Πατριαρχικὴ Σφραγὶς εἰς τέσσαρα τμήματα, ὅπως μὴ ποιῆ ὁ Πατριάρχης κατ' ἀρέσκειαν τῆ ἀρχιερατικῆ ἐπὶ καταδρομῆς τινῶν· καὶ ἐμοιρασθῆ εἰς τέσσαρα, τὸ μὲν ἐκράτισεν αὐτὸς, τὰ δὲ τρεῖς τοῖς προεσῶσι τῶν ἐνδυμένων Ἀρχιερέων, ἐδόθησαν διὰ συνοδικῆ γράμματος. Οὗτος ἔ μόνον τῆ

Πατριάρχαι
Κωνσταντι-
νουπόλεως Σα-
μβῆλ Α'.

τῇ πολιτικῇ συνέσει διέφερε τῶν ἄλλων, ἄριστα καὶ δίκαια, ἀλλὰ καὶ παιδείᾳ πάσῃ κεκοσμημένος τῆς τε δύραθεν καὶ τῆς κοινῆς, καὶ τῆς ἱερᾶς Θεολογίας, ἰσορίας καὶ πολιτικῆς ἔμπειρος, ὡς οἱ πονηθέντες πίνακες δηλοῦσι. Μὴ ποιωὺν δὲ τὰ ἀρέσκοντα τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ ἑτέροις καθηρέθη τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ τῇ 8. Νοεμβρίᾳ 1768. καὶ ἀντ' αὐτῆ ψήφῳ καὶ γνώμῃ πάντων ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον Μελέτιος.

Μελέτιος
Λαρίσης

§. 4. Μελέτιος Λαρίσης, ἀνὴρ συνειτός, εὐσεβής, πολιτικός δὲ κατ' ἀρέσκειαν πάντων. Οὗτος ἀνατιῶς συκοφαντηθεὶς ὡς κατάσκοπος, καταβιάζεται τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ, καὶ ἐφυλακώθη δέκα ἡμέρας. Ἐξετάσας δὲ γενομένης, καὶ ἀδῶως εὔρεθείς ἐν τῇ Θίσβῳ νήσῳ ἐξορίζεται πατριαρχεύσας μῆνας πέντε καὶ ἡμέρας τέσσαρας.

Θεοδόσιος
Θεσσαλονί-
κης

§. 5. Μετὰ τὴν ἐξορίαν τῷ Μελετίῳ, Θεοδόσιος ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ψήφῳ καὶ γνώμῃ, πάντων τῶν Ἀρχιερέων, καὶ Ἀρχόντων, ἀνέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῇ 5. Ἀπριλίῳ διῶδυε τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὅστις, μετ' εὐχαριστήσεως πάντων, διατὶ ἐδιοικῆσεν οικονομικῶς. Μετὰ τὸν Μελέτιον ἔλαβε τὸν θρόνον πάλιν ὁ Σαμὴλ τὸ Β'. ἢ μετὰ μῆνας ΙΓ'. ἢ ἡμέρας τέσσαρας, ἐξεβλήθη τῷ θρόνῳ ἢ γίνεται ὁ Σωφρόνιος ἀπὸ Ἱεροσολύμων,

Μελέτιος.
Σαμὴλ Β'.
Σωφρόνιος.

ὅστις ἔδειξε μόνον πῶς ἠγάπα τὸ Πατριαρχεῖον, τῶν δὲ λοιπῶν ἀμελεῖσεν. Οὗτος μετὰ ἐξ χρόνου ἐτελεύτησε καὶ ἀντ' αὐτῆ προεχειρίθη τῷ 1780.

Γαβριὴλ
Νεόφυτος.

Γαβριὴλ Γ'. Παλαιῶν Πατρῶν, μετὰ τὸν ὁποῖον Προκόπιος Σμύρνης, καὶ Νεόφυτος.

Ἀντιοχεύ-
ας, Φιλήμων
Δανιὴλ Χῖος

§. 6. Μετὰ τὸν Σίλβεστρον ἔλαβε τὸν θρόνον Ἀντιοχείας Φιλήμων Χαλεπίς ἐν Κωνσταντινπόλει ὧν, παρὰ τῷ τότε Κωνσταντινπόλεως, καὶ μετ' αὐτὸν Δανιὴλ Χῖος.

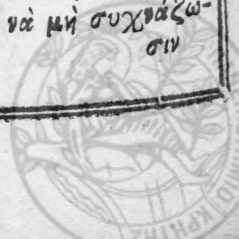
Ἱεροσολύ-
μων, Εφραίμ
Σωφρόνιος
Ἀβράμιος
Ἀνδριμος.

§. 7. Μετὰ τὸν Παρθένιον γίνεται ὁ Εφραίμ τῷ 1766. δεκεμ. 12. ὑπερον Σωφρόνιος Πτολεμαῖδος καὶ τῷ 1774. δεκ. 25. εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἀνάγεται Ἀβράμιος τῷ 1775. ὁ ἀπὸ Καισαρίας τῆς Παλαιστίνης. νῦν δὲ Ἀνδριμος.

Ἀλεξανδρί-
ας Κυπρια-
νος Γεράσι-
μος

§. 8. Μετὰ τὸν Ματθαῖον γίνεται Πατριάρχης ὁ Κυπριανὸς Κύπριος καὶ διάκονος, διὰ μεσιτείας τῷ Ματθαίῳ, καὶ μετὰ αὐτὸν Γεράσιμος ὁ πρῶν Μετρῶν τῷ 1763.

§. 9. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ Μαχμέτ Γ'. τῷ 1766. Οἱ ἐν Χίῳ φερότεροι τῶν Λατίνων Ἰησαῖται, Καππετζῖνοι καὶ ἕτεροι, τόσας τέχνας καὶ δόλους ἐμεταχειρίζοντο εἰς τὸ νὰ σύρωσι τὰς Ὀρθοδόξους Χριστιανὰς εἰς τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἠπάτησαν πολλὰς. Διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτον κακὸν ὁ τότε Πατριάρχης Σαμὴλ, νὰ μὴν αὐξήσῃ περισσότερο ἠναγκάσθῃ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς βασιλείας, καὶ ἔλαβε προσαγῆν κατὰ τῶν Λατίνων τῆς Χίῳ, καὶ ἐσφάλισε τὰς Ἐκκλησίας των. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ Μεσαῶ, οἱ Ἀρμένιοι, ὅσοι δηλαδὴ συμφωνῶσι μετὰ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ἔλαβον προσαγῆν νὰ μὴ συχράζω-
σιν

σιν εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας, ἄτε νὰ συναναστρέφοντα τὰς τέτων
ἱερεῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Γ ΄.

Περὶ Γ'ωσήφ Β. ἢ Λεοπόλδου Β. τῶν Αὐτοκρατόρων, ἢ τῶν
γενομένων ἐπ' αὐτῶν.

§. 1.

Μετὰ τὸν θάνατον Μαρίας Τηρεσίας ἔλαβε τὸν Αὐτοκρατορικὸν Θρόνον
μόνος τε ὁ υἱὸς αὐτῆς Γ'ωσήφ Β. Εἶχε γεννηθῆ τῷ 1741. ἀπὸ
Φραγκίσκου Α'. Αὐτοκράτορα καὶ Μαρίας Τηρεσίας· ἐγεννήθη ἐν καιρῷ
ὅπῃ ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἐκαταγίνετο νὰ τὸν ὑπερήσει τῆς βασιλείας μὴ ξέρ-
ξασα εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαταγῆς παρὰ Καρόλου Σ'. Μετὰ βίας εἶχε
φθάσει εἰς τὸν ἕκτον μῆνα τῆς ἡλικίας τε, ἡ μήτηρ τε βασιῶσα αὐτὸν εἰς
τὰς ἀγκάλας, ἐπαρρησιάζει εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν μεγιστάνων τῆς Οὐγ-
» γαρίας μὲ τὸν Γ'ωσήφ ἀνὰ χεῖρας λέγουσα, παρατηθεῖσα ἀπὸ τῆς φίλης
» με, διωγμένη ἀπὸ τῆς πλέον συμωτικῆς συγγενεῖς με, δὲν ἔχω ἄλλην
» ἐλπίδα σωτηρίας εἰμὶ τὴν ἐμπιστοσύνην σας, τὴν ἀνδρείαν σας, καὶ τὴν
» σαδερρότητά με. Εἰς χεῖρας σας παραδίδω τὴν θυγατέρα καὶ υἱὸν τῶν
» βασιλέων σας, ὅπῃ προσμένει τὴν σωτηρίαν σας ἀπὸ ἐσῆς. « γυναι-
» κὴν εἶναι ἡ ἀνδρεία ὅπῃ ἔδειξαν τότε οἱ Οὐγγεοὶ, διαυθεντεύοντες τὴν Μαρίαν
Τηρεσίαν μὲ τὸ αἷμα της.

Γ'ωσήφ Β.
Αὐτοκράτ.
ἀπὸ Χ. Γ.
1780.

§. 2. Ἀφ' ἧ εἰρήνευσεν ἡ Μαρία Τηρεσία, καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ υἱὸς
τῆ ἐδόθη ὅλη εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τῆ Γ'ωσήφ, ἀνατροφή ἀξία
διὰ ἓνα Αὐτοκράτορα· ἀπὸ τότε ἔδειχνεν ὁ Γ'ωσήφ ἓνα κάποιον θερμὸν,
μίαν ἀγχίνοιαν καὶ μίαν ἐτοιμότητα ὡσεὶ πολλὰκις ἐχρειάθη νὰ μετριασθῆ
μὲ σφοδρῆς τρόπος· εὐθύς ὅπῃ ἔφθασεν, εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας
τε ἠνώθη εἰς γάμον μὲ μίαν ἡγεμόνισσαν τῆς Πάρμας, ὑπερον δὲ ἀπὸ ὅ-
λίγου καιρὸν ἐχίρωσε, καὶ τότε ἐδόθη εἰς τὴν σωθὴν, μάλιστα εἰς τὰ πο-
λιτικά καὶ πολεμικά, ἰξεύρων ὅτι εἶχε πολλὰς ἐχθρὰς ἢ Ἀυστρία. Ἐκλέχ-
θη ἕως τὸσον ὁ Γ'ωσήφ βασιλεὺς Ρωμαίων, καὶ ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸ Φραγκ-
φῆρ περιῆλθε πᾶσαν τὴν Οὐγγαρίαν ἐρευνῶν τὰ ὅσα ἄξια σοχασμῶ.
Εἰς αὐτὴν τὴν ὁδοπορίαν εἶδε τὴν θυγατέρα Καρόλου Ζ'. Αὐτοκράτορος, τὴν
ἐζήτησε διὰ γυναῖκα, ἀλλ' ὀυλίγηρα ἐχίρωσε, καὶ ἀπὸ αὐτὴν χωρὶς
κληρονομίαν. Τελευτήσαντος δὲ Φραγκίσκου Α'. τῆ πατρὸς τε, μὴ δυνη-
θεῖσα

Δείτα ἡ Μαρία Τηρεσία νὰ τὸν κηρύξῃ εὐθύς διάδοχον, τὸν ἐκήρυξε συνδιοικητὴν.

Κατάστασις
τῆ βασιλείας.

§. 3. Εὐθύς ὅτῃ ὁ Γ'ωσήφ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, ἐξέταξεν, ἠρεύνησεν ἀκριβῶς ὅλα τὰ μέρη τῆς διοικήσεως, καὶ ἀνασέναξεν ἐκ βάθους καρδίας, ἰδὼν τὴν ἀταξίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο ὅλον τὸ βασίλειον. Τὸ θησαυροφυλάκιον ὄχι μόνον ἄδειον, ἀλλὰ καὶ καταχρεωμένον, τὸ κράτευμα ὀλιγοσευμένον καὶ ἀμελημένον, ἡ θρησκεία μετηλλαγμένη εἰς δεισιδαιμονίαν, τὰ κριτήρια ἕνας λαβύρινθος σκότους, ἀμαθείας, καὶ ἀδικίας, τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ ὀλίθδια, ἡ εὐπρέπεια τῶν πόλεων ἀμελημένη, ἡ ἀσφάλεια τῶν ὁδοιπόρων κινδυνώδης, ξένα βασίλεια, ἀλλὰ μὲ πρόφασιν ἐμπορίας, καὶ ἕτερα μὲ πρόφασιν εὐλαβείας, νὰ ὑπερῶν τὸ ὑπηκοόν τε ἀπὸ τὰ πλῆθη τε. Ἡ Γεωργικὴ ἀμελημένη, ἡ ὀλιγόσευσις τῶν λαῶν εἰς τὰ χωρία, καὶ πόλεις μεγαλωτάτη, ἡ ἀποξένωσις τῶν ἐμπειροτέρων ὑπηκόων ἐξ αἰτίας τῆς θρησκείας, ὑπερβολικῆς. Τέλος πάντων δὲν ἦτον μέλος τῆς πολιτικῆς διοικήσεως ὅτῃ νὰ μὴν ἦτον εἰς κακὴν κατάστασιν. Πῶς νὰ προφθάσῃ πρῶτον; καὶ νὰ διορθώσῃ κατ' ἀρχάς; ἢ τί καὶ πόσιν ἄρα ἐλευθερίαν εἶχε νὰ μεταχειρισθῇ αὐστηρότητα ἐκεῖ ὅτῃ ἐχρειάζετο; Ἐσοχάζετο ὅμως πῶς ἂν εἰς τὴν βασιλευσαν ἦτον τόσαι ἀταξίαι, τόσαι καταχρήσεις, ἄραγαί πόσαι θέλει εἶναι εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας; Ὅθεν ἀπεφασίσατο νὰ περιορεύσῃ ὅλον τὸ βασίλειόν τε, διὰ νὰ ἰδῇ πῶς εἶναι, χρεῖα διορθώσεως. Ἐπεριόδωτε λοιπὸν ἢ μόνον τὸ βασίλειόν τε, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἰταλίαν, Ρ'ωσσίαν καὶ Γαλλίαν, συνάξων πάντοτε διδασκαλίαν διὰ τὸ βασίλειόν τε.

Διόρθωσις
τῶν ἀταξιών

§. 4. Ἐῶς ὅτε ἔζη ἡ Αὐτοκρατορίσσα δὲν εἶχεν ἐλευθερίαν νὰ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ ὅσα εἶχε προετοιμάσῃ, μάστιγα, διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἢ διὰ συγκατάβασιν πρὸς τὴν Αὐτοκρατορίσσαν ἢ διὰ τὴν ἐξουσίαν ἢ διὰ τὸν περιορισμένην τρόπον τινὰ εἰς τὰ πολιτικά. Ἀφ' ἧ δὲ ἐτελεύτησεν ἡ μητέρα τε τῷ 1780. Νοεμ. 18. εὐθύς ἀρχίσθη νὰ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ προετοιμασμένα, καὶ εἰς τρία πράγματα ἐδιέρισε τὰς διορθώσεις τε· α'. οἰκονομίαν τῆ θησαυροφυλακίας, β'. διορθωσιν τῆς θρησκείας ἀπὸ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν καταχρήσεων, καὶ τὸ κράτευμα, γ' τέλος πάντων, ἢ νὰ φανῇ ἕνας καλὸς βασιλεὺς. Ἐνα μόνον ἐξάπτωμα ἐδύνετο νὰ εὐρῆ τινος εἰς τὸν Γ'ωσήφ, ἡ ἐτοιμότης τε εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν τε, ἐξάπτωμα ὅτῃ μόνος τὸ ἐγνωρίζεν, εἰς φαίνεται ἀπὸ τὰς προσαγάτας εἰς ἀκύρωσιν ἐτέρων ἄλλων πρὸ αὐτῶν. Ἐνας βασιλεὺς ὅμως ὅτῃ βλέπει τὸ κακόν, ἔχει τὴν θέλησιν νὰ τὸ διορθώσῃ, καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὸ ἐκτελέσῃ, εὐκόλα θέλει ἀπατηθῆ εἰς τὰ μέτα, ἀλλ' ἔρχι εἰς τὸν καλὸν σκοπὸν τε. Ἀληθινὰ ἔπρεπεν ὁ Γ'ωσήφ νὰ προετοιμάσῃ τὰ πνεύματα εἰς τὸ νὰ δεχθῶσι τόσας μεταβολάς, ἔπρεπε νὰ δείξῃ τὰ κακὰ προερχόμενα ἀπὸ τὴν κατάχρησιν ἢ τὸ κέρδος ὅτῃ γίνεται ἀπὸ μίαν γνωστικὴν διορθωσιν. Ἐσοχάζετο ὅμως πῶς αἱ πληγαὶ τοῦ

Βασι-

Βασιλείς ἦσαν τόσον πεπαλαιωμένοι, ὥστε ἀδύνατον νὰ ἰατρευθῶσι μετὴν πολυκαιρίαν, ἀλλ' ἐχρειάζετο ἓνα συνετὸν ἰατρὸν, ὅστις μὴ ἀλέων τὰς φωνὰς τῷ ἀρρώστῳ. κόπτεται τὸ σσηπῶς μέλος ἵνα τὸ πᾶν ἰατρευθῆ, ἢ ἐπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὸ βασιλεῖον εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἦυρε.

§. 5. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἴξευρεν ὅτι ἔχει νὰ προξενήσῃ φωνὰς καὶ ταραχάς, μόνον ἐναντίον τῷ ἑαυτῷ τε, ἀλλὰ καλὸν εἰς τὸ βασιλεῖον. Εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα Πέτρος Ρώσσιος. Πόσας ἀλαλαγμαῖς, πόσας ταραχάς δὲν ἐπροξένισαν μεταξὺ τῶν Ρώσων, οἱ νεωτερισμοὶ τῷ Πέτρῳ. Εκείνος ὅπῃ ἐλάτρευε τὴν γενεάδα τε, πόσα δὲν εἶπεν ὅταν ἠναγκάσθῃ νὰ τὴν ξυρῶσῃ; τὸ ἱερατεῖον πόσα δὲν ἔκαμειν ὅταν τὸ ὑξέρισεν ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα· τὸ κράτεμα πόσον φόβον δὲν ἐπροξένισεν εἰς τὸν αὐτὸν Πέτρον, ὅταν ἐχάλασε τὰς Στραλιτζίδες; τίς τύραννον, τίς ἀσπλαγχνον, καὶ τίς ἄθεον ἐκήρυττεν αὐτόν. Ἀπὸ ὅσας μεταβολὰς ἤφευρον εἰς τὸ βασιλεῖον, μία ἐσάθη ὅπῃ δὲν ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν τε ἢ ἐπιδιόρθωσις δηλαδὴ τῆς Αὐστριακῆς Φλάνδρας· καὶ εἶναι ἄξιον θαυμασμῶν ὅτι νὰ ἀσυκώσῃ τόσα προνόμια τῆς Φλάνδρας, νὰ χαλάσῃ τόσα μοναστήρια, νὰ σμικρύνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν, ἄλλο δὲν ἐπροξένισεν εἰμὴ φωνὰς. Ὅταν δὲ ἐγγίξε τὸ διδασκαλικόν, ἡ Φλάνδρα ἐγίνετο ἄνω κάτω· ἴξευρεν ὁ Ρώσῃς πῶς ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν σχολαστικὴν Θεολογίαν, πρέπει νὰ εἶναι ποτισμένοι ἀπὸ τὰς δόξας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐπιταξίας ὅπῃ τρέφει ἡ Ρώμη, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἔχη δύναμιν ἢ σχολαστικὴ λογοτριβὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται ἡ ἀρεσις καὶ ὁ διωγμὸς τῶν ἑτέρων Θρησκειῶν, καὶ τέλος πάντων ἡ σύγχυσις τῷ ὑπὲρ τὸν δὲ προσάξει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ἀσπάζεσθαι εἰς τὰ κατὰ μέρος σχολεῖα τῆς Ἐπαρχίας, οἱ ἑρασαὶ τῆς Θεολογίας, ἀλλ' εἰς δημόσια ἀσπαστήρια ὅπῃ ἐσύστησε. Τῆτο ἐσάθη τὸ μόνον αἷτιον τῆς μεγάλης ἀπειρίας τῶν κατοίκων τῆς Φλάνδρας. Ἄν ἠδεδε ζείδην μερικά κρατεύματα κατ' ἀρχάς, ἠδεδε τὰς ὑποβάλλει, ἢ συστήσει τὰς νόμους τε. Ἐλπίζων δὲ πῶς οἱ ἄνθρωποι θέλει γνωρίσθαι τὸν σκοπὸν τε ὡς ἀφελίμον ἀμέλῃσε κατ' ἀρχάς νὰ μεταχειρισθῆ μέσα σφοδρά· αὐτὴ ἡ ἀνυπακοὴ τῆς Φλάνδρας καὶ ἡ μαλακότης τε ἐσάθη τὸ μεγαλῆτερον αἷτιον τῷ θανάτῳ τε, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται.

§. 5. Ὁ ὑπερβολικὸς κόπος, ἡ πολυχρόνιος περιήγησις ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, εἶχεν ἀδυνατήσῃ τὸ σῶμα τε, καὶ εἶχε προξενήσῃ ὅχι ὀλίγην ζημίαν εἰς τὴν ὑγίειαν τε. Ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Χερσῶνα, ὅταν ὑπῆγεν εἰς τὴν σέφιν Δικατερίνης Β'. ἠδάνετο τὸ σῶμα τε βεβαρῶν μένον ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἠδέλῃσε νὰ μείνῃ εἰς τὸ κράτεμα ἐν Οὐγγαρία κατὰ τῶν Ὁσμανῶν. Ὁ αἶψ τῷ Βανατιῷ βλαβερὸς διὰ τὴν ὑγίειαν, ἡ ἀγρυπνία, ἡ ἐπιθυμία νὰ προφθάσῃ παντῶ, ἡ ὑπερβολικὴ ζῆσα, καὶ καύσις, ἡ ἀνησυχία ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ τὸ ἄλλο κακοπάθειαι, ἀδυνατήσαν τόσον τὸ σῶμα τε, ὥστε δὲν ἐδύνετο

Αἱ πολὺ-
μοχθαί φρον-
τίδες ζημίω-
νεσι τὴν ὑ-
γίειαν τε.

νὰ

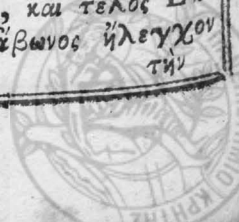
να υποφέρει, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ μὴν εὕγῃ τὸν δεύτερον χρόνον εἰς τὸ στρα-
τευμα καὶ ἔμεινε εἰς Βιένναν τυραννόμενος ἀπὸ ἑνα πυρετὸν, ἀπὸ τὸν
ὁποῖον πότε ἐκυριεύετο, καὶ πότε ἐλευθερώνετο. Τὴν νύκτα Ἀπριλ. 2.
καὶ 3. 1789. ἀδυνάτησε τόσο, ὥστε ἀφ' ἧς ἔπτυσε πολὺ αἷμα, ἔμεινε σχε-
δὸν ἡμιθανής· ἠλευθερώθη ὁμως ἀπὸ αὐτὸν τὸν κίνδυνον, καὶ ἴσως ἰατρευ-
το ἂν ἔπαυε νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὰ τῆς βασιλείας. Εὐδύς ὅτῃ ὁ πυρε-
τὸς τὸν ἔδιδεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν, εὐδύς ἐξέταζε τὴν κατάστασιν τῶν πραγ-
μάτων. Πολλὰκι ὦν κατάκειτος εἰς τὸ στῆμα ἀνεγίνωσκε τὰς εἰδήσεις
ὅπῃ ἤρχοντο ἀπὸ τὰ στρατώματα, ὑπαγόρευεν εἰς διαφόρους στρατηγούς
Ἐπιστολάς διὰ τῆς Ἀρχιστρατήγου, καὶ μετὰ βίας ἐτελείωνε, καὶ εὐδύς
ἔκραζε συμβάλιον διὰ τὰ πολιτικά κτλ'. Εἰς τρόπον ὅτι ἔζησεν ἀκόμη
δέκα ἡμέρας πότε εἰς τὸ στῆμα, πότε ὄρθως, πότε πονών, καὶ πότε
ἡσυχος, ἀλλὰ πάντοτε ἐργαζόμενος, πάντοτε κοπιᾶζων ἕως ὅτε τόσο
ἐκνευρώθη ὥστε ἔμεινε πετρεὶ καὶ κόκαλον, καὶ ἐτελείωσε τὸν δρόμον τῆς
ζωῆς τε τῇ 9. Φεβρ. 1790. Ζήσας ἔτ. 49.

Θάνατος αὐ-
τῆς.

Γωσήφ Χρι-
στικινάτα-
τος.

§. 6. Ἀληθινὸς Χριστιανὸς λέγεται ὁς εἰς πιστεύει ὄρθως τὴν Χριστι-
ανικὴν θρησκείαν καὶ ἀποφεύγει τὴν δεισιδαιμονίαν, γέννημα τῆς ἀνθρωπίνης
φαντασίας. Τοιοῦτος ἦν ὁ Γωσήφ Β'. Ἡ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τῆς Γερμανίας, ἦτον εἰς τόσον ξεπεσμόν ὅταν ἐβασίλευσεν ὁ Γωσήφ ὥστε
ἐχρηιάθη δυνατώτατα μέσα διὰ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν προτέραν τῆς εἰρήσιν.
Τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅχι μόνον
εἰς τὸν ὁμόφρονα πιστὸν, ἀλλὰ καὶ κοινῶς εἰς κάθε ἄνθρωπον. Αὐξήσεν
ὁ Χριστιανισμὸς μετὰ τὸ ἡμέρον, μετὰ τὴν προῖτητα, καὶ μετὰ τὸ εἰρηνικόν, καὶ
ὁσάκις ἀρχισεν ἡ βία πάντοτε ἐξεύπτειν ὁ ἀληθινὸς Χριστιανός. Εἰς
τὰς ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας πᾶσαι σχεδὸν αἱ θρησκείαι εὗρισκονταν, πρῶ-
τευσσα δὲ ἡ Καθολικὴ, τῆς ὁποίας τὰ μέλη παντοίως τρόπῳ ἔβαναν εἰς
πράξιν διὰ νὰ σύρωσι τὰ μέλη τῶν λοιπῶν θρησκειῶν· τῆτο δὲ ἐπροξέ-
νευσε ζημίαν εἰς τὴν πίσιν, καὶ βλάβην εἰς τὸ βασιλεῖον, διότι ὅσοι διὰ
φιλοεργείαν, ἢ ἄλλην αἰτίαν ἄφηναν τὴν θρησκείαν τῆς καὶ ἐπροσκολλῶν-
το τῷ Καθολικισμῷ, ἔτρεφαν ἀκόμη τόσας καὶ τόσας γνώμας ὅπῃ ἐσύ-
σιναν μίαν θρησκείαν νέαν συμμικτὸν ἀπὸ τὸν Καθολικισμὸν καὶ ἀπὸ τῆς
ἐδικῆς τῆς. Ὅσοι δὲ σερεοὶ εἰς τὸ δόγμα τῆς ἀγνέοντο νὰ ἐνωθῶσι τῷ
Καθολικισμῷ, ἠναγκάζοντο νὰ ἀναχωρήσῃν ὅπῃ εὗρισκον ἐλευθερίαν εἰς
τὴν θρησκείαν τῆς. Ἀξιοδάκρυτον ἦτον εἰς τὸ βασιλεῖον νὰ ὑσεγῆται ἀπὸ
καλῆς πολιτίας, μόνον διατὶ δὲν εἶχον πῆ νὰ προσευχηθῶν. Ὁ Γωσήφ
ἔδωκεν ἄδειαν εἰς κάθε θρησκείαν νὰ ἔχῃ τὸ ἐλευθερον, ὁμως νὰ μὴ
φέρῃ καμμίαν ζημίαν εἰς τὸν Καθολικισμὸν. Καὶ διὰ νὰ ἀποφυγῇ κατ'
ἀρχάς τὰς φωνὰς τόσο δεισιδαιμόνων ἔδωκε μίαν ἄδειαν βιασμένην τρόπον
τινα, ἐπειδὴ καὶ ἐσυγχώρησεν εἰς τῆς μὴ Καθολικῆς μόνον ἑνα προσκυ-
νητῆριον, ὑπερον μικρὸν ναόν, ἔπειτα ναόν περιφραγμένον, καὶ τέλος Ἐκ-
κλησίαν ἐκ θεμελίων. Τινὲς ἀδιακριτοὶ Γεροκύρκες ἐπ' ἄβανος ἠλεγχον
τῆν

Χαρίζε τοῖς
ὕπικτοῖς ἀ-
δικόφωστον
ἐλευθερίαν
τῆς θρησκεί-
ας.

τὴν Θρησκείαν τῶν μὴ Καθολικῶν τῆτο αὐστηρῶς τὸ ἀπιγύρωσε, προσά-
ζων, ὅτανεὶ ὁ Γερμανὸς ἀναγκάζεται νὰ οὐκίση διὰ μίαν Θρησκείαν νὰ
φέρεται μὲ σέβας, καὶ νὰ μεταχειρίζεται πάντοτε ὀρθὸς λόγους πρὸς διόρ-
θωσιν τῶν μὴ Καθολικῶν. Σφαλερῆ γνώμη τινῶν Καθολικῶν ἦτον νὰ
μὴ ἔχον οἱ μὴ Καθολικοὶ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία τῆς προσευχῆς τῶν, ὅθεν
ὁ Γωσιφ ἐσυγχώρησεν ὄχι μόνον νὰ φέρωσι τὰ βιβλία ἀπὸ ἄλλου τό-
που, ἀλλὰ καὶ νὰ τυπώωσιν ἐλευθέρως καὶ εἰς τὸ βασίλειον. Τέλος πάν-
των ὁ Γωσιφ ἤνωσε τοιςτρόπως τὸ ὑπὸκόντε, ὥστε ἔπαυσεν ἐν μέρει
ἐκείνῃ ἡ ἔχθρα, καὶ ἐκεῖνο τὸ μῖσος ὅπερ διὰ δεισιδαιμονίαν ἔφερε μία Θρη-
σκεία ἐναντίον τῆς ἄλλης, παράδειγμα αἱ Καλογραφαὶ τῆς Μονασιεῖς Δα-
ροθέας λεγόμενον. Ὅταν ἐν Βιέννῃ οἱ Εὐαγγελικοὶ διὰ βασιλικῆς προσαγῆς
τὴν πρώτην φοράν ἄνοιξαν τὴν Ἐκκλησίαν τες, ἔχον ἀλισμονήσῃ νὰ προε-
τοιμάσωσιν ἕνα τετράποδον, ὅπερ ὁ κήρυξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ ἀναγνώσῃ τὰς
ἐσχάς. Ὁ ἐπίτροπος πέμπτα εὐδὺς πρὸς τὴν Ἡγούμενησαν τῆς ἀντικυ Μο-
νασιεῖς, ἥτις μετὰ χαρᾶς ἔπεμψεν ἕνα τετράποδον. Ὁ Καρδινάλις ἐτα-
ράχθη καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν Ἡγούμενησαν ἐλεγμὸς, καὶ κατάρας, ὡς νὰ
εβεβήλωσε τὰ σκεύη τῆς Κυρίας. Τὸ Κριτήριον ὅμως ὄχι μόνον ἤλεγξε
τὸν Καρδινάλιον προσάζωντάς τον νὰ μὴ ἀνακατῶνεται ἐκεῖ ὅπερ δὲν τὸν πρέ-
πει, ἀλλὰ καὶ ἐπίνεσε τὴν ἀγάπην τῆς Ἡγούμενης.

§. 7. Δεισιδαιμονία μεγάλη ἦτον εἰς τὸν λαὸν ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν
ἐορτῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὄχι μόνον οἱ χωρικοὶ καὶ τεχνῆται δὲν ἐργάζοντο,
καὶ ἐζημιώετο τὸ κοινόν, ἀλλὰ καὶ εὐκαρείαν ἠύρισκεν ὁ λαὸς εἰς τὸ νὰ
παραδίδεται εἰς ἀσωτείας, εἰς τὸ νὰ μεθᾶ, καὶ νὰ πράττῃ μύρια κακά,
μὲ πρόφασιν ὅτι εἶναι ἐορτή. Διὰ τῆτο ὁ Γωσιφ ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν
αὐτῶν, ἀφῆσε μόνον τὰς Κυριακάς, τὰς δεσποτικὰς κοινῶς, καὶ μερικὰς το-
πικὰς κατὰ τὰς τόπους· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἐορτὰς ὅπερ ἀπέκοψεν ἐδίωρισεν,
ἄφ' ἧ ὁ Χριστιανὸς ἀκῆσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν, νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ ἐργό-
χειρόν τε ὡς εἰς τὰς καθήμενας.

§. 8. Ἐταῖρα δεισιδαιμονία τῆ λαῶ ἦτον ἡ ὑπερβολικὴ αὐξήσις τῶν
Μονασιεῖων· εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας ὅσοι εἶχον τὴν φροντίδα τῶν Ἐκ-
κλησιῶν ὄχι μόνον δὲν ἀναχωρῶσαν ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῶν πιστῶν, ἀλ-
λὰ περιήρχοντο ἀπὸ τόπον εἰς τόπον σιηρίζοντες τὰς πεισὰς καὶ κατιχῆν-
τες τὰς Ἐθνικὰς. Μετὰ καιρὸν δὲ τινὲς γέροντες, θέλοντες νὰ ἀφῆσθαι
τὰς βιωτικὰς μέριμνας ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ ἔζην ἰδιαζοντες
εἰς μίαν ἔρημον. Τοιαύτῃ ζωῇ ὅμως μετὰ ἕνα αἰῶνα ἐφάνη εὐάρετος, καὶ
τὴν ἠκολόθησαν πολλοὶ, εἰς τρόπον ὅτι ἡ ἔρημος ἔγινε κατοικημένη, ὅθεν
ἀναγκάσθησαν νὰ συστήσωσι μίαν κοινότητα τριγύρω εἰς ἕνα ναὸν ὅπερ ἐσυ-
νάζοντο πάντες νὰ ἀκῆσωσι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ ἀναχωρῶσεν ὁ καθ' ἕνα
εἰς εἰς τὸ κελί τε χωρὶς νὰ συνομιλήσῃ σχεδὸν ὁ εἰς μὲ τον ἄλλον. Ὁ
ἀριθμὸς ὅμως ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἠύξανεν αὐτῶν τῶν Ἐρημίτων, καὶ ἐπειδὴ
πολλοὶ ἀναχωρῶσαν ὄχι τόσο δια νὰ καταγίνωνται εἰς τὴν θείαν μελέ-
την

Σμικρύνει
τὸν ἀριθμὸν
τῶν ἐορτῶν.

Σμικρύνει
τὸν ἀριθμὸν
τῶν Μονα-
σιεῖων.

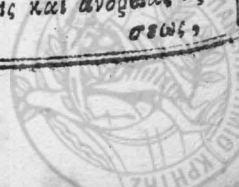

Αύξησης
των Μο-
ναχῶν.

την, ἀλλὰ νὰ ἀποφύγαν τὴν δυσἀρεσον ὅτῃ ἐδοκίμαζαν εἰς τὸν κόσμον, εὐθὺς ὅτῃ ὀλίγοι ἠσύχαζαν, ἐξυπνῶσαν πάλιν εἰς αὐτὴς ἐκεῖνα τὰ πάθη ἀπὸ τὰ ὅποια ἐτυραννέτο καὶ εἰς τὸν κόσμον. Ὅθεν ἡ κοινότης ἐκείνη ἔπρεπε νὰ συγχυθῆ, διὰ νόμοι, τάξεις κτλ'. Ἐως τότε εἰς τὴν Ἀνατολήν δὲν ὑπεραύξησεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν Ἐρημίτων, εἰς δὲ τὴν Δύσιν τότε κῆρυξεν, ὡς δὲν εὐρισκον ἔρημον νὰ τὰς χωρῖσι, καὶ ἦλθον νὰ μονάζωσι καὶ εἰς τὰς πόλεις. Τότε ἡ φήμη, ὁ ἔπαινος, καὶ τὰ ἐγκώμια τῆς μοναδικῆς ζωῆς ἔστυρε πολλὰς, ἡ δεισιδαιμονία ὅτι τοιαυτοτρόπως σώζει ὁ ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν τῆ ἔστυρε πολλοτάτας, καὶ ἡ ἀργὴ καὶ ὀκνηρὴ ζωὴ τῶν Μοναχῶν ἔστυρε πλῆθος, καὶ ἐπλημύρηνταν πάσαν τὴν Εὐρώπην. Ἐδὲ λοιπὸν ἕνα πολυαριθμώτατον γένμα ἀνθρώπων τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ ἔχη χρῆματα καὶ πλῆτη καὶ διὰ νὰ τρέφεται, καὶ διὰ νὰς πολυτελεῖς, καὶ διὰ βασιλικά μοναζήρια, καὶ πόθεν εὐγαυαν αὐτὰ ὅλα; δύο μέσα ἐμεταχειρίθησαν, τὸ ἐν νόμιμον, καὶ τὸ ἕτερον ἄνομον. Ὅσιν ἔμβανον εἰς ἕνα μοναζήρι, ἔπρεπε νὰ φέρῃ καὶ μίαν ποσότητα χρημάτων, ἢ κανένα ὑποσατικόν, καὶ εἰς τῆτο δικαίον εἶχον οἱ Μοναχοί, διότι τότε πλῆθος δὲν ἤθελεν ἔχει τὸν ἀπίσιον ἄρτον· τὸ ἄλλο μέσον ἦτον ἡ ἐξομολόγησις. Οἱ δεισιδαίμονες ἐνόμιζαν ὅτι ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας των εἰς ἕνα Μοναχὸν ἐλάμβανον περισσότερον μισθόν, ὅθεν ὅλοι ἔτρεχαν μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς αὐτὴς. Τότε οἱ Μοναχοὶ τὸν μεγαλύτερον κανόνα ὅτῃ εἶδαν, ἢ ἦτον ἐλεημοσύνην καὶ ἐλεημοσύνην ἔχι εἰς τὰς πτωχὰς καὶ ἀρρώστους, ἀλλ' εἰς τὰς μοναζηριακὰς, διὰτὶ δὲν ἔχον πόθεν νὰ κερδίσαν, διὰτὶ ἐχρειάζοντο τόσα ἐξοδα, καὶ διὰτὶ ἐπροσεύχοντο ὑπὲρ τῆς ἀφάρσεως τῶν ἀμαρτιῶν τῆ πιστῆ ἐκείνη, καὶ ἰδὲ ἡ ἀρχὴ τὸσων ἀφιστημάτων, τὸσων θηταυρῶν ὅτῃ ἐδάπτοντο εἰς τὰ μοναζήρια. Εἶχον πλείοστις υἱὸν μονογενῆ, ἐπαράσηναν αὐτῷ πῶς εἰς τὸν κόσμον μέλει νὰ ἀφανισθῆ, ἂν δὲν τον ἀφίερωνε τῷ θεῷ εἰς ἕνα μοναζήριον. Συμπεραίνει ὁ κατ' εἰς ὅτι ἡ κληρονομία τῆ νέου ἐκείνη ἦτον ἡ μερὶς τῆ Μοναζήρια εἰς τὸ ὅποιον ἐκπερεύετο. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ὄντας ὀλίγοι οἱ πιστοὶ εἶχον χρεῖαν ἀπὸ τὰς γυναῖκας διὰ τὸ οικονομικόν τῶν Χριστιανῶν, διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀρρώστων κτλ'. Ἀφ' οὗ κῆρυξεν οἱ Χριστιανοὶ καὶ αὐτὰ ἔλειψαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἔμειναν ὀλίγα τινὲς χῆρα ἱερέων, ἢ γαλιταῖα, αἵτινες δὲν ἀναχωρῶσαν εἰς τὴν ἔρημον, ἢ ἐσφαλῶντο εἰς ἕνα μέρος, ἀλλὰ περιήρχοντο, ὡς καὶ τῆ σήμερον περιέρχονται, ἐπισκέπτασαι τὰς ἀρρώστους, τὰς φυλακωμένας, τὰς πτωχὰς κτλ'. Εἰς τὴν Δύσιν ὁμοίως διὰ νὰ μείνῃ τὸ ζυγὶ σωσῶν, ἔπρεπε νὰ ἐξισάσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναζήριων μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναζόντων, καὶ ἰδὲ τόσα μοναζήρια γυναικῶν ὅσα καὶ ἀνδρῶν.

Ἐξάληψις
πολλῶν μοναζήριων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

§. 9. Ὁ Αὐτοκράτωρ Γεώργιος ὡς φιλόανθρωπος, καὶ ὡς Χριστιανὸς ἔκαμνε τοῖστων σοφισμῶν, εἰς τὴν Εὐρώπην εὐρισκνεται δέκα μιλιάδια Μοναχοὶ καὶ Καλογυαίαι, ἀπὸ τὰς ὁποῖας τὸ ἡμισυ υἱοί, ὑγιεῖς καὶ ἀνδρείαις κηρύσσονται.

τεις, ἓνα τέταρτον γέροντες καὶ ἀδενεῖς, καὶ τὸ ἄλλο τέταρτον ἄξιοι διὰ κάδε ἐργασίαν, ἂν αὐτοὶ ἦσαν εἰς τὸν κόσμον ὄχι μόνον ἠύξανε τὸ πολυάριθμον τὸ λαὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐτυχία τῶν βασιλείων. Διατὶ τόσαι νέαι παρθένοι, σφαλισμένα μετὰ τόσα πλάτη εἰς ἓνα τόπον εἰς τὸν ἐπὶ οἶον ἄλλο δὲν ἔλαμναν πάρεξ νὰ ψάλλῃν μίαν ὥραν τὰς λιτανείας, ἢ νὰ συναζῶνται εἰς ἓνα μέρος καὶ νὰ δέχωνται συγγενεῖς, φίλους, ἐρασιᾶς, καὶ νὰ φλυαρῶν ὅλην τὴν ἡμέραν; εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τῷ λαῷ; ὅθεν τῷ ἐφάνη εὐλογον καὶ δικιον νὰ σμικρύνῃ αὐτὸν τὸν ὑπερβολικὸν ἀριθμὸν· περισσότερον ἀπὸ διακόσιον χιλιάδων νέαι εὐγῆκαν ἀπὸ τὰ μοναστήρια, ἔτσι εἰμειναν τὰς ἐδιώρισεν ἀπὸ ἓνα ἐργόχειρον ὅπως νὰ ἐφελῆται τὸ κοινόν, καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὸν καιρὸν ἐκείναι αἱ καλογραφαί. Διὰ τῆτο αἱ καλογραφαὶ ἐνός μοναστηρίου ἔπρεπε νὰ γνέθῃν, ἄλλαι νὰ πλέκῃν, νὰ ράπτῃν κτλ. ἄλλαι νὰ ἀναδρέφῃν καὶ νὰ διδάσκῃν κορίτσια, καὶ ἄλλαι νὰ ἐπισκέπτανται τὰς ἀδενεῖς. Διὰ δὲ τὰς μοναχὰς ἐπρόταξε νὰ μὴ καλογερευῇ τινὰς διὰ δέκα χρόνους, τόσα καὶ τόσα μοναστήρια, μετόχια μεγάλων μοναστηρίων, τὰ ἀσύκωσε καὶ τὰ ἠώσεν ὁμῶς, εἰς τρόπον ὅτι ἐσμικρύνθη ὁ ἀριθμὸς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὑπὲρ τὰς 300000. κατηδάφισε τὰ μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας, καὶ ἔκτισε σπήτια, μάλιστα εἰς τὰ εὐρύχωρα περιβόλια τῶν μοναστηρίων, ἔκτισεν ὠραϊότατα παλάτια, ἀνοίξε στραταῖς, καὶ ἐσόλισε τὰς πόλεις.

§. 10. Εἰς αὐτὰ τὰ μοναστήρια ἦνυε πλάτη ἀναριθμητά, ὑπὲρ τὰ 200000000 φιορήνια τὰ ὅποια ὄχι μόνον δὲν τὰ οἰκειοποιήθη, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα ὅλων τῶν μοναστηρίων, ἐσύζησε μίαν κάσσαν τῆς Πίσεως, λεγομένην, ἢ ὅποια νὰ ἔχη τὴν φροντίδα νὰ πληρώσῃ ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν θρησκείαν. Πρῶτερον πολλὰ μοναστήρια ἔχον εἰσοδήματα ἄπειρα, καὶ ἄλλα ὑπερῆντο, πρῶτερον ἓνας Ἐπίσκοπος ἔχε τὸ τρίπλοῦν ἀπ' ὅτι εἶχεν ὁ ἄλλος, καὶ τῶρα κάδε μοναχὸς ἔχει τὰ αὐτὰ ἔξοδα, κάδε Ἐπίσκοπὸς ἔχει ἕξ ἴσως εἰσοδήματα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐμβαίνουσι εἰς τὴν κάσσαν τῆς πίσεως, καὶ ἀπὸ αὐτὰ θρέφονται πτωχοὶ, κρατῶνται νοσοκομεῖα, σχολεῖα, ζολίζονται μὲ εὐπρέπειαν οἱ ναοὶ κτλ.

§. 11. Οἱ μοναχοὶ διὰ νὰ συναζῶν πλάτη ὄχι μόνον ἐσόλιζαν τοὺς ναοὺς ὑπερβολικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγέμιζαν μετὰ ἀγάλματα, καὶ Ἀλτάρια διαφόρων ἀγίων, ὁ καδ' εἰς εἶχε μίαν ξεχωριστὴν χάριν, ὅθεν ὁ λαὸς ἐτρέχεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ὀλίγοι δὲ νὰ λαβῶν καμμίαν χάριν ἀπὸ τὸν Ἅγιον, οἱ περισσότεροι ὁμῶς διὰ νὰ ἴδῶν τὸ πλήθος, τὴν παραταξίν, τὰς νέας, καὶ νὰ κλέπτῃν, καὶ ὅλοι διὰ νὰ πληρωθῶν. Οταν ἐμβαυε τινὰς εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔξευρε πῶς πρῶτερον νὰ γυρίσῃ, διότι εἰς ἓνα μέρος ἀρχινῶσεν ἡ λειτουργία, εἰς ἄλλο, ἐδιάβαζαν τὸν Ἀπόστολον, ἀλλὰ τὸ Ευαγγέλιον, ἀλλὰ κεδανίζετο διὰ τὴν μετσίωσιν, καὶ ἀνάμιστα εἰς τὸσας λειτουργίας προσμενωπτας ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀκίσῃ ἕξ ἀρχῆς μίαν, ἐπεριτρυγυρίζε τὰς ὀφθαλμὰς τὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ Κύριος οἶδε μὲ ποῖον σκοπὸν. Δὲν φθάνει τῆτο, εἰς τὰς ὁδὰς, εἰς τὰ γαφύρια, εἰς τὰ σοκάκια ἦσαν ἀγάλ-

Καλὰ προσ-
χόμενα ἀπὸ
τὴν ἐξέλα-
ψιν τῶν μο-
ναστηρίων.

Εὐταξία
Ἐκκλησιῶν

γάλματα διαφόρων Αγίων, ὅτε ἐσυναζετο ὁ λαὸς ὄχι διὰ νὰ προσευχηθῆ, ἀλλὰ νὰ περιδιαβάσῃ, καὶ πολλοὶ νὰ εὕρην εὐκαιρίαν νὰ κλέψω.

§. 12. Τοιαύτην διάρρωσιν ἔκαμεν ὁ Γ' ὠσὴφ, ὅτῃ ἀληθινὰ χαίρεται τινὰς βλέπωντας τώρα τὴν εὐταξίαν τῶν Ἐκκλησιῶν· τὰ περιττὰ ἀγάλματα ἀσκηθῆκαν, ἔῃ ἂν ἔμειναν μερικά, εἶναι μόνον διὰ σολιτμόν τῆ νᾶς, λειτουργία δὲν γίνεται πᾶρεξ μίαν τὴν φορὰν εἰς ἓνα Ἀλτάρι, ἡ μεγάλη μυσικὴ ἐμποδίσθη εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Αἱ λιτανεῖαι ἐκόπηκαν ἐκτὸς μίαι, τῆς Κόρτης Δόμνι λεγομένης, ὅτε βλέπει τινὰς πλέον εἰς τὰς ὁδὸς τόσα ἀγάλματα, ἢ εἰς τὰς νᾶς τόσα φυλακτὰ, ἢ ἀφιερώματα. Καὶ διὰ νὰ ἐπιμελῶνται οἱ ἱεροκέρυκες νὰ κηρύττωσι τὸν λόγον τῆ θεῷ ὡς πρέπει, ἔδωκεν ἄδειαν νὰ τυπᾶνται μία ἀνάκρισις κάθε ὁδοῦ, εἰς τρόπον ὅτι δημοσιεύονται καὶ φυλιτεύονται αἱ παραδοξαὶ γνώμαι τινῶν ἀνεπιτηδεῶν διδασκάλων. Οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὅτῃ μὲ τὰ κανονικά τῆς ἐβάρυναν τὸν λαόν, ἐπρόσάχθησαν νὰ ὀλιγοσώσω τὸ πετραχῆλι, καὶ μάλιστα διὰ τὴν θανὴν νὰ μὴ λαμβάνω καμμίαν πληρωμὴν.

Εὐταξία
Ἐκκλησια-
στικῶν, καὶ
ὑποταγὴ
αὐτῶν.

§. 13. Μία μεγαλειότης κατὰχρησις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἦτον ὅτι οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ, δὲν ἐκυριεύοντο ἀπὸ προσώπας ἐντοπίης. Κάθε τάγμα μοναχῶν εἶχε τὸν διοικητὴν τε, Γενεράλε λεγόμενον, ὅςιν πάντοτε ἦτον ἔξω τῆ βασιλείς, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς Ρώμην, εἰς τῷ πόν ὅτι τὰ ὑπάρχοντα, τὰ εἰσοδήματα, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ διοίκησις τῶν μοναχῶν ἦτον εἰς χεῖρας τῆς αὐλῆς τῆς Ρώμης. Ὁ Γ' ὠσὴφ ἐπρόσασεν ὅτι κάθε τάγμα μοναχῶν νὰ διοικῆται ἀπὸ ἓνα προσώπα ἐντοπίον, καὶ κάτοικον εἰς τὸ βασιλεῖον. Τὶ πλέον ἄδικον καὶ ἐναντίον τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς ἀπὸ τὸ νὰ πέμπεται ἡ εἰδήσις τῆς θανῆς ἐνὸς ἡγεμένου κτλ. εἰς τὸν Γενεράλε τῆς τάγματος ἐν Ρώμῃ, καὶ αὐτὸς νὰ ψιφίξῃ ἄλλον, ὅποιον ἤθελε; Ἡ αὐλὴ τῆς Ρώμης ἐξουσίαζεν ὅλον τὸ ἱερατεῖον καὶ κατὰ τὸ πνευματικόν, καὶ κατὰ τὸ πολιτικόν, μὲ μίαν βᾶλιν ἐδ' ὠρίζεν εἰς ἓνα ξένον βασιλεῖον ὅσα ἤθελε καὶ κατὰ τῆ βασιλείς, καὶ κατὰ τῆ βασιλεύει. Ὁ Γ' ὠσὴφ ἐπρόσασεν εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησιαστικὰς προσώπας, ὅτι κάθε φορὰν ὅτῃ λάβω βᾶλιν ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῆς Ρώμης, νὰ τὰς προσφέρω εἰς τὸ διαρισμένον περὶ τᾶτα κριτήριον, διὰ νὰ ἐξεταχθῆ ἂν ἔχη τὸ πόν, καὶ ἂν ἡμπορῆ νὰ κηρυχθῆ. Πόνην ἀφελειαν δὲν ἔλαβεν ἡ Βενετία καὶ Γαλλία ἀπὸ αὐτὴν τὴν γνωσικὴν συνήθειαν;

Γ' ἑρεῖ τὸν
Πάπαν τῆς
ἐκλογῆς καὶ
ψήφου.

§. 14. Ὁ Πάπας ἐχαίρετο ἓνα μέγαλον προνόμιον, δηλαδὴ, εἰς μερικά μεγάλα ὀφφίκια Ἐκκλησιαστικά, ἐψιφῆσεν αὐτὸς ὅποιον ἤθελεν, ὅθεν πολλὰκις ἐσυνέβαινον, ὅτι διὰ τὸ διασημα τῆ τοπῆ, διὰ τὰς μεσιτέας καὶ παρακαλέσεις, ὁ Πάπας ἐψιφῆσεν ὑποκείμενον ἀνάξιον, ὅθεν ὁ Γ' ὠσὴφ ἐξέκοψεν αὐτὴν τὴν συνήθειαν, ἔῃ μόνος τε ἐψιφῆσεν ὑποκείμενον, τῷ ὅποιῳ ἔδυνετο εὐκολὰ νὰ ἰξέρῃ τὴν διαγωγὴν καὶ αξιοτητα, καλλίτερα ἀπὸ τὸν Πάπαν. Προσέτι ἐμποδίσε καὶ τὰς ἐξετάσεις ὅτῃ ἐγίνοντο εἰς τὴν ὑποψήφους, ἐξετάσεις ὅτῃ ἡμπορῆσαν νὰ ἀναστήσω τὸν Γ' ἄρσενισμόν καὶ

Μολιτισμόν. Τότε ηγέρθησαν ἀλαλαγμοί, καὶ φωναὶ ἀδείας· με φρόνησιν ὁμοῦ ὁ Γ'ωσήφ ἔσβυσε τὴν ἱερὰν πυρκαϊάν ὅτῃ ἤμπορῆτε νὰ ἀνάψῃ, μάλισα εἰς τὸ Μπρίν τῆς Μοραβίας, διωρίσας ὅτι εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ διδασκαλίας νὰ μεταχειρίζωνται μονοὺ τὰ ρητὰ τῆς Γραφῆς, καὶ τῆς παραδόσεως εἰς σύστασιν τῶν ὁρῶν δογμάτων, διὰ νὰ μὴν συγχίζωνται αἰ κατὰ μέρος γινῶμαι τινῶν, με τὰ ἄρδρα τῆς πίσεως.

§. 15. Τὸ νὰ ἔχῃν ἄδειαν οἱ Ἀνατολικοὶ ὁρθόδοξοι, οἱ Λαθιροκαλβίνοι, καὶ Γ'αδαῖοι, νὰ ἐκτελέν ἑλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας των, τὸ νὰ χαλαρῶν τότα μοραβίρια, τὸ νὰ μὴν ὁμιλέν εἰς τὰ σχολεῖα δια τὰς δύο βῆλλας in Coena Domini καὶ Unigenitus αἰ ὁποῖα βῆλλαι ἦσαν τὸ σερῆωμα τινῶν ἀδίκων προνομίων τῆ ἱερῆ θρόνε, ἡ ἀπηγορευσις τῆ νὰ προσῆρχαν εἰς Ρ'ώμην νὰ λάβαν ἄδειαν ὅσοι ἤθελαν νὰ συγγενεύσῃν εἰς τρίτον καὶ τέταρτον βαθμόν, ἦσαν τόσα αἰτία ὅτῃ ἔπρεπε νὰ ταράξῃν τὴν Αὐλήν τῆς Ρ'ώμης, καὶ τὸν ἀγιώτατον Πάπαν, ὃθεν καὶ ἔγραψε πολλὰ πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα, ὅχι ὡς Πάπας (ἦγεν ὡς ποτε οἱ Πάπιδες, προσῆζοντες νὰ παρατηρῆ ἀπὸ αὐτὰ εἶδε μὴ τὸν ἀφωρίζῃ, καὶ ξεχρεώσῃ τὸν λαόν τε ἀπὸ τὸν ὄρκον τῆς ὑπακοῆς) ἀλλὰ ὡς Ἐπίσκοπος τῆς Ρ'ώμης, παρακαλῶντας δηλαδὴ νὰ μετριάσῃ τὴν κατὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καινοτομίαν, καὶ νὰ μὴ τὸν ὑσερήσῃ ἀπὸ τόσα προνόμια ὅτῃ ἔχαιετο τόσας αἰῶνας ἀπὸ καλωσύνην τῶν πισῶν. Ὁ Γ'ωσήφ ὁμοῦ με τῆς κανόνας τῶν συνόδων, ἀπέδειξε πῶς αὐτὸς ὡς βασιλεὺς, εἶναι Ἐπίσκοπος ἐξωτερικὸς, δηλαδὴ· καθὼς ὁ Πάπας εἶναι Ἐπίσκοπος εἰς τὸ δογματικόν, ἔτω καὶ αὐτὸς εἶναι Ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν. Διὰ τῆτο σοχάζεται νὰ ἔχῃ καθε ἄδειαν ἀπὸ τὰς συνόδους, νὰ διορθώσῃ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν, καὶ νὰ ἐκθρῶσῃ ἐκεῖνας τὰς καταχρηστὰς ὅτῃ ἡ ἀμάθεια τῶν πισῶν καὶ ἡ ἀμέλεια τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρ'ώμης ἀφῆσαν νὰ ἔμβυν εἰς τὸ Χριστιανικὸν ποίμνιον. Τῆ ἔφερεν προσέτι τὸ παραδειγμα τῶν Γ'αδαίων ὅτῃ εἰς τὴν ἰδίαν Ρ'ωμην χαίρονται τὴν ἄδειαν νὰ Γ'αδαῖζην ἑλευθέρως.

§. 16. Ἐκατάλαβεν ὁ Πάπας ὅτι διὰ γραμμάτων δὲν ἤμπορῆτε νὰ ἀπολαύσῃ τὸ ποδόμενον, καὶ ἤλπιζεν ἴτως ἐκ σώματος νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἀπεφασίσε τέλος πάντων νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα. Ἔργον Ἀποσολικὸν ναί, εἶναι τῆτο, νὰ πιγυάνῃ δηλαδὴ ὁ ἐπιστάτης τῆς Ἐκκλησίας νὰ διορθώσῃ ἐκεῖνο ὅτῃ ἐνόμιζε χρειαζόμενον διορθώσεως, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἔργον πολιτικόν, εἰς καιρὸν ὅτῃ εἶχε νὰ κάμῃ με ἕναν Αὐτοκράτωρα ὅστις ἔκαμινεν ὅσα δὲν ἀμέλεισαν καὶ ἄλλα βασιλεῖα πρὸ πολλῶ νὰ κάμιν, καὶ μάλισα ὅτῃ ἡ Αὐλή τῆς Ρ'ώμης ἔξευρε πολλὰ καλὰ ὅτι ὅσα ἔκαμινεν ὁ Αὐτοκράτωρ ἦσαν δίκαια. Τέλος ἀπεφασίσε νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ταξίδι ὁ Πάπας, ἦλθεν εἰς Βιένναν, ἀλλὰ δὲν ἀπελευσεν εἰμὴ τιμῆς, ὃθεν ἀφ' ἧ παρρησία ἐμετάλαβε τὸν Αὐτοκράτωρα, ἐκήρυξε καὶ παρρησία ἐπ' ἄμβωνος, πῶς ὁ Αὐτοκρά-

Διχόνοιαν
μετὰ τὸ
Πάπα
Πίε ς'.

Ὁδιορία ἐν
Βιέννῃ Πά-
πα Πίε ς'.

κράτωρ Γ'ωσήφ είναι γνήσιον τέκνον της Ε'κκλησίας και φίλος τῶ Ιερῶ Θρόνῳ, και ἔτιω ἔσρεψεν εἰς Ρ'ώμην· εἶναι ἀληθινόν ὁμωσ ὅτι πολλὰ μοναχῆρια, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀποφασίσῃ ὁ Γ'ωσήφ νὰ ἀκυρώσῃ, ἔμειναν μόνον διὰ παρακαλέσεως τῶ Πάπα, και διὰ νὰ δείξῃ ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι δεν εἶναι τόσο ισχυρογνώμων ὡσ τὸν ἐκίρυσσαν.

Καταδικάζει ἐπιτιθάως τῶσ Φαρμακόνεσ

§. 17. Οἱ δεισιδαίμονεσ ὁπῶ ἔπασχαν νὰ εὕρην κάδε τρόπον νὰ ἀποδέξου πῶσ δεν εἶναι Χριστιανὸσ ὁ Γ'ωσήφ, ἐπρόσμεναν νὰ ἴδου μὲ ποῖον τρόπον εἶχε νὰ μεταχειρισθῇ τῶσ λεγομένεσ Φαρμακόνεσ. Ἀλλ' ὁ φρόνιμοσ Γ'ωσήφ με μίαν προσαγῆν περὶ τῆσ ἐφανέρωσῃ τὴν γνώμην τε, ὡσ πρὸσ τὸ πολιτικόν και αὐτὴ ἢ ἀδελφότησ εἶναι μία θεησκεία ὡσ και αἱ λοιπαί, ἂν ὑπάρχῃ αὐτὴ ἢ ἀδελφότησ· ὁδεν και αὐτὴ πρέπει νὰ χαίρεται τὴν ἐλευθερίαν ὁπῶ χαίρουται και αἱ λοιπαί· διὰ τῆσ, εἰσ τὴν προσαγῆν τε λέγει, αὐτὴ ἢ ἀδελφότησ, τῆσ ὁποῖασ τὰ μυσικὰ μῶ εἶναι ἄγνωσκα, ἔτε ἠδέλῃσκα ποτε νὰ τα ἱξεύρω, ἔτε ἡμῶν περιεργοσ περὶ τῆσ, ἐπειδὴ και αὐξάνει, και ἐκτένεται και εἰσ τὰσ μικράσ πολιτεῖασ, ἡμπορεῖ νὰ καταστήτῃ εἰσ καταχρήσεισ ζημιώδεισ διὰ τὴν θεησκείαν, διὰ τῆσ θέλω ὅτι ἢ ρηθῆτα ἀδελφότησ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προέρχεται κάποιον καλόν πρὸσ τὸν πλησίον, και πρὸσ τῶσ πτωχῶσ, ὅτι νὰ εἶναι εἰσ τὴν διαυδέντευσιν τῆσ βασιλείασ, και ὅτι αἱ συνελύσεισ τῆσ νὰ γίνωνται ἐλευθέρωσ, με χρέοσ ὁμωσ νὰ μὴ ἔχων Λότζαν, πάρεξ εἰσ τὴν μητροπολιν κάδε ἐπαρχίασ, και ὅτι ὅσοι ἔχων νὰ κάμω αὐτάσ τὰσ συνελύσεισ τῆσ ἀδελφότησ, πρέπει νὰ εἰδοποιήσω τὸ κριτήριον διὰ τὴν ἡμέραν και τὴν ὥραν τῆσ συνελύσεωσ, και νὰ δοθῇ κατάσχιον εἰσ τὸν διοικητὴν τῆσ ἐπαρχίασ, ὁπῶ νὰ περιέχῃ ὅλα τὰ ὑποκείμενα αὐτῆσ τῆσ ἀδελφότησ.

§. 18. Αὐτὰ και ἄλλα ἐκατόρθωσεν ὁ Γ'ωσήφ πρὸσ τὴν θεησκείαν, τὰ ὁποῖα ἀποσιωπῶ διὰ βραχύτητα, ἀπὸ αὐτὰ φάνεται ὅτι ἦτον ὄχι ὁ διώκτησ τῆσ Ε'κκλησίασ, ἀλλ' ὁ διώκτησ τῆσ δεισιδαμονίασ, και τῶν καταχρησῶν, και ὅτι μάλικα ἐκαθάρισε τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, και τὴν ἐπλησίασσε τρὸσ τινὴ εἰσ τὴν πρώτῃν τῆσ ἀπλότητα.

Κατάσσεισ Λεχίασ.

§. 19. Τελευτήσαντοσ Αὐγύστῶ Γ'. βασιλέωσ Λεχίασ, Αἰκατερίνη Αὐτοκρατόρισα, ἐμεταχειρισθῇ τὴν δυνάμιν τῆσ και κάδε μεσον, και ἀνεβίβασεν εἰσ τὸν Θρόνον τῆσ Λεχίασ Στανισλάον Πονιατόβσκη, αὐτοσ ὁ ἀναβιβασμὸσ τῶ βασιλέωσ, και μάλικα ἢ παρακλήσισ ὁπῶ ἔδειξεν εἰσ τὸν νὰ παυσθῇ ὁ κατὰ τῶν μὴ Καθολικῶν διωγμὸσ (ὡσ κατωτέρω) ἐσάδη αἰτία νὰ ἐγείρῃ πολλὰσ κατηγορίασ και συκοφαντίασ κατὰ τῶ Στανισλάον, και τέλος πάντων μίαν ἐπανασασιν τόσοσ σφοδράν, ὡσε ὁ λαὸσ και οἱ Εὐγενεῖσ ἵνα διαυδέντευσωσ τὴν πίσιν τῶ Χριστῶ, ὅσισ διὰ πρώτῃν ἐντολὴν μασ δίδει τὸ πνεῦμα τῆσ ἀγάπῆσ και εἰρήνῆσ, ἠφεραν τὸ πρᾶγμα ὁπῶ ἐρημώδη, ἐκαταφασίδη και διεμοιράδη τὸ βασίλειον εἰσ ξένα χέρια, ἐξ αἰτίας τῆσ Κομφεδερაციῶν. Διὰ νὰ ἐνοήσῃ τινασ ὁρθῶσ Κομφεδερაციῶν, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἱξευθῇ, τί εἶσιν, και τί ἦν ἢ Λεχία.

καθ' ὑπερβολὴν ζηλότυποι διὰ τὴν εὐγενεῖάν τες, εὐγένεια δηλαδὴ νὰ πράττωσι τὸ κακόν, πολλὰκι πωλεῖ τὴν ψῆφον τε, ἀλλὰ ποτε δὲν πωλεῖ τὴν γνώμην ὅτῃ ὁ ὑπὸ κροσ χρεωσθεῖ διὰ τὸν ἐξουσιασθῆν τε. Εὐθύς ὅτῃ τὸν ἐκλέξωσιν ἐντόπιον ἢ ξένον, οἱ Παλατινοὶ φοβέμενοι τὴν κενοδοξίαν τε, καὶ τὴν σενοχωρίαν τε νὰ εἶναι ὑποτελεῖς, τὸν ἐναντιώνονται μὲ χιλίας δυσκολίας καὶ μηχανάς. Οἱ Μεγάλοι οἴτινες παρ' αὐτῆ γίνονται, καὶ πλέον δὲν ξεγίνονται, ἀντὶ νὰ τὸν ὑποτάσσονται, καὶ νὰ τὸν ἔχωσι βοηθόν γίνονται σχεδὸν πάντοτε ἐχθροὶ τε. Ὅσοι δὲ συνευρίσκονται καὶ περιποιῶνται εἰς τὴν Αὐλὴν, μισθῶνται ἀπὸ τῆς ὁμοίης τες, καὶ ἐκ τῆς γεννώνται δύο φατρίαί, διαίρεσις ἄφευκτος εἰς μίαν ἡγεμονεῖαν ὅτε θάλλω βασιλεῖα καὶ ἐνταυτῷ ἑλευθερίαν. Ὅσα ἀνήκασιν εἰς τὸ γένος, διοικῶνται εἰς τὰς τῆς Γένους Συνελεύσεις, Διέται κοινῶς λεγόμεναι· αὐτὰ συνίστανται ἀπὸ τὴν Σύγκλητον ἢ πολλὰς εὐγενεῖς. Οἱ τῆς Συγκλήτης, ἢ οἱ Ἐπίσκοποι λέγονται Παλατινοὶ· ἢ δευτέρα τάσι συνίστανται ἀπὸ τὰς υποψήφους τῶν μικρῶν Διέτων πάσης ἐπαρχίας. Προεδρεύει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Νίσσας, καὶ ὁ Πρίμας τῆς Δεχίας, φυσικὸς ἐπίτροπος τῆ βασιλείᾳ ὅταν χηρεῖαι ὁ θρόνος. ὁ πρῶτος πάντος τῆ βασιλείᾳ, μετὰ τὸν βασιλεῖα, καὶ ἐνίοτε ἐπειδὴ τυχαίνει νὰ εἶναι Ἐκκλησιαστικὸν υποκείμενον, ὄχι ὅμως πάντοτε, νομίζει νὰ ἔχη προτερήματα βασιλικά, τὸν ὅποιον θεωρεῖ ἄχι ὡς βασιλεῖα, ἀλλ' ἕξοχον Κριτὴν, καὶ ὡς φέρων ὄνομα μόνον τῆς βαλῆς τῆς Ἀριστοκρατείας. Κατὰ τὰς διαταγὰς ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς Δεχίαν, καὶ Λιθουανίαν, ἐπαρχίαν τὴν ὅποιαν Λαδισλάος Γαγγελῶνιος ἤνωσε μὲ τὸ βασιλεῖον τῷ ἰδ. αἰῶνι, μὲ ὄνομα μέγα Δεκάτων τῆς Λιθουανίας. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον οἱ υποψήφιοι τῶν ἐπαρχιῶν, τοῖς ὅποιοις ἐμπιστεύεται ἡ σωτηρία, καὶ ἀσφαλεῖα καὶ εὐδαιμονία τῆς Πατρὸς, καταγιγόμενοι μόνον εἰς τὸ ἴδιον κέρδος, ἀποφασίζουσι τὰς ὑποθέσεις διὰ τὰς ὁποίας πέμπονται, μὲ τὸ σπαθὶ ἀνά χεῖρας, ἢ οἱ ἀρχαῖοι Σαρμάται, ἢ Σαυρομάται, παρὰ τῶν ὁποίων καταγονται. Κάθε ἀπλῆς εὐγενὴς υποψήφιος μιᾶς ἐπαρχίας εἰς τὴν Δίαιταν ἔχει τὴν ἑλευθερίαν λεγομένην liberum veto, ἢτοι ἑλευθέρως ἀντίφημι. Καθ' εἰς δημοσίως ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἐκφωνήσῃ τοιαύτην λέξιν, ἀντίφημι, μὲ τὴν ὅποιαν λύει καὶ χαλγᾷ τὰς ἀποφάσεις καὶ συμβελάς ὅτῃ ὅλοι ὁμῶς ἕκαμαν καὶ ἂν ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Δίαιταν, πρέπει νὰ διαλυθῇ ἡ συνέλευσις. Τὸ ἱατρικὸν ὅμως ὅτῃ μεταχωρίζονται οἱ Δέχοι εἰς τοιαύτην περίστασιν εἶναι χειρότερον. Σπανίως συμβαίνει νὰ μὴ διαμοιραδῶσιν εἰς δύο φατρίας, καὶ τότε μὴ ὁμοφωνῶσα πᾶσα ἢ τῆς Γένους ὁμηγύρις, κάθε φατρία κάμνει ξεχωριστὰς ὁμηγύρις, καὶ τῆς Γένους ὁμηγύρις, σύρῃσαι τὰς περιεσῶτας ἀπὸ τὸ μέρος τες, ἐκείνη ὅτῃ ὑπερισχύσει εἴτε ἡ πολιαριδμητοτέρα ἢ ὀλιγαριδμητοτέρα, κάμνει τὴν τελείαν ἀπόφασιν. Τοιαῦται κατὰ μέρος συνελεύσεις ἄνομα κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς βασιλείας, νόμιμα ὅμως ἀπὸ τὴν συνήθειαν, γίνονται ἢ κατὰ τῆς βασιλείας ἢ εἰς ὄνομα τῆς βασιλείας. Ὅταν παύσωσιν αἱ διχονομαί τῶν κατὰ μέρος Συνελεύσεων, τότε ἡ Γενικὴ Δίαιτα κυρῶνται

ρωνει ἢ ἀκυρώνει τὰς κατὰ μέρος. Καθε Δίετα δύναται νὰ μεταβάλλῃ ὅσα ἢ πρώτη ἐκύρωσε, καθὼς ἕνας βασιλεὺς ἔχει ἄδειαν νὰ ἀκυρώσῃ ἢ μόνον τὰς ἐπὶ τῷ καιρῷ τε ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτῆ βασιλείων. Εἰς μίαν τοιαύτην ρασιώδη συνέλευσιν, ἔλαβεν ἀρχὴν ὁ ἔσχατος πόλεμος τῆς Λεχίας, ὅσις ἤφερε τὸν διαμοιρασμὸν τῆς, ἐξ αἰτίας τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆ σκληρῆ διωγμῆ κατὰ τῶν μὴ Καθολικῶν· καὶ διὰ περισσοτέρων σαφήνειας, περιγράφομεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὴν ὑπόθεσιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Δ ΄.

Περὶ τῆ Διωγμῆ κατὰ τῶν Διαφωνέντων ἐν Λεχίᾳ.

§. 1.

Μικίσλαος Δεξ τῆς Λεχίας διὰ τῆς γυναικὸς αὐτῆ Δαυροῦκας θυγατρὸς τῆ Βολεσλάβ τῆ τῶν Βοήμων Δεκάς, ἐδέχθη πρῶτος τὴν Χριστιανικὴν Πίσιν τῷ 965 ἐν Λεχίᾳ. Μετ' αὐτὸν πρῶτος βασιλεὺς Λεχίας ἐξάδην ὁ Βολέσλαος Γάγγελος ἢ Γάγγελώνιος Δεξ τῆς Λιθωνίας, ὅσις ἔραδει Ἐδβίγγις, ἢ Ἐδβιγίαν θυγατρὸς Λαδοβίκα τῆ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Λεχίας Ἐδβίγγος, ὑπεσχέθη νὰ γίνῃ Χριστιανὸς ἔ νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὸν θάνατόν τε τὸ Δεκάτον τῆς Λιθωνίας μετὰ τὸ βασίλειον τῆς Λεχίας. Κατανεύσαντες ἤτε Ἐδβίγγη καὶ πάντες οἱ Δέχοι, ἐβαπτίσθη ὁ Γάγγελος τῷ 1381. ὁμῆ μετῆς ὀκτῶ ἀδελφῶν τε, τῆς Μεγιστάνας τῆ Δεκάτε τέτα. Ἐνυμφεύθη τὴν Ἐδβίγγην, ἔ ἐξέφθη βασιλεὺς Λεχίας. Ὑστερον περιοδεῖων μετὰ τῆς συζύγου, εἰς Λιθωνίαν ἐξήριξε τὴν Χριστιανικὴν πίσιν εἰς πάντας τὰς ὑπηκόους. Πρὸς τὸ μέσον τῆ 15. αἰῶνος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Λεχίαν ἡ αἵρεσις τῆ Λυθῆρη διατινῶν νέων τῶν ἐν Βιτεμβέργῃ ἔ Λιψία πεποτισμένων τὸν Λυθῆρητισμὸν, οἵτινες ἐπιστρέψαντες εἰς τὰς πατρίδας τῶν ἀρχίσαν νὰ διασπέρνωσι τὰς τῆ Λυθῆρη καινοτομίας ἐπὶ τῆς βασιλείας Σιγισμῆνδς Αὐγῆς. Μετ' ὀλίγον ἐπροχώρησε καὶ ἡ αἵρεσις τῆ Καλβίνε, ἔ τῷ 1587. ἔλαβον ἄδειαν οἱ Λυθῆρηκαλιβινισαὶ διὰ κοινῆ θεασίματος νὰ ἐπιτελῶσιν ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίσως τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν. Μετ' τὸν καιρὸν εἰσῆλθον καὶ Ρῶσσοι καὶ Γραικοὶ καὶ ἄνομαδοῦσαν κοινῶς Δεισιδέντες, ἢ Διαφωνέντες ὡς μὴ συγκοινωνῶντες μετὰ τῆς Λεχίας εἰς τὸ νὰ γινώσκωσι τὸν Ρῶμης Ἐπίσκοπον, ὡς Κυρίον τῆ παντός.

§. 2. Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Λεχίας βλέποντες κατ' ἡμέραν νὰ αὐξάνῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν Διαφωνέντων, ἔ νὰ ὀλιγοσεύῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδίων ποιμνίων, ἀρχίσαν νὰ κατατρέχωσιν αὐτῆς μετὰ τὰς ἀφορισμῆς, διὰ τῶν ὁποίων ὑπερῆσαν αὐτῆς τῆς ψήφου ὅπῃ εἰς τὰς τῆς Ἀριστοκρατίας Διέτας εἶχον. Ἐκ τέτα πολλὰ ἄταξια συνέβησαν, διότι οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὁπαδοὶ, καὶ οἱ Λυθῆρηκαλιβινισαὶ, ἐναντιόμενοι καὶ δέλοντες νὰ συνεδριάσωσιν εἰς τὰς Διέτας, καὶ νὰ ἔγωσι τὰς ψήφους αὐτῶν κατὰ τὰς νόμους τῆς Ἀριστοκρατίας,

Μικίσλαος
Α΄. Βασι-
λεὺς Λεχίας

Διωγμὸς
κατὰ τῶν
Διαφωνέν-
των.

εδιόκοντο, ἐδυναζέοντο, και ἐλυπῆντο. Ὁ δὲ βασιλεὺς Σιγισμῦνδος δι' ἰδίᾳ θεασίσματος τῷ 1563. Ἰβν 16. ἐπρόσβαξεν ἄδειν νὰ καταδιώκηται ἐπὶ προφάσει θρησκείας, ἀλλὰ νὰ μείνωσιν εἰς τὰ προνόμια τῆς. Τῷ δὲ 1568. ἢ ἐν Γρόδνω τῆς Λιθωνίας Δίετα ἐκύρωσε τὸ αὐτὸ θεασίσμα, προδίδετασα ἐπὶ, ἐξ οἷας δῆποτε Κοινωνίας, ἢ Ὁμολογίας τύχασιν, νὰ χαίρωνται δηλαδὴ τὰ προνόμια τῆς ἀνεμποδίζως. Ὁ αὐτὸς νόμος ἐκυρώθη και ὑπερὸν ἐν τῇ τῷ Δαβλίνε Διέτῃ 1569.

§. 3. Τελευτήσαντος τῷ Σιγισμῦνδῳ Αὐγέστῳ, και κηρυχθέντος βασιλέως τῆς Λεχίας Εἰρήνη Β'. βασιλέως Γαλλίας, ὤμοσεν ἐνώπιον Θεοῦ νὰ φυλάξῃ πάντοτε τὰ προνόμια και δικαιώματα τῶν Διαφωνόντων. Τὸν αὐτὸν ὄρκον πάντες οἱ διαδοχοὶ τῆ ἐποίησαν εἰς τὸ ἐξῆς. Σιγισμῦνδος ἐκ τῷ γενέσθῳ Γεσάβα Βάζα, υἱὸς Ἰωάννη Γ'. βασιλέως Σβεκίας, ἐπέλεξε βασιλεὺς Λεχίας, ὡς καταγόμενος ἐκ τῆς γενεᾶς τῷ Γαγγελέων, και ὑπερὸν ἀνεπιβιάθη παρὰ τῶν Σβεκῶν εἰς τὸν θρόνον τῆς Σβεκίας, με ὑπόσχεσιν ὅμως νὰ φυλάξῃ ἀπαράτρεπτα τὰ τῷ Λυθῆρε δόγματα, ἐπειδὴ οἱ πλείονες τῶν Σβεκῶν ἦσαν Λυθηρανισαί. Αὐτὸς δὲ ὡν Καθολικὸς ἤθελε νὰ εἰσφέρει εἰς τὴν Σβεκίαν τὴν τῶν Λατίνων θρησκείαν, διὸ οἱ Σβεκοὶ τὸν κατεβίβασαν ἀπὸ τὸν θρόνον. Ὁ δὲ ἐπιτρέψας εἰς τὴν Λεχίαν ἐκδίκησιν ἐζήτησε κατὰ τῶν Λυθηρανισῶν· ἐδοχίμασε πρῶτον νὰ χαλασῇ τὸν ἱερὸν νόμον τὸν ὑπερασπίζοντα τὰς Διαφωνόντας, μὴ δυνάμενος, ἀρχισε νὰ συμβεβλήται με τὰς Ἰησῆϊτας διὰ νὰ μεταχειρισθῇ ἕτεραν τέχνην, ἐνα διωγμὸν σκληρὸν και σιγανόν. Ὅσοι ἦσαν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐταιρείας, ἐλάμβαναν ὅλα τὰ ὄφρεια τῷ βασιλεῖ, ἃς ἦσαν και ἀνάξιοι οἱ ζητῶντες αὐτὰ, ἀρκετὸν ἦτον νὰ ἐπαγγελῶνται τὴν Ρωμαϊκὴν θρησκείαν, ἐδύς ἐλάμβανον τὸ ποδόμενον. Ἐξ ἐναντίας Γραικοὶ ἢ οἱ ζητῶν, ἢ ἕτερος ἄλλος τῶν Διαφωνόντων, ἢ ξίος ἢ ἐπιτήδειος ἵνα πληρώσῃ τὸ ἐπάγγελμα ἐκεῖνο, ἃς ἦτον και τὸ παραμικρότερον, δὲν τὸ ἐλάμβανεν, εἰς τρόπον ὅτι ἡ εὐγένεια, πλῆτη και ἄλλα προτερήματα προσωπικὰ τῶν Διαφωνόντων, εἰς ἕδεν ἐβοήθουν.

Ἐξαιροῦνται
σὺν αὐτῷ.

§. 4. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῷ πάντες ὅσοι ἐβασίλευσαν, τὸν αὐτὸν ὄρκον ὤμοσαν. Αὐτὰ τὰ προνόμια τῶν Διαφωνόντων, ἢ μόνον ἦσαν κυρωμένα ἀπὸ διαφορῆς νόμοις τῆς Ἀριστοκρατίας, και ὄρκος τῶν τῆς Λεχίας βασιλέων, ἀλλ' ἦσαν βεβαιωμένα εἰς τὴν Ὀλβιακὴν ἐπινοποίησιν τὴν ἐν ἔτει 1660. γενομένην μεταξὺ Σβεκῶν, και Λέχων, παρὰ τῶν Λέχων, Σβεκῶν, Φριδερίκου Γαλλιέλιου Βρανδεβουργικῷ Ἐλέκτορος και μέρεος τῆς Γερμανίας, τῶν συνελθόντων εἰς τὰς συμβιβάσεις αὐτῆς τῆς Εἰρήνης. Τῷ δὲ 1686. ἐκυρώθησαν αὐτὰ τὰ δικαιώματα και προνόμια ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν, ὅταν οἱ Λέχοι παρεχώρησαν τοῖς Ρώσσοις τὸ Σμολένσκο, και Οὐκραίαν, πᾶσαι αὐτὰ αἱ δυνάμεις ὁμοφώνως ἀνέλαβον τὴν προσάσιν, και ὑπεράσπισιν τῶν προνομίων τῶν Διαφωνόντων ἐν τῇ Λεχίᾳ.

§. 5. Τέλος πάντων ἀφ' ἢ ἐξῆλθε τὸ θρόνον τῆς Λεχίας Αὐγέστος Σαξωνίας Ἐλέκτωρ παρὰ Καρόλου ΙΒ'. τῆς Σβεκίας, και παρὰ τῷ μεγάλῳ

Πέτρον πάλιν ἀναβὰς τῷ 1709. οἱ Καθολικοὶ ἠθέλησαν νὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τῆ Καρόλα ΙΒ'. τῆ ὑπερμαχῆ τῶν Διαφωνόντων, ὅθεν τῷ 1717. εἰς μίαν Δίεταν, ἐν ἣ εὐρίσκοντο μόνον οἱ ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς Κοινωνίας, ἐπροβάλλθη ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οἱ Διαφωνῶντες νὰ μὴ πράττωσι τὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν, εἰμὴ εἰς τὰς ἀποδομημένας Ἐκκλησίας, νὰ μὴ κτίζωσι νέας, καὶ ἄλλα τινά. Σκληρὸς ἐφάνη ὁ λόγος τῆτος εἰς πολλὰς Ἐπισκόπους τῆς Διέτης, ἀλλ' ὁμῶς ἐνομοθετήθη. Αὐγύστος δὲ ὁ βασιλεὺς, συνετὸς ὢν ἐνόησεν ὅτι τοῖσδε νόμος μέλει νὰ κινήσῃ ἕνα σκληρὸν διωγμὸν, καὶ ἕνα ὀλέθριον πόλεμον, διὸ τῷ 1717. Φεβρ. 3. δῖπλωμα ἐξέδετο τοῖστων. „ Περὶ δὲ τῆς Θρησκείας
 „ τῶν Διαφωνόντων, ἵνα μὴ νομίζωσιν ὅτι διὰ τῶν παρεκτεθέντων κε-
 „ φαλαίων ἐν τοῖς ἀρτίως τεθεασισμένοις, ἢ μετοχῇ τῆς Ευγενείας, ἢ ἢ ἰ-
 „ σοτιμίᾳ αὐτῶν, καὶ ἢ αὐτῶν εἰρήνῃ ἔλαβε ζημίαν τινὰ καὶ ἐπήρειαν, ἢ-
 „ μεῖς δηλοποιῶμεν ὅτι τὰ παρεκτεθέντα ἐν τοῖς θεασισθεῖσι κεφαλαίοις, δὲν
 „ πρέπει νὰ ἀδετήσωσι τὸ σύνολον, τὰς γενομένας συνωμοτικὰς καὶ συμμα-
 „ χικὰς συνάξεις ἐν ἔτεσι 1573. 1632. 1648. 1669. 1674. 1697. ἕτε τὰς
 „ ἡμετέρας Συμβιβαστικὰς Συνθήκας (Pacta Conventa) καθ' ὅσον αὐταὶ
 „ διαλαμβάνουσιν ἐπαφελῆς ἢ συμφέρον εἰς τὰς Διαφωνήντας κατὰ τὸ θρησ-
 „ κευμα. Ἡμεῖς διατηρῶμεν τὰς εἰρημένας ἑτεροδοξήσας, εἰς ἀπάσας τὰς ἐ-
 „ λευθερίας αὐτῶν καὶ ἀδείας, τὰς ἀναφερομένας ἐν πάσαις ταῖς ρηθείσασιν
 „ συνωμοτικαῖς καὶ συμμαχικαῖς συνελύσεσι, κατὰ τὴν αὐτῶν ἐκείνων ἔνοιαν
 „ (ἣτις ἔννοια νοήσῃ ἐνταῦθα κατεσρωμμένη καὶ ἀνεπτυγμένη) Θέλομεν δὲ
 „ ὅτι αἱ τοιαῦται ἐλευθερίαι νὰ διασωζωνται καὶ νὰ διατηρῶνται παρὰ πάν-
 „ των τῶν ἐν τέλει, καὶ τῶν Ὀφικιαλέων καὶ τῶν δικαστηρίων. Εἰς δὲ τὴν τῆ
 „ τοῖσδε πρὶν ἐκελεύσαμεν, ὅπως ἀσφαλισθῶσι τὰ παρόντα, σσημειωμέ-
 „ να διὰ χειρὸς ἡμετέρας, καὶ κατεσφραγισμένα, διὰ τῆς σφραγίδος τῆς
 „ βασιλείας. Ἐδόθη ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 3. φεβρ. 1717.

§. 6. Τοῖστων θεασισμα ἀντὶ νὰ προξενήσῃ τὴν εἰρήνην, ἀναφε τὸν πό-
 λεμον, διότι οἱ νομοθετήσαντες πρότερον εἰς τὴν Δίεταν τὸ ἐναντίον, μὴ ὑπο-
 φέραντες νὰ καθιερυθῇ τοιςτρόπως ὁ νόμος των, ἀρχισαν νὰ ἐναντιῶννται,
 ὅθεν σχίσμα μεταξὺ τῶν Λέσχων ἠγέρθη, ἄλλοι μὲν ἐπόμενοι τῷ τῆ Αὐγύστου
 θεασισματι, ἐσυμβούθη τοῖς Διαφωνῶσιν, ἕτεροι δὲ μάλιστα οἱ Κόλακες τῆς
 Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς, σφικτὰ ἐνηγκαλλίσαντο τὸν νόμον τῆς Διέτης, ὅθεν πολ-
 λὰς ὀπαδὰς εὐρόντες, ἀρχισαν νὰ καταδιώκωσι φανερώς τὰς Διαφωνήντας, κα-
 ταδιρίζοντες τὰς ναῆς, τὰ σχολεῖα, ἢ τὰ νοσοκομεῖα, βιάζοντες αὐτὰς νὰ
 ἐπέρχωνται εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας, ἢ νὰ φέρωσι τὰ τέκνα τὰς, νὰ
 τὰ βαπτίζωσιν οἱ Λατίνοι, ἢ διὰ νὰ ἀποφεύγωσιν αὐτὸ, ὑποχρεώθησαν νὰ
 πληρῶνωσι δόσιμον ὅταν τις ἐμελλε νὰ βαπτισθῇ, νὰ μεταλάβῃ ἢ νὰ βαπτῆ.

§. 7. Τῷ 1718. ἀρχισαν νὰ διώκωσι τὰς Διαφωνήντας καὶ ἀπὸ τὰ
 ἐπαγγέλματα ἄλλως νὰ ἐξωρίζωσιν, ἄλλως νὰ ἀποκεφαλίζωσι, καὶ μυ-
 ρίοις βασάνοις νὰ τιμωρῶσι. Τὸ συμβῆν ἐν Τερῶν πόλει τῆς βασιλικῆς
 Πρωσίας ἐν ἔτει 1724. κατέσπισε κοινὸν τὸν διωγμὸν. Φιλοεικάντες μαθηταὶ

Ταραχὴ ἐν
 Τερῶν.

τινες τῶν Γ'ησιτών καὶ τινες τῶν Προτεσάντων, συνήχθη ὁ λαός, καὶ θεωρῶν τὴν φιλονεκίαν εἰς ὕβρεις καὶ λοιδορίας ἐκτραπέσαν, ὤρμησε κατὰ τῶν Γ'ησιτών, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Κολέγγιον αὐτῶν, ἤρπασε τὰς ἐκεῖ εὐρισκωμένας εἰκόνας τῶν Ἁγίων, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποίαν ἔρριψαν εἰς τὴν λάσπην, καὶ ἄλλας ἀταξίας ἐποίησαν. Οἱ Γ'ησιταὶ εὐθύς ἐπρόσφεξαν ζητῶντες κατὰ τῆς πόλεως Τυρῶνος ἐκδίκησιν, τὴν ὁποίαν τὴν ἔλαβον ἀποκεφαλιωθέντος τῷ Προέδρῳ τῆς πόλεως, καὶ ἐγκρίτων τινῶν πολιτῶν, ὡς μὴ ἰκανῶν νὰ καταπαύσωσι τοιαύτην ζασιάσιν· ἕτεροι ἐκρομάθησαν, καὶ ἕτεροι τῷ πυρὶ παρεδόθησαν.

§. 8. Ἀξιοτρόπως ὁμως διηγεῖται τὸ παρὸν συμβάν ὁ Λακόμβιος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀρχιεπ. Τόμ. Β'. ὅπερ λέγει ἔτω. „Εἰς τὴν τῆς Τυρῶνος πόλιν, ἠγέρθη ζασιάσις μεγάλη μεταξύ Προτεσάντων, καὶ Γ'ησιτών. Τοιαύτη ζασις ἔλαβεν ἀρχὴν εἰς μίαν λιτανεῖαν, ὅπερ μαθηταὶ τινες τῶν Γ'ησιτών ἠδέλησαν νὰ ὑποχρεώσωσι πολλὰ παιδιά τῶν πολιτῶν Προτεσάντων νὰ γονατίσωσιν. Οἱ κάτοικοι ἠνώδησαν εἰς διάφορα σώματα καὶ ἔπραξαν κάθε εἶδος ἀταξίας. Ὁ χυδαῖος λαός ἐκρήμισε τὴν θύραν τῷ Κολέγγει τῶν Γ'ησιτών, ἐκέρσενε καὶ ἐρήμωσε τὸ μοναστήριόν τας, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Τοιαύτη ὑπόθεσις ἣτις ἐδύνητο νὰ ἔχη μεγάλα ἐπακόλουθα διὰ τὸ μέρος ὅπερ εἶχον διάφοροι ἐπικράτεια τῶν Καθολικῶν καὶ Διαφωνόντων, ἀνεφέρθη εἰς τὴν τῷ Γένει Δίσταν τὴν ἐν Βαρσοβίᾳ. Ἐτιμώρησαν τὰς ἀρχηγὰς τοιαύτης ἐπαναστάσεως, καὶ ὁ πρόεδρος τῆς πόλεως διατὶ δὲν εἶχεν ἀρκετὰ ἐναντιωθεῖ εἰς ταύτην τὴν ζασιάσιν, κατεδικάσθη νὰ ἀποκεφαλιωθῇ. Ἐδιωρίθη ὅτι εἰς τὸ ἔξῃς τὸ ἡμισυ τῶν Κριτῶν νὰ λαμβάνηται μεταξύ τῶν Καθολικῶν, καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ μεταξύ τῶν Διαφωνόντων. Καὶ οἱ Πατέρες τῷ τάγματος τῶν Βερναρδίνων, ἔλαβαν πάλιν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ μοναστήριον ὅπερ εἶχον ἀρπάξει οἱ Διαφωνόντες.

Ἀξίσεις τῶ
Διωγμῶ.

§. 9. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν ἔ μόνον οἱ λαϊκοὶ νὰ διώκωσι τὰς Διαφωνόντας ἀλλὰ καὶ οἱ Φράτορες, Γ'ησιταὶ, Δομινικάνοι, καὶ ἕτεροι ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια τῶν, μάλιστα εἰς Λιθουανίαν, εἰς τρόπον ὅτι ἡ Ἔωσσία τῷ 1729. ἔγραψε πρὸς τὸν ῥήγα, νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὰς ὀρθοδόξους Χριστιανὰς τὰς Ἐκκλησίας, ὅπερ τὰς ἤρπασαν εἰς τὴν Λιθουανίαν, καὶ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον· καὶ τῷ 1731. ὁ βασιλεὺς τῆς Βρεττανίας ἐφάνερωσεν εἰς τὸν Αὐγεσον ὅτι τὸ νὰ θέλῃ νὰ βιάσῃ τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν γίνεται αἰτίος νὰ ὑσερῇ τὸ βασίλειον ἀπὸ καλῆς καὶ ὠφελίμης πολιτίας· διὸ τὸν παρακινεῖ διὰ τὸ συμφέρον τε, νὰ διορθώσῃ τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ βασιλεὺς Αὐγεσος εὐθύς ἐπρόσφεξε τὸν Πρίμα καὶ τὴν Σύγκλητον νὰ κάμωσιν τρόπον ἵνα παύσῃ ὁ διωγμὸς, λέγων πρὸς τὸν Νεώτερον τῷ Πάπᾳ, ὅπερ ἐναντιώνετο εἰς αὐτὴν τὴν προσαγὴν “ἐγὼ εὐρέθην παρὰ θεῶ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ὑπεράσπισιν τῶν ὑπηκόων μου, ἀνευ ἐξαιρέσεως, καὶ νὰ τὰς σερεῶναι εἰς τὰ προνόμιά τας κατὰ τὰς νόμους τῶν βασιλείων.

§. 10. Ἐπαυσεν ὀλίγον ἡ καταδρομὴ, ἀλλ' ἐδιώκοντο πάλιν κρυφίως οἱ Διαφωνόντες ἕως ὅτε 1765. Γ'ησιταὶ τινες καὶ ὑσερον Φράτορες ἀπεφάσι-
σαν

σαν να σρέψωσι τὰς ἐν Μισκιλὰβ τῆς Λιθωνίας κατοικῶντας Γραικὸς, εἰς τὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ὅθεν μὴ δυνάμενοι μὲ τὸ καλὸν νὰ τὰς καταπέσωσιν, ἄρχισαν μὲ τὸν διωγμὸν, βιάζοντες αὐτὰς νὰ φέρωσι τὰ τέκνα τὰς εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας ἵνα βαπτισθῶσιν, οἱ δὲ ἐναντιωθέντες, κατεδιώχθησαν ἢ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, ἢ ἕτεροι ἀπέθανον σκληρῶ θανάτῳ, ἄλλοι ἔσωσαν τὴν ζωὴν τὰς προσερχόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Γησβίτων.

§. 11. Ἐγκαρδιωθέντες ἀπὸ τοῦτον διωγμὸν, οἱ Γησβίται ἐπροχώρησαν μὲ τὸν διωγμὸν, καὶ ὑσερῶσαν τῶν ἰδίων ἐπαγγελμάτων τὰς ἐν Λιθωνίᾳ οἰκῶντας, τὰς ἀπέκλειον καὶ ἀπὸ τὰς Διέτας λέγοντες, ἐν δέλωσι νὰ χαίρωνται τὰ Προνόμια ὅπῃ ἡ Εὐγένειά τες καὶ οἱ νομοὶ τῶ βασιλείς ἐχάρησαν αὐτοῖς, νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ἰδίαν θρησκείαν, καὶ νὰ ἐνωθῶσι τοῖς Λατίνοις. Οἱ Εὐγενεῖς τῶν Διαφωνέντων βλέποντες ὅτι δὲν δύνανται τὸ ἐν τῶν δύο, ἐσυμφώνησαν καὶ ἐπεκαλέσαντο τὰς ὄρκους τῶν προγόνων, τὰς ὄρκους τῶν βασιλείων τῶν διεκδικητῶν αὐτῶν ἢ προμάχων, τὰς νόμους τῆς ἰδίας πατρίδος, καὶ τὰ θεσμὰ ἀπάντων τῶν ἐθνῶν, ἐπρόσβεξαν λοιπὸν συμφώνως εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Ρωσίας Αἰκατερίνα Β'. εἰς τὴν Σβεκίαν, Δανιμαρκίαν καὶ Πρωσίαν, ζητῶντες τὴν μεσιτείαν αὐτῶν.

§. 12. Δὲν ἔλειψαν οἱ βασιλεῖς, μάλισα ἡ Αὐτοκρατορίσα τῆς Ρωσίας νὰ μεταχειρισθῶσι κάθε τρόπον ἵνα παύσωσι τὰς διχονοίας τῶν Λέχων, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν βίαν τῶν ἀρμάτων. Ἐγένετο περὶ τότε Δίετα τῷ 1766. καὶ ἐπροβάλη ἡ μεγάλη ὑπόθεσις τῶν Διαφωνέντων. Ὁ Πρίμας καὶ Κρακοβίας Ἐπίσκοπος, ὡς προεσώτερος τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων, ἀντεστάθη εἰς κάθε νεωτερισμὸν, ἐλέγχων τὸν βασιλέα ὡς παράνομον διατὶ δὲν ἐφυλάττε τὸν Ὀρκὸν ἠγεῖν νὰ φυλάττη πάντοτε τὴν Καθολικὴν θρησκείαν, καὶ νὰ μὴ δίδῃ βοήθειαν ἢ ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν εἰς τὰς Διαφωνήντας, εἰς τρόπον ὅτι ἀντὶ διορθώσεως, ἐξηκολόγησεν ὁ διωγμὸς. Εὐθύς ἡ Αὐλή τῆς Ρωσίας διὰ τῶ πρέσβεως τῆς ἐπαρρησίασεν εἰς τὴν Δίεταν, ὅτι ἡ δέλησις τῆς Αὐτοκρατορίσσης ἦτον νὰ παύσῃ ὁ διωγμὸς, νὰ ἔχωσιν οἱ Διαφωνήντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας, καὶ νὰ χαίρωνται ὅλα ἐκεῖνα τὰ προνόμια ὅπῃ ἐχάροντο καὶ οἱ ἐλεύθεροι Λέχοι. Ὁλίγην ὅμως εὐχαρίστησιν ἤυρε τὸ ζήτημά τες, ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ κινήσῃ τὰ στρατεύματα τῆς, ἢ ἰδῶ ὁ φόρυβος, ἢ ταραχὴ, αἱ διχονοίαι νὰ κυριεύωσι τὴν καρδίαν τῶν Λέχων, καὶ νὰ γίνῃ ἐκεῖνη ἡ σχίσις ὅπῃ διεμοίρασεν ὑσερον τὴν Λετθίαν. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο οἱ ἐξωτερικοὶ φόβοι, ἔκαμναν τὰς Λέχους νὰ ἀτακτῆν, ἀντὶ νὰ διορθώσῃν τί. Ἡ Ρωσία ἤθελε νὰ ἠσυχάσῃσιν καὶ νὰ σέρξωσιν α'. νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅσας Ἐκκλησίας τῶν Διαφωνέντων ἐπῆραν, νὰ μὴ τὰς ἐμποδίζωσι νὰ κτίσῃν νέας, ὅπῃ δέλων, καὶ ὅπῃ ἀγαπῆν, νὰ μὴν ἐνοχλῶνται εἰς τὰς ἱεράς τελεταῖς τῶν, τόσον διὰ τὸ μυσῆριον τῆς λειτουργίας, ὅσον καὶ διὰ τὸ βάπτισμα, γάμον, θανὴν, διδασκαλίαν, καὶ τέλος πάντων νὰ ἔχωσι πᾶσαν ἐλευθερίαν. β'. Ἡ Δίετα νὰ θεασθῇ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς εἰ

Ρωσία, Σβεκία καὶ Δανία προσετεύσασιν περὶ αὐτῶν.

Δια.

Διαφωνήντες να χαίρωνται αυτήν την ελευθερίαν τῆ νὰ ἔχωσιν Ἐκκλησίας, Ἱερεῖς, Ἀρχιερεῖς, καὶ ὅσα ἀνήκωσιν, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, καὶ νὰ εἶναι πάντῃ ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὴς Λατινικὰς Ποιμένας. γ. Νὰ μὴ εἶναι ὑπόχρεοι εἰς κανένα κανονικὸν δόσιμον ὡς πρότερον. δ. Τὸ Ῥωμαϊκὸν Σχολεῖον ἐν Μοϊλώβ νὰ εἶναι ἀτάραχον καὶ ἀπείρακτον. ε. Ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος, ἡ Ἐπισκοπὴ τῆς Ἀσπρῆς Ῥωσσίας μὲ ὅλα τὴς τὰ περιχώρα νὰ εἶναι τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τόσον τῶν Ἀνατολικῶν, ὅσον Λαθροκαλβινιστῶν νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸν καθ' ἕνα ἐλευθέρως. ς. Ὅτι ἂδεῖς τῆ ἱερατεῖα τῶν Ἀνατολικῶν ἢ Λαθροκαλβινιστῶν νὰ ὑπόκηται εἰς τὰ κατὰ πόλιν κριτήρια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ βασιλικὸν κριτήριον. ζ. Να μὴ τολμᾷ τις νὰ ἐμποδίσῃ τὰ συνοικέσια μεταξὺ τῶν διαφόρων θρησκειῶν, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐλεύθερα, καὶ τα τέκνα κατὰ τὴν θρησκείαν τῶν γονέων. ο. τῆς Προσίας Πρέσβυς ἐκ μέρους τῆ βασιλείως τῆ, ἐπρόβαλε τὰ κάτωθεν ζητήματα. α. Ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι καὶ σπυδαζήρια τῶν Λαθροκαλβινιστῶν ὅπῃ ἔχον πρότερον, νὰ τα ἔχωσι πάλιν, νὰ ἀνακαινίσωσι τα παλαιωμένα, καὶ νὰ κτίσωσι καινέρια ὅπῃ θέλωσι. β. Ὅτι οἱ Λαθροκαλβινισταὶ καὶ Ἀνατολικοὶ νὰ ἠμπορῶν νὰ ψιφίζωσι τὴς ποιμένας των, τὴς διδασκάλας, νὰ κηρύττωσι, νὰ ἐνεργῶσι πάντα τὰ τῆς θρησκείας των ἐλευθέρως, χωρὶς νὰ ὑπόκηται εἰς κανένα δόσιμον εἰς τὴς ἐνορίας τῶν Λατίνων καὶ Ἐπιμεριεῖς. γ. Νὰ μὴ ἐνοχλῶσι τὰ σπυδαζήρια καὶ σχολεῖα εἰς Δόξαν, καὶ Μοϊλώβ κτλ. δ. Ὅτι κοινῶς πάντες οἱ Διαφωνήντες νὰ μὴ βιάζωνται παντάπασι νὰ κριθῶσιν εἰμὴ εἰς τὰ βασιλικά κοσμικά κριτήρια. ε. Διόρθωσιν τῶν συνοικεσίων, νὰ μὴ βιάζεται τις, ἀλλ' ὁ καθ' εἰς κατὰ τὴν θέλησίν τῆ, καὶ πίσιν τῆ. ς. Νὰ ἀκυρωθῇ καὶ νὰ σβυθῇ τὸ Δέσπισμα τῆ 1716. καὶ κοινῶς οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ Λαθροκαλβινοὶ καὶ οἱ ἴδιοι εὐγενεῖς Δέχοι νὰ εἶναι ἰσότιμοι εἰς ὅλα τὰ ὄφκια, δόσιματα κτλ. τῆς βασιλείας. Οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, κὲ Δανίας ἐπαρείγγηλαν τοῖς ἀπεσταλμένοις ἐν Βαρσοβία, νὰ προσφέρωσι τα σφραγισμένα γράμματά τῆς, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπεριέχοντο σχεδὸν τα αὐτὰ παραπόνα, δείχνοντες τὸν αὐτὸν ζῆλον κὲ προθυμίαν τῆς Ῥωσσίας κὲ Προσσίας.

Βέλλα τῆ
Κλήμεντος.

§. 13. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ τῶν Λατίνων Ἐπίσκοποι ἐγκαρδιωθέντες ἀπὸ μίαν βέλλαν τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΓ'. ἔλαβον ὀλίγην ἀνέσιν. Περιφίμος εἶναι αὐτὴ ἡ βέλλα, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀναφέρωμεν.

“ Ἐπειδὴ πλησιάζει ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀρχίσω
 ἡ Δίετα, σοχαζόμεθα καὶ δικαίως λογίζομεν, πῶς οἱ Λαθροκαλβινοὶ
 θέλου ἀγωνισθῆ ὅσον δυνατὰ νὰ λυθῶσι καὶ παντελῶς νὰ σβύσωσι
 τὴς νόμας ὅπῃ κατ' αὐτῶν ἔγιναν, ἢ καὶ νὰ μεταβάλλωσι τὴν ἰσχυρ
 τῆς καὶ δύναμιν. Τότε χάριν ἀναγκαῖον κρίνομεν καὶ συμφέρον, νὰ
 προλάβωμεν ἐν καιρῷ ἀρμοδίῳ τὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα, Ἡμεῖς ὁμῶς
 δὲν ἠμπορῶμεν καλύτερα νὰ ἀπολαύσωμεν τὸν σκοπον μας, εἰμὴ ὑφω
 νοντες τὴν Ἀποστολικὴν φωνήν, κὲ παρακινῶντες πάντας ὑμᾶς, ὅσοι κὲ ἂν
 εἶδε,

„ είθε, ὅπως ἐγκαρδιωμένοι ἀπὸ τὸν διαπυρον ζήλον πρὸς τὴν ἀληθινὴν πί-
 „ σιν, νὰ ἀντιμάχεσθε ὅσον τὸ κατα δυναμὶν ὡς γνωστικοὶ καὶ φρόνιμοι τὰ
 „ βεβλεύματα τῶν ἐχθρῶν τῆς Καθολικῆς διδασκαλίας. Καθως ἐν χρεω-
 „ ρεῖ ἐξαρτέως ἡ Σεβασμιότης σε, διὰ τὴν ἀξίαντις εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν
 „ νὰ διαυδεντεύῃ πρὸ πάντων τὰς σωτηρίας νόμους, τὰς ἀποβλέποντας εἰς
 „ τὴν διαμονὴν καὶ διατήρησιν τῆς Πίσεως, διὰ τὴν ὁποῖαν ἡ Σεβασμιότης
 „ σε ἔχει ζήλον ἀμετρον, καὶ ἀνείκασον, ὡς ἡμῖν γνωσόν, ἠδελήσαμεν δια
 „ τῆ παρόντος ἡμῶν νὰ ἐγείρωμεν τὸν πρὸς θεόν ὑμῶν φόβον, τὴν πίσιν
 „ ὑμῶν, τὸν ἐνδερεμον ὑμῶν ζήλον, ἵνα διασώζητε ἀβλαβῆ τὴν καρδίαν τῆ
 „ ἐν Χρισῷ Ἰησοῦ, ἡγαπητῆ ἡμῶν τέκνη, Στανισλάβ βασιλέως Λεχίας,
 „ παντοῖω τρόπῳ, ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν ὑπεναντιῶν, καὶ ἀπὸ τὰ ἐπιχει-
 „ ρήματά τας, τὰ ὁποῖα ἰσχύουσι νὰ διαλύσωσι καὶ νὰ ἀτονήσωσι τὸ σερ-
 „ ρόν τῆς πίσεως τε, ἢ νὰ παραβλέψῃ, καὶ νὰ ἀμελήσῃ τὰς ἐπιβεβλὰς
 „ καὶ παγίδας ἐναντίον τῆς Πίσεως. Ἡκέσαμεν ὅτι οἱ Διαφωνῶντες
 „ ἐπροσκλαύθησαν εἰς πολλὰς βασιλείς, ἐκ τῶν μὴ ἐχόντων μέρος εἰς τὴν
 „ Ἀγιοτατην μας Πίσιν, διὰ νὰ ἠδελαν οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ἀναλάβωσι τὴν
 „ προσασίαν τας πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Λεχίας, ἥτοι νὰ διαυδεντευθῶ-
 „ σι, νὰ ἀπολαύσωσι τὰ ζητούμενά τας διὰ τῆς μεσιτείας των. Διὸ ἡ
 „ Σεβασμιότης σε χρεωρεῖ περισσότερον νὰ λάβῃ, τὴν φροντίδα, ἢ τὴν
 „ ἔννοιαν νὰ ἀγρυπνῇ, ἐπειδὴ οἱ Διαφωνῶντες ἔχοντες τὴν προσασίαν αὐ-
 „ τῶν τῶν Βασιλέων, θέλει καταπέσωσι τὸν βασιλέα· τὸ μεγαλεῖος
 „ τῆ πράγματος ἀπαιτεῖ τὴν σπουδὴν, καὶ φροντίδα σας, ἐπειδὴ καὶ ἡ Κα-
 „ θολικὴ Πίσις εἶναι εἰς κίνδυνον· καὶ πρὸ πάντων ἐπειδὴ οἱ Διαφωνῶντες
 „ θέλει μεταχειρισθῶσι κάθε τρόπον, ὅπῃ δύναται νὰ τὰς ἐρμηνεύσῃ ἡ πο-
 „ νηροτάτη πολιτικὴ, διὰ νὰ αὐξήσωσι τὸν κίνδυνον περισσότερον. Ἰσως
 „ φανερά δὲν θέλει ζητήσῃ νὰ χαίρωνται χωρὶς πείραξιν καὶ ἐνόχλησιν
 „ τὴν πίσιν ὅπῃ δοξάζῃσι, ἀλλὰ θέλει ζητήσῃ νὰ ἀποκτήσῃ εὐκολά-
 „ τερα τὸν σκοπόν τας μὲ πρόφασιν τῆς αὐξήσεως τῶν τεχνῶν, καὶ τῶν
 „ ἐπισιμῶν, τῆ ἐμπορίας, καὶ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει εὐτυχίσῃσι τὸ βα-
 „ σίλειον. Ὅταν αὐτοὶ μὲ τοῖστον πρόσχημα, καὶ προκάλυμμα παρα-
 „ σήσωσι τὴν εὐδαιμονίαν καὶ καλὸν τῆ βασιλείας, τότε θέλει ζητήσωσι
 „ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι εἰς τὴν πίσιν, περικλείοντες ἴσως τὸ ζήτημά των εἰς
 „ τας τεχνίτας καὶ δευτετάδας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία δε-
 „ μελιῖται εἰς τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
 „ σοῦς ἔγινε θυσία, ἵνα κοινωνῆς καὶ μετόχους ἡμᾶς ποιήσῃ, διὸ
 „ δὲν εἶναι συγχαρημένον ἡμῖν, διὰ τὴν αὐξήσιν των προσωρινῶν ἀγαθῶν
 „ νὰ παραβῶμεν τὰ δίκαια ὀριά μας. Ἡ Σεβασμιότης σε, εὐκολα κα-
 „ ταλαμβάνει, πῶς τοιαύτη αὐξήσις τῶν τεχνῶν καὶ προκοπῆ, ὅπῃ θέ-
 „ λεν αὐτοὶ καὶ φαντάζοντα, εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπει εἰμὴ νὰ λάβῃ πᾶσα
 „ ἀφρεσις τὴν ἐλευθερίαν, νὰ δύναται φανερά νὰ κηρύττῃ τὴν πονηρὰν δι-
 „ δασκαλίαν τῆς· καὶ δὲν εἶναι πραγμα ζιμιωδέστερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,
 „ καὶ

καὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν εὐσέβειαν, ἀπὸ τοῦτον νεωτερισμὸν καὶ καινοτομίαν. Ταῦτόν γὰρ τὸ εἰσφέρειν μεμιασμένα πρόβατα νὰ μολύνωσι τὰ τῆς ποιμνῆς ἀρνία· ὑμεῖς γινώσκετε, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐγένε προφορά ζωῆς διὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ τὴν ἀγιάσῃ, ὡς καὶ ἠγάσεν αὐτὴν εἰς τὸ λατρὸν τῆ ὕδατος, μὲ τὸν λόγον τῆς ζωῆς, ὅπως παρασαθῆ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἐνώπιόν τε ὡς μιὰ ἑκλαμπρος, χωρὶς μώμον, χωρὶς ρυτίδα, Ἁγία καὶ ἀκατάκριτος. Ὁ λόγος τῆς ζωῆς εἶναι αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ὃ πιεύων εἰς αὐτὸ, καθαρίζεται ἀπὸ τῶν ἐαυτῆ ἁμαρτιῶν· καὶ παρ' αὐτῆ τῆ λόγος οἱ ἀληθινοὶ ποιμένες ὀδηγούμενοι, χρέος ἔχουσι ν' ἀγρυπνῶν μὲ ζήλον, μήπως καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὅπῃ πρέπει νὰ εἶναι εἰς ἡμᾶς ζωηρὰ εὐαδία, γίνῃ διὰ τὸν ρύπον αὐτῆ ὁσμὴ θανάτου. Πρὸς ταῦτα δὲ ἐπειδὴ ἡ Σεβασμιότης σε χρεωτεῖ νὰ φυλάττῃ καθαρὰν τὴν πίσιν καὶ ἄθρολον, καὶ τὴν ὁποίαν σπαράζει αἰεποτε νὰ διαφυλάττῃ σώαν ἀπὸ τὰ κακὰ, ὅπῃ ἐξωθεν φοβερίζουσι οἱ ἐχθροί τε, ἄτως ἀνάγκη, ὅπως ἡ Σεβασμιότης σε νὰ βλέπῃ ἐξίτη, καὶ νὰ παρατηρῇ τῆς ἐχθρῆς, οἵτινες κρυπτόμενοι ἔσωθεν, πάσχουσι νὰ σμικρύνωσι τὴν λάμψιν, καὶ τὴν ἀξίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὑπερῶντες τὴν, καὶ πέρνοντες τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Τάτα χάριν χρέος τῆς σῆς Σεβασμιότητος ἴδιον εἶναι νομίζω, νὰ συγκοπιᾶσθι μὲ ὄλην τὴν δύναμιν, μαζὺ μὲ τῆς Ἐπισκόπου πάντας, τῶν ὁποίων ἡ Σεβασμιότης σε εἶναι πρωτόθρονος, ἵνα φυλάττῃτε ἀπαραβιάσως καὶ σθερὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας, τόσον κατὰ τῆς φανεραῆς δυνάμεως, ὡς καὶ κατὰ τῶν κρυφῶν μηχανημάτων καὶ τῆς τέχνης τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς. Ταῦτα γὰρ εἶναι ὅσα ἡμῖς ἀναγκαῖα ἐκρίναμεν νὰ σας φανερώσωμεν, διὰ ν' ἀποτελέσωμεν, καὶ νὰ πληρώσωμεν τὸ Ἀποστολικὸν ἡμῶν χρέος, περὶ τῆ ὁποῖα ἠδεύαν μᾶς κατηγορήσθι καὶ κατακρίνει, ὅτι δὲν ἐπληρώσαμεν αὐτὸ εἰς τοῦτον κίνδυνον μέγαν.

§. 14. Ὁ Πάπας, ὡς προεσῶς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἔκαμε τὸ χρέος τε καὶ, νὰ γράψῃ τοις τοτρόπως· εἶναι δὲ ἀληθινὸν πῶς ἴξευρεν ὅτι ὀλίγην βοήθειαν ἐδύνετο νὰ δώσῃ ἢ φροντίς αὐτῆ καὶ σπαρὴ εἰς τὰς παρῶσας περιστάσεις, ἐπειδὴ καὶ οἱ Διαφωνῆτες ἦσαν πολλοὶ, καὶ οἱ βασιλεῖς ὅπῃ τῆς ἐδιαυδέντευαν ἦσαν δυνατοὶ καὶ ἰσχυροί. Ὁ δὲν εἰς τὸν Ληγάτον τε ἐπρόσασε νὰ συνάξῃ τὰς ἐγκριτωτέρους καὶ νὰ τῆς νεθετήσῃ νὰ διαυδεντεύσωσι τὴν πίσιν, καὶ τὰ δόγματα τῆς Ῥωμαικῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀνέφερον ὅμως λόγον κατὰ τῆς παρῶσθις ἐλευθερίας ὅπῃ ἐχάιροντο οἱ Διαφωνῆτες. Ἦρρεσεν εἰς ὅλες τὰς Λέχους ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐπολιτεύθη ὁ Πρέσβυς τῆ Πάπα εἰς τοιαύτην περίστασιν.

Δίετα.

§. 15. Ἀρχισεν ἕως τόσον ἡ Δίετα, οἱ συνετώτεροι τῶν Λέχων ἔβλεπαν πῶς αἱ διχόνοια καὶ θόρυβοι δὲν ἠμπορῶσαν νὰ ἠσυχάτωσιν, ὡς ἐπάσχον νὰ ἀποσύρωσι τὰ πνεύματα τῶν Ἀρχόντων, νὰ μὴ προτεχῶσιν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐπρόβαναν ἄλλας ὑποθέσεις νὰ κρίνωσιν, αἱ ὁποῖαι πάν-

πάντοτε ἔμνεσκαι ἀτελείοται, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἀρχόντες ὠμιλοῦσαν μόνον τὰ περὶ πίστεως. Ἐως τόσον ἐτελείωσεν ἡ Δίετα, εἰς τὴν ὁποίαν τόσοι Ἐπίσκοποι Καθολικοὶ ἐφάνησαν ἐναντίοι εἰς τὰς Διαφωνήνας, ὥστε ὁ Καρδινάλιος Κτηριμόφ, ἔλεγεν, ὅτι ἐξετάζοντας τὰς νόμους, εὗρισκεν πῶς οἱ Διαφωνήντες ἔτε στήτια δὲν εἶχον δίκαιον νὰ ἔχωσιν εἰς τὰς τόπας τῆς βασιλείας· πῶς οἱ Διαφωνήντες ἄλλο τί δὲν ἐδύνοντο νὰ λάβωσιν ἐμὴ νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐθεντείαν, ὅπῃ ἔλαβον παλαιότερον, δηλαδὴ τὰ ἐξουσιάζωσι τὰς τόπας ὅπῃ ἐξ ἀρχῆς εἶχον, νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενοι νὰ πληρώνωσιν ἄλλα δοσμάτα ἐμὴ εἰς ταῖς ἐνορίας, διὰ νὰ βαπτίζωσι, καὶ νὰ δάπτωσι τὰς νεκρὰς αὐτῶν, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν ἐλευθερίαν νὰ διδάσκωσι καὶ νὰ κάμνωσι τὰ τῆς θεουκείας αὐτῶν, εἰς τὰς οἰκίας των μόνον.

§. 16. Τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ἤρρεσεν εἰς τὰς βασιλείας, ἐξαιρέτως εἰς τὴν Αὐτοκρατορίσσαν τῆς Ρώσσιας, διὸ ἀρχίσαν τὰ Ρώσσια ἐσρατεύματα νὰ προχωρῶσιν εἰς τὴν Λεσχίαν, καὶ τῷτο σημεῖον ἦν ὅτι ὁ πόλεμος ἦτον ἀφρευκτος, διότι ἡ Αὐτοκρατορίσσα πέμψασα τριάκοντα χιλιάδας στρατιώτας ἐπρόβαλε νὰ συνάξῃ εὐθύς ὁ βασιλεὺς μίαν Δίεταν, ἵνα γίνῃ παράυθα ἡ ἀπόφασις. Εὐκόλον εἶναι νὰ καταλάβῃ τινὰς πόσον ἐταράχθησαν οἱ Ζηλωταὶ τῆς Καθολικῆς Θεουκείας, καὶ μάλιστα ὅπῃ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας τὰ αὐτὰ ἐδηλοποιήσεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ Ἀριστοκρατείαν. Ἐν τ' αὐτῶν οἱ Λεθιροκαλβίνοι τῆς Λεσχικῆς Πρωσσίας εὐγενεῖς, βλέποντες τὴν διαυδέντευσιν τῶν βασιλέων, συνήχθησαν εἰς τὴν πόλιν Θόρν, ὅπου 260. ὑπέγραψαν μίαν ἐνωσιν κατὰ τῶν Καθολικῶν, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι μὲ τὴν δύναμιν ἐκεῖνο ὅπῃ δὲν ἔλαμβαναν μὲ τὸ καλόν· Αὐτὸς ἐμιμήθησαν καὶ οἱ τῆς Λιθωνίας Λεθιροκαλβίνοι, βοηθούμενοι ἀπὸ τὰ Ρώσσια ἐσρατεύματα· ἐπρόσφεραν οἱ τοῖστοι εἰς τὴν βοήθειαν τῶν λοιπῶν βασιλέων, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν Ὄθωμανικὴν Πόρταν, καὶ ἴδῃ ἡ ἀρχὴ τῶ φοβερῶ καὶ δραμυτάτῃ ἐκεῖνα πολέμῳ Ρώσσιας, Λεσχίας, καὶ Πόρτας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Ε '.

Περὶ Πέτρου Γ'. Αὐτοκράτορος Ρώσσιας, καὶ Αἰκατερίνης Β'.

§. 1.

Ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον Ρώσσιας Πέτρος Γ'. μετὰ τὸν θάνατον τῆς Δέιας τα Ἐλισάβετ, ἀρχισε φανερὰ νὰ δείχνῃ τὸ μῖσος ὅπῃ εἶχε διὰ τὰς ὀπικήσας τῆ, καὶ τὴν ἀγαπῆν ὅπῃ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας.

Πέτρος Γ'.
Αὐτοκράτ.
Ρώσσιας.

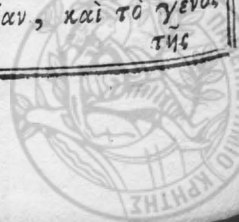
σίας. Ὅλον τε τὸ κράτεμα τὸ ἐδιώρησε νὰ φορῇ κατὰ τὸ Πρωσσιακὸν κράτεμα, μαλιστα καὶ ὁ ἴδιος ἐφόρει ὡς ὁ βασιλεὺς Φριδερίκος, βασιὼν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ τάγμα τῆ Μελανος. Ἀετῶ ὅπῃ ἦτον ἱππικὸν τάγμα τῆς Ρ'ώσσιας. Ἐφόρει καὶ ἓνα δακτυλίδι μὲ τὴν εἰκόνα τῆ Φριδερίκου, μὲ ἐπιγραφὴν cest l'amitié qui en fait le prix: ἦτοι, ἡ φιλία ξετιμῆι τῆτο. Εἰρήνευσε μαζὺ τε ἐπιστρέφωντάς τε τῆς τόπας ὅπῃ μὲ τόσον αἶμα εἶχον ἀποκτήσει οἱ Ρ'ῶσσοι, τὸ ὁποῖον ἔ μόνον ἐπαράξινε τῆς Ρ'ώσσιας, ἀλλὰ ἔκαμε νὰ θανατώσῃ, καὶ πᾶσα ἡ Εὐρώπη. Ἡ Ψελε νὰ συζητήσῃ μίαν διοικήσιν πολεμικὴν, καὶ εἶχε μεταβάλλει τὸ σχῆμα τῶν Σωματοφυλάκων, τὸ παλαιὸν εἰς ἕτερον νέον, προκρίνων εἰς τὰ ὄφικια τῆς ξένης ἀπὸ τῆς ὑπικότης τε, ἐχθρὸς τῶν ἰδίων τε ὑπικῶν, τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν, καὶ φίλος μόνον τῶν Πρωσσιάνων, ἤγειρε τὰς παλαιὰς διχονοίας μὲ τὴν Δανίαν διὰ τὸ Διηκῆτον τῆ Ὀλσείν, εἰς τρόπον ὅτι ἂν ἔμνεσκεν, ὀλίγον περισσότερον εἰς τὸν Θρόνον, ἤΨελεν ἀναψῆ ἓνα πόλεμον γενικὸν εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην.

Νεωτερισμοὶ αὐτῆ.

§. 2. Δι' αὐτῆς τῆς νεωτερισμῶς ἄρχισαν οἱ Ρ'ῶσσοι νὰ παραπονώνται καὶ νὰ κατακρίνωσι παρρησίᾳ τὴν Αὐτοκράτωρα· τέλος πάντων τὰ ὑστέριά τε ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐσάδισαν ὁ ἀφανισμὸς τε. Ἐν πρώτοις ἔκτισε μίαν Ἐκκλησίαν Λυθιρανικὴν, καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν ἐσύχναζεν ὄχι τόσον διὰ εὐλάβειαν, ὅσον διὰ καταφρόνησιν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῶν Ρ'ῶσσαν, θελώντας νὰ σρέψῃ τῆς Ρ'ώσσιας εἰς τὸν Λυθιρανισμὸν, διὸ ἐπρόσβαξεν ὅτι οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ νὰ ξυραφίτωσι τὰ γένηα, νὰ βίψωσι τὰ βῆα, καὶ νὰ φορώσι καδῶς οἱ τῶν Λυθιρανῶν λειτουργοὶ, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδύνητο νὰ καταβάσῃ τὰς ἱεράς εἰκόνας, ἀπὸ τῆς θείας ναῆς, ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν, ἀτιμάζωντάς τε, καὶ καλῶν ξυλολάτρας, τῆς Χριστιανῆς. Καὶ τέλος πάντων ἐπρόσβαξεν ὅτι ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ Μονασιῶν νὰ γίνωσι βασιλικά, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον, καδ' εἰς κατὰ τὸ ὄφικίον τε. Ὁ σοφὸς καὶ ὁσιος Ἀρχιεπίσκοπος τῆ Νοβογροδ ἐπαρρησιάσθη πρὸς αὐτόν, καὶ μὲ εὐγενικὸν τρόπον ἐπαράσχησε τὸ ἀτακτον, καὶ ζημιῶδες τοιῶτων νεωτερισμῶν, ἀλλ' αὐτὸς μὲ καταφρόνησιν τὸν ἀπέβαλλεν. Οἱ Ρ'ῶσσοι ὅπῃ πρότερον ἦσαν ὀργισμένοι κατ' αὐτῆ διὰ τῆς πολιτικῆς νεωτερισμῶς, ἀναψαν τόσον διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ καταφρόνησιν ὅπῃ ἔδειχεν ἐναντίον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ὡς ἐν ῥοπή ὀφθαλμῶ τὸν κατεβίβασαν τῆ Θρόνε. Τοιαύτη δυστυχία τῆ Πέτρῃ ἐσυναίβη ἐν καιρῷ ὅπῃ εὐρίσκετο εἰς ἓνα παλάτιον, ὅπῃ τὸν εἶχε χαρίσῃ ἡ Θεῖα τῆ Ἐλισάβετ, Ὁραντζμπάβμ λεγόμενον, πίνοντας εἰς τὴν υγιείαν τῶν τρίτων ἦτοι Φριδερίκου τῆ τρίτου Πρωσσίας, Γεωργίου τῆ τρίτου Βρετανίας, καὶ Πέτρου τῆ τρίτου τῆς Ρ'ώσσιας.

Συναμοσία κατ' αὐτῆ.

§. 3. Ἐπρόσβαξεν οἱ Ρ'ῶσσοι πρὸς Αἰκατερίναν γυναῖκα τῆ Πέτρῃ, παρακαλῶντες μετὰ δακρύων νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ γένοα τῆς

τῆς Ρωσίας ἀπὸ τὰς τυραννίας τῆ ἀνδρός της, αὐτὴ ἦτον θυγάτηρ Χριστιανῆς Αὐγέστῃς Η΄ γεμόνος τῆ Ἀναλτ-ζέριπς, καὶ ὀνομάζετο Σοφία Αὐγέστῃς Φριδερίκη, ἣτις ἀφείσα τὸν Λυθηρανισμόν ἐνηγκαλίσσατο τὴν Ὀρθοδοξίαν, ὅταν ἔλαβε δι' ἀνδρα τῷ 1745. Πέτρον Γ΄. μετωνομαθεῖσα, Αἰκατερίνη Α' Ἀλεξιοβνα. Ἀπὸ πολὺν καιρὸν ὑπέφερε μὲ ὑπομονὴν τὸ μῖσος ὅπῃ ὁ ἀνδρας της ἔδειχνε πρὸς αὐτήν, καὶ τὴν πλέον ἀχρεῖαν καταφρόνησιν, ὅπῃ ὄχι μόνον δὲν ἤθελε νὰ τὴν τιμήσῃ ὡς Η΄ γεμόνισσαν, ἀλλ' ἔτε νὰ τὴν ἰξείρῃ διὰ γυναῖκα τῆ· αὐτὴ ἄλλο δὲν ἐδύνετο νὰ κάμῃ, ἔτε ἄλλο ἔκαμνε παρέξ νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα λυπημένη τὸν ἑαυτὸν της, τὴν δυσυχίαν τῆ γένε, καὶ θεωρῶντας μὲ πόνον καρδίας τὸν μονεγενῆ Υἱὸν της, ἐτι νηπιον υςερημένον τῆ Θρόνῳ ἀπὸ τὸν ἀδικον καὶ ἀπάνθρωπον πατέρα τῆ, ἐπειδὴ τοιαῦτος εἶναι ὁ νόμος τῆς Ρωσίας, ὅτι οἱ Η΄ γεμονες ἔμπορῶν νὰ ἐκλέξωσι διάδοχον ὃν τινα ἤθελον. Ὑποσχέθη αὐτὴ ὅσον ἐδύνετο εἰς ἐλευθερίαν τῆ γένε, ὅθεν οἱ ἔξοχοι ἐποίησαν μίαν συνωμοσίαν κατὰ τῆ Πέτρῃ, καὶ τὴν ἤφεραν εἰς καλὸν τέλος. Ὁ Πέτρος ἦτον σχεδὸν ἀναόδητος, μεθυσμένος σχεδὸν καὶ ὅταν ἦτον νησικός, καὶ τρεῖς ἡμέρας πρὶν τῆς δυσυχίας τῆ, ἕνας στρατιώτης τὸν ἐφανερώσε τὴν κατ' αὐτῆ ἐγερθεῖσαν συνωμοσίαν, καὶ αὐτὸς ἔβαλε καὶ τὸν ἐράβδισαν.

§. 4. Ἐως τὸσον οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Ὁρλόφ μὲ τὸν Ρ'οζαμόβσκη, Βολκόνσκη, καὶ Πανίνον ἦσαν οἱ ἀρχιγοὶ τῆς συνωμοσίας. Ὁ Πέτρος εὗρίσκετο εἰς Ὁρανζεμπάμ, ἡ Αἰκατερίνη εἰς Πετερόφ ἐπτά μίλια μακρῶν, ὡς εἰς φυλακὴν, ἐπειδὴ δὲν ἐδύνετο νὰ μεταποίση χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆ Πέτρῃ. Εἰς τῆς συνωμοσίας ἐφυλακώθη διὰ προσαγῆς τῆ Αὐτοκράτορος, τότε οἱ λοιποὶ φοβηθέντες καὶ συμβαλευθέντες, ἔτρεξεν Ἀλέξιος Ὁρλόφ εἰς Πετερόφ τὴν νύκτα, Γ'νῆς 28. εὐγαλε τὴν Αἰκατερίναν ἀπὸ ἕνα παρὰφυρον, τὴν ἤφερε πρῶτ' εἰς Πετερόπολιν, ὅπε ὁ λαὸς καὶ οἱ στρατιῶται τὴν ἐκήρυξαν μετὰ χαρᾶς Αὐτοκράτοριαν. Δύω ὥρας ὕστερον τὴν ἤφεραν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Καζάν, ὅπε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆ Νοβογροδιε μὲ τὰς πρώτας τῆ Κλήρε, τὴν ἐπρόσμεναν, τὴν ἐδέχθησαν, τὴν ἐγνώρισαν δι' Αὐτοκράτοριαν, καὶ ἔψαλλον τὴν δοξολογίαν. Ἐως τὸσον ἐσυνήχθησαν ὅλα τὰ πλησίον εὗρισκόμενα στρατεύματα, καὶ πρὸς τὸ βραδύ ἐνδεδυσαν ὡς Αὐτοκράτοριαν μὲ τὸ παλαιὸν φόρεμα τῶν σωματοφυλάκων, μένη ὡς ἀνέβη εἰς τὸν ἵππον, ἔβαλεν εἰς τάξιν τὸ ὀλίγον στρατεμά της, ὅπῃ ἦτον ἔως 15. χιλιάδας, καὶ ὑπήγεν εἰς Ὁρανζεμβάμ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀνδρα της νὰ μὴ συνάξῃ στρατεμα. Ὁ Πέτρος ὁμῶς μαζῶν τὰ συμβάντα, καὶ ἰδῶν ὅτι δὲν εἶναι ἐλπίς σωτηρίας, γράφει πρὸς τὴν Αἰκατερίναν παρακαλῶντας τὴν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Δεκάτον τῆ Ὀλσεῖν, ἀλλ' ἀποτυχῶν, γράφει καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν δημοσίως παρατεῖ τὸν θρόνον μεθ' ὅρκου τῆ 29. Γ'νῆς ἡμέρῃ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρῃ καὶ Παύλῃ τῷ 1762. Ἐφθασεν ἡ Αἰκατερίνα, ἔπιασε τὸν Πέτρον καὶ τὸν ἤφερεν εἰς τὸ παλάτι εἰς τὸ ὁποῖον ἐκατοικῆσε πρότερον ὅταν ἦν μέγας

Καταβιά-
ζεται ὁ Πέ-
τρος ἀπὸ τὸν
θρόνον εἰς
φυλακὴν.

Δέξ. Οκτώ ημέρας ύστερον έτελεύτησε φυσικῶ θανάτῳ, μ' ὄλον ὅπῃ μικροὶ λέγασιν ἀπέθανε φαρμακευμένος. Ἐκείνος ὁμως ὅπῃ γράφει μίαν ἰσορίαν, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆται εἰς λόγους καὶ ὑποψίας τῶ λαῶ, ἀλλ' εἰς ἀποδείξεις, μάλιστα εἰς πράγματα ὅπῃ ἐγγίξαι τόσον τὰς βασιλεῖς, καὶ βασιλεῖς ζῶντας. Ἀπὸ τὰς ἐκδοθεῖσας πράξεις τῆς αὐτοῦ εἰσετάσεως, ὅπῃ ἔκαμεν ἡ Αἰκατερίνη περὶ ταῦτα, φαίνεται πάντῃ ψευδὴς ὁ λόγος. Ἐνα μόνον πρᾶγμα ἄξιον σημειώσεως εἶναι εἰς αὐτό. Τὸ συμβῆλον τῶν Γατρῶν καὶ Ἀνατομικῶν διὰ προσαγωγῆς βασιλικῆς, ἀνοίξε τὸ πτώμα τῷ Αὐτοκράτορος, καὶ ἀφ' ὃ εἰσετάχθησαν τὰ ἐντόδια μὲ ἀκραν ἐπιμελείαν, ὡμολογήσαν πῶς δὲν ἦτον φαρμακευμένος ἀλλὰ πῶς ἐδύνετο νὰ ζήσῃ ἀκόμη πέντε μῆνας ἂν ἐπιμελήτο. Ἰδε Ἡμερολόγιον Ἐγκυκλοπ. τῷ 1762. Τ. 5. Μαρ. Α'. σελ. 145.

Αἰκατερίνα
Β. Αὐτοκράτορισα
Ρωσσίας, ἀπὸ Χ. Γ.
1762.

§. 5. Τῇ α'. Γεβλίε ἐμβήκεν ἡ Αἰκατερίνη εἰς Πετρόπολιν. τῇ 2. ἐπαρρησιάζη εἰς τὴν Σύγκλητον καὶ τῇ 2. καὶ 3. τῷ αὐτῷ μινὸς ἐδέχθη τὰς Πρόσβεις ὅπῃ ὑπῆγαν νὰ τὴν συγχαρῶσι διὰ τὸν ἀναβιβασμὸν τῆς, τὸν ἐρχόμενον Νοέμβριον ὑπῆγεν εἰς Μόσκειον καὶ ἐσέφη. Εὐθύς ὅπῃ ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, χωρὶς ταραχῆν, χωρὶς φόρουον καὶ χωρὶς σκληρότητα, ἀφ' ὃ ἐδιώρισε ἕνα Συμβῆλον ἐν ᾧ μόνῃ τῆς ἐπρόβαλε τὸ σχέδιον πῶς νὰ διοικῆται εἰς τὸ εἶς τὸ βασίλειον τῆς Ρωσσίας, ἀρχιστε νὰ βάνῃ εἰς πρᾶξιν αὐτὸν τὸν νεὸν Κώδικα· μὲ ὄλην τὴν γαλήνην ἐδιόρθωσε τὰς διχονοίας τῶν Κληρικῶν διωρίσασα αὐτοῖς μισθὸν ἀνάλογον κατὰ τὰς κόπας τῶν, καὶ ἴδιαν τὰς προκοπῆν, ἀφαιρέσασα τὸ περιττὸν εἰς ἕτερα ἔργα κατὰ τὸ κοινῶ. Τῆτο εὐθύς ἔδειξε τὴν εὐτολμίαν τῆς καὶ φρόνησιν, ἐπειδὴ τῆτ' αὐτὸ ἐσάθη ἡ αἰτία ὅπῃ ἠύξησε τὸ μῖσος τῶν Κληρικῶν κατὰ τὸ ἀνδρὸς τῆς Πέτρο Γ'.

§. 6. Τὸ ὄνομα Αἰκατερίνης Β. πρέπει νὰ διακχυθῆ εἰς τὰς μεταγενεστέρους εὐπρεπισμένον μὲ δόξαν καὶ ἐπαίνους, διότι ἠύξησε τὸ εὐρύχωρόν τῆς βασιλείου, ἐκτείνωντας τὰ σύνορα καὶ ἀποκτῆσασα ἐπαρχίας ὅπῃ οἱ προαυτῆς Αὐτοκράτορες τῆς Ρωσσίας ἐξασίαζαν μόνον μὲ τὸ ὄνομα. Τῆτο δὲ ἀνήκει εἰς κάλαμον ἀνώτερον, διότι ἡ παραμικρὴ ἔλθεισι, τὸ παραμικρὸν παρόραμα, ἠθέλεν σκοτεινιάσῃ τὴν εἰκόνα τῶν μεγαλοπρεπῶν, ἔ ἐνδόξων κατορθωμάτων τῆς Ὑψηλοτάτης καὶ Χριστιανικωτάτης Αἰκατερίνης, πρᾶγμα ἀνόσιον καὶ ἀνάρμοσον, εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ διαβαίνει τὰ ὄρια εἰς τὰ ὅποια εἶναι περισφαλισμένοι.

Ψευδοπέτρος
Γ'.

§. 7. Μετὰ βίας ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, καὶ ἔγινε κατ' αὐτῆς συναμωσία. Καζάκος τις Ὀφικκιάλος, φυγὰς, Πανατζέβ λεγόμενος, ἠγειρεν ἐπανάστασιν, κηρύττων ἑαυτὸν Πέτρον Γ'. Αὐτοκράτορα, καὶ ἀνδρα τῆς Αἰκατερίνης. Πολλοὶ Δέχοι τὸν ἐσυμβοήθησαν, ὅθεν ἀρχιστε νὰ διασπέρνῃ τὴν μωρίαν τῆ ἀπλῶς, χωρὶς νὰ σοχαδῆ παντελῶς νὰ πλάσῃ τὴν ἰσορίαν τῆ μὲ πιθανὰς αἰτίας καὶ προφάσεις· ἐχάραξε νόμισμα μὲ τὴν εἰκόνα τῆ καὶ περιγραφῆν, Πέτρος Γ. Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος

μέρος Ἀναζήσας καὶ Ἐκδικητής. Ἄρχισε νὰ συνάξῃ στρατεύματα, καὶ ἐλπίζων εἰς τὴν βοήθειαν τῶν Λέσχων, ἐπαρρησιάσθη νὰ πολεμήσῃ, νὰ κυριεύσῃ τόπῃ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Πετροπόλιν. Ἡ Ἀυτοκρατορίτσα δὲ ἔπεμψε στρατεύματα κατ' αὐτῆ, καὶ μὲ μόνον 12. χιλιάδας τὸν διεσκόρπισε, καὶ τὸν ἔπιασε ζωντανὸν τῷ 1764. τὸν ἤφερον εἰς Μόσχαν, καὶ ζωντανὸν ἔκαμε νὰ τὸν γυρίσῃ εἰς ἕνα τροχὸν, ἕως οὔτε ἐτελεύτησε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κς.

Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἄς τὸν παρὸντα αἰῶνα.

§. 1.

Αβράμιος Γερούς. Τάτα σώζονται Διδαχαὶ τέσσαραι, εἰς τὰ πάθη τῆ Κυρίας δύο, εἰς τὰς Πρωτοκορυφαίαι, Πέτρον καὶ Παῦλον, καὶ μία εἰς τὸ εὐρήκαμεν Γησὲν τὸν Υἱὸν τῆ Γωσήφ.

Αβράμιος
Γερούς.

§. 2. Βασίλειος ἐκ νήστῃς Κιτάλης, διδάσκαλος τῆς ἐν Πάτμῳ σχολῆς, συνέγραψε πολλὰ Ἐβληνιστὶ καὶ εἰς τὴν Ἀπλὴν διάλεκτον διάφορα τινα, ἀλλ' ἀνεκδοτα.

Βασίλειος.

§. 3. Κωνσταντῖνος Γερομόναχος Μοσχοπολίτης ἔμπειρος τῆς Ἐβληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτου. Συνέγραψε περὶ ἐμπορεύσεως τῆ Ἀγίας Πνεύματος, περὶ τῆ πρωτείας τῆ Πάπα, καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς, περὶ μεταλήψεως, καὶ τινος ἄλλης ἀκολουθίας συντετακμένης, ἐκδοθῆν ἐν Μοσχόπολει τῆς Μακεδονίας τῷ 1746.

Κωνσταντῖνος
Μοσχοπολίτης.

§. 4. Θεοφάνης Προκοποβίχ ἐκ Κιαβου, περιηγήσατο καὶ ἠκροάσατο τὰς ἐν Ἰταλίᾳ σοφίας, ὅσας παρὰ τῷ Μεγάλῳ Πέτρῳ, κατεσάθη Ἀρχιεπίσκοπος Νοβογροδίας. Συνέγραψε πολλὰ θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ, ὧν τὰ μὲν φιλοσοφικὰ ἐτυπώθησαν, τὰ δὲ θεολογικὰ σώζονται χειρόγραφα ἐν Ρωσσίᾳ. Συνέγραψε Λατινιστὶ ἄριστα, τὸ περὶ τῆς ἐμπορεύσεως τῆ Ἀγίας Πνεύματος, ὅπερ μετεγλωτίσθη παρὰ τῷ σοφωτάτῳ Εὐγενίᾳ καὶ ἐτυπώθη μὲ τὰ παραλειπόμενα τῷ Βρυενίῳ ἐν Λειψίᾳ Τ. Γ. σελ.

Θεοφάνης
Προκοποβίχ.

183.

§. 5. Γεράσιμος Γεροδιάκονος, καὶ διάδοχος τῆς κατὰ Πάτμον σχολῆς τῆ Μακαρίᾳ πατρίδα εἶχε τὸ Βυζάντιον ἔτος φθάσας ἐν ἀγιότητι ἐτελεύτησεν εἰς Κρήτην τῷ 1740. ἢ ἢ τὸ λείψανον σωθὸν εὐρίσκειται ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐκτὸς τῆς Ἀγίας δεξιᾶς, ἣτις ἐκομι-

Γεράσιμος
Γεροδ.

ἐκομίσθη ἐν τῇ σχολῇ τῆς Πάτρας. Συνέγραψε τὰ σχόλια τῆς εἰς τὸ Δ΄ τῆς Γραμματικῆς τῆ Γαζῆ, καὶ ἕτερα πολλὰ, ἅπερ ἔμειναν ἀνέκδοτα.

Νεόφυτος
Διάκονος.

§. 6. Νεόφυτος διάκονος Μωραΐτης, προκομμένος ἀνὴρ, καὶ γραμματικὸς ἄριστος· συνέγραψε γραμματικὴν πολύφυλλον, συνέγραψε καὶ πολιτικὸς τινὰς νόμους, οἵτινες ἀτελεῖς ἔμειναν, διὰ τὸν πρὸ ὀλίγου συμβάντα αὐτῷ θάνατον.

Προκόπιος.

§. 7. Προκόπιος Μοσχοπολίτης πεπαιδευμένος, πολύγλωττος· συνέγραψε συνταγματίον περὶ τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων τῷ καιρῷ τε, ὅπερ ἐτυπώθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆ Φαβρικίᾳ.

Σεραφεῖμ.

§. 8. Σεραφεῖμ ἀπὸ Πεισιδίων Ἱεροκήρυξ· ἐμεταγλώττισε πολλὰ βιβλία εἰς γλώσσαν Ὀθωμανικὴν μὲ ψιφία Ῥωμαϊκὰ διὰ τὰς Καραμανλίδες. Ἐξέδοτο καὶ τὸ πολιτικὸν Θέατρον μεταφρασθὲν παρὰ τῷ Οὐγγροβλαχίας Μαυροκορδάτῃ ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Εὐστάθιος
Πλακίδας.

§. 9. Εὐστάθιος Πλακίδας ἐκ Βυρσορείᾳ, ἰατρός, περιοδεύσατο τὴν Ἀγγλίαν χάριν μαθητεύσεως.

Ἀγάπιος
Μοναχός.

§. 10. Ἀγάπιος Μοναχὸς Κρής, ὁ ἐξηγητὴς τῆς Ψαλτηρίας, καὶ μεταφραστὴς τῆς Συναξαρίᾳ.

Ἀνδριμος
Γερομου.

§. 11. Ἀνδριμος Γερομόναχος ἐξ Ἰβηρίας, ὃς καὶ Τυπογράφος ἐχρημάτισε τῆς ἐκεῖ συζητήσεως Τυπογραφίας.

Ἀντώνιος
Βυζάντιος.

§. 12. Ἀντώνιος Βυζάντιος διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς, ἔγραψε τὴν Χριστοφείαν.

Εὐστράτιος
Ἀργέντης.

§. 13. Εὐστράτιος Ἀργέντης Χῖος Γατροφιλόσοφος, συνέγραψε κατὰ Λατίνων, καὶ εἰς τὰς πέντε διαφορὰς. Ὑψερὸν ἀπατηθεὶς περὶ τῷ ἀναβαπτισμῷ, βιβλίον συνέγραψεν, τὴν ἀντίρρησιν ἔκαμεν ὁ Προϊλάβη Καλλιπικός Πατριάρχης Κωνσταντινῶν πόλεως, ὁμῶς καὶ τὴν τῷ Χριστοφόρῳ Αἰτωλῷ, προτροπῇ τῆς Συνόδου.

Καλλιπικός
Γ΄. Πτ. Κπ.

§. 14. Καλλιπικός Γ΄. Ζαχωραῖος ὁ Προϊλάβη Πατριάρχης Κωνσταντινῶν πόλεως. Τέτε σώζονται πολλὰ ποιήματα διὰ εἰχῶν, καὶ λογογραφικὰ, καὶ κατάλογος τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Πατριαρχευσάντων. Ἐπὶ τέτῳ ἐτιμῆθη καὶ ἡ Δημητριάς εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν.

Παχώμιος
Ὀσιομάρ-
τυρ.

§. 15. Παχώμιος ὁ Ὀσιομάρτυς ἐκ τῆς κάτω Ῥωσσίας, Ὁσῖς αἰχμάλωτος φερεθεὶς, εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, καλεῖ διατρέψας χρόνον ἰκανόν, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ Ἀγιόνωμον Ὁρος ἔλθων, καὶ βίον ἀσκητικὸν ζήσας, εἶτα ἐπιστραφεὶς πάλιν, εἰς Φιλαδελφείαν, καλεῖ τὸ μαρτύριον ὑπὲρ Χριστοῦ ἐδέξατο ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ κατατομηθεὶς, σεφανίτης ἐν ὁσίοις καὶ μάρτυσιν ἐφάνη τῷ 1730. ἢ τὸ ἅγιον Λείψανον θαύματα ἐκτέλεσε καὶ ἐκτελεῖ, ὑπάρχον ἐν τῇ μονῇ τῆς Μεγάλῃς Θεολόγῃ.

Στέφανος
Ζαβορσκίης.

§. 16. Στέφανος Ζαβορσκίης Ῥοιζάνης Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ σοφός, ὃς ἐν ἀναρεθύντῳ τῆς Πατριαρχικῆς ἀξιώματός ἐν Ῥωσίᾳ, ἔγινε μέγας συμβελάτωρ παρὰ τῷ Πέτρῳ, μουσικὸς καὶ ἔξαρχος τῆς Ῥωσσίας καὶ πρόεδρος τῆς Συνόδου.

Συνόδη. Συνέγραψεν Γ' Ξυριζι, Πέτραν πίσεως κατὰ Φραγκίσκην Βυδαίη.
Γ' δε τὸν Λεξβιεν. καὶ Βιβλιοφ. Γερμαν. Τ. ΙΖ'.

§. 17. Ἀνανίας διάκονος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σχολῆς, συνέγραψε γραμματικὴν περὶ μορίων, ἀπλάγχρον γραμματικῆς.

§. 18. Ἀναστάσιος Μακεδῶν ἐκ Νιαύτης, μέλος τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας Βορρυσσῶν· ἔγραψεν εἰς τιμὴν τῆ Ἐλλάδος, τῆ ἐκ Θεσσαλίας.

§. 19. Γεώργιος Φατζέας Γερεῦς σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἐφημέριος τῆ Ἀγίας Γεωργίας τῶν ἐν Ἐννετίαις, συνέγραψε Γραμματικὴν, καὶ τὰς Παροιμίας τῆ Σολομῶντος. Ἐχειροτονήθη, ἢ μάλλον ἐχειμάτισεν ἀρχιερεὺς Ἐννετίησι μὲ τίτλον Φιλαδελφίας, καὶ ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῶ ὑπέπεσεν Ἐκκλησιαστικῶ, διὰ μιαν λεπτολογίαν τῆς Γερμανίας, διὰ πέντε λίτρας Κυρβί τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς, καὶ διὰ σκάνδαλα καὶ ζιζάνια τῶν Ἀδελφῶν, καὶ δι' ἄλλας λεπτολογίας ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται.

§. 20. Θεόφιλος ἐξ Ἰωαννίνων ἐπίσκοπος Καμπανίας, ἔγραψε Ταμιεῖον Ὁρθοδοξίας, περιέχων συνοπτικῶς, καὶ διαλαμβάνων περὶ Θεῶ, καὶ περὶ πίσεως, περὶ ἐξηγήσεως, καὶ χρήσεως τῶν ἑπτὰ μυσηρίων, περὶ τῶν δώδεκα ἐντολῶν, καὶ τῶν ἀναγκασιωτέρων τῆς Γεραίας Ἐκκλησίας ἐθίμων εἰς ἀπλήν φράσιν, κατ' ἐρωταπόκρισιν.

§. 21. Δημήτριος Παμπέρης ἐκ Μοσχολέως, ἀδελφὸς Προκοπίη τῆ Μοσχολίτη, Γατροφιλόσοφος· συνέγραψε διάφορα ἐξόχως τὸ ὑπόμνημα ἢ ἐρμηνείαν εἰς τὴν ἀσπίδα τῆ Ἡρακλέως, ποιηθεῖσαν τῷ Ἡσιόδῳ· ἔτι καὶ δύο ἑκατοντάδας Ἐθνητικῶν Ἰστοριῶν, καὶ ἐπιστολὰς πρὸς Γεώργιον Τραπεζέντιον, καὶ ὁ Γεώργιος πρὸς τὸν Δημήτριον.

§. 22. Λάζαρος Τραπεζέντιος ἰατροφιλόσοφος, καὶ διδάσκαλος ἐν Βακορεσίῳ, συνέγραψε χρονολογίαν τῶν Οὐγγροβλαχῶν Αὐθέντων 1767.

§. 23. Μακάριος Πάτριος διάκονος ἐνάρετος, ἐπισήμων, περίφημος δι' ἀρετὴν καὶ τὴν σχολὴν, ἣν πρῶτος ἐσύστησεν εἰς Πάτμον, συνέγραψε τὴν Γεραν Σάλπιγγα, καὶ ἕτερον ρητορικόν.

§. 24. Καισάριος Βυζάντιος ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ ἐπίσημος. τέτε σώζεται Πασχάλιον αἰώνιον.

§. 25. Μεθόδιος Ἀνδρακίτης μετέφρασεν ἀπὸ τῆ Λατινικῆ εἰς τὸ Ἐθνητικὸν τὴν Μαθηματικὴν οδὸν, ἣν ὑπερον ὁ Ἀρχιεπισβύτερος καὶ διδάσκαλος Μπαλάνος Βασιλόπουλος, ἐβάλεν εἰς ὀρθωτέραν τάξιν.

§. 26. Γεράσιμος Κρής Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, σοφώτατος καὶ Ἀγιώτατος, σώζονται πολλαῖ συγγραμματα, καὶ διδαχαὶ καὶ ἐπιστολαὶ πρὸς Πέτρον Ρ'ωσσίας.

§. 27. Ἀντώνιος Κατήφορος Ζακύνδιος· ἔγραψε γραμματικὴν, παλαιὰν καὶ νέαν Γραφήν μὲ εἰκόνας.

§. 28. Γερασιμος Λέριος Ἡρακλείας, ὁ τυπώσας τὸν ἀπλὴν Ἀρμενόβελον, ἰσχυρὸς κατὰ τὰ πολιτικά.

Ἀνανίας
Διδάσ.

Ἀναστάσιος
Μακεδῶν.

Γεώργιος
Φατζέας.

Θεόφιλος
Καμπανίας.

Δημήτριος
Παμπέρης.

Λάζαρος
Τραπεζέντιος.

Μακάριος
Πάτριος

Καισάριος
Βυζάντιος.

Μεθόδιος
Ἀνδρακίτης.

Γεράσιμος
Πατ. Ἀλεξ.

Ἀντώνιος
Κατήφορος.

Γερασιμος
Λέριος.

Διονύσιος
Πατρ. Κωνσ.

§. 29. Διονύσιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Βυζάντιος, σώζονται εὐχαί τινες, εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ὑπόμνημα καὶ ἐπιστολαὶ εἰς βασιλεῖς Ῥωσίας, καὶ Πατριάρχῃ Ἀδριανῶ.

Μάξιμος
Πελοποννήσιος.

§. 30. Μάξιμος Πελοποννήσιος, ἔγραφε περὶ τῶν πέντε διαφορῶν κατὰ Λατίνων.

Μελέτιος
Ἀθηνῶν,
Γωακίμ
Φωκῆς.

§. 31. Μελέτιος Ἀθηνῶν, ἴδε τὸν βίον τε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ Ἀτόμῃ ταύτης τῆς Ἱστροφίας.

Ναθαναὴλ
Χίος.

§. 32. Γωακίμ Φωκῆς ἐκ νήσου Κεφαλληνίας, διδάσκαλος, ῥήτωρ, καὶ ἱεροκέρυξ.

Σπυρίδων
Σπίνουλας.

§. 33. Ναθαναὴλ Χίος Ἀγχιάλου, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς, διδάσκαλος τῆς ἐν Χίῳ σχολῆς.

Παρθέσιος.

§. 34. Σπυρίδων Σπίνουλας Κερκυραῖος, συνέγραψε διδασκαλίαν Χριστιανικὴν διεξοδικωτάτην, Συγγραμμάτων νομικῶν, καὶ Ἀπολογίαν εἰς τὴν Οὐρανίαν ἐπιστολὴν τῆ Βολταερῆ.

Δωρόθεος
Μιτυληναῖος.

§. 35. Παρθέσιος Πελοποννήσιος, ἔγραψεν ἐξήγησιν τῶν Κανόνων.

Δοσίθεος
Πατρ. Γερ.
Κωνσταντ.

§. 36. Δωρόθεος Γερομόναχος Μιτυληναῖος φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, καὶ ἐπιστήμων, ἔ σώζονται πολλὰ συγγράμματα Ἑλληνικά, καὶ μετὰ τὸν Θεοκιδίην καὶ Ξενοφῶντα, ἄριστος Ἑλλην.

Γερόθεος
Κομνηνός.

§. 37. Δοσίθεος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Σώζονται τὰ αὐτῆ βιβλία δύο, τὸ ἐν Ἑλληνισί, τὸ δὲ, ὁ Ἀραβικὸς χρονογράφος.

Γερόθεος
Μεταξόπουλος.

§. 38. Κωνσταντῖνος Γορδάτος Χίος ἐτύπωσε περὶ Σφαιρῶν Χρήσεως.

Γερόθεος
Γερομόν.

§. 39. Τὸ Γερόθεος Κομνηνός ἱατροφιλόσοφος Δρύστρας Ἀρχιεπίσκοπος, ἔ συγγράμματα πολλὰ, καὶ τὰ ἀποφθέγματα.

Κοτσοειδής.
Βησσαρίων
Μακρῆς.

§. 40. Γερόθεος Μεταξόπουλος Κρητικὸς, ποιητὴς ἄριστος, αὐτὸς ἔκαμε τὸν τροχόν.

Σεβαστὸς
Τραπεζέντιος.

§. 41. Γερόθεος Γερομόναχος Πελοποννήσιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Σκοπέλῳ σχολῆς· μετέφρασε τὴν βίβλον τῆ Ἐφραίμ.

Σεραφεῖμ
Μιτυληνῆς

§. 42. Κοτσοειδής διδάσκαλος Ἀντιόχου Καντιμήου.

§. 43. Βησσαρίων Μακρῆς Γερομόναχος, Γωανίνων διδάσκαλος συνέγραψατο τὴν τεχνολογικὴν γραμματικὴν.

§. 44. Σεβαστὸς Τραπεζέντιος διδάσκαλος τῆς ἐν Βηκορσιῶν σχολῆς. Οὗτος ἀνύψωσε καὶ ἐτύπωσε ἐν Βηκορσιῶν δύο βιβλία, τὸ ἑρτολόγιον, καὶ δογματικὴν διδασκαλίαν, ἐξήγησεν εἰς τὸ ἀπλὴν τὸν τῆ Συνεσίβι Δόγρον πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκαδίον, καὶ τὰ τῆ Ἀγαπητῆ κεφάλαια πρὸς τὸν Γεωργίου, καὶ τὸν τῆ Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα Κύπρου βασιλέας. Συνέγραψε πρὸς ἀνάγνωσιν τῆ Λατικῆ Καλενδαρίε, περὶ ἐνεργείας, σχόλια εἰς τὴν Γραμματικὴν τῆ Ἀπολλωνίε, περὶ Μυσηρίε τῆς Εὐχαριστίας πρὸς Χρυσανδρον.

§. 45. Σεραφεῖμ Μιτυληνῆς, ἡ μετάφρασις αὐτῆ τῆς Νέας διαθήκης εἰς τὸ ἀπλὴν κατεκρίθη, καὶ τῷ πυρὶ ἐρρίφθη τῷ 1704. Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

§. 46. Πλάτων Μοχροβίας καὶ Καρυσίας Ἀρχιεπίσκοπος, καθηγητὴς τῆ νῦν διαδόχῃ τῆς Ρωσίας, ἔγραψε Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, καὶ πραγματείας περὶ τῆ Μετχιστεδέκ.

Πλάτων
Μοχροβίας

§. 47. Εὐγένιος Βέλγαρις ὁ πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος Πυλάβας Σλαβινίς καὶ Χερσῶνος, ἀνὴρ σοφὸς ὡς ἀδελφῶν τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν, πολύγλωττος, περιηγήσατο σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐν Βορροσία ἐτιμήθη παρὰ τῆ βασιλείας, ἐν δὲ Ρωσίᾳ ἔλαβε τὴν Κορωνίδα τῶν ἀρετῶν τε, ὅπως ἂ μόνον Ἀρχιεπίσκοπος ἐχρημάτισεν, ἀλλὰ καὶ ἐντίμως ἐπεριποιήθη ἀπὸ τῆν Αὐτοκρατορίας τῆς Ρωσίας. Μετέφρασε τὸ περὶ διχονοσιῶν τῆς Λατίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀνεξιδρωσκείας ἐγχειρίδιον προσέθετο. μετέφρασε τὸ περὶ ἐκπορεύσεως τῆ Ἁγίου Πνεύματος τῆ Προκοποβίτς. Συνετάξατο μίαν Δογικὴν ἄριστα, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ὡς δυσνόητον ἔμετροὶ ἴσως δυσκατάληπτον νομίζουσι. Ἐχρημάτισε καὶ διδάσκαλος εἰς πολλὰς τόπας. Πρὸ καιρῶ ἐξέδοτο ἐν Πετροπόλει τὴν Αἰναΐδα τῆ γλαφυρωτάτῃ καὶ ποιητικωτάτῃ Ὀβιδίῃ, ἐμμέτρως καὶ κομψῶς τὸν Ὀμηρον μιμᾶμενος. Διάγει νῦν ἐν Ρωσίᾳ ἐκασχολήμενος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

Εὐγένιος

§. 48. Νικηφόρος Θεοτόκης Κερκυραῖος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀσραχανίς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, ἱεροκέρυξ δόκιμος· ἐξέδοτο διδασχάς, συνετάξε ἢ μᾶλλον μετέφρασε ἐκ τῆς Λατινικῆς μίαν φυσικὴν, ἀναίρεσιν κατὰ τῆ Βολταίρῃ τῶρα νεωστὶ ἐξέδοτο, ἔμπειρος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν, Γαλικὴν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ γράφειν.

Νικηφόρος
Θεοτόκης.

§. 49. Νεκτᾶριος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Συνέγραψεν Ἑλληνιστὶ, ἀντίρρησιν, ἢ ἐλεγχον τῆ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Παπικῇ κράτῃς.

Νεκτᾶριος
Πατρ. Ἱερ.

§. 50. Μάρκος Κόμης Καρβέρης ἐκ Κεφαλληνίας, Καθηγητὴς τῆς Χυμικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆ Παταβίς, μέλος τῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας, τῆ Στοκόλμ, καὶ Οὐφάλης, Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Γαλικῆς καὶ Γαλλικῆς. Ἐξέδωκε μίαν περιγραφὴν ἐνός θαλασσιῶς ζῶν εἰς τὰς Ἑνετῶν νήσους, Ἀρμενιστᾶρι λεγόμενον, πολὺ χρήσιμον διὰ τὴν φυσικὴν ἰσορίαν, ἴδε αὐτὴν ἐκδομένην εἰς τὰς Νέας Συναδροῖσεις τῆ Καλογερά Τόμ. Γ'. Ἐτι συνέγραψε καὶ, πείραν περὶ τῆ σιδήρης.

Μάρκος
Καρβέρης.

§. 51. Μάρκος Κόμης Καρβέρης ἀδελφὸς τῆ ἀνωθεν, πεπαιδευμένος εἰς τὰ μηχανικά. Αὐτὸς ἐκίνησε τὸν υπερμεγέθη λίθον, καὶ τὸν ἤφερεν εἰς Πετροπόλιν τῷ 1769. κτλ. ἴδε τὴν περιγραφὴν ὅπῃ ὁ ἴδιος ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις τῷ 1777.

Μάρκος
Καρβέρης.

§. 52. Σπυρίδων Μίλλιας Κερκυραῖος ἐξέδοτο ἐπισολᾶριον καὶ διδασχάς.

Σπυρίδων
Μίλλιας.

§. 53. Μπαλάνος βασιλόπυλος Ἀρχιεπισκόπος καὶ διδάσκαλος Ἰωαννίνων, αὐτὸς ἔβαλεν εἰς τάξιν τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, τὴν ἐπὶ τῆ ὀνόματός τε, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ πολλῶ μεταφράσει ἐκ τῆ Λατινικῆς Μεθόδιος Ἀνδρακίτης.

Μπαλάνος
Βασιλόπυ-
λος.

Διονύσιος
Γ' ερωμ.Γεώργιος
Κωνσταντίνου.

§. 54. Διονύσιος Γ' ερωμόναχος από τα χωρία της Δημητριάδος, μετέφρασεν εις τὸ ἀπλὴν Συμεὼν τὸν νέον Θεολόγον.

§. 55. Γεώργιος Κωνσταντίνου διορθωτὴς Ἐννετίσι. Ἐσύνθεσε τὸ τετραγλωσσον Λεξικόν, τὸ τυπωθὲν δὲ εἶναι ἀτελές, διότι ὁ τυπογράφος δειλιάσας διὰ τὰ πολλὰ ἔξοδα, ἔκαμε καὶ τὸ εὐνάχισαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Ζ .

Περὶ τῶν περιφίμων Πεπαιδευμένων Εὐρωπαίων εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Φλαμίνιος
Κορνάρος.

Φλαμίνιος Κορνάρος εἰς τῶν Συγκλητικῶν τῶν Ἐννετῶν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος εἰς τὴν ἰσορίαν. Συνέγραψε Ἐκκλησίας Ἐννετικῆς καὶ Γερκελάνας, λαμπροῦνθῆσας δι' ἀρχαίων ὑπομνημάτων, εἰς τὸ ὁποῖον βιβλίον, φανερῶναι τὴν ἀρχὴν καὶ καταστασιν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἐννετῶν καὶ τῆ Δεκάτης.

Κάσος Ἀν-
σαλδος.

§. 2. Κάσος Γυνοκέντιος Ἀνσαλδος ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κηρύκων. Ἐγράφει ὑπόμνημα ἱερὸν φιλολογικοκριτικὸν περὶ τῆ βαπτίσματος ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ, ἐν ᾧ ἀποδεικνύει προσέτι ψευδῆ τὴν ἀρεσιν τῶν Χιλιετητίων· ἐτι περὶ λατρείας καὶ προσκυνήσεως ἱερᾶς καὶ δημοσίας τῶν εἰκόλων παρὰ τοῖς ἔθνικοις, κατὰ τῶν ἡμετέρων Ὁρθοδόξων, ἐν ᾧ πάσχει να ἀποδείξῃ πῶς ἀδικον ἔχουσιν οἱ Ἀνατολικοὶ νὰ κατακρίνωσι τὰς Δυτικὰς διὰ τὰ ἀγάλματα. Ἴδε περὶ αὐτῆ τὸν Ματζκελίον. Τ. Α. μερ. β. σελ. 812.

Κεϊρίνος
Καρδιναλῆς.

§. 3. Καρδιναλῆς Κεϊρίνος περιφίμος διὰ τὴν εὐσέβειάν τε, σοφίαν, καὶ ἡθῆ. Συνέγραψε πολλὰ, ἐξ ὧν Ἀρχαίαν Ἀκολαδίαν τῆς Γραικικῆς Ὁρθοδοξίας. Διατριβὰς εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς τεσσαρακονθήμερῆ τῶν Γραικῶν, ἀρχὰς τῆς Κερκύρας ὅσα εἶχε χρηματίσει ἐπίσκοπος· ἴδε τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τε εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα πρὸς τὴν τῶν Πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. Ε'. Μερ. Γ'. σελ. 33. καὶ Νεαράς τῆς Ἐννετίας ἐτ. 1755. σελ. 24.

Κέλσος
Μιλιαβάρ-
νας.

§. 4. Κέλσος Μιλιαβάρνας ἐκ Μεδιολάνων, Θεολόγος περιφίμος· ἔγραψε λογοτριβὴν περὶ χάριτος, περὶ τῶν ἀρμοδίων προδιαθέσεων εἰς τὰ μυστήρια τῆ βαπτίσματος. Σημειώσας εἰς τὰς 101. προτάσεις τῆ Κρεσνελίς. Ἐκδεδεικνύει πολλῶν ψαλμῶν, ἐγχειρίδιον περὶ τῆ Μυστηρία τῆ βαπτίσματος, ἐγχειρίδιον περὶ εὐχαριστίας, ἐγχειρίδιον περὶ Τριάδος. Βιβλία δύο διαλογῶν, περὶ ἀμαρτιῶν ἐξ ἀγνοίας, καὶ περὶ κιδανῆς γνώμης, περὶ ἡθῶν· ἐγχει-

χειρίδιον γενικῶς περὶ Χάριτος, Σοφίας, προγνώσεως Θεῶ, ἀνάγκης, καὶ δρα-
στηριότητος τῆς Θεῆς Χάριτος καὶ ἕτερα πολλὰ. Ἰδε ὑπόμνημα τῆς Γεορ. τῶν
Πεπαιδευμένων τῆς Γαλλίας Τ. Α΄. σελ. 266. Γεορίαν τῶν Πεπαιδευμένων τῆς
Γαλλίας Τ. ΙΒ΄. σελ. 280. καὶ Νσαράς Φλωρεντίας Τ. ΙΖ΄. σελ. 343.

§. 5. Μιδλετόνιος Θεολόγος, διδάσκαλος, καὶ Βιβλιοθηκῆριος περιφι-
μος, ὅστις ὑπήγεν εἰς Ρώμην χάριν περιεργείας, καὶ παρατηρήσας πάντα τὰ
ἐν αὐτῇ, ἐξέδωκε βιβλίον με τίτλον, ἐπιστολὴ ἐκ Ρώμης, ἣτις δείχνει τὴν
ἀκριβῆ ὁμοίωσιν μεταξύ τῆ Παπισμῆ, καὶ εἰδωλολατρίας, ἢ, ἢ τῶν Ρωμά-
νων θρησκεία παράγεται ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Ρωμάνης, καὶ πρῶτον ἀναφέρει
ὅτι τὸ θυλαμα τὸ ἔχουσιν οἱ ἔθνη. Β. Περὶ τῆς Ἀγιάσματος, λέγει ὅτι
τὰ θραντισήρια ἦσαν ἀρχαῖα, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, Γ. αἰ λαμπάδα ἐνώπιον τῶν
εἰκόνων, εορτὴ τῶν Αἰγυπτίων, Λυχνοκαὶ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον: Δ. αἰ
προσφορὰ, καὶ ἀφιερῶματα, τὰ ἀγάλματα εἰς τῆς τοίχους καὶ σύλης τῶν
ναῶν Ε. μία ἐντελής ὁμοίότης μεταξύ τῶν ἀγίων καὶ ναῶν τας, ἢ μεταξύ τῶν
εἰκόνων τῶν κατωτέρων Θεῶν τῶν ἔθνικῶν. ς. Οἱ ἀρχαῖοι Ρωμῆνοι εἶχον
τῆς Θεῆς ταν, τῆς ὀδικῆς, ὅπως ἐπροσάτεωαν εἰς τὰς ὁδὸς, εἰς τὰ σωκά-
κια καὶ τρίστρατα, τὸ αὐτὸ καὶ οἱ Λατίνοι, τὰς Παναγίας ἢ τὰ ἀγάλ-
ματα εἰς τὰς ὁδὸς. Ζ. αἰ λιτανεῖαι, τὰ θαύματα, τὰ ἄσυλα καὶ τὰ διά-
φορα τάγματα τῶν Μοναχῶν, ὡς οἱ ἔθνη, ὅπως ἐδυσίαζαν οἱ ἱερεῖς τῆς
Ἑνώ καὶ Ἰσίδος.

§. 6. Γωάννης Ἀνδρέας Τυπάλδος Γησιθίτης ἐκ Κεφαλληνίας, ἀνεψιὸς
Τυπάλδος Φιλαδελφείας. Ἐγραψε καὶ ἐτύπωσε τῷ 1752. ὀδηγὸν εἰς τὴν
ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν τῆ Γησῆ Χριστῆ, προβαλθεῖσαν ἐξόχως τοῖς ὀπαδοῖς
τῆ Φωτίς· εἰς τὸ πρῶτον μέρος περιέχει περὶ Ἐκκλησίας γενικῶς καὶ περὶ
τῆ πρωτεῖας τῆ Πάπα. Τὸ δεύτερον μέρος περιέχει τὴν ἐμπόρευσιν καὶ τὰ
ἄξυμα. Ἰδε Γεορ. Πεπαιδευμ. Γαλλίας Τ. ς. βιβλ. γ. κεφ. ε΄.

§. 7. Ναθαναὴλ Ἀλέξανδρος γεννηθεὶς εἰς Ρῶεν, ἐκ τῆ τάγματος
τῶν Δομινικάνων, φιλόσοφος καὶ Θεολόγος ἔμπειρος, ἀνὴρ ὅστις καὶ εὐσε-
βῆς, ἔγραψε ἐκλεκτὰ κεφάλαια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γεορίας τῶν ΙΖ. αἰώνων
Θεολογίαν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν, καὶ ἄλλα πολλὰ. Ἰδε Βιβλιοθ. τῶν
Δομινικάνων τῆ Ἐχάρδα καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Γ΄.

§. 8. Γάκωβος Βασνάγιος ἐκ τῶν Μετερρῦθμημένων, εἰδήμων τῆς Ἑλ-
ληνικῆς, Λατινικῆς, Γαλλικῆς, Γερμανικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Ἀγγλικῆς δια-
λέκτε· Θεολόγος καὶ φιλόσοφος, ἔμπειρος καὶ εἰς τῶν λαμπροτέρων ἀνδρῶν,
τῶν μετερρῦθμημένων. Ἐγραψεν Ἀγίαν Κοινωνίαν, ἢ ἐγχειρίδιον περὶ
τῆς ἀνάγκης καὶ μέσων ἵνα μεταλάβῃ τινὰς ἀξίως, βιβλίον μὲ ὄλον ὅπως
ἦτον ἀπὸ ἑνα τῶν Μετερρῦθμημένων, ἦρστε πολὺ καὶ τοῖς Καθολικοῖς.

§. 9. Διονύσιος τῆς Ἀγίας Μάρθας ἐν Παρισίοις γεννηθεὶς, ἐκ τῆ τάγ-
ματος τῶν Βενεδικτων, δόκιμος ἐν τῇ Θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ. Ἐγρα-
ψε περὶ ἐξομολογήσεως κατὰ Καλβινιστῶν, Γεορίαν Γρηγορίαν τῆ Διαλό-

Μιδλετόνι-
ος.Ἀνδρέας
Τυπάλδος.

Ναθαναὴλ.

Γάκωβος
Βασνάγιος.Διονύσιος
Ἀγίας
Μάρθας.

γυ Πάπα Ρώμης και ἕτερα. Γδε Βιβλιοθ. Γσορι: τῶ Κέρφ, και τὸν Νικέρω-
να Τ. Ε'.

Κλαύδιος
Φλευρής.

§. 10. Κλαύδιος Φλευρής ἐκ Παρισίων, ὅστις ἐκ νεαρῆς ἡλικίας τῶ
ἐγυμνάζετο τὸ πατρικὸν τῶ ἐπάγγελμα, ἦγεν τῶ συνηγόρῳ ὕπερον ἐδόθη
εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, Ἱστορίαν,
καὶ Νομικὰ, καὶ ἔγινεν ὁ πρῶτος Ἱστορικός, ἦτον ἀββῆς καὶ πνευματικός τῶ
βασιλείῳ τῆς Γαλλίας· ἐτελεύτησε τῶ 1723 ἐτῶν ὀγδοοῖκοντα τριῶν. Ἐ-
γράφε κατήχησιν Ἱστορικὴν, ἦδη τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἦδη τῶν Χριστιανῶν,
Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν εἰς τόμους εἰκοσιν, αὐτὴ εἶναι τὸ ἑξαφαιτῶτερον βιβλίον
ὅπῃ γὰ ἐγράφη περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως. Λόγος περὶ τῆς Ἐκκλησιαστι-
κῆς Ἱστορίας, βιβλίον ἑξαφαιτερον καὶ αναγκαϊότατον· ἴδε περὶ αὐτῶ τὸν
Δωπίνον, τὴν Βιβλιοθήκην τῶ Κλέρκ και τὸν Νικέρωνα.

Γάκωβος
Δαυφάντι-
ος.

§. 11. Γάκωβος Δαυφάντιος ἢ Δαυφάντ, ἐκ τῶν Μετερρῦθμημένων ἱε-
ροκήρυξ περιβόητος· ἔγραψεν Ἱστορίαν τῆς ἐν Κωνσταντεῖα Συνόδα, Ἱστορίαν
τῆς ἐν Πίζα Συνόδα, Ἱστορίαν τῶ πολέμου τῶν Οὐσσῖτων, καὶ τὴν ἐν Βα-
σιλεία Συνόδοι, βιβλία τὰ ὅποια καὶ τὰ τρία γεγραμμένα ἀπὸ ἑνα Με-
τερρῦθμημένον, δὲν περιέχουσιν ὁμῶς τὸ μῖτος καὶ τὸν θυμὸν κατὰ τῶν Κα-
θολικῶν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀλήθειαν. Προφυλακτικὸν κατὰ τῆς ἐνώσεως
τῶν Ἀνατολικῶν μετὸν θρόνον τῆς Ρώμης, ἢ ἀπολογία τῶ χωρισμῶ
ἀπὸ αὐτῶ τὸν θρόνον, καὶ Ἱστορίαν Ἰωάννης τῆς Παπίσσης καὶ ἄλλα πολ-
λά, ἴδε Βιβλιοθ. Γερμ. Τ. Ις. καὶ Νικέρωνα Τ. Θ'.

Πέτρος
Βρένιος.

§. 12. Πέτρος Βρένιος Γάλλος, Ἱεροκήρυξ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς
Ἱστορίας ἐμπειρώτατος. Ἐγράφε πολλα, ἀλλὰ τὸν πρῶτον τόπον ἔχει,
ἔκδοσις κατὰ γράμμα Ἱστορικὴ, καὶ δογματικὴ τῶν προσευχῶν καὶ τελε-
τῶν τῆς λειτουργίας· πῶς ἀρχίσταν, ἠΐξισταν, καὶ ἐπροχώρισταν κτλ. εἰς
τὴν δεκάτην διατριβὴν αὐτῆς τῆς βίβλου, ἀποδείχνει με μαρτυρίας πολλῶν
συγγραφέων ὅτι ἡ Μετασίωσις τῶ Ἄρτε γίνεται μετὰ τῆς λόγου τῆς διατα-
γῆς τῆς εὐχαριστίας, ἀλλ' ἐνταυτῶ μετὸν προσευχὴν τῆς ἐπικλήσεως,
ὅπῃ ὁ ἱερεὺς κάμνει ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας· ἀντετάθησαν αὐτῶ πολ-
λοὶ λέγοντες ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐπικλήσις, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεκρίθη
ἀνδρείως με ἕτερον βιβλίον, Ὑπεράσπισις τῆς ἀρχαίας δόξης περὶ τῶ σχί-
ματος τῆς Εὐχαριστίας. ἴδε περὶ αὐτῶ Ἡμερολ. τῶν Παιδαυμένων 1728.
καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΑ'.

Ρ'νοδότιος.

§. 13. Εὐσέβιος Ρ'νοδότιος ἐκ Παρισίων, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς,
Λατινικῆς, καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτων. Παιδαυμένος ἐν τῆ φιλοσοφίᾳ,
θεολογίᾳ καὶ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ· ἀνὴρ ὀσιος, ὡσεβῆς, καὶ ἐνάρετος.
Ἐγράφε Ἀιδιότητα τῆς πίσεως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ
μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας κατὰ Καλβίνων· τὴν Αἰδιότητα τῆς πίσεως τῆς
Καθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ μυστηρίων, καὶ λοιπῶν ἄρθρων τῆς θεολογίας
καὶ ὠταξείας, Συνάθροισιν τῶν Ἀνατολικῶν Λειτουργιῶν, τὴν πλέον
πλεσιωτέραν πάντων, πρὸς χρῆσιν τῶν Κόφτων, Γακωβίτων, Μελχίτων και
Νεσο-

Νεσοριανών. Γ'σορίαν τῶν πατριαρχῶν τῶν Ἰακωβίτων τῆς Ἀλεξανδρείας. Γ'δε τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΒ΄. καὶ Ἰ'σορίαν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημ. Τ. ΙΒ΄.

§. 14. Δαβὶδ Μαρτίνος ἐκ τῶν Μετερρῦθμιμένων, ἐξισχημμένος εἰς τὰς ἀνατολικὰς διαλέκτους, ἔμπειρος εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκκλησίας. Ἐ'γραψεν Ἐ'γχειρίδια περὶ φυσικῆς πίστεως, ἐξοχότιτα τῆς πίστεως καὶ ἀποτελεσμάτων τῆς εἰς διδασχάς. Ἐ'γχειρίδιον τῆς ἀποκαλειφείσης θρησκείας καὶ ἄλλα πολλα. Νικερ. Τ. ΚΑ΄.

Δαβὶδ Μαρτίνος.

§. 15. Δανιὴλ Βίτριπι Ἀγγλος, θεολόγος περιφημος, ἀνὴρ ὅλος δι' ὅλα προσηλωμένος εἰς τὴν σωθὴν ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων τε. Με ἄκρον ζῆλον, καὶ ἰσχυρῶς ἔγραψε κατὰ Ἀρειανῶν καὶ Σοκινιανῶν, ἄλλὰ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τε ἐφάνη ὁ μόνον ἐναντίος αὐτοῖς τοῖς αἰρετικοῖς, ἄλλὰ μάλλον καὶ ὁπαδὸς αὐτῶν, ἔγραψε πλῆθος βιβλία κατὰ Λατίνων, ἀποδείχωντάς τε εἰδωλολάτρας. Τὸ βιβλίον τε ὅμως, Συναδικτικῆς τῶν Μετερρῦθμιμένων, ἐκείνη δημοσίως, ἐπειδὴ ἐφαίνετο ὁ σκοπὸς τε νὰ φέρῃ τὴν ἀναρχίαν καὶ σύγχυσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ βασιλεῖον τῆς Ἀγγλίας. Ἐ'γχειρίδιον εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ αἱ σύνοδοί της, ἔσφαλαν ἀποδείχωντάς ὅτι ἡ Σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντία, ἡ ἐν Βασιλείᾳ, καὶ ἡ ἐν Τριδέντῳ, εἰς ὅλας τὰς κανόνας περὶ τῆς μεταλήψεως ἐν ἐνὶ εἰδίῳ, ἐναντιώνοντα εἰς τὴν διδασκαλίαν τὴν δεκτὴν ἀπὸ τῆν Ἐκκλησίαν τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐ'γχειρίδια παραδόσεως, παραφράσεων, καὶ ὑπομνήματα εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, καὶ πλῆθος Λόγων Θεολογικῶν. Γ'δε Ἀθήνα τῆ Ὁξωνία Τ. Β΄. σελ. 1068. Βιβλιοθ. Ἀγγλικὴ Τ. ΙΔ΄. σελ. 278. καὶ Νικέρωνα Τ. ΚΑ΄.

Δανιὴλ Βίτριπι.

§. 16. Γωάννης Φραγκίσκος Βυδαῖος, γεννηθεὶς εἰς Πομερανίαν ἐκ τῶν Μετερρῦθμιμένων, εἰδήμων τῆς Λατινικῆς, Ἑλληνικῆς, Ἑβραϊκῆς, Χαλδαϊκῆς καὶ Συριακῆς, φιλοσοφίας καὶ Θεολογίας διδάσκαλος, Καθηγητῆς τῆν ἡθικῆς πρώτον, καὶ πολιτικῆς Φιλοσοφίας, καὶ ὕψερων τῆς Θεολογίας. Ἐ'γραψε πολλα, τὰ ἀξιώτερα δὲ εἶναι σοιχεῖα τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, σοιχεῖα τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας. Διαταγὰς τῆς ἡθικῆς Θεολογίας, ἡ Ἐκκλησιαστικὴν Ἰ'σορίαν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ ἀσύμφωνος Ῥωσικὴ Ἐκκλησία με τὴν Ῥωσικὴν, ἢτε γράμμα τὶ τῶν διδασκάλων τῆς Σορβῶνης τῷ Μεγάλῳ Πέτρῳ Ῥωσσίας προσφερέδεν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, σαφρόνως συντεδέν, καὶ σημειώσεσιν ἐκλαμπρονδέν. Εἰς ἀπόκρισιν αὐτῆ τῆ βιβλίου, ἔγραψε ὁ Ῥοδάνε Ἀρχιεπίσκοπος Στέφανος Ζαβόρσκις, Σύστημα Θεολογίας, ἡ Πέτραν πίστεως κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσέτι ἔγραψε διαταγὰς δογματικῆς Θεολογίας, καὶ Γερμανισὶ Λεξικὸν Ἰ'σορικόν. Γ'δε περὶ αὐτῆ Βιβλιοθ. Γερμαν. Τ. ΚΒ΄. σελ. 120. καὶ τὸν Νικέρωνα.

Γωάννης Βυδαῖος.

Κλάριος.

§. 17. Σαμυήλ Κλάριος Αγγλος, φιλόσοφος, θεολόγος και ιστορικός περιβόητος. Ε΄παθε πολλά διατί έφαινετο όπαθής τών Αρειανών, έγραψε περι ύπαρξεως και ιδιωμάτων τῶ θεῶ, διδασκαλίαν τῆς Γραφῆς και έτερα πολλά, ἴδε Βέρτιον Βιβλιοθ. Τ. Γ. σελ. 414. και Νικέρωνα Τ. ΔΕ΄.

Γέραρδος.

§. 18. Αλούσιος Γέραρδος Αββᾶς, θεολόγος άριστος· έγραψεν έγχειρίδια περι επικλήσεως Αγίων, περι ευχαριστίας κατα Σοκινιανών, περι τῶ αλανθάσει τῆς Εκκλησίας, περι ιερῶν εικόνων κατα τών νέων εικονοκλάσων. ἴδε τόν Νικέρωνα Τ. ΔΖ΄.

Μιχαήλ
Αμάτε,

§. 19. Μιχαήλ Αμάτο εκ Νεαπόλεως, νομοδιδάσκαλος, και θεολόγος, πρωτονοτάριος Αποσολικός, άνηρ πολυμαθής. Ε΄γραψε λογοτριβᾶς ιστορικοδογματικᾶς περι τών ειδῶν τών έπιτεροχόμενων εις τό βίλσαμον τῶ άγίῳ Μύρῃ· περι τῶ διατί ή εν Νικαίᾳ Σύνοδος δέν έπρόθεσεν εις τό Σύμβολον το, κατέβη εις άδην, και περι τῆς τοποθεσίας τῶ άδης και έτερα παρόμοια. ἴδε Βιβλιοθ. Ἱταλικ. Τ. Ζ΄.

Αλέξανδρ.
Βόλγίας.

§. 20. Αλέξανδρος Βόλγίας Αρχιεπίσκοπος Φιριάνος Ἱταλός εις τών λαμπροτέρων και σοφωτέρων άνδρῶν Δυτικῶν τών εσχάτων τέτων χρόνων, όσις εκοτίασε πολύ, όμως με τόν Ρώμη Αρχιερέα Βενεδεκτον ΙΔ. εις τό να όλιγοσέυση τόν αριθμόν τών εορτῶν. Ε΄γραψεν όμιλίαις και λόγους πολλάς, χρονικά και έτερα. ἴδε τόν Ματζκεέβην Τ. Β. Νεφ. Γ. σελ. 1745.

Γεωργιέν-
σης.

§. 21. Γωσήφ Γεωργιένσιος Αρχιεπίσκοπος Σάμῃ, όσις αποσατήσας έφυγεν εις Αγγλίαν όπε έλαβεν Εκκλησίαν εις Λόνδραν, και ιερουργῶσε κατα τῆς Ανατολικῆς. Συνέγραψε τήν παρθσαν καταστασιν Σάμῃ, Νάξῃ και Πάτμῃ. ἴδε τόν Βέλλερρον εις τό όδοιπορικόν, και Ροζεμενδον, Ρικάλτιον κτλ.

Λέκκης.

§. 22. Βοναβεντέρα Λέκκη εκ τῶ τάγματος τών Μονασιριακῶν λεγομένων, έγραψεν έγχειρίδια δύο περι γυμνότητος τών Πρωτοπλάσων, περι όφους τῶ περατῶ. ἴδε Απομνημον. Ἱσορ. Τ. Ε΄.

Κομνηνός
Παπαδόπε-
λος.

§. 23. Νικόλαος Κομνηνός Παπαδόπελος εκ Κρήτης, τρέφιμος τῶ εν Ρώμῃ Ε΄λληνομυσίῃ, καθηγητής πρώτον εχηρημάτισεν εν τῶ τών ευγενῶν φροντιστηρίῳ τῆς Γρῆσιανηπόλεως, άνηρ σοφώτατος, πολυμαθής, φιλόσοφος, νομικός και θεολόγος, ως πολλοί περι αὐτῶ έγραψαν. Ε΄γραψεν έτος μερικά τινά περι των διχονοιῶν Γραικῶν και Λατίνων και με τῶτο έγινε γνωστός τοῖς πᾶσι, και εκαλέσθη εις τό Πατάβιον, ως διδάσκαλος τών Εκκλησιαστικῶν νόμων. Ην δέ σοβαρός, μονηρῆς, εὐλαβῆς, και τόσον άξιος, ώς εκλέχθη παρά τῆς Γερσίας τών Ενετῶν, υποψηριος κριτής τῆς λεγομένης Ρότα Ρωμᾶνας. Πρὸς τῶ γηρατεία τῶ όμως έγινε Γηραιῆς ύπερον έρίψη τῶ ρῶσα, Αποσατή και αὐτος εχηρημάτισε τῆς Ανατολικῆς Εκκλησίας, κ διδάσκαλος ην Χρυσανθε Νοταρᾶ. Ε΄γραψε πολλά και ήμων· περι τῶτε λέγει ό Φαβρίκιος, „ τῶτε εξαρημῆνα εδῆνα τών Γραικῶν „ οἶδα μετα τόν Α΄λατιον επιμελέστερον ανηχνευσαι, και πλείον τῶ τις Νεας

Νέας Εΰλαδος συγγράμματα. Ε΄γραψε Μυσαγωγικάς Προνοήσεις, εἰς τὰς ὁποίας καυχᾶται νὰ εἶναι Ὁρθόδοξος Ἀνατολικός, ὑπερασπιζόμενος τὰ κόλυβα καὶ τὰ γένηα τῶν καλογῆρων κατὰ τῶν ἐλεγχόντων ταῦτα Καθολικῶν, σκληρῶς δὲ φερόμενος κατὰ τῆς ἐκ μόνου τῆ Πατρὸς ἐκπορεύσεως τῆ Ἁγίᾳ Πνεύματος, τὴν ὁποίαν καλεῖ αἴρεσιν καὶ καινοτομίαν τῶν Φωτιανῶν. Ὁθεν Ἀνατολικὸς φαίνεται κατὰ πάντα εἰς τὸ ἔξωτερικόν, ἦτοι κατὰ τὰ ῥάσα καὶ καμηλαύκιον (ὡς μοὶ συγχωρηθῆ νὰ εἰπῶ ἔγω) δυτικὸς δὲ κατὰ τὸ δόγμα. Θεμελιόμενος εἰς τὰς ἐπαύνας διαφορῶν συγγραφέων, μάλιστα τῆ ἡμετέρας Προκοπίου, ἐνόμιζα τὸν ἄνδρα πολὺ περισσότερον, ἀλλὰ κατὰ τύχην ἀναγνὼς τῶρα νεωστὶ τὰς ἐν φύλλῳ Μυσικᾶς Προνοήσεις τε πρὸς Μελέτιον Τυπάλδον ἐψυχθράνθην διότι εἶδον αὐτον, καὶ, ὡς ὁ Φαβρίκιος λέγει, ἀναπτύσσοντα πάντα σχεδὸν τὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐνταυτῷ μικρὸν θρολόγον, εἰδήμονα ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικαῖς νόμοις, διακριτικῶ δὲ μὴ χρώμενον, διαλύοντα τὸν κῶνωπα τῶν Ἀνατολικῶν, τὴν δὲ κάμηλον τῶν Δυτικῶν καταπίνοντα. Καὶ τί θαυμαστὸν ἂν διὰ νὰ φανῆ Γραικὸς Δυτικὸς ἠκολέθησε τὸ παράδειγμα τῶσων ἄλλων, οἵτινες θέλωσι μὲ κανένα εὐλογοφανὲς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν νὰ ἀποδείξωσι τὸν καθολικισμὸν τες. Ἰ'δε περὶ αὐτῆ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακιολάτην, ἐφημερίδας τῆ Παταβία Γυμνασίᾳ. Μέρ. Γ'. σελ. 84. τὸν Ρ'οδοτᾶν Βίβλ. Γ'. περὶ ἀρχῆς καὶ αὐξήσεως τῆ Ἀποστολικῆς ῥητῆ ἐν Ἰταλίᾳ κεφ. Ζ'. παραγ. Δ'. Νεαρᾶς Φλωρεντίας Τ. Α'. σελ. 294. καὶ ἄλλες.

§. 24. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποσιωπήσω μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων τῆ παρόντος αἰῶνος, δύο παιδία τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀγχινοῖάν τες καὶ ἡλικίαν ἔγιναν τὸ θαῦμα τῆς Εὐρώπης. Τὸ ἐν Γωάννης Φίλιππος Βαρατιέρ, τὸ δὲ Χριστιάνος Ἀρβήγος Εἰνέκιος.

§. 25. Φίλιππος Βαρατιέρ δύο ἡμισυ ἐτῶν ὢν, ἐγνώριζε καθαρὰ τὰ 24. γράμματα τῆ Ἀλφαβήτου Γερμανισί, καὶ τριῶν ἐτῶν ἀνεγίνωσκε μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν χωρὶς παντελῶς νὰ σκοπτάφη, ἢ νὰ ἐμποδιθῆ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ὡς τὰ μικρὰ παιδία, μ' ὄλον ὅπῃ ὑπέμενε καὶ βαρῆαν ἀρρώστιαν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας τες. Τεσσάρων ἐτῶν ὢν, ὅμιλλεσε λατινισί μετὰ τῆ πατρὸς τες, ἐπαίδῃ καὶ αὐτὸς ἐσάθη καὶ διδάσκαλός τε ἐξ ἀρχῆς, εἶχεν ἀρετὴν εἰδήσιν ἔ τῆς ἱερᾶς ἱστορίας. Τεσσάρων καὶ ἡμισυ ἐτῶν ἀρχισε τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, καὶ μετὰ πέντε μῆνας ἐξηγῶσε μὲ μεγαλήν εὐκολίαν τὴν Νέαν διαθήκην ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν γερμανισί, τῷ 1726. Γανν. 13. ἀρχισε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς κατὰ τῆς Ἑβδομήκοντα, κατ' ἀρχὰς τῆ Φεβρουαρίᾳ 1727. τὴν ἐνοῦσε καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικόν, Λατινικόν καὶ Γαλλικόν. Τὸν αὐτὸν χρόνον ἔμαθε καὶ τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον, καὶ ἐκτίθισε τὰς Ψαλμῶς καὶ τὰς Παραομιᾶς, ἔξω ἀπὸ τῆς Ψαλμῶς ὅπῃ ὁ πατήρ τες δὲν τὸ ἄφηνε νὰ μάθῃ διὰ τὸ δυσνόητον· τὰς ἐξηγῶσεν ἐκ τῆ Ἑβραϊκῆ εἰς τὸ Λατινικόν χωρὶς προσοχὴν, ἀλ-

Φίλιππος
Βαρατιέρος.

Α' ῥηγός
Ε' ἱερέος.

λα μόνον μὲ τὴν ἀνάγνωσιν. Μὲ τὸν πατέρα τε ὁμιλοῦσε πάντοτε Λατινικά, μὲ τὴν μητέρα τε Φραντζέζικα, καὶ μὲ τὴν δούλην Γερμανικά.

§. 26. Τὸ ἕτερον παιδίον ὅμως εἶναι ἄξιον περισσοτέρου θαυμασμοῦ. Ἦν υἱὸς ἐνὸς ζωγράφου ἀπὸ τὴν Λιβέκου· ἐγεννήθη τῇ 14. Γαν. 1721. καὶ ἐτελεύτησε τῇ 5. Γυνίη 1725. Εἰς αὐτὸ τὸ βραχὺ διάστημα τῶν τεσσάρων ἔτων καὶ πέντων μηνῶν, σχεδὸν ἀπίστευτον εἶναι, ἂν δὲν ἦτον βεβαιωμένον ἀπὸ μαρτυρίας πολλῆς. Διότι δέκα μηνῶν ὧν ἄρχισεν νὰ ὁμιλῇ, καὶ τότο ἐσυναβῆ, ἐπειδὴ ἴδε κάποια σχήματα καὶ ἐφάνητο πῶς ἐπιθυμοῦσε νὰ καταλάβῃ, τίδηλῶσιν, ὅθεν τὰ τὰ ἐξήγησαν· οἱ περισσώτεροι ἐπαρτήθησαν πῶς ἐκοίταζε μὲ ἄκραν προσοχὴν τὸ σῶμα τῶν ἐξηγούντων τὰ σχήματα, ὕπερον μὲ κόπον ἐπέφερε συλλαβὴν συλλαβὴν ὅσα ἤκειν. Ἀπὸ τότε τὸσον ὀγλήγωρα ἐκίνησεν ἡ γλώσσα τε, ὡς εἰς δύο μῆνας, ἦγεν ἐνὸς χρόνου ἡλικίας, ὠμιλοῦσεν, ἀνεγίνωσκε καὶ ἔξευρε τὰς κυριώτερας ἰσορίας τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ δεκατεσσάρων μηνῶν τὴν ἰσορίαν τῆς νέας Διαθήκης. Τὸν Σεπτέμβριον μῆνα 1723. εἶχεν ἀποκτήσει τὴν εὐδίαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας ἰσορίας, καὶ τῆς ζωγραφικῆς, ὡς ἀπεκρίνετο εἰς κάθε ζήτημα. Ἐπεφόρτωσε τὴν μνήμην τε μὲ πλήθος λέξεων Λατινικῶν εἰς τρόπον ὅτι ἄρχισεν νὰ ὁμιλῇ εὐκολὰ Λατινικά, καὶ ἐκτίθησε τὰς διαταγὰς τῆ Γαλιανῆ. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἔμαθεν ἀκριτῶς τὴν Γαλιανὴν διαλεκτὸν, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τε ἔξευρε τὴν γενεαλογίαν τῶν πρώτων εὐγενῶν φημιλιῶν τῆς Εὐρώπης. Ὅταν ἐμβῆκεν εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τε, ὁ πατήρ τε τὸν ἤφευρε εἰς τὴν Δανιμαρκίαν, ὅπου ἐνώπιον τῆ βασιλείας καὶ τῶν μεγιστάνων ἐπαρρησιάσθη καὶ ἐχαιρέτησε μὲ εὐγενικὸν τρόπον τῆς περιεσώτας, ὡς ἐθαύμασαν πάντες. Ἐπιστρέψας εἰς Λιβέκου ἔμαθε νὰ γράφῃ μὲ ὄλον ὁπῶ μὲ δυσκολίαν ἐδύνετο νὰ κρατήσῃ τὸν κάλαμον εἰς τὸ χερὶ· καὶ ὕπερον ἀπὸ σφοδρᾶς ἀβρῶσεως ἐτελεύτησε τῷ 1725. Ἄν ἐζῆσαν τοιαῦτα παιδία πόσον δὲν ἠδελαν προκόψῃ εἰς τὰς ἐπιστήμας; φανερὸν ὅμως πῶς ὅσα παιδία τόσον τρυφερᾶς ἡλικίας δαίχουσι τὴν μεγάλην ἀγχινοίαν, εἶναι καὶ λεπτοτάτης κράσεως, καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ζήσωσιν, ἐπειδὴ ἡ φύσις ὁπῶ ἐπιμελήθη τόσον τὸν νῦν, ἀμέλειος τὸ σῶμα. Ἰσως πολλοὶ ἀναγνώσῃ δισάξουσι περὶ τοιούτων νέων, καὶ ἐγὼ κατ' ἀρχὰς δὲν ἤμην ἐντελῶς καταπισμένος ἕως ὅτε ἀνεγνώσα τὴν περιγραφὴν ὅτι ἔδωκεν ὁ κύρ Βασιτιέρος πατὴρ τῆ πρώτης παιδῆς, Ἰδε τὸν Βαλλέτιον περὶ τῶν ἐν σπαδῇ εὐδοκίμησαντων παιδίων, γαλιανῆ τὸν Γοόζιον ἐν τοῖς ἐγκωμίοις μερικῶν πρώτων σπαδαίων. Τὸν Σηαλτέρον περὶ πρώτων σοφῶν, τὸν Βόλφιον περὶ ψυχῆς τῶν πρώτων σπαδαίων Γερμανισί· τὸν Κλερφεκέρου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν πρώτων σπαδαίων Γαλιανῆ, καὶ ἄλλες, ἴδε καὶ τὴν Γερμανικὴν βιβλιοθήκην Τ. ΙΗ. ἀρθ. Γ. σελ. 78.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Η'.

Περὶ τῆς τάγματος τῶν Γ' σείτων.

Περὶ τῆς ἀρχῆς, αὐξήσεως, καὶ ξεπεσμῆ, διδασκαλίας, καὶ ἡθικῆς αὐτῶν.

§. 1.

Γ' γνάτιος Λουΐδας, Πατριάρχης, καὶ Θεμελιωτῆς ταύτης τῆς Ἐταιρείας ἐγεννήθη ἐν Γαλιλῆα. Οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐδόθη εἰς τὸ στρατιωτικόν, καὶ ἐπερίτρεχε τὸν κόσμον, ἄνθρωπος ὢν μάταιος καὶ κενόδοξος. Τῷ 1521. ὢν ἔτων 30. εὐρέθη εἰς Παμπελέναν πολιορκημένην παρὰ τῶν Γάλλων, ἐκεῖ ἐτράκισε τὸ ποδάρι τε, κατὰ τύχην δὲ ἰατρευθῆ, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ χειρῶργοι δὲν τὸν εἶχον ὀρθῶς ἰατρεύσει, ἔκαμε καὶ τὸν ἐτράκισαν τὸ ποδάρι καὶ τὸ ἐκόλλησαν πάλιν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀειδιάσας εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν Θεωρητικὴν. Τότε ἐκυριεύθη ἀπὸ διάφορα πάθη, ἀγωνιζόμενος μὲ ὀράσεις, μὲ ἐσωτερικὰς ταραχὰς, καὶ ἐκστάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκαυχάτο νὰ ἀποκτῆ φῶς καὶ σοφίαν· ἀρχιστε νὰ σπαδάξῃ τὴν Λατινικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ δὲν ἐπρόκοψεν, ὑπερον ἐδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ εἰς αὐτὴν παντελῶς προκοπὴν δὲν ἔκαμεν. Ἀρχιστε νὰ συνάξῃ μαθητὰς, νὰ τὰς διδάσκῃ, καὶ νὰ διορθώῃ τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων· τῆτο ἡγεῖρε πολλὰς κατ' αὐτῆ, διὸ ἐφυλακώθη, ὑπερον ἐλευθερώθη τῷ 152. μὲ ὑπόσχεσιν νὰ μὴ διδάσκῃ ἂν δὲν σπαδάξῃ πρότερον τέσσαρα ἔτη τὴν Θεολογίαν. Αὐτὸς δὲν ἠθέλησε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Σαλαμάνκαν μὲ τὰς μαθητὰς τε· πάλιν ἐκεῖ ἐφυλακώθη, ὅτι ὡς λαϊκὸς ἀσπιδασκός, καὶ χωρὶς διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἠθελε νὰ διδάσκῃ. Βεβαρυμένος ἀπὸ τοιαύτας δυσκολίας ὑπήγεν εἰς τὸ Παρίσιον διὰ νὰ ἀρχίσῃ κανονικῶς τὴν σπαδὴν τε, ἀλλ' ἔδεν ἐκατόρθωσεν, οἱ μαθηταὶ τε τὸν ἀφικανισαν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ εἴρῃ ἄλλης. Ἐξ μόνου ἤρε, καὶ αὐτὸς ἐπτά, καὶ τῷ 1534. ἐσυλλετήρησεν, καὶ ἐσυμφώνησαν νὰ ὑπάγωσι καὶ οἱ ἐπτά εἰς προσκύνησιν τῶν Ἁγίων τόπων τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἀπίστων, νὰ ἀφίσωσι ὅσα εἶχον, ἔξω μόνου ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ ἂν δὲν ἐδύνοντο νὰ τελειώσωσιν αὐτὴν τὴν ὁδοπορίαν, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν Πάπαν νὰ προσφέρωσι τὴν βλευσίν τε.

§. 2. Εἰς μίαν ἐκκασίν τε, ἣτις ἐπεκράτησεν ὀκτῶ ἡμέρας, ἔλεγε, πῶς ὁ Θεὸς τὸν ἐπέκνευσε τὸν σκοπὸν, καὶ τὸ σχέδιον καὶ τὴν προκοπὴν μιᾶς Ἐταιρείας, ὅπῃ ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ συστήσῃ. Εἰς καιρὸν αὐτῶν τῶν ἐκστάσεων ἔγραψε καὶ τὸ βιβλίον τε, Πνευματικὰ Γυμνάσματα, καὶ ἐπειδὴ ἡ φαντασία τε ἦτον πεπυρωμένη, ἔγραψε καὶ τὸ βιβλίον τε εἰς τὰ

Γ' γνάτιος
Λουΐδας.Συμβάντα
αὐτῆ.

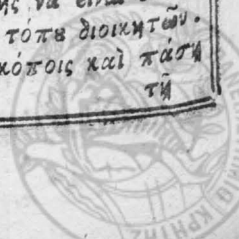
Ἐκστάσεις.

Ξιν πολεμικήν. Παρασάει τον Γ'ισον Χρισ'ον ως πολεμικώτατον βασιλέα, προσκαλόντα τας υπηκόους τε, ίνα τον ακολουθήσωσι εις μίαν εκστρατείαν κατά τα εχθρά τε τα διαβόλη· και επερίγραφε τον Γ'ισον και τον διάβολον ως δύο στρατιγούς κηρύττωντας πόλεμον, και κάμνοντας όσα χρέος εσι τοις στρατιγούσι. Οτι ο Χριστός προύπαντεί κάθε Γ'ισοίτην όταν αποδάνη εις τον πόλεμον, ίνα τον φέρη εις τον παραδεισον, μάλιστα όσοι εμβών εις την Ε'ταιρείαν με τοιςτον σκοπόν, δεν κολάζονται ποτε.

Συζησει
νέαν Ε'ται-
ρείαν.

§. 3. Με τοιαύτας φαντασίας ο Λουόλας ε'χων τον νυν πετυρωμέ-
νον, εκίνησε με τις όπαδής τες, οίτινες ε'χων φθάση ως δεκα τον αριθμόν,
και υπήγαν εις Βενετίαν δια να ε'ρωσι πλοίον, εκει αρχισαν να διδάσκωσι
μάλινα ο Λουόλας ε'χειροτονήθη και ιερεύς· δεν ήτον τρόπος να σερραδω-
σι δια πολύν καιρόν, οδεν υπήγαν εις Ρ'ώμην, όπν φθάσαντες εκόνευσαν
εις την οικίαν τ' Καρδιναλι Κειθ'ου Σαργωνί· εκει ε'συμφώνησαν να βάλη
εις τάξιν ταχίας μίαν Γ'ισαν Ε'ταιρείαν της θρησκείας, αυτή να μείνη δια
πάντοτε, να μη διαλυθ'η ποτε, α'λλ εις καταστάσιν να εκτανθ'η παντ'ε,
και να υπάγη έως της συντελείας των αιώνων. Εύρισκομένων εν Ρ'ώμη
εδηλοποίησεν ο Λουόλας τοις μαθηταίς, ότι η Ε'ταιρεία όπν ήθελε να
συστήσ'η, πολεμώντας υπό την σημαίαν τ' Γ'ισ' Χρισ'ο, α'λλο όνομα δεν
ε'πρεπε να λάβη ειμή, Ε'ταιρεία τ' Γ'ισ'ο. Α'λλ επειδή παντ'ε ηύρισκε
δυσκολίας, εμεταχειρίθη ε' μόνον τας όράσεις τε, α'λλά ε'πασχε να απο-
κτήσ'η την ευδοίαν των ε'γκριτωτέρων της Ρ'ώμης, ως με όλας τας δυσκο-
λίας, κατήντησε με τας κολακείας τε τ' 1540. να κυρωθ'η των Ε'ταιρείαν τε
παρά τ' Πάπα Παύλο Γ'. η μεγαλιότερα ε'μμε βοήθειά τε ε'σάθη η απε-
ριόριστος ύποταγή όπν υπέσχετο εκ μέρος της Ε'ταιρείας εις τον Αρχιερέα
της Ρ'ώμης. Ε'διώρισε λοιπόν ο Πάπας να συζηθ'η αυτή η Ε'ταιρεία εις
60. Μοναχός, μετά καιρόν δε ηύξήνθη. Κατ' αρχάς ήτον η Ε'ταιρεία από
δέκα, τ' 1545. ειχε δεκα Οικίας, τ' 1549. δύο ε'παρχίας, την μ'ν εν
Γαλιτία, την δε εν Πορτογαλλία και 22. Οικίας. Μετά τον θάνατον τ' ο
Λουόλα 1556 ειχε δωδεκα μεγάλας Ε'παρχίας, τ' 1608. 24. Ε'παρχίας
21. Οίκον Ο'ρκοσμένων 293. Γυμνάσια 33. οίκος Δοκιμής και ε'τερα κτήρια
ως 93. Εις τον εν Ρ'ώμη τυπωθέντα κατάλογον 1679. ήσαν οι Γ'ισοίται
σημειωμένοι να ειχον 35. Ε'παρχίας, δύο Γ'ποεπαρχίας 33. Οίκος Ο'ρκοσμέ-
νων 570. Γυμνάσια, 48. οίκος Δοκιμής, 88. Φροντιστήρια, 160. Ρ'εσιδεν-
τζιας, 106. Α'ποσολας, και 170655. Γ'ισοίται, και προς τέτοις, τέ-
λος πάντων κατά τον λογαριασμόν τ' Γεβέγκη τ' 1720. ειχον 24.
Οίκος Ο'μολογητ'ων, 59. οίκος Δοκιμ'ων, 340. Ρ'εσιδεντζιας, 612. Φροντι-
στήρια, 157. Γυμνάσια, και Μισωτήρια 19998. Τ' 1549. ε'λαβεν αυ-
τή η νεοσυστηθε'ισα Ε'ταιρεία δια Βάβ'λας τ' Πάπα Παύλο Γ'. ότι τόσον
αυτή, όσον τα μέλη της, τα υποκείμενα και υπ'άρχοντά της να είναι ε'λευ-
θερα από κάθε υπεροχην, δικαίωμα, και διόρθωσιν των τ' τότε διοικητ'ων.
Αυτή η Βάβ'λα απηγορεύσε τοις Αρχιερέωσι, τοις Ε'πισκόποις και πάσ'η
τη

Παύλος Γ.
κυρώνει την
Ε'ταιρείαν.

τῆ Ἐκκλησιαστικῆ καὶ πολιτικῆ ἕξιτι, τὸ νὰ συγχύτῳσιν ἢ νὰ ἐνοχλή-
σωσιν εἰς τὸ παρῳικρὸν, τὰς ὀπαδὰς καὶ μέλη τῆς τῆ Γ' ἡσῳ Ἐταιρείας, ἢ
τῆς οἴκας τῶν, ἢ τῆς Ἐκκλησιαστικῶν, ἢ τῆς Φροντισηριά τας, ἢ κανένα ἄλλο
πρῳγμα ὁπῳ ἐδύνητο νὰ προσενησῳ διάρῳσιν.

§. 4. Τέτῳα τὰ εἶη τῶν Γ' ἡσῳ. Οἱ μὲν Κοσμικοὶ λεγόμενοι,
μεταξῳ αὐτῶν ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναικες εὔγενῶν, μάλισῳ χιρευησῶν, πο-
λίται πλησιῳτατοι, ἢα συνάξῳσιν ἀπὸ αὐτὰς χρήματα. Αὐτὰ αἱ γυ-
ναῖκες ἐλέγοντο Θεατίνα ἢ Μακάρια, αἵτινες ἐκαταφρονῳσαν τὸν κόσμον,
καὶ ἐπλήτῳσαν αὐτὰς μὲ ὅλα τὰ πλάτη τας.

Α'. Κλάσις τῶν Γ' ἡσῳ. Τὰ μέλη αὐτῆς τῆς Κλάσεως εἶναι ἐνω-
μένα καὶ μὴ ἐνωμένα μὲ τὴν Ἐταιρείαν, ὡς θέλει ὁ Γενεράλις. Εἰς αὐ-
τὴν τὴν Κλάσιν ἢμπορεῖ ὁ καθ' εἰς νὰ εἶναι μέλος. Ἡ Ἐταιρεία καθ' αὐ-
τὸ περιέχει ὅλες τὰς ζῳντας ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ Γενεράλι, ὡς καὶ τὰς
Δοκιμους (οἵτινες δὲν ἔχῳν χρέος νὰ ῳασοφορῳν) καὶ κοινῳς πάντα ὅσοι ἔχῳν
τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποδάνῳσιν εἰς τὴν Ἐταιρείαν· εἰς αὐτὴν τὴν Κλάσιν μέ-
νωσιν εἰς δοκιμὴν διὰ νὰ κρίνωσι ποῖον βαθμὸν νὰ ἐκλέξῳσιν. Ἡ δευτέρα
Κλάσις πάντα τὰς Ομολογητὰς, καὶ Συμβοηθὰς τὰς τετελειωμένους. Ἡ
τρίτη Κλάσις ἔχει μόνον ἐκείνους τὰς Ομολογητὰς, ἀπὸ τὰς ὁποῖους ἐλέγεται
ὁ Γενεράλις. Ὁθεν οἱ Νεοφῳτισοι, ἀγκαλὰ δὲν ἔβαλαν τὸν ὅρκον τῆς
Δοκιμῆς, ἀλλὰ τῆς ὑπταγῆς τῶν Γενεραλέων, καὶ ἔτε ῳασοφορῳν, ἢμ-
πορῳν νὰ εἶναι ὁλοκλήρῳς καὶ ἐντελῳς Γ' ἡσῳ. Δὲν εἶναι ὡς οἱ λοιποὶ
μονασιηρικοὶ, ἀλλὰ κατὰ τρεῖς τρόπους δύναται τις νὰ γίνῳ Γ' ἡσῳ, ὡς
τὸ ἀπαιτεῖ τὸ κέρδος τῆς Ἐταιρείας, πότε καὶ, καὶ πότε ὄχι, διότι ὁ σκο-
πὸς τῆς Ἐταιρείας θέλει νὰ μὴ εἶναι Γ' ἡσῳ ῳασοφορεμένοι, καὶ νὰ ὁμο-
λόγησαν, καὶ τῳτο ὅταν τὸ ἀπαιτεῖ ἢ ὠφέλεια τῆς Ἐταιρείας. Καὶ ἐξ
ἐναντίας πολλοὶ νομιζόμενοι νὰ μὴ εἶναι Γ' ἡσῳ, διατὶ δὲν ῳασοφορῳν, εἶναι
ὁμῳς ἀληθινὸν ὅτι εἶναι Γ' ἡσῳ διὰ τὸ κέρδος τῆς Ἐταιρείας. Ἐξῳ ἀπὸ
αὐτὰς τὰς κλάσεις εἶναι καὶ ἕτεροι ὁπῳ μόνον τὰ τρεῖς τάγματα δέχονται.

Ἡ πρώτη Κλάσις ἔχει δύο Δοκιμὰς, πρώτην καὶ δευτέραν, αἵτινες
προηγῳνται ἀπὸ μίαν προτομασίαν διὰ πολὺ καιρὸν, ἢ ὀλίγον· διότι κα-
τὰ τὰς διαταγὰς, ἀνάγκη νὰ γνωρίζῳσι καλὰ, καὶ νὰ δοκιμάξῳσι διὰ πό-
λῳν καιρὸν τὰ ὑποκείμενα πρῳν τὰ δεχθῳ ἢ Ἐταιρεία. Εἰς αὐτὴν τὴν πρῳ-
τὴν προτομασίαν δὲν εἶναι χρεαζόμενον νὰ ἔχῳσιν ἀκόμη τὴν σαφερῳν
γνώμην νὰ ζῳσωσι καὶ νὰ ἀποδάνῳσιν εἰς τὴν Ἐταιρείαν. Ὁθεν κυρίως
αὐτοὶ δὲν εἶναι μέλος τῆς Ἐταιρείας, ἔτε πρέπει οἱ τοῖτοιοι νὰ δέχῳνται εἰμὴ
μόνον ὡς ξένοι, καὶ νὰ μὴ μεινωσιν ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας ἄνευ τῆς ἀδείας
τῆ Γενεράλι, ἢ τῆ Ἐπαρχιώτε. Ἦσαν δὲ οἱ τοῖτοιοι σολισμένοι μὲ ἀπά-
νια προτερηματα, ἢ τὰς ἔβαναν εἰς τὸν οἶκον τῆς Δοκιμῆς, ὑσερον εὔθυς
τὰς ἀπερῳσαν εἰς τὰς λοιπὰς οἴκας τῆς Ἐταιρείας, ἔως νὰ τὰς ἔλθῳ ἢ σε-
ρεῳ γνώμη. Αὐτὴ ὁμῳς ἢ σερεῳ γνώμη καὶ ἰσχυρὰ θέλησις διὰ τὴν
πρῳτὴν καὶ δευτέραν Δοκιμὴν κατασῳίνει τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας, αὐτὰς τὰς

Εὔταξις
τῆς Ἐται-
ρείας.

Κλάσις Α'.

Δοκιμὰς

δεδοκιμασμένοι καὶ μετὰ ἀληθινὰ, ὡς οἱ τὰ τέσσαρα τάγματα ὁμολογούσαντες. Οἱ δεύτεροι ὅμως τῶν τῶν, μόνον τὴν δοκιμὴν ἔχον, τα δὲ δύο τάγματα δὲν τὰ ὁμολογῶσιν, ἀλλ' ἔτε βασοφορῶν. Αὕτη ἡ Κλάσις εἶναι ἡ πολυαριθμωτέρα ἀπὸ τὰς λοιπὰς τρεῖς· διότι εἰς αὐτὴν συναριθμῶνται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰς τάγματος καὶ καταστάσεως, οἵτινες χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὰς κατοικίας των, τὸ ἐπάγγελμά τες, τὴν γυναῖκα τες, παιδιά τες, εἶναι Ἰησῆται εἰς τὸν κόσμον, χωρὶς τάξιμον, χωρὶς βάσον, μόνον μετὰ τὸ χρέος νὰ ζῶσιν καὶ νὰ ἀποδάνωσιν εἰς τὴν υποταγὴν τῆς Ἐταιρείας.

Δοκιμὴ Α'.

§. 5. Ἡ πρώτη Δοκιμὴ τῆς πρώτης Κλάσεως κατοικεῖ εἰς μίαν οἰκίαν ξεχωριστήν, ἣτις λέγεται καὶ διὰ τὸτο οἶκος Δοκιμῆς, μένουσιν ἐκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡμέρας 12. 15. καὶ 20. διὰ νὰ βεβαιωθῇ τὴν ἰσχύν τῆς σεραῆς γνώμης καὶ προκοπῆς τῶν υποκειμένων, ὅπῃ ἐδύνετο νὰ δεχθῇ ἡ Ἐταιρεία. Ἐξ ἢ καὶ ὀκτὼ ἐξετάσεις γίνονται. Τότε δείχνουσι τὴν προκοπὴν καὶ σοφίαν τες, φανερώνουσι τὰς πλέον ἐσωτερικὰς διαδουσεις των, μάλιστα δείχνουσι τῷ Γενεράλῃ, ἢ τῷ παρ' αὐτῷ διοριζέντι, ὅλα τὰ κρυφία τῆς συνειδήσεως των ἀπὸ τὴν νηπιότητα, καὶ ἐξαρτέως τὴν σεραῆν γνώμην νὰ μείνωσι, νὰ ζήσωσι καὶ νὰ ἀποδάνωσιν εἰς τὴν Ἐταιρείαν. Πρέπει πρῶτον νὰ υποσχεθῶσιν, ἂν τύχη καὶ ἔχωσι δοξασ διαφορετικὰς ἀπὸ τὰς δεδοκιμασμένας παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν διδασκάλων τες, καὶ νὰ υποταχθῶσιν εἰς τὰ διατεταγμένα παρὰ τῆς Ἐταιρείας· καὶ νὰ εἶναι μετὰ τὸ σῶμα τες υποκειμένοι εἰς τὰ περὶ συνειδήσεως, εἰς τὰς πνευματικὰς παιδείας, παρέσας, μελέσας, ἢ ἐνδεχομένας τῆς ἀποφάσεως τῶν Σοβαρῶν τῆς Ἐταιρείας, καὶ ἐχθὶ εἰς ἄλλας, ἂν δὲν εἶναι ἐκλελεγεμένοι παρὰ τῷ Γενεράλῃ· καὶ ἂν ἡ συνειδήσις τες κρέμεται ἀπὸ πράγματα ὅπῃ ἐγγύζεν τὸν Γενεράλῃν, εἰς αὐτὸν νὰ διευδύνονται, καὶ νὰ μὴν ἔχον ἕτερον πνευματικὸν ἐμὴ Ἰησῆτην. Πάντες οἱ Ἰησῆται ἀπὸ τὸν Δόκιμον ἕως τῷ Ὀρκομένῳ εἶναι ὑπόχρεοι, μάλιστα οἱ πρῶτοι καὶ ἐξ μῆνας, καὶ οἱ Ὀρκομένοι καὶ Συμβοηδοὶ καὶ τὸ χρέον, νὰ φανερώσωσι τὴν συνειδήσιν τες εἰς τες προσεῶτας χωρὶς νὰ κρυψῇ τὸ παραμικρὸν ὑπὸ ποιῆ ἀμαρτίας, καὶ καὶ ἐξ μῆνας πρέπει νὰ κάμνῃ μίαν γενικὴν ἐξέτασιν ἐνώπιον ἐκείνου τῷ Ἰησῆτῃ. Ἐνα δὲ πληρῶσῃ τις τὸ πλήρωμα τῆς υποταγῆς πρέπει εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην Δοκιμὴν νὰ υποσχεθῇ πῶς θέλει εἶναι εἰς τὰ τυφλά υποκειμένος εἰς τὸν προσεῶτα περὶ τῆς ἐκλογῆς μιᾶς τῶν τριῶν Κλάσεων, Σχολασικῶν, Συμβοηδῶν καὶ Ὁμολογητῶν, εἰς ὅποιαν αὐτῶν εὐρίσκει ἔλλογον νὰ αναβιβαθῇ, ἂς ἦτον καὶ ἡ τῷ Κοσμικῷ Συμβοηδῷ, νὰ σερέξῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκλογὴν τῷ προσεῶτος, καὶ ἐκεῖ νὰ σερέσῃ τὸ κάλεσμά τες, χωρὶς νὰ δοκιμασῇ, ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ. Διὰ τὰ κοσμικὰ ὑπάρχοντα ὁ Κανὼν ἐστὶ, νὰ τὰ παρατήσωσιν ὀλοκλήρως εἰς καιρὸν αὐτῆς τῆς πρώτης Δοκιμῆς, καὶ πρὶν ἔμβαι εἰς τὴν οἰκίαν ὅτε ἀρχινᾷ ἡ δευτέρα Δοκιμὴ. Εἶδὲ ἐντιμα αἷτια, ἴσως καὶ ὠφελιμώτερα τῶν ἐντίμων, ἀπαιτῶσι νὰ σώζονται τα κοσμικὰ ὑπάρχοντα, πρέπει τελάχιστον μετὰ τὸν πρῶτον χρέον τῆς δευτέρας Δοκιμῆς.

μης, νὰ τα αφήσωιν, ὁμοίως καὶ ὅσα ἀπέκτησαν ὄντες εἰς τὴν Ἐταιρείαν, εὖθις ὅπῃ ὁ προεσῶς τὸ διαρίσῃ. Τὰ ἅπαντα ὅπῃ ἔχην μαζὺ τῆς πρέπει πάραυτα νὰ τὰ ἐγχειρίσωσι τῷ προεσῶτι. Οὐ μόνον ζῶσθι φωνῇ τοιαύτη ὑπόσχεσις γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἰδιοχείρως ὅτι θέλει φυλαχθεῖ. Ὑστερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἐσιώδη πρόλογον, μετὰ τὴν κοινὴν ἐξομολόγησιν καὶ κοινωνίαν ἐμβάινει εἰς τὴν δευτέραν Δοκιμὴν, καὶ συναριθμῆνται τοῖς Δοκίμοις, ἢ εἰς μίαν οἰκίαν τῆς Ἐταιρείας, καὶ τότε λαμβάνουσι τὸ ὄνομα Ἀδελφοί.

§. 6. Ἡ δευτέρα Δοκιμὴ ἐπικρατεῖ τελάχιστον δύο χρόνους, ὁ προεσῶς εἶναι Κύριος νὰ μακρύνῃ τὸν καιρὸν ὅσον τὸ ἀπατεῖ τὸ ὄφελος τῆς Ἐταιρείας, (ἐκ τῆς συμβαίνει, ὅτι διὰ τὰς Ἰησιτίτας ὅπῃ ἔχην γυναῖκας καὶ τέκνα νὰ ἀπομακρύνεται ὁ καιρὸς παρὰ τῷ προεσῶτος τῆς δευτέρας Δοκιμῆς ἕως τέλους ζωῆς. Ἐξω ἀπὸ αὐτὰς τὰς ξεμυστερεύσεις τῆς συνειδήσεως πρὸς τὸν προεσῶτα, καὶ τὰς κοινὰς ἐξομολογήσεις ὅπῃ κάθε ἕξ μῆνας γίνονται, ἔξω ἀπὸ τὰς ὀκτώ ἐξετάσεις ὅπῃ συχνὰ γίνονται, εἶναι καὶ ἕξ περὶφημα Γυμνασμάτων λεγόμενα, διὰ ἕξ μῆνας. Ὁ πρῶτος μῆνας περιέχει Γυμνάσματα πνευματικά, Ἐξομολόγησιν, Προσευχὴν, καὶ Μελέτην. Ὁ δεύτερος, ὑπὲρ σία τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ νοσοκομεία. Ὁ τρίτος ὁ παραδοξότερος καὶ κινδυνώδεστος διὰ τῆς Δοκιμῆς, ἐπειδὴ τότε ἀφήνεται εἰς τὴν ἰδίαν τῆς θελισσιν, ἢ γινεῖ αὐτὸν τὸν μῆνα νὰ περιέλθωσι χωρὶς ἅπαντα, μάλις διακονεῖοντες ἀπὸ πόρταν εἰς πόρταν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιέρχονται τρεῖς, ὁ εἰς ὡς Προεσῶς. Ὁ τέταρτος μῆνας πρέπει νὰ τελειώσῃ μετὰ τὰς ποταποτέρας διδασκαλίας τῆς οἰκίας. Ὁ πέμπτος, παράδοξος καὶ αὐτὸς, διότι ὑπάγουσιν εἰς τὰς ἀγορας νὰ κατηχήσωσι τὰ παιδία τῆ λαῶ. Ὁ ἕκτος ἔσχατος ἐστὶν ἡ γύμνασις τῆς προκοπῆς, ὁ κατ' εἰς πρὸς ἐκείνην τῶν τριῶν Κλάσεων, διὰ τὴν ὁποῖαν ἱκανοὶ θέλει νομιθεῖν παρὰ τῷ Προεσῶτος. Ὑστερον ἀπὸ αὐτῆς τῆς δυῶ χρόνους τῆς δευτέρας Δοκιμῆς, ἂν ὁ Ἰησιτίτης εἶναι κάτοικος εἰς ἓνα τῶν οἰκῶν τῆς Ἐταιρείας, κάμνει τὸ τάξιμόν τε, μάλις εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὸ κάμῃ, καὶ ἀπὸ Ἰησιτίτης Δόκιμος γίνεται τῆς Ἰησιτίτης Ἀδιάφορος, καὶ λέγεται Πατερ, ἀφίνει τὸ τορνε, καὶ φορεῖ τὸ bonnet.

§. 7. Ὑπόσχονται πτωχείαν, σωφροσύνην, καὶ ὑποταγὴν τῷ ζῆν καὶ θνήσκειν ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ, καὶ ἔ μόνον ἐκ σώματος, ἀλλ' ἐγγράφως, καὶ ὑπογράφονται ἰδιοχείρως. Λαμβάνει τὸ ἴσον ὁ προεσῶς, τὸ καταγράφει εἰς τὸν Κώδικα, καὶ κάθε χρόνον δύο φορὰς, εἰς ἑορτὰς δημοσίας, ἐνώπιον τῷ Ἰερῷ μουσικῆς, τῶν λειψάνων, καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐταιρείας τῶν συνευρισκομένων, λέγουσι.

„ Ὁσὲ Αἰώνι, καὶ παντοδύναμι, ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος . . . .
 „ . . . ἀγκαλιὰ καὶ ἀναξιώτατος, ὅμως ἐπακωβῶν εἰς τὴν ἄπειρον
 „ ἀγαθότητά σε καὶ ἔλεος, καὶ εἰς τὸν πόδον νὰ σὲ διδύσω, κάμνω
 „ εἰς τὴν θείαν Μεγαλειότητά σε, ἐνώπιον τῆς Ἀγιοτάτης Παρθένου,
 παν-

Δοκιμὴ Β.

Ἰ' πόχεσις.

„ παντός τῆ Ουρανίᾳ Χορῆ, τάξιμον πτωχείας, σωφροσύνης, καὶ υποτα-
 „ γῆς εἰς ταύτην τὴν Ἐταιρείαν τῆ Γ' ἡσῆ, καὶ ὑπόσχομαι νὰ ἔμω εἰς ταύ-
 „ τὴν τὴν Ἐταιρείαν τῆ Γ' ἡσῆ, καὶ ὑπόσχομαι νὰ ζήσω εἰς αὐτὴν χωρὶς
 „ νὰ εὔρω ποτὲ ἕως θανάτου το πᾶν ἐνοσόμενον κατὰ τὰς διαταγὰς
 „ τῆς Ἐταιρείας. Δέομαι ἔν ταπεινώτατα τὴν ἀπερὸν ἀγαθότητα, καὶ
 „ ἔλεος, διὰ τὰς ἀξίας τῆ αἵματος τῆ Γ' ἡσῆ Χριστοῦ νὰ καταδεχθῆς εἰς
 „ τοιαύτον ὀλόκαυστον, καὶ νὰ μοι χαρίσῃς ἵνα πληρώσω τῆτο τὸ τάξιμον,
 „ αὐτὴν τὴν ἰδίαν χάριν πλυσιοπάρουον ὅπῃ μὲ ἔχεις δώσει, διὰ νὰ ἐπι-
 „ θυμῶμαι νὰ κάμω αὐτὸ τὸ τάξιμον, καὶ διὰ νὰ τὸ κάμω ἐμπράκτως.

Κλάσις Β'.

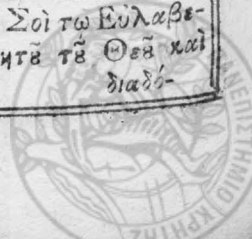
§. 8. Κλάσις Β'. Συνίσταται ἡ δευτέρα Κλάσις ἀπὸ τῆς λεγομένης
 Σχολαστικῆς ἢ Σπυδαίας, ἢ Μαθητῆς. Αὐτοὶ εἶναι ὅσοι καταγίνονται εἰς
 τὴν ἀσπίδην· αὐτοὶ ἔχουσι τὴν διοίκησιν τῶν ὑπαρχόντων, καὶ ὑποδιαιρῶνται
 εἰς Μαθητῆς κυρίως, καὶ εἰς Μαθητῆς Δεδοκιμασμένους. Ὅσοι Γ' ἡσῆται
 ἀσπυδαζοῦσι χωρὶς νὰ τελειώσωσι τὰς δύο χρόνους τῆς Δοκιμῆς, ἕτε τὰ ἐξ
 περιφρονα γυμνάσματα τῆς πρώτης Κλάσεως, λέγονται Μαθηταί. Ὅσοι
 δὲ ἐπλήρωσαν τὰ ἔτη τῆς Δοκιμῆς, ἂν κριθῶσιν ἄξιοι ἀσπίδης, ἂν ἔχου
 ἀγχινοῖαν, καὶ προκοπὴν, ἂν εἶναι ἀρμόδιοι διὰ τὸ σύστημα τῆς Ἐταιρείας,
 ἔχουσαι διὰ μεγαλιτέραν δοξαν τῆ Θεῶ, Σπυδαῖοι Δεδοκιμασμένοι. Ἀφ-
 χινῶν τὴν ὁδὸν τῶν μαθημάτων τῆς, διὰ πολὺν καιρὸν, μόνον διὰ τὴν Θεο-
 λογίαν χρειάζονται χρόνοι τέσσαρες, ἔξω ἀπὸ ἄλλα φιλομαθήματα· ἐν
 ταυτῷ δὲ εἶναι διοικητῆ τῶν Φροντιστηρίων τῆς Ἐταιρείας, διὰ μερικὰς χρό-
 νους, καὶ λαμβάνουσι τίτλον διδασκάλου.

Κλάσις Γ'.

§. 9. Ἡ τρίτη Κλάσις περιέχει τὰς Συμβουχὰς, ἢ Κοαδγιντόρας·
 δύναται νὰ γίνῃ ἕνας Γ' ἡσῆτης Συμβουχὸς, χωρὶς νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τὴν
 Κλάσιν τῶν ἀσπυδαίων Γ' ἡσῆτων. Πρέπει νὰ ἔχη τὰς δύο χρόνους τῆς Δο-
 κимῆς καὶ τὰ ἐξ γυμνάσματα, καὶ ἕνα τρίτον χρόνον μετὰ τὴν ἀσπίδην,
 πρέπει πρῶτον νὰ ἐδιακόνουσεν ἀπὸ πόρταν εἰς πόρταν διὰ τρεῖς ἡμέρας,
 εἰς μνημόσυνον τῆς πρώτης πτωχείας τῆς Ἐταιρείας, καὶ εἰς σημεῖον ὅτι τό-
 τε καὶ τῶρα ἡ Ἐταιρεία ἀφειδῶλος ἔσται, δὲν ζητεῖ ἄλλ' ἕτε ἐπιθυμῆ ἕ-
 δὲν, διὰ τὴν παρήσαν ζωὴν, καὶ δὲν ζητεῖ εἰμὴ διὰ τὴν μέλλουσαν. Οἱ τῆς
 τρίτης Κλάσεως διαίρῶνται εἰς Πνευματικὰς καὶ Κοσμικὰς. Οἱ Πνευματικοὶ
 πρέπει νὰ εἶναι ἱερεῖς, μετρίως πεπαιδευμένοι, ἵνα συμβουχῆσωσι τὴν Ἐται-
 ρείαν εἰς τὰ Πνευματικὰ ἐπαγγελματα, ἔξομολόγησιν, κήρυξιν, ἀγωγὴν
 τῶν παιδων, καὶ κατήχησιν. Οἱ Συμβουχοὶ κοσμικοὶ, οἵτινες κυρίως Ἀ-
 δελφοὶ λαϊκοὶ μόνον εἶναι, ἔδὲ χρέος νὰ εἶναι χειροτονημένοι, μόνον τὰς ἀρ-
 κετὰς εἰδήσεις νὰ ἔχουσιν πρὸς υπηρεσίαν τῆς Ἐταιρείας εἰς τὰ ἐξωτερικά,
 εἰς τὰ ὁποῖα θέλει ἵσως τὴς μεταχειριθῶσι.

§. 10. Το τάξιμον αὐτῶν εἶναι.

„ Ἐγὼ . . . . . ὑπόσχομαι τῷ Παντοδυνάμω Θεῷ ἐνώπιον τῆς
 „ Ἀγίας Πατρὸς μητρός τῆ καὶ παντός τῆ Ουρανίᾳ Χορῆ, Σοῖ τῷ Εὐλαβε-
 „ σάτῳ Πατρὶ προσεσωτῆ τῆς τῆ Γ' ἡσῆ Ἐταιρείας, τοποτηρητῆ τῆ Θεῶ καὶ
 διαδῶ-

» Ζήτευσιν τῆς νεότητος κατὰ τὸν κανόνα τῆς εὐταξείας τῆς περιεχομένης
» εἰς τὰ ἀποστολικά γράμματα, τὰ χαριζόμενα τῇ Ἐταίρειᾳ τῷ Ἰησοῦ,
» καὶ κατὰ τὰς διαταγὰς. Ὑπόσχομαι προσέτι μίαν ξεχωριστὴν ὑποτα-
» γὴν πρὸς τὸν Πάπαν ὡς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῶν Μισσιόνων, ὡς πε-
» ριέχεται εἰς τὰ Ἀποστολικά γράμματα καὶ διαταγὰς.

§. 14. Ἡ Ἐταίρεια συνίσταται ἀπὸ ἑνα Γενεράλι, ἀπὸ ἐπαρχιώτας, Διοικητάς, ὁ Γενεράλις κεφαλὴ κοινὴ τῆς Ἐταίρειας, οἱ Διοικηταὶ κεφαλὴ πάσης Διοικήσεως ἢ Ἐπαρχίας, Οἰκῶν, Φροντιστηρίων, Ἀποστολῶν, Οἰκῶν Δοκιμῆς κτλ. Οἱ Ἰησοῖται ἐξωθεν ὑπόκεινται εἰς τὸν πλησιέστερον Διοικητὴν, ἢ ἕτερον Ἰησοῖτην παρὰ τῷ Γενεράλι ἐκτελεγμένους. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῷ Γενεράλι ἐκλέγονται καὶ τέσσαρες Συμβοηθοὶ, ὁ Γενεράλις ἐκλέγει τέσσαρας Γενικὰς Προκράτωρας, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς παρὰ τῷ Πάπᾳ, οἱ δὲ τρεῖς εἰς τὰς τρεῖς Καθολικὰς βασιλεῖς, ἕνα Γενικὸν Σέκρετάριον κάτοικον ἐν Ρώμῃ, ἕνα Γενικὸν μίσιωρα κτλ. Ἡ Ἐταίρεια συνέρχεται διὰ μέσθ' Ἀπεσταλμένων, καὶ αὐτὴ λέγεται Γενικὴ Συνέλευσις, καὶ πάντοτε ἐν Ρώμῃ, ἄτε ποτὲ γίνεται Συνέλευσις ἐμὴ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῷ Γενεράλι, ἢ διὰ τινὰ ἀναγκασιότατην ὑπόθεσιν. Πρέπει νὰ συνευρεθῇ ὁ Γενεράλις ἂν ζῆ, εἰδὲ ὁ Τοποτηρητὴς, οἱ τέσσαρες Συμβοηθοὶ, τρεῖς μεγάλοι Ὁμολογηταὶ πάσης Ἐπαρχίας τῆς Ἐταίρειας. Σφαλάνται ὡς εἰς τὸ Κογκλάβιον τῆς Ρώμης, καὶ μόνον ἄρτον καὶ ὕδωρ ἔχον μέσα ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκλογὴ.

Τεχνεῖμα-
τα αὐτῶν
ἵνα σύρῳσι
προσώπιτός.

§. 15. Νὰ προσέχη ἡ Ἐταίρεια νὰ ἐκλέγῃ νέους ἀγαθῶ νοοῦ, κα-
λοσχηματισμένους ευγενεῖς, ἢ καὶ εἰς ἐν τῶν ρηζόντων νὰ εἶναι ἐξοχώτατοι.
Ἴνα εὐκολώτερα συρῶσιν εἰς τὴν Ἐταίρειαν, πρέπει ἐν καιρῷ τῆς
σπαθῆς, οἱ Διοικηταὶ τῶν σπαδασηρίων καὶ Φροντιστῶν νὰ τὸς προλάβωσιν,
ἔξω ὅμως τῷ καιρῷ τῶν μαθημάτων. Πρέπει νὰ τὸς παραστήσωσι πόσον
εὐπρόσδεκτον τῷ Θεῷ μὲ ὅσα ἔχει, καὶ ἐξαιρέτως ἂν ἔχη νὰ ἔμβῃ εἰς
τὴν Ἐταίρειαν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Υἱῷ τῷ Θεῷ.

Ὅταν τὸ καλέσει ἡ περιστασις νὰ τὸς δείξωσι τὸ ἔσωθεν τῷ Σπαδα-
σηρίῳ, τὸς περιβόλῃ, καὶ ἐνίοτε τὰ εὐθημερα κελεῖα, νὰ συνευρίσκωνται
πάντοτε μὲ τὸς Πατέρας ἐν καιρῷ τῆς εὐθυμίας καὶ περιδιαβάσεως, καὶ
ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ φιλιώνωνται μαζύ τους, πάντοτε ὅμως μὲ προφύ-
λαξιν, μήπως ἡ μεγάλη ἐλευθερία καὶ φιλία προσενήσῃ καταφρόνησιν.

Οἱ Διοικηταὶ νὰ μὴ τὸς τιμωρῶσιν, ἄτε νὰ τὸς σφραγίσωσιν ἐνώπιον
τῶν Συμμαθητῶν· πρέπει νὰ ἐλκύνωνται μὲ δῶρα, μὲ τιμὰς καὶ ἀνταμοι-
βὰς, ἀναλόγως τῇ ἡλικίᾳ αὐτῶν, καὶ νὰ ἐμψυχώνωνται ἐξαιρέτως μὲ
πνευματικὰς ομιλίαις.

Συχνάκις ἄς λέγωσιν αὐτοῖς, ὅτι ξεχωριστὴ Θεῖα Πρόνοια εἶναι νὰ
ἐκλεχθῶσιν αὐτοὶ ἀντὶ ἄλλων τόσων συμμαθητῶν.

Εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ὡς εἰς τὸν καιρὸν τῆς νεθεσίας πρέπει νὰ τὴν τρομάξῃ μετὰ τὸν φόβον τῆς κολάσεως, ἂν δὲν ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον προσκάλεσμά.

Ἄν ἐπιμείνωσι εἰς τὴν γνώμην νὰ ἔμβωσι εἰς τὴν Ἐταρεία, χρεῖα νὰ ἀργοπορηθῇ ἡ ὑποδοχὴ τῆς, ἕως νὰ παρακαλέσωσι πολλὰκις, καὶ ἂν καταλάβωσι πῶς μεταβαλῶσι γνώμην, ἅς τὴν περιποιῶνται τότε μετὰ ἄκραν προσοχὴν.

Ἄς τὴν νεθετώσιν ἰσχυρῶς ἵνα μὴ φανερώσωσι τὴν βολὴν τῆς διὰ τὴν Ἐταρείαν, εἰς τινὰ φίλον τῆς, ἢ πατέρα ἢ μητέρα, πρὶν ἔμβωσι εἰς τὴν Ἐταρείαν, καὶ ἂν τῆς ἔλθῃ κανένας περασμὸς νὰ ἀρνηθῶσι τὸν λόγον τῆς, αὐτοὶ καὶ οἱ τῆς Ἐταρείας νὰ τὴν ἀναφέρωσι ὅσα θέλουν, εἰδὲ δὲν ὑπερέβωσι τοῦτον περασμὸν, θέλει πάντοτε εὖρεσι εὐκαιρίαν νὰ τὴν ξαναφέρωσι ἀναθυμίζωντάς τῆς ὅσα τῆς εἶπον, εἴτε συναίβῃ τῆτο ἐν καιρῷ τῆς Δοκιμῆς, εἴτε πρὶν τῆς Ὁμολογίας τῆς. Ἡ μεγαλιτέρα δυσκολία νὰ ξεπλανηθῇ τινὰς τὰ τέκνα τῶν Μεγιστάνων, Εὐγενῶν καὶ Συγκλητικῶν, ἐν καιρῷ ὅτῃ εὐρίσκονται ὑπο τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀνατρέφονται μετὰ σκοπὸν νὰ μείνωσι κληρονόμοι, τότε χρειάζεται νὰ τὴν συρῇ κάλλιον διὰ μέσων φίλων παρέξ διὰ μέσων Γησιῶν. Ἄς πασχίσωσι νὰ σαλῶσιν εἰς ἄλλα σχολεῖα ὅτῃ εὐρίσκονται διδάσκαλοι τῆς Ἐταρείας. Πρῶτον νὰ προλαμβάνωσι τῆς διδασκαλίας, παρασαίνοντάς αὐτοῖς τὰ ἰδιώματα καὶ κακὰς αἰσῆς τῆς, ἵνα κερδίσωσι τὴν εὐνοίαν τῆς πρὸς τὴν Ἐταρείαν μετὰ περισσότεραν εὐκολίαν καὶ βεβαιότητα.

Χρειάζονται παραμυθία καὶ παρηγορία εἰς τὰς θλίψεις καὶ ταραχὰς τῶν, κατὰ τὴν καταστασιν καὶ ἰδιώμα τῶ καθ' ἑνός, καὶ νὰ μεταχειροθῶν περὶ τῆτος νεθεσίας, καὶ παρακινήσεις ξεχωριστάς περὶ τῆς καταχρήσεως τῶν πλῆτων. Προδέττοντες ὅτι δὲν εἶναι κόπος νὰ καταφρονῆσθῃ τινὰς τὴν εὐδαιμονίαν μᾶλλον προσκλήσεως, χωρὶς κίνδυνον αἰωνῆς κολάσεως.

§. 16. Μετὰ τοιαύτας νεθεσίας καὶ συμβῆλας ἔπρεπε βέβαια νὰ σύρωσι πολλὰς εἰς τὴν Ἐταρείαν τῆς, εἰς τρόπον ὅτι ὑπερέβησαν ὅλα τὰ ἐπίλοιπα Τάγματα· μάρισα ἐκαταφρονῶσαν πάντα τὰ λοιπὰ Τάγματα, ἀνακατώναντο εἰς τὰς δημοσίας υποθέσεις, ἐφιλιωνόντο μετὰ τὴν βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, μετὰ καθετέχνην ἐπροχωρῶσαν εἰς τὴν συνείδησιν πάντων, μάρισα διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν σκοπὴν τῶν δὲν ἐξομολογῶσαν εἰμὴ μεγιστάνων καὶ εὐγενῆς τῆς δὲ χυδαῖες τῆς ἀμελῶσαν, καὶ μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδύνοντο νὰ μάθωσι τὰ μουσικὰ τῶν κατὰ μέρος, καὶ νὰ τὰ μεταχειροθῶσιν εἰς τὴν σκοπὴν τῆς. Εἰς τὴν Ρώμην ἴτον πάντοτε ὁ Γενεράλης, ὅστις ἐκλεγε μερικὰς Συμβουδάς καὶ τὴν ἔπεμπεν ὡς τοποτηρητάς εἰς τὰ διάφορα γένη, ὅθεν Συμβουδὰς Ἰταλὸς, Γαλλὸς, ἦσαν ἐκεῖνοι ὅτῃ προΐδαντο εἰς Ἰταλίαν, καὶ εἰς Γαλίαν· ὁ καθ' εἰς χρεὸς εἶχε νὰ φανερώσῃ τῷ Γενεράλῃ ἐν Ρώμῃ, ὅσα ἄξια ἐσυνέβαιναν εἰς τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο, διὰ ὅσα ἀνήκωσι εἰς τὸ βασίλειον, φύσιν, ἰδιώματα, κλί-

Διοικήσεις
αὐτῶν ἐν
Ρώμῃ.

σεις τῶν Ηγεμόνων, με ταχυδρομικῶς συχνῶς. Ὁ Γενεράλης ἀφ' ἧ ἀνεγίνωσκε πᾶσας τὰς εἰδήσεις, ἀπεφάσιζε ποῖον βασιλεῖον εἶχε νὰ συμβοηθῆσῃ καὶ ποῖον νὰ κατατρέξῃ.

Γ' ποσίαι
τῶν Βασι-
λέων.

Διδασκαλία
Γησιτίων
περὶ ἀμαρ-
τίας.

§. 17. Οἱ βασιλεῖς καὶ Ηγεμόνες ἄρχισαν νὰ ὑποπτεύωνται, καὶ νὰ παρατηρῶσι τὸ φέρεσίμον τῆς, καὶ ἐκατάλαβαν ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν Γησιτίων ἦτον νὰ σχηματίσωσι μίαν Γενικὴν Μοναρχίαν, τῆς ὁποίας ὁ Γενεράλης νὰ εἶναι δεσπότης, μάλισα ἐκατάλαβαν τὴν τέχνην τῆς, νὰ μεταχειρίζωνται μίαν Ἡ'δικὴν ἀπατιλὴν, καὶ με' δόξας ἀρεσῶς τοῖς πᾶσιν. Ἐφρόντιζεν ὁ καθ' εἰς νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ ἰδὸν ἱερὸς πόλεμος ἐγείρεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ τυφλὴ ὑποταγὴ ὅτῃ εἶχεν ἡ Ἐταιρεία εἰς τὸν Πάπαν, ἠύξανε τὴν τόλμην τῆς, καὶ ἄρχισαν καὶ παρρησίᾳ νὰ ἐνεργῶσιν ὅλα τὰ τεχνεύματα ὅτῃ ἐδύνοντο ἵνα ἀποκτήσωσι τὸν σκοπὸν τῆς. Ἀρχισαν νὰ φθείρωσι τὸν λαὸν με' τὴν διεφθαρμένην καὶ ἄνομον διδασκαλίαν τῆς ἐναντίον τῶν ἡθῶν, καὶ τῆς βασιλικῆς διοικήσεως. Ἐδίδασκον περὶ ἀμαρτίας, ὅτι ἀμαρτία διττὴ ἐστὶ, Φιλοσοφικὴ καὶ Θεολογικὴ, καὶ ἡ μὲν Φιλοσοφικὴ ἀμαρτία, εἶναι πράξις ἀπρεπῆς καὶ ὡς πρὸς τὸ Λογικόν, ἀλλ' ἔπρὸς τὸν Θεόν, τῷ ὁποίῳ δὲν εἶναι δυτάρετος· βλάπτει γὰρ τὸ Λογικόν, διατὶ ὑποτίθεται ὁ πράττων αὐτὴν νὰ ἰξεύρῃ, πῶς αὐτὴ ἢ πράξις ἐστὶν ἀντικείμενον τῷ ὀρθῷ Λογικῷ, καὶ ἐν ταύτῳ νηδετεῖ εἰς ἐκείνο ὅτῃ πράττει, ἀλλὰ δὲν παραβαίνει τὸν Θεῖον νόμον· διότι ὅστις τοις τοτρόπως ἀμαρτάνει δὲν τὸ γνωρίζει παντελῶς, ἢ τὴν ἀλάχισον δὲν τὸ σοχάζεται. Ἦσως ἡ Φιλοσοφικὴ ἀμαρτία νὰ ἔχῃ διὰ σκοπὸν ἓνα βαρῦτατον ἔγκλημα, ὡς μοιχείαν, φόνον ἢ ἕτερόν τι τῶν τοιούτων ἔγκλημάτων, ὅτῃ τόσον αὐστηρῶς τιμωρῶσιν οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι· ἀλλ' ὅσον μεγάλα φαίνονται τὰ τοιαῦτα ἔγκλήματα εἰς τῆς ὀφθαλμοῦ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅσον μεγάλης τιμωρίας καὶ ἀν εἶναι ἄξιοι οἱ πράττοντες αὐτὰ, ὅμως ἔως ὅτε ὁ ἀμαρτωλὸς δὲν γνωρίζει τὸν Θεῖον νόμον, ἢ δὲν προσέχει εἰς τὴν ζηγμὴν ὅτῃ ἀμαρτάνει, ἢ παρ' αὐτῆς πρᾶχθεῖσα ἀμαρτία δὲν βλάπτει τὴν Θεῖαν Μεγαλειότητα, ἕτε εἶναι ἄξιος τῆς κολάσεως· καὶ ὁ Θεὸς ὡς ἀγιώτατος καὶ δικαίωτατος ὅτῃ εἶναι, δὲν δύναται νὰ τὸν τιμωρῆσῃ, ἐπειδὴ τοῖστον ἔγκλημα εἶναι ἐναντίον τῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἔχῃ ἔγκλημα ὑπὸ τῆς δικαίωματος τῆς θρησκείας, ἀμαρτία Φιλοσοφικὴ καὶ ἢ Θεολογικὴ· Ἀμαρτία δὲ Θεολογικὴ· ἵνα πράξῃ τὴν ἀμαρτίαν ἀληθινὴν, πραγματικὴν, ἀπλῶς ἀμαρτίαν, ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζῃ τὸν νόμον τῆς Θεῆς, νὰ τὸν καταδικάζῃ, νὰ σοχασθῆ αὐτὴν ὅταν τὴν πράττῃ, ὅτι εἶναι ἀμαρτία. Οἱ δὲ Γησιτίαι τῆς Ἀμεινς τρεῖς ἀμαρτίας διωρίζουσιν Θεολογικὴν, Φιλοσοφικὴν καὶ Ἡ'δικὴν. Θεολογικὴ ἀμαρτία ἐστὶν ἢ ἐλευθέρως πρᾶχθεῖσα κατὰ τῆς Θεῆς καὶ τῆς Λογικῆς, καὶ γνωρῆσθαι ὅτι ὑπάρχει ἐναντίον τῆς Θεῆς καὶ τῆς Λογικῆς, ἐγγίζει, καὶ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ βαρῶς, ἢ ἐλαφρὰ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς. Φιλοσοφικὴ ἀμαρτία, ἢ ἐλευθέρως πρᾶχθεῖσα κατὰ τῆς Θεῆς καὶ τῆς Λογικῆς, δὲν εἶναι ὅμως γνωρῆσθαι εἶναι ἐναντία τῷ Θεῷ, ἀλλὰ μόνον τῷ Λογικῷ, δὲν ἐγγίζει τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεός

Ἀμαρτία
κατὰ τῆς
Γησιτίας τῆς
Ἀμεινς.

ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ τὴν τιμωρήσῃ ὅσον μεγάλη εἶναι. Ἡ Ἠθικὴ ἀμαρτία, ἢ ἐλευθέρως πρᾶχθεῖσα κατὰ τὴ Θεὸν καὶ τὴ Λογικῆ, δὲν εἶναι γνωστὸν νὰ εἶναι ἐναντίον τῆ Θεῆ ἢ τῆ Λογικῆ, ἀμαρτία ἢτε Θεολογικῆ, ἢτε Φιλοσοφικῆ· δὲν ἐγγίζει ἢτε Θεόν, ἢτε τὸ Λογικόν, ἀμαρτία ὅσον μεγάλη δὲν ἀξίζει ποινὴν πρόσκαιρον ἢ αἰώνιον, καὶ ἢτε εἶναι ἀληθινῆς ἀμαρτίας. Οἱ δὲ Ἰησοῖται τῆ Κάεν, λέγουσιν, ὅ φανερον πῶς ἡ Χριστιανικὴ Ὀρθοσκεία ἀληθινῆς ὑπάρχει, διότι αὐτὴ διδάσκει σκοτεινά, ἢ σκοτεινὰ τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα, μάλιστα ὁ πεισῶν ὅτι ἀληθινῆς ἡ Χριστιανικὴ Ὀρθοσκεία, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι ψευδῆς. Ὅτι δὲν δύναται τις νὰ συμπερανεῖ πῶς οἱ Ἀπόστολοι, ἢτε οἱ δαίμονες φανερὰ ἐγνώρισαν τὸν Θεότητα τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅτι δὲν εἶναι βέβαιον πῶς οἱ Χρηστοὶ τῶν Προφητῶν εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὅτι δὲν δύναται νὰ βεβαιώσῃ τις πῶς τὰ θαύματα τῆ Χριστοῦ εἶναι ἀληθινὰ θαύματα, ἀγκυλὰ καὶ γνωσικὰ, καὶ τῆτο δὲν δύναται τις νὰ τὸ ἀρνηθῆ. Δύναται τις νὰ εἰπῆ ὅτι αἱ προρρήσεις τῶν Προφητῶν δὲν ἦσαν ἀληθεῖς προφητεῖαι, ἀλλὰ μόνοι καὶ ἀπλοὶ συμπερασμοί· ὅτι ὅ φανερόν ἂν ὑπάρχη νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθινῆς Ὀρθοσκείας. Οὐ φανερόν ὅτι ἀπὸ τὰς Ὀρθοσκείας τὰς νῦν εὑρισκομένας, ἡ Χριστιανικὴ νὰ εἶναι ἡ ἀληθεστέρα. Ὅτι κάδε πρᾶγμα ἀναιδὸς εἶναι συγχωρημενον εἰς τὴν ἀσελγειαν, καὶ δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς ἀμαρτίαν, ἔξω ἀπὸ τῆ νὰ φθέρῃ τις τὸν ἑαυτὸν τῆ· συγχωρημένη ἢ μικτὴ καὶ ὑποπτος συναναστροφὴ μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, κάδε χορὸς ἀσελγῆς καὶ ἀναιδῆς. Τὰ θεατρὰ καὶ θεαματα τὰ εἰς ἡδονὴν προτροποντα, αἱ ἀσελγεῖς ὀμιλίαι, αἱ πράξεις, καὶ ἀπάθαρτα ἐγγύγματα ὡς καὶ εἰς τὰς Καλογραφίας, καὶ ἄλλας φλυαρίας.

§. 18. Τοιαύτη διδασκαλία τί δὲν ἐδύνετο νὰ κατορθώσῃ; τὸ ὀλιγότερον τὴν μεταμόρφωσιν σχεδὸν τῆ ἀνθρώπου, τὴν φθορὰν πάσης εὐταξίας, τὰς διχονοίας καὶ ζιζάνια, καὶ τέλος πάντων τὴν παντελεῖ ἀσχημαλωσίαν τῶν γενιῶν, καὶ μίαν ἀνεξάρτητον ἐξουσίαν τῆ Ἱερῆ Τάγματος τῆ Ἰησοῦ καὶ Γενικὴν Μοναρχίαν. Ἰδὲ εἰς ἀπόδειξιν τὰ ὅσα ὁ κόσμος ὅλος ἐπαρᾶπονεῖτο κατ' αὐτῶν.

Ἡ Πορτογαλίαι. Οἱ κενόδοξοὶ καὶ σασιώδεις σκοποὶ αὐτῆς τῆς Ἐταιρείας καὶ τῶν ὑπεραριστιῶν τῆς, πάντοτε ἐτάρατταν τὸ βασιλεῖον· ἢ ὑπόκρισις καὶ φανατισμὸς Σίμωνος Ροδιγνέτς διδασκᾶς καὶ πνευματικῆς Γωάννης Γ. βασιλέως, ἀρχισαν τὸν ἀφανισμὸν τῆς βασιλείας. Μιχαὴλ Τορρέζιος καὶ Λέον Ἐνρικέξ πνευματικὸς ὁ μὲν τῆς βασιλείας Αἰκατερίνης, ὁ δὲ τῆ Καρδιναλέως Ἀρρήγος, ἠνάγκασαν αὐτὴν τὴν δυσυχὴ βασιλίαν νὰ παρατήσῃ τὸν θρόνον, καὶ μετὰ τὰς δυασίσεις συμβελάς τῶν ἐπροξένισαν τὸν θάνατον τῆ Δὸν Σεβασιανῆ, διὰ τῶν μηχανῶν καὶ τεχνευμάτων τῆ Δὸν Ἀντωνίη, μετὰ τὴν κατάχρησιν τῆς πλέον βδελυκτῆς ὑπολήψεως τῶν, ἐπροξένισαν κακὰ, δυναστείας, ληστείας, σφαγὰς ἀναριθμητῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας Φιλίππου Β'. Γ. καὶ Δ'. ἠχρείωσαν τὸ βασιλεῖον ἐπὶ Γωάννη Δ'. κατέσφαξαν τὸν Ἀλ.

Ἀμαρτία
κατὰ Ἰη-
σοῖτας τῆ
Κάεν.

φόνσον ε'. τυραννικῶς καὶ δεσποτικῶς ἐδιοίκησαν ἐπὶ Γ'ωάννη Ε'. καὶ διὰ τὰ τὸ ἀδυνατήσασιν ἐγύμνωσαν τὸ Θεσαυροφυλάκιον, ἐτυραννῆσαν τὸσον τὸ Παραγωγαί, ὡς τὸ ὑπέταξαν καὶ κατὰ τὴ νομίμω αὐτῶν βασιλέως ἤγειραν ἐπανάστασιν τρόπον τινὰ τῷ 1750. Ὅταν τὰ δύο στρατεύματα ὑπῆγαν εἰς τὸ Παραγωγαί ἦυρον ἀντὶ Γ'ισαίτας, πλήθος στρατιωτῶν ἐνοπλῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν εὐλαβεσάτων Μισιοναρίων τῆς Γερᾶς Ἐταιρείας. Ἐμεταχειρίθη ἡ Ἐταιρεία ὅλα τὰ μηχανεῖματα, τὰς πανουργίας, φανατισμὸς τῷ Μαλαγροθα, Μάδος, καὶ Ἀλεξάνδρῳ Μισιοναρίων Γ'ισαίτων, καὶ ἐτόλμησαν τὴν ἄνομον τόλμην κατὰ τὴ βασιλέως Γ'ωσήφ.

Γαλλία. Ὅτι πάντοτε ἐδοκίμασαν μὲ κάθε τρόπον νὰ κλονίσωσι τὸ βασιλεῖον. Ὅτι ἐσύτρεξαν πάντοτε εἰς τὰ κατὰ τῶν βασιλέων τολμηρὰ ἐπιχειρήματα, ὡς Ἀρρήγος Γ'. καὶ Δ'. Λυδοβίκος ΙΓ'. Ἦ' ἤθελαν νὰ φαρμακώσωσι Λυδοβίκον ΙΔ' καὶ τὸν υἱόν τε, μαλιστα ὅταν Ἀρρήγος ὁ μέγας ἤθελε νὰ τῆς ἀνακαλέσῃ εἰς Γαλλίαν ἐξωρίσων ὄντων, μὲ ὑπόσχεσιν νὰ βάλῃν τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς τῶν, ὁ Γενεράλιος αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν τὸ καμνεῖ, διότι ἄτιμον ἦτον διὰ τὴν Ἐταιρείαν, ἐδίδε κακὸν παραδειγμα εἰς τῆς λοιπῆς βασιλείς, καὶ προσέτι δὲν ἦτον ἀρκετὸς νὰ σαματήσῃ τὴν χεῖραν ἐκείνων ὅπῃ εἶχον κακὰς σκοπὰς.

Γ'ωαννία. Ὁ πνευματικὸς Φιλίππος Ε'. Δωβερῶν, ἐφανερώσε τὰς μυσικωτέρας ὑποθέσεις ὅπῃ τὸν ἐξομολογήθη. Ὅτι διὰ δύο αἰῶνας ἄφισαν τεχνηέντως τὸν λαὸν εἰς ἄκραν ἀμάθειαν, ὅτι μὲ ἀρπαγὰς καὶ ψευταίᾳ ἀφάνισαν τὸ βασιλεῖον, οἰκειοποιήθησαν τὸ Θεσαυροφυλάκιον, καὶ τὸ περισσότερο μέρος τῆ ἐμπορίας τῶν Ἰνδιῶν κτλ.

Ἀγγλία. Ὅτι αἴτιοι τῶν κακῶν κατὰ τῆς βασιλείσσης Ἐλισάβετ καὶ Γ'ακώβη Β'. πραχθέντων. Ὅτι αὐτοὶ ἤφεραν Κάρολον Β'. εἰς τὸν τόπον τῆς καταδικῆς, καὶ κατεβίβασαν Γ'ωάννην Β'. αἴτιοι τῆς πονηρῆ σκοπῆ καὶ τολμηρῆ ἐπιχειρήματος νὰ κατακαύσωσι μὲ ὑπόγειον μαρᾶτι τὴν φημιλίαν Γ'ακώβη Α'. καὶ τὸ ἄνθος τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ Παλάτιον Βεσμίνσερ. Ὅτι ἀγκυλὰ καὶ ἡ βασιλεία ἐθανάτωσε τὸν Ὠλτ, τὸν Βαλπόρδ, τὸν Βεϊάντ, Καπιάν, Ὀλδεκόρτ καὶ Λαρνέτ, πάλιν δὲν ἔπαυσαν οἱ Γ'ισαίται μὲ ταχύτητα, καὶ μὲ πανουργίας νὰ προχωρῶσι διὰ νὰ σβύσῃ ἡ Θρησκεία, καὶ μὲ τὰ μηχανεῖματά τῆς νὰ παραδώσωσι τὴν Ἰρλανδίαν τῷ Πάπα Οὐρβανῷ Η'.

Γερμανία. Ὅτι ὡς ἀπαταῖνες, σασιώδεις καὶ ταραχοποιοὶ ἐδιώχθησαν, ὅτι ἐφείραν μὲ τὴν ἄνομόν τῆς διδασκαλίαν τὸν λαὸν διὰ νὰ ὑποτάξωσι τὸ βασιλεῖον εἰς τὸν Πάπαν. Ὅτι τὸ φαρμάκι διὰ τὸν Λεοπόλδον ἦτον κατασκευασμένον ἀπὸ αὐτῆς.

Λεχία. Ὅτι ἐπροξένησαν ἀκαταστασίας, ἀσυμφωνίας, καὶ ταραχὰς εἰς τὰς Ἀκαδημίας φθείροντες τὸν λαὸν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς.

Μοσχοβία. Τὴν τραγικὴν ἰστορίαν τῆς Ψευδοδημητρίου, φάντασμα ἐφευρεθὲν παρὰ τῶν Γ'ισαίτων, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς ἦν νὰ βασιλεύσωσι εἰς

ὄνομά τε, διὰ νὰ ρημάξωσι το βασιλεῖον, σοχασμος ὅπῃ ἔχυτε πολὺ αἷμα.
Ὅτι ὁ Πέτρος τῆς ἐδίωξε.

Τερρία. Ὅτι ἓνα ἄρθρον τῆς συνθήκης με Ματθίαν Αὐτοκράτωρα ἦ-
τον νὰ μὴ μείνῃ τινὰς Γ'ησιτίης εἰς Τερρίαν.

Κίνα. Τὴν ἱστορίαν τῶ Πάτερ Μονάο μισσιοναρία Γ'ησιτίη, ἀπεσαλ-
μένα καὶ συνεργῶ τῆς Ἐταιρείας, ὅσις ἤθελε νὰ χαλάσῃ τὸν νόμον τῆς
διαδοχῆς, καὶ ἐκρεμάσθῃ ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα.

Γαπωνία. Ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξεσκέπασε τὰς τέχνας τῶν κατ' αὐ-
τῶ καὶ τῆς βασιλείας.

Πιεμόντε. Ὅτι τὰς ἀπηγόρευσε τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, δια-
τὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἔφθειρε τὸν λαόν.

Μάλτα. Ὅτι ἠναγκάσθῃ τρεῖς φοραῖς, καὶ διὰ χάριν τῶν βασιλείων νὰ
τὰς δεχθῆ καὶ πάλιν νὰ τὰς διώξῃ.

Ὁλλάνδα. Τὰ μηχανεύματα τῆς κατὰ τῶ Η' γυμόνος Ὁράνζ καὶ Νάσ-
σαβ, ὅτι ἐθανάτωσαν αὐτὰς, καὶ ἄλλας ἐδίωξαν ὡς ταραχώδεις.

Βενετία. Ὅτι θέλει τὰς δείξει τὴν κατάχρησιν τῆ κριτηρίῃ τῆς ἐξο-
μολογήσεως, ἵνα φθέρωσι τὰς εὐγενεῖς, τὰς ταραχὰς εἰς τὰ Σπυδαση-
ρια, ὅτι ἡ παρακοή τῆς ἐδίωξεν, ὅτι ἐτάραξαν τὴν Δαλματίαν, ὅτι διὰ
ἓνα αἰῶνα ἐπαρπονεῖτο τὸ Βέργαμον καὶ ἕτεραι πόλεις τῶν Ἐνετῶν.

Λέκκα. διὰ τὸν Βαλδακὴν πνευματικὸν τῶ μεγάλῃ Δεκός, ὅσις δυσυ-
χήτας εἰς τὸν Ἀρχιδέκα ἔφυγεν, ὑπῆγεν εἰς Λέκκαν, καὶ ἐσυμφώνησε
μαζύ τῆς, καὶ ἠνώσθῃ διὰ νὰ παραδώσῃ τὴν Λέκκαν εἰς τὸν Ἀρχιδέκα καὶ
ἐρρίφθῃ εἰς ἓνα βόθρον.

Ρώμη. Ὅτι με ὄλην τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν Πάπαν, τὸν ἀπατῶσαν,
τὸν ὕβριζαν, ἐπερίποιζαν, καὶ τὸν ἐφαρμάκωναν ὅταν ἦτον ἐναντίος τῆς.
Ὅτι Γ'ννοκεντίος ΙΑ'. καὶ ΙΓ'. ἤθελε νὰ τὰς ἐξαλείψῃ. Ὅτι αἵτιοι τῶ θα-
νάτου Σήξτε Ε'. Κλήμεντος Α'. Γ'ννοκεντίος ΙΓ'. Κλήμεντος ΙΓ'. κτλ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Θ'.

Β Ο Υ Λ Λ Α Τ Ο Υ Π Α Π Α

Κλήμεντος ΙΔ'.

Κατὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν Γ'ησιτίων.

Ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτὴς ἡμῶν Γ'ησιτὸς Χριστός, ἀρχῶν εἰρήνης παρὰ τῶ
προφήτῃ προεικονιζέις, καὶ παρὰ τῶν Ἀγγέλων εἰς τὰς ποιμένας
προμηνυζέις διὰ τὴν ἔλευσίν τε εἰς τὸν κόσμον, καὶ πρὶν τῆς εἰς ἔθνης ἐ-
πανοθε τῆ, ἀπαξ ἔ πάλιν, ἀφ' ἧ πάντα τῶ Πατρὶ κατήλλαξεν, εἰρηνεύων
διὰ

δια τῆ αἵματος τῆ σαυρῆ τῆ, ὅσα ἦν ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τῷ ἕρανῳ, ἔδωκε τοῖς Ἀποστόλοις τὸ τῆς καταλλαγῆς ἐπαγγελμα, καὶ ἔβαλεν ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς, ἵνα ὡς πρέσβεις τῷ Χριστῷ, ὃς ἔστι θεὸς δικαιοσύνης, ἀλλὰ εἰρήνης καὶ ἀγάπης, κηρύξωσιν εἰς τὸν ἅπαντα κόσμον τὴν εἰρήνην, καὶ συνεργήσωσι μὲ ὅλην τῆς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν, ὅπως οἱ ἐν Χριστῷ γεννηθέντες σπαράξωσι νὰ φυλάξωσι τὴν ἐνότητα τῷ Πνεύματος ἐν δεσμῷ εἰρήνης, ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεύμα, ὡς ἐκκληρώθησαν ἐν μιᾷ ἐλπίδι κλήσεως, ἐν ἣ ἠδέποτε φθάνῃ τις, κατὰ τὸν Μέγαν Γρηγόριον, εἰάν δὲν συντρέξῃ ὁμογενιμότως μὲ τὸν πλησίον τῆ.

Τῆτον τὸν ἴδιον, δι' ἐξοχωτέρας αἰτίας ἡμῖν θεοῦ δόξοντα λόγον καὶ ὑπέρβημα, εὖθις ὅτῃ ἴσως ἀναξίως ἀνέβημεν εἰς ταύτην τὴν Καθεδρὰν τῆ Πέτρῃ, ἀνεμνήσθημεν, ἡμέρα καὶ νυκτὶ πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχομεν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἐγγεγραμμένον ἔχοντες, ἠδελύσαμεν ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν νὰ τὸν πληρώσωμεν ἐπικαλέμενοι καθ' ἡμέραν τὴν θείαν βόηθειαν, ἵνα καταδεχθῆ νὰ ἐγχύσῃ ἐν ἡμῖν ἐ παντὶ τῷ τῷ Κυρίῳ ποιμνίῳ, μελέτας καὶ συμβουλὰς εἰρήνης, καὶ νὰ μᾶς ἀνοίξῃ μίαν ὁδὸν, ἵνα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλῶς καὶ σερεῶς αὐτήν. Καὶ περὶ πλέον ὀρθῶς ἰξεύροντες, ὅτι θεία βελή ἐδιωρίσθημεν ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ βασιλείων, ἵνα καθιερῶντας τὴν Ἀμπελον Σαβαωθ, διατηρῶντας τὸ κτήριον τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἧς τινος ὁ Χριστὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἀκρογωνιαίος, ἐκρίζωσωμεν, ἀφανίσωμεν, διασκορπίσωμεν, διασκεδάσωμεν, καὶ κτίσωμεν, καὶ φυτεύσωμεν, τοιαύτην γνώμην πάντοτε εἶχομεν, καὶ τοιαύτην σεθεραν θέλησιν, ὡσε καδῶς ἀπεφασίσαμεν νὰ μὴ παρατήσωμεν ἕδὲν διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ γαλήνην, ἢτε φυττεύοντας, ἢ κτίζοντας κατὰ τὴν ἀνάγκην, ἕτω ἀπαυτῆντος τῆ δεσμῆ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, νὰ ἡμεῖς ἕτοιμοι καὶ πρόθυμοι νὰ ἐκρίζωσωμεν καὶ νὰ ἀφανίσωμεν, καὶ ὁ, τι ἠθέλεν εἶναι ἡμῖν ἡδὺ καὶ εὐχρησον, ἂν καὶ ἡ ὑσέρησίς τῆ ἠθέλε μᾶς φέροι μεγάλην λύπην τῆς ψυχῆς.

Οὐκ ἔστιν ἀμφιβολία ὅτι μεταξὺ ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὅτῃ συντρέχουσι περισσότερο εἰς τὸ νὰ ἐτοιμάσωσι τῇ Καθολικῇ Ἀριστοκρατίᾳ, εὐτυχίαν καὶ ἀγαθὰ, τὸν πρῶτον τόπον ἔχουσι τὰ Τακτικά Τάγματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν παντὶ καιρῷ πολλὴ ἢ εὐπρέπεια, ἀσφάλεια καὶ ὄφελος προήλθεν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ· διὸ ὁ Ἀποστολικὸς Θρόνος ἔ μόνον ἐσερξε καὶ ἐβοήθησε μὲ τὴν ὑπεράσθησίν τῆ αὐτὰ τὰ Τάγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐξήσε μὲ πολλὰς ἀγαθοδορίας, ἀτελείας προνόμια καὶ μεγάλα ἐνοχλήματα, ἵνα περισσότερο παρακινήθῃσι καὶ φλογισθῶσιν εἰς καθιέρωσιν τῆς εὐσεβείας καὶ θρησκείας, ἵνα διαιδύνωσι τὰ ἦδη τῆ λαῶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἵνα διατηρήσωσι καὶ σερεώσωσι τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως μεταξὺ τῶν πιστῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ τὸν καιρὸν ἐσυναίβη, ὅτι ἀπὸ μερικὰ Τακτικά Τάγματα, ἢ δὲν ἐγίνοντο πλέον οἱ εὐφοροὶ καρποὶ, καὶ ἐπιθυμητὴ ὄφειλε εἰς τὸν Χριστιανικὸν λαόν, διὰ τὸ ὅποιον ἔργον καὶ εἶγον

προσέτι ὅτι τὰ Τάγματα τῶν Ἐρημίτων τῷ Ἁγίῳ Αὐγουστίνῳ, καὶ τῶν Καρμηλίτων νὰ μείνωσι σερεὰ, διότι ἡ αὐτῶν κύρωσις ἔγινε πρὶν τῆς ἐν Λατεράνῳ Συνόδῃ. Τέλος ἔδωκεν ἀδείαν εἰς κάθε μέλος αὐτῶν τῶν Ταγμάτων τῶν περιεχομένων ἐν τῇ διαταγῇ τῇ, νὰ ἀπεράσῃ εἰς ἕτερα Τάγματα κυρωμένα, με προσαγὴν ὁμως, κανένα Τάγμα, ἢ Μοναστήριον, νὰ ἀπεράσῃ ὁλοκλήρως εἰς ἕτερον Τάγμα, ἢ νὰ μεταφέρῃ τὰ ὑπάρχοντά τῃ εἰς ἕτερον Μοναστήριον, ἀνευ τῆς προηγουμένης ἀδείας τῷ Ἀποστολικῷ Θρόνῳ.

Τὰ ἔτη αὐτῶν, κατα τὰς περιστάσεις τῶν πραγμάτων ἠκολούθησαν καὶ ἕτεροι Πάπιδες πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσαντες, τῶν ὁποίων τὰ θεασίματα καὶ διαταγὰς ἐχρειαζοῦτο πολὺν καιρὸν διὰ τὴν διήγησίν των. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων, Κλήμης Πάπας Ε΄. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας με τὰς Βέλλας τῷ 1312. πέμπτῃ Μαΐῃ ἀκύρωσε τὸ τῶν Τεμπλαρίων Τάγμα, ἀγκυρα καὶ νομίμως συζητῆν καὶ κυρωθῆν, καὶ εἶχε τόσον βοηθήσει τὴν Χριστιανικὴν Ἀριστοκρατείαν, ὥστε ὁ Ἀποστολικὸς Θρόνος ἐχάριστεν αὐτῷ πολλὰς Προσόδας, Προνόμια, Ὑπάρχοντα, Ἀτελείας, Ἀδείας δια τὴν κοινὴν ἀτιμίαν, μὲ ὅλον ὅπῃ ἢ ἐν Βιέννῃ Σύνοδος δὲν ἠδελήσε νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν ἀδειαν ὅπῃ εἶχε νὰ ἐξετασῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ, αὐτὴν τὴν υπόθεσιν.

Ὁ Ἅγιος Πίος Ε΄. ὁμοίως πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας, τῷ ὁποίῳ τὴν ἀγιότητα εὐσεβῶς σέβεται καὶ εὐλαβεῖται ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἀκύρωσε καὶ ἔσβυσε τὸ Τάγμα τῶν Τακτικῶν Ἀδελφῶν, τῶν Ταπεινῶν λεγομένων, δεδοκιμασμένων καὶ κυρωθῆν πρὶν τῆς ἐν Λατεράνῳ Συνόδῃ, καὶ παρὰ τῷ ἐν μακαρία τῇ λήξει Γρηγορίου Γ΄. Ὀνώριῳ Γ΄. Γρηγορίῳ Θ΄. καὶ Νικολάῳ Ε΄. πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερευσάντων, διὰ τὴν ἀνυποταγὴν τῆς εἰς τὰς Ἀποστολικὰς Διαταγὰς, διὰ τὰς οἰκειακὰς καὶ ἐξωτερικὰς Διχονοίας, καὶ διατὶ δὲν ἔδειχναν κανένα σημεῖον μελλούσης ἀρετῆς, μαλιστα ὅπῃ μερικοὶ αὐτῶ τῷ τάγματος, συνήργησαν εἰς τὸν θάνατον τῷ Ἁγίῳ Καρόλῳ Βορμαίῃ, Καρδινάλειῳ τῆς Ἁγίας Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὑπερασπιστῆ καὶ ἐπιθεωρητῆ τῷ αὐτῷ τάγματος.

Ὁ σεβασμίαις μνήμῃς Οὐρβανὸς Η΄. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας με τὴν Βέλλαν τῷ 6. Φεβρ. 1626. ἀκύρωσε τὴν Συνέλευσιν τῶν Ἀδελφῶν Μοναστηριακῶν Μετερρύθμιμένων λεγομένων, μὲ ὅλον ὅπῃ δημοσίως εἶχε κυρωθῆ, καὶ ἠξήνθη δι' εὐεργεσιῶν τῷ Μακαρίῳ τῇ λήξει Σίξτῳ Ε΄. Διότι ἐκ τῶν ρηθέντων Ἀδελφῶν δὲν ἐλάμβανεν ἡ Ἐκκλησία τῷ Θεῷ, ἐκείνης τῆς πνευματικῆς καρπῆς μαλιστα συνέβηκαν καὶ πολλότατα διχονοίαι μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τῶν Μοναστηριακῶν τῶν μὴ Μετερρύθμιμένων, Οἴκας, Μοναστήρια, τόπος, σκευή, ὑπάρχοντα, πράγματα, δικαιώματα κτλ. Ὅσα ἀνήκον εἰς τὴν ρηθεῖσαν Συνέλευσιν, τὰ ἔδωκεν εἰς τὸ Τάγμα τῶν Ἀδελφῶν Ἐλαχίστων τῷ Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῶν Μοναστηριακῶν, ἔξω ἀπὸ τὰς Οἰκίας τῆς Νεαπόλεως, καὶ τὸν οἶκον τῷ Ἁγίῳ Ἀντωνίῳ τῷ ἐν Παταβίῳ, αὐτὸν τὸν ὕψερρον τὸν ἰδιώρισε διὰ τὴν Ἀποστολικὴν Κάμεραν, τοῖς δὲ Μοναχοῖς τῆς ρηθέντος Ταγματος, νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὸ Τάγμα τῶν Ἐλαχίστων.

Ο Ούρβανος Η΄ μετέραν Βέβλαν 1643. Δεκεμβ. 2. ἀναίρεσεν, ἔσβυσε καὶ ἀκύρωσε τὸ Τάγμα τῶν Τακτικῶν τῆ Ἁγίας Ἀμβροσίου καὶ Βαρνάβα εἰς τὸ Δάσος, τὴς δὲ Τακτικῆς αὐτῆ τῆ τάγματος ὑπέταξεν εἰς τὴν διοίκησιν, καὶ ὑποταγὴν τῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἀρχιερέων. Ἐδωκεν ὁμοίως αὐτοῖς ἄδειαν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς ἕτερα Τάγματα κυρωθέντα παρὰ τῷ Ἀποστολικῷ Θρόνῳ, τὴν ὁποίαν ἀκύρωσιν καὶ ὁ Μακαρία τῆ λήξει Γ'νοκέντιος Γ'. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας τῷ 1646. ἐβεβαίωσε, καὶ προσέτι Προσόδος, Οἴκῃ καὶ Μονασήρια τῆ ρηθέντος Τάγματος, τὰ ὁποῖα ἦσαν πρῶτον τῶν Τακτικῶν, τὰ ἔλαμε λαϊκὰ διὰ πάντοτε.

Ὁ αὐτὸς Γ'νοκέντιος Γ'. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας, μετὴν Βέβλαν τῆ 16. Μαρτ. 1645. διὰ τὰς μεγάλας ταραχὰς ὅπῃ συνέβηκαν μεταξὺ τῶν Τακτικῶν τῷ Τάγματος τῶν Πτωχῶν τῆς Μητροῦ τῆ Θεῶ τῶν Εὐσεβῶν Σχολείων, μ' ὅλον ὅπῃ ἐκυρώδη ἀπὸ τὸν πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσαντα Γρηγόριον ΙΕ'. ἔβηρον ἀπὸ μίαν ἐξέτασιν, τὴν μετεβέβλεν εἰς μίαν ἀπλὴν Συνέλευσιν, χωρὶς νὰ ἀρνηθῆν τὴν Ὁμολογίαν τῆς, κατὰ τὸ σύστημα τῆς Συναδρείσεως τῆς Ἁγίας Μαρίας εἰς Βαλνιτζέλαν, ἢ ὡς λέγουσι τῷ Ἁγίῳ Φιλίππῳ Νέρῳ, καὶ τοῖς Τακτικῶσι αὐτῆ τῷ Τάγματος ὅτω μεταβαλλόμενοι, ἐσυγχωρήσας νὰ ἔμβεν εἰς κάθε ἀλλο κυρωμένον Τάγμα, ἀπηγόρευσε δὲ τὸ νὰ δέχωνται προσηλύτους· τὴν δὲ ὑπεροχὴν καὶ δικαίωμα τῷ Γενικῷ Ὑπρωγῷ, τῷ Ἐπιστάτῃ, καὶ ἑτέροις Προσώτων, τὰ ἔδωκε τοῖς λαϊκοῖς τῷ τόπῳ. Ὅλα αὐτὰ ἔλαβον τὴν ἐκπλήρωσίν τῆς διὰ μερικῆς χρόνης, εἰς ὅτε ὁ Ἀποστολικὸς Θρόνος γνωρίσας τὴν ἀφέλειαν τῷ προρηθέντος Τάγματος, τὸ ἀνεκάλεσε πάλιν εἰς τὴν πρῶτην Ὁμολογίαν τῆς, καὶ τὸ κατέστησε σὺν τῷ Τάγμα Τακτικῶν.

Με παρομοίαι βέβλας τῷ 1650. Οκτωμ. 29. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας Γ'νοκέντιος Γ'. διὰ τὰς διχονοίας καὶ λογοτριβὰς ὅπῃ συνέβηκαν ἀκύρωσε τὸ Τάγμα τῷ Ἁγίῳ Βασίλειῳ τῶν Ἀρμενίων, καὶ τῆς Μοναχῆς τῷ αὐτῷ Τάγματος, τῆς ὑπέβαλεν εἰς τὸ δικαίωμα, καὶ ὑποταγὴν τῶν κατὰ τόπων Ἐπισκόπων, μετ' ἑνὸς Κληρικῶν Κοσμικῶν, καὶ τῆς ἐδιώρισεν ἀπὸ τὰ ἀκυρωθέντα μονασήρια μίαν ἀνάλογον ποσότητα διὰ τὴν ζωοτροφίαν τῆς, καὶ ἄδειαν ἐνταυτῷ, νὰ ἔμβωσιν εἰς κάθε κυρωμένον Τάγμα.

Ὁ αὐτὸς Γ'νοκέντιος Γ'. μετ' βέβλ. 22. Γενίῳ 1651. ἰδὼν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐδύνατο νὰ ἐλπίσῃ καρπὸν πνευματικὸν ἀπὸ τὸ Τάγμα τῆς Συναδρείσεως τῶν Πρεσβυτέρων τῷ Ἁγίῳ Ἰησοῦ, τὸ ἀκύρωσε, τῆς δὲ Μοναχῆς ὑπέταξεν εἰς τὸ δικαίωμα τῶν τῆς Ἐπαρχίας Προσώτων, διωρίσας αὐτοῖς τὰ ἀναγκαῖα, ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς μοναχῆς, τοῖς δὲ Ἀδελφοῖς ἄδειαν νὰ ἔμβεν εἰς κάθε Τάγμα κυρωμένον παρὰ τῷ Ἀποστολικῷ Θρόνῳ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰσοδήματα, ἐδιώρισεν εἰς ἔργα εὐλαβείας κατὰ τὴν θέλησίν τῆς.

Τέλος πάντων ὁ Μακαρία τῆ λήξει Κλήμης Θ'. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας ἰδὼν τρία Τακτικά Τάγματα ἦγεν, τῶν Κανονικῶν Τακτικῶν τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ ἐν Ἀλγᾷ, τῶν Γεροσολυμίτων τῷ Φιέζολε, καὶ τῶν Ἰη-

σνάτων τῆ Ἀγίας Κολομβάν, ὅτι ὀλίγην, ἢ καὶ τίποτες ὠφέλειαν νὰ προξενήσωσιν εἰς τὸν Χριστιανικὸν λαόν, ἢ νὰ ἐλπίσῃ πῶς θέλει ποτὲ προξενήσει ὠφέλειαν, τὰ ἀκύρωσε μετὰ τὴν Βάββαν τε 1668. Δεκεμ. 6. τὰ εἰσοδήματα δὲ καὶ ὑπάρχοντα αὐτῶν, μετὰ τὸ νὰ ἦσαν πολλὰ, ἐδιωρίθησαν κατὰ τὸ ζήτημα τῆς τῶν Ἐννετῶν Ἀριστοκρατείας, διὰ τὰ ἔξοδα τῆ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν Κρήτι πολέμου.

Διὰ νὰ εἰρηνεύσωσιν οἱ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσαντες, ἐσοχάθησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐκεῖνον τὸν γνωστὸν τρόπον, ὅπῃ ἔκριναν εὐλογον ἵνα σφαλίσθῃ ὁλοκλήρως ἡ εἴσοδος τῶν διχονοιῶν εἰς τὰς ψυχάς, καὶ νὰ ἀποξενωθῇ πᾶσα διχονοία, καὶ πάθος. Ὅθεν ἀφέντες τὸν ἐνοχληρὸν καὶ πολὺπλοκὸν τρόπον, ὅπῃ ἐσυνήθιζετο εἰς τὰ κοσμικὰ Κριτήρια, προσκολληθέντες μόνον εἰς τὴν σύνεσιν τῶν νόμων, μετὰ ἐκεῖνο τὸ πλήρωμα τῆς ἐξουσίας, ὅπῃ οἱ ἐπὶ τῆς γῆς τῆ Χριστοῦ ἐπίτροποι, καὶ ὑπέρτατοι διοικηταὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἔλαβαν εὐρυχώρως, ἐπάσχισαν νὰ τελειώσωσι τὸ πᾶν, ὅτι τὰ διωριζόμενα πρὸς ἀκύρωσιν Τάγματα νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ προβάλλωσι δίκαια ἐναντίον τῶν κατ' αὐτῶν ἐγκαλεσθέντων ἐγκλημάτων, καὶ νὰ συγχίσαι τὰς αἰτίας διὰ τὰς ὁποίας οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπεφάσισαν τοιοῦτότρόπως.

Προβαλθέντων τοιγαρὴν ἡμῖν τοιούτων καὶ ἐτέρων βαρυτέρων παραδειγμάτων, καὶ φλογιζόμενοι ἀπὸ μιαν ὑπερβολικὴν ἐπιθυμίαν, ὅτι εἰς ὅσα ἐπιχειροῦμεν νὰ μὴν ἀμελήσωμεν καμμίαν ἔρευναν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς ὅσα ἀνήκωσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, αὐξήσιν καὶ σημερινὴν κατάστασιν τῶν Τακτικῶν τῆ Τάγματος, κοινῶς Ἐταιρεία τῆ Γ' ἡσθ λεγομένη, ἐκ τῆτε ἐκαταλάβομεν ὅτι ἐσυσήθη ἀπὸ τὸν Σεμελιωτὴν τῆς διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἐξαιρετικῶς τῶν ἀπίστων, καὶ τέλος πάντων διὰ περισσοτέραν αὐξήσιν τῆς Εὐσεβείας καὶ Θρησκείας. Καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸ τὸ Τάγμα εὐκολώτερα καὶ εὐτυχέστερα τὸν ἐπιθυμητὸν σκοπὸν τε, ἀφιερῶθη τῷ Θεῷ μετὰ τὴν Ὁμολογίαν τῆς Εὐαγγελικῆς πτωχείας, τὸσον ἐν κοινότητι, ὅσον καὶ κατ' ἴδιον, ἐξαιρεμένων τῶν Σπενδαρηρίων, τοῖς ὁποίοις ἐδόθη ἄδεια νὰ ἔχωσιν εἰσοδήματα, ὅχι ὁμως νὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς ὄφελος καὶ χρῆσιν αὐτῆ τῆ Τάγματος.

Μετὰ αὐτὰς καὶ παρομοίως νόμους ἐδοκιμάθη ἐν πρώτοις, ἡ ρηθεῖσα Ἐταιρεία τῆ Γ' ἡσθ Χριστοῦ, παρὰ τῆ μακαρίας λήξεως Πάπα Παύλου Γ' μετὰ τὴν Βάββαν τε 1540. ἐν μηνὶ Οὐκτωμ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ἄδειαν νὰ διανέμῃ δικαιοῦματα, καὶ διαταγὰς πρὸς φύλαξιν, ἀσφάλειαν καὶ διοίκησιν τῆς Ἐταιρείας. Καὶ ἀγκαλὰ ὁ ρηθεὶς Παῦλος, ὁ πρὸ ἡμῶν, ἐπερίορισε κατ' ἀρχάς, αὐτὴν τὴν Ἐταιρείαν εἰς τὸν ὀλιγώτατον ἀριθμὸν τῶν 60. Τροφίμων, μετὰ ἑτέρας ὁμοίως Βάββας μαρτ. 1543. ἔδωκεν ἄδειαν νὰ ἐμβωσιν εἰς αὐτὴν τὴν Ἐταιρείαν, ὅσοι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν προεσῶτων φανῶσιν ἄξιοι ἢ ἀναγκαῖοι. Τῷ δὲ 1549. Νοεμ. 15. εἰς ἐτέραν Βάββαν, ὁ αὐτὸς Παῦλος, τὴν ἐπλήθυνε μετὰ πολλὰ καὶ ἐκτεταμένα προνόμια, καὶ ἔδωκε προνόμιον εἰς τὰς προεσῶτας Γενεράλες

τῆς αὐτῆς Ἐταιρείας, να λαβωσιν 20. Πρεσβυτέρης Πνευματικῆς Συμβουθῆς, καὶ να δίδωσιν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ προνόμια, χαρίτας, καὶ ἐξουσίαν ὅτῃ δίδονται εἰς ὅσας ἔβαλαν τὴν Ὁμολογίαν τῆς εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ εἰς ἄλλας ομοίως, τῆς ὁποίας ἤθελον γνωρίσει οἱ ῥηθέντες προεσῶτες ἱκανῶς, καὶ τὸτο ἀορίστως διαρίσθῃ καὶ ἀναριθμητῶς. Περί πλέον ἐλευθερώσει τὴν ῥηθῆσαν Ἐταιρείαν, τῆς Συμβουθῆς τῆς καὶ πάντα κοινῶς τὰ ὑπάρχοντά τῆς, καὶ ὅσα κοινῶς ἴδια αὐτοῖς, ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν, δικαίωμα καὶ διορθωσιν τῶν κατὰ ἐπαρχίας ἀρχιερέων, καὶ τὰ ὑποτάσσει εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἀποστολικῆς Δύλης.

Οὐδὲν ἦεν καὶ ἡ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατευσάντων ἐλευθεριότης, καὶ μαγαλεωδωρία ἀποδεικνύεται ἀπὸ τῆς ἐν μακαρία τῇ λήξει Γ'ελία Γ'. Παύλῳ Δ'. Πίῳ Δ'. καὶ Ε'. Γρηγορίῳ ΙΓ'. Σήξτῳ Ε'. Γρηγορίῳ ΙΔ'. Κλημεντος Η'. Παύλῳ Ε'. Λέοντος ΙΑ'. Γρηγορίῳ ΙΕ'. Οὐρβανῶ Η'. καὶ ἑτέρων Ἀρχιερέων ὅτῃ ἔδωκαν, ἢ ἐκύρωσαν τῇ ῥηθῆσει Ἐταιρεία τὰ δοθέντα Προνόμια, ἢ μενεας προεδήκας, ἢ δημοσίως κυρώναντάς τα. Ἀπὸ γὰρ τὸν τρόπον καὶ λέξεις τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν, φανερά συμπεραίνεται πῶς εἰς αὐτὴν τὴν Ἐταιρείαν ἐφύτρωσαν ἐξ ἀρχῆς διάφοροι σπόροι διχονοίας καὶ ἀμύλλας, καὶ ἔμόνον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας, ἀλλὰ καὶ με ἕτερα Τακτικὰ Τάγματα, με τὸν λαϊκὸν Κλήρον, με τὰς Ἀκαδημίας καὶ Σπουδαστήρια, μάλιστα με τὰς Ἰνῆς Ἡγεμόνας τῆς κατὰ τόπους, ὅτῃ εὗρισκτο συσημένη ἡ Ἐταιρεία· καὶ αὐτὰ αἱ διχονοιαὶ προῆλθον πότε ἐξ αἰτίας τῆς Ὁμολογίας τῶν, πότε διὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτῆς Ὁμολογίας, πότε ἐξ ἀδείας τῶ ἀπολύειν τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας ὅταν ἐφθάναν εἰς τὴν χειροτονίαν, ἄνευ τῆς πρεπιμένης Δοκιμῆς, ἄνευ τῆς δημοσίῃ Ὁμολογίας, καὶ ἐναντίον τῶν Διαταγῶν τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῳ, καὶ τῆ μακαρία τῇ μνήμῃ Πίῳ Ε'. τῆ πρὸ ἡμῶν, καὶ πότε διὰ τὴν υπερβολικὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ὁ Προεσῶς Γενεράλης τῆς αὐτῆς Ἐταιρείας ἠθελε να ἐχῆ, πότε διὰ διάφορα ἄρθρα διδασκαλίας, διὰ σχολεῖα, διὰ ἐξαρέσεις καὶ προνόμια, διατὶ δὲν ἤθελον να εἶναι ὑποτελεῖς εἰς τὰς κοσμικὰς αξίας, καὶ ἑτέρων προσώπων ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ. Καὶ τέλος πάντων δὲν ἔλειψαν βαρύταται ἐγκαλέσεις κατ' αὐτῶν τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας, αἵτινες ἀτάρακτον ἔχον ὄλιγον τὴν γαλήνην τῆς τῆ Χριστῶ καὶ Ἀριστοκρατίας εἰρήνης.

Ἐκ τῆς ἡγέρθησαν πολλὰ ἐγκαλέσεις κατὰ τῆς Ἐταιρείας, αἵτινες ἐνδυναμύμενοι ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ αναφορὰς πολλῶν Ἡγεμόνων, ἀνεφέρθησαν τοῖς μακαρία τῇ μνήμῃ, Παύλῳ Δ'. Πίῳ Ε'. Σήξτῳ Ε'. Μεταξὺ αὐτῶν ἦν καὶ ὁ ἐνδόξῳ μνήμῃ Φίλιππος Β'. Ἀποστολικὸς βασιλεὺς Ἰσπανίας, ὅσος παρακινῆμενος ἀπὸ μεγάλα αἰτία, καὶ δικαίας προφάσεις ὅτῃ τὸν ἐτάρατταν, καὶ πολλὰ παράπονα τῶν Ἰγκβιζιτορων τῆς Ἰσπανίας, ἐναντίον τῶν ὑπερβολικῶν προνομίων τῆς Ἐταιρείας, παράπονα βεβαιωμένα καὶ ἀπὸ πολλῶς ἐνχρέτης καὶ σοφῆς ἀνδραὶ τῆς αὐτῆς Ἐταιρείας, ἀπεφάσισε να προσάξῃ καὶ να διωρίσῃ μίαν Ἀποστολικὴν ἐξέτασιν τῆς Ἐταιρείας.

Σήξτος ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύτας, παρακινόμενος ἀπὸ τὰ ζητήματα καὶ φροντίδας Φιλίππου τῷ βασιλέως, τὰ ὅποια δευτερευμένως εἶδεν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐξερχε καὶ ἐδιώρισε εἰς τὸ ὄφικιον τῷ Ἀποστολικῷ Βιζιτάτωρος, Ἐπισκόπου ἐπαινετῷ διὰ τὴν φρόνησιν, ἀρετὴν καὶ διδασκαλίαν, προσέτι καὶ εἰς μίαν Συνέλευσιν τινῶν Καρδινάλιων τῷ Γ' εἰς Ἰούλιον, ἵνα ἐπιμεληθῶσι τὴν εἰρήνην αὐτῶν τῶν διχονοιῶν. Ἀλλ' ἀποθανόντος πρὶν τῷ καιρῷ, τῷ ῥηθέντος Σήξτου, ἐματαιώθη ἡ ὑγιεστάτη συμβολὴ ὅτῃ ἔλαβε, καὶ δὲν ἐτελεσφόρησεν. Ἀναβάς δὲ ὁ τῷ μακαρίᾳ λήξει, εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον Γρηγόριος ΙΔ'. με Βέλαν τε 1591. Γ' ἔνιοι μῆνα, ἐκύρωσε πάλιν τὴν Ἐταιρείαν, καὶ ἐνετέλετο νόμιμα, καὶ ἐσερᾷ ὅσα Προνόμια ἐδόθησαν τῷ ῥηθείᾳ Ἐταιρείᾳ, παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατευσάντων, μάλιστα τὴν προφύλαξιν, νὰ εἶναι συγχωρημένη ἡ ἀποξενωσις τῶν Συμβοληθῶν, ἄνευ νομικῆς τάξεως, ἄνευ δηλαδὴ τῆς προϋπαρχούσης ἐξετάσεως, ἄνευ πράξεων, σωζομένων καὶ τῶν ἐσιωδῶν, μόνον μετὰ τὴν παρατήρησιν τῆς ἀληθείας τῷ ἐγκλήματος, ἢ λογικῆς αἰτίας, ὑποκειμένων καὶ ἐτέρων πολλῶν περιστάσεων. Ἐπρόσβαξε λοιπὸν μίαν ἄκραν προτοχὴν, καὶ ἀπηγόρευσε ὑπὸ ποινῇ ἀφαρισμῆ παράνομα, κατὰ τῶν τολμώντων κατακρίνειν κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως τὸ σύστημα ταύτης τῆς Ἐταιρείας, ἢ τὰς διαταγὰς τῆς, ἢ νὰ μεταβάλλωσι τὸ παραμικρὸν αὐτῶν εἰς κανένα τρόπον. Ἀφήνει ὅμως εἰς τὸν ἕνα ἐλεύθερον, ὅτι ὅσα νομίζει ἄξια προδήμης, ἢ ἀφαιρέσεως, ἢ μεταβολῆς, νὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν κατά καιρῶς Ἀρχιερεῖς τῆς Ρώμης ἀμέσως, ἢ διὰ τῶν Ἀποστολικῶν Ληγάτων, καὶ Ναντζίων τῷ Γ' εἰς Ἰούλιον.

Οὐ μόνον τὰ τοιαῦτα ἀρκετὰ δὲν ἦσαν νὰ ἡσυχάσωσιν αἱ κατὰ τῆς Ἐταιρείας φωναὶ καὶ ταραχαί, ἀλλὰ μάλιστα τὸν κόσμον ἅπαντα ἐτάραξαν αἱ τῆς Ἐταιρείας ἐνοχληρόταται διχόνοια, περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς, τὴν ὅποιαν οἱ πολλοὶ ἀπέδειξαν ἀντικειμένην τῷ Ὁρθοδόξῳ πίσει καὶ εὐταξίᾳ. Προσέτι ἀναφαν αἱ οἰκεικαὶ καὶ ἐξωτερικαὶ διχόνοια, καὶ συχρότεραι ἔγιναν μάλιστα περὶ ἄκρας ἐπιθυμίας πολλῶν ὑποσατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἔλαβαν ἀρχὴν, τόσον αἱ ταραχαὶ τοῖς πᾶσιν ἀρκετὰ γνωσταί, αἵτινες ὑπερβολικὰ ἐλύπησαν τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον, ὅσον καὶ αἱ συμβολαὶ μερικῶν κατὰ τῆς Ἐταιρείας. Ὅθεν ἵνα λάβῃ ἡ αὐτὴ Ἐταιρεία νέαν κύρωσιν τῷ Τάγματός τῆς καὶ προνομίων ἀπὸ τοῦ μακαρίᾳ λήξει Παύλου Ε'. τὸν πρὸ ἡμῶν, ἠναγκάσθη παρ' αὐτῷ νὰ ζητήσῃ, ἵνα ἐσέρξῃ ὡς κύρια, καὶ νὰ κυρώσῃ διὰ τῆς ἐξουσίας τῆς, μερικὰς Διαταγὰς ἐκδοθείσας εἰς τὴν Πέμπτην Γενικὴν Συνέλευσιν τῷ 1606. ῥητῶς ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκεται, ὅτι τόσον αἱ ἐσωτερικαὶ διεγέρσεις καὶ ταραχαὶ τῶν τῆς Ἐταιρείας μελῶν, ὅσον καὶ αἱ ἐγκαλέσεις κατὰ τῆς Ἐταιρείας, τῶν ἐξωτερικῶν, ἠνάγκασε τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας συναθροισμένα νὰ διωρίσωσι ταυτά.

„ Ἐπειδὴ ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία, ἣτις παρὰ Κυρίᾳ ἠγέρθη πρὸς ἔκτασιν τῆς Πίσεως, καὶ κέρδους ψυχῶν, ὡς ἀπὸ τα λειτουργήματα τῶν ἰδίων τῶν ἐπαγγέλματος, τὰ ὅποια εἶναι ἄρματα πνευματικά, δύναται νὰ ἀπο-

„ λαύση εύτυχές τέλος, με ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οἰκοδομὴν τῶν
 „ πληθίων, εἰς τὸ ὅποιον καὶ κλίνει. Τοιαυτοτρόπως θέλει ἀπηγορεύσει
 „ ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ, καὶ θέλει πολὺ κινδυνεύει, ἂν ἐπιχειροῦν τὰ
 „ κοσμικὰ καὶ ἀνήκουτα εἰς τὰ πολιτικά καὶ διοίκησιν τῶν βασιλείων. Διό
 „ γνωστικώτατα παρὰ τῶν Προπατόρων ἡμῶν ἐδιωρίθη, νὰ μὴ ἀναγκωδωθῶ-
 „ μεν κρατεύοντες τῷ Θεῷ μὲ ἄλλως ὅπῃ ἀπέχσιν ἀπὸ τὴν ὁμολο-
 „ γίαν μας. “ Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς παρόντας καιρὸς, τὰς πολὺ κινδυνώδεις,
 „ σὺμὰ εἰς πολλὰς Ἡγεμόνας (τῶν ὁποίων τὴν ἀγάπην, καὶ ἔνοιαν, ὁ
 „ Ἄγιος μνήμης Πατὴρ Γ' γνάτιος, ἐνόμιζεν ἀξίαν νὰ τὴν διατηρήσῃ διὰ
 „ Θεῶν εὐλόβειαν.) μερικῶν ἴσως ἐγκλήματι, ἢ κενοδοξίᾳ, ἢ ἀδιακρίτῳ
 „ ζήλω, τὸ τάγμα μας δὲν ἔχει καλὴν ὑπόληψιν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀγαθὴ
 „ τῷ Χριστῷ εὐωδία, εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς καρποφορίαν, ἔκρινεν ἡ Συνέλευσις
 „ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ κάθε εἶδος κακῆ, ἀπὸ διχονοίας, ὅσον τὸ δυνατόν, μάλιστα
 „ καὶ ἀπὸ ψευδεῖς ὑποψίας προνοχομένης. Διὸ μὲ τὸ παρὸν ἡμέτερον
 „ Θεάπισμα, βαρέως καὶ αὐστηρῶς ἀπηγορεύει πᾶσι τοῖς Ἡμετέροις, ἵνα μὴ
 „ μιχθῶσιν εἰς τοιαύτας δημοσίας ὑποθέσεις, ἂν καὶ προσκαλεσμένοι ἦσαν,
 „ ἢ καὶ ἀπὸ τινος αἰτίας ἐκλύοντο, ἕτε δια καμμίαν παρακάλεισιν ἢ κατὰ-
 „ πεισιν ἐκκλίνωσαν τῷ συστήματός μας· καὶ προσέτι διαρίζεται εἰς τὰς ὀρι-
 „ στάς μας νὰ προσαρμόσωσι τὰ ἰσχυρώτερα ἱατρικὰ εἰς αὐτὸ τὸ κάθος,
 „ ὡς ἡ χρεῖα τὸ ἀπαιτεῖ. “

Με μεγάλην θλίψιν τῆς ψυχῆς μας παρετηρήσαμεν ὅτι τὰ προῆρθέντα
 τα ἱατρικὰ, ἔ πολλὰ ἕτερα ὑπερον δὲν ὠφέλιμον τὸ παραμικρὸν, καὶ ὅτι οἱ
 πρὸ ἡμῶν Οὐρβανὸς Η'. Κλήμης Θ'. Γ'. ΙΑ'. καὶ ΙΒ'. Ἀλέξανδρος Ζ'. καὶ Η'.
 Γρηγορέντιος Γ'. ΙΑ'. ΙΒ'. καὶ ΙΓ'. καὶ Βενεδεικτὸς ΙΔ'. οἵτινες ἐδοκίμασαν νὰ
 ἐπιστρέψωσι τὴν ποδητήν ἡσυχίαν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐδυνήθη ἡ ἐξουσία τῆς
 νὰ ἐκρίζωσῃ καὶ νὰ διαλύσῃ τὰς θορύβους, τὰς ἐγκαλίσεις καὶ παράπονα κατ'
 αὐτῆς τῆς Ἐταρείας, με τόσας ὠφελίμως διαταγὰς διὰ τὰς λαϊκὰς ὑποθέ-
 σεις, ἢ ἔξω τῶν Ἀποσολῶν, νὰ μὴν γυμνάζωνται χωρὶς αἰτίας αὐτῶν, ὅσον
 καὶ διὰ τὰς βαρεῖς διχονοίας καὶ ἔριδας κατὰ τῶν Προέδρων τῶν Ἐπαρχιῶν,
 τὰ Τακτικὰ Τάγματα, τὰς εὐτεβεῖς τόπες, Κοινοτήτας παντοῦ εἶδος ἐν Εὐρώ-
 πῃ, Ἀσίᾳ, καὶ Ἀμερικῇ, ἐχί' ἄνευ ζημίας τῶν ψυχῶν, καὶ θουμασμὸν τῶν
 ἀνθρώπων παρὰ τῆς Ἐταρείας αὐστηρῶς ἐγερθέντα. Προσέτι περὶ τῆς
 ἐκθέσεως καὶ πράξεων τῶν ἐθνικῶν, ὅπῃ μετεχειρίσθησαν μερικῶν ρητῶν,
 ἀφέντες τὰ παρὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὀρθῶς δεδοκιμασμένα, ἢ περὶ
 τῆς χρήσεως, καὶ ἐξηγήσεως τοιαύτων γνωμῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ἀποσολικὸς
 Θρόνος κατέκρινεν ὡς σκανδαλώδεις, ἔ ζημιώδεις εἰς τὴν καλὴν εὐταξίαν τῶν
 ἡθῶν, ἢ δι' ἕτερα τέλος πάντων μεγαλῆτερα, καὶ ἀναγκασιώτατα πρὸς ἀσ-
 φαλῆ διατήρησιν τῆς καθαρότητος τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων, ἐξ ὧν καὶ κα-
 τα τὰς καιρὸς μας, καὶ πρότερον πολλαὶ ζημίαι, καὶ δυσκολίαι, ταραχὴ δη-
 λαδῆ, θόρυβοι εἰς μερικὰ Καθολικὰ βασίλεια, διωγμοὶ τῆς Ἐκκλησίας εἰς
 μερικὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, ὅθεν μεγάλην θλίψιν ἔλαβον οἱ
 πρὸ

πρὸ ἡμῶν, μάλιστα ὁ πρὸ ἡμῶν Γ'νοκέντιος ΙΑ'. ὅσις ἀναγκασόμενος τόσον, κατήντησε νὰ ἀπηγορεύσῃ τῇ Ε'ταρείᾳ τὸ νὰ δέχωνται Προσγλύτες. Ε'τι Γ'νοκέντιος ΙΓ'. ὅσις ἠναγκάσθη νὰ ἐπαπειλήσῃ τὴν αὐτὴν Ε'ταρείαν μὲ τὴν αὐτὴν ποιήν. Καὶ τέλος πάντων ὁ Μακαρία τῇ Λίξει Βενεδικτος ΙΔ'. ὅσις ἔκρινεν εὐλογον νὰ διωρῆσῃ μίαν ἔρευναν ἔξέτασιν εἰς τας Οἰκας ἔ Κολλέγγια τὰ εὑρισκόμενα εἰς τας ἐπαρχίας τῆ ἡγαπητῆ ἡμῶν ἐν Χρισῷ υἱῷ, πικρωτάτῃ βασιλευσ Λουσιτανίας ἔ Α'λγύβρων, ἔ ὅμως ἐκ τέτων ἕδεμία ἀνάπαυσις διὰ τὸν Α'ποσολικὸν θρόνον, ἕδεμία βοήθεια διὰ τὴν Ε'ταρείαν, ἢ ἕτερόν τι ἀγαθόν διὰ τὴν Χριστιανικὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἀπὸ τὰς νεωσὶ διαταγὰς τῆ Μακαρίας τῇ μνήμῃ Κλήμεντος ΙΓ'. τῆ νῦν πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσατος, τὰς ὁποίας, ἵνα κατὰ τὸν πρὸ ἡμῶν Γρηγόριον Ι'. ἐν τῇ Οἰκουμένη Ἀγγλέων συνόδῳ εἴπω, ἀρπαξάν μὲ βίαν, καὶ ἔχι διὰ χάριν, διὰ τῶν ὁποίων ἢ τῆ Γ'ισῆ Ε'ταρεία μεγάλως ἐπανεῖται, καὶ ἀνακυρῆται πάλιν.

Υ'στερον ἀπὸ τόσας καὶ τόσας τρικυμίας καὶ ταραχὰς, ἤλπιζε πᾶς ἀγαθός, ὅτι τέλος πάντων ἤθελε λάμψῃ ἡ ποδητὴ ἡμέρα, ἣτις ἐμελλο νὰ φέρῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην ἐνταύτῳ. Διιδύοντος δὲ τὴν Καθέδραν τῆ Πέτρῃ, Κλήμεντος ΙΓ'. τῆ πρὸ ἡμῶν, ἤλθον δυσκολώτεροι, καὶ ταραχωδέστεροι καιροί· διότι αὐξάνονται καθ' ἡμέραν αἱ κατὰ τῆς αὐτῆς Ε'ταρείας φωναί, καὶ παράπονα, μάλιστα ἐγεγερθεῖσιν εἰς πολλὰ μέρη κινδυνωδεστέων ἐπαναστάσεων, ταραχῶν, διχονοσιῶν καὶ σκανδάλων, διὰ τῶν ὁποίων κατεπατήθη ὁ δεσμός τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης, καὶ σχεδὸν διαλυθεῖς, ἀναφαν περιεσώτερον τὰς καρδίας τῶν πιστῶν νὰ προσκελῶνται εἰς φατρίαι, νὰ ἐνιγκαλλίζωνται τὸ μῖσος καὶ ἔχθραν τῶν φατριῶν, καὶ εἰς τόσῃν διαχώρησιν καὶ κίνδυνον κατήντησε τὸ πρᾶγμα, ὥστε ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι τῶν ὁποίων ἢ προπατορικὴ εὐσέβεια, καὶ ἢ πρὸς τὴν Ε'ταρείαν ἐλευθεριότης, ὡς κατὰ κληρονομίαν σχεδὸν προτέρημα προγονικὸν ἐπανήμενον ἀπὸ ὅλας τὰς γλώσσας, δηλαδὴ τῆ ἐν Χρισῷ ἡγαπητῆ ἡμῶν τέκνῃ βασιλευσ Γαλλίας, Γαπανίας, Λουσιτανίας καὶ ἄμφω Σικελιῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἀπολύσῃ, καὶ νὰ ἐξωρῆσῃ ἀπὸ αὐτὰ τὰ βασίλεια τοπικῆ καὶ ἐπαρχίας, τὰς Γ'ισεῖτας, νομίζων διὰ μόνον ἔσχατον ἱατρικὸν εἰς τοιαῦτα ἄκρα κακὰ, καὶ σχεδὸν ἀναγκασιότατον νὰ ἐμποδιθῇ μήπως οἱ Χριστιανικώτατοι λαοί, εἰς τὸν κόλπον τῆς αὐτῆς μητρὸς Ἐκκλησίας παροξυνθῶσι μεταξύ των, ἐπικαλεσθῶσι καὶ καταξοσχιδῶσιν εἰς κατὰ τῆ ἕτερον.

Νομίσαντες δὲ οἱ προρρηθέντες ἡγαπητοὶ ἐν Χρισῷ ἡμέτεροι υἱοί, ὅτι τῆτο δὲν ἦτον σφερόν ἱατρικόν, καὶ ἀεμοδιον πρὸς φιλίωσιν ὅλων τῆ κόσμου, ἂν ἢ ἴδια Ε'ταρεία δὲν ἐσβύνετο, καὶ ὀλοκλήρως ἀκυρῶνετο, ἀνέφεραν εἰς τὸν ρηθέντα Κλήμεντα ΙΓ'. τὸν πρὸ ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καὶ θελήσιν, καὶ μὲ ὅσῃν ἐξουσίαν ἔ δεήσεις ἐδύοντο, ὁμοφώνως ἐζήτησαν, ἵνα διὰ τὴν ἰσχυρὰν αἰτίαν τῆς παντοτινῆς ἀσφαλείας τῶν ὑπικώωντις, γίνῃ βεβλή καὶ προμήθευσις διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆ Χρισῷ· ἐναντίον δὲ πάσης προσδοκίας, ἐσυνείβη τότε ὁ θάνατος τῆ αὐτῆ Ἀρχιερέως, καὶ ἐμποδιθῆ

ἢ ἐκτέλεσις. Τότε συγκατανεύστω ἡ θεία ἐπιείκεια, ἀνέβημεν εἰς τὸν αὐτὸν τῷ Πέτρῳ Θρόνον, καὶ εὐθὺς ἀνεφέρθησαν ἡμῖν, αἱ ρηθεΐσαι δεήσεις, αἰτήσεις, καὶ ἐπιθυμίαι, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπρόσδεσαν τὸν πόδον τες καὶ γνώμην τες πολλοὶ Ἐπίσκοποι, καὶ ἕτεροι ἄνδρες περιβόητοι διὰ τὴν ἀξιότητά τες, διδασκαλίαν καὶ θρησκείαν.

Γὺνα δὲ εἰς μίαν τοιαύτην μεγάλην καὶ κινδυνώδη ὑπόθεσιν, λάβωμεν ἀσφαλῆ συμβολήν, ἐσοχάσθημεν διὰ πολὺν καιρὸν ἢ μόνον νὰ ἐρευνησάμεν ἐπιμελῶς, νὰ ἐξετάσωμεν σωζὰ καὶ γνωστικὰ διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν ὕψερρον, καὶ νὰ ζητήσωμεν μὲ πολλὰς ἀναστεναγμὰς καὶ δάκρυα μίαν ξεχωριστὴν βοήθειαν, καὶ ἀσφάλειαν ἀπὸ τὸν Πατέρα τῷ φωτός· διὰ τὸ ὁποῖον πολλὰκις ἐπροσέειπαμεν εἰς τὰς προσευχὰς, καὶ εὐσεβείας ἔργα τῶν πιστῶν πάντων, ἐλπίζοντες τὴν παρὰ θεῶ βοήθειαν. Μεταξὺ πάντων ἠδελύσασμεν νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖον θεμέλιον ἐπακωμβῆ ἐκείνη ἢ παρὰ πολλῶν κοινολογημένη δόξα, ὅτι τὸ Τάγμα τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐταρείας τῷ Γῆσῳ, ἐκυρώθη καὶ ἐβεβαιώθη δημοσίως παρὰ τῆς Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς ἐν Τριδέντῳ, καὶ ἔδεν ἄλλο ἠύρομεν, εἰμὴ ὅτι ἐξαίρετη ἀπὸ ἐκείνων τὸν γενικὸν κανόνα ὅπῃ ἀπέβλεπεν εἰς τὰ λοιπὰ Τακτικὰ Τάγματα, ὅτι τελειώνοντος τῷ καιρῷ τῆς Δοκιμῆς, ὅσοι ἠδελαν εὐρεθῆ ἱκανοὶ νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸ Τάγμα, ἢ νὰ ἀποβαλθῶν· διὸ ἡ Ἁγία ρηθεΐσα Σύνοδος Συνελ. ΚΕ΄. κεφ. ις. περὶ Τακτικῶν, ἐδηλοποίησεν ὅτι, δὲν θέλει νὰ ἀνανεώσῃ τί, ἢ νὰ ἀπηγορεύσῃ ὅσα ἢ ρηθεΐσα θρησκεία τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐταρείας τῷ Γῆσῳ, κατὰ τὴν εὐσεβῆ σύστασίν τες, ἐδιάταξεν, ἀλλὰ δύναται νὰ κυρωθῆ ἀπὸ τὸν ἱερόν Θρόνον, καὶ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν λατρείαν τῷ Θεῷ, καὶ Ἐκκλησίαν.

Ἀφ' ἧ δὲ ἐμεταχειρίσθημεν τόσα πολλὰ καὶ ἰσχυρὰ ἀναγκαῖα μέστω, συμβοηθέμενοι ὡς ἠελπίζομεν εἰς τὴν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι παρῶσιν, καὶ ἐμπνευσίῳ, ἔτι παρακινηθέντες ἀπὸ τὸ χρέος, καὶ ἐπάγγελμά μας, ἵνα τὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην τῆς Χριστιανικῆς Ἀριστοκρατείας συμφωνήσωμεν, θερμάνομεν, ἐνισχύσωμεν, καὶ ἐκ μέστω αὐτῆς αἴρομεν ὅσα δύονται νὰ τῆς εἶναι βλαβερά, ὡς καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν, ἐπεχειρίσθημεν ὅσον ἢ δύναμις μας εἶναι συγχωρεῖ. Καὶ ἐπειδὴ προσέτι εἶδομεν ὅτι ἡ ρηθεΐσα Ἐταρεία τῷ Γῆσῳ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἐκείνους τὰς ἀφθόνης καρπες καὶ κέρδη, διὰ τὰ ὁποῖα ἐσυστήθη, καὶ ἀπὸ τῶστω πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσαντας ἐκυρώθη, καὶ μὲ πολλὰ προνόμια ἐπλατίσθη, μάλιστὰ ἐδύνετο νὰ συνέβῃ, ὅτι μετὰ βίας, ἢ κατ' ἕδῆνα τρόπον αὐτῆ, μένστω ἀγκυκτος, νὰ ἐπιστρέψῃ ἢ ἀληθινῆ ἢ παντοτινῆ τῆς Ἐκκλησίας εἰρήνη. Διὰ τῶτο παρακινηθέντες ἀπὸ αὐτὰς τὰς βαρεῖς αἰτίας, καὶ ἀπὸ ἄλλων αἰτια στενοχωρημένοι, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ τῆς γνώσεως νόμοι, καὶ ἡ καλὴ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς ἐπιχορηγῶνται, καὶ ὑψηλῶ νοῖ ἔχομεν πεφυλαγμένας, προσκολληθέντες εἰς τὰ ἴχνη τῶν πρὸ ἡμῶν, μάλιστὰ δὲ τῷ μακαρίῳ τῷ λιξῆ Γρηγορίῳ Γ. τῷ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἐν Λαγυδένῳ, ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆς Ἐταρείας νῦν

ὁ λόγος, περὶ τῆς Συζήσεως αὐτῆς, προνομίων κυρίως ἰδίων, μεταξὺ τῶν Ζητηλιάρικων Ταγμάτων συναριθμημένης, με ὄριμον συμβεβλην, καὶ βεβαβα γνώσει, καὶ διὰ τῆς πληρότητος τῆς Ἀποστολικῆς ἐξουσίας τὴν ἀνω ρηθῆσαν Ἐταρείαν, σβύνομεν, καὶ ἀφαιρῶμεν, ἀποβάλλομεν καὶ ἀκυρῶμεν πάντα καὶ ὅλα τὰ ἐπαγγελμάτα τῆς, λειτουργήματα, καὶ Διοικήσεις, Οἰκῆς, Σολεῖα, Φροντισήρια, Πτωχοτροφεία, Σιτοδοχεῖα, καὶ πάντα τόπον ἐν ὁποιαδήποτε Ἐπαρχία ἢ βασιλεῖον, ἢ Διοικήσει ὑπάρχοντα, ἢ ὁποιαδήποτε αὐτῇ ἀνήκοντα. Τὰς Διαταγὰς, ἤδη, ἔδημα, Δόγματα, Διατάξεις, ἀγκαλὰ καὶ κυρωμένα μεθ' ὅρκου, καὶ βεβαιώσεως Ἀποστολικῶν γραμμάτων, γενικῶς καὶ κατὰ μέρος, ἐν ἰσχύϊ τῶν παρόντων Γραμμάτων, ὡς αὐτολεξεῖ νὰ ἦσαν ὡδε γεγραμμένα, εἰς ὁποιαδήποτε σχῆμα, περικοπαῖς ἐρεθιστικαῖς, καὶ με ὁποιαδήποτε δεσμοῖς καὶ Θεσπίσματα συνδεδεμένα εἰσιν, ὡς ὀλοκλήρως καὶ ἀρεκτῶς ἐξηγημένα νὰ νομίζονταν Θελομεν. Διὸ δηλοποιῶμεν νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἀκυρος πᾶσα ἐξουσία καὶ ὁποιαδήποτε τῆ προεσῶτος Γενεράλι, Ἐπαρχιωτῶν, Τοποτηριτῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ρηθῆσης Ἐταιρείας Προεσῶτων, ἐν τε τῷ πνευματικῷ καὶ κοσμικῷ, καὶ τὸ δικαίωμα τὸ μεταφερόμεν ὀλοκλήρως καὶ παντελῶς εἰς τῆς Ἐπισκόπου τῶν Ἐπαρχιῶν κατὰ τὸν τρόπον, περιζῶσεις, ὑποκείμενα, καὶ με τὰς συμφωνίας ὅπῃ κατατέρω θέλει ἐξηγήσωμεν. Ἀπαγορεύοντες διὰ τῶν παρόντων, ἀπαγορεύομεν, ἵνα μὴ πλέον δεχθῆ εἰς τὴν παρῶσαν Ἐταρείαν, ἢ ρασοφορέση ἢ βάλῃ Μετανοίαν τινὰς. Ὅσοι δὲ ἔως τῆ νῦν εἶχον βάλῃ τὴν πρώτην Μετανοίαν, ἢ καὶ μείζονα, νὰ μὴν δύνανται ἢ νὰ ἰσχύωσι νὰ βάλωσι τὴν Μετανοίαν ὑπὸ ποινῇ ἀκυρώσεως Εἰσδοχῆς, Μετανοίας ἢ ἑτέρας, κατὰ τὴν θέλησίν μας. Προσέτι θέλομεν, διωρίζομεν, καὶ προσάζομεν, ὅτι ὅσοι νῦν καταγίνονται εἰς τὰ Σχολεία πρὸς ἀνατροφὴν τῶν νέων, εὐδὺς τὴν ἰδίαν σιγμὴν νὰ ἀφαιρῶσι. Καὶ παρομοίως ἀπαγορεύομεν ἵνα μὴ ὅσοι τὴν πρώτην Μετανοίαν ἔβαλαν, καὶ ἔως τῆ νῦν δὲν ἔχουσι κανένα ἰερατικὸν χαρακτήρα ἐπάνω τῆς, προβιβαδῶσιν εἰς κανένα ἀνώτερον ἐπάγγελμα, με πρόφασιν καὶ τίτλον ὅτι ἔβαλαν ἤδη τὴν Μετανοίαν τῆς εἰς τὴν Ἐταρείαν, ἢ ἀναφέροντες τὰ προνόμια αὐτῆς τῆς Ἐταρείας κατὰ τὰ Θεσπίσματα τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῳ.

Ἐπειδὴ αἱ σπυδαί μας κλίνουσιν νὰ προμηθεύσωμεν κατὰ τὸν πόδον μας εἰς ὁποιοδήποτε τρόπον, τὸ ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡσυχίαν τῶν λαῶν, ἔως ἑμοῖως καὶ διὰ ὅλα τὰ τέλη τῆς Ἐταρείας αὐτῆς, ἢ τε διὰ τῆς Μοναχῆς τῆς, τῶν ὁποίων τὰ ἐξαιρέτα ὑποκείμενα ἐν Κυρίῳ ἀγαπῶμεν, πρέπει νὰ πασχίσωμεν νὰ τῆς φέρομεν ἀνάπανσιν τινὰ καὶ βοήθειαν, ἵνα ἐλεύθεροι ἀπὸ τῆς ἐριδας, διχονοίας καὶ θλίψεως ἀπὸ τῆς οπίας ἐβασκνίδησαν, νὰ δύνανται με περισσότερον καρτὸν νὰ καθιεργῶσι τὴν Ἀμπελον τῆς Κυρίας, καὶ νὰ ἀφελῶσι περισσότερον τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἐπιτάττομεν, διατάσσομεν εἰς ὅλας ἐκείνας ὅπῃ ἔβαλαν τὴν πρώτην Μετανοίαν, καὶ δὲν ἔλαβον ἑδεμίαν ἱερωσύνην, ἐν καιρῷ ὅπῃ εἰ κατὰ

τόσον θέλει διαριθμῆ ἀνῆρτις ἐκ τῆ Κλήρε τῆ λαϊκῆ, συνετός καὶ καλῶν ἡθῶν, ὅςτις θέλει περιλάβει τὴν διοίκησιν αὐτῶν τῶν Οἰκῶν, καὶ θέλει ἐξαλειφθῆ τὸ ὄνομα Ε' ταιρείας.

Δηλοποιῶμεν προσέτι ὅτι εἰς τὴν παρῶσαν κοινὴν ἐξάλειψιν τῆς Ε' ταιρείας, περιέχονται καὶ ὅσα μέλη τῆς ῥηθείσης Ε' ταιρείας εἶναι ἐξώριστα εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, διὸ καὶ θέλομεν ὅτι οἱ ῥηθέντες ἐξόριστοι, ἀγκαλιὰ καὶ εὐρίσκονται εἰς μεγάλα ἐπαγγέλματα, καὶ εἶναι προβιβασμένοι, ἂν δὲν ἔμβην εἰς ἕτερον Τάγμα Τακτικόν, εὐθὺς νὰ ἀπεράσωσιν εἰς τὴν κρίσιν τῶν Λαϊκῶν Κληρικῶν, τῶν πρεσβυτέρων, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται ὁλοκλήρως εἰς τὰς Ε' πιτρόπας καὶ Διοικητὰς τῆς ἐπαρχίας.

Οἱ δὲ τῶν Ε' παρχιῶν Ἀρχιερεῖς ἂν εὐρωπὶ τὴν ἀπαταμένην ἀρετὴν, διδασκαλίαν καὶ καθαρότητα τῶν ἡθῶν, εἰς ἐκείνας τὰς Τακτικὰς τῆς Ε' ταιρείας τῆ Γ' ἡσῆ, ὅπῃ διέβησαν εἰς τὸ Τάγμα τῶν Λαϊκῶν Πρεσβυτέρων, ἐν ἰσχύει τῶν παρόντων, δύνανται κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τῆς νὰ δώσωσιν αὐτοῖς ἀδείαν, ἢ καὶ νὰ ὑσφῆσωσι τὴν ἐξομολόγησιν καὶ μεταλήψιν τῶν πιζῶν τῆ Χρισῆ, τὴν κήρυξιν τῆ θείης Λόγου, καὶ ἄνευ τῆς ἐγγράφου ἀδείας νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ πράξῃ ἕδεν τῶν τοιῶτων. Αὐτὴν δὲ τὴν ἀδειαν οἱ Ε'πίσκοποι, οἱ Διοικητὰι τῶν τόπων, ποτὲ νὰ μὴ τὴν δίδωσι τοῖς ξένοις ὅπῃ ζῶσιν εἰς τὰ Κολέγγια ἢ οἰκίας τῆ πρώην Ε' ταιρεία ἀνηκόσας, τοῖς ὁποίοις μάλιστα διὰ παντός ἀπηγορεύομεν τὴν ἐξομολόγησιν τῶν ξένων, ἢ νὰ διδάξωσιν, ὡς ὁ ῥηθείς πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσας Γρηγόριος Γ. εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπηγόρευτε. Διὸ περὶ αὐτῶν ἐπιφορτῆμεν τὴν συνείδησιν τῶν Ε'πισκοπῶν, τῆς ἐποικίς παρακαλῶμεν νὰ ἀκῶσι τὸν αὐσηρότατον λόγον ὅπῃ μέλει νὰ δώσωσι περὶ τῶν προβάτων, τῶν ὁποίων ἢ φροντίς ἐνεμπιστεύθη αὐτοῖς, καὶ ἐκείνης τῆς δεινοτάτης κρίσεως, τὴν ὁποίαν ἐπακτελεῖ ὁ ὑπέρτατος τῶν ζῶντων καὶ θνητῶν Κριτὴς εἰς τὰς Προσεύχας.

Θέλομεν προσέτι ὅτι ἂν τινὰς τῶν ἐπαγγελιομένων τὸ σύστημα τῆς Ε' ταιρείας, ἐκαταγίνετο εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς διδασκαλίας τῶν νέων, ἢ διδάσκαλος χρηματίσῃ εἰς κανένα Σχολεῖον, ἢ Φροντιστήριον, ἐξαιρῶντας πάντας ἀπὸ τὴν κυρίευσιν, διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν, ἐκεῖνοι μόνον νὰ ἔχωσιν ἀδειαν νὰ πληρῶνωσι τὸ ἐπάγγελμα τῆ διδασκαλίας, ὅπῃ ἔδειξαν σημεῖα καλῆς ἐλπίδος εἰς τὴν προκοπὴν τῆς, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ ἐκείνας τὰς λογοτριβὰς καὶ κεφάλαια διδασκαλίας, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ χαλαρὸν τῆς καὶ ἀπαλόν, συνήθως νὰ προξενῶσι ἢ νὰ γεννῶσι βαρυτάτας διχονοίας ἢ ἐνοχλήσεις, ἢ ἕδεν ποτε νὰ δέχωνται εἰς τοῖς διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἢ εἰς ἐκεῖνο ὅπῃ τῶρα εὐρίσκονται, νὰ μὴ μεταχειρισθῶσι τὰς κοπικῶν ὅσοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ μὲ τὴν δυναμὴν τῆς, νὰ διατηρήσωσι τὴν εἰρήνην τῶν σχολείων, καὶ τὴν κοινὴν γαλήνην.

Διὰ δὲ τὰς ἱεράς Ἀποστολάς, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν νὰ ἐνοῶνται καὶ ὅσα ἀναφέρσαμεν τῆς αὐτῆς Ἐπιτομῆς, φυλάττομεν ἐκεῖνα τὰ μέσα νὰ διαρῖσωμεν, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀπίστων, καὶ τὴν κατάκαυσιν τῶν σκανδάλων, ευκολότερα καὶ ἀσφαλέστερα.

Α' κυρωθέντων και ολοκληρώως αναρρεθέντων, ως ανωτέρω, πάντων τῶν Προνομίων ἐπισημωθέντων, και Διαταγῶν τῆς ῤηθείσης Ἐ' ταρείας, δηλοποιούμεν, τὰ Μελη της, ὅταν εὐγεν ἀπὸ τὰς Οἰκίας, και Κολέγγιά της, και ἔμβεν εἰς τὰς Λαϊκὰς Κληρικῶν, νὰ εἶναι ἱκανοὶ και ἀξιοὶ νὰ ἀπολαμβάνωσιν κατὰ τὰς ἱερὰς Κανόνας, και Ἀποσολικὰς Διαταγὰς, κάθε πρόσδοτον με φροντίδα ψυχῶν, ἢ και χωρὶς φροντίδα, ἀξιώματα, ὑποκείμενα και πᾶν εἶδος, ὅπῃ ἔτι ὑπαρχέσθης τῆς Ἐ' ταρείας, εἶχον ἀπηγορευθεῖ παρὰ τῷ Μακαρίῳ τῇ Λήξει Γρηγορίῳ Π' με τὴν βαβλαν 1584. Ἐ' τι συγχωρῶμεν αὐτοῖς, τὸ ὅποῖον ἦτον ἀπηγορευμένον πρότερον, νὰ λαμβάνωσι δηλαδὴ ἐλεημοσύνην διὰ τὰς λειτουργίας, και νὰ ἠμπορῶν νὰ χαίρωνται ὅλας τὰς χάριτας και εὐνοίας τῶν ὁποῖων οἱ Κληρικοὶ Τακτικοὶ τῆς τῆς Ἰ' σ' Ἐ' ταρείας, ἠθέλον ἔχει πάντοτε.

Ἀπαγορεύομεν ὁμοίως τοῖς πᾶσι, ὡς και τοῖς δημοσίοις Γυμνασίοις, ὅτοις ἀπὸ τὸν Προεσῶτα Γενεράλην, και ἑτέρας προεσῶτας ἐν ἰσχύει τῶν προνομίων παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ρ' ὤμης τὴν ἀδειαν, ἣν εἶχον, νὰ ἀναγνώσκωσι τὰς τῶν ἀρετικῶν βίβλους, και ἑτέρας συγγραφεῖς ἀπηγορευμένους, και καταδικασμένους ἀπὸ τὸν Ἀποσολικὸν θρόνον, νὰ μὴ φυλάττωσι τὰς νησίμας ἡμέρας, ἢ νὰ μὴ τρώωσιν ἐκείνας τὰς ἡμέρας τὰ νησίμα, νὰ ἀναγνώσκωσι πρὶν ἢ μετὰ τὸν διωρισμένον καιρὸν τὰς Κανονικὰς ὥρας, και ἕτερα ἄλλα, τῶν ὁποῖων τὴν χρῆσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἀκρίτως ἀπαγορεύομεν. Ἐπειδὴ ἡ γνώμη μας και σκοπὸς μας εἶναι, ἵνα ἀναλάβωσι τὸν τρόπον τῷ ζεῖν κατὰ μίμησιν τῶν Λαϊκῶν Πρεσβυτέρων, και νὰ διευδύνωσι τὸ ζεῖν τῆς κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον.

Ἀπαγορεύομεν προτέτι, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν παρόντων ἡμετέρων, και δηλοποιήσιν, τὸ νὰ τολμῆσθί τις νὰ ἐμποδίσθῃ τὴν ἐκτέλεσιν της με κανένα πρόσχημα, τίτλον, ἢ πρόφασιν τινὸς αἰτιτεως, ἐκκλήσεως, ἀναφορᾶς, δηλοποιήσεως, ἢ συμβαλῆς, ἢ διαγαμῶν, ὅπῃ ἠμπορῶσαν νὰ ἐγερεθῆν, ἢ με καμμίαν πρόφασιν προγνωθεῖσαν, ἢ μὴ προγνωθεῖσαν· διότι ἐκ τῶ νῦν και εἰς τὸ ἐξῆς, θέλομεν νὰ λάβῃ τέλος ἡ ἀκρίτως και ἀναρρεσι τῆς ῤηθείσης Ἐ' ταρείας, ἢ ὅλων τῶν ἐπαγγελμάτων της, κατὰ τὸν τρόπον ἢ σχῆμα ὅπῃ ανωτέρω ἐκθέσαμεν, ὑπὸ ποιῆ μείζονος ἀφωρισμῶ, ἀφρηθίας ἡμῖν και τοῖς ἀρχιερεῦσι τῆς Ρ' ὤμης κατὰ καιρὸν σωζομένης, ἐναντίον τῶν βελομένων ἐμποδο νὰ φέρωσιν, ἐναντιότητα, ἢ ἀργοτητα εἰς τὰ παρόντα μας Γράμματα.

Διατάσσομεν ἔτι, και ἐν ἰσχύει τῆς Ἀ' γίας ὑποταγῆς προσαζομεν πᾶσι, και εἰς τὸν καθ' ἕνα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τακτικῶν, Λαϊκῶν ὁποῖο δῆποτε ἀξιώματος, βαθμῆς, ποιότητος και καταστάσεως, και ἐξαιρέτως εἰς ἐκείνας ὅπῃ ἔως τῶρα συναριθμῶνται τῇ Ἐ' ταρείᾳ, και μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς, νὰ μὴ τολμῶσθι νὰ δικυθεντεύωσθι, νὰ υπερασπίζωνται, νὰ γράφωσθι, ἢ νὰ λαλῶσθι κατὰ τῆς ἀκρίσεως, ἢ δια τὰς αἰτίας της, ἢτε διὰ τὸ σχῆμα τῶν Κανόνων, Διαταγμάτων, διατάξεως ἢ ἑτερόν τι, ὅπῃ ἀνήκει εἰς τοιαύτην, ἀνεῦ ῤηθῆς ἀδείας τῷ Ἀ' κρη Ἀρχιερέως, και παρομοίως ὑπὸ ποιῆ ἀφορισμῶ,

ρισμῶ, παρ' ἡμῶν καὶ τῶν κατὰ καιρὸς ἡμετέρων διαδόχων, ἀπαγορεύομεν πᾶσι καὶ εἰς καθ' ἓνα, τὸ νὰ ὑβρίσωσιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης ἀναρέστως τινὰ, μᾶλλον τὰς Ἐταίρας μὲ ὕβρεις, καὶ λοιδορίας, ἢ μὲ ἄλλην τινὰ καταφρόνησιν, ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἐγγράφως, κρυφίως ἢ δημοσίως νὰ τὸν λυτήσωσιν ἢ νὰ τὸν ἐνοχλήσωσιν.

Παρεγείρομεν πάντας τὰς Ἡγεμόνας, ὅτι μὲ τὴν δύναμιν, καὶ ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ, διὰ τὴν διαυδέντευσιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἀγίας Ρωμικῆς Ἐκκλησίας, μάλιστα διὰ τὸ σέβας ὅπῃ φέρουσιν εἰς τὸν Ἀποστολικὸν θρόνον καὶ εὐλάβειαν, νὰ βάλωσι τὴν ἐπιμελειάν τες ἔκαστον ἵνα ταῦτα τὰ ἡμέτερα γράμματα, λάβωσι τὴν τελείαν αὐτῶν ἐκτέλεσιν, μάλιστα νὰ συζητήσωσι παρόμοια θεασίσματα, μὲ τὰ εἰς ταῦτα περιεχόμενα· καὶ νὰ δημοσιεύσωσι, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀποφύγωσιν, ὅταν παραδοθῇ ἡ παρῆσα ἡμῶν θέλησις εἰς ἐκτέλεσιν νὰ μὴ ἐγερωθῶσι μεταξὺ τῶν πιστῶν ὕβριται, ἐριδες καὶ διχόνοια.

Παρεγείρομεν πάντας τὰς Χριστιανὰς διὰ τὰ σπλάγχνα τῆ Κυρία ἡμῶν Γησοῦ Χριστοῦ, τὰς ἐξορκίζομεν ἵνα ἐνθυμῶνται πῶς πάντες ἔχουσι τὸν αὐτὸν διδάσκαλον, τὸν ἐν τῷ Οὐρανῷ, τὸν αὐτὸν πάντες ἀνακαμνίστην, παρ' ἧ ἡγοραζομένη πολυτιμία, ὅτι, πάντες ἐγεννήθημεν τῷ αὐτῷ Λατρῷ ὕδατος λόγῳ ζωῆς, καὶ ἐγενναμεν υἱοὶ τῆ Θεοῦ, συγκληρονόμοι Χριστοῦ, ἀνετραφίμεν μὲ τὸ αὐτὸ βροῦμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τροφὴν τῆ Θεοῦ Λόγου· πάντες τέλος πάντων ἐν σῶμα ἴσμεν ἐν Χριστῷ, εἰς τὸ ἑνὸς καὶ ἕτερος τῆ ἑτέρου μέλος. Διὸ ἀναγκαιοτάτον ὑπάρχει ὅτι πάντες κοινῶ δεσμῶ ἀγάπης ἐνωθέντες, εἰρήνην ἔχομεν μὲ πάντας τὰς ἀνθρώπους, ἕθεν χρεωσέσθαι ἕθεν, εἰμὴ ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Ὁ γὰρ τὸν πλησίον ἀγαπῶν, ἐπλήρωσε τὸν νόμον, καταδιώκοντες μὲ ἄκρον μίσην τὴν βλάβην, τὴν ταραχὴν, τὰς ὕβρεις, τὰς ἐνέδρας, καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἐκνενομημένα, καὶ ἐφευρημένα, καὶ ἐγειρόμενα παρὰ τῆ ἀρχαίᾳ Ἐχθρῇ τῆ ἀνθρωπίνῃ γένει, ἵνα συγχίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Θεοῦ, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν αἰώνιον εὐδαιμονίαν τῶν πιστῶν, μὲ τίτλον καὶ πρόφασιν ἀπατηλῶν σχολείων, σρεβλῶν γνωμῶν, ἢ καὶ χριστιανικῆς τελειότητος τίτλῳ καὶ προφάσει. Τέλος πάντων, πάντες μὲ ὄλην τὰς τὴν δύναμιν νὰ πεισθίσωσι νὰ ἀπολαύσωσιν ἀληθινὴν καὶ εἰλικρινὴν σοφίαν, περὶ ἧς γέγραπται παρὰ τῆ Ἀγίας Γακῶβε Κανον. Ἐπισ. Β΄. Κφ. Γ΄. 13. Τῆς „ σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ἡμῖν. Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τὰ „ ἔργα αὐτῆ ἐν πραότητι σοφίας· εἶδὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ εἰδέσθαι „ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε, καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας, „ ἐκ ἑστὶν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, σα- „ μονιαῖος, ὅπε γὰρ ζῆλος καὶ εἰδέσθαι, ἐκεί ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦ- „ λον πράγμα· ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον μὲν ἀγία ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνι- „ κή, ἐπεικὴς, εὐπειθὴς, μετῆ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, καὶ „ ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σφείρεται τοῖς ποιήσιν τὴν „ εἰρήνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων ἐν Βενετίᾳ.

§. 1.

Μετὰ τὴν ἔλθειν ἐκείνῃ καταστροφῇ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν βαρβάρων κυριευθείσης, πολλοὶ Χριστιανοὶ Ἑλληνες διέβησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς διαφόρας Ἐπαρχίας τῆς Εὐρώπης, μάλιστα εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἐξόχως εἰς Βενετίαν, καὶ ἄλλας τόπους τῆς Ἀριστοκρατείας. Τῆς ἐδέχθη φιλοφρόνως ἡ περιώνυμος Γερουσία, δίδουσα αὐτοῖς καὶ τόπον ἀρμόδιον ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς αὐτῶν θρησκείας, εἰς τὴν τῶν Λατίνων Ἐκκλησίαν, τὴν τῷ Ἁγίῳ Βλάσιῳ ἐπονομαζομένην, τῷ 1450. Γ' εν. 14.

§. 2. Μὲ τὸν καιρὸν ἐφάνη ἀνάμωμος ὁ τόπος, διότι ἔμόνον ἤυξισαν οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ συγχίσεις, καὶ σκάνδαλα ἐγίνοντο, καὶ πολλαίς ὑπερῆντο τῆς Θείας Γερουσίας, μάλιστα ἐν ταῖς Κυριακαῖς, μὲ τὸ νὰ συνηθίζωσιν οἱ Λατίνοι ἀδιακόπως νὰ ἱεραργῶσιν ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τῆς μεσημβρίας. Ὅθεν ἐζήτησαν μίαν μικρὴν Ἐκκλησίαν, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Οὐρσουλῆς, πλησίον τῶ κατ' τῶν Ἁγίων Ἰωάννου Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἔλαβον τὸ ποθέμενον· μάλιστα καὶ Σήξτος Δ΄. Πάπας, ἐπέτρεψε τοῖς Δομενικάνοις, τῶν ὁποίων ἦν ὁ ναός, νὰ τὸν δώσωσι τοῖς Γραικοῖς, δυσκολία ὅμως τῆς ἀλλαγῆς, δὲν τὸ ἐσυγχώρησεν, ὅθεν ἔμειναν εἰς τὸν Ἁγίον Βλάσιον, ὅπερ καὶ ἀδελφάτον ἐσύζησαν ἐπ' ὀνόματι τῷ Ἁγίῳ Νικολάῳ.

§. 3. Μὴ δυναθέντες δὲ νὰ ὑποφέρωσι τὴν τῶν Λατίνων ἀδικίαν, καὶ τυραννίαν, διότι ἔμόνον τὰς νεκρὰς τῶν Γραικῶν δὲν ἔδαπταν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐκείνους ὅπερ ἔδαπταν εἰς τὴν αὐτὴν, τὰς ἐξέδαπταν μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας καὶ τὰς ἐρρίπταν εἰς τὴν Θάλασσαν. Τέτο φαίνεται εἰς τὴν δευτικὴν ἀναφορὰν αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὴν Γαλινοτάτην Ἀριστοκρατείαν, παραπονεμένων, πῶς μεγαλητέραν ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν χαίρονται οἱ Ἰσραῖλοι καὶ Ὀσμανοὶ, παρὲς αὐτοί. Ἐπαρεκάλεσαν ἐνταυτῷ νὰ δοθῇ αὐτοῖς ἄδεια παρὰ τῷ ἄρχῳ Ἀρχιερέως νὰ κτίσωσι μίαν Ἐκκλησίαν ἐκ θεμελίων. Οἱ Ὁρθόδοξοι οἵτινες ἀγνοῶσαν ποῖα ἐπακολυθήματα ἔπρεπε νὰ ἔχη τοιοῦτον ζήτημα, δὲν ἐδίσαξαν παντελῶς, καὶ ἐζήτησαν παρὰ τῷ τότε Ἀρχιερέως Ρώμης τὴν ἄδειαν μὲ βέβαν 1514. Γ' εν. 3. ἐν ἡ λέγει.

,, Τοῖς

„ Τοῖς ἠγαπητοῖς υἱοῖς, τοῖς Εὐγενέσι, τοῖς ἐμπόροις καὶ ἑτέροις
 „ Γραικοῖς τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν Εὐνετῶν διατρίβουσι, τοῖς νῦν καὶ μετ'
 „ ἔπειτα, σωτηρίαν καὶ Ἀποστολικὴν εὐλογίαν.

„ Ἐκ μέρους ὑμῶν πρώην ἐπέσει Ἡμῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν ὑμετέ-
 „ ρων ἕνεκα τῆς τυραννίας καὶ καταδρομῆς τῶν τυράννων, οἵτινες κρατῶσι
 „ τὸ περισσότερον μέρος αὐτῆς, ἔφυγον ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆς, καὶ κατοί-
 „ κησιν ἔχι ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βενετίας, ὅτι ἐν αὐτῇ
 „ τῇ πόλει, ἑδεμίαν Ἐκκλησίαν ἔχετε τῷ γένει σας, ἐμὴ μίαν Ἀγίαν
 „ Καπέλλαν λεγομένην, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Ἁγίῳ Βλασίῳ ἐν Βενετία,
 „ ἐν ἣ συνήθιζετε πρὸ μερικῆ καιρῶ να ἑορτάζετε, καὶ να ἀκήτε τας
 „ ἀκολουθίας. Ὁ τόπος τῆς Καπέλλας δὲν εἶναι ἰκανὸς διὰ τὸς ἀνδρώ-
 „ πης, καὶ διατὶ ἡ ρηθεῖτα Ἐκκλησία τῷ Ἁγίῳ Βλασίῳ, εἶναι ἰδίᾳ τῶν
 „ Λατίνων, δὲν δύνασθε ἐμὴ ἔξω τῷ καιρῷ καὶ ἀναρμοσα να ἀκῆτε
 „ τας λειτουργίας, καὶ τας λοιπὰς θείας ἀκολουθίας διὰ τῆτο . . . . .
 „ μίαν Ἐκκλησίαν, ἡ Καπέλλαν εἰς τὴν ρηθεῖταν πόλιν, εἰς ἐπίκλησιν
 „ τῷ Ἁγίῳ μεγαλομάρτυρος Γεωργίῳ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχετε μεγαλὴν
 „ εὐλάβειαν, εἰς τινὰ τόπον, καὶ ἑξαιρέτως διωρισμένον ὑμῖν παρὰ τῆς
 „ Διοικήσεως ἀρετὸν εἰς τῆτο, ἐκ θεμελίων να τὴν κτίσητε καὶ να τὴν σο-
 „ λιστε με βίβλους, ποτήρια, σαυρῆς, ἄμφια, σολίδια καὶ ἕτερα ἀ-
 „ ναγκαῖα εἰς τὴν Θεῖαν λατρείαν, σολίδια καὶ εὐπρεπίσματα με ἑξοδά σας.
 „ Περὶ τῷ ὁποῖο ἐφροντίσετε να ζητήσητε ταπεινῶς ἀπὸ Ἡμῶς τὴν ἀναγ-
 „ καίαν ἄδειαν. Ἡμεῖς σέρξαντες εἰς τοιαύτας δεήσεις, ἄδειαν καὶ ἐλευ-
 „ θερίαν δίδμεν ὑμῖν, αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ Καπέλλαν, με πύργον,
 „ με καμπάνας, Κοιμητήριον καὶ ἕτερα ἀναγκαῖα, ὑπ' αὐτῇ τῇ ἐπίκλησει
 „ τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ Μάρτυρος, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῆς Βενετίας, εἰς ἕνα
 „ τόπον, διωρισμένον (ὡς λέγετε,) ἀρμόδιον να καμετε, να κτίσητε· καὶ
 „ ἕνα Πρεσβύτερον Γραικόν, τὸν ὁποῖον να μεταβάnete κατὰ τὴν ἀρεσ-
 „ κειάν σας, ὅσις καδ' ἡμέραν, ἡ τας παρ' ὑμῶν διωριθεῖσας ἡμέρας να
 „ λειτουργῇ καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν ἐν τῇ ρηθεῖσῃ πόλει, καὶ τοῖς
 „ πολίταις τῷ ρηθέντος γένει, πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ μυστήρια κατὰ
 „ τὸ ρητόν σας να ἱεουργῇ. Τὴν ρηθεῖσαν δὲ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν κατὰ
 „ καιρὸν λειτουργόν αὐτῆς, Πρεσβύτερον, με ἔλα τὰ ὑπάρχοντα πολιτικὰ
 „ καὶ πνευματικὰ, τὰ ἀφαιρέμεν ἀπὸ καθε δικαίωμα τῷ τῆς Ἐπαρχίας,
 „ υπεροχὴν καὶ παντοτινὴν ἐξουσίαν, καὶ σᾶς ὑποτάσσομεν ὑμῖν καὶ τῷ
 „ Ἁγίῳ Ἀποστολικῷ Θρόνῳ, με ἕνα δόσιμον ἐτήσιον, πέντε λίτρων λευκ-
 „ κηρῶ εἰς σημεῖον ἀληθῆς κυριότητος, χωρὶς να ἰσχύη ἑδεμίᾳ ἀδίστασι-
 „ τῶν διαταγῶν καὶ ἐντολῶν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ προνομίων κατὰ τῶν
 „ ἑξηρημένων.

„ Δοθεῖν ἐν Ρώμῃ παρὰ τῷ Ἁγίῳ Πέτρῳ ἐπὶ τῷ δακτυλιδίῳ τῷ
 „ Ἀλιέως 3. Γ'βν. 1714. Γ'δε τὸν Μαρμορά ἱσορία Κερκύρας βιβλ. Δ. σελ.

45. Ουγγελιον Τ. Ε. τῆς Γεράς Γαλιίας σελ. 1311. Φλαμίνιον Κορ-
ναρον Τ. ΙΔ΄. σελ. 323.

§. 4. Ἀφ' ἧ ἔλαβαν τοιαύτην βίβλαν, ἄρχισαν τὸν ναὸν, συμβηδύ-
θήμενοι ἀπὸ τὰς πλησιοπαρόχους προσφοράς πολλῶν Χριστιανῶν, μάλιστα
τῷ τότε Ἡγεμόνος Βλαχίας, καὶ ἐν διαστήματι τριάκοντα ἐτῶν, ἔλαβε
τέλος ὁ ναὸς διὰ τῆς ἐπιμελείας τῷ περιφήμῳ Ἀρχιτέκτονος Σανσοβίνα,
ὅστις ἀγαπῶν τὰς Ἐκκλησίας, πολὺ ἐκοπίασε καὶ κατεσκευάσεν ἕνα περι-
καλῆ ναὸν κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκλεξαν εἰς
τόσον οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἐφημέριον τῷ 1527. Γεώργιον Αὐγουρηγὸν ἐκ νήσου Κε-
φαλληνίας· μὴ ἀρκῆτος δὲ τῷ ἐνός, ἔκλεξαν καὶ ἕτερον. Τότε ἐνόησαν οἱ
Ὁρθόδοξοι, ὅτι ἡ Βίβλα τῷ Λέοντος ἦτον μία παγίδα, ὅτῃ τῆς ἐζητεῖν ἵνα
τῆς ἐλκύσῃ εἰς τὸν Καθολικισμόν. Ὅθεν ἄρχισαν νὰ παραπονῶνται, νὰ
κηρύττωσι παρρησία καὶ νὰ γράφωσι κατὰ Λατίνων, κηρύττοντες ἑαυτὰς
Ὁρθόδοξους, καὶ τέκνα γνήσια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

§. 5. Τῷ μαθῶν ὁ διάδοχος τῷ Πάπα Κλήμης Ζ΄. τῷ 1528. ἀνε-
κάλεσε τὴν Βίβλαν τῷ πρὸ αὐτῷ Λέοντος, μὴ συγχωρῶν τὴν ἐξακολού-
θησιν τῆς κατασκευῆς τῷ ναῷ. Οἱ Χριστιανοὶ, μ' ὅλον τῷτο ἠκολούθησαν
τὴν κατασκευὴν, εἰς ἃδὲν ψιφῶντες τὰς ἀπειλὰς τῷ Κλήμεντος, καὶ ἰδὴ ἡ
πρώτη αἰτία σκανδαλῆ. Ἡ Ἀριστοκρατεία ἐνέτειλε τῷ Μονεμβασιῶς Ἀρ-
σενίῳ, τότε διάγοντι εἰς Βενετίαν, ἵνα ἐκλέξῃ δύο ἱερεῖς ἐκ τῶν Γραικῶν,
Καθολικῆς καὶ ἕχι Σχισματικῆς. Τῷ 1534. διὰ τῷτο ἡ Ἀριστοκρατεία ἠδέ-
λησε, λέγει Φλαμίνιος Κορνάρος, νὰ ἐκλεχθῶσιν αὐτοὶ οἱ δύο πρεσβύ-
τεροι ἀπὸ ἕνα Καθολικὸν ἱερέα (ἐνοεῖ τὸν Μονεμβασιῶς Ἀρσένιον) ἐπειδὴ
πρότερον εἶχε διεκχυθεῖ φήμη, πῶς μερικοὶ τῶν Γραικῶν ἐν Βενετίᾳ διά-
γοντες, δὲν ἐφρόνεν ὀρθῶς περὶ τῷ Καθολικῷ δόγματι τῶν Λατίνων· διὰ
νὰ διατηρηθῆ, ἐξακολοθεῖ ὁ αὐτὸς Κορνάρος, καθαρωτέρῃ καὶ σερωτέρῃ
ἡ Καθολικὴ ἀλήθεια τῷ Λατινικῷ δόγματι ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν
Γραικῶν. Ἐθέσπισεν ἡ Βασιλεία τῶν Δέκα τῷ 1542. ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ
λαμβάνῃ τινὰς ἱερεῖς τὴν ἐπισκοπίαν τῆς ἐφημερίας, ἀν' ἄλλῳ δὲν ἐξετά-
ζετο ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τῆς Βενετίας ἢ εἰλικρινότης τῆς πίστεώς τε, καὶ
εὐρεθῆ σύμφωνος τοῖς Καθολικοῖς δόγμασι. Τότε Παῦλος Γ΄. κυρώνει
καὶ ἀνανεώνει τὴν παρὰ τῷ Κλήμεντος Ζ΄. ἀκυρωθεῖσαν Βίβλαν Λέοντος Γ΄.

§. 6. Εὐρεθέντος δὲ ἐν Βενετίᾳ Γαβριὴλ Σευήρων, ἐσυγκατένευεν
ἡ Ἀριστοκρατεία νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν ἐπισκοπίαν τῶν Ὁρθοδόξων, διωριστὰ
αὐτῷ, καὶ σιτηρέσιον, καὶ ἐπειδὴ ἦτον Μητροπολίτης Φιλαδελφείας, ἔμει-
νεν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρχιερατῶν διὰ 37. χρόνους, ἔχον τὸν τίτλον Φι-
λαδελφείας, ἵδε περὶ αὐτῶν τὸν Μελέτ. Γεωρ. Ἐκκλησι. Τ. Γ΄. τὸν
Κρόσιον ἐν τῇ Τηρογορακίᾳ, Ρίχαρδον, Σίμωνα, Ἀθάτιον, τὸν Παπ-
παδόπυλον, τὸν Λέκβιεν, τὸν Φαβρίκιον καὶ ἕτερος πολλῶν.

§. 7. Μετὰ τὸν Σευήρων ἔγινε Θεοφάνης Ξενάχιος, ἢ Ξενάκιος, ὁ
οὗς τελευτήσας τῷ 1562. διεδέχθη παρὰ Νικοδήμου Μεταξᾶ Ἀρχιεπισκόπου
Ζα-

Ζακύνθου και Κεφαλληνίας, ὅςτις ποδῶν νὰ λαβῆ και τὸν τίτλον Φιλαδελφείας, και ἀποτυχῶν, ἐπέσχεψε μετὰ τρεῖς χρόνους εἰς τὴν ἐπαρχίαν τε. Τῷ 1637. γίνεται ὁ Κυθῆρας Ἀθανάσιος Βαλεριανός, ὅςτις ἀρχιεράτευσεν διὰ εἰκοσι χρόνους με τίτλον Φιλαδελφείας. Τῷ δὲ 1657. ἔγινε Μελέτιος Κορτάκης ὁ Κρης, και αὐτὸς διὰ 20. χρόνους ἀρχιεράτευσεν και ἐτελεύτησεν 1677. Εὕρισκομένε δὲ τότε ἐν Βενετίᾳ, Μεθόδιε πρῶνι Κωνσταντινουπόλεως, ἐψηφίσθη ἀπὸ τὰς Χριστιανῶν, και μετ' αὐτὸν ἐψηφίσθη ὁ Ἐφημέριος Γεράσιμος Βλάχος. Τῷ δὲ 1680. ἔγινεν ὁ Τυπάλδος, αἰτία δευτέρου σκανδάλου, ἢ κάλλιον ἀρχὴ σχίσματος.

§. 8. Οὗτοι οἱ Ἀρχιερεῖς ἐκλέγοντο ἀπὸ τὸ ἀδελφάτον, ἐκυρῆντο ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατείαν, ἐλαμβάναν τὰς ἐκδόσεις ἀπὸ τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην, και τὴν χειροτονίαν ὑπὸ Ὁρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἀρχιερέων. Οἵτινες ὑποκείμενοι εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ τῆ Ἀριστοκρατεῖα, εἰς δὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ τῆ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐδιοικῆσαν τὰς ἐν Βενετίᾳ Ὁρθόδοξους κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, με πᾶσαν ἐλευθερίαν, τόσον ὡς ἐγράφον και ἐκήρυττον τὰ ἡμέτερα δόγματα κατὰ τῶν καινοτομιῶν τῶν Λατίνων· και εἰς τὶτο ἔμόνον ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατείαν δὲν ἐμποδίζοντο, ἀλλ' ὑπερασπίζοντο, και ἐδοξάζοντο, ὡς ὁ σοφὸς Γαβριὴλ Σευήρων και ἕτεροι. Οἱ τῆς Ρώμης Ἀρχιερεῖς, ὡς σχισματικῶν κρίνοντες και τὰς Ἀρχιερεῖς και τὰς Ὁρθόδοξους Χριστιανῶν, δὲν ἐφαντάζοντο νὰ λάβωσιν τινὰ ἐξουσίαν εἰς αὐτὰς, ἀλλ' εὐχαριστῆμενοι εἰς τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν πέντε λιβρῶν κυρίως, ὡς σημεῖον μικρῆς ὑποκλίσεως, ἐσιώπων, δυσαρεστῆμενοι βλέποντες Μητροπολίτην σχισματικόν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, εἰς μίαν Καθολικω-ρωμαϊκὴν Μητρόπολιν.

§. 9. Ὁ ἔσχατος τῶν Ἀρχιερευσάντων Ἀγγελος Τυπάλδος δυσαρεστῆμενος εἰς τὸ νὰ μὴν ἔχη ἐξουσίαν πολιτικὴν ἐπάνω εἰς τὰς Ἐφημερέας τῆς Ἐκκλησίας, ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν κάθε μηχανὴν ἵνα δυνηθῆ αὐτὸς νὰ ἐκλέγῃ τὰς Ἐφημερέας, και νὰ τὰς μεταβάλλῃ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν τε. Ὁ δὲν φιλιώδεις με τὸν τότε Νέυτζιον τῆ Παπᾶ ἐν Βενετίᾳ, ἐσυμβελῶοντο διὰ τὰ μέσα πῶς νὰ ἐπιτύχωσι, ἔξ ἡθέλε τὸ κατορθώσωσιν ἂν τὸ γένος δὲν ἐδιουθέντευεν ἀνδρείως τὰ προνομίᾳ τε. Ἀποτυχῶν δὲ ὁ Τυπάλδος τῆ ποδωμένα, ἄμνησεν ἐνδίκησιν κατὰ τῶν ἐκείσων Χριστιανῶν, και σοφίζεται σοφισμα σαταυικόν, νὰ ὑποτάξῃ δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησίαν τῆ τῆ Παπᾶ ἐξουσία. Ἦρρεσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν τότε Πάπαν, ὅςτις διὰ μέσων τῆ Νέυτζιου τε ὑπεσχέθη τῷ Τυπάλδῳ τὸ Καρδιναλικὸν Σκιάδιον, ἂν κατορθώσῃ ὅτι ἢ τῆ Ἁγίης Γεωργίης Ἐκκλησία νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν διοίκησίν τε, και ἔχῃ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

§. 10. Τῷ 1708. ὁ Τυπάλδος τόσον ἐτεχνεύθη, ὡς δόγμα ἐξῆλθεν ἵνα οἱ Ἐφημέριοι τῆ Ἁγίης Γεωργίης νὰ ἀνακρίνωνται ὑπὸ τῆ Πατριάρχου τῆς Βενετίας, ἢ παρὰ τῆ Νέυτζιου τε Παπᾶ, ἂν εἶναι Καθολικοὶ, δηλαδὴ ἂν εἶναι μέλος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, δεμελιόμενοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τὴν

τὴν παρὰ τῷ Μονεμβασιᾶς Ἀρσενίῳ, γενομένην διὰ τῷ θρασυφροσύνης τῷ 1534. κατὰ τὸ ὅποιον οἱ Ἐφημέριοι ἔπρεπε νὰ εἶναι Καθολικοὶ, καὶ ἔχι σχισματικοὶ, καὶ εἰς τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν πέντε λίτρων κηρῶν. Ἐσυγχύθη τὸ γένος εἰς ἓνα τοῦτον νεωτερισμὸν, ἐπρόσφραξεν, ἐπαρκαλέσεν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὅθεν καὶ ἀκυσίως τὸ γένος ἠναγκάσθη νὰ ὑποφέρει τοιαύτην ἀδικὸν βίαν. Ὁ Τυπάλλος ἔως τὸσον ἐγκαρδιώθει ἀπὸ τοιαύτην καλὴν ἀρχήν, ἐπροχώρει μὲ τὰς σατανικὰς τῆ ἐπινοίας διὰ νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν αὐτὸν ζυγὸν καὶ τὸν Ἀρχιερέα, καὶ τὸς Χριστιανὸς, ὁ θάνατος ὅμως τὸν ἐμπόδιζε νὰ τελειώσῃ τὸν σκοπὸν τῆ, καὶ ἔχασε τὸ Καρδινάλιον σκιαδίον, βραβεῖον τῆς ἀποστασίας τῆ.

§. 11. Μετὰ τὸν θάνατον τῷ ἀλιτηρῆ, συμβέλιον λαβόντες οἱ Ὁρθόδοξοι ἵνα ἐκλέξωσι νέον Ἀρχιερέα, ἀπεφάσισαν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ψηφίσωσι Ἀρχιερέα, φοβόμενοι μήπως καὶ αὐτοὶ γίνῃ ὑποχείριος τοιαύτης βίας καὶ ζυγῶ. Ἐπειδὴ τῷ 1720. καὶ 1722. δύο Διατάγματα ἐξῆλθον ἐκ τῆς Βουλῆς τῶν Δέκα, τὰ ὅποια ἐβεβαίωσαν τὸ Διατάγμα τῷ 1708. Γερεῖς μόνον ἀνακηρυσσάμενοι ὑπὸ τῷ Πατριάρχῳ ἐν Βενετίᾳ ἢ ὑπὸ τῷ Νάντζις ἔως τῷ 1751. ἠναγκάσθησαν νὰ ἔχωσι. Τότε ἔλαβον ἄδειαν νὰ ἐκλέξωσιν ἐπίτροπον Ἐκκλησιαστικόν, ἢ ὡς τὸν ὀνόμαζαν Βικάριον, εὐχαριστήμενοι νὰ εἶναι Λατῖνος ὁ ἐπίτροπος πάρεξ ἀποστάτης. Ὅθεν πρῶτος Βικάριος ἔγινεν ὁ Ἀββᾶς Πέτρος Ἀντώνιος Μνάτζος, ἀνὴρ συνετὸς καὶ πεπαιδευμένος, ὅστις ἂν καὶ Λατῖνος ἦν, ἰδιοικῆσεν ὅμως τὸς Χριστιανὸς θρασυφροσύνης, ὑπερασπιζόμενος αὐτὸς κατὰ τῶν μωρῶν ζητημάτων τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς, ἔως τῷ 1758. Ὅτε ἀποθανόντος αὐτῷ, ἔγινε Βικάριος Σπυρίδων Μίλλιας, ἀνὴρ Ὁρθόδοξος καὶ σοφός.

§. 12. Χιρυνεσα δὲ ἡ Ἐκκλησία διὰ τὸς χρόνος, ἔπρεπε βέβαια νὰ συνέβῃ εἰς Δαλματίαν ἐκεῖνο ὅπῃ ἐσυνέβῃ, περὶ τῷ ὅποιον ὅρα κατὰ πλάτος Κεφ. αἱ ταραχαὶ καὶ διωγμοὶ ἐν Δαλματίᾳ, ἠνάγκασαν τὴν Ἀριστοκρατείαν νὰ δώσῃ ἄδειαν τοῖς Ὁρθόδοξοῖς Ἀδελφοῖς τοῖς ἐν Βενετίᾳ, νὰ ἐκλέξωσι Ὁρθόδοξον Ἀρχιερέα, ἵνα πέμψωσιν αὐτὸν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ἐπαρχίας. Ἐχάρησαν οἱ Ὁρθόδοξοι εἰς τοιαύτην ἄδειαν, ἀλλ' ἐλυπήθησαν σφόδρα ὅταν ἤκησαν πῶς τοῦτος Ἀρχιερεὺς μέλει νὰ δείξῃ τὴν Καθολικότητά τῆ, καὶ ἔχι ὡς τέκνον τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὡς μέλος τῆς ἐν Ῥώμῃ μερικῆς Ἐκκλησίας. Μ' ὅλον τῆτο παρακινήθέντες οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπὸ τῆς Συγκλητικῆς, καὶ ἀπὸ τῆς Χρησῆς ἐλπιδῆς ὅτι δελεῖ γίνῃ ἀρμόδιος διόρθωσις περὶ τῆτος, συνήχθησαν καὶ ἐψήφισαν τὸν Γερομόναχον Γεώργιον Φατζέα τότε ἐφημέριον. Ἐδηλοποίησαν εὐθύς τὴν ἐκλογὴν τῷ τότε Πατριάρχῳ Γεωργίου, ζητῶντες τὴν κατὰ κανόνας πατριαρχικὴν ἔκδοσιν τῆς χειροτονίας διὰ τὸν Φιλαδελφείας ὑποψήφιον. Ὁ Πατριάρχης συνοδικῶς ἔπεμψε μίαν Ὁμολογίαν πίστεως πρὸς τὸν Φατζέα, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς, ἔπειδὴ μερικοὶ μισόκαλοι ἐψυδίζαν πῶς ὁ Ἀρχιερεὺς εἶναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ

δώση μίαν Ομολογίαν κατά τας Καθολικὰς, καὶ τῶτο ἐφάνετο ὡς ἐκδικησις πρὸς ὑπεράσπισιν τῆ ἐραμίλλης τῆ Φατζέας. Ὡς τόσον ὁ Φατζέας πρὶν λάβῃ τὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν μετὰ τῆς Ομολογίας, ἐκίνησε διὰ προσαγωγῆς τῶν Πρωχόντων διὰ Κερκύραν, ἵνα χαροτονηθῆ καὶ νὰ προλάβῃ τὰ κακὰ εἰς τὴν Δαλματίαν.

§. 13. Κλήμης ΙΓ΄. μαδῶν διὰ τῆ ἰδίῃ Ναυτζίῃ τὴν ἄδειαν ὅτῃ ἔλαβον οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ ψηφίσωσιν Ἀρχιερεῶς Ὀρθόδοξον, ἐταράχθη, καὶ βέβηλαν πέμπει εἰς τὴν Σύγκλητον τῷ 1762. δι' ἧς ἐλέγχει αὐτὴν ὡς ὀλιγοσεβῆ πρὸς τὸν Γερὸν Θρόνον, διὰ τὴν ἄδειαν ὅτῃ ἔδωκαν τοῖς ἐν Βενετίᾳ Γραικοῖς νὰ ψηφίσωσιν Ἀρχιεπίσκοπον Σχισματικόν, λέγων ὅτι δὲν πρέπει νὰ συμβοηθῶνται τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ποιηρευομένων κατὰ τῆς Ἀποστολικῆς Αὐθεντείας, καὶ ἀναφέρει Λέοντα Γ. Ρώμης Πάπαν, τὸν ὁποῖον, λέγει νὰ ἐπαρεκάλεσαν οἱ Ἐνωτοί, ἢ οἱ Γραικοὶ νὰ ὑποτάξωσι τὴν τῆ Ἁγίας Γεωργίῃ Ἐκκλησίαν εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν Θρόνον. Παραπονεῖται ὅτι οἱ Σχισματικοὶ ὑπερισχύουσι, πῶς οἱ Καθολικοὶ ἀνασθενάζουσι, πῶς εἰσῆλθεν ὁ Λύκος εἰς τὴν ποίμνην τῶν προβάτων, πῶς ἠγέρθη βέβηλος Τράπεζα καὶ Καθέδρα τῆς ἀρέσεως καὶ τῆς λύμης, πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ κατασκοπος εἰς τὸν οἶκον τῆ Ἰσραὴλ, καὶ ἄλλα τινὰ ἔλεγεν εἰς αὐτὴν τὴν Βέβηλαν, διεκδικῶν τὰ δίκαια τῆς Αὐθεντείας τα ἐπ' αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ὡς ὑποκειμένην, ἀμμόσως αὐτῷ.

§. 14. Ἀς ἐρευνησωμεν ἀπαθῶς καὶ ἀδιαφόρως τὰ ζητούμενα καὶ διακοιολογήματα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ἰδῶμεν ἂν αὐτὴ ἢ Ἐκκλησία τῆ Ἁγίας Γεωργίῃ, ἂν οἱ ποιμένες αὐτῆς καὶ οἱ Χριστιανοί, εἶναι σχισματικοὶ κατὰ τὴν μεγάλην τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

§. 15. Ἡ Αὐλή τῆς Ρώμης λέγει ὅτι ἢ τῆ Ἁγίας Γεωργίῃ Ἐκκλησία τῶν Γραικῶν ἐν Βενετίᾳ, εἶναι ὑποτελής εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον.

Α΄. Διατὶ ἐκτίσθη δι' ἀδείας τῆ Ἁγίας Ἀρχιερέως Β΄. Διατὶ πρέπει νὰ πληρῶνῃ ἐτήσιον δόσιμον πέντε λιτρῶν κηρίῃ. Γ΄. Ὅτι ἢ Ἀριστοκρατεία διὰ θεασισμάτων καὶ Διαταγῶν θέλει τῆς Ἐφημερίδος ὡς Καθολικῆς καὶ ἔχῃ ὡς Σχισματικῆς. Δ΄. Ὅτι ὑπετάχθησαν δημοσίως ἐπὶ τῆ Τυπάλδα· καὶ Ε΄. Ὅτι παρρησία ἠκίετο εἰς τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας τὸ Μνημόσυνον, ὑπὲρ τῆ Ἁγίας ἡμῶν Ἀρχιερέως Κλήμεντος ΙΑ΄. κτλ΄.

§. 16. Διὰ τὸ πρῶτον καὶ δευτέρον, ὅτι ἐπειδὴ οἱ Ὀρθόδοξοι κατοικοὶ εἰς Βενετίαν ἐζήτησαν ἄδειαν ἀπὸ Λέοντα νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν, καὶ ὅτι ἐπλήρωσαν πέντε λιτρῶν κηρίῃ τῷ Πάπᾳ κατ' ἔτος, ἔπεται ὅτι ἢ Ἐκκλησία τῆ Ἁγίας Γεωργίῃ νὰ εἶναι ὑποτελής τῷ Πάπᾳ κατὰ τὸ Πνευματικόν; Οἱ Γραικοὶ ἐζήτησαν ἄδειαν, καὶ τὴν ἔλαβον ἔχῃ ὡς Καθολικοὶ, ἔχῃ ὡς Οὐνίται, ἔχῃ ὡς Σχισματικοὶ, ἀλλ' ἔσως τῆς Ἐπαρχίας εἰς τὴν ὑποταγὴν τῷ Πάπᾳ, καὶ ἔχῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μάλιστα κατ' αὐτὸ καὶ ἐσιωδῶς, δὲν ἦτον αὐτὴ ἢ ἄδεια ὄχι μόνον Ἐκκλησιαστικῆ, ἀλλ' ἔτε Πολιτικῆ.

λιτική, ἂν ἡ Ἀριστοκρατία ἐφρονῆτε τότε περὶ τῆς Αὐλῆς τῆς Ρώμης καὶ ὑπὲρ τῆ Ἁγίας Ἀρχιερέως, ὡς φρονεῖ τώρα καὶ ὡς φρονεῖ πᾶσα ἡ Εὐρώπη· ἐπειδὴ τοιαύτη ἄδεια ἀνήκει τῇ Πολιτικῇ καὶ ἔχει τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Διοικήσει. Ὁ Ἁγιος Ἀρχιερεὺς τῆς Ρώμης ἔδωκεν ἄδειαν τῆς Ρώμης, μάλιστα τῆς ὑπερασπίζεταί καὶ ἀγαπᾷ, ἔπειτα ἄρα ὅτι οἱ Ραββίνοι τῆς Ρώμης νὰ εἶναι Καθολικοί; Ἄρα οἱ Ραββίνοι ἀσπάζονται τὸς ἱερεῖς πόδας τῆς; Ἡ Αὐτοκρατορὶσσα τῆς Ρωσσίας ἔδωκεν ἄδειαν ἐλευθέρου θρησκείας εἰς τὸς Καθολικὸς, ἄρα οἱ Καθολικοὶ τῆς Ρωσσίας εἶναι Σχισματικοί, ὅσους τῆς Θρησκείας τῆς Ρωσσίας Ἀνατολικῆς; Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ἔδωκεν ἄδειαν, καὶ ἕτεροι τοῖς Καθολικῆς, ἄρα οἱ Καθολικοὶ αὐτοὶ εἶναι Ἐπιμαρτυρημένοι; Ἀλλ' ἐπλήρωσαν οἱ ἐν Βενετίᾳ κατ' ἔτος λίτρας πέντε κηρὶν λευκοτάτῃ δίκαιον καὶ ὅσιον, ἐπειδὴ ἔλαβον μίαν χάριν, ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ φανῶσιν εὐχάριστοι. Ἀλλ' ἡ Ἀριστοκρατία, τὸς ἐν Βενετίᾳ διατρέβοντας Ἀνατολικὸς, ὡς Καθολικὸς καὶ ἔχει ὡς Σχισματικὸς φοβάζεται, ὁμοίως καὶ τὸς Ἐφημέριος. Φλαμίνιος Κορνάρος εἰς τὰ ὑπόμνηματά τῶν Ἐκκλησιῶν Τόμ. ΙΔ'. „ Εἰς τὸ ὑπόμνημα περὶ τῆς τῆ Ἁγίας Γεωργίου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀρχὴν λέγει, *illi ex Grecis, qui cum Latina Ecclesia communiscabant, ne Schismati adhererent*, ἵτοι ἐκεῖνοι τῶν Γραικῶν τῶν συκοινωνούντων μετὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῷ σχίσματι ἐκ ἐπιπροσκόλλαντο“. Μετὰ ἄδειαν ὁμοῦ τῆ σοφῆ Κορνάρου αὐτὰ αἱ λέξεις, ἕτε αὐτὸ τὸ νόημα δὲν εὐρίσκονται εἰς τὸ Δέσπισμα τῆς Γερμανίας, διὰ τῆ ὁποῖα ἔχουσιν τὴν ἄδειαν οἱ Ἀνατολικοὶ ἐν Βενετίᾳ ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν, ἕτε πιθανόν ὅτι ἐν καιρῷ ὅτῃ ἕτε νὰ δάψωσι τὸς Γραικὸς ἢ θέλων οἱ Λατίνοι τῆ Ἁγίας Βλασίας, ἀλλὰ τὸς ἔδαπαν εἰς τὴν ὁδόν, ἢ τὸς ἔρριπταν εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν δευτικὴν αὐτῶν τῶν Γραικῶν, ἐν ἣ προσκλαιόμενοι λέγουσι, τὰ ὅσα τῶν Χριστιανῶν ἀνακατώνονται μετὰ τὰ ὅσα τῶν καταδίκων καὶ χαμαλιδῶν. Διὰ νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆ Ἁγίας Γεωργίου, καὶ οἱ ἐν Βενετίᾳ Γραικοί, Καθολικοὶ ἢ Οὐνίται, καὶ ὑποτελεῖς εἰς τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν τῆ Ἁγίας Ἀρχιερέως, ἔπρεπε ἐξ ἀπαντος νὰ ὑπόχνηται καὶ τῷ Κριτηρίῳ τῆς Ἱγκνιζιτζιάνος. Πάτρος Δαυριδάνος τῷ 1569. δὲξ γράφει πρὸς τὸν Δέκα τῆς Κρήτης, ἵνα μὴ εἰσαχθῶσι παρὰ τῆ Κριτηρίου τῆς Ἱγκνιζιτζιάνος οἱ νεωτερισμοί, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκάνδαλα καὶ συγχύσεις γενῶσι, μάλιστα ἵνα μὴ παρὰ τῆς τῆ Κριτηρίου, ἐνόχλησις ἀδεῖα εἰσαχθῆ εἰς τὴν πίσιν τῶν Γραικῶν.

§. 17. Ἄν ἡ Αὐλή τῆς Ρώμης εἰς τὸ δόσιμον τῆς Κηρὶς Σεμελιώνεται, ἔπρεπε ὅταν οἰκοδομήθῃ ὁ ναὸς νὰ δώσωσι οἱ Χριστιανοὶ Ὁμολογίαν πίστεως κατὰ τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπρεπε οἱ ἐφημέριοι νὰ λαμβάνωσι τὸ κύρος, ἢ καὶ τὴν ἐξέτασιν παρὰ τῆ Ναυτίλις ἢ παρὰ ἑτέρου Λατίνου ποιμένου. Ἐπρεπε ἡ ἐκλογή τῆ Ἀρχιερέως νὰ γίνεταί γνωστὴ τῷ Πάπῃ, ἵνα λαμβάνῃ τὴν Investituram ἵτοι τὸ κύρος. Ἀλλ' ἡ ἐκλογή ἐγένετο ἐλευθέρως, ἀπὸ Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων, ἵτοι μὴ Οὐνίται.

ἢ κύρωσις ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατείας, ἢ Γυβερνιτῆρα ἦτοι ἄδεια τῆς Χειροτο-
νίας παρὰ τῷ Κωνσταντινπόλεως Πατριάρχῃ. Καὶ ἂν φαίνεται εἰς τὸ Θεό-
πισμα τῆς Ἀριστοκρατείας 1534. Ὅτι οἱ ἐφημέριοι πρέπει νὰ εἶναι Καθολι-
κοὶ καὶ ἔχι Σχισματικοὶ, ἢ αἰτία δὲν εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι Καθολικοὶ
τῆς Ρώμης, ἀλλὰ Καθολικοὶ, ἦγεν νὰ μὴν εἶναι μiasméνοι τῆς αἰρέσεως
τῆς Λυδῆς, ὅπῃ τότε ἐκηρύττετο, καὶ ἐπλατύνετο εἰς Ἰταλίαν, καὶ νὰ
μὴ μianθῶσιν οἱ Χριστιανοί. αὐτὴ ἦτον ἡ ἀληθὴς ἐξέτασις ὅπῃ ἐγίνετο πε-
ρὶ τῶν ἐφημερίων εἰς τὸ πατριαρχεῖον τῆς Βενετίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ
τῆς Γερσίας Θεώπισμα τὸ ἐν ἔτει 1442. ἐκδοθὲν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀπολο-
γίαν Πέτρος Ἀντωνίος Μπατζε, τῷ χρηματίσαντος καὶ Βικαρίου εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν, ἐν ἣ ἀποδείχκει, πῶς οἱ Γραικοὶ οἱ Σεμελιωταὶ τῆς Ἐκκλησίας
τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ, ἕτε Οὐνίται ἦσαν, ἕτε υποκείμενοι τῇ Παπικῇ ἐξου-
σίᾳ.

§. 18. Οὕτε ἔχασι Σεμέλια τὰ ζητήματα Κλήμεντος Γ. τῇ 1572.
ὅταν ἤκασε τὴν ἐκλογὴν Μεθόδιε πρώην Κωνσταντινπόλεως Πατριάρχῃ.
ἐπειδὴ τότε, μ' ὅλον ὅπῃ ὁ Κλήμης ἐβόα, ὅτι παρὰ κανόνας καὶ νόμους
δύω Πατριάρχαι ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ εἰσὶν, ὁ Μεθόδιος ἀρχιεράτευεν ἔχι ὡς
εἰς τῶν Ἀρχιερέων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Θρησκείας, εἰς μίαν πόλιν, ἦτοι
τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας μέλος, ἀλλ' ὡς ἐταίρας Θρησκείας Ἀρχιερεὺς,
ἦτοι μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅρα Ἐκκλησ. ἱστορίας
Τ. Γ. σελ. 467.

§. 19. Ἐπὶ τῇ ἀποσασίᾳ ἴσως τῷ Τυπάλλδῃ, καὶ ἐπὶ τῇ διακρίσει
τῶν Ἐφημερίων τότε γενομένην; Ἀλλ' ἐκ ὁρδὸν τὸ συμπέρασμα, ὁ Τυ-
πάλλδος ἀπεσάτησεν, ἄρα καὶ πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπεσάτησαν, καὶ πᾶ-
σα ἡ Ἐκκλησία τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ ἦν τῶν Οὐνίτων ἐνωσις; Οἱ Ἐφημέριοι
ἐπὶ τῷ Τυπάλλδῃ καὶ ὀλίγοι ὕψερρον διεκρίθησαν, ἄρα πάντες οἱ πρὸ τῷ
Τυπάλλδῃ καὶ πάντες μετὰ τὸν Τυπάλλδον διεκρίθησαν, καὶ διακριθῆσονται
παρὰ τῷ κατὰ καιρὸν Νεντζίῳ;

§. 20. Ἀλλ' ἠκέτο παρρησία εἰς τὰς ἱεράς τελετάς, καὶ τὸ, ὑπὲρ
τῷ Ἄκρῃ ἡμῶν Ἀρχιερέως Κλήμεντος ΙΑ΄. Καὶ τί θαυμασόν; Ὅταν ἡ
ἀλήθεια πολεμεῖται, καὶ δεσμευεται, θριαμβεύει ἡ βία. Σύγχρονοι συγ-
γραφεῖς μαρτυροῦσιν αὐτὴν τὴν βίαν, ἐπειδὴ Βαρζάνης Λατίνος εἰς τὸν Βίον
Παναγιώτε Σινωπέως, Ἐθνηοῖταλιζὶ συγγραφέντα λέγει κεφ. Γ. Ἐγέν
„ νετο ἱερεὺς (ἦτοι ὁ Σινωπεὺς) παρὰ τῷ Τυπάλλδῃ, καὶ Ἐφημέριος ἐκκλη-
„ ρώδη ἐν τῷ ἐν Ἁγίοις Γεωργίῳ ναῶ, τῶν Γραικῶν ἐκείνων ἀντιβασιόντων,
„ καὶ τί γὰρ ἔχι ποιόντων ἵνα μὴ λάβωσιν αὐτέν. Ἐώρων γὰρ (καὶ
„ διὰ τῆτο σφόδρα ἐδυσχαίρονον) ὅτι τὰ αὐτῶν σοφίσματα ὡς ἰσὸν ἀράχ-
„ νης (ἔτως ὀνομάζειν εἰώθει) διέλυε. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῷ Τυ-
„ πάλδῃ καὶ συνεργὸς ἐγένετο τῷ μνημοσύνα τῷ Πάπα (Κλήμης τότε ἦν
„ ὁ Ἐνδέκατος) ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῶ, εἰ καὶ μικρῷ ὕψερρον τοῖστο μνημό-
„ σνον αὐτόθι πάλιν ἀπεκόπη, ἐδὲν γὰρ βίαιον διακινῆσαι πέφυκεν.

Ἐκ τῶν ρηθέντων φαίνεται ὅτι οἱ ἐν Βενετία διάγοντες εἶναι Σχισματικοὶ ἔχθι κατὰ τὴν δόξαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Δυτικῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ὁρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ, Σχισματικοὶ καλεῖνται ἀδιακρίτως παρὰ τῶν Λατίνων, ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

§. 21. Φθάσας ὁ Φατζέας εἰς Κερκύραν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, ὁ Λευκάδος καὶ Ἀγίας Μαύρας Χρυσάνδος, ὁ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθε Σωφρόνιος ἵνα χειροτονήσωσι τὸν Φατζέαν, μὴ ἔχοντας δὲ τὰς ἐκδόσεις ἐδίεμαζον. Βιαζόμενοι δὲ καὶ ἀπειλέμμοι παρὰ τῷ Γενικῷ Προβληπτῷ τῆς Κερκύρας ἐχειροτόνησαν παρὰ κανόνα τὸν Φατζέαν εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας· διὸ καὶ ὡς παραβάται τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καταρῆσαι ὑπεβλήθησαν. Ἐξ ὧν ὁ μὲν Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθε Σωφρόνιος μετὰ καιρὸν ἐλύθη τῆς καταρῆσεως, ὡς βιαζόμενος ἵνα χειροτονήσῃ τὸν Φατζέα, ὁ δὲ Λευκάδος, καὶ Ἀγίας Μαύρας Χρυσάνδος, ὡς καθιζημένος ὦν τὸ πρότερον, ἐτόλμησε νὰ χειροτονήσῃ τὸν Φατζέα ἄνευ Πατριαρχικῶν ἐκδόσεων, ἔμεινε δὲ ἀπερισσότερον καιρὸν εἰς τὴν καταρῆσιν, καὶ ὅταν ἔμελλε νὰ λυθῆ ἔτελεύτησεν. Οἱ δὲ Φατζέας φθάσας εἰς Βενετίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ ἡμέρᾳ τῶν Χριστῶ γεννῶν 1763. τὴν Ἀρχιερατικὴν σολὴν ἐνδεδυμένος, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, καὶ ὡς Ἀρχιερεὺς τοῖς πᾶσιν ἔφρανε.

§. 22. Γνωστῆς ἂν γενομένης τῆς Χειροτονίας τῷ Φατζέᾳ εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, καὶ εἰς Ρώμην, ὁ μὲν Πατριάρχης δι' Ἐπιστολῶν συνοδικῶν καταρῆσαι ὑπέβαλε καὶ τὰς χειροτονήσαντας, καὶ τὸν Χειροτονήμενον, καὶ πάντας τὰς αὐτὸν δεχομένους ὡς Ἀρχιερεῖς νόμιμον. Οἱ δὲ Πάπας Βέλλαν δευτέραν ἔπεμψε πρὸς τὴν Ἀριστοκρατείαν τῷ 1763. Γ' Ἰαννουαρίου 22. ἀποδεικνύων τὸν μέγαν τὸν ζῆλον, μαλιστα λέγει, ὁ ζῆλος τῷ οἴκῳ σε κατέφαγγέ με, ἐπειδὴ οἱ Γραικοὶ ἐψήφισαν καὶ ἐχειροτόνησαν δι' Ἀρχιεπίσκοπον ἕνα Σχισματικόν, ἦτοι τὸν Φατζέα. Ἀναφέρει ἐν αὐτῇ τῇ Βέλλᾳ πάλιν τὴν ἐξουσίαν τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ, ὡς καὶ τῷ πρότερον Προβαλεῖ τῇ Γερμανίᾳ τὸ ἐν ἔτη 1721. ἐκδοθὲν Δέσπισμα, τὰς ἐλέγχει ὡς Παραβάτας τῆς ὑποσχέσεώς των εἰς τὸ νὰ διατηρήσωσι σῶαν τὴν Ὁρθόδοξο-Καθολικο-Ρωμανικὴν θρησκείαν, ἐπειδὴ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἐκκλησίας τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ ὁ Φατζέας, καὶ εἰσῆλθε τὴν ἱεράν σολὴν ἐνδεδυμένος, ἐκάθησεν εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον, ἐλόγησε τὸν λαόν, ἐλειτέργησε καὶ ἔτας ἐμίανε τὴν Ἀγιότητα τῷ ναῷ. Ἐγγίζει εἰς αὐτὴν τὴν Βέλλαν τὴν συνείδησιν τῶν Βενεζιάνων ὑπομένοντες ἕνα Σχισματικόν, τὰς συμβαλεῖ νὰ διορθώσωσι τοιαῦτα σκάνδαλα, ἀπειλεῖ αὐτὰς νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς Καθολικὰς Γραικὰς νὰ μὴ συγκοινωνήσωσιν ἂν δὲν θέλουν νὰ ξεχωρίσων ἀπὸ τὴν Καθολικὴν πίσιν, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Ἡλπίζον ὁ Φατζέας καὶ οἱ συμβοηθοὶ τὴν νὰ λάβωσι τὴν Πατριαρχικὴν ἐκδοσιν, οἵτινες μὲ πλάσας ἐπιστολας ἡμέρᾳ τῆ ἡμέρᾳ ἐκήρυττον τὴν ἔλευσιν ὑσφόμενος ὁ Φατζέας αὐτῶν τῶν ἐκδόσεων ἔλαβε προσαγῆν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν νὰ ἰδιάξῃ εἰς τὴν κατοικίαν τὴν καὶ νὰ ἀπέχη πάσης ἱεροπραξίας. Ἐσύντρεχον εἰς τοιαύτην ἐναντίαν τύχην

τῆ Φατζέα τὸ μῖτος, ἢ κακία τῶν ὑπερασιζομένων τὸν ἐφαιμιλλον αὐτῆ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν δὲν ἀπεκρίθη ἄδεν ἡ Γερυσία εἰς τὰς δύο πρώτας Β΄λλας τῆ Πάπα, ὅθεν εἰς τοιαύτην περίστασιν ἔλαβε καὶ τὴν τρίτην 1763. Ἀπρ. 30. εἰς τὴν ἰποῖαν παραπονεῖται πάλιν διὰ τὴν εἶσοδον τῆ Φατζέα εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον, καὶ πῶς ματαίως ἐπρόσμενε διὰ πολὺν καιρὸν τὴν ἀπόκρισίν-
της. Λέγει αὐτῇ νὰ ἀποφασίσῃ τέλος πάντων ἂν ἡ Γερυσία σοχάζεται νὰ ὑπομείνῃ εἰς Βενετίαν τῶτον τὸν Σχισματικὸν Ἐπίσκοπον Φατζέα, ἂν ἡ τῆς Βενετίας Ἐκκλησία τῆ Ἁγίας Γεωργίας νομιζέται Καθολικὴ, μίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἣτις χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἔνωσιν τῆ Ἀποστολικῆς Θρόνου καὶ καταφρονεῖ τὴν ἔξωσίαν τῆ, καὶ τέλος πάντων ἂν Καθολικοὶ πρέπει νὰ νομιζῶνται οἱ ἐφημέριοι τοιαύτης Ἐκκλησίας, οἵτινες ὑποτάσσονται εἰς τοῦτον ψευδεπίσκοπον, ὅπῃ δὲν γνωρίζοι τὴν ἔξωσίαν τῆ Ῥωμαϊκῆς Θρόνου, ὅπῃ δὲν ὑπέγραψαν μίαν δοκιμασμένην Ὁμολογίαν πίστεως, ἕτε ἔδιακρίθησαν ἐνώπιον νομίμων Ἀνωτέρων, καὶ ἕτερα ποῖα.

§. 23. Ἡ Γερυσία ἰδῶσα τέλος πάντων πῶς ὁ Πατριάρχης δὲν πέμπει τὰς ἐκδόσεις, πῶς ὁ Πάπας θέλει νὰ λάβῃ ἔξωσίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Ἁγίας Γεωργίας, καὶ παρακινημένη καὶ ἀπὸ τὰς δυσκολίας ὅπῃ ἐτιμωρῶσαν τὴν Δαλματίαν διὰ τὴν ὑσέρησιν ἐπισκόπῃ, ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Φατζεᾷ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν ὡς Ἀρχιερεὺς. Ἀναβαίνει πάλιν εἰς τὸν θρόνον, ἱερωρεῖ, χειροτονεῖ καὶ πᾶσαν ἱεροπραξίαν ἐκτελεῖ, καὶ ἰδῶ σχίσμα μέγα ἠγέρθη μεταξὺ τῶν Ὁρθόδοξων, διότι οἱ μὲν εἰσῆρχοντο εἰς τὸν ναὸν παρόντος τῆ Φατζέα, οἱ δὲ ὀφονεροὶ ἔφευγον ὡς ἀπὸ ἀφωρισμένου, οἱ μὲν ἠσπάζοντο τὴν δεξιάν, οἱ δὲ ἐκάλῃν αὐτὸν σχισματικὸν καὶ λύκον εἰς τὴν ποιμνίαν τῶν προβάτων, καὶ παρόντος ἐμῆ, δις ἐπτυσαν αὐτόν. Εἰς ἐπλησίαζεν εἰς τὴν ἱερὰν Μετάληψιν, καὶ ἕτερος ἀπήρχετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Ἁγίας Μάρκῃ. Εἰς ἐξομολογεῖτο καὶ ἐμεταλάμβανε τῶν Ἀχράντων Μυσηρίων καὶ ἕτερος ἀναχωρῶσεν εἰς Τριέσιον.

§. 24. Ἔως ὅτε ὁ Φατζεᾷς ἐζη δὲν ἦτον ἐλπίς σωτηρίας, νὰ ἐρηνεύσῃ τὸ σκάνδαλον, μάλιστα ἐκινδύνευε καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸν ζυγόν. Εὐθύς μετὰ τὴν θάνην τῆ Φατζέα ἠδελον πάλιν οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἐκλέξωσι νέον ποιμένα, ἀλλ' ἐδυσκολεύοντο ἕως τὸσον ἀπέλαυσαν τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην διὰ τὰς Ἐφημερίδας τὰς συλλειτηρηγῆσαντας τῷ Φατζεᾷ· ὑσέρην διανοιθέντες πάλιν νὰ ἐκλέξωσιν Ἀρχιερέα, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ὡμειῶς ἡ Ἀριστοκρατία νὰ ψηφίσωσιν ἐλευθέρως, καὶ συναχθέντες πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐψήφισαν τὸν σοφώτατον Θεοτόκιον, ἀλλ' ἐνεέργητος ἔμεινεν ἡ ἐκλογή τῆ, διότι ὁ σοφὸς ἀνὴρ θεμελιώμενος εἰς τὸ ψήφισμα τῆ 1761. καὶ δι' ἄλλας αἰτίας δὲν τὸ ἰδέχθη.

§. 25. Συμβάλιον δὲ λαβόντες οἱ Ὁρθόδοξοι ἀδελφοὶ, ἐνόησαν ὅτι ἕως ὅτε τὸ ἐκδοθὲν διαπίσμα θέλει τὸν Ἀρχιερέα ὑποκείμενον τῷ Πάπῃ, καὶ ζέργοντα τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον, ἔδυναται ἔχειν νό-

1763
 1764
 1765
 1766
 1767
 1768
 1769
 1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800

μιμον ἀρχιερέα· ἐπρόσφεραν, ἐδεήθησαν ἵνα ἀρθῆ τὸ μεσότοιχον, τὸ
 σφίζον τὸ σχίσμα τῆς αὐτῶν Ἐκκλησίας, καὶ ἐπέτυχον τῷ ποδημένῃ,
 ἐξῆλθε δέσπισμα κατὰ τὴν αἰτησίην αὐτῶν εἰς τὸ λεγόμενον Πρεγράτι,
 τῷ 1780. αὐγ. 31. περιέχον ταῦτα.

„ Δέχεται μὲ μεγάλην Εὐχαρίστησιν, αὐτὴ ἡ Βασιλῆ, τὰ ὅσα μὲ ζή-
 „ λον καὶ ἀρετὴν ἐπαρρησίασαν εἰς τὸ νῦν ἀναγνωσθὲν Γράμμα ἢ Δεσπε-
 „ τατζιὸν ἀδ' πίας Κάβζας, τόσον διὰ τὴν ἀναφορὰν ὅτ' ἐπρόσφεραν οἱ ἐπί-
 „ τροποι τῆς Ἐκκλησίας τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ τῶν Γραικῶν ταύτης τῆς πό-
 „ λεως, ὅσον καὶ τὰς ἐρευνας καὶ ἀποφάσεις τῷ Δεσπισματὸς τῷ 1776.
 „ δεκεμ. 7.

„ Φανερωθείσης ὡς τόσον διὰ τῶν ρηθέντων καὶ ἐκτεθέντων τῆς σει-
 „ ρᾶς τῶν Ἐπισκόπων Γραικῶν, οἵτινες διὰ πολὺν καιρὸν μὲ κοινὴν ἐσέξην,
 „ εἰρήνην, καὶ Εὐχαρίστησιν τῷ γένει ἐποίησαν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν
 „ Γραικῶν, καὶ ὅσα ἡ Γερουσία σαθερῆ νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸ ρηθὲν Γένος τὰ
 „ παντοτινὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑπεραπιστεῶς τῆς, ἀναφερομένη ὁμῶς εἰς
 „ ὅλα τὰ μέρη τῷ Δεσπισματὸς τῷ 1761. δεκ. 31. ἐξαιρέμενα δὲ τῷ ἀρ-
 „ θρῶν διὰ τῶ ὅποια ὑποχρεώνει τὰς Γραικὰς εἰς ἕνα ὄρκον, ὅστις ποτὲ δὲν
 „ ἔγινε, καὶ ὅτ' ἡ πείρα ἀπέδειξεν ἀδύνατον νὰ ἀληθεύσῃ, διορίζει ὅτι κα-
 „ τὰ τὸ ἀείποτε συνηθισμένον, καὶ κατὰ τὰς περιεχομένας γνώμας εἰς διά-
 „ φορα Δεσπισματα παλαιὰ καὶ νέα, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ 1776 δεκεμ. 7.
 „ ὅτι τὸ Ἀδελφάτον τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰς διωρισμένους τρόπους νὰ
 „ ἐκλέξῃ ἕνα Γραικὸν Ἐπίσκοπον ἵνα προΐσται εἰς τὴν πνευματικὴν διοί-
 „ κησιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ γένει τῶν Γραικῶν, καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν
 „ Ἀκεφάλων τῆς Ἀριστοκρατίας, μὲ τὴν ἡσυχον καὶ σαθερὰν γύμνασιν τῶν
 „ ἰδίων ρητῶν, ἐδίμων, καὶ συνηθειῶν. Καὶ περὶ τὰς ἄς ζητηθῶσιν οἱ
 „ τῶν Δέκα Ἀρχιεροὶ, διὰ νὰ δώσωσι μὲ τὴν συνηθισμένην τῆς φρονήσιν
 „ ἐκείνας τὰς προσαγὰς ὅτ' εἶναι φανῶσιν ἀρμόδια, ὅπως ἀπὸ τῆς συνα-
 „ δελφῆς τῶ ἀδελφάτης τῷ Ἁγίῳ Γεωργίῳ τῶν Γραικῶν ταύτης τῆς Μητρο-
 „ πόλεως, μὲ τὴν τάξιν καὶ τρόπους τῆς συνηθισμένης ἐν παντὶ καὶ διὰ παν-
 „ τὸς εἰς τὰς πρώην καιροὺς, γίνῃ ἐκλογὴ Προσώτου μὲ τίτλον Ἀρχιεπισ-
 „ κόπου Φιλαδελφείας, ὅστις νὰ εἶναι ὑπήκοος τὸ γένος, πεπλατησμένος ἀπὸ
 „ παιδείαν, καὶ καλά ἤδη σολισμένος.

§. 26. Αὐτὸ τὸ Δεσπισμα λαβόντες μετὰ χαρᾶς οἱ Ὀρθόδοξοι συ-
 νήχθησαν καὶ ἐκλέξαν δι' Ἀρχιερέα τῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθε καὶ
 Κεφαληνίας Σωφρόνιον, καὶ μετὰ τὴν κύρωσιν αὐτῆ παρὰ τῆς Ἀριστοκρατίας,
 ἀπεσάλθη Ὀρθόδοξός τις Χριστιανός εἰς Κωνσταντινῆσιν, διέλυσε ἐπὶ Συ-
 νόδῃ πάσας τὰς ἀπὸ καιρὸν κινήσας ἀμφιβολίας καὶ δυσκολίας. Ἐσυν-
 ῆ κατένευσεν ὁ Πατριάρχης Γαβριὴλ μετὰ τῆς Γερᾶς Συνόδου, καὶ κατὰ τὸ
 αἴτημα τῶν Ὀρθόδοξων, Δεσπισμα ἐξεδόθη τῷ 1782. κατὰ μῆνα Ἰαννουα-
 ρίῳ μεταδέστωσε τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθε Σωφρόνιῳ Κα-
 τὰ τῆς μεταδέστωσε τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθε Σωφρόνιῳ Κα-
 τηφόρῳ, εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας, μὲ τίτλον Πατριαρχικῆς Εξάρχου,
 καὶ

καὶ Πατριαρχικὴν κερτιμένον ἐξουσίαν ἐπίτε τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ ἐνορίαν, καὶ ἐπὶ τοῖς κατὰ καιρὸν πνευματικῶν προΐσαμένοις, ἔντε ταῖς Ἀγιστάταις ταύταις Ἀρχιεπισκοπαῖς, Κεφαληνίας δηλαδὴ καὶ Ζακύνθου, Λευκάδος καὶ Ἀγίας Μαύρας, καὶ Κυθήρων. Ἀναβάς τὸ πρῶτον ὁ Σωφρόνιος εἰς τὸν Θρόνον εὐλόγησε τὰς Ὁρθόδοξας ὡς Ἀρχιερεῖς, μετὰ μεγάλης χαρᾶς τῶν ἐκεῖ εὐσεβῶν, μετ' ἀδείας τῆς Ἀριστοκρατείας, μετὰ συγχωρήσεως τῆς Μεγαλῆς Ἐκκλησίας, καὶ μετ' ἄκρας θλίψεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐλῆς. Τελευτήσαντος τῷ Σωφρόνιῳ ὁσίως καὶ θαυρῶντος δι' ἑαυτὸν τὸν Θρόνον, ἐτελεύτησε μετ' ὀλίγου χρόνου, καὶ αὐτ' αὐτὴ ἐψήφισαν Γεράσιμον Ἐφημέριον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀνάγνωθι περὶ τῶν ρηθέντων, τὸν Κλεινὸν Εὐγένειον, ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τῆ περὶ Διχονοιῶν τῆς Πολωνίας σελ. 180. Ἀπολογία ὑπὲρ τῶν Γραικῶν Πέτρος Μπαττζε, Κορνήλιον Φλαμίνιον Ὑπομνήματα τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν Ἑννετῶν. Μιχαὴλ Λέκβιεν ἐν τῇ Χριστιαν. Ἀνατολ. Βέρτιον ἱστορίαν τῆς Δαλματίας, τὴν ἱστορίαν τῆς Δαλματίας παρὰ τῷ Λε Βρετ, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Βενετίας Τ. Γ'. Ἀποθήκην καὶ πράξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῷ 1762. 1793. τὸν Ρ'οδοτᾶν ἐν τῇ, Ἀρχὴ αὐξήσει καὶ παράσῃ κατασάσει τῶν Γραικικῶν ρητῶν εἰς Ἰταλίαν. Τὸν Οὐγγέλιον ἐν τῇ ἱερᾷ Ἰταλίᾳ, τὰ Θεασίσματα τῆς Γερμανίας τῶν Ἑννετῶν διαφορῶν ἐτῶν, τὸν Βαρζάνην εἰς τὸν βίον τῶν Σινωπέως καὶ ἄλλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

Περὶ Κορνηλίου Γ' αὐθενίου καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ.

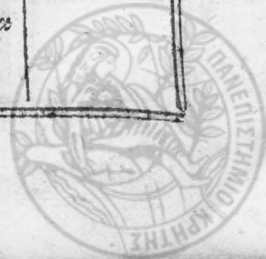
§. 1.

Η ἤλιξεν ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία πρὸς τὸ μέσον τῆ παρελθόντος αἰῶνος νὰ ἠσυχάσῃ ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ διχονοίας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐταράττετο, καὶ ἠγέρθη νὰ ταραχῇ, ἐξ αἰτίας Κορνηλίου Γ' αὐθενίου, Ἰππρας ἐπισκόπου ἐν Βελγίῳ, αὐτὸς εἶχε συγγράφει βιβλίον τι, Αὐγουστίνου ὀνομάσας, τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη μετὰ τὸν θάνατόν τε 1640. Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον τῷ ὁποίῳ τὸν συγγραφέα, ἔτε οἱ ἴδιοι ἠθροῦνται ἀρνῆνται νὰ μὴν ἦτον σοφός, βαρὺς, καὶ σχεδὸν εὐσεβής, ἢ Αὐγουστίνου περὶ τῆς φυτικῆς φθορᾶς τῶ ἀνθρώπων, καὶ τῆς Θείας χάριτος, ἣτις ταύτην τὴν βλάβην νὰ ἰατρεύσῃ δύναται μόνως, φύσει καὶ ἀρετῇ, καὶ ἡ δόξα αὐτῇ ἐξηγεῖται πᾶσα με λέξεις τῷ Αὐγουστίνῳ. Δὲν φανερώνει ὁμοῦς ὁ Γ' αὐθενίος πᾶς τοιοῦτοτρόπος πρέπει τινὰς νὰ δοξάζῃ, ἀλλὰ μόνον ἠθέλησε νὰ βεβαιώσῃ πᾶς τοιοῦτοτρόπος

τροπως διέταξεν ο Αυγουστίνος. Το δόγμα δὲ τῶν Αυγουστίνων, τὸ ὁποῖον ὀλίγοι ἀπείχον ἀπὸ τοῦ δόγματος Θωμᾶ τῶν Ἀκβιναίων, τὸ ὁποῖον ἐνηγκαλλισθησαν οἱ Δομινικανοί, αὐτὰς μεταξὺ τῶν Ῥωμαϊκῶν κλήρων, σχεδὸν ὡς ἱερὸν καὶ δεῖον διὰ τὴν μεγάλην ἀξιοσύνην τῆς συγγραφῆς, καὶ ἐξ ἐναντίας εἶναι ἀντικειμενοὶ εἰς ποτακὰς δόξας τῶν Ἰησοϊτῶν, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ὑποφείωσι μὲ σιωπὴν, διὰ τὸτο ἔμεινον μὲ τὰ συγγράμματα τὸ ἐναντιῶντο αὐτῶν ἐπαρρησιάζοντες καὶ τὸν Πάπαν, Οὐρβανὸν τὸν Γ'. ἵνα τὸ καταδικάσῃ. Οὔτε ἔμεινον ἀνωφελῆς ὁ κόπος τῶν, διότι πρῶτον οἱ Ἰησοϊτιστῆρες τῆς Ῥώμης τῷ 1641. ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς βίβλου, καὶ ὕστερον ὁ Οὐρβανὸς Δ'. τῷ 1642. ἐκήρυττεν ὅτι τὸ βιβλίον ἦτον μiasmένον ἀπὸ μερικῶν λάθῶν πρὸ πολλῆς παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπερριγμένα.

§. 2. Εἰς τὰ τῶν Ἰησοϊτῶν καὶ Ῥωμάνων δεσποζήματα, ἔξω ἀπὸ τὰς διδασκαλίας τῆς Λοβαίνης, ἕτεροι ὁπαδοὶ τῶν Αυγουστίνων, ἐκ τῶν ὁποῖων πολλὰς εἶχεν εἰς τὸ Βέλγιον, καὶ ἐκ τῆς διχόνοια ἀνεξάντλιτος καὶ ζημιώδους εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Βελγίας. Εὐθύς ἐκάνθη αὐτῇ ἡ διχόνοια καὶ εἰς τὴν πλησίον Γαλλίαν, ὅπως Ἰωάννης Βέργερρος Ἀβραῆν, Ἀββᾶς, Σογερᾶν φίλος, καὶ ἀναγκᾶτος τῷ Γουσσενίῳ, ἀνὴρ ἀγχινέσματος, καὶ περιβόητος διὰ τὰ καλά ἦδη, καὶ εὐσεβείαν τῆς ἐμείδισιν, εἶχε πολλὰς ἐμπλήσει τὴν ἀγάπην τῶν Αυγουστίνων, καὶ μίσος τῶν Ἰησοϊτῶν. Οἱ περισσότεροι τῶν διδασκάλων ταύτης τῆς βασιλείας ἠνώοντο μὲ τὰς Ἰησοϊτάς, τῶν ὁποῖων τὰ δόγματα καὶ ἠαρεσώτερα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ θρησκείᾳ, καὶ Ἐκκλησιαστικῇ ὠφελείᾳ ἀρμοδιώτερα ἀπὸ τὰ τῶν Αυγουστίνων. Τὸ ἀντικείμενον δὲ μέρος τὸν ἐνηγκαλλισματο, ἀπὸ μερικῶν Ἐπισκόπων εὐσεβεστάτης, οἱ ἐκλεκτώτεροι, καὶ περιφημώτεροι νόες τῆς Γαλλίας, ὡς Ἀρναλδος, ὁ Νικόλιος, ὁ Πασχάλιος, καὶ ὁ Κουσσένλιος, καὶ τόσο ἕτεροι ἐνδοξότατοι καὶ ἐξαιρετώτεροι ἀνδρες, καὶ πολλοὶ ἐκείνων, οἵτινες τὴν κοινὴν εὐσεβείαν τῆς Ῥωμαϊκῆς φανηλίας, ἦτις διὰ τῆς ἐξομολογήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, μὲ τὴν συνηθῆ Ἀγίαν μετάληψιν, καὶ μὲ ἐξωτερικὰς τινὰς πράξεις συγχωρεῖται, ἐνόμιζαν νὰ εἶναι μικροτέρα καὶ κατωτέρα τῆς εὐσεβείας, ὅπῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπατεῖ ἀπὸ τῶν ἰδίων, καὶ ὁ νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀνθρώπων, τῆς εὐσεβείας παρὰ τῷ Θεῷ δέλοντος λεγεσθαι, ἔκριναν ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι πλήρης ἀληθῆς πίστεως καὶ θείας ἀγάπης. Ἡ μία φανηρία μὲ τὸν ἀριθμὸν καὶ δύναμιν, ἡ δὲ μὲ τὴν ἀγγίνοιαν ὑπερβαίνουσα μίαν τὴν ἄλλην, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ νοήσῃ τις, διατὶ τοιαύτη μάχη, διὰ ὅλον σχεδὸν τὸν αἰῶνα ἀφ' ὃ ἐξέπεσε, πάλιν ζῆ.

§. 3. Νοσημον διὰ ἐκείνον ὅπῃ ἤθελε νὰ περιγράψῃ τὴν ἱστορίαν τοιαύτης ἔριδος, νὰ σοχαδῆ μὲ πόσας μηχανὰς, πόσας τέχνας, καὶ ἐφευρήματα νὰ πολεμῇ τὸ ἐν τῷ ἄλλο μέρος, τὸ ἐν μέρος τὴν δύναμιν τῶν ἑτέρων. Οἱ Ἰησοϊταὶ μὲ τὰς νόμους τῶν Πάπων, μὲ προσαγάς βασιλικὰς, μὲ μισητὰς παρομοιώσεις, μὲ τὴν τῶν προπατόρων τῆς μαρτυρίας, μὲ τὴν καλοκαγαθίαν πολλῶν προσώτων, καὶ τέλος πάντων ἀματωμένοι μὲ τὴν βίαν, καὶ ὅπλα

ἐπαρρησιάζοντο, οἱ νόμοι τῶν Γανσενίων, θεασίσματα μὲ λεπτοτάτας διακρίσεις, καὶ ἐξηγήσεις, μὲ τὰς αὐτὰς ποιηρίας ὅπῃ καταδικάζουσιν εἰς τὰς Ἰησιτάς, ἀνατρέπῃ τὰς συγκρίσεις μὲ ἐξ ἴσα φθονεράς συγκρίσεις ταῖς δὲ ἀπειλαῖς τῶν προπατόρων καὶ προεσώτων ἀντιβαλλῃ τὴν εὐνοίαν τῶ λαῶ, ἢ ἀδυνατῶν τὴν ἀνδρώπιον ἰσχὺν μὲ τὴν θεῖαν ἀρετὴν διπλαθῃ, μὲ τὰ θαύματα ὅπῃ κηρύττῃσι. Βλεποντες ὅτι δὲν δύνονται νὰ νικήσωσι τὰς ἐναντίας μὲ ἐπιχειρήματα καὶ μεγάλας μαρτυρίας, πασχῃσι νὰ κερδίωσι μὲ κατωθώματα καὶ προτερήματα τὴν καρδίαν τῶν Πάπισθων καὶ τῶ πλήθους. Τότε καὶ οἱ Προτεζάνται, ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐμφυχῶς ἐγείρονται, καὶ μὲ προμηθεύματα καὶ ἀπάτας νέας, πάσχῃσι νὰ περικλωθῶνται. Παραδίδονται μὲ ὅλην τὰς τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὴν νεότητη καθε γένος διδασκαλίας, εὐταξίας, τεχνῶν· βάνωσιν εἰς ταξιν ἀρμοδίως καὶ γλαφυρῶς τὰ σοιχεῖα τῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἐτέρων ἐπιστημῶν μὲ τὰς βίβλους εὐσεβείας καὶ χρέες τῶν ἀνδρώπων, γεγραμμένας εὐγλώττως καὶ γλαφυρῶς, κατακυριεύῃσι τὰς μεγάλας, μεσαιάς, ἢ κατωτέρας, ἀποκτάτι μιαν φράσιν καθαρὰν εὐκόλον, ἢ εὐφρόσινον, καὶ πολλὰς τῶν παλαιῶν συγγραφεῶν γνωστικώτατα μεταφράζῃσι· καὶ τέλος πάντων θέλωσι νὰ μακρύνωσιν ἀπὸ κάθε διαγαμὸν ὅτι ὁ θεὸς νὰ μὴν εἶναι παρων εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὰς, καὶ μὲ πολλὰ θαύματα ἢ τερασία τὴν ἀλήθειαν τῆς Αὐγουστιανῆς εὐταξίας νὰ τὴν βιάωσιν ἔξω παντὸς διαγαμῶ, καὶ νὰ τὸ καταπέτωσι, καὶ ἀληθινὰ πολλὰς ἐκατάπεισαν. Αὐτὰ πάντα μὲ το νὰ ἰσχύωσι πολὺ μεταξὸ τῶν ἀνδρώπων, συχνάκις ἀμφίβολον κατέστησαν τὴν νίκην τῶν Ἰησιτῶν· καὶ ἴτως ἠδελαν νικήσῃ, ἂν ἢ ὑπόθεσις αὐτῶν ἦτον ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἢ σωτηρία κρέμεται, κατὰ πολὺ, ἀπὸ τὰς δόξας ὅπῃ δοκιμάζουσιν οἱ Ἰησιταί.

§. 4. Πολλὰ ἦσαν ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδύνοντο νὰ σβύσωσι κατ' ἀρχὰς αὐτὰς τὰς κινδυνώδεις ταραχὰς, ὅτε Οὐρβανὸς Η' καὶ Ἰννοκέντιος, ὡς γνωστικώτατα πρότερον διέλυσαν τὰς διαφορὰς τῶ Βιάνος καὶ Δομενικάνων, οἱ πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσαντες. Ὅμως ἐξ αἰτίας τῶ εὐκινήτε καὶ ταραχώδους νοὸς τῶν Γάλλων δὲν ἐδυνήθησαν νὰ γίνωσι τόσον γνωστικοί. Οἱ ἀντικείμενοι τῶ δόγματος τῶ Αὐγουστίνου, ἀρπαξαν Πέντε Προτάσεις ἀπὸ το βιβλίον τῶ Γανσενίου, πλέον πανώλες τῶν λοιπῶν, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι Ἰησιταί δὲν ἠσύχαζαν ἀπὸ τὸ νὰ παρακινήσωσι τοῦ Ἰννοκέντιου νὰ τὰς θεωρήσῃ. Ἐν Ρώμῃ ἦσαν ἀπεσαλμένοι παρὰ τῶ Γαλλικανῶ κλήρῳ, καὶ ἀνδρείως ἀντισέκοντο ἵνα μὴ γίνῃ, καὶ σοφὰ ἐσυμβέλευαν ἵνα πρὸ πάντων διακριθῇ τὸ νόημα αὐτῶν τῶν προτάσεων, διότι ἀμβίβολον νόημα εἶχον, καὶ ἐδέχοντο ἀπόφασιν τόσον ἀληθῆ, ὅσον καὶ ψευδῆ. Τέλος πάντων νικήθῃς ὁ Ἰννοκέντιος Ι' ἀπὸ τὰς ἐνοχλήτεας τῶν Ἰησιτῶν, ὀλίγον ἐξετάσας τὴν ὑπόθεσιν, τῷ 1653 δημοσίῳ Διατάγματι, αἰφινιδίως καταδικάζει αὐτὰς τὰς προτάσεις.

Α'. Εἰς τὰς ἐντολάς τῆ Θεῷ εἰσίτινα, εἰς τὰ ὅποια οἱ δίκαιοι καὶ ἀγαθοὶ, ἂν καὶ θέλωσι, δὲν δύναται παντελῶς νὰ ὑποταχθῶσιν, ἕτε αὐτοῖς ὁ Θεὸς δίδει τίσιν χάριν, ἵνα τὰ φυλάξωσι.

Β'. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντισταθῇ τῇ θείᾳ χάριτι τῇ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐνεργουσῇ, ἐν σάτει διεφθαρμένῃ φύσει.

Γ'. Ἰνὰ ὁ ἄνθρωπος υπαρχῇ ἄξιός τινός παρὰ τῷ Θεῷ, ἐκ ἀπαιτεῖται ἐν αὐτῷ ἐλευθερία ἐξ ἀνάγκης, ἀρκεῖ ἐλευθερία σινοχωρίας.

Δ'. Οἱ Ἡμιπελαγίανοι ἐν τῷ ἡμαρτον, ὅτι ἐνόμισαν τεθειμένον εἰς τὰς δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, νὰ δεχθῶσιν, ἢ νὰ ἀποβάλλωσι τὴν ἐσωτερικὴν προλαβάνουσαν χάριν.

Ε'. Ἡμιπελαγίανός ἐστὶν ὁ βεβαίων τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, διὰ τῆ θανάτου καὶ αἵματος αὐτοῦ, νὰ ἐξιδεύσῃ τὰς ἀμαρτίας κοινῶς πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Τεσσαρὰ μόνον προτάσεις κατεδικάσεν ὁ Ἰννοκέντιος ὡς αἰρετικὰς, τὴν δὲ πέμπτην, ὡς τολμηρὰν, ἀσεβῆ, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὕβρισκὴν.

§. 5. Πολύ βραεῖα καὶ ἐνοχλητικὴ διὰ τῆς Ἰανσενίσεως ἐστάθη αὐτὴ ἢ ἀπόφασις τῆ Ἄκρης Ἀρχιερέως, εὐάρετος δὲ καὶ σερικτὴ τοῖς ἐχθροῖς τῆ, καὶ ὅμως ἕτε αὐτοῖς ἀρκετὰ εὐχαρίστησεν, ἕτε ἐκείνης ἐντελῶς κατεδικάζει. Ἀσφαλῆς ἐφάνη ὁ Ἰννοκέντιος εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν, ἕτε ἐκήρυξε πῶς αὐτὰ τὰ πέντε μελανά δόγματα νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸν Αὐγυστινόν, κατὰ τὸ νόημα ὅπῃ κατεδικάθησαν. Διὸ οἱ Αὐγυστινιῶνοὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆ Ἀρνόλδου, ἀνδρὸς ὑπερτάτου, ἐδιαρῆσαν εἰς αὐτὴν τὴν λογοτριβὴν τὸ ζήτημα ἐν νόμῳ καὶ πράγματι, ἢ γινῆ ἀπεσερέφοντο νὰ πεισώσωσι πῶς αἱ προτάσεις δικαίως νὰ κατεκρίθησαν ἀπὸ τὸν Πάπαν· τῆτο δὲν ἐπίσταν, ἕτε ὁ Πάπας ἐνετείλατο, ἕτε ἀναγκαῖον νὰ πεισυνδῇ, ὅτι αἱ καταδικαθεῖσαι προτάσεις νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸ συγγραμμὰ τῆ Ἰανσενίσεως. Ὅμως διὰ πολὺν καιρὸν δὲν τὸ ἐχάρισαν, διότι τὸ πεισματωδέστατον μῖσος τῶν ἀντικειμένων, ἐπαραινῶσεν Ἀλέξανδρον Ζ΄. τὸν διάδοχον τῆ Ἰννοκεντίου εἰς τοιαύτην μωρίαν, ὡσεὶ ὁ μόνον με νέον νόμον τῆ 1656, ὅτι αἱ καταδικαθεῖσαι προτάσεις τῆ Ἰανσενίσεως ἢ μόνον εἶναι τῆ Ἰανσενίσεως καὶ περιέχονται ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τῷ 1665 ἠδέλησε νὰ πέμψῃ εἰς τῆς Γάλλου εἶνα τύπον ὄρκου, ὅσοι ἠθέλαν νὰ χαιρωνται κανένα τοπον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἰδιοχείρως νὰ ὑπογράψωσιν, ἢ τις ἐπεριεῖχε πῶς αἱ καταδικαθεῖσαι πέντε προτάσεις, εὑρίσκονται εἰς τὸ βιβλίον καὶ ἀναγινώσκονται κατὰ τὸ καταδικαθὲν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τοιαύτη ἀγνωσία ἐφάνητο ἀνυπόφετος ἐ τοῖς Ἰανσενίσεως, ἀλλ' εἰς τῆς πλείονας τῶν Γάλλου, ἐπροξενῆσε σκληρὰς καὶ ταραχώδεις ἐρίδας. Διίσχυρίζοντο οἱ Ἰανσενίσεως ὅτι ὁ Ἄκρος Ἀρχιερέως δύναται νὰ σφραγῇ, μάλλον ἔξω τῆς Συνόδου λαλῶν, ἐν πράξει λογοτριβῶν, διὸ ἐκ ἦν ἀναγκαῖον τοῖσιν τύπον, ὅς τις προσάξει νὰ ὀρίσῃ ἐν πράξει τινὶ, ἢ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι νὰ σφραγίσῃ. Οἱ δὲ Ἰηγεῖται τὸσον τολμηροὶ ἐστάθησαν εἰς τὸ Παρίσιον δημοσίως διίσχυρίζοντο πῶς ἢ τῶν Ἀρχιερέων πῖσις εἶναι θεία, τὸσον εἰς τὰς ἐν πράξει ὑποθέσεις, ὅσον καὶ εἰς τὰς διχονοίας ἐκ δικαίωματος. Ἐτεροὶ Ἰανσενίσεως

ἐκ ἡθελον τὸν τύπον ἔτε νὰ τὸν κυρώσωσι, ἀλλὰ μὲ τὴν σιωπὴν ὑπόσχοντο νὰ σέβωνται τὴν ἐξουσίαν τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐτεροι προσδέττοντες μίαν τιὰ ἐξήγησιν, ἢ διάκρισιν ἐκ σώματος ἐγγράφως, καὶ ὄχι ἀπλῶς, ἐδείχοντο ἔτοιμοι νὰ υπογράψωσι, καὶ ἕτεροι ἐτέρως πῶς ἔπασχον νὰ ἀποφύγωσι· ἔδεν ὁμως τῶν ἡμέρωνε τὰς ἀργισμένας ψυχὰς τῶν Γησιῶτων, διὸ ἀντισεκόμενοι, λυπηρῶς ἐκαταβαρύνοντο μὲ ἐξουσίαν, φυλακὴν καὶ ἐτέρων βασάνων παρακινέντων αὐτῶν τὴν αὐτὴν καὶ διοικέντων.

§. 6. Κλήμης Θ'. ἢ διὰ ἐλαφροσύαν, ἢ διὰ γυνῶσιν τῷ 1669, ἔκαμεν ὀλίγην ἀνακωχὴν εἰς τὸ λυπημένον γένος, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν τύχην τῆς ἐδιδυθέντων τὸν Αὐγουστίνον. Αἰτίαν ἔδωκαν τέσσαρες Ἐπίσκοποι Γαλλίας, ὁ Ἀνδεγαβιήνσιος, Βελλοβακιήνσιος, ὁ Ἀπαμείας, καὶ Ἀλητῆς, οἵτινες ἰσχυρῶς ἀρνήντο νὰ προτίσωσι τὴν υπογραφὴν τῆς εἰς αὐτὴν τὴν βίβλαν, χωρὶς ἐξήγησιν, ἢ ἐκθεσιν· ἢ ὑπόθεσις αὐτῶν ἐπεδὴ ἡ Ῥωμαϊκὴ Αὐλὴ ἐφοβέριζε μὲ ἀπειλὰς, δεκαενέα ἕτεροι προεσῶτες ἐδιδυθέντων τὴν δόξαν τῆς μὲ γράμματα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας καὶ Πάπαν, Ἡνώδη μαζύτες καὶ Ἄννα Βορβῶνος, γυνὴ ἡρώικῃ παραδείγματος, καὶ φίλος τῶν Γανσενικῶν ἀφ' ἧ παραίτησε τὰς ἀπάτας καὶ ἡδονὰς τῆ κόσμου, ἡτις ἐνδέρμως ἐπαρακινῆσε τὸν Κλήμεντα Θ'. ἵνα ἡμερώσῃ. Ταραχθεὶς ὁ Κλήμης ἀπὸ τόσας καὶ τόσας βάρους παρακαλέσεις, ἀρχισε νὰ συγκαταεινῆ ὅτι ὅσοι ἡθελον ἄς ὑπέγραφοι τὴν ρηθεῖσαν βίβλαν μὲ ἐξήγησιν ὁποῖανδήποτε τῆ νοῦς τῆ. Δοθεῖσθε τοιαύτης ἀδείας, ἐπέσχερεν ἡ πρώτη γαλιήνη καὶ ἐλευθερωθέντος τῆ φόβε οἱ Γανσενιοὶ ἔσχεραν εἰς τὴν πατρίδα τῆς. Συνηθεῖται νὰ λέγεται τοιαύτη, εἰρήνη τῆ Κλήμεντος Θ'. ὁμως ὀλίγον ἐπεκράτησε· τὴν ἀδυνατῆσεν ἡ Ἐταιρεία τῶν Γησιῶτων. Τῷ 1677 διὰ θεασίσματος ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, διὰ τῆ ὁποῖα ἐδηλοποιῆσε νὰ ἐδοθῆ κατὰ καιρὸν μόνον, ἕως ὅτε νὰ συμβελευθῶσι περὶ τῆς τρυφερῆς θρησκείας μερικῶν ἀνδρῶπων, ὁμως θανέσθε Ἄννα Βορβῶνος τῷ 1679· ἔπεσε καὶ αὐτό. Ἀπὸ τότε μὲ ἐκείνας τὰς πρότερον ὕβρεις καὶ ταλαιπωρίας ἀπὸ τὰς ὁποῖας ἐβασανίζετο τὸ Τάγμα τῶν Αὐγουστινῶνων, τὰς ὁποῖας οἱ μὲν ἀπέφευγαν μὲ ἐκείσιν ἐξουσίαν, ἕτεροι μὲ σαθερὰν καρδίαν ὑπέφεραν, καὶ ἕτεροι τέλος πάντων, τὰς ἀπεμάκρυναν μὲ τέχνην καὶ συμβεβλην ὡς ἐδύνοντο. Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ τῆς αἰρέσεως Ἀγνώσιος Ἀρναλδος τῷ 1674· ἔφυγεν εἰς Βέλγιον, ἵνα μακρόνῃ ἀπὸ τὴν ὄρμην τῆ ἐχθρῆ, διαμεγαλὴν ὁμως ζημίαν τῶν Γησιῶτων, διότι σολισμένος μὲ θαυμάσιον εὐγλωττίαν, καὶ μεγάλην ἀγχινοίαν, ὄχι μόνον ἐκαταπίεισεν εἰς τῆς περισσοτέρας Βέλγας τὰ δόγματά τῆ, ἀλλ' ἔκαμε προσέτι, ὅτι ὅσοι Καθολικοὶ ἐξῆσαν εἰς Βαταβίαν, διὰ μέσθ τῶν Προεσῶτων Γῶαννε Νεεκαοσελίᾳ Κασορίας Ἐπισκόπῃ, καὶ Πέτρῳ Κοδδαῖς Ἀρχιεπισκόπῃ Σεβαστοπόλεως, τῶν φίλων τῆ νὰ γίνωσι Γανσενισαί. Καὶ ἐπέμεινε αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία εἰς τοιαύτην

αυτην κατάραση, ως φαίνεται από τας δύο Συνόδους πρὸς διαυδέντευσίν τῆς κατὰ τῶν ζητημάτων τῆς Αὐλῆς τῆς Ρώμης.

§. 7. Οὐ μόνον οἱ Γ' ανθενίται, ἢ ὡς αὐτοὶ θέλωσιν, Αὐγουστίνου να ὀνομάζονται, διὰ τὸ μόνον δόγμα τῆς Θείας χάριτος, τὸ ὅποιον ἀληθινὰ ὑπάρχει κατὰ τὸν Αὐγουστίνον, καὶ ἂν ἐξαρέσῃς τὴν ἐλαφρότητα τε μετὴν ὅποιαν σολίζεται, μακρὰν ἀπέχει ἀπὸ τας δόξας ἐκείνων ὅπῃ ἀκολουθῆσι τὸν Καλβίνον, δυταρεσῆσι τὸσον πολὺ εἰς τὰς Ἰησιέτας. Εὐρίσκονται εἰς αὐτὰς πολλὰ ἄλλα, τὰ ὅποια οἱ διαυδέντευται τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρωσιν ἢ νὰ κυρώσωσιν. Ἀγκαλὰ διὰ τῶν Γ' ανθενίτων αἱ διχόνοια αὐταὶ καὶ λογοτριβαὶ ἠγέρθησαν, καὶ διὰ τῶσιν συγγραμμάτων ἐν Βελγίῳ καὶ Γαλλίᾳ διεσπάρθησαν, μετὰ βίας ἔχουσί τι, ὅπῃ σοχαζονται ὀλιγώτερον ὑποφερτόν οἱ Ἰησιέται καὶ οἱ ἀληθῶς πολῖται τῆ ἀσχιερέως τῆς Ρώμης, εἰμὴ τὴν εὐταξίαν τῶν ἡθῶν, καὶ κανόνας τῆς εὐσεβείας ὅπῃ κηρύττωσιν. Οἱ Γ' ανθενίται ἔδεν ὑγιᾶς καὶ ἀβλαβῆς εὐρίσκωσιν εἰς τὰ ἡθῆ καὶ διαταγὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Πρῶτον παραπονεῖται ὅτι ἐξέκλινε πᾶσα ἡ ἱερὰ τάξις ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά της, τὰς Μοναχῆς δε νὰ ἐξέκλιναν, καὶ θέλωσι νὰ ἀνακαλεσθῶσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀγιότητα, καὶ εὐταξίαν τὴν παρὰ τῶν συζησάντων τάγματα διορισῆσαν. Ὅτι νὰ εμπνευδῆ ὁ λαὸς μετὰ γνώσιν σωσὴν καὶ ἀκριβῆ τῆς Θεοσεκείας καὶ Χριστιανικῆς Ἀγιότητος. Θέλωσιν ὅτι οἱ ἱεροὶ Κώδικες καὶ Βιβλοὶ, ἐν οἷς περιέχεται ὁ τρόπος τῆς δημοσῆς λατρείας νὰ προβάλλεται εἰς τὸν λαὸν κατὰ τὴν ἀπλὴν τε διάλεκτον, ὡσεὶ πάντες νὰ δύνανται νὰ τὰ ἐνοῶσι, καὶ τέλος βεβαιώσωσιν ὅτι νὰ διδαχθῶσιν μετὰ ἀκραν ἐπιμέλειαν, καὶ ὅτι ἡ ἀληθῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐλάβεια νὰ μὴν ὑφίσταται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις καὶ ῥήτα, ἀλλ' ἐν σωφροσύνῃ νοῦς, καὶ δεῖα ἀγάπη. Ταῦτα πάντα κοινολογηθέντα, ἔδει τὰ κατέκρινεν εἰμὴ οἱ ἁμαρτίαι τῆς Χριστιανικῆς εὐταξίας, ἢ οἱ πονηροὶ. Ἄν τινὰς θελεῖ νὰ ἐξετάσῃ πλατύτερον, πῶς διδασκωσιν τὰς ἰδίαις πρὸς τὴν σωτηρίαν, φανερὰ θελεῖ ἰδεῖ ὅτι ἡ τῶν Γ' ανθενίτων εὐσεβεία ἐκκλίνει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀνυπόφερτον δεισιδαιμονίαν, καὶ ἀπὸ τὰς τῶν Μυσικῶν, σκληρὰς καὶ φανατικὰς δόξας, ἕτε δικαίως ἤμπορῆν νὰ ὀνομασθῶσιν ἀπὸ τὰς ἐναντίας μετὴν λέξιν τῶν Ριγορίων, ἢτοι Αὐσιερῶν. Το δόγμα της περὶ μετανοίας, εἶναι ἐπιβλαβὲς καὶ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς· διότι τὴν μετάνοιαν ἐξαρέτως τὴν διορίζωσιν εἰς τὰς ἐκείνας ποίνας, τὰς ὁποίας μόνος ὁ ἁμαρτωλὸς πρέπει νὰ ἐπιφορτώσῃ τὸν ἑαυτὸν τε. Δηλαδή τὸν διεφθαρμένον καὶ τῆ φύσει δυσυχέστατον, ἀπομακρυνθέντα ἀπὸ τὸν ὄχλον τῶν θορύβων, τὸν διορίζωσι νὰ ἐξίλωσῃ τὸ ἐσωτερικὸν μῖσμα μετὰ παντοπιὰς ἐνοχλήταις καὶ βάσανα τῆ σώματος, μετὰ πείναν, μετὰ κόπης βαρεῖς, μετὰ μελέτας κτλ. καὶ ὅσον τις περισσοτέρου ἐκ φύσεως, ἢ ἐξῆως ἐλαττωματικώτερος ὑπάρχει, τὸσον περισσοτέρου πρέπει νὰ ἐπιφορτωθῆ μετὰ βάσανα καὶ θλίψεις εἰς τῆτο, φθάνωσιν εἰς τοιαύτην ὑπερβολὴν, ὡσεὶ δὲν διαζέωσι νὰ ὀνομάζωσι τοὺς τοιαύτους, Ἀγιστάτες, Ἀγίας

Αγίας Συρίας της Μετανοίας, καυμένης από το πυρ της θείας αγάπης, οίτινες μόνοι της με πολλὰ καὶ διάφορα εἶδη βασάνων ἐθανατώθησαν . . . . . μάλις αὐτὴ ἢ αὐτοκτονία ἀποκτῆ πρὸς τὸν Θεὸν ἀξίαν εἰς τὰ βασάνα καὶ τιμωρίας, τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς φίλοις, καὶ δύναται νὰ καταπραύνη τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Τὺτο ἀποδίδχεται ἀπὸ τὰ παραδείγματα πολλῶν, μάλις Φραγκίσκη Παρισίᾳ τῆς Γανσενικῆς Θεαματουργικῆς Σχολῆς, ὅσις μόνος τὰ ἐθανατώθη σκληρότατα, ἵνα ἰξιλῆσῃ τὸν ὠργισμένον Θεόν.

§. 8. Λυπηρὸν καὶ ὑπερβολικῆς εὐσεβείας παράδειγμα ἔδειχεν εἰς τὸ περιφθιμον μοναχῆριον τῶν παρθένων, λεγόμενον, Λιμνη βασιλικὸς ἐν τῷ πεδίῳ, κείμενον εἰς τὸ βαθύ καὶ ξενὸν λιβάδι πλησίον Παρισίᾳ. Οἱ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Ἀρρήγος Δ΄. ἐχώρησε τὴν διοίκησιν καὶ ἐπιστάσιν αὐτῆ τῶ μονασιεῖα εἰς μίαν θυγατέρα τῆ περιφθιμῆς Ἀρναλδα, μετονομαθεῖται, Μαρία Ἀγγελικὴ τῆς Ἀγίας Μαγδαληνῆς. Αὐτὴ ἡ νέα ἐπολιτεύετο πρότερον βίον ἀπωλείας, δηλαδὴ καθὼς τότε αἱ νέα τῆς Γαλλίας ἐσυνήθιζαν. Ἀλλὰ θείῳ φόβῳ κινήθησα τῷ 1609, μετέβαλλε γνώμην, διότι ἀρχισεν νὰ συναναστρέφεται τῷ 1523 μετὸν Σαλέριον, καὶ μετὸν Ἀβᾶν τῆ Ἀγίῃ Κυράνης, καὶ κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν διέταξε τὸν βίον τῆς καὶ τὸ μοναχῆριόν τῆς. Τὺτο κατήντησεν, ὥστε ὁ ἅγιος καὶ ἱερός αὐτὸς οἶκος, σχεδὸν διὰ ἕνα ὀλόκληρον αἰῶνα, νὰ προσενήθη τὴν ὀργὴν τῶν Γησιῶτων ἢ ἀπίστουτον Σάμβος εἰς τῆς Γανσενίεας, καὶ ἐπλήρωσε τὴν Εὐρώπην μετὸ ὄνομά τῆς καὶ φήμην.

Αἱ νέα ὅπῃ ἐσύντρεχαν, ἐξακολουθεῖσαν ἀκριβέστατα τὸν παλαιὸν καὶ αὐστηρὸν καὶ παντῆ ἀκυρωθέντα τῆς τῶν Κιζερσιῶν νόμον, μάλις ἐπελάμβανον κόπης καὶ χρέη βαρύτερα αὐτῶν. Ἐξω ἀπὸ τὰ περίε τῆ Μονασιεῖα, πλήθος μετανοήτων Γανσενιστῶν καὶ τῶν δύο, πάσις τάξεως ἐκτίσαν οἴκους, καὶ ἐμίμνεντο τὸν βίον τῶν ἐν τῷ Δ΄. καὶ Ε΄. Αἰῶνι, εἰς τὰς ἐρημίας τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτου ἔζην ἐκεῖνοι οἱ αὐστηροὶ καὶ τὸ φῶς φεύγοντες ἄνθρωποι, ἔρημοι λεγόμενοι. Τοῖς πᾶσι δηλαδὴ ἐπροβάλετο νὰ λήσῃ τὰς κηλίδας τῆς ψυχῆς τὰς ἐκ φύσεως, ἢ τὰς ἀποκτημένας ἀπὸ τὴν ἔξιν. μετὰ ἐκασίας ποινας, καὶ μετὰ δέλησιν ἐνοχλήσεις, μετὰ τὴν σιωπὴν, μετὰ τὴν πείναν, μετὰ δίψαν, προσωχὴν, κόπον, ἐργασίαν, ἀγρυπσίαν, καὶ πόνον. Ὅμως πάντες δὲν ἐκαταγίνοντο εἰς τὰς αὐτὰς κόπης. Οἱ πλέον πεπαιδευμένοι κατεγίνοντο ἵνα γράφωσι βιβλία, καὶ πολλοὶ εὐδοκίμησαν εἰς τὴν ἱεράν καὶ πολιτικὴν μάθησιν. Ἔτεροι ἐκαταγίνοντο εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν νέων, ὡς πρὸς τὰς δαλέκτας καὶ ποταπὰς δαλέκτας, καὶ πολλοὶ ἐκνευρῶταν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τῆς με δαλικὰς καὶ ποταπὰς δαλέκτας, καὶ σχεδὸν μετὰ ἕνα ἄργον θάνατον ἐθυσίαζαν τὸν ἑαυτὸν τῆς. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν καὶ πολλοὶ ἐνδοξοὶ καὶ εὐγενεῖς, οἵτινες ζήταντες πρότερον μετὰ τιμας ἢ δόξαι, δὲν ἐντρέποντο νὰ ὑποφέρωσι τὴν κόπον τῶν χυδμοτέρων καὶ ἀπλησίων ἀνθρώπων. Εἰς ὅλον τῶτον τὸν αἰῶνα ὑπέφερε πολλὰς διαφορὰς μεταβολὰς αἱ Μετάνοια τῶν Γανσενιστῶν, πο-

τε ἀνδῶσαν καὶ πότε ἐταραττοντο. Ὑψεροί, αἱ παρθένοι ὅπῃ ἐκεῖ διήγον, δὲν ἤδεσαν παντελῶς νὰ ὑπογράψωσι τὴν Βέβλαν Ἀλεξάνδρου Ζ'. καὶ μὲ τὸ νὰ ἐνομίζετο ὅτι ὄχι ὀλίγη ζημία νὰ ἐπροξενήτο εἰς τὸ κοινόν, καὶ πολλὴ ἀτιμία εἰς ἐνδόξου φαμηλίας ἀπὸ τὴν σύστασίντης καὶ διαταγῆς, Λυδοβίκου ΙΔ'. τῷ 1709. διὰ παρακινήσεως τῶν Γησιεῖτων, ἔκαμε νὰ καταδαφιδῆ ὅλον τὸ κτήριον, τὰς δὲ παρθένας ἤφερον εἰς Παρίσιον, καὶ μετὰ δύο χρόνας ἵνα μὴ μάνη τροφὴ δεισιδαιμονίας, ἔκαμε νὰ ξεσκάψωσιν ἐκεῖθεν τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ νὰ ταφῶσιν ἄλλῃ.

§. 9. Μέρη εἰσὶ, ἃν συγκριδῶσι μὲ τίττε τὰς καιρὸς αἱ ταραχαὶ ὅπῃ ἐσύγχισαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης· αἱ παλαιαὶ διχονομαί τῶν Φραγκισκάνων καὶ Δομινικάνων. Ἀν ἡ Μήτηρ τῆ Γησῆ Χριστῆ ἐσυλλήφθη ὑπὸ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας, ἢ ἔχῃ. Ἐκ τῶν ὁποίων τῆτο ἤρεσε τοῖς Νομινάκοις, ἐκεῖνο δὲ τοῖς Δομινικάνοις, καὶ μεγάλην ταραχὴν καὶ σύγχυσιν ἐπροξένισε Παύλῳ Ε'. Γρηγορίῳ ΙΕ'. καὶ Ἀλεξάνδρῳ Ζ'. προσέτι εἰς τὰς ἀρχαὶς τῆ αἰῶνος ὄχι ὀλίγον νὰ λυτήσῃ καὶ νὰ φέρῃ σχίσματα καὶ διχονομίας εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰσπανίας· διὸ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἰσπανίας Φίλιππος Γ' καὶ Δ'. πέμφαντες πρέσβεις εἰς Ρώμην, ἐπαρακινῶσαν τὰς Ἀρχιερεῖς τῆς Ρώμης νὰ παύσωσι μὲ δέσπισμάτης τὴν τοιαύτην διαφορὰν. Ἀλλ' αὐτοὶ ἔκριναν ἄξιον νὰ ὑποταχθῶσιν περισσότερον εἰς τὴν γνώσιν πάρεξ εἰς τὰς τόσας δεήσεις· διότι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ λάμψις τῆς Ἰσπανικῆς Μεγαλειότητος, ἣτις ἔκλινε πρὸς τὴν δόξαν τῶν Φραγγισκάνων, ἐφοβεῖτο ἀπὸ τὴν ἄλλην τῶν Δομινικάνων κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἰσχύν. Ὅθεν μὲ τόσας παρακαλέσεις ἑδὲν ἕτερον ἐκατόρθωσαν, εἰμὴ νὰ κυρώσωσιν οἱ Ἀρχιερεῖς ὡς πολὺ πιθανὴν τὴν γνώμην τῶν Δομινικάνων ἐν λόγῳ καὶ διαταγῇ, καὶ νὰ προσάξωσι τὰς Δομινικάνους νὰ μὴ ἐναντιώωνται παρρησίᾳ καὶ εἰς τὸ φανερόν. Τῶν ὁποίων ὅμως τὴν δόξαν καὶ πλάνας δὴν ἤδεσαν ἔτε ἀπὸ τῆς Φραγγισκάνους ἢ ἄλλως νὰ κατακρίνεται. Τοιαύτη σύγκρισις ἐπαινετὴ εἰς βασιλέα, καὶ κριτήριον. Τώρα ἄς ἰδῶσιν ὅσοι χαίρονται τὴν ὑπόληψιν καὶ χάριν τῶν Ἀρχιερέων, ἂν ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις βάνει τὸν ἑαυτὸν τε ὡς ἐκ Θεοῦ κριτὴν πάντων τῶν ἱερῶν κρίσεων, καὶ μὲ τὴν κατὰ παρουσίαν τῆ ἀγίας Πνεύματος ἐπάνω εἰς κάθε κίνδυνον δύναται νὰ λανθασθῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΒ΄.

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΕΤΡΟΥ Α΄.

Αὐτοκράτορος πάσης Ρωσσίας περὶ τῆς εὐταξίας τῆς Ἐκκλησίας
 καὶ τῆς κλήρε· ἣν ἔδωκε τῇ Ἱεραῖ Συνόδῳ τῆς Πετρε-
 πόλεως ἐν ἔτει 1721.

Συγκατανευέσης τῆς Θείας Χάριτος

Ἡμεῖς Πέτρος Α΄. Κζάρ καὶ Αὐτοκράτωρ πάσης
 Ρωσσίας κτλ. κτλ. κτλ.

§. Ι.

Μεταξὺ τόσων πολλῶν καὶ μεγάλων φροντίδων ὅπῃ παρ' ἡμῶν ἀπεκτέ-
 ρουν ἡμεῖς ἢ παρὰ Θεοῦ ἡμῖν δοθεῖσα δύναμις, ἵνα διορθώσωμεν τὸν ἡμέτε-
 ρον λαόν, καὶ τὰ βασίλεια τὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ὅταν
 ἐσρέψαμεν τὰς ὀφθαλμῶν μας πρὸς τὰ τῆς Θρησκείας, καὶ ἤυρομεν εἰς
 αὐτὰ, πολλὰ μάταια, καὶ ἀργὰ γινόμενα, μεγάλην ἀτέλειαν εἰς τὴν ἐκ-
 τέλεσιν αὐτῶν. Δὲν ἐκυριεύθη ἡ συνειδησίς μας ἀπὸ ἑνα μάταιον φόβον,
 νὰ φανῶμεν ἀχάριστοι πρὸς τὸ ὑψίστου Ὄν, ἂν ἡμεῖς διὰ τῆς βοήθειαστε
 διδαχθέντες, ἐκάμαμεν τόσῃν προκοπῇ εἰς τὴν διορθώσιν, καὶ ἀνακαίνισιν
 τόσον τῶν πολεμικῶν, ὅσον καὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἀμελέσαμεν νὰ
 θεωρήσωμεν καὶ νὰ καθαρῶνομεν τὸ ἱερόν Τάγμα. Διὸ φόβος ἡμᾶς κα-
 τεῖχε, μήπως ἐνώπιον ἐνὸς ἀπροσωπολύπτου κριτῆ, ἔχοντες νὰ δώσωμεν
 λόγον διὰ τόσας ἐπαρχίας ὅπῃ μᾶς ἐμπιστεύθη, νὰ μὴ μείνωμεν χωρὶς
 συμπάθειον. Ἐκ τότε συνέβη ὅτι ἐπαναλάβομεν, μιμήμενοι τὰς βασι-
 λείας ὅπῃ ἀνθῆσαν τὸν παλαιὸν καιρὸν, εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Διαδίκην
 μὲ ἀληθῆ ἔπαινον εὐσεβείας, ἐσρέψαμεν τὰς ὀφθαλμῶν μας καὶ εἰς τὴν Ἐκ-
 κλησιαστικὴν τάξιν, ἵνα φέρωμεν αὐτὴν εἰς ἐκλεκτοτέραν τάξιν. Καὶ ἵνα
 ἐκτελεσθῇ τῆτο, ἀρμοδιώτερον ἐκ ἐφάνη ἡμῖν, εἰμὶ Κριτήριόντι παρὰ πολ-
 λῶν συντεθειμένον· διότι εἰς μόνος, βέβαιον ἐστίν, ὅτι κυριεύεται ἀπὸ τὰ
 πάθη. Προσέτι ἐπειδὴ τοιαύτη δύναμις δὲν εἶναι κατὰ κληρονομίαν, ὀλίγος
 κόπος χρειάζεται νὰ βασιλεύῃ, καὶ νὰ διαυδεντευθῇ· διὸ διορίζομεν τὴν
 Πνευματικὴν Σύνοδον, ἵνα θεωρήσῃ πάσας καὶ παντὸς τὰς πνευματικὰς ὑπο-
 θέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ρωσσίας κατὰ τὰς κάτωθεν διαταγὰς. Δια-
 τάσσομεν προσέτι, ὅτι πάντες οἱ ἡμέτεροι πιστοὶ ὑπῆκοι, ὅποιοςδήποτε
 τάξεως εἰσὶ πνευματικῆς ἢ κοσμικῆς, νὰ γνωρίζωσι τοῖστων Ἐκκλησιασι-
 κὸν Κριτήριον καὶ νὰ τὸ νομίζωσιν ὡς νὰ εἶχε μεγαλωτάτην ἐξουσίαν. Εἰς
 αὐτὸ νὰ ἀνακαλῶσι πᾶσαν Ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν, νὰ ἐργασθῶν καὶ νὰ
 δέχωνται τὸ Θεόπισμα καὶ ἀποφάσεις τε, καὶ νὰ ἐργασθῶν εἰς τὴν τελείαν
 αὐτῆ

αὐτῆ ἀπόφασιν, καὶ νὰ υποτάσσωνται εἰς πάσας τὰς διαταγὰς αὐτῆ, ὑπὸ ποιῆ βαρῆα διὰ τὴν παράβασιν τῆ σέβας, φυλαττώμενον τὸ σέβας τῶν λοιπῶν Κολεγγίων.

§. 2. Χρέος ἐστὶ τῆς Συνόδου εἰς τὸ ἐξῆς νὰ συστήσῃ μίαν διόρθωσιν τῶν Κανόνων αὐτῆς, κατὰ τὰς διαφόρους ὑποθέσεις, εἰς διαφόρους περιστάσεις, τῆτο ὅμως νὰ μὴ γίνῃ ἄνευ τῆς θελήσεως ἡμῶν. Ἐκλέγομεν δὲ τὸς κάτωθεν, ὡς μέλη συζήσαντα τοιαύτην Σύνοδον. Ἐνα Πρόεδρον, δύο εἰς τόπον τῆ Προέδρου, τέσσαρας Συμβεβλάτορας, καὶ τέσσαρας Συμβοηθῆς. Α' Ζ' ἐπειδὴ εἰς τὸ πρῶτον μέρος, παραγο. Ζ' καὶ Η' ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Πρόεδρος ἂν πράξῃ βαρῆα τι ἀνόμιμα, νὰ κρίνεται ἀπὸ τῶν συμβοηθῆς τε, καὶ διὰ χάριν διορίζομεν ὅτι ὁ Πρόεδρος νὰ χαίρῃ τὸ προνόμιον νὰ ἀναφέρῃ μόνον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ψῆφον, ὡς οἱ λοιποί. Ὡς τὸσον τὰ μέλη ταύτης τῆς Συνόδου, πρὶν λάβει μέρος, πρέπει νὰ ὀρκισθῶσιν ἐνώπιον τῆ Εὐαγγελίᾳ, καὶ νὰ ἀναγνώσωσι καθαρά τὸν κάτωθεν ὄρκον

Ἐπιτογραφὴ ἰδιοῦχος τῆς βασιλικῆς
αὐτῆ Μεγαλειότητος.

Ἐν Πετροπόλει 1721 Γ' αὐν. ΚΕ'.

Πέτρος.

Ὁρκος τῶν μελῶν τῆς
Πνευματικῆς Συνόδου.

§. 3. Ἐγὼ ὁ ὑποκάτωθεν γεγραμμένος, δέχομαι ἐν ἀγαθῇ πίστει, καὶ διὰ τῆ παντοδυναμίας Θεοῦ, ὁμνῶ εἰς τὰ παρόντα ἅγια αὐτῆ Εὐαγγελία, ὅτι χρεωσῶ, χωρὶς ἀνάγκην κἀνενοῦ καὶ βίαν εἰς τὰς συμβεβλάς, Κριτήρια, καὶ εἰς κάθε πνευματικὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἐταιρείας νὰ ἐρευνήσω τὴν ἀπλήν, καθάραν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην, καὶ πάντα κατὰ τὰς διαταγὰς τῆ Πνευματικῆς, καὶ ἐν τῷ ἐξῆς ἀπὸ τὴν συνδρομὴν ταύτης τῆς Πνευματικῆς διοικήσεως, καὶ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τῆς θελήσεως τῆς βασιλικῆς Μεγαλειότητος, καὶ νὰ ἐκτελέσω, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν τῆς διοριζέμενης Κανόνας.

Ταῦτα πάντα καὶ καθ' ἑνὸς νὰ τὰ πληρώσω Ἀγίως καὶ ὁσίως, μὴ ἀποβλέπων εἰς προσωποληψίαν, προσωπίσιν, φόνον ἢ πείσμα, ἀλλὰ μετὰ ὅλον τὸν κόπον, μᾶλλον δὲ ἵνα ἀπλῆστερα ἐξηγηθῶ, δὲν θέλει ὑποφερῶ νὰ κυριευθῶ ἀπὸ κἀνενοῦ πάθος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν μόνον φόβον τῆ Θεοῦ, ἢ προσέτι χωρὶς νὰ ἀλισμονήσω τὴν παντοπνὴν μνήμην μηδεμιᾶς ἀνταμιβῆς καὶ ἀπολαύσεως, καὶ τῆς εἰλικρινῆς μνήμης πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον προϋποθέτων τὸν φόβον εἰς πάσας τὰς μελέτας μὲ, ῥητὰ καὶ πράξεις, ἐπειδὴ δὲν ζητῶ διὰ τελικὴν αἰτίαν, τὴν δόξαν τῆ

τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, καὶ σήρξιν πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ζητῶν τὰ ἑμὰ, ἀλλὰ τὰ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ὁμνῶ τοιγαρὶν εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὅτι θέλει πάντοτε ἐνδυναμῆσαι τὰ τρωμερῆ ἐκείνου ῥητῆ, ἐπικατάρατος, ὃς ἀμελῶς τὸ ἔργον τῷ Θεῷ ποιεῖ· διὸ πᾶν ἔργον τέτε τῷ Κολεγγίῳ νὰ ἐνεργηθῇ τοιοῦτον Θεῖον ἔργον, ταχέως, σοβαρῶς, ἢ μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ ταχύτητα, ὅσον δύνανται αἱ δυνάμεις μὲ, παραβλέπων κάθε παραμυθίαν καὶ ἡδονὴν τῆς ζωῆς μὲ, ἕτε θέλει ἀποκρύψω τὴν ἀμάθειάν μὲ, ἀλλ' ὅπως ἔχω τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν θέλει ἀνδρείως συνάξω τὴν νόησιν, καὶ ἐπισίμην τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν κανόνων τῶν Συνόδων, καὶ ὁμόγνωμον δόξαν τῶν παλαιῶν, τέλους πάντων, μεγάλων διδασκάλων.

Ὁμνῶ προσέτι εἰς τὸν παντοδύναμον Θεόν, ὅτι θέλω, μᾶλλον ὅτι χρεωσῶ εἰς τὸν βασιλέα, ὡς γνητίῳ μὲ Κυρίῳ Πέτρῳ Α'. Αὐτοκράτορι κτλ'. Πάσης Ρωσίας, καὶ μετ' αὐτὸν, τοῖς ἐξοχωτάτοις τῆς αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος νομίμοις κληρονόμοις, τοῖς ἐκ θελήσεως, καὶ ὑπερτάτης ἐξουσίας τῆς βασιλικῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐκλελεγαγμένοις, καὶ μετὰ καιρὸν ἀξίους νομιζόμενοις ἵνα κυριώσωσι τὸν θρόνον· καὶ προσέτι νὰ εἶμαι πιστός, ἀγαθός, καὶ ὑπήκοος δῦλος τῆς Βασιλικομεγαλειότητος αὐτῆς Αἰκατερίνας Ἀλεξιάδος.

Πάντα ὅσα ἢ τῆς Αὐγενοτάτης αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος, μοναρχία, ἀνδρεία καὶ δύναμις χαίρεται, δικαιώματα, καὶ προτερήματα νόμιμα, ἢ μετὰ καιρὸν νόμιμα κηρυχθῶσιν, ἵνα ληφθῶσιν εἰς τὴν πλέον σενωτάτην σημασίαν, εἰς παράδειγμα δυνάμεων, καὶ ὅσον περισσότερον δύναμαι, νὰ συμπαθήσω τὴν ἰδίαν μὲ ζωὴν.

Ἵποχρεῶμαι προσέτι νὰ φροντίσω καὶ νὰ ταχύνω, ὅσα ἀπαιτῶνται ἀπὸ τὴν πίσὴν δάλευσιν, ἀνάπαυσιν τῆς αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος εἰς πᾶσαν περίεσιν.

Διὰ δὲ τὴν ζημίαν βλάβην καὶ ξεπεσμόν εἰς τὰ ὁποῖα ἤθελεν εὐρεθῆ ἢ Βασιλικὴ αὐτῆς Μεγαλειότητος, εὐδὺς ὅπως λάβω τὴν παραμικρὰν εἰδήσιν, ἢ μόνον ἀρμοδίως θέλει τὰ ξεσκεπάσω, ἀλλὰ θέλει πασχίσω νὰ γίνων ὅσον τὸ ὀυλιγώτερον, καὶ θέλει τὰ ἐμποδίσω καὶ ἀπιγορεύσω.

Ἄν δὲ μερικόν τι, ἢ κἂν τι διὰ μουσικὸν πρέπει νὰ εἶναι, πρὸς ὠφέλειαν τῆς Βασιλικῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἢ χρέος καὶ ὄφελος, ἢ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφέλιμον, καὶ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν πίσιν μὲ, με προσαγὴν μουσικῆ, θέλει τὸ βασιάζω εἰς ἄκραν σιωπὴν, ἕτε θέλει κάμω μετοχὸν τινὰ τῷ μουσικῷ, εἰς ὅποιον ἂδὲν ὠφελεῖ νὰ τὸ ἱξεύρῃ, ἕτε πρέπει νὰ τὸ ἱξεύρῃ.

Ὁμολογῶ προσέτι, καὶ μεθ' ὅρκου βεβαιῶνω ὡς ὑπερτάτην Κριτὴν ταύτης τῆς Συνόδοις εἶναι αὐτὴ ἢ Μοναρχίῳσα Ρωσία, ἡμετέρα clementissima Κυρία ὁμνῶ προσέτι τὸν πάνσοφον Θεόν, ταῦτα τὰ παρ' ἐμὲ ὑποσχόμενα, νὰ μὴ τὰ ἐξηγήσω ἀλλέως εἰς τὴν καρδίαν μὲ, ἀπ' ὅτι τὰ δη-

λοποιῶ

λοποιῶ διὰ σώματός μου, καὶ προσέτι κατὰ τὴν δήλωσιν, νόημα, καὶ φανερώσιν, καὶ σκοπὸν, ὅπως δίδωσιν αὐτὰ τὰ γράμματα εἰς τὰς ἀναγινώσκοντας.

Εἰς ἐνδυνάμωσιν, καὶ σερέωσιν, μετὰ τὸν ὄρκον μου συζητώντας ταῦτα, κηρύττω. Σὲ τῶν καρδιῶν ἐτασίην ἐπικαλῶμαι, ὅτι ὁ ὄρκός μου ἐστὶ μακρὰν τῆς ἀπάτης· εἶδὲ τῆτο γίνεται παρ' ἐμοῦ ἀπὸ κακῆς ἀπάτης, ἢ κατὰ πάντα συμφωνεῖ μετὰ τὴν συνείδησίν μου, θέλω γὰρ γίνης ὁ δικαίω-
τατος καὶ αὐσιγρότατος ἐκδικητής.

Διὰ κορωνίδα τῶ τοιαῦτα ἡμετέρας ὄρκου, ἔσω ὁ σευρός τῶ Σωτήρος μου Ἀμὴν.

Διαταγὴ ἡ

§. 4. Θεάσιμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ Πνευματικὴ Σύναξις χρεωθεῖ νὰ πολιτεύεται καὶ νὰ φυλάττη πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Τάγματα· ὁμοίως καὶ οἱ λαϊκοὶ ἐφ' ὅσον ὑπόκεινται τῇ Πνευματικῇ διοικήσει, καὶ κατὰ πῶρον, τέλος πάντων, τρόπον ἡ Σύναξις ἔχει νὰ ἐκτελεῖ τὰς ὑποθέσεις, ὅπως αὐτῇ ἀνήκωσιν.

Ἐπειδὴ οἱ περιοσότεροι κανόνες ἀποβλέπωσι τριπλῶς εἰς Πνευματικὸν ὑποκείμενον, μέρος διὰ τῆς συλλογῆς, μέρος διὰ τῆς πράξεως, παράγονται τρεῖς μέρη αὐτῶν, ὡς ἡ κατωτέρω διαίρεσις δείχνει.

Α'. Ορισμὸς καὶ νόμιμοι αἰτίαι τοιαύτης διοικήσεως.

Β'. Ὑποθέσεις ὅπως ἀνήκωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν διοίκησιν.

Γ'. Τὰ ἐπαγγέλματα τῶν εἰς τὴν διοίκησιν διωρισμένων· τῆτος πῶς νὰ τελειώτωσιν αὐτὰ, καὶ ἐξουσία. Προσέτι τὸ θεμέλιον τῆς νομίμης διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἦγεν ὁ νόμος τῶ Θεοῦ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ περιεχόμενος. Ἐστὶ οἱ κανόνες οἱ ρηθέντες εἰς τὰς Συνόδους τῶν Ἀγίων Πατέρων καὶ αἱ πολιτικαὶ Διαταγαὶ μὴ ἀπέχεσθαι τῶ Θεοῦ λόγου, ξεχωριστὸν βιβλίον χρειάζονται, καὶ ὡδε ἔ περιέχονται.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Τί ἐστὶ Πνευματικὴ Συνέλευσις, καὶ τίνες αἱ νόμιμαί αἰτίαι ταύτης τῆς Διοικήσεως.

§. 5. Τὸ νὰ προσατεύῃ εἰς ὅτι ἀπατάτι διοίκησιν ἡ Συνέλευσις, ἢ ἕστιν ἕτερον, εἰμὴ ἡ Σύνοδος ἢ ἡ Ὁμοφωνία μετὰ ἐξουσίαν τῆς διοικήσεως, ὅπως δηλαδὴ διοικεῖ ἄχι εἰς μόνος, ἀλλὰ πολλοὶ, μερικά πράγματα, ἔχοντες εἰς τῆτο μίχην ἀρμοδίαν ὑπερτάτην ἐξουσίαν.

§. 6. Η' διαφορά δὲ ἐστὶ μεταξύ τῆς κατὰ καιρὸν Συνελεύσεως καὶ παντοτινῆς ἢ πρώτης ὑφίσταται ἀπὸ ἀρμόδιος συντρόφους, οἵτινες ζητῶσι νὰ ἀποφασίσωσι χωρὶς διακοπὴν καιρῶ μίαν, ἢ πολλὰς ὑποθέσεις. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Σύνοδοι, αἱ παράδοξα Συνελεύσεις τῶν πολιτῶν ἐξετάσεις, Κριτήρια Ἐκκλησιαστικά, καὶ τὰ Συμβέλια.

§. 7. Ἀλλ' ἐπειδὴ συμβαίνουσι εἰς τὴν πατρίδα πολλὰ καὶ συχνὰς ὑποθέσεις, αἷτινες διορίζονται εἰς μερικὰς ἀνδρας ἵνα τὰς ἐρευνήσωσι καὶ νὰ τὰς βάλωσιν εἰς τάξιν, ἢ συνέλευσις αὐτῶν λέγεται Σύνοδος. Οὕτως ὑπῆρχε τὸ Συνέδριον παλαιότερον εἰς τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἐκκλησίαν, ὁ Πολιτικὸς Ἀρχιεὺς Πάγος κριτήριον ἐν Ἀθήναις, καὶ ἕτεροι συνέλευσεις τῆς αὐτῆς πόλεως περιβόητοι εἰς ὄνομα Δικαστηρίων, τῶν ὁποίων τὴν διοίκησιν ἐντελῶς ἔξευραν. Τὰ παρόμοια παρατηρῶνται καὶ εἰς ἄλλα βασίλεια παλαιὰ καὶ νέα ἀνθρώπων.

Τοιαῦτα διάφορα δικαστήρια εἰς χρῆσιν πολλῶν βασιλικῶν ὑποθέσεων, ἐσύστησεν ὁ πάσης Ρωσσίας Ἰζαὶρ Πέτρος. Ο' Α' εἰς ὄφελος τῆς πατρίδος τε, διοικῶν τὰς χαλίνας τῆς πατρίδος τε.

Μ' ὅλον ὅπῃ ὁ Χριστιανικὸς βασιλεὺς, ἐπιμελέσασθε διὰ τὴν εὐταξίαν τῆς ἀληθοῦς θρησκείας, καὶ ἀγαθῶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θεωρήσας τὰ Ἐκκλησιαστικά, καὶ ἐπιμελόμενος τὴν καλιτέραν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκλίνε τὴν καρδίαν τε νὰ συστήσῃ ἕνα πνευματικὸν Σύλλογον, ἦτοι Σύνοδον, τῆς ὁποίας τὸ αἶδιον καὶ ἐξαιρετικὸν ἔργον νὰ κλίνῃ, ἵνα συμβαλεῖται τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀρμόδια, ἵνα πάντα εὐτάκτως ἐκτελῶνται, ὡς εἰς τῆτο ἐκλίνε καὶ ὁ σκοπὸς τῶ Ἀποστόλου, μάλιστ' ὁ ἴδιος θεὸς εἰς αὐτὸ ἀναπαύεται Α'. Κορινθ. κεφ. ΙΔ'. στίχ. 33. 40.

§. 8. Ἀλλ' οὐ νομίσῃ τις ὅτι τοιοῦτον κριτήριον νὰ μὴ εἶναι ὠφέλιμον, καὶ ἄς μὴ ὀνειρεῖται τις, ὅτι ἢ ποσότης τῶν ὑποθέσεων ὄχι ὡς εἶναι συμμα εἰς ἄλλας Ἐπισκόπους, νὰ εἶχε τὸ προνόμιον νὰ διοικῇ μαζὺ πάσας τὰς Ἐπαρχίας, νὰ ἦτον καλιτέρον.

Εἰς τὴν παρῶσαν Μοναρχικὴν βασιλείαν, ὡς ἐστὶν ἡ Ρωσσία, ἡ διοίκησις πεφορτωμένη μὲ πολλὰς Σύλλογας, ὡς παντοτινὴν Σύνοδον, ἢ Συνέδριον, νὰ καλιτέρον καὶ ἐντελέστερον ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἰς μόνος διοικεῖ, ἀποδείχεται ἀπὸ τὰ κάτωθεν δικαιολογήματα.

§. 9. Ἐκεῖ ὅπῃ ἡ συχνὴ συνάθροισις ὑδρῶναι εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, βεβαιότερα καὶ καθαρωτέρα ἀναφαίνεται, πάρεξ ἂν υποτάσεται εἰς τὴν ἔρευναν ἑνὸς μόνου. Αἱ γὰρ μετ' ἔπειτα μελέται σοφώτερα συνηθίζουσι νὰ εἶναι κατὰ τὴν παροιμίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἂν ἡδέλαμεν εἰπῆ, ὅτι αἱ συμβεβληαὶ συμβελευσμένων μὲ περιοσοτέραν ἐξουσίαν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, εἶναι πλέον γνωστικά; Ἀλλ' ἂν ἡδέλεν εἶναι πολλοὶ, ὅτι ὁ ἰδιώτης εἰς τὰ σκοτεινὰ πράγματα νὰ βλέπῃ ἐκεῖ ὅπου οἱ πεκαυμένοι καὶ ἀγχινοὶ δὲν βλέπουσι; Προσέτι ἂν εἰς τὸν σύλλογον ὑδρῶναι πολλοὶ διὰ νὰ ἀποφασίσωσι μίαν προβαλλομένην ὑπόθεσιν, συμβαίνα

βάνει ἐκεῖνο ὅτῃ ὁ ἕνας παραβλέπει, νὰ τὸ ἰδῇ ἄλλος· καὶ ἂν αὐτῷ ἐστὶ τὶ σκοτεινόν, εἰς ἕτερον γίνεταί φωτεινότερον. Ὡς τόσον ἂν μία ὑπόθεσις εἶναι περιπλεγμένη μετὰ διαγαγμῆς καὶ ἀμφιβολίας, εὐκολώτερα ἔβραβιότερα τελειώνει, καὶ ἡ ἀπόφασίς τε προφέρεται μετὰ εὐκολίαν. Τίς λοιπὸν τολμᾷ νὰ διαζῆ, ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ Πνευματικὴ Συνοδικῶς ἢ Διοίκησις.

Β΄. Προσέτι καθὼς ἀσφαλεστέρα εἰδησις τῆς ὑποθέσεως τοιοιτοτρόπως θεωρημένης προέρχεται, τόσον μεγαλιότερα εἰς τὴν ἀπόφασιν φαίνεται ἡ ἐξουσία· διότι καθὼς ὑπερισχύει τις εἰς τὸ νὰ κάμῃ πίσιν, ἔτω ὑπερισχύει εἰς τὸ νὰ ἀπατήσῃ τὴν ὑποταγὴν, ἐν διατάγματι παρὰ τῆς Συνοδου προερχόμενον, πάρεξ ἀπὸ ἐντολῆν ἐνὸς μόνου. Οἱ ἴδιοι Μονάρχαι ἀγκαλά χαίρονται μιᾶς ἀπολελυμένης δυνάμεως, τοῖς ὁποίοις, κατὰ τὴν θεῖαν ἐντολὴν χρῆσθεται χωρὶς ἀνδίστασιν ὑπακοῆς, ἀπὸ δὲ τῆς συμβάλας, ἢ μόνον δι' αὐτὸ τὸ τέλος ἵνα εὐτυχήσωσι καλλίτερον τῆς ἀληθείας, ἵνα μήπως καὶ οἱ πεισματάριδες ἐγκαλῶνται, ὅτι τῆτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔλαβον βίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καὶ ἔχι νομίμως καὶ δικαίως ἀπὸ τῆς βασιλείας, minime abhorrent. Τῆτο δὲ καλλίον συμφωνεῖ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὡς γεγενημένων τῆς ἀπολελυμένης καὶ ἀνεξαρτήτης δυνάμεως ὥστε νὰ ἀρνῆται καὶ τῷ ἰδίῳ διοικητῇ τῆς Ἐκκλησίας ἡ κυριότης ἐπάνω εἰς τὰς Κληρικούς.

Ὅστις εἰς αὐτὴν τὴν Διοίκησιν πράξῃ τὶ κατ' ἀρέσκειαν, διὰ τῆς Διαταγῆς εὐθὺς νομιζέται ἄκυρον, διότι οἱ πονηροὶ τὴν γεννήσιν ἐγκαλῶσιν εἰς ἕνα μόνον ὑποκείμενον. Ἐξ ἐναντίας δὲ ὅταν ἡ γνώμη τῆ κατ' ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς συνοδίας συντρέχει εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ὑποθέσεως, προλαμβάνεται ἡ αἰτία τοιαύτης ἐγκαλέσεως.

Γ΄. Βεβαίως ὄντος ὅτι ὁ Πνευματικὸς Σύλλογος νὰ μὴν εἶναι εἶδος πατρίας, ἥτις μετὰ κρυφᾶς συμβάλας, νὰ χρησιμεύῃ εἰς τὰ ἴδια κέρδη αὐτῆς, καὶ ματαίως συνενώνεται, ἀλλ' ἐκ τῶν διοριζέντων διαταγῶν τῆς Μοναρχίας καὶ ἑτέρων ψήφου, τῶν καλοθελήτων τῆ κοινῆς. Ἀναγκαῖον ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν περισσοτέρων, ἐπειδὴ κρέμεται ἀπὸ τὸν Μονάρχην, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀπολαμβάνει τὴν ἀρχὴν τε, νὰ προσμένῃ τὸν καιρὸν.

Δ΄. Ἄν προσέτι σοχαδῶμεν τὰς συχνὰς ἀργοπορίας καὶ διακοπὰς τῶν ὑποθέσεων ὅτῃ κρέμονται ἀπὸ ἕνα μόνον ὑποκείμενον, ὅταν ὁ Γεράρχης ἐμποδίζεται ἀπὸ ἄλλας περιπλεγμένας φροντίδας, ἢ πάσῃ, μάλιστα θάνατον (καὶ τότε προσάγεται ἡ κατάπαυσις πάσης ὑποθέσεως.) Ἐξ ἐναντίας ἄς ἰδῶμεν τὴν Διοίκησιν τῶν πολλῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀγκαλά λείποντας ἐνὸς τῶν πρωτίτων, ἕτεροι εὐρίσκονται ἔτοιμοι καὶ ἀκολῆθουσι ἀδιακόπως αἱ ὑποθέσεις, δὲν εἶναι δικαίωτερον νὰ δοθῇ ἡ Διοίκησις τῆτω.

Ε΄. Ἄν ἔχωμεν νὰ πιεσώσωμεν, ὅτι ἀπὸ τῶν τὸν Σύλλογον ὄφειλος, νῦν φαίνεται, διότι δὲν δίδεται τόπος εἰς τὰ πάσῃ, δίχονοιαν, καὶ αἰσχροκέρδειαν. Πῶς εἶναι τρόπος νὰ συμφωνήσωσιν αἱ ψῆφοι πρὸς διαυδέτευσιν πονηρῆς τιμῆς, ἢ νὰ καταδικαθῇ ὁ Ἀ΄θῶος; Ἐ΄σω ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐξ ἐπίτιδες, ἢ διὰ θυμὸν κατὰ τῆ ἐγκαλεσμένη θυμῶσι, εἶναι ὁμῶς ἕτερος,

ἕτερος, καὶ τρίτος προσέτι, ὅστις δὲν θέλει κυριευθῆ ἀπὸ τὴν ὀργὴν, ἢ ἀγάπην. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἕτε δωροδοκία θέλει ἔχῃ τόπον κατ' ἀρέσκειαν τῷ καθ' ἑνός, ἀλλ' ἢ ἀπόφασις γίνεται ἀπὸ δίκαια καὶ νόμιμα δικαιολογήματα. Οἱ εἰς θέλει φοβέται τὸν ἄλλον μήπως φανερωθῆ ὅτι ἐφιλοδορῶν, ἂν δὲν παρρησιάσῃ πρὸς ἄξιαν νὰ φανερωθῆ ὅτι ἀξίως καὶ δικαίως ἐφιλοδορῶν. Ἐξαιρέτως ἂν ὁ Σύλλογος συνίσταται ἀπὸ ὑποκείμενα μὴ ἄξια νὰ κάμωσι κρυφὰς ἀνταποκρίσεις, ἂν οἱ σύντροφοι εἶναι διαφορὰ τάγματος, καὶ καταστάσεως, ὡς Ἐπίσκοπος, Ἀρχιμανδρίτης, Ἡγούμενος, καὶ οἱ πρῶτις τῶν ἱερωμένων. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σοχαδῆ τινὰς πῶς θέλει τολμήσῃ ὁ εἰς νὰ κοινολογήσῃ τῷ Ἐτέρῳ τὰ ἀπατηλὰ μηχανεύματα. Τόσον πολὺ ἀπέχει ὅτι τὰ ἀσεβῆ μηχανεύματα νὰ ἀποφασισθῶσι λευκῇ ψήφῳ.

ς'. Δὲν ἀπέχει ἀπὸ τὰς ρηθείσας αἰτίας καὶ ἡ κάτωθεν. Οἱ Σύλλογος θέλει εἶναι ἐλεύθερος κατὰ τὴν καρδίαν νὰ γυμνάσῃ τὴν δικαιοσύνην, διότι δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ὑπερισχυόντων, ὡς ἕνας μόνος διοικητὴς τῆς Ἐκκλησίας κινδυνεύει. ἕτε τόσον ἕκολα εὐρίσκεται ἡ περίστασις νὰ συκοφαντήσῃ τινὰς πῶς, ὡς ἕνα μόνον.

Ζ'. Συζητῶντες δὲ τοιοῦτον Σύλλογον, ἄρα δὲν εἶναι μεγαλύτερον ὄφελος ὅπῃ ἀσφαλίζει τὴν Πατρίδα ἀπὸ τὰς διχονοίας καὶ τὰς ταραχὰς ὅπῃ ἐννοτε προξενεῖ ὁ ὑπέρτατος Διοικητὴς τῆς Ἐκκλησίας. Καθὼς ὁ χυδαῖος ἀγνοεῖ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν δικαιωμάτων τῶν Βασιλικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν, ἐξ ἐναντίας δὲ θαυμάζει καὶ ἐκστατικὸς μένει ἀπὸ τὴν τιμὴν καὶ πομπὴν τῷ ὑπέρτατε ποιμένῳ, καὶ τῆς τὴν Ἱεραρχίας ἔχοντα, ἰσοτιμεῖ μὲ τὸν βασιλέα, ἴσως καὶ προτιμεῖ, ὃδὲν νομίζει νὰ ἀνήκῃ μίᾳ ἄλλῃ καὶ τιμιωτέρᾳ διοικητικῇ καὶ ἐξουσίᾳ.

Τοιαύτην γνώμην συνιθεῖ νὰ ἐνηγκαλλίζετο χωρὶς νὰ ἔχῃ τινὰ παρακινητήν. Τί δὲ ἤθελε γίνῃ ἂν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ εἰς τὰς συνομιλίαις τῶν διαπερῶν ζιζανία ψευδῆ καταπέσεις; Ἡθέλον βέβαια πλησιάσωσι τὸ πῦρ εἰς τὴν πεπυρωμένην ὕλην. Ἡθέλε διαφραδῶσι τόσον αἱ ἀπλαῖ καὶ εὐκολόπισαι καρδίαι, ὡς ὀλιγωτέραν αἰτίαν ἔχουσιν, ἂν κακῶν σκοπῶν εἶχον, κατὰ τῆς Μοναρχίας, πάρεξ κατὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Προέδρων. Ἄν συνέβῃ τί αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδοκίτον μεταξὺ τῶ λαῶ, περισσότερο θέλει εἶναι κατὰ τῶ Ἐκκλησιαστικῆ Προέδρου, πάρεξ κατὰ τῶ πολιτικῆ, ἀγκαλὰ καὶ τυφλῇ ὁρμῇ καὶ μαρῆ ἐνωθηταί. Τολμήσι νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὰ πνευματικά, νὰ ἐπαναστάθῃσιν κατὰ τῶ βασιλείας, καταπεδόμενοι σφαιερῶς νὰ εἶναι διαυθεντευταί τῶ θεῷ, καὶ ὅτι θέλει ἀγιάσωσι τὰς χεῖρας τῶν, ἂν σκληρῶς αἶμα χύσωσι. Τόσον ἀπέχει ἡ καρδία τῆς ἀπὸ τὸ νὰ φρούτῃ κατὰ τῆς κακίας.

Εὐθύς δὲ ὅπῃ τοιαύτη γνώμη μιανεὶ τὸν κοινὸν λαόν, εὐθύς ἢ μετὰ χαρῆς τὴν ἐγκαλλίζονται καὶ ὅσοι εἶναι ἀνώτεροι τῶ κοινῷ λαῶ, καὶ οἱ ποιητοί. Οἱ τοιοῦτοι δὲ μισῶντες κρυφίως τὸν ἡγεμόνα τῆς, τὸ νὰ ἐκτένωσι τὰς

τὰς χεῖρας τῶν εἰς τὴν ἀπάθειαν τῶ Χριστῷ τῶ Κυρίου δὲν τὸ σοχάζωνται ἐναντίον εἰς τὴν θρησκείαν τῆς, καὶ μὲ πρόφασιν ὅτι ὑπάρχει διχονομία μεταξὺ τῶ βασιλέως καὶ τῶ ἱεράρχου, ἵνα εὐκολύνῃσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κακίας τῶν λαμβάνοντι τὴν πρόφασιν, τὴν ἐγχειρομένην θέσιν καὶ σωθὴν τῆς διαυθεντεύσεως τῆς Ἐκκλησίας, παρακινῶσι τὸν λαὸν μεμιγμένον εἰς τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν, ὡς εἰς εὐτέθειαν πρὸς τὸν Θεόν.

Τί δὲ ἂν αὐτὸς ὁ Γεράρχης ἀπὸ αὐτὴν τὴν γνώμην ἐγχειρόμενος, ἀγρυπνήσῃ νὰ κυριεύσῃ τοιαύτην περίστασιν, πόσα μέγαρα, καὶ πολλὰ πεδία δὲν ἤθελε θείσῃ; δύσκολον νὰ τὸ εἰπῇ τις.

Δὲν πρέπει νὰ σοχάθῃ τις τῶτο ὅτε ὡς μύθον, ὅτε ὡς ἰσορίαν πλασθῇ. (Ἄμποτε νὰ ἐλευθερωθῶμεθα μόνον ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶ εἰδώλου, ἀφήνοντας τῷ Θεῷ τὴν ἔκβασιν, ὅμως τὰ κακὰ συμβάντα πολλῶν βασιλείων, πολλὰ συμβεβηκότα τοιαύτω εἶδος εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βυζαντιδος μεταξὺ τῶν συγγραφέων μετὰ τὸν Γεσινιανὸν τὸ ἀποδείχοντι.

Στοχάζεσθε ἄρα, πῶς ἡ ἐξουσία τῶ Ρωμικῆ Ἀρχιερέως νὰ ἠύξιστε μὲ ἕτερον τρόπον; Ὅστις ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῆς διασπείσεως βασιλείας τῶν Ρωμαίων, πολλὰς ἐπαρχίας ἤρπαξεν, ἀλλὰ καὶ τόσα ἄλλα βασίλεια μὲ ταραχὰς πληρῶν, μὲ εὐκολώτερον τρόπον κατὰ κράτος κατηδάφισε.

Διὰ τὰ τῶν ἡμετέρων κακὰ μηχανεύματα, ὅτῃ ὁμοίον τι ἔδειχταν, ἀπεφάσισα νὰ τὰ ἀποσιωπήσω.

Ἡ συνοδικὴ δὲ τῆς Ἐκκλησίας Διοίκησις μακρὰν εἶναι ἀπὸ τοιαύτου κίνδυνου· διότι ὅτε ὁ ἴδιος Πρόεδρος τέτῃ τῶ τότε, ἴσια κατὰ τὰς ἀρχαίαις, διὰ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ἐγείρεται εἰς θαυμασμόν, ἀρπάζει τὴν μεγαλιτέραν λαμπρὴν καὶ πομπὴν, ἀπὸ ἐκείνην ἐπὶ ἡμπορεῖ νὰ καυχῆθῃ· ἄδεις μεγαλιτέραν ὑπόληψιν λαμβάνει περὶ αὐτῶ, ἀπὸ τὸ πρέπον, ὅτε οἱ ὑπερβολικοὶ ἐπῆνοι τῶν κολάκων δύνανται νὰ τὸν ὑψώσωσιν. Ὅσα δὲ ἄξια ἐπῆνοι πράττει αὐτὴ ἡ Διοίκησις, ὁ μόνος Πρόεδρος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἀπολαύσῃ. Τὸ ὄνομα γὰρ τῶ Προέδρου ἄδεν ὑπερφανίας ἢ καυχίσεως ἔχει, ἄδεν ἕτερον διηλοῖ εἰμὴ, ὅτι προσδρεύει τοῖς λαοῖς. Ὅταν ὅτε αὐτὸς ἀπὸ αὐτῶ, ὅτε αὐτοὶ ἀπὸ αὐτὸν δύνανται πολλὰ νὰ ἰξούρωσιν. Ὅταν δὲ ὁ λαὸς ἀκούσῃ ὅτι αὐτὴ ἡ Διοίκησις ἐσυστήθη διὰ προσαγῆς τῶ Μονάρχει καὶ συνδρομῆς τῆς Γερουσίας, πολὺ εἰρηκώτερον θέλει φέρεται, ὑσερέμενος ἀπὸ κάθε ἐλπίδα βοηθείας ἀπὸ τὸ Πνευματικὸν Τάγμα, εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ ταραχὰς βίαιαις.

Ἡ. Αὐτὴ ἡ τῆς Πνευματικῆς Συνόδου Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πατρίδος ἀφέλιμος λέγεται, δι' αἰτίαν μάλις, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ Ἐταιρείᾳ ἔ μόνον εἰς τῶν ἑτέρων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος Πρόεδρος ἂν πράξῃ σφάλμα τι βαρὺ, θέλει ὑποταχθῆ εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀδελφῶν τῶ, ἥτοι εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συνόδου. Ἀλλῶς δὲ συμβαίνει, ὅτε ὁ ποιμὴν ἔχει ἄκραν ἐξουσίαν νὰ Διοικῇ τὴν Ἐκκλησίαν. Διότι ἕτος δὲν ἔχει χρέος νὰ ὑπακούσῃ τὴν κρίσιν τῶν

τῶν ὑπ' αὐτόν. Καὶ ἀγκαλὰ ἀνευ τῆς ἐδήσεως αὐτῆ ἡ ἡμέρα διορίζεται ὁ λαὸς ὅμως ὅσις ἀγνοῶν τὸν νόμον ταράττεται ἀπὸ τολμηρὰ πάθη, δέλει κρίνη τὴν ἀπόφασίν τε πλήρη ὑποψιῶν, καὶ ὑπακειμένην εἰς κατηγορίας. Τῶτων ἕτως συγκριμένων ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος βιάζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ἐναντίον τοιαύτης Γεράρχῃς ὑπερβολικῆς ἐξουσίας. Ὅτι τόσον μεγάλην ἐνόχλησιν φέρει εἰς πάσαν τὴν πατρίδα, ὅτι ἔτε ὀλίγα ἔξοδα χρειάζεται. Μᾶλλον νῦν, ὅπῃ οἱ τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχαι ὑπὸ τὸν τῶν Ὀθωμανῶν πιεζόμενοι ζυγόν, καὶ τὸ ἡμέτερον βασιλεῖον εἰς τρομερότερον νῦν ὑπὲρ τὸ πρῶτον, σχεδὸν ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα νομίζεται.

Θ'. Ἐσχάτον ἡ Διοικῆσα αὐτὴ Σύνοδος δέλει νομιδοῦ ὡς σχολεῖον τῶν μελλόντων Διοικητῶν τῆς Ἐκκλησίας. Διότι εἰς τὸ ἐξῆς πᾶς Καλόγηρος ἀπὸ τὰς πολλὰς ἔ ποικίλας ἀποφάσεις, συμβυλὰς ἔ σεφεὰ ἐπιχειρήματα διὰ τὰ ὅποια χρειάζονται πολλὰς λογοτριβὰς, πῶς νὰ καταγίνεται εἰς τὰ πνευματικὰ εὐκολώτερα, καὶ δέλει δυνατῆ νὰ συγκρίνη διὰ τῆς καθημερινῆς Δοκιμῆς τὴν ἐτοιμότητα καὶ δύναμιν νὰ διοικῆ κάλλιον τὸν Θεῖον ναόν. Ὁ δὲν ἔξεσιν ἴσως νὰ μαντεύσῃ τις ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἦτοι τῶν συγκαθημένων, ὅτι δὲ νὰ φανῶσιν ἄξιοι ἵνα ἀπολαύσωσι τὴν τιμὴν τῆ Προέδρου. Ὁ δὲν δεῖ βοήθωντος ἀφαιρεθείσης τῆς τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀγριότητος, δὲν εἶναι πλέον ἀμφιβολία πῶς εἰς τὸ ἐξῆς ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ κάλλιον δέλει πηγαίνην τὰ πράγματα.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β.

Περὶ τῶν Καθηκόντων τοιαύτης Διοικήσεως.

Τὰ χρέη ὅπῃ χρεωθεῖ ὁ πνευματικὸς Σύλλογος νὰ ἐκτελέσῃ εἰς δύο λογιῶν, εἰς τὸ πρῶτον ἀναφέρονται ὅσον τῇ Ἐκκλησίᾳ κοινὰ τόσον κατὰ τὸ πνευματικόν, ὅσον καὶ κατὰ τὸ κοσμικόν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας τάξεως τῶν Κλάσεων, ὡς καὶ τοῖς ζῶσιν ἐν κατωτέρᾳ τάσει εἰς τὸν πνευματικόν Σύλλογον ἀνήκει νὰ παρατηρῆ ταῦτα, ἂν πάντα γίνονται κατὰ τὴν κανόνας τῆ Χριστιανικῆς νόμου; ἂν τινὰς παραβῶν τὸν νόμον· ἂν τέλος πάντων, σφάλλῃ τινὰς τῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν ὅπῃ μέλει νὰ διδαχθῆ εἰς τί, περὶ τῆς ὁποίας κατωτέρω ρηθῆσεται. Εἰς ἕτερον γένος ἀναφέρονται μερικὰ ξεχωριστὰ χρέη εἰς τινὰ Τάγματα.

Αὐτὰ τὰ Τάγματα εἰς πέντε διαιρῶνται Α'. Ἐπίσκοποι Β'. Πρεσβύτεροι, Διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς Ἐκκλησιαστικῆς Κλήρος Γ'. Μοναχοὶ Δ'. Σχολεῖα μὲ παιδαγωγὸς, μαθητὰς καὶ κήρυκας Ε'. τόσοι ὅσοι ἀναγκαῖοι νομιδοῦσιν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν. Τῶτο εἰς περιεσπιν νομίμων ἢ κατὰ τῶν κανόνων μαχομένων συνοικεσιῶν, καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀνηκόντων τοῖς λαϊκοῖς

κοῖς. Περὶ πάντων κृतῶν, κατὰ τὰ ἔξοχα ἄρθρα, θέλει κατὰ τάξιν ὁμιλήσωμεν.

Χρέη Κοινά.

Δύω, ὡς ἀνωτέρω ἐπροβάλλθη, παρατηρητέον ὡδε.

1. Εἰ πάντα πρεπόντως καὶ ἀρμοδίως κατὰ τὸν Χριστιανικὸν νόμον γίνονται.

Α΄ ῥα ἔδεν ἀντίκειται τέτοι τῷ νόμῳ, καὶ τί κατ' ὄνομα;

2. Εἰ ἡ διδασκαλία ἀρκεῖ πρὸς διδασκαλίαν τῶν Χριστιανῶν;

Τὰ ἀνήκοντα τῇ πρώτῃ Κλάσει κάλλιον νὰ ἐκτεθῶσι, τὰ δὲ τῇ δευτέρῃ τὰ ἀξιώτερα σημειωθῆτωσαν.

Α'. Πρέπει νὰ ἐξεταχθῆ, ἂν εἰς τὰς ὕμνους, ὅτῃ λέγονται Α' κήρυκτοι, ἂν μὴ καθήμενοι οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ τὰς ἀκώσῃν, ὡς οἱ λοιποὶ ὕμνοι, ὅτῃ συνδέττονται, ἢ ἐσυντέθησαν, θέλει συντεθῶσιν, προσέτι καὶ εἰς ἄλλας Ἐκκλησιαστικὰς ὕμνους, καὶ προσευχῆς ἄλλα βιβλία, ὅτῃ κατὰ τὴν ἐνθύμησίν μας πολυάριθμα συνεγράφησαν εἰς τὴν ἐλαχίστην Ρ' ὥσταν, ἂν αὐτὰ τὰ βιβλιάρια συμφωνῶσι μὲ τὴν Α' γίναν Γραφήν; Α' ῥα δὲν περιέχεται τὶ ἀντικείμενον τῷ λόγῳ τῆ θεῆ κατ' εὐθείαν, ἢ καὶ ἔτιδανόν, καὶ μάταιον;

Β'. Διὰ θεοπίσματος τοιγαρῶν διορίζεται. Νὰ μὴ γενοχωρῆται τινὰς εἰς τὰ πολυποικίλα ταῦτα εἶδη τῆς προσευχῆς, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἕξω τῆς ὑγιᾶς διδασκαλίας, ὅμως ἀπηγορεύεται εἰς τὸν καθ' ἕνα, καὶ εἰς τὰς κατ' ἰδίαν οἴκους ἕτε Παρρησία ἐπ' Ἐκκλησίας νὰ εὐρίσκωνται ἕτε μὲ τὸν καιρὸν νὰ γίνῃ νόμος ἢ χρῆσις των, καὶ βάρος εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνδρώπων, ἀγκαλά καὶ ποταπῶ.

Γ'. Νὰ ἀναθεωρηθῶσι καὶ συγκριθῶσιν αἱ τῶν Α' γίων Ἱστορίαι, μήπως ἴσως μερικαὶ αὐτῶν ψευδῶς πλασαὶ, περιέχωσιν ὅσα ἕτε ἤκουσε ποτὲ τινὰς, ἢ ἀντίκεινται τῇ Ὁρθοδόξῳ διδασκαλίᾳ τῶν Χριστιανῶν, ἢ καὶ ἔτιδανὰς καὶ γελοιώδεις διηγήσεις περιγράψωσιν. Αὐταὶ αἱ γελοιώδεις διηγήσεις πάντως νὰ ἀποβαλθῶσιν, καὶ ἀφ' ἧ φανερωθῆ ἢ κεκριμένη εἰς αὐτὰς πλάνη νὰ ἀποβαλθῶσι. Πασιδίλως ψευδεῖς καὶ ἀπέχουσαι τῆς Ἱστορίας εἰσὶ, π.χ. χαρ. ἐγχειρίδιον περὶ τῆ διπλῆ ἀληθείᾳ, εἰς τὸν βίον Εὐφροσύνης Πλεσκοβίας, πάντα ψευδῆ, συντεθέντα παρὰ τινος φλυᾶρος, ὅπερ ἐξαιρημένα τῶ ματαίῳ δόγματι περὶ τῆ διπλῆ ἀληθείᾳ, περιέχει τὴν αἴρεσιν τῆ Σαβελιῆ, τῆ Νεστορίας καὶ ἑτέρας αἰρετικῶν. Καὶ ἀγκαλά ὁ συγγραφεὺς αὐτῶ τῶ ἐγχειρίδιου ἐξ ἀμαθείας ἰσφαλεῖ, ὅμως τῇ Πνευματικῇ Διοικήσει ἀνήκει, νὰ μὴ ὑποφέρει τοιαῦτα βιβλιάρια παρεξηγητικὰ, ἵνα μὴ προβάλλεται τῷ λαῷ φαρμάκι ἀντὶ ὑγιᾶς πνευματικῆ τροφῆς. Μᾶλλον δὲ, ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἀμαθέστατος ὅσον ἀπέχει ἢ αἶρα ἀπὸ τὸν

τὸν θερμὸν, ὁμογνωμονεῖ εἰς ὅσα εὕρηται γεγραμμένα, καλῶς καὶ μετὰ θερμότητα τὰ διαυδεντεύει.

Δ΄. Πρέπει νὰ γίνῃ μία ἐξ ἐπίτιδες ἀκριβῆς ἐξέτασις εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπομνήματα, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι κακὴν ἔξιν, καὶ μετὰ πρόφασιν ψευδῆ νὰ ἀποκτήσωσιν ὑγιάν, πρέπει νὰ γίνῃ ἐξέτασις. Παρὰ χάρι. Μερικοὶ τῇ Παρασκευῇ ἡμέρᾳ, ἣτις παρὰ τῶν φιλαδέφῶν ἀφιερώνεται ψευδῶς τῇ Ἁγίᾳ Παρασκευῇ, μένουσιν ὀκηνοὶ ἀπὸ κάθε ἔργου ἑορταστικῆς ἡμέρας, φοβόμενοι μὴ ἐορτάζοντες τὴν ἑαυτὴν αὐτῆς τὴν πλησίον τῆς οὐγῆς καὶ ἀπειλῆς αὐτῆς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Μερικοὶ νηστεύουσι τινὰς ἡμέρας, μάλιστα τὴν Παρασκευὴν νομίζοντες νὰ πληρώσωσι τὸ χρέος τῆς νηστείας πρὸς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν, συμβουλευόμενοι τοιοῦτος τρόπος εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Μερικοὶ τέλος πάντων, προκρίνουσι μερικὰς ἀκολουθίας ἱερὰς ἀπὸ ἄλλας τῆ αὐτῆς εἶδος, ὡς τὴν λειτουργίαν τῆς Εὐαγγελισμῶ, τὰς τῆς ὁρθεῖς προσευχὰς εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν ἑσπερινὸν τὸν συνηθισμένον τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς.

Αὐτὰ ἴσως λέγεται ὅτι βλάπτουσιν εἰς ὀλίγους ἀγγραμματίς, ἀγκαλὰ ὄχι μόνον διὰ πολλῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐνὸς ἀδελφοῦ ὁ Χριστὸς ἐτελεύτησε, πρέπει νὰ εἶναι αἰτία, ἵνα μὴ προξενηθῇ ζημία. Μ' ὅλον ὅπῃ παρόμοια εἰσὶ καὶ ἕτερα πολλὰ, εἰς τὰ ὁποῖα καταπίδονται οἱ ἄνθρωποι νὰ πιεσώσωσιν εἰς ἄλλας ἢ καταφρονητέας, ἀλλ' ἀπλοῖ τῇ καρδίᾳ καὶ μαρτύριοι. Ἐκ τῆς προέρχεται μεγαλιότερα αἰτία σκανδάλου, τοιοῦτον ἐστὶν ἡ παράδοσις τῆς Πετρουπολιτικῆς τῆς Κιοβίας μοναστηρίου, διὰ τινὰ ὅπῃ ἀγχαλὰ καὶ δὲν ἔκαμεν ὑδεμίαν μετάνοιαν τῶν ἁμαρτιῶν τῶν, ἀλλ' ἐτιμῆθη μετὰ τὴν ταφὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον, ἐσώθη. Πόσον δὲ αἱ παρόμοιαι διηγήσεις καὶ ἕτερα ἀποβάλλουσιν ἀπὸ τὸν Χριστὸν, ὁ ἔχων τὴν παραμικρὰν εἰδησιν τῆς Χριστιανικῆς σχολῆς, ἀλλ' ὁρθεῖς συνηθίσεως ὧν, δελεῖ ὁμολογήσει τῆτο μετὰ ἀνασυναγωγῆς ἐκ βαθεῖς καρδίας.

Ε΄. Τὸ νὰ δίδονται καὶ ἕτερα ἀξιωματικὰ, καὶ ζημίαν φέρουσι τελεταί, ἀπίθανον ἐκ ἐστίν. Ἐξ ἀκοῆς ἐμάθομεν ὅτι ἐν τῇ περιοχῇ Σταροβενσίας ἐλάοστος Ρωσσίας, μιᾷ τῶν ἑορτῶν, γυνὴ τις μετὰ ξεπλεγμένα μαλλία ἐν ὀνόματι Παρασκευῆς ὑπάγει μετὰ παράταξιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μάλιστα ἐν καιρῷ τῆς εἰσόδου τῶν ἱερῶν (ἂν ἄξιον πίσεως τῆτο ἐστὶ) καὶ ἐξερχομένης τῆ νῆς, τιμᾶται μετὰ σέβας καὶ δῶρα ἀπὸ τὸν λαόν, ὅσιν ἐπρόσμενον ἐκ τῆς πνευματικῆς τινὰ δῶρα καὶ καρπῶν. Ἐτι λέγουσιν, ὅτι ἀλλῆ ἱερεῖς μεμιγμένοι μετὰ τὸ πλῆθος δέονται συμὰ εἰς τὰς δρεῖς, ὑπερον λαβόντες τὰς σφενδόνας ἀπὸ τὰς δρεῖς τὰς διαμοιράζουσι τῷ λαῷ, εὐχόμενοι αὐτῶν πᾶσαν εὐτυχίαν. Νὰ ἐξεταχθῇ τῆτο ἂν ἔτις ἔχη; ἄρα οἱ τῆ τότε Ἐπίσκοποι τὸ ἀγνοοῦσιν; ἢ σφαλὲν τὰς ὀφθαλμῶν τῶν εἰς αὐτὰ καὶ ἄλλα ἕτερα; ἢ ὑποφέρουσιν ὁ λαὸς νὰ πέσῃ εἰς μίαν ἀσρολατρείαν;

ς. Προσέτι καὶ εἰς τὰ Ἅγια Λείψανα πρέπει νὰ γίνῃ ἐξέτασις μὴ πᾶσι νόθα εἶσιν. Τῆτο εἶναι πρᾶγμα πολὺ περιπλεγμένον, ἥτοι τὰ ἀβέβαια βάνονται ἀντὶ βέβαια. Τὸ σῶμα τῶ Ἁγίου Πτωτομάρτυρος Στεφάνου, εὑρίσκεται τόσον εἰς τὸ τῶν Βενεδικτῶν Μοναστήριον τῆς Βενετίας πλησίον τῆς νήσου τῶ Ἁγίου Γεωργίου λεγομένη, ὅσον καὶ εἰς Ῥώμην ἔξω τῆς πόλεως, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Οἰκίαν Λαυρεντίας λεγομένην. Πολλὰ καρφία προσέτι τῶ Σταυρῶ, πολὺ γάλα τῆς μακαριωτάτης Θεοτόκου εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἰταλίαν. Εἰσὶ καὶ ἕτερα ἀναρίθμητα τῆς αὐτῆς τάξεως· διὸ ἔρευνα ἄς γίνῃ μήπως τοιαῦτα περιττολογήματα εὑρίσκονται καὶ παρ' ἡμῶν.

Ζ. Διὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν Ἁγίων, παρατηρητέον τὸ εἰς τὸν ὄρκον τῶν Ἐπισκόπων γινόμενον.

Η. Ἐπειδὴ μερικοὶ Ἐπίσκοποι, ἵνα ἐγείρωσι τὰς πτωχὰς, ἢ νὰ προβλέψωσι τὴν ἔγερσιν νέων Ναῶν, ἐσυμβουλευθήσαν νὰ ζητώσιν ἐλεημοσύνην εἰς τὰς ἐρήμους, εἰς τινὰ πηγὴν ὅπου νὰ εἶναι μία εἰκὼν καὶ ὅπου ἢ τύχη ἤθελε δώσῃ, νὰ κηρύξωσιν ὅτι ἐστὶ θαυματουργός. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή, ἵνα μὴ γίνῃ τῆτο πλέον εἰς τὸ ἐξῆς.

Θ. Οἱ ἴδιοι Κληρικοὶ πληρώνοντες τὸ χρέος τῆς κατὰ τὸ ἐπάγγελμά τῆς, μὲ Ἐκκλησιαστικὰς Ψαλμωδίας καὶ διπλᾶς προσευχαῖς Τάγματος, ἢ συχνῆς ἀναγνώσεως, καὶ ἄσματος, εἰς τρόπον ὅτι πολλοὶ πρὶν τῶ ὄρθου ἢ καὶ τῶ ἑσπερινῶ ἐγίνοντο παρὰ πάντων προσευχαῖ, καὶ δύο ἢ τρεῖς εὐχητικαὶ δεήσεις παρὰ πολλῶν ψάλλων, καὶ ἀναγνώσεων ψαλλόμενα, ἐπροξένησαν τὰς περιζήσεις καὶ συνήθειας. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοιαύτη τόλμη κατὰ συνήθειαν δεχθεῖσα εἶναι ἐλαττωματικὴ, ζημιώδης καὶ σχεδὸν ἀντικειμένη εἰς τὰς θείας διαταγὰς· διὰ ἢ συνήθεια τῶ ἐκτελεῖν τοιαύτας θείας ἐκτελέσεις, εἶναι σχεδὸν πεπαλαιωμένη.

Ι. Πρὸς ἀναφυχὴν τῆς μνήμης, δὲν πρέπει καὶ τῆτο νὰ παραβλέψωμεν, ὅτι ἐκείνη τὴν συνήθειαν ὅπως ἠκούσαμεν ὅτι ἄρχισε νὰ ἰσχυρῆ, νὰ μὴ δώμεν ἐπίστε διὰ Δοκιμῆς, ὅτι δὲν ἀκυρώδῃ. Λεγῶσι δηλαδὴ ὅτι συνήθεια ἦτον νὰ ἐγίνοντο προσευχαῖ διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν λεχώνων, ἀγκαλὰ καὶ παρῆσαι δὲν ἦσαν, διὰ τινος ἀνδρώπῃ, ὡς νὰ τὰς εὐγαλιαν ἀπὸ ἑνα ἀχόρταγον πῖλον.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ μείνωμεν εἰς πάντα καὶ εἰς καθ' ἓν τῶν σφαλμάτων, ἀρκεῖ ὀλίγα νὰ ἀναφέρωμεν. Ὅ,τι περιέχεται εἰς ὄνομα δεισιδαιμονίας, ὅ,τι περιττὸν ἐστὶ, ἀνωφελές, ἐφευρίσκεται ἀπὸ τὰς πλάνης διὰ κέρδος, ὅ,τι ἀπατᾷ τὰς ἀνθρώπους, καὶ ἀνδίσταται ὡς σωροὶ χιόνος, ἀρκεῖ νὰ ἀκολεθῆ τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Ταῦτα πάντα ὑπόκεινται εἰς τοιαύτην κρίσιν, ὡς κοινὸν πάθος, ὡσπερ δύναται νὰ μιάνη τὰς ἀνθρώπους πάσης καταστάσεως. Ὡδε ὀλίγα τινὰ ὡς ἐν παραδείγματι ἀναφέρονται, ἵνα δώσωσιν εὐκολίαν νὰ νοηθῶσι τὰ λοιπά.

Ταῦτα λοιπὸν τὰ χρέη τῶ πρώτου γένους, εἰς τὸ μετ' ἔπειτα δὲ ἀνήκει. Ἡ ἔρευνα, ὡς ἐβρέθη, ἀν' ἢ ἀπεθῆ τῶν γραμμάτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῶν ὡσε.

ὥστε νὰ εἶναι ἀρκετὸν ἵνα νηθετηθῆ καὶ νὰ διδαχθῆ ὅσον χρῆ τὸ ποιμνιον τῆ Χριστοῦ. Ἀγκαλιὰ καὶ βέβαιον εἶναι, οἱ νόμοι ἴσοι κατὰ τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τέλειοι παντὸς ἀριθμοῦ, καὶ ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ὑγιάν μας, δι' Ἀποστολῶν περιέχει κατὰ τὸν Ἀποστολον πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολ. Α΄. Κεφ. Γ'. opus bonum instructum. 2. Τιμοθ. Κεφ. Γ'. 16. 17. Ἀλλ' ἐπαδὴ ἔχῃ πάντες εὐτυχῶς καταγινοῦνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων, ὅσοι τῶν πεπαιδευμένων, ἀλλ' ἔχῃ ἰκανῶς εἰς ὅσα ἀρμοδίως ἀγασθῶν εἰς τὴν κυρίευσιν τῆς σωτηρίας, ἐκλέγθωσιν ἐκ τῆ λόγου τῆ Θεοῦ διὰ τῆτο χρειάζονται τὴν ὀδηγίαν ἐντελεσεύρων χειραγωγῶν. Με αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἐστειθῆ παρὰ Θεοῦ ἡ τάξις τῶν Ποιμένων, ἵνα κηρύξωσιν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῆς Ποίμνιον. Ὅμως συγκριθεῖσα ἡ πληθύτης τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς με ἐκείνας τὰς ἱερὰς λατρευτὰς, οἵτινες κατὰ μνήμην διηγῶνται τὰ δόγματα, καὶ νόμους τῆς Ἀγίας Γραφῆς, διὰ πτωχείαν, ὑπάρχει μία ἀνίκητος ἀνάγκη τὸ νὰ ἔχωσι, συνοπτικὰ τινα, ὅμως εἰς τὰς δύσνοας εὐκόλα καὶ λαμπρὰ βιβλία, περιέχοντα ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς διδασκαλίαν τῆ λαοῦ καὶ προσέτι τὰς ἐορτὰς καὶ Κυριακάς νὰ ἀναγιώσκωσι τῷ λαῷ κατὰ μέρος.

Δίδονται δὲ πολλὰ τοιαῦτα βιβλία, ὡς ἡ Ὁμολογία, ἢτοι Ὁρθόδοξος Ὁμολογία, καὶ Ὁμιλία ἐρμηνευτικὰ Ἀγίων Διδασκάλων, καὶ Λόγοι, ὅμως αὐτὴ ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι τοῖς πᾶσι, μᾶλλον δὲ εἰς τὸ κοινόν, ἀρμόδιος. Ὡς περὶ ἡ βίβλος τῆς Ὁμολογίας διὰ τὸ ἐγκῶδες, δυσκολωτάτη ἐστὶ διὰ νὰ ἐντυπωθῆ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀπλῶν, μ' ὅλον ὅτῃ ἐν ὑψηλῷ ἐσθλῷ γεγραμμένη ἐστὶ ἡ βίβλος, δύσκολος ἐστὶ διὰ τὴν κατάληψιν τῆ κοινοῦ. Ἐτι δὲ τὰ βιβλία τῶν ἐνδόξων Διδασκάλων Χρυσόστομος, Θεοφυλάκτος, καὶ ἑτέρων Ἐπιμιζοῦσι εἰσὶ γεγραμμένα, εἰς αὐτὴν μόνον τὴν διάλεκτον, εὐκόλα ἐνοῶνται, εἰδὲ εἰς τὴν Ῥωσικὴν διάλεκτον μεταφραθέντα, καὶ εἰς τὰς σοφὰς καὶ γραμμισμένους δύσκολος ἡ νόησις αὐτῶν· πόσον λοιπὸν δύσκολος ἡ νόησις αὐτῶν πρὸς τὸ πλῆθος. Προσέτι αἱ Ἐρμηνευτικὰ τῶν Διδασκάλων Ὁμιλία γεμάται ἀπὸ πολλὰ θεολογικὰ ὑψηλὰ Μυστήρια, περιέχοντα καὶ διάφορα πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὰ διάφορα γένη, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν καιρῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια οἱ πεπαιδευμένοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀπολαύσωσι κανένα ὄφελος. Καὶ ἐξ ἐναντίας εἰς τὰς χυδαίους πρέπει γενικῶς, κατὰ τὴν κρίσιν τῆ καθ' ἑνός, κατὰ τὸ ἐπάγγελμά τῆ τὰ ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ τὰ ἐπαινετὰ βιβλία τόσον σπανιὰ εἰσὶν, ὥστε οἱ χωριάται, ἐξαιρημένων τῶν πλεσίων, δὲν ἔχωσι χωριάτικας ναὺς. Ὅθεν ἐπιτετα με ἕτερον τρόπον νὰ ἰατρευετα ἡ ἀρρώστια τῶν ἀνδρῶτων.

Ταῦτα ἡμῶν γραφόντων, συμβεβη φανεροῦται ἡμῖν. Ἀν πάντες ἦσαν διδαγμένοι εἰς τὰ θεμέλια τῆς πίστεως μας, ἂν ἐγνωρίζαν τὴν οἰκονομίαν τῆ Θεοῦ, τὴν ἀναγκαίαν πρὸς σωτηρίαν μας· ἂν τέλος πάντων αἱ τῆ Θεοῦ ἐντολαί, αἱ ἐκλυσοῦσι τὰς ἀπερχομένους ἐκ τῆ κατῶ, εἰς τὸ καλῶς πράξαι ἤθελλαν τὰ γνωρίση καὶ θεωρήση, ἤθελε νομιοθῶσιν ἀρκετῶς πεπαιδευμένοι. Προσέτι εἰς τὰς ποιμένας τὰς προσαδῶντας νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ἀνδράκινον σωτη-

σωτηρίαν, δὲν θέλει ἐγκαλεσθῶσιν ὡς πταίται, ἂν τις καταχωρῶμενος τῷ φωτὸς τῆς γνώσεώς τε, μείνη εἰς τὴν σαφερότητα, φαιλότητα καὶ κακίαν τῆς ψυχῆς, δὲν θέλει εὖρη τόπον συμπαθείας ἐνώπιον Θεοῦ.

Ἐκ τούτου δεῖ ἡμᾶς ψάλλειν τρεῖς μικρὰς εἰρήμας.

Πρῶτον. Τὰ πρῶτα σωτηριώδη δόγματα τῆς πίστεώς μας. Θέλει περιέχει σὺν τῷ Δεκαλόγῳ καὶ τὰς θείας ἐντολάς.

Δεύτερον. Θέλει φανερώνη τὰ μερικὰ τῶ κατ' ἐνὸς χρῆν.

Τρίτον τέλος πάντων. Θέλει περιέχει τὰ τῶν Ἀγίων Διδασκάλων συναθροισθέντα, ὡς περὶ τῶν πρῶτων δογμάτων, ἔτι δὲ καὶ περὶ πλέον, περὶ ἁμαρτιῶν, καὶ ἀρετῶν, καὶ τέλος πάντων Διδασκαλίας περὶ τῶν καθήκοντων τῶ κατ' ἐνὸς.

Τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον βιβλίον, θέλει περιέχει Διδασκαλίας παρὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς πρὸς κύρωσιν, Βραχέας καὶ, ἀλλὰ προσαρμοσμένας εἰς κάθε κεφαλὴν.

Τὸ τρίτον δὲ θέλει περιέχει τὰς γνώμας προσαρμοσμένας, εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ περιεχόμενον καὶ εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω βιβλία, συναχθεῖσαι ἀπὸ τῆς Ἀγίας Πατέρας.

Ἡ σειρά τῆς ἀναγνώσεως τοιούτων βιβλίων, ἐξαιρέτως ἔτις ἔχει. Τὰς Κυριακὰς ἢ Ἑορτάς, θέλει ἀναγνωθῆ εἰς τὸν Ὄρθρον ἢ μικρὰ τομὴ τῶ πρῶτε βιβλιαρίῳ, ὑπερον γίνεται ἢ ἀνάγνωσις ἐκ τῶ ἑτέρου βιβλίου. Τῆ αὐτῆ δὲ ἡμέρᾳ ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἀναγνωθῆσεται τὸ μέρος τῶ τρίτε βιβλίου περὶ τῆς αὐτῆς ἀναγνώσεως, ὡς τῶ πρῶτῷ ἐρρέθη. Τοιοτρόπως, ἐκεῖνο τὸ ἴδιον ὁπῶ πρῶτῷ ἐνσαλάζετο εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀκρόντων, ῥηθὲν ὑπερον ἐν τῇ ἱερᾷ Λειτουργίᾳ, θέλει ριζώσεται μεγάλας ρίζας εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀκρόντων. Τὰ δὲ βιβλία ὁπῶ πρέπει νὰ ἀναγινώσκωνται, πρέπει τοιοτρόπως νὰ διαρεθῶσιν εἰς τρία, ἵνα καὶ τὰ τρία ὁμῶ εἰς ἐν τριμηνιαῖον διάστημα τελειώσωνται. Τοιοτρόπως ὁ λαὸς θέλει κατ' ἔτος ἀκόνσεται τετράκις τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν αὐτῆ Διδασκαλίαν, καὶ ἔτις ἀκόνωνται αὐτὰ, θέλει τὰ ἐντυπώσεται εἰς τὴν μνήμην τε.

Τῆτο προσέτι σημειωτέον, ἐν τῶ πρῶτῳ καὶ δευτέρῳ βιβλιαρίῳ, καὶ τὰ παιδάρια δύνανται νὰ γυμνασθῶσιν, καὶ ἐνταυτῶ νὰ μανθάνωνται τὰ πρῶτα σοιχεῖα. Ἀγκαλὰ καὶ τὰ ἐπαινεθέντα βιβλία εἰσὶ τρία, μ' ὅλον τῆτο δύνανται νὰ περιέχωνται εἰς ἐν μικρὸν βιβλιαρίον, ἵνα ἀγοραζόμενα μὲ ὀλίγην τιμὴν χρησιμεύσωνται ἢ μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς χρῆσιν τῶν κατὰ μέρος βελομένων.

Χρέη Ε'πισκόπων.

Εἶπομεν περὶ τῶν ἀκολουθιῶν, ὅπῃ ὑποχρεῶνται κοινῶς πάντας, ἔπειτα νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰς ἀκολουθίας εἰς τὰς ὁποίας ὑπόχρεοι εἰσὶν οἱ Ε'πίσκοποι.

ΠΕΡΙ Ε'ΠΙΣΚΟΠΩΝ

Τὰ ἐπόμενα ἄξια εἰσὶν ἵνα πᾶς τις ἰξεύρη.

Α'. Ε'πειδὴ κάθε Ε'πίσκοπος χρέος ἔχει, εἶδησιν καὶ σύγκρισιν ἄκριβεστάτην τῶν Συνόδων Οἰκουμενικῶν τε καὶ Τοπικῶν νὰ ἔχη, τῶν περιεχομένων εἰς αὐτάς Διαταγῶν, καὶ νὰ συγκρίνη τόσον τὸ χρέος ὅπῃ ἔχει αὐτός, ὅσον καὶ οἱ Κληρικοί, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπολαμβάνει, εἰμὴ μὲ τὴν ἐπιμελῆ καὶ συζητήν ἀνάγνωσιν, διὰ τὸτο οἱ Ε'πίσκοποι πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωσιν ἀνά χειρας τοιαύτας Κώδικας.

Β'. Χρέος τῶν Ε'πισκόπων προσέτι ἐστὶ νὰ γνωρίζωσι τὸν βαθμὸν τῆς συγγενείας καὶ αἵματος τῶν συζευγμένων, ποῖοι βαθμοὶ ἀπηγορεύσι, πῶς γίνεται τὸ συνοικέσιον, καὶ τίνα ἔκ εἰσὶν ἔμποδα ἵνα μὴ γίνῃ. Καὶ τὸτο ἢ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον κανόνα τῶ Δευτικῶν, ἢ κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Ε'κκλησίας καὶ Ἀγίων Πατέρων, καὶ βασιλικῆς νόμος κρέμεται. Καὶ ἀγκαλὰ οἱ Ε'πίσκοποι δὲν ὑσερῶνται ἀνθρώπων Νομικῶν, αὐτοὶ μόνοι χρεωσῶσι νὰ ἔχωσιν εἶδησιν χωρὶς νὰ ἐπακωμῶσιν εἰς τὴν γνώμην αὐτῶν.

Γ'. Α'ἴτιον ἐπειδὴ ἔτε τὸ πρῶτον, ἔτε τὸ δεύτερον πρὶν τῶ ριθέντος χρέος, ἀρκεῖ νὰ γνωριθῆ ἂν δὲ προηγεῖται μία ἐπιμελῆς ἀνάγνωσις, ἔτε γνωσὸν ὑπάρχει ἐκ τῆτος, ἂν ὁ καθέας ἐπρόσφερε τὴν σπουδὴν καὶ ἔργον τε εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Διὸ ἡ Πνευματικὴ Σύνοδος προσάζει πᾶσι τοῖς Ε'πισκόποις, ἵνα ἀναγινώσκωνται εἰς τὰς τραπέζας τῶ κάθε Ε'πισκόπου οἱ Κανόνες ὅπῃ ἀνήκωσιν αὐτοῖς, ἔαν μὴ αἱ ἐπίσημοι ἡμέραι τῶν Ἐορτῶν, ἢ ἡ παρρησία ἐξόχων ὑποκειμένων, ἢ ἕτεροι νόμιμοι αἰτίαι ἐμποδίζωσι τὴν ἀνάγνωσιν.

Δ'. Ἄν κατὰ τύχην συμβῆ ὅτι ὁ Ε'πίσκοπος διὰ καμμίαν περιστάσιν δὲν ἰξεύρη, πρῶτον ἄς γράψῃ εἰς τὸν πλησιέστερον συνορευόντα Ε'πίσκοπον, ἢ εἰς ἕτερον ἔμπειρον εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν ἄνδρα, καὶ ἄς ζητήσῃ

συμβολήν. Καὶ ἂν ἰδῆ ὅτι δὲν τὸν εὐχαριστῆ τοιαύτη ἀπόκρισις, ἃς διευδύνη εἰς τὴν πνευματικὴν ἐν τῇ βασιλικῇ Πετραπόλει Σύνοδον τοιαύτην ὑπόθεσιν μὲ πάσας τὰς περιστάσεις.

Ε'. Δὲν λείψωσι Κανόνες, οἵτινες νὰ μὴν ἀφήνωσι τὰς Ε'πισκόπους νὰ ἀπέχωσι διὰ πολὺν καιρὸν ἔξω τῆς Διοικήσεώς των, τὸ ὅποιον γνωσέν ἐστὶ τοῖς πᾶσιν ἀπὸ τὸν Κώδικα τῶν Συνόδων. Ε' ἂν δὲ βιάζῃ μία ἀνίκητος ἀνάγκη, ὅπῃ νὰ τὸν κρατῆ ἔξω τῆς Διοικήσεώς τε, ὡς ἐστὶν ἡ τῶν Γερῶν ἐν τῇ βασιλικῇ Πετραπόλει Διοίκησις, ἣτις συμβαίνει κατὰ φοράς, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν τῆτο συμβῆ. Εἶδὲ βαρύτερον πάθος τυραννεῖ αὐτὸν, ὡς δὲν δύναται παντελῶς νὰ πληρώσῃ τὸ ὄφεικίον τε, θέλει νομιδῆ ὡς λείπων ἔξ αἰτίας τῆ πάθος τε. Εἰς τοιαύτην περίστασιν θέλει διορισθῆ ἀντὶ τῆ Ε'πισκόπου ἀνὴρ τις συνετὸς καὶ τιμίας ζωῆς ὑπὲρ τῆς ἄλλης τῶν Διοικητῶν κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν Οἰκίαν, ὡς Ἀρχιμανδρίτης, ἢ Ἡγούμενος, τῷ Ὁποίῳ νὰ προσεδώσιν εἰς βοήθειαν ἕτεροι ἐπιμελεῖς, ἢ μοναχοὶ, ἢ πρεσβύτεροι, οἵτινες νὰ βεβαιώσιν εἰς κάθε ὑπόθεσιν τὰς μὴ παρόντας Ε'πισκόπους διὰ γραμμάτων, ὁμοίως, καὶ τὸν ἀδενῆ ἐκ σώματος ἂν ἡ ἀρρώστια τὸ ἀπαιτῆ. Εἶδὲ ἐγερθῶσιν ὑποθέσεις, τὴν ἀπόφασιν τῶν ὁποίων διατάξωσι νὰ προσφέρωσιν οἱ Διοικηταί, ἃς αναφερθῶσιν εἰς τὸ Πνευματικὸν Διοικητικόν, ἢ εἰς ἄλλους, ἂν δὲν ἦτον διορισμένον τοῖς Ε'πισκόποις.

ς'. Τὸ αὐτὸ ποιεῖν διατάξωσι καὶ διὰ προσαγῆς νεφετῶσιν οἱ Ε'πισκοποὶ τὰς ὑποτελεῖς, καὶ Ἀρχιμανδρίταις, Ἡγούμενοις, προέδροις, καὶ ἐφημερίοις, ἂν βασανίζονται ἀπὸ βαρὺ πάθος, ἢ διὰ μεγάλας αἰτίας ἀναγκάζονται νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὰ μοναστήρια, ἢ Ε'φημερίας.

Ζ'. Ὅταν γηράσῃ ὁ Ε'πίσκοπος, ἢ βασανίζεται ἀπὸ ἀνίατον πάθος, καὶ δὲν μένει ἕδμενία ἐλπίς νὰ ἀπολαύτῃ τὴν υἰείαν τε, καὶ ἀσθενόμενος τὸν ἑαυτὸν τόσον ἀδύνατον, καὶ μὴ ἱκανὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος τε. Προσέτι ἀφ' ἧ ἐδιωρισθῆ ἐναντίον τῶν προρηθέντων διρεκτόρων, πρέπει νὰ βεβαιώσῃ τὸ πνευματικὸν διοικητικόν. Καὶ εἰάν ὁ ἴδιος Ε'πίσκοπος ἤθελεν ἀρνηθῆ deferre περὶ ἑαυτῆ καὶ περὶ τῆς υἰείας τε ὀλίγον τι μὴ υἰεῖς, ὅσοι δὲ εἰσὶ παρ' αὐτῆ διορισμένοι ἵνα ὑποτάσσωνται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Διοικήσεως, πρέπει ἐγγράφως νὰ τὸ περιγράψωσιν ἐν δὲ τῷ Πνευματικῷ. Κολλεγγίῳ θέλει ἀποφασισθῆ, τί μέλει γενέσθαι, ἂν πρέπει νὰ πεμφθῆ διοικητῆς, ἢ νὰ ἐκλεχθῆ νέος Ε'πίσκοπος νὰ ψηφισθῆ.

Η'. Παρατηρητέον παρὰ τῆ Ε'πισκόπου, ὅπερ ἐπροσάξεται ἵνα παρατηρηθῆ μεθ' ὅρκου, ἔλαβεν ἐν ἑαυτῷ, ἵνα μὴ μοναχοὶ ἀπατηλοὶ πλανῶνται, μὴ οἱ περιττοὶ ναοὶ, λαὸ ὑσερήμενοι, ἔξωθῶσιν, ἵνα μὴ εἰς τὰς ἀγίας εἰκόνας προσκολληθῶσι ψευδῆ θαύματα.

Α'ς ἰξεύρωσι λοιπὸν αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἐν λύσσα ταραττόμεναι, ἐκδέττωσι τερατώδεις τινὰς φωνὰς, καὶ νὰ μὴ ὑποφέρωσι τὰ σώματα τῶν νεκρῶν, περὶ τῆς ἀγιότητος τῶν ὁποίων, δὲν εἶναι καμμία βεβαιότης, καὶ ἕτερα

ἕτερα παρόμοια, νὰ μὴ τὰ ὑποφέρωσιν, ἀλλὰ νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ ὅλα αὐτά.

Γιὰ δὲ εὐκολώτερα ταῦτα πάντα σιωσὰ γίνωσιν, ὠφέλιμον ἐστὶ νὰ κηρυχθῆ, ἢ διαταγῆ τῶν Ἐπισκόπων τοῖς ἐγκωρίοις, ἵνα διωρισθῶσιν ἐπιστάται εὐταξίας καὶ ἐπιτηδειότητος, ἵνα πνευματικοὶ ἐρευνηταὶ θεωρήσωσι ταῦτα πάντα, καὶ αὐτὰ νὰ ἀναφερθῶσιν τῷ Ἐπισκόπῳ, ἀλλῶς οἱ κρυπτοντες μὲ τὴν σιωπὴν τοῖσιν ἄλλοις ἀνομίας θέλει τιμωρηθῶσιν, ἢ γυνθ θέλει καταβιβασθῶσιν ἀπὸ τὸ ἀξιώματός.

Θ'. Πολὺ ὠφελεῖ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ἵνα συζητῆ γυμνάσιον εἰς τὴν κατοικίαν τῶ Ἐπισκόπου, ἢ εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν, πρὸς ἀνατροφὴν τῶν υἱῶν τῶν ἱερῶν καὶ ἑτέρων μὲ ἐλπίδα νὰ ἀπολαύσωσιν τὸ ἱερατεῖον.

Εἰς τὸ σχολεῖον διὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν ἄς διωρισθῆ παιδαγωγὸς τις ἀγχιῖνος καὶ καλῶν ἡθῶν, ὅστις ὄχι μόνον νὰ διδάσκῃ τὰς νέας ἢ μόνον νὰ ἀναγινώσκωσιν ἀπλᾶ, καθαρᾶ, καὶ ἀκριβέστατα (τὸ ὁποῖον ἀναγκαϊότατον ἐστὶ) ἢ μόνον ἄμφω τὰς σελίδας ἀπλῶς, ἀφ' ἧ ἀναγνωσθῆ, νὰ ἐνοηται. Ἄν δυνατόν ἐσὶν, ὅπως τὰ δύο προρηθέντα βιβλιάρια, τὸ μὲν περὶ δογματῶν πίστεως, τὸ δὲ περὶ παντὸς χρέους τῶν μετὰ καιρὸν συζηθέντων ὀφειλῶν. Εἰδέτις τῶν μαθητῶν ὑπάρχει βονωτικῆ νοοῦ, εἰ ἀγκαλὰ καὶ πνευματώδης, ὅμως διεσραμμένος, καὶ πεισματώδης ἢ ἀμελείας ἀνικητῆ, οἱ τοιοῦτοι μαθηταὶ μετὰ τὴν ἀναγκαίαν ἐρευναν, πρέπει νὰ ἀποβαλθῶσιν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὑπερμένον πάσης ἐλπίδος ἱερατεῖς.

Γ'. Οἱ μόνον διδασκόμενοι εἰς τὸ σχολεῖον τῶ προεσῶτας (ἂν διὰ τῆς θείας βοηθείας συχναῶσι) θέλει σολιδῶσι μὲ τὸ ὄφειον τῶ ἱερατεῖς, Ὅσοι δὲ ἐνηγκαλιθῶσι τὴν μοναδικὴν ζωὴν, ἄς ἐκλεχθῶσιν Ἀρχιμανδρίται καὶ ἡγούμενοι, καὶ εἰ μὴ βαρεῖ ἐγκλήματι ἔνοχος ἐστὶ τις, ποτὲ νὰ μὴ ἀποβαλθῆ ἀπὸ τοῖσιν ἐπάγγελμα.

Οἱ δὲ Ἐπίσκοπος, εἰάν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὅστις καταφρόνησει αὐτὸ τὸ γυμνάσιον, ὀλίγον σπεδαῖον ὄντα, δὲν δώσῃ νόμιμα δικαιολογήματα ἀναβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἱερατικὸν τάγμα, ἢ εἰς τι μονασικὸν ἐπάγγελμα, θέλει λάβῃ τὴν τιμωρίαν κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῶ πνευματικῶ Κολλεγίῳ.

ΙΑ'. Οἱ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ δίδῃ δωρεὰν τὴν τροφὴν καὶ βιβλία, καὶ νὰ μὴ ὑποχρεώῃ αὐτὰς τὰς μαθητάς εἰς τὸ νὰ πληρώνωσι τὴν τιμὴν τῆς διδασκαλίας, ἵνα μὴ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν παραπονῶνται διὰ τὰ πολλὰ ἔξοδα διὰ τὸν παιδαγωγόν, διὰ τὰ βιβλία, καὶ διὰ τὴν τροφὴν τῶν υἱῶν τῆς, τὰς ὁποῖαι τρέφωσιν εἰς τὸ γυμνάσιον, μακρὰν τῆς οἰκίας τῶν.

Γιὰ δὲ ἀνταποκριθῆ ἢ ἐκβασίε κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ συλλογηται τινάς. Ἀπὸ ὅλα τὰ περιφημότερα μοναστήρια τῆς διοικήσεως, τὸ εἰκοσὸν μέρος σπαρτῶν καὶ καρπῶν, καὶ ἀπὸ τὰς κάμπους τῶν Ἐκκλησιῶν τὸ τριακοσὸν μέρος, ἄς ἐπαιτῆται, καὶ λαβόντες τὴν ποσότητα, ὅση ἀρκεῖ πρὸς τροφὴν τῶσιν ὑποκειμένων, καὶ ἕτερα τινά, ἔξο-

ρημένων τῶν ἐνδυμάτων, πρέπει κατὰ ἀναλογίαν νὰ ἀνατρέφονται τόσο μαθηταὶ ὡς μὲ τὴν ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν τῆς.

Οἱ παιδαγωγοὶ δὲ εἰς ἡ περισσότεροι, θέλει λάβωσι τὴν τροφήν καὶ μισθὸν τῆς ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον τῆ προεσιώτος, ὡς τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον διαρίσει κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν τόπων.

ΙΒ΄. Η΄ τῶν πεδίων τῶν Μονασιῶν καὶ Ἐκκλησιῶν irrogatio δὲν θέλει φέροι ἕδεμίαν ζημίαν, ἀν βαλθῆ εἰς χρῆσιν εἰς τὴν διοίκησιν μιᾶ ἀνδρεία καὶ πιεῆ φροντίδα. Καὶ ἀν προσέτι ὁ Ἐπίσκοπος κατ' ἔτος, εἶναι βέβαιος πόσοι καρποὶ συναχθῶσιν, ἀν ὁ Ἐπίσκοπος τέλος πάντων ἰδῆ εἰς τι χρήσιμοι οἱ καρποὶ ἀφ' ἧ ἐπληρώθησαν πάντα τὰ ἀναγκαῖα.

Διὸ θέλει ἔχει τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον κώδικας τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἐξόδων πάντων τῶν ἐνδοξότερων μονασιῶν τῆς Ρ' ὤσσιας. Ἐξοδα ἐνοῦνται αἱ καθημερινῆσαι, καὶ αἱ συνηθισμέναι, ἔχι δὲ αἱ παράδοξαι καὶ ἀναγκαῖαι ἀνακαινισμοὶ κτλ'.

Μ' ὄλον τῆτο, τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον προβλέπωντας τόσο τὰ εἰσοδήματα κάθε μονασιῆς καὶ Ἐκκλησίας ὡς κατὰ τὰς ἀνάγκας, θέλει συμβαλεῖται γνωστικὰ εἰς τὰ μὴ τακτικὰ ἐξοδα.

ΙΓ΄. Καὶ διὰ νὰ μὴ παραπονῆνται οἱ Ἐπίσκοποι, ἔ μὲ Ζημίαν διὰ τὴν ζωτροφίαν ἐνὸς ἢ πολλῶν παιδαγωγῶν, προσάξονται νὰ ἀποβάλλωσι τῆς περιττῆς δόξης, νὰ μεταχειρισθῶσιν οἰκονομίαν εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ κτήρια (ἀν δὲν ἐλπίζεται κέρδος ἀπὸ τὰ κτήρια, παρ. χάρ. μύλης κτλ.) καὶ νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν καθημερινῶν ἀναγκαίων, ἀπὸ τὰ πολλὰ φορέματα, ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ἀνάγκην.

Δύναται νὰ μετριάσῃς πάντα αὐτὰ καὶ νὰ τὰ προβλέψῃς, ἀν τῆς πίνακας τῶν Ἐπισκοπικῶν εἰσοδημάτων, δύναται νὰ μεταχειρισθῆ τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον. Τὰ δὲ λοιπὰ ὅτῃ ἀνέκωσιν εἰς τὰς παιδαγωγὸς καὶ εἰς τὰ σπουδαστήρια, κατωτέρω ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ρηθήσεται.

ΙΔ΄. Οὐδεὶς τῶν Ἐπισκόπων πρέπει νὰ ἄγνοῃ, εἰς τί μέτρον ἔχει νὰ μετρηῆται ἡ τιμὴ τῆ· νὰ μὴ θρέψῃ κενόδοξον γνώμην περὶ ἑαυτῆ· πολὺ πρᾶγμα ἐστὶ προσέτι, ἀν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀποδίδεται αὐτῷ καμμίαν τιμὴν, τῆτο ἀόριστον ἐστίν. Ὁ Ἀπόστολος ἵνα καταβάλῃ τὴν κενοδοξίαν τῶν Κορινθίων, τῶν ὑπερηφανευομένων διὰ τὰ προτερήματά τῆς, διδάσκει ὅτι πᾶσα προκοπὴ καὶ καρπὸς τῶ ἔργων τῶν ποιμένων κρέμεται ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐλπίζοντων, ἐγὼ, λέγει, ἐφύττωσα, Ἀπελλῆς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔδωκε τὴν αὐξήσιν· διὸ συμπεραίνει, ἕδεις ἔπαυος μένει τῷ ἀνθρώπῳ δι' αὐτὴν τὴν αὐξήσιν. Ὁ Θεὸς ἔτε ὁ φυτεῶν, ἐστὶ τί, ἔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξήσιν δίδων, Θεός.

Τῆς ποιμένας καλεῖ, τῆ Θεῷ λειτουργῆς, καὶ οἰκονόμος τῶν μυσηρίων τῆ Θεῷ ἀρκεῖ μόνον πιστοὶ νὰ μεινωτῶν· τῶν ποιμένων τοιγαρῶν ἔργον ἐστὶν ἐξωτερικόν, νὰ διδάξωσι, νὰ παρακινήσωσι, νὰ ἐλέγξωσι πότε ἀρμολίως καὶ πότε μὴ, καὶ ἐκτελεῖν τὰ ἱερά μυστήρια· τὸ δὲ ἐσωτερικόν ἔργον, δι-

λαδί να μεταβάλλωσι τὰς καρδίας, καὶ εἰς ἀνακαίνισιν ζωῆς νὰ φέρωσιν, ἀνήκει εἰς ἓνα μόνον θεόν, ἕντος τῆ χάριτι, διὰ λόγου τῶν ποιμένων τῶν τὰ μυστήρα ἐκτελέτων, ὡς συνέργων γινομένων.

ΙΕ'. Τῆτο δὲ διορίζεται τῆ χάριτι, ὅπως ἡ καύχησις τῶν Ε'πισκόπων μὴ ὑποφερομένη, καταβαλθῆ, ἕτε βοηθημένων διὰ χειρὸς ἑτέρων, ἕως ὅτε προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἀζημιώτης εὐρωσίας ἵνα μὴ ὑποτελεῖς ἀδελφοὶ κατὰ γῆς γονατίσωσιν. Οἱ γὰρ λατρευταί, παραπτώνας κάδε σέβας πίπτωσι κατὰ γῆς, ἀλλὰ μὲ πονηρὸν καὶ ἀπατηλὸν πνεῦμα, ἵνα ἀποκτήσωσι τοιςτρόπως ἐκείνον τὸν βαθμὸν τῆς τιμῆς, τῷ ὁποίῳ ἄξιοι ἔκ εἰσιν, ὑποκρύπτοντες τὴν ὑπερφάνειαν καὶ ἀπάτην τῆς.

Ἀληθὲς δὲ ὑπάρχει, ὅτι τὸ ἔργον τῶν Ποιμένων (ὅταν σενὰ παρατηρηταί) ἂν καὶ ἑξωτερικόν, ἔκ ἑσὶ μικρὸν, ὡς θεῖαν πρεσβείαν. Ὁ Θεὸς τῆς Πρεσβυτέρας τῆς καλῶς προεδρεύοντας, μάλιστα τὰς ἐργαζομένας ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ, διπλῆ τιμὴ διορίζει νὰ σέβωνται, ἡ τιμὴ αὐτῆ ἐσὶ συγκεκριασμένη, ἔχι δὲ ὑπερβολικὴ, καὶ ἴση τῆς βασιλικῆς, μακρὰν τῆτο παντὸς δικαίωματος. Οὔτε τὴν αὐτὴν μετρίαν τιμὴν οἱ αὐτοὶ Ποιμένες πρέπει νὰ ἀπαιτῶσι, καὶ νὰ ἀρκάζωσιν ἀπὸ τὰς ὑποτελεῖς, ἀλλὰ νὰ εὐχαριστῶνται εἰς ὅσην τὰς προσφέρεται.

Ις'. Ε'πίται ἐκ τῆτο, ὅτι ὁ Ε'πίσκοπος δὲν πρέπει διὰ τῆτο νὰ εἶναι τολμηρὸς, καὶ ἐνοχληρὸς, ἀλλ' ὑπομονητικώτατος καὶ γνωσικώτατος εἰς τὴν γύμνασιν τῆς δυνάμεως τῆ δεσμῆν. Ε'άν τις πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς Ε'κκλησίας, ἢ νὰ ἀναθεματισθῆ, αὐτῆ ἡ ἑξουσία παρὰ Κυρίῳ δοθεῖσα πρὸς οἰκοδομήν, καὶ ἔχι εἰς φθοράν, μαρτυρεῖ ὁ ἀπόστολος Κορ. Β'. 10. Κατ' αὐτὴν τὴν γνώμην καὶ ὁ τῶν ἐθνῶν Κορίνθιος διδάσκαλος ἔκρινε νὰ παραδώσῃ τὸν περιφθιμον ἐκείνον ἀμαρτωλὸν τὸν Σατανᾶ, ἐν θανάτῳ ζωῆς, ἵνα σωθῆ τὸ πνεῦμα. Κορ. Α'. Ε'. αὐτῆ τοιγαρῆν ἡ δύναμις, ἵνα δικαίως κυριευθῆ, δύο σημειωτά. Ποία ἀνομία ἄξιζει τοιαύτην τιμωρίαν. Ὁ Ε'πίσκοπος θέλει λάβῃ τὴν ποινὴν ἐκείνη, εἰς τῷ ὁποίῳ τὴν ζωὴν ἐπι-
σατεῖ.

Εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆ ἐγκλήματος, τοιαύτη ἔσω κρίσις. Ε'άν τις ὑβρίση τὸ ὄνομα τῆ θεῶ, ἢ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἢ τὴν Ε'κκλησίαν, εἰάν τις δημόσιος ἀμαρτωλὸς ὑπάρχη, ὅσις δὲν νικᾶται ἀπὸ τὴν αἰδῶ τῆ καμώματος τε, μάλλον τὸ καυχᾶται· ἢ ὅσις χωρὶς καμμίαν αἰτίαν δικαίαν διὰ δύο χρόνους ἕτε ὁμολογεῖ τὰς ἀμαρτίας τε τῷ ἱερεῖ, ἕτε μεταλάβῃ, ἢ τίς ἕτερον τι πράξῃ ἐκδέττων φανερώς καὶ εἰς περίπτωγμα τὸν θεῖον νόμον, ὁ τοῖτος μετὰ μίαν καὶ διπλὴν νεθεσίαν, πεισματώδης καὶ αὐθάδης μείνει, ἄξιος ἐσὶ κρίσεως, ὡς νὰ τιμωρηθῆ μὲ τόσον βάσανον, διότι ἔχι διατὶ ἐσὶν ἀπλῶς ἀμαρτωλὸς, πρέπει νὰ ἀναθεματισθῆ, ἀλλὰ διατὶ πεισματώδης ἐξ ἐπίτηδες, διατὶ καταφρονεῖ τὴν κρίσιν τῆ θεῶ, καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ε'κκλησίας, καὶ μάλιστα μὲ ἄκραν βλάβην καὶ ζημίαν τῶν ἀσθενῶν ἀδελφῶν ο μυρίζει τὴν βρώμην τῆς ἀσεβείας.

Ἡ σειρά τοιαύτης υποθέσεως ἔτις ἄς βλάθῃ εἰς τάξιν.

Πρῶτον μὲν ὁ Ἐπίσκοπος πεμφάτω πρὸς ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον τὸν ἱερέα, ὡς τὸν ἐξομολογεῖ, καὶ μὲ μακρυνὰς κριτὰς ἄς τὸν ἐλέγξῃ, νουθετῶν τὴν τιμωρίαν τῆ ἡμέρα καὶ γλυκὰ, ἵνα παύσῃ ἀπὸ τοῦ ἔγκλημά τῆ. Καὶ ἐπειδὴ μὲ τὸ φανερόν καὶ πεισματῶδες ἀμάρτημά τῆ ἔγινε βλάβη τῆς Ἐκκλησίας, ἄς ἐξορκίσῃ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ὅτι τὴν πλησιάζουσιν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, νὰ μὴ βαρεθῇ νὰ μισήσῃ τὰς ἀμαρτίας τῆ ἐνώπιον τῆ ἱερῆ λειτουργίᾳ ὀρθῶς νὰ μισήσῃ, νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, καὶ νὰ λάβῃ ἐν πολυαριθμῶ συνόδῳ τὴν θείαν κοινωνίαν, ὡς ὅτι ἐπέσρεψεν εἰς καρπὸν, καὶ νὰ φανερωθῇ ὅτι ἀφῆρέθῃ τὸ σκάνδαλον, καὶ νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ τάξιμόν τῆ. Ἄν ταῦτα ὁ ἔνοχος ἀκούσῃ, καὶ δεχθῇ μετριώτερος, ἔκτελέσει τὴν προσαγῆν, ἐκέρδησεν ὁ Ἐπίσκοπος τὸν ἀδελφόν τῆ, ἔτε μὲν πλεον τί νὰ γίνῃ.

Εἰ δὲ ἡ πρεσβεία αὐτῆ γίνῃ μάταιος, ὁ Ἐπίσκοπος μετ' ὀλίγου καιρὸν τὸν προσκαλεῖ πρὸς ἑαυτὸν μετὰ τιμῆς, καὶ τὸν συμβαλεῖ ἐπὶ παρησία, ἐνὸς μόνου ἱερέως πνευματικῆ, τῆ πρώην πληρώσαντος τιμητικόν τι ἐπάγγελμα, ἂν ἔτις ἀκολυθήσῃ, ἐκέρδηθῃ ὁ ἀδελφός, εἰδὲ μὴ προσέλθῃ εἰς τὸ προσκάλεσμα τῆ ἐπισκόπῃ, τότε ὁ Ἐπίσκοπος ἐνώστας καὶ ἑτέρος Ἐκκλησιαστικῆ καὶ κοσμικῆ ἐπὶ παρησία τῶν φίλων τῆ, ἄς τὰς εἰπῇ ἵνα τὸν νουθετήσωσιν ὡς πρότερον, καὶ ἂν τοιτοτρόπως ὑποταχθῇ εἰς τὴν νουθεσίαν, ἐπληρωθῇ καὶ ἐσερεώθῃ ἡ καλὴ εὐτυχία.

Εἰδὲ τόσον πεισματῶδες δὲν θέλει ῥίψῃ τὸ πείσμα, πάλιν εἶναι συχωρημένον νὰ ἀνανεωθῇ ἡ αὐτῆ πρεσβεία.

Ἄφ' ἧ δὲ ταῦτα πάντα ἐματαιώθησαν, ἡμέρα ἑορτῆς ἐπ' Ἐκκλησίας ἄς προσάξῃ ὁ Ἐπίσκοπος τὸν Πρωτοδιάκονον, νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαόν, ὅ μὴ ἄγνωστος ἡμῖν (Ὁδεῖνα) ὅσις τοιαύτη πονῆ κτλ. ἐστὶν μῖσος τῆς Ἐκκλησίας, καταφρονῶν τὴν ὀργὴν τῆ Θεῆ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Λ Γ΄.

Περὶ τῶν Ρ' ασκολνίκων ἐν Ρ' ωσσίᾳ.

§. Ι.

Ἡ λέξις Ρ' ασκόλνικ παράγεται ἀπὸ τὴν Ρ' ωσικὴν λέξιν ρατοκλιῆ, τὴν δηλῶσαν, σχίζειν, ἢ διαρεῖν εἰς δυο, ἕξαγιτις ἀναπαδος, ὡς αὐτοὶ δίδασιν εἰς τὰ κείμενα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πρὸς καταφρονήτιν τῆς, ὡς διαμρέ-

τι τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὡς σχισματικά. Οἱ ἴδιοι Ρ'ασκόλνικοι μόνοι τὰς ὀνομάζονται Σταροβέρτζοι, σύνθετον ὄνομα ἐπίθετον Ρ'ωσικὸν Στάρι, ἦτοι παλαιός, καὶ βιέρα ἦτοι θρησκεία, ὡς νὰ ἦσαν ὄπαδοὶ τῆς παλαιᾶς θρησκείας τῆς Ρ'ωσίας τῶν ἀπερασμένων αἰῶνων, ὅταν οἱ Μητροπολίται καὶ Πατριαρχαὶ ἐδικαίωσαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀνευ τῆς παρμικρᾶς μεταβολῆς τῶν δογματικῶν βιβλίων, καὶ εἰκόνων. Ἡ αἵρεσις τῶν Ρ'ασκόλνικων ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς, ἀπὸ τινος Καλογύρης πλανωμένου ἐν Ρ'ωσίᾳ. Ἡ τυφλὴ δεισιδαιμονία ὅπῃ ἐβάσιλευεν ἐνέπνευσε πάντοτε εἰς τὸν ἀπλὴν λαὸν μίαν ξεχωριστὴν εὐλάβειαν διὰ τὰς Καλογύρης. Οἵτινες εὐρόντες τὸν λαὸν ἀπλὴν, ἀμαθῆ, καὶ εὐπάτητον μετὰ τὴν ὑπόκρισιν, ἐμεταχειρίθησαν τὴν ἀπάτην, καὶ ἤσαν τοιοιτοτρόπως τὸ ευκολώτερον μέσον νὰ ἐπιτύχωσιν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς. Ἀρχίσαν νὰ ἐξηγῶσι τὴν Ἀγίαν Γραφὴν μετὰ λέξεις ἐσθρῆς καὶ πλαγίας, τῶν ὁποίων τὸ νόημα ἀνταποκρίνετο εἰς τὰ ἐπιχειρήματά των. Τοιαύτη ἀπατηλὴ ἐξήγησις, ἔπρεπε νὰ ἐνδυναμῶντο ἀπὸ τὸ ψεῦδος ἵνα φανῇ ἰσχυρωτέρα ἀνέφεραν μαρτυρίας μερικῶν παλαιῶν Πατέρων ὡς τῶ Ἀγίῳ Βασίλειῳ, Γρηγορίῳ, Γ'ωάννῃ τῷ Χρυσόστομῳ, Κυρίλλῳ καὶ ἑτέροις Πατέρων, ὡς αὐτοὶ νὰ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς θρησκείας. Ἦσως αὐτοὶ νὰ μὴ εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ σηκίσωσι μίαν κινδυνώδη θρησκείαν, ἐσύτρεξεν ὁμοῦς ἡ ἀμάθεια τῶν Κηρύκων καὶ τῶ λαοῦ, καὶ ἂν ὁ σκοπὸς τῆς εἰς ἄλλο δὲν ἔκλινεν, εἰμὴ νὰ λαμβάνωσιν ἐλεημοσύνας, καὶ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν φιλαργυρίαν τῆς, ὁ σκοπὸς των ἦτον πάντοτε κακός, ἀρχίσαν ὡς ὑποκριταὶ καὶ ἐτελείωσαν ὡς αἰρετικοί.

§. 2. Ὁ καιρὸς ἐδηλοποίησε τὸν καρπὸν τῶ ἔργου τῆς, καὶ ἔδειξε μίαν αἵρεσιν καὶ χιμέρειον. Ἡ πηγὴ τῆς ὁποίας ἦτον ἕνα τέρας, τὸ μίγμα ἦτον πᾶσῶν τῶν ἀρχαίων αἵρέσεων, ἀπὸ τῆς ὁποίας μίαν φορὰν ἐπλημμυρῶσεν ἡ Ἀνατολή, δὲν εἶναι ὁμοῦς σωτῆρα, αἱ ἀρχαὶ αἱ ἐσιώδεις καὶ δογματικαὶ ταύτης τῆς αἵρέσεως· ὁ λαὸς ὅπῃ τὴν ἀκολουθεῖ ἀπλῆς καὶ ἀμαθῆς, ἔτε νὰ ἀναγνώσῃ ἔτε νὰ γράψῃ ἵξευρεν, ὁμοῦς περὶ τῆτος, δὲν ἐπεριγραφῆσαν ὡς μάταιοι, ὅθεν ἀπὸ αὐτῶν δὲν ἐδυνετο νὰ προσμείνῃ, εἰμὴ περιγελοῖον καὶ χιμέραν χωρὶς νὰ ἔχῃ πῶ νὰ θεμελιώτῃ τὴν πίσιν τῆς, ἣτις ἀφίνας εἰς τὸν κατ' ἕνα τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Κλήρος, εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἄκραν ἀμάθειαν, ὑποτασσόμενος τυφλᾶ εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν Πατριαρχῶν τὴν ἀπόλυτον καὶ δεσποτικὴν τῶν Πατριαρχῶν, ἐφυλάττε μόνον μίαν τυφλὴν ὑποταγὴν εἰς τὰς προσεγγίας των ὡς συμβολικὰς, τῶν ὁποίων τὸ καυσικὸν πρός αἷμα ἐμπόδιζε τὴν σωθὴν τῶν ξένων καὶ τὴν συναναστροφὴν μετὰ τὰ γέννη ἑτέρας θρησκείας. Ὁ ζήλος προσέτι τῶ Κλήρος καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἡ πλέον βαθυτάτη τῶ λαοῦ ἔσπρωξε τὸ μῖσος ἕως εἰς τὰ ἔσχατα, ἐνόμιζαν τὰ ἄλλα γέννη ὡς ἄπιστα, καὶ αἰρετικά, ὅλα τὰ ἐπερείχαν μετὰ τὸ ὄνομα Λατῖνοι, ἢ Ρ'ωμάνοι, τῶν ὁποίων τὴν συναναστροφὴν ἐνόμιζαν κινδυνώδη διὰ καὶ τὴν ἔφευγον ὡς τὸ θανατικόν. Τοιαύτη ἀρχὴ ἐμπνευσθεῖσα ἀπὸ τὴν κακίαν,

κίαν, διευθυνομένη από την άμαθειαν, έδιγυμένη από την δεισιδαιμονίαν, και σερωμένη από τὸ μῖσος.

§. 3. Μην ἔχοντες οἱ Ρῶσοι βιβλία τυπωμένα δογματικά τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἔχον χειρόγραφα, ὁ σοφώτερος θεολόγος μεταξὺ αὐτῶν ἦτον ὅσις ἔξευρε νὰ τὰ ἀντιγράψῃ, καὶ ἕνας καλὸς ὁμιλητὴς ἐνομίζετο ἕνας καλὸς ἱεροκίχουξ καὶ τῆς πρώτης κλάσεως. Ὅταν ἀντιγράψῃ τις ἕνα βιβλίον, τὰ λάθη εἶναι ἀναρτίμητα, ἐκ τῆς δύνάμεως τινὰς νὰ κρίνῃ τὴν ἀκρίβειαν τῆς μεταφράσεως τῶν, ὅταν δὲν ἐννοῇ τινὰς τὸ πρωτότυπον, ἢ τὴν δάκτυλον εἰς τὴν ὁποίαν θέλει νὰ τὴν ἐξηγήσῃ. Τὰ ἀντιγεγραμμένα βιβλία γεμάτα ἀπὸ μεγάλα σφάλματα, αὐξαναν μὲ τὰς προδήκας ἀντικειμένης εἰς τὸ ὀρθὸν νοῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἵνα δώσῃ τινὰς μίαν ἰσχυρωτέραν δύναμιν καὶ πίσιν, τὰς ἐγέμιζαν μὲ λαμπρὰς τίτλους τῶν παραδόσεων τῶν Πατέρων τῶν ἀρχαίων καὶ μερικῶν Καλογῆρων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα μόνον ἦν ἀρεστώτατον νὰ βεβαιώσῃ τὸ ψεῦδος. Τὸ πλεον ἔκθαμβον ὑποκείμενον διὰ τὸν λαόν τον εὐκολόπισον, καὶ τὸν ἴδιον Κλῆρον ἦτον ἕνας σωρὸς θουμάτων, τῶν ὁποίων ὁ ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς εὗρίσκετο καὶ εἰς τὸν βίον τῶν ἀρχαίων Πατέρων, καὶ Μαρτύρων. Τῆτο ἦτον μία ἀπόδειξις ἢ πλεον καταπεισικὴ τῆς ἀληθείας τῆς Θρησκείας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆ ψεύδους πάσης ἄλλης Θρησκείας.

§. 4. Ἡ συνήθεια τῶν ἀρχαίων λαμβανομένη ἀπὸ τῆς Τατάρως ἦτον ὁ λαὸς νὰ ἔχῃ τὴν γενεάδαν, αἱ ἀρχαὶ ὅμως τῶν ἀνθρωπομορφίτων, ἦτις ἀναδισαπάρθη ἀπὸ πλανωμένες, τὴν μετέβαλαν εἰς ἄρθρον πίστεως, ἦτις ἀναθεματίζε τὸ νὰ κόψωσι τὴν γενεάδα, ἵνα μὴ ἀσχημίσωσι τὴν ὠραιότητα τῆ Θεῦ, καὶ ἀτιμιάσωσι τοις τοτρόπως τὴν θείαν Μεγαλειότητα. Ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς τῆς κακῶς νοημένης ἔστυραν τὸ συμπέρασμα τὸ πλεον γελοιώδες καὶ χειμερικόν, ὅτι δὲν εἶναι καμμία ἐλπίς συγχωρήσεως ἁμαρτιῶν καὶ αἰωνίας σωτηρίας διὰ τῆς ξυρίζοντας τὰ γένεια. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Καίσαρος καὶ Μεγάλου Δυκὸς τῆς Ρωσίας Γβάνε Βασιλοβικ τῷ 1551. ἔγινε μία γενικὴ Σύνοδος εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Μόσχβας ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου, Ἐπισκόπου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἡγυμένων, φύλακας καὶ παντὸς εἶδους ἱερῶ Τάγματος, τῆς ὁποίας προέδρευεν ὁ Μητροπολίτης Μακάριος, συνελθόντων ἵνα διορθώσωσι μερικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν καιρῷ τοιαύτης Συνόδου ἐσύνησαν ἕνα βιβλιάριον λεγόμενον, βίβλος ἐκατοντακέφαλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔβαλαν ἕνα νόμον, ὅσις ἀπηγόρευσε τὸ κέρευμα τῶν γενείων, ἔτω ἐπεριείχεν αὐτὴ ἡ Σύνοδος.

„ Αἱ ἱερὰ παραδόσεις ἀπαγορεύουσι τοῖς Καθολικοῖς Χριστιανοῖς νὰ ξυρα-
 „ φίσωσι τὰ γένεια, καὶ τὰ μυζάνια, διότι αὐτὴ ἐκ ἑσὶ παραδόσεις τῶν
 „ Ὀρθοδόξων, ἀλλὰ τῶν Λατίνων, καὶ τῶν αἰρετικῶν, συνηθέν παρὰ τῆ
 „ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Καρραλίνου. Ὁμοίως αἱ παραδόσεις τῶν Ἀπο-
 „ σόλων καὶ τῶν Πατέρων ἀπαγορεύουσι καὶ ἀποβάλλουσι τῆτο. Ἡ πα-
 „ ράδοσις τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων λέγει ἔτωι. Ἄν τις ξυραφίσῃ τὴν
 „ γε-

„ γενεάδα τε ἀποδνήσκει· διατὶ τὸτο δὲν εἶναι ἄξιον, νὰ γίνῃ εἰς τα νε-
 „ κρώσημα τῶν Χριστιανῶν ἕτε λειτουργίας, ἕτε νὰ ψάλλωσι προσευχὰς
 „ δι' αὐτὰς, ἕτε νὰ προσφέρωσι προσφορὰς ἢ κηρία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
 „ δι' αὐτὰς, ἀλλ' ἐνομίζοντο ὡς ἄπιστοι, διότι τοιαύτη συνήθεια ἐλαμβά-
 „ νετο ἀπὸ τῆς αἰρετικῆς. Παρομοίως Β'. Κανὼν τῆς ἐν Τρέλλῳ ἐκτῆς
 „ Συνόδου ἀπαγορεύει τὸ νὰ χωριδῶσι τὰ γένηα μὲ τοιαύτας λέξεις,
 „ ἄρα εἰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, εἰ δὲ ὑμᾶς κερύειν τὴν γενεά-
 „ δαν. Τὸτο γὰρ ἴδιον ταῖς γυναῖξι, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνδρῶν εἰς μίαν ἀπρέ-
 „ πειαν. Ὁ Θεὸς ὅπῃ ἕτως ἔκτισε καὶ ἕτως ἔκρινεν, εἶπε τῷ Μωϋσῇ,
 „ ὅτι τὸ ξυράφι ἢ τὸ ψαλίδι δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃ τὰ γένηά σε, τῶ-
 „ το γὰρ μισητὸν παρὰ τῷ Θεῷ, ὡς προερχόμενον παρὰ Κωνσταντίνου
 „ Καρακάλλα τῷ Αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων, διότι τὰ ξυραφισμένα γέ-
 „ νεια ἦτον ἐν σημεῖον διὰ τῶ ὁποῖς ἐδιακρίνοντο οἱ δῆλοι οἱ αἰρετικοί.

§. 5. Δὲν εἶναι ὁμως γνωστὸν πῶς αὐτὴ ἡ Ἀγία Συνέλευσις ἐσύνα-
 ξεν ἀπὸ τόσα σοβαρὰ ὑποκείμενα καὶ ἤυρε τὰς παραδόσεις καὶ κανόνας
 τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἀρχαίων Ἀποστόλων περὶ τῶν γενεῶν· ἡ Ἐκ-
 κλησία εἰς κανένα μέρος δὲν βεβαιώνει τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον
 γεγραμμένα ἀπὸ τῆς Ἀποστόλης, ὄντες ἐνάντια εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς,
 οἵτινες ποτὲ δὲν ἐξυράφισαν τὰ γένηα ἀπὸ τῆς Χριστιανῆς, καὶ ἀπὸ τὸν
 Παράδεισον. Ἡ ἰβία Σύνοδος εἰς τὴν Τρέλλῳ, ὅπῃ ἀναφέρει ἡ ρηθεῖσα
 Συνέλευσις, δὲν κάμνει καμμίαν μνήμην περὶ τῆς γενεάδας εἰς τὰς Κανόνας
 τῆς, καὶ τὸτο δὲν τὸ ἔκαμε διὰ τὴν αἰτίαν ὅπῃ ἀναφέρει ἡ εἰς. Οἰκουμενικὴ
 Σύνοδος ἐξήκοντα ἔτη πρὸν τῆς γεννήσεως τῆ Καραλίνου, ἂν αὐτὸς ὁ Αὐ-
 τοκράτωρ ἦτον ὁ πρῶτος ὅπῃ νὰ ἔκοψε τὰ γένηα εἰς τῶν δέλων τε, ὁδεν
 καμμία γενεάδα κερυμένη δὲν ἦτον πρὶν τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου ἐξήκοντα
 χρόνος, ἂν τότε δὲν τὸ ἐφαντάζοντο οἱ καλοὶ Πατέρες. Ὅμως πρέπει ὅτι
 ὁ νόμος τῆς παλαιᾶς Διαθήκης παρὰ τῷ Μωϋσέως δοθεὶς τῆς Ἰσραηλίταις
 νὰ ἀπαγορευθῇ πολὺ ὑπερὸν τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου Καραλίνου Αὐτο-
 κράτορος, ἂν ὁ Θεὸς ἀπηγόρευτε νὰ μιμηθῶσιν αὐτὸν τὸν αἰρετικὸν κερύ-
 ωντας τὰ γένηα. Ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν εἶναι ψευδέσπερον καὶ γελοιοδέσε-
 ρον ἀπὸ τὸ νὰ βεβαιώῃ τινὰς τοῖστον συλλογισμὸν, ἀλλ' ἡ παχέα ἀμά-
 ρθεια ἔχει μεγάλην ἐσχὺν νὰ ὑπερισχύσῃ συμβαλεομένη τὰ χειρόγραφα
 τὰ πολλακὰς ἀντιγεγραμμένα. Τὰ γένηα τοιοτρόπως σωζόμενα παρὰ
 τῆς ρηθεῖσης Συνελεύσεως ἐν Μόσχῃ ἦτον νόμος δογματικὸς διὰ τὸν κοι-
 νὸν καὶ ἀμαθῆ λαόν, καὶ ἐδημοσίωτε τὰς ἀνδημομορφίτας, ἰέρωτε καὶ
 ἀβιάστως κατέσχεσε καὶ χωρὶς νὰ τῆς γνωρίζῃ, ἀνανέωσε τὸ κοινὸν μῖτος
 τῶ γένους ἐναντίον εἰς καθε ἄλλο γένος ὅπῃ δὲν ἐξύριζε τὰ γένηα, καὶ
 ἐκύρωτε τὸ Τάγμα τῶν Ῥασκολνίκων εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ὅπῃ εἰς τότε
 δὲν εἶχε κυρωθῆ. Ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Μόσχβας, τὸ
 Ῥωσικὸν γένος γενικῶς δὲν ἐδιάφερον ἀπὸ τῆς Ῥασκολνίκης, αἱ συμβολι-
 και

καὶ ἀρχαὶ ἦσαν αἱ αὐταὶ, νὰ πιστεύωσι δηλαδὴ ὅσα ἐπεριέχονταν εἰς τὰ χειρόγραφα, καὶ νὰ μισῶσι καὶ ὡς αἰρετικὰ ὅσας δὲν τὰ ἐπίσειχν.

§. 6. Δύσκολον ἦτον εἰς τὸν Κλήρον τῆς Ρωσίας νὰ μισῶσι τὸ γένος ὅπῃ δὲν ἐγνωρίζαν. Ἡ Ρώμη μὲ τὰς κατοίκους τῆς, καὶ τὰ λοιπὰ γένη τῆς Εὐρώπης, ἦτον τόσον γνωστὰ ὡς τὰ γένη τῆς Ἀμερικῆς, ὅθεν ἀπὸ τὰς παραδόσεις τῶν Ἑλλήνων ὅπῃ ἐνέπνευσαν τοιαύτην ἀποστροφὴν εἰς τὸν ὄχλον ἐναντίον ὄλων τῶν γενῶν περιεχομένων γενικῶς ὑπὸ τῷ ὀνόματι Λατίνων, τὰς ὁποίας καὶ αἰρετικὰς ἐκάλεν εἰς πολλὰς συκοφαντίας ἀνωμόως ἢ πλασῆς, ἀλλὰ τὸ μῖσος ξεχωριστὸν δὲν ἐκτείνετο, εἰμὴ εἰς τὸ λιμότροφον Λεχικὸν γένος, γνωστὸν μετὰ τὴν πολυουρκίαν καὶ κυρίευσιν τῆς Μόσχας εἰς τὰς ἐπαναστάσεις ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Τζαρ καὶ Μεγάλου Δεσπότη Βόρυσ Οὐλανόβ υἱὸς καὶ διαδόχου Φεδῶρ Βοσκοβίχ καὶ ἐτέρων. Τότε οἱ Λεχοὶ ἐξυράφιζαν τὴν γενεάν των, τῆτο ἀρετὸν ἦτον ἵνα μισῶνται ἐν Ρωσίᾳ· ἢ πωδὴ, τὰ βιβλία τὰ ἤδη, καὶ ἡ Λεχικὴ διάλεκτος πάντοτε αἰδοῦντο τὴν αἴρεσιν. Ἡ λέξις Κροσχίσχε, ἦτοι σαυρός, δὲν ἦτον σημεῖον Χριστιανωσύνης, ἀλλὰ τὸν ἐλάμβαναν ὡς πρᾶγμα μισητὸν, καὶ αἰρετικόν. Ὁ ὑπερβολικὸς ζήλος τῆ Κλήρου ἔχει πάντοτε προσημένα ἐπίθετα τρομερὰ εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν Κροσχίσχε, καὶ σφῶνει τοίετοις συλλογισμῶς εἰς τὰ χειρόγραφα τῆ. „ Τὸ Κροσχίσχε τῶν Λατίνων τὸ κατηρα-
 „ μένον καὶ ἀξιοκατάρaton δὲν εἶναι ἕνας ἀληθῆς σαυρός, ἀλλ' ἐν εἰδῶλον
 „ τῆ Ἀντιχρίστου, ὅστις θέλει τὸ βάλλει εἰς τὰς Τράπεζάς τῆ, ὅταν φθά-
 „ σῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆ, θέλει προσέτι εἶναι καὶ ἡ σφραγίς, διὰ τῆ ὁποίας
 „ ὁ Ἀντιχρίστου θέλει βελάσει πάντας τὰς πιστεύοντας αὐτὸν ὡς θεόν.
 „ Τὰ χειρόγραφα ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἶχαν αὐξήσει μὲ παρομοίαις συλλο-
 „ γισμῶς καὶ αὐξήσει εἰς μεγάλα βιβλία, ἐξαίρετως διὰ τὰ χωρισμένα γέ-
 „ νεα. Ἐμβασάν μίαν παράδοσιν ἐνὸς ἀγνώστου Νικήτα λεγομένη, Πρεσ-
 „ βυτέρου τῆ Στιδίτῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα ζηλωτῆ ὁπαδῆ τῶν Ἀνθρωπομορφί-
 „ των, ὅστις μὴ κανονισθεὶς ποτὲ παρὰ τῆ Πατριάρχου, δὲν εἶχε τόπον ἔτε
 „ εἰς τὸ μνηολόγιον ἔτε εἰς τὸν παράδεισον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦν Κολόγηνος Ρω-
 „ μαῖος, τῆτο ἀρκῆσε νὰ βεβαίωσῃ διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γνωμῶν τῆ, αἰτι-
 „ νες ἔτω ἐκδέττονται. „ Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι δὲν πρέ-
 „ πει νὰ ξυρίσῃς τὸ γενεῖόν σου, καὶ τῆτο ἀπηγορευμένον ἦν ἐπιταυτῆ τῷ
 „ Προφήτῃ ὡς πρᾶγμα μισητὸν ἐνώπιον τῆ Θεοῦ, συ δὲ τῆτο ποιεῖς ἵνα
 „ ἀρέσκῃς τοῖς ἀνθρώποις, καὶ καταφρονεῖς μὲ τῆτο τὸν θεῖον νόμον· διὰ
 „ τῆτο θέλει μισηθῆς παρὰ τῆ Θεοῦ, ὅστις σὲ ἐπλασε κατ' εἰκόνα αὐτῆ.

§. 7. Μία ἐτέρα μετάφρασις ὑπ' ὀνόματι τῆ Χρυσοστόμου, τῆ ὁποίας τὸ περιεχόμενον ἀγγίζει τὸ λογικόν, καταδικάζει πάντας τὰς ξηρίζοντας τὴν γενεάν, περισσότερο ἀπ' ὅσον ἐκαταδικάζεν ἢ ἐν Μόσχᾳ Σύνοδος, καὶ ἔπεται ἔτως.

„ Ἀς πασχίσωμεν τοιγαρὶν νὰ διαυδεντεύσωμεν ταύτην τὴν αἴρεσιν,
 „ τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν νόμον τῷ προφήτῃ, τὸ μὴ κείρειν
 τὸ

„ τὸ γένειον καὶ τῆτο ἐσὶν μέγα ἁμάρτημα, ὡσεὶ ἂν τινὰς θέλει νὰ κάμῃ
 „ νὰ τὸν μαρτυρήσωσιν ἢ χύσις τῆ αἱματός τε δὲν θέλει εἶναι ἀρκετὴ νὰ
 τὴν σβύτωσι. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ παραδόσεις καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνωύνηται ἢ
 πλασαὶ, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦσαν γεμάτα τὰ χειρόγραφα περὶ τῆς Θρησκείας,
 δὲν ἐπέπνεαν, εἰμὴ ἅνα μῖσος καὶ μίαν ἀποστροφὴν εἰς τὸν λαὸν ἐναντίον ἐκείνων
 ὅπῃ ἄλλως ἐδόξαζαν ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ἐπροξενῶσαν τὸ βαρβαρώτερον ἀπο-
 τέλεσμα ἕως νὰ τὲς θυσιάσωσιν εἰς τὸν ζῆλον τῆς χωρὶς κανένα δάγκαμα
 τῆς συνειδήσεως, ἂν δὲ καταδικάσωσι τοιαύτην αἵρεσιν. Ἡ μεταβολὴ τῆς
 Θρησκείας τῶν δὲν ἦτον ἀρκετὴ χωρὶς ὄρκον νὰ μὴ χωρίσωσι τὴν γενεάδα
 τῆς, διότι πᾶσα ἄλλη Θρησκεία μὴ Ρωμαϊκὴ ὄντας ἐνομιζέτο ἐν Ρωσσίᾳ ὡς
 μάταιος, δὲν ἐρευνῶσαν μερικὰ ἄρθρα ὅπῃ ἔκαμναν μικρὴν διαφορὰν, ἀλλ'
 ἐξαναβάπτιζαν γενικῶς πάντας τὰς προσηλύτους, καὶ ἡ ἀπάρνησις τῆ κοπέν-
 τος γενεῆς ἦτον τὸ ἐσιωδέστερον, τῆ ὁποῖε ὁ σχηματισμὸς ἦτον συνδεμένος
 ἀπὸ τὸν Πατριάρχην μὲ τοιαύτας λέξεις.

„ Μισῶ τὸ ἀπατηλὸν μισητὸν ἐνώπιον τῆ Θεῆ σχῆμα, καὶ καταδικά-
 „ ζω αὐτὴν τὴν ζημιώδη αἵρεσιν τῶν ψυχῶν, νὰ χωρίζωσι τὰ γένηα τῶν
 „ ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς ἦν ὁ Πέτρος μεταξὺ τῶν Πάπιδων, καὶ Κωνσταντῖνος
 „ Καβαλλῖνος μεταξὺ τῶν βασιλέων. Εἰς τοιαύτην αἵρεσιν καὶ οἱ ἄλλοι
 „ Ποντίφικες καὶ πάντες Ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς τῶν Λατίνων εἶναι πνιγμένοι
 „ καὶ χαμένοι. Παρομοίως πολλοὶ κοσμικοὶ ἀφ' ἧ ἔχασαν τὸ λογικόντες,
 „ ἔπεσαν εἰς τοιαύτην ἀτοπίαν χάνοντες τὴν ωραιότητα τῆ προσώπῃ τῆς,
 „ ὡς τὴν πλασὴν εἰκόνα τῆ Θεῆ, ὅσις ἐσόλισε τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν
 „ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν τε.

§. 8. Εὐρίσκοντο καὶ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα ἀπέδειχναν, πῶς ὁ
 Ρώμης Ἀρχιερεὺς ἐσυγχώρησεν εἰς τὰς ἱερεῖς νὰ ὑπαυδρεύωνται ἑπτὰ γυ-
 ναῖκας ἐντ' αὐτῷ, καὶ νὰ κρατῆν παλλακίδας ὅσας θέλωσιν, ἀγκαλιὰ καὶ ὁ
 γάμος νὰ εἶναι ἀπηγορευμένος εἰς τὸν Καθολικωρωμαϊκὸν Κλήρον, πρὸ ὀλί-
 γων αἰώνων. Δὲν ἤξευραν τὰ ἐσιώδη ἄρθρα τῆς πίσεως ὅσοι διεχώριζαν
 τὴν τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῶν Ρωμάνων. Ἀναγκασιότατον μέσον
 ἐφάνη τῷ Κλήρῳ νὰ ἐφεύρῃ τὰ πλέον ἀπίθανα καὶ βλασφημίας κατὰ τῆς
 Θεότητος καὶ Ἁγίας Γραφῆς. Οἱ Πατριάρχαι δὲν ἤθελαν φιλάττωσι τὰ
 πυροβολικὰ κτυπήματα τῆ ἀναδέματος, τῆς ὁποῖε ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος
 καὶ ἡ ἀμάθεια ὑπαγόρευε πάντοτε ἵνα ἐμπιεύσῃ τῷ λαῷ τὴν ἀποστροφὴν
 καὶ μῖσος ἐναντίον πάσις ἐτέρας Θρησκείας, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συνανα-
 στροφὴν μὲ ὅλα τὰ ξένα γένη, τῶν ὁποίων τὰ ἦδη ἦτον αἵρετικά, καὶ ἔδι-
 δαν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπιχειρήματα τὰ πλέον γελοιώδη, ὅπῃ εὐρίσκοντο
 εἰς τὰ Συμβολικὰ χειρόγραφα, τῆς βασιλείας τῆ Καίσαρος μεγάλῃ Δε-
 κός, καὶ Μιχαὴλ Φεδερובίκ, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ χειρόγραφα ἐν ἀνωύνηται
 παραδόσει, ἢ πλασά, ἤθελαν τυπωθῆ· ὅ, τι ἀνάπνεεν τὸ μῖσος καὶ ἀπο-
 στροφὴν ἐφαίνετο εἰς τὰς διοικητὰς τῆς Τυπογραφίας νὰ εἶναι καλὸν, δικαίον
 καὶ ὠραῖον, ὡς καὶ ἐκεῖνα ὅπῃ ἀντίσχεοντο εἰς τὸ λογικὸν καὶ ἀνδρωπότη-
 τα.

γα. Τὰ τυπωθέντα βιβλία τοιοτρόπως γεμάτα ἀπὸ παραδόσεις, περὶ τῶν ὁποίων ἔγινε λόγος, ἐνομίζοντο διὰ τὰ ἱερώτερα, συμβολικώτερα, καὶ ἀβίαστα ἕως τὰς ἡμέρας τῆ Πατριάρχου Νίκωνος ἀπλῆς καὶ ποταπῆς καταστάσεως, ἀλλὰ τολμηρὸς καὶ ἐπιχειρησὶς, ὅστις φθάσαι εἰς τὴν ὑπερτάτην, Ἐκκλησιαστικὴν ἀξίαν, δὲν εὐχαρισεῖτο πάλιν διὰ τὴν πνευματικὴν τῆ ἀξίαν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ λάβῃ μέρος καὶ τῆς βασιλικῆς· καὶ τῆτο ἐσάθη ἡ αἰτία τῆ ἔπεσμά τῆ, καὶ ἐτάχυνε τὴν ἀπόφασιν τῶν τεογάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν ἐξορίαν τῆ, ὁ ῥηθεὶς Πατριάρχης Νίκων ἦτον ὁ πρῶτος, ὅστις ἐπεχειρήθη νὰ ἐξετάσῃ τὰ τυπωθέντα βιβλία, καὶ νὰ ἀνανεώσῃ τὰς εἰκόνας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εὐρῶν μεγάλα ἐλαττώματα, ἀπεφάσισε νὰ τὰ διορθώσῃ.

§. 9. Καὶ τῆ ἀληθείᾳ τὸ ὠφελιμώτερον καὶ ἀναγκαιότερον ἵνα παύσωτι αἱ καταχρήσεις ὅπῃ ἐπαρήγοντο, καὶ νὰ σβύσῃ τὸ μῖσος καὶ τῆ γένεσις προξενήμενον ἀπὸ τὴν ἀμάθειάν τῆ, καὶ δεισιδαιμονίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης δὲν ἐπολιτεύθη ὡς καλὸς πολιτικὸς (νομίζων τὴν μόνην τῆ ἐξουσίαν πολὺ ἀρκετὴν ἵνα σβύσῃ πάντα τὰ ἐπακολυθήματα, ὅπῃ ἔπονται ἀπὸ τῆς νεωτερισμὸς εἰς μίαν Ἐκκλησίαν κατα τὰς ὑποδέσεις,) ἀρχισθεν ὡς ἄλλοι· Ἀρχιερεὺς νὰ ἀνακαινήσῃ τὰς εἰκόνας, νὰ ξανατυπώσῃ τὰ δογματικὰ βιβλία, καὶ μὲ τῆτο ἐπροξένισεν ἐπακολυθήματα θλιβερά, τὰ ὁποῖα ἐδύνητο νὰ προῖθῃ. Οἱ νεωτερισμὸς τοιῶτων πραγμάτων, ἤφερον εὐθύς τὰς διχουσίας μεταξὺ τῆ λαῶ. Οἱ Ῥασκόλνικοι ἐδίπλωσαν τὴν κινδυνώδη ταραχὴν ὅπῃ πρότερον ἐπολιτεύετο παντὲ διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς Θρησκείας, ἀπέβαλαν μὲ καταφρόνησιν τὰ νεωστὶ τυπωθέντα βιβλία, φυλάττοντες τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὸν Πατριάρχην ὡς αἰρετικὸν ὁμῶ μὲ τῆς ὁπαδῆς τῆ, τῆς ὁποῖας ὠνόμασαν Νικωνίτας.

§. 10 Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῆ Μεγάλου Πέτρου καὶ τῆ Πατριάρχου περὶ ὑποδέσεων τῆς βασιλείας ἐτάχυναν τὴν ὑξέρησιν τῆς Πατριαρχικῆς ἀξίας εἰς τὴν Ῥωσίαν, κατεδικασθὴ ὁ Πατριάρχης ἔξωρίσθῃ. Οἱ Ῥασκόλνικοι εὐραν αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀρμοδιωτάτην ἵνα ἀδωάτωσι τὸν ζῆλον τῆς πρὸς τὴν ἀληθῆ πίσιν δημοσιεύοντες παντὲ, ὅτι ἐξωρίσθῃ διὰ τὰς ὑποδέσεις τῆς Ἐκκλησίας, τὰ τυπωθέντα βιβλία, καὶ εἰκόνας τὸν ἐκήρυτταν αἰρετικόν, καὶ ἀνακαινιστὴν τῶν δογμάτων, καὶ ὠνομάθησαν αὐτοὶ Στραροβιέρτσοι, οἱ ἀληθεῖς πιστοὶ, ἢ ἀληθεῖς ὁπαδοὶ τῆς παλαιᾶς θρησκείας. Αὐξάναν αἱ ταραχαὶ καὶ καθ' ἡμέραν ἐπροξενῶσαν διαιρέσεις, ἐπαναστάσεις, αἱ τινες ἐδιαμοίραζαν τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ ἀμαθεῖς Μοναχοὶ, καὶ δεισιδαίμονες ἀφισαν τὰ μοναστήριά τῆς ἔκινῶσαν μὲ τῆς Ῥασκόλνικης. Οἱ ἐφημέριοι οἱ ἴδιοι τῶν ὁποῖων τὰ ὑπερβολικὰ ἐλαττώματα, καὶ ἄτακτος πολιτεία τῆς, τῆς ὑξέρῶσε τῆ ἐπαγγελματός τῶν ἔγιναν ἀρχηγοὶ αὐτῶν τῶν ψευδῶν ζήλωτῶν τῆς ὁποῖας ἐσυμβουθῶσαν διὰ ἴδιον κέρδος κρύφιον, καὶ ἐνδαρρύνοντες τὸ ἐπιχειρήμα τῆς. Βοηθόμενοι ἀπὸ τῆς ἐφημερίας οἱ Ῥασκόλνικοι, ἀρχισθεν νὰ περιποιῶνται τὰς συμπολίτας αὐτῶν ὡς αἰρετικὸς, καὶ νὰ τῆς μίσεν. Οἱ

ἱερεῖ.

Q q

Ιερείς καταδιωκόμενοι από την αϋσηροτητα τῆς Κλήρης, ἄφησαν τὰς ἐνορίας τῶν, καὶ ἔσφραξαν τοῖς τὸν κινδυνώδη δόρυβον εἰς κέρδος εἰκόνας τῆς. Ἐδοκίμασαν νὰ ἐμπνεύσωσι τῷ λαῷ τὴν δύναμιν τῆς αἰρέσεως μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων, ὅπως ἐξανατυπώθησαν μετὰ δόγματα συμβολικά καὶ εἰκόνας ἱεράς, καὶ τῆτο ἔκαμνε μίαν φανεράν δυναστείαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν ἱεράς, διὸ ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Νικωνῖται ὡς νεωτεριστῶν καὶ αρετικοῦ ἐξεχώρησαν ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν, καὶ ὡς ἀναθεματισμένοι κατεκρίθησαν ὡς Λατινόφρονες.

§. 11. Εὐκόλον πρᾶγμα νὰ ἀπατήσῃ τινὰς τὴν ἀθωότητα τῷ λαῷ τῆ ἀμαθῆς ὅστις ἤκησε τὰς ἀπατηλάς ὁμιλίας, τῶν ἱερέων καὶ Μοναχῶν, οἵτινες ἐκαλῶσαν ἑαυτὰς ἐκαστῶς ἐξωρίσκει ἵνα σώσωσι τὴν ψυχὴν τῆς καὶ τῆ ποιμνίᾳ τῆς παλαιᾶς ποιμνίης. Ἡ ἔξορία τῷ Πατριάρχῃ δὲν ἐδύνετο νὰ μείνῃ κρυφῆ, καὶ τὰ περὶ Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων δημοσιευθέντα ἀπὸ τῆς Ρ᾽ ασκολνίκης ἐκτάνθησαν ἕως τὰ συνορα. Πολλὰ φαμίλια Ρ᾽ ασκολνίκων ἐκλεξαν τὴν κατοικίαν τῆς ἕως εἰς Βρύνιαν, τόπος εὐρύχωρος λιμοτρόφος τῆς Μείζονος Ρ᾽ ωσίας μετὰ τὴν Σιβηρίαν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἐσύστησαν σκήτας εἰς διαφόρους κλάσεις Μοναχῶν, ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Κάθε Σκήτη εἶχε τὸ ὄνομα τῷ προεστώτος, ὅστις ἐπαρχε νὰ συνάξῃ ἐπαρχῆς μετὰ τὴν ἐπίδειξιν τῆς εὐσεβείας, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἦτον νὰ διανθουθῶσιν ἀπὸ τὴν πτωχείαν, καὶ ἵσως νὰ ἀποκτήσωσι τὰ ἀναγκαῖα μέσα νὰ ζῶσι καὶ νὰ ἀσφαλισθῶσιν ἀπὸ τὴν καταδρομὴν τῆς Κλήρης· ἢ κακία ὅμως δὲν ἐφθασεν ἕως ἄδε. Ἐπειμὲν ἀπὸ τὰ δάστη τῆς Βρύνιας ἀποσόλας εἰς τὰς πόλεις καὶ χωρία, κηρύττοντες τὴν ἀπάτην τῆς Κλήρης τῆς Νέας Ἐκκλησίας διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς θρησκείας τῆς ὁποίας ἄκουρα τὰ μυστήρια διὰ τὴν ζημιώδη αἵρεσιν τὴν κεκρυμμένην εἰς τὰς βίβλους τῆς νεωτεροφείσας, λέγοντες ὅτι ἡ γυγιενὴ ὄρα τῆ ἀντιχρίστου, ὅτι αὐτὸς ἦλθε πλάσος μεταξὺ τῶν Μικωνίτων, ὅτι ἐκλεξε διὰ τὴν κατοικίαν τῆς τὴν πόλιν Μοσχῶν, καὶ νὰ συζητῇ ἐκεῖ τὸ βαπτιστικόν τε. Καὶ τέλος πάντων ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀληθὴς θρησκεία, εἰμὴ μεταξὺ τῶν ἐκλελεγμένων παρὰ Θεοῦ ποιμνίᾳ, καὶ σεσωσμένῃ ἀπὸ τὴν πρόνοιάν τε ἐν Σινᾷ τῆς Βρύνιας, ἐκεῖ ἐξωρίσθη ὄντος διὰ τὴν Ἀγίαν πίσιν.

§. 12. Αὐτοὶ οἱ ψευδαπόστολοι ἐπροσωποῖοντο μίαν εὐσεβῆ μετρίότητα καὶ μίαν ἐξωτερικὴν εὐλάβειαν· οἱ βαθεῖς ἀνασεναγμοὶ τῶν ἦσαν μετὰ πικρὰ δάκρυα συνοδευμένοι, αἱ μεγάλα καὶ συχνὰ προτευχαὶ ἦτον τὸ κοινόν τῆς γυμνασίου, εἰς τὰς ὁποίας εἰσῆρχοντο, καὶ δὲν ἔτρωγον, εἰμὴ ὀλίγον μαῦρον ψωμί ὅπως ἐκαβλήθησαν μετὰ τῆς ἀπὸ τὰ δάστη τῆς Βρύνιας, ἔπιναν μόνον ὕδωρ, δὲν ἐλάμβανον ἐλεημοσύνην, ὅμως ἐπασχον νὰ φέρωσιν εἰς τὰς Σκήτας τῶν εἰς Βρύνιαν ὑποκείμενα μετὰ ἄσπρα καὶ Θητανοὺς ἀνδρας καὶ γυναῖκας. Ἐπαινοῦσαν καὶ ἐδοξολογοῦσαν τὰς ψευδεῖς αὐτῶν ἐρημίτας διὰ τὴν εὐσεβίαν καὶ νηστείαν τῆς· ὅθεν μετὰ ἕνα ἐξωτερικὸν ψεῦδος εὐλαβείας, ἐσέβοντο ἀπὸ τὸν ἀμαθῆ καὶ δεισιδαιμονα λαόν, ὅπως ἄκουε τὴν ἀπατηλὴν διδασκαλίαν τῆς, καὶ ἐγεμῶσε μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐπαρχίας ὀλοκλήρης. Ἀντὰ καλὰ ἦθη.

ἤδη, καὶ ἡ εὐλιχρίνεια καὶ ἀδωότης κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν σοφῶν εἰς τὴν ἀμάθειαν, τὸτο πρέπει νὰ ἐννοῖται εἰς τὴν ἀπλήν γασίρ τῆς φύσεως, ἀλλ' ὅταν εἶαι διεφθαρμένη, καταντᾷ εἰς τυφλὴν μαρίαν, πεισματῶδη καὶ ἀνίκητον, ἰκαίην εἰς κάθε τι, καὶ νὰ καταφρονῇ κάθε κίνδυνον. Οἱ χυδαῖοι λαοὶ ἐσυμβοηθῶσε τὰς ἀπεσαλμένους οἱ ἐρημίται τῆς Βρυτίας ἔγιναν οἱ χρησιμοὶ καὶ παρακαταδήκη τῆς θρησκείας, οἱ ἐρημοὶ ποτὲ ἔ ἀκατοίκτητοι-τόποι ἔγιναν ὁ ἀγιώτερος καὶ πλεον πλυθισμένους τόπος διὰ τὰς προσκυνητὰς τῆ λαῶ, ὅςις μετα χάρας ἐπρόσφερε τὴν ζωοτροφίαν αὐτῶν τῶν Ἀ΄ γίων ἐρημίτων, καὶ νὰ γίνῃ αξίος τῶν προσευχῶν τὰς καὶ εὐλογίας.

§. 13. Οἱ ἐρημίται ἐνθαφρύνόμενοι ἀπὸ τὰς Ἀποσόλεις, καὶ βλέποντες ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἰὰ αυξάνῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῆ λαῶ, καὶ νὰ γεμίξῃ τὰς ἐρήμους με τὰς γνώμας ὅπῃ ἀνήκουν εἰς τὴν παλαιὰν θρησκείαν τὰς τὴν διάφορον ἀπὸ τὴν νεάν, ἀρχισαν με τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀδῶον νόμον τῆς φύσεως, κατὰ τὴν ἀρεσιν τῶν προαδαμίτων, διδάσκοντες τὴν κοινότητα τῶν γυναικῶν, ὡς τὴν ἀρμοδιώτεραν εἰς τὸ ἀνδρώπινον γένος ἀπέβαλλον κάθε σενοχωρίαν καὶ βίαν εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν συζύγων, με ποιήν μεγάλην ἀμαρτίαν καὶ ἀσυγχωρήτη νὰ γίνῃ νόμιμος γάμος, προδέντοντες, πῶς ὁ γάμος δὲν εἶναι, εἰμὴ εὔρεμα πρὸς ὄφελος τῶν ἱερῶν. Αὐτὴ ἡ κοινότης τῶν γυναικῶν ὀνομαζέτο παρ' αὐτῶν. Ἡ Ἀ΄ γὰ πη τῆ Γ' ἡσῆ, ἔξαναβάπτιζαν ὅσους ἔχον τὴν γεννησίν τὰς ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆ Πατριάρχῃ Νίκωος, ἐπειδὴ ἄκυρον ἦν τὸ βάπτισμά τας ἐξ αἰτίας τῶν αἰρετικῶν formalites τυπυδέντων εἰς τὰ ξανατυπωμένα βιβλία· ἔξαναχειροτονῶσαν τὰς ἱερεῖς, καὶ τὰς Μοναχὰς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

§. 14. Οἱ ἀρχιγοὶ τῶν Ρ' ασκολνίκων ἔχοντες ἐλευθερίαν νὰ κυριεύωσι τὰς χυδαῖας κατήνησαν ἔως νὰ μεταχειροδῶσι κάθε εἶδος τυραννίας κατ' αὐτῶν. Ἀπὸ ἓνα μίγμα συλλογισμῶν σφαλερῶν καὶ ἀτόπων ὅπῃ ἐσύναξαν ἀπὸ τὴν παρεξήγησιν τῶν Γραφῶν, ἐσύσησαν μίαν χειμερικὴν αἰρεσιν, με τὴν ὅποιαν ἐδίδασκον ἐκείνης τὰς ἀπλῆς, διδασκαλίας ζημιῶδεις εἰς τὸ ἀνδρώπινον γένος, διότι παρεξήγησαν τὰ ρητὰ τῆ Εὐαγγελίῃ καὶ μὴ ἐννοῶντες τὰς παραβολὰς, ἐσυμβέλευαν τὰς ἀπλῆς νὰ καίωνται, νὰ κρεμῶνται, νὰ πνίγωνται νὰ ἀποδάνωσιν ἀπὸ τὴν πείναν, ἢ νὰ θανατωδῶσιν εἰς κανένα ἕτερον τρόπον, ἵνα μαρτυρήσωσι διὰ τὴν ἀγάπην τῆ Γ' ἡσῆ Χριστῆ, καὶ νὰ σώσωσι τὴν ψυχὴν τὰς.

§. 15. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Μεγάλῃς Ρ' ωσίας καὶ τῆς Σιβηρίας πλῆθος τοιῶτων ἀπλῶν ἀνδρώπων, ἄνδρες, γυναῖκες παιδία ἀνήλικα καὶ μωρὰ ἔγινοντο θυσία εἰς τὴν λύσσαν αὐτῶν τῶν ἐρημίτων. Ἡ διοίκησις βλέπτα τὰς κατοίκους τῶν χωρίων, καὶ τῶν περιοχῶν νὰ ἀναχωρῶσιν εἰς τὰς ἐρήμους καὶ διάση, καὶ νὰ χάνωνται τόσοι δυσυχεῖς ἀδῶως, ἔδοκίμασαν κάθε τρόπον νὰ διορθώσωσι τὸ κακὸν, ἀλλὰ ματαῶς, καὶ ἂν ἔπεμπαν ἐνότε ἱερεῖς ἵνα σαματήσωσι τοιαύτας ἀταξίας, καὶ νὰ καταπέισωσι τὸν λαὸν νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τοιαύτην ἀπόφωσιν, διὰ νὰ σωδῶσι τόσους φημίλια, ἀλλὰ ματαῶς,

διότι με αυτό ἐτάχυναν τὸν θάνατόν της. Ὁ λαὸς τετυφλωμένος ἀπὸ τὰ δόγματα τὰ βλαβερὰ τοιαύτης αἰρέσεως, καὶ ἐνδαρρύνόμενος ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν ὀδηγῶν τε δὲν εὐγυνεν ἀπὸ τὰς σκιναίς τε, ὅπῃ εἶχε μέσα εἰς τὰ δάση, καὶ ἀπὸ κάθε μέρος σφαιλισμένας καὶ περιτριγυρισμένας ἀπὸ διάφορα εἶδη ἀρμόδια διὰ τὰς πυρκαϊάς· δὲν ἐζητῶσεν εἰμὴ πῦρ, καὶ ὑπόφερε τὸν θάνατον με ἀπίστευτον εὐθερότητα.

Ἡ πλέον δυσυχῆς καὶ λυπηρὰ κατάστασις ἦτον, ἐκείνων ὅπῃ ἀπεφάσιζαν νὰ τυραννήσωσιν εαυτὰς μετὰ τὴν πῆναν. Ἐβρίπτοντο εἰς βαθυτάτης λάκκης ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἐδύνοντο νὰ εὐγυνῶσι, καὶ τυραννόμενοι ἀπὸ τὴν πῆναν ἐδάγκανεν εἰς τὸν ἄλλον, ἢ ἐδάγκαναν τὰς χεῖρας των, καὶ εἰς τοιοῦτον τρόπον μόνοι της ὑπερῆντο τῆς ζωῆς σκληρότατα.

Τὰ πλεῖτα τοιούτων δυσυχῶν δυσία τῆς μαρτίας των καὶ δεισιδαιμονίας ἐπιπταν πάντοτε εἰς χεῖρας τῶν προεσῶτων τῆς ἐταιρείας των, ὅτινες ἐνδαρρύνοντες τὸν λαὸν νὰ κἀεται, ἀπέφευγαν αὐτοὶ τὰς φλόγας, ὅμως ἐνδοτε κυριευόμενοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν μαθητῶν της, ἐδοκίμαζαν καὶ αὐτοὶ τὴν ἰδίαν τύχην. Κατωτέρω θέλει ἀγαφερομεν διὰ τὰ πολλὰ Τάγματα ταύτης τῆς αἰρέσεως, σχεδὸν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα διαφορετικὰ Τάγματα, κοινῶς ὅμως ἐνάντια ἐν τῷ ἄλλῳ. Ἀπέφευγαν ὅλως ἐκείνης ὅπῃ δὲν ἦτον τῷ Τάγματός των, νὰ συντρώγῃσι καὶ νὰ συμπίνῳσι μετὰ Νικόνισας, δὲν τραβῶν καπνόν, ἔτε νὰ πίνων κρασί, ρακί, μπίρα ὑδρόμελι καὶ ἕτερα δυνατὰ πιότα, πρᾶγμα θαυμάσιον καὶ σχεδὸν ἀνήκεστον εἰς ἐκεῖνα τὰ πεπαγωμένα μέρη τῆς Ἀρκτικῆ, μάλιστα ὅπῃ ἕως τῶρα φιλάττεται αὐτὴ ἡ συνήθεια.

§. 16. Εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀνηλικῶν τῶν Τζάρων Γ' βᾶν καὶ πέτρε, ἱερεὺς τις τῆς Μόσχας Νικήτας ἀρχηγὸς τῶν Ρ' ατκολνίκων, ἔκαμε νὰ προχωρήσῃ ἡ διδασκαλία της μεταξὺ τῶν σρελιτζίδων, ἢ ἀπατήσας πολλὰς ἐγένεν ὀδηγὸς αὐτῶν, καὶ ἐπεχειροῦντο εἰς τὸ λημνρότατον ἐπιχειρήμα-παρρησία ἐνώπιον τῷ Παλατίῳ τῶν Τζαρίδων, ἐνώπιον εἰς τὴν μητροπολιν τὰς πλέον τρομερὰς καὶ ἀχρεῖας ὕβρεις κατὰ τῷ Πατριάρχῳ καὶ τῷ Κλήρῳ ζητῶν νὰ γίνῃσι Δημόσια λογοτριβαὶ ἵνα γινῇ ἀπόφασις κατὰ τῆς διεφθαρμένης θρησκείας ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἀρχαίων δογμάτων, καὶ εἰσοδος τῶν νέων αἰρέσεων.

Ματαίως ὁ Πατριάρχης μετεχειροῦντο τὰς συμβουλὰς καὶ νουθεσίας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τὸν δεισιδαίμονα ἀπὸ τὸ ἐπιχειρῆμα τε, αἱ φιλικαὶ τε καταπέσεις εἰς ἄλλο δὲν ἐχρησίμευταν, εἰμὴ νὰ τὸν ἐνδαρρύνωσι περισσότερον. Αὐτὸς βοηθούμενος ἀπὸ τὰς ὁπαδὰς τε, ἠκολούθησε τὰς φωνὰς, ὑπερῶν ἀρχιστε καὶ μετὰ τὰς ἀπειλὰς. Συχνάκις εἰς τὰς ἀγορὰς ἐνώπιον τῷ λαῷ ἐφώναζεν. „Ὁ Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος, διαυδεντεύσατε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, διότι δὲν εἶναι ἀληθῆς ἡ κληρονομία ἐπὶ τῆς γῆς ἔτε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔτε εἰς τὴν Ρ'ωσσίαν, ἀλλ' ἡμεῖς μόνοι εἰμεθα τῆς ἀληθινῆς πίστεως, καὶ ἡμεῖς κάμνομεν τὸ σημεῖον τῷ Σταυρῷ, ὡς ἔγραψεν ὁ ἀ-

„ Θεοδώρητος, δηλαδή τὰ δύο δάκτυλα παρασηώντας τοις τοτρόπως τὴν
 „ θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα τῷ υἱῷ τῷ Θεῷ, καὶ μὲ τὸ τρίτον ὅσις τὸν
 „ σαυρὸν τε κάμει, θέλει κολαδῆ αἰώνως μὲ τὸν Ἀντίχριστον, τῷ ὁ-
 „ ποῖς ἡ σφραγὶς τοῖς τοῖς σαυροῖς. Μὴ πηγαίνετε εἰς τὰς Ἐκκλησίας,
 „ καὶ φύγετε ἀπὸ ὅλας τὰς αἰρέσεις.

§. 17. Ἐπέμφεν ὁ Πατριάρχης τῆς Γερεῖς νὰ ἀντισκόψωσι τοῖς τοῖς
 δεισιδαίμονα ἀπὸ τοῖς τοῖς ἐπιχείρημα, ὅπῃ ἐνέπνεεν εἰς τὸν λαὸν μόνον ἑ-
 πανάσασιν, ἀλλ' ὁ Νικήτας καὶ ὁπαδοὶ τε δὲν ἤθελαν νὰ ἀκέσωσι τὰς
 φιλικὰς συμβολὰς τῶν Γερεῶν, ἀλλ' ἄρχισαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν βίαν.
 Δια νὰ προλάβωσι λοιπὸν τὰ κινδυνώδη ἐπόμενα, ἐξερχαν τὸ ζήτημά
 τας, καὶ ἐδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς συνελεύσεως καὶ τῶν δύο μερῶν ἐδιωρίσθη
 μάλις ἡμεγάλη Σάλα τῷ παλατίς τῶν Τζαρίδων, ὡς τόπος συνελεύ-
 σεως. Ὑπήγεν ὁ Πατριάρχης μὲ τῆς Ἀρχιεπισκόπος, Κλήρον κτλ.
 τὴν διωρισμένην ἡμέραν ἦλθεν ὕπερον καὶ ὁ Νικήτας ὡς πρόεδρος μὲ τῆς
 Ρ' ασκονίως τε. Οἱ δύο Τζάριδες καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἐπαρρησιάζησαν
 μὲ ὅλην τὴν πομπὴν εἰς τὸν Θρόνον, τοῖς ὁποῖοις ὁ Νικήτας ἐπρόσφερε
 μίαν ἀγωγὴν, δια τῆς ὁποίας ἐδέετο τῆς συνδρομῆς καὶ ὑπερασπίσεως δια
 τὴν Θρησκείαν τὴν Ἀληθινὴν, τῆς ὁποίας τὰ ἀρχαῖα δόγματα μετεβάλ-
 θησαν ἀπὸ νέας εἰσαγωγὰς αἰρετικὰς.

Τότε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχαγγέλης καὶ Κολμογὸρ εἶπε. „ Τὰ
 „ δογματικὰ βιβλία παλαιότερα τυπωμένα ὄντα πλήρη σφαλμάτων ὡς τὰ
 „ πρωτότυπα χειρόγραφα τῆς ἀντιγεγραμμένα ἀπὸ ἀμαθεῖς ἔδωκαν αἰ-
 „ τίας τῷ Πατριάρχῃ Νίκωνι νὰ τὰ διορθώσῃ καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὰς λέ-
 „ ξεις ὅπῃ ἦσαν ἐναντία εἰς τὸ λογικόν, καὶ αὐτὴ ἡ μεταβολὴ τινῶν λέ-
 „ ξων δὲν ὑποδέτετα μεταβολὴν τινὰ τῆς Θρησκείας. Ὅτι ἡ ἐντολὴ τῶν
 „ ἀρχαίων Συνοδῶν γνωσῶν ὡς νομίμων πρὸ αἰώνων, καὶ τὰ ἑπτὰ Μυσήρια
 „ εἶναι τὰ αὐτὰ εἰς τὰ νεωστὶ τυπωθέντα βιβλία, ὡς εἰς τὰ παλαια. Ὅτι
 „ αἱ δεήσεις καὶ προσευχαί, ἀπὸ τὰς ὁποίας συνίσταται ἡ Λειτουργία, δὲν
 „ ἐμεταβαλθῆσαν ἕτε αὐξήσαν ἀπὸ αἰρετικὰς προσηύκας, ὡς ἐγκαλῶσιν.
 „ Αἱ παραδόσεις τῶν ἀνωνύμων συγγραφέων, τῶν ὁποίων αἱ σφαλερὰ γνῶ-
 „ μαῖ ἦσαν γνωσταί, ἐξ αἰτίας τῶν ἀρχῶν τῶν Ἀνθρωπομορφίτων, δὲν ἦσαν
 „ ξανατυπωμένα, ἀλλ' ἀφαιρέθησαν, ὡς ἐναντία εἰς τὸ λογικόν, ἀμφίβο-
 „ λαι, ἢ πλασῶ, αἵτινες δὲν εὐρίσκονται εἰς τὰ Ἐλληνικὰ πρωτότυπα.
 „ Ὅτι ἡ ἀνακαινήσις τῶν εἰκόνων τῆς Ἐκκλησίας ἦτον ἀναγκασιότατη ἵνα
 „ σαματήσωσιν αἱ ἐφευρεθεῖσαι καταχρήσεις ἀπὸ τῆς ἀμαθεῖς ζωγραφίης,
 „ καὶ ὅπῃ εἰσηλθόν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς ὄνειδος τῷ γένει. Ὅτι ὁ
 „ Γερεῶς Νικήτας μὲ τῆς ὁπαδῶς τῶν Ἀρχαίων πιστῆς, πρέπει νὰ δείξῃ
 „ μόνος τε, ποῖον παράδοξον νεωτέρισμα ἀπὸ τοῖς Αἰρετικὰς λαμβανόμενον,
 „ εὐρίσκει αὐτὸς νὰ εἰσηλθῆν εἰς τὴν Ὁρθοδοξὸν Ἐκκλησίαν διὰ μέσῃ τῶν
 „ βιβλίων ὅπῃ ἐξανατυπώθησαν, καὶ τὰς ἀνακαινιδείσας εἰκόνας, τῶν ὁ-
 „ ποίων ὁ νεωτερισμὸς καὶ διορθῶσις ἦτον δικαία καὶ νόμιμος. Καὶ τῷτο
 „ ὅλα

„ ὅλα καλῶς ἐρευνηθέντα, δὲν προξενῶν μεταβολὴν θρησκείας, καὶ δὲν
 „ τὴν διαιρῶν εἰς νέαν καὶ ἀρχαίαν. Καὶ τέλος πάντων οἱ ἀρχαῖοι πι-
 „ σοὶ πρέπει νὰ ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον, καὶ νὰ καταπέσωσι τὴν ἀλή-
 „ θειαν τῆς ἀρχαίας αὐτῶν θρησκείας, τῆς ὁποίας αἱ συμβολικαὶ ἀρχαί,
 „ δὲν εἶναι, εἰμὴ τῶν ἀρχαίων Ἀνδρωπομορφίτων, Προαδαμίτων, Ἀκεφάλων
 „ καὶ λοιπῶν, οἵτινες καὶ ἀποβάλλωσι τὰ μυζηρια τὰ πλέον ἐσιώδη εἰς
 „ τὴν Ὁρθόδοξον θρησκείαν.

§. 18. Πολλὰ ἄλλα ἀνέφερον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἀναφέρων εἰς μαρ-
 τυρία τὰς Γραφάς, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀρχαιοπίστων, ὁ ἀμαδέερος τῆ
 κόσμῳ, ὅστις εἶχε πολλὰ ὀλιγωτάτην εἰδησιν τῆς Γραφῆς, ἴσως καὶ τὴν ἀγνο-
 ῶσε δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ λογοτριβήσῃ περὶ Θρησκείας, διότι ἀντὶ νὰ ἀπο-
 δώσῃ ἀποκρίσεις σεραὰς καὶ ἀρμοδίως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν ρηθέντων ὠργισθῆ,
 ἐθύμωσε, ὠρμησε κατὰ τῆ Ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ τὸν ἐκτύπησε παρρησία
 χωρὶς νὰ ἐντραπῆ καὶ τὰς Τζάριδες. Τοῖστον τολμηρὸν ἔργον ἄξιον ἦτον
 τῆς αὐσηρότερης τιμωρίας· ἀλλ' ἡ διοίκησις διὰ νὰ προλάβῃ τὰ κινδυνώδη
 ἐπακολυθήματα ἔκρινεν εὐλογον καὶ πολιτικὸν νὰ μεταχειρισθῆ μὲ τὸ ἡ-
 μερον καὶ νὰ προλάβῃ τὴν ἐπανάστασιν τῶν σερατζίδων, ὅπῃ ἐδιαυδέντευαν
 τὸν Γερέα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ πῖσις ἦτον ὑποπτος εἰς τὰς Τζάριδες· ἐδι-
 ῶξαν τὸν τυλμηρὸν χωρὶς τὴν παραμικρὰν τιμωρίαν, ὅστις ἀνεχώρησεν ὄλον
 ὠργισμένος καὶ θυμωμένος, καὶ διαπερνώντας τὴν Αὐλὴν καὶ τὰς οὐδὰς τῆς
 πόλεως Kremlin, ἐφώνησε δυνατὰ, ὅτι ἐνίκησε τὰς αἰρετικὰς Νικωνίτσας,
 οἵτινες δὲν ἔξευραν νὰ ἀνοίξωσι στόμα, ἕτε νὰ διαυδεντευθῶσιν. Ὑπήγεν
 αὐτὸς εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπῃ ἐπροσμένετο, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν λυσ-
 σαν, ἔχασε τὸν ἴψιν τε καὶ κατήντησεν εἰς φρενήτιν, ὅστις τὸν ἐπροξένη-
 σεν ἕνα θλιβερώτατον τέλος. Οἱ σερατζίδες καὶ ὁ χυδαῖος λαὸς τὸν
 ἐνόμισαν ὡς εἷα σαμμονισμένον, καὶ ἐπίστευαν ὅτι ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὴν θείαν
 πρόνοιαν, τὸν παρέδωκαν τῷ δημίῳ ὡς αἰρετικόν, καὶ εὐθὺς τὸν ἀπε-
 κεφάλισαν.

Μὴ ἐπιτυχόντος τῆ ἐπιχειρήματος τῶν Ρ'εσκολνίκων ὑπὸ τῆ ἀρχηγῆ
 αὐτῶν Νικήτα, δὲν ἐδαλίσαν δια τῆτο οἱ ὀπαδοὶ τῆ· ἐξ αἰτίας τῆς ἀμα-
 θείας· συγκακίς ἔπρεπε νὰ γίνωνται φατρία, καὶ οἱ ἀρχιγοὶ δὲν ἔλειπαν
 ποτὲ ἀπὸ νὰ τὰς ἐγκαρδιώωσιν.

§. 19. Ὁ Συγγραφεὺς τῆ Ρ'όζισκ, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μητροπό-
 λεως τῆ Ρ'οσοβ ἀναφέρει εἰς τὴν βιβλόν τε, πῶς ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν
 Ρ'ασκολνίκων ἦτον Μοναχὸς τις Ρ'ώστος, ὀνόματι Καπιτῶν, κάτοικος τῶν
 περιχώρων τῆς περιοχῆς τῆς πόλεως Κοσερῶμα εἰς τὸ φερίον Κολεσνικόβα,
 ὅπῃ ἐξῆ τὸν αὐσηρότερον βίον, διότι δὲν ἔτρωγεν εἰμὴ ὀλίγον ψωμί, πω-
 ρικὰ ἀγρίων δένδρων, χορτάρια κατὰ τὰς καιρὰς τῆ χρόνου, καὶ τὸ ἐπίλοι-
 πον τῆς τροφῆς ἀναγκαίας τῆ φύσει, ἦτον ἀγνωστον αὐτῷ. Μὲ τὴν αὐ-
 σιαν ζῶν τε καὶ αὐτὸς ὁ δεισιδαίμων καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν τε εὐσέβειαν,
 ἐσύναξε πολλὰς μαθητὰς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας, τοῖς ὁποίοις ἐκηρυττε
 νὰ

να κάμνωσι τὸ σημεῖον τῆ σαυρῆ με δὺν δάκτυλα ὡς οἱ Ἀρμένιοι, νὰ ἀποβιβάσωσι τὰ δόγματα καὶ εἰκόνας τῆς Ἐκκλησίας τῆς νέας, νὰ μὴ δέχωνται ἐμὴ τὰς ἀρχαίας, νὰ μὴ πιγαίνωσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἀποφεύγωσιν καθε τελετὴν Ἱεράν, καὶ τὰς συνομιλίαις τῶν Ἱερέων.

§. 20. Οἱ ῥηθείς ἀρχηγὸς τῶν Ρ' ασκολνίκων Καπιτῶν ἀνόμασε τὴν ἑταιρείαν τῆ Καπιτονίτσας, οἵτινες ἠύξησαν τὰς δόξας ἕως νὰ καταστήσωσιν εἰς τὸ γελοιῶδες. Χωρικός τις Πόδρεσεδνικόβ ὀπαδὸς τῆ Καπίτωνος, ἀνδρωπὸς ἀμαθέστατος, ὅστις δὲν ἴξευρεν ἔτε νὰ ἀναγνώσῃ ἢ νὰ γράψῃ, ἀφ' ἧ ἀπέβριψε τὰ μυτήρια πάντα, ἐδίδασκε τοῖς ὀπαδοῖς τε νὰ ἀναγινώσκων, ὁ καδ' εἰς τὴν λειτουργίαν εἰς τὴν οἰκίαν τε, νὰ βαπτίζῃ τὰ παῖδια ἢ μετάληψις, δὲν ἦτον κατὰ τὸ σύνηδες ἄρτος εὐλογημένος ἢ οἶνος ἀλλὰ, παράδοξος ἦτον, ἦγεν σαφύλια ἀγτὶ ἄρτον· νέον τρόπον ἐμεταχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν Μετάληψιν· μία νέα ἐνδεδυμένη με ποικιλοχρώματα φορέματα εὐγαινεύ ἀπὸ τὴν γωνίαν τῆ οἰκίαν ὅσα ἐκρύπτετο φέρασα ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα καλάδι με σαφύλια, καὶ σκεπασμένα με ἕνα πανί. Οἱ ὄχλος τῆ λαῖ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν συνηγμένων εἰς τὸν οἰκόνον ἐθεωρῶσαν αὐτὴν τὴν κόρην ὡς Ἱερίσσαν με τὴν βαδυτέραν εὐλάβειαν. Ὅταν ἐπαρῆσιάζετο ἐπρόφρων μεγαλοφῶνως αὐτὰς τὰς λέξεις. Μνηθεῖη Κύριος πάντων ὑμῶν ἐν τῇ ἑραίῳ βασιλείᾳ αὐτῆ ἀπὸ τῆ νῦν εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, τρεῖς φοραῖς ἔλεγε τὴν εὐχὴν, καὶ τρεῖς φοραῖς ἀπεκρίνοντο οἱ συνευρισκόμενοι ἀμὴν· ἡ κόρη διειμοίραζεν εἰς τὸν καδ' ἕνα τὸ ἅγιον Μυστήριον τῆ Σταφυλῆς, δίδασκα τὸ μερδίον τε εἰς τὸ σῶμα, καὶ οἱ περιεσῶτες τὸ ἐλάμβανον ὡς τὸ Ἱερώτερον πρᾶγμα τῆ κόσμου.

§. 21. Μ' ὄλον ὅπῃ οἱ χωρικοὶ αὐτῆς τῆς ἑταιρείας ἦσαν μαρῶι, μὴ γνωρίζοντες ἔτε τὰ γράμματα τῆ ἰδίᾳ ἀλφαβήτῃ, δὲν ὑπεργῶσαν τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ βάπτισμα, ἀλλ' ὁ καδ' εἰς κατὰ τὴν γνώμην τε ἐδίδασκε, καὶ ἐσύζησαν μίαν αἵρεσιν ξεχωριστήν, ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆ Ἀρχηγῆς τῆς. Δυσκόλου νὰ ἀναφέρῃ τινὰς τὸν σωσὸν ἀριθμὸν τῶν διαφορετικῶν αἵρέσεων, αἵτινες πότε ἐπαύον με τὸν θάνατον τῆ ἀρχηγῆς, πότε μετάβηλλον κάθε εἶδος δόγματος γελοιῶδες, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα ἄλλαζαν, ὡς τόσον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Μητροπολίτης, συγγραφεὺς τῆς βίβλου Ρ' ὀζισκ κεφ. Β'. ἀναφέρει τὰς κάτωθεν αἵρέσεις.

Α'. Χρισοβτχίνα, ἦτοι ἡ θρησκεία τῆ Ἱησῆ, ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς τῆς αἵρέσεως ἦν χωρικός τις, Ἱησῆς Χριστὸς, λεγόμενος, συνοδεύεται ἀπὸ μίαν νέαν καὶ ὠραὴν κόρην, τὴν ὅποιαν ὀνομάζει Μητέρα τε, καὶ Ἀγίαν παρθενέον Μαρίαν, καὶ δώδεκα Ἀπόστολοι εἶναι οἱ ὀπαδοί τε, πιγαίνει ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον κηρύττων τὸ εὐαγγέλιόν τε εἰς τὸν τυφλὸν λαόν, καὶ κάμνει νὰ τον λατεύωσιν ὡς Ἱησῆν Χριστὸν με ἐκφωνήσεις ὡς πρὸς ἕνα σωτήρα· ὡ ἡμέτερε Πλάσα, ἀπόδος ἡμῖν τὴν χάριν σε, καὶ καταξίωσον ἡμᾶς τῆς αἰωνίᾳ σωτηρίας. Οἱ λαὸς γονατισμένος δὲν τολμᾷ νὰ ἐγείρῃ τὰς ὀφθαλμὰς πρὸς αὐτὸν τὸν Σωτήρα, ξαναλέγει τὴν αὐτὴν προσευχὴν, ὡς

τὸν

τὸν λείπει ἡ φωνή. Ὁ ψευδοῖσθς προφέρει καμίαν προφητείαν διὰ τὴν μεταβολὴν τῆ καρῆ, ὑπόσχηται καλὰς ἡμέρας, ἢ βροχὴν καὶ βεβαίωνει τὰς Χριστιανὰς εἰς τὴν θρησκείαν. Ἡ Ἁγία Παρθένοσ δεν εἶναι ζεῖρα.

Β'. Εἰκονοβσσχύνα δηλαδὴ εἰκονοκλάσαι, ἀποβάλλησι τὰς εἰκόνας, τόσον τὰς ἀρχαίας, ὅσον καὶ νέας· ἡ θρησκεία τῆσ εἶναι ἓνα μίγμα σύνδετον ἀπὸ γελοιώδη καὶ χιμερικὰ πράγματα.

Γ'. Ποποβσσχύνα Γερεῖσ ἀναχωρηταί, οἵτινες διὰ τὴν ἀτακτον ζωὴν τῆσ, καὶ ἐλαττώματτά τῆσ, ὑπερήδησαν τῆ ἐπαγγέλματός των, ἐσύστησαν τοιαύτην αἵρεσιν μεταδίδωσι μερικά μυθήρια μὲ παλαιὰ βιβλία, καὶ ὅλοι οἱ Γερεῖσ των εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πρώτην αὐτῶν χειροτονίαν, καὶ νὰ καταδικάσωσιν ὡς αἰρετικὸν τὸν ἐπίσκοπον ὅπῃ τῆσ εἶχε χειροτονήσει. Ὁ δεν ὅσοι μετέχωσι τοιαύτης αἵρέσεωσ πρέπει νὰ εἶναι βαπτισμένοι, ἔξω ἂν δεν εἶναι ἐξήκοντα ἐτῶν, ἢ γυν ἐγεννήθησαν πρὶν τῆ Πατριάρχῃ Νίκωσ.

Δ'. Παυλινοβσσχύνα· χωρικός τις Παυλίνος λεγόμενος, ἦν ὁ Ἀρχηγός.

Ε'. Ἀνδρεανοβσσχύνα, ἀρχηγός ἦτον συγγραφεύς τις ἀμαδέσατος.

ς'. Γωσφοβσσχύνα, ἔτω λεγομένη ἀπὸ Γωτήφ τινος.

Αὐταὶ αἱ τρεῖσ ἐσχάται αἵρέσεις, καὶ πολλὰ ἕτεραι διαμοιρασμένα εἰς διαφορὰς Σκήτας, φιλάττωσι τὰ αὐτὰ δόγμα των Ποποβσσχύνα, καὶ διαφέρωσιν ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἀπὸ πολλὰς γελοιώδεισ τελεταί.

§. 22. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν τῶν αἵρέσεων ὅταν ἔχων νὰ γεννήσων, κράζωσιν ἓνα τῶν συγγενῶν τῆσ, ἢ γείτονα, καὶ τὸν δίδωσι ἓνα κομμάτι πανὶ πασρικὸν καὶ καθαρὸν, ἐπιτ' αὐτῆ φυλαγμένον δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, τὸν πέμπωσιν εἰς τὸν Γερεῖν νὰ δηλοποιηθῆ τὴν γενναν, καὶ τὸν παρακαλῆ ἐνταυτῷ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν γυναῖκα, δια τὰς συνηθισμένας τῆσ λεχωνίας, καὶ νὰ βάλῃ τὸ ὄνομα τῆ παιδίε· ἂν τὸ διάστημα τῆ τότε εἶ τὸ κέρδος εἶναι ὀλίγον εἶ δεν ἐξισάζει τὸν κόπον νὰ ὑπάγῃ, τότε ὁ Γερεῖσ λαμβάνει τὸ κομμάτι πανὶ ἀπὸ τὸ ὑποκειμένον ὅπῃ τὸ ζέλνει, τὸ βάνει εἰς τὴν τράπεζαν, φλυαρεῖ μερικάσ προσευχὰς ἐπάνω, φυσῶντασ κάδε σιγμὴν ἐπάνω τῆ πανίῃ, καὶ τότε ὀνομάζει τὸ βρέφος, τῆτο κάμνωντασ, διπλῶνει προσεκτικὰ τὸ πανὶ, τὸ βάνει εἰς τὸν κόλπον ἐκεῖνο ὅπῃ τὸ ἤφερε, καὶ νομίζων νὰ ἐμεταχειρίδῃ πᾶσαν τὴν δύναμιν, τῶν προσευχῶν τῆσ, ἐξορκίζει τὸν φέροντα νὰ φυλαχθῆ καλὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ φύγωσιν τὰ φυτήματα. Ἐπιστρέφων ὁ ἄνθρωπος, τινάζει πολλάκισ τὸ πανὶ ἐκάνω εἰς τὸ πρόσωπον τῆσ λεχωνίας, καὶ αὐτὴ σοχάζεται πῶσ ἡ ἰσχὺσ τῶν λέξεων ὅπῃ τῆσ ἐξέλθησαν ἔχει τόσην τιμὴν ὡσ νὰ ἦτον ὁ Γερεῖσ παρῶν, καὶ μόνος τῆ νὰ τὰς ἐπρόφερε. Λαμβάνει τὸ νήπιον τὸ ὄνομά τῆσ, καὶ ἡ μήτηρ λαμβάνει τὴν συγχώρησιν. Τῆτο κάμνωσ καὶ εἰς τὸ πτωμα τῆσ ὅταν ἀποθάνωσιν, εἰς τὸ μνήμα τῶν ὁποίων ταράττωσι τὸ πανὶ δια νὰ λαβωσιν τὴν τελευταίαν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν τῆσ.

§. 23. Είναι ξεχωριστόν ἴδιωμα εἰς τὰς Ρ' ασκολύνας αὐτῶν τῶν αἰρέσεων νὰ φέρωσι μέγαν μίσος καὶ ἀποστροφήν πρὸς τὰς λοιπὰς Ρ' ὤσσεσ, καὶ νὰ τὴν δείξωσιν εἰς τρόπον, ὅτι ἂν συνέβῃ κατὰ τύχην εἰς τινα νὰ φάγη ἢ νὰ πῖν μετὰ τὰς Ρ' ὤσσεσ, ἢ νὰ ἔμβῃ εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος νομίζεται ὡς μισθόμενος ἀπὸ μίαν αἵρεσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ καθαρῶσθῃ μετὰ τὴν προσευχὴν.

Ζ. Βεασοποβοσχύνα· ἦτοι χωρὶς Γερεῖς.

Η. Βολσατοβοσχύνα παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ Βολσατέῳ.

Θ. Ἀνδρεεβοσχύνα· παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ Ἀνδρέῳ χωρὶκῶ.

Ι. Γλαριωνοβοσχύνα· παρὰ τῷ χωρὶκῷ ἁμαθῆ, Γλαρίωνος καλεμένῳ.

Αἱ διάφορα Κλάσεις ταύτης τῆς αἵρέσεως συμφωνῶσιν εἰς τοιαύτας ἀρχάς, ὡς τὸν καθ' ἓνα συγχωρημένον ἔστι νὰ εἶναι πνευματικὸς, νὰ βαπτίζῃ τὰ βρέφη, νὰ χειροτονῇ Γερεῖς καὶ Γερισσας, νὰ διαβάζωσι τὰς εὐχὰς εἰς τὰς λεχώνας, καὶ τέλος πάντων τὴν ἐσχάτην συγχώρησιν εἰς τὰ ὀλιθόια.

Καλόγεροι καὶ Καλογραῖται αὐτῶν δὲν ξεχωρίζονται ἀπὸ τὰς Κοίτας κατὰ τὸ γένος, ἀλλὰ ζῶσιν ὅμοι νεοὶ καὶ νεαι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες πάντες ἀνακατωμένοι εἰς τὰς ἴδιαις οὐδαῖς, ἐνώνουνται, κατὰ τὴν θέλησιν τῆσ καὶ κλίσιν φυσικὴν χωρὶς τελετὴν, ἢ ῥητὰ παρὰ τῆσ Ἐκκλησίας καὶ αὐτὴ ἡ ἐνωσις δὲν τῆσ βιάζει νὰ προσκολληθῶσι μετὰ ἓνα ὑποκείμενον, ἀλλὰ δύνανται, νὰ ἀλλάξωσιν ὡς θέλωσι, χωρὶς νὰ λέγωνται ὑπανδρευμένοι. Ἐξ ἐναντίας μισῶσι τὸν γάμον μετὰ εὐλογίαν Γερεῖς, τὴν νομίζωσιν ὡς αἰρετικὴν· τὰ βρέβη ὅπῃ γεννῶνται ἀπὸ νόμιμον γάμον δὲν ἔχωσι μέρος εἰς τὴν κοινότητά τῆσ ἀπηγορευμένοι τὸ νὰ φάγωσι, νὰ πῖωσι, νὰ προσευχηθῶσι, καὶ νὰ συνομιλῶσι μετὰ αὐτῆσ· ὁθεν οἱ συγγενεῖς δὲν θέλωσι νὰ ἀκῶσιν δια γάμον τῶν θυγατέρων τῆσ, ἀλλὰ ταῖσ συγχωρῶσι νὰ ἐνωθῶσι μετὰ ὅποιον θέλωσιν.

Οἱ Γερεῖς τῶν λέγωσι πῶσ ἔχωσι τὸν Ἅγιον Ἄρτον μετασιωθέντα πρὶν τῷ Πατριάρχῳ Νίκωνος, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν φθίρειται. Ἦνα νοήσῃ τινασ τῆτο, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι μέρος αὐτῷ τῷ Ἄρτε, σκόνῃ γινομένη καὶ μετὰ ἀλευρι μμιγμένη ἀπὸ τὸν ὁποῖον κάμνεν ἄλλῃ Ἄρτεσ, προξενεῖ εἰς τὴν γνῶμην τῆσ τὸ ἀποτέλεσμα τῆσ μετασιώσεως, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἀδιοκόπως ἀπὸ Ἄρτον εἰς Ἄρτον, εἰς τρόπον, ὅτι ὁ ἁγιασμένος Ἄρτος δὲν τῷ ἔλειψε ποτὲ πρὶν τῷ ῥηθέντος Πατριάρχῳ.

Ἡ σκληροτέρα ἀρχὴ αὐτῶν τῶν αἰρετικῶν εἶναι ὁ βάρβαρος καὶ ἀπάνθρωπος ζῆλος νὰ φέρωσι τὴν διδασκαλίαν τῆσ ἑωσ τὸν θάνατον, καὶ νὰ καίωσι τὰς ζῶντασ. Βολσατόης ἀρχηγὸς τῆσ αἵρέσεωσ Ἀριθ. Η'. ἔκαμε νὰ καύσωσι ὑπὲρ τὰσ δυο χιλιάδασ. Ἀνδρέας ἀρχηγὸς τῆσ δευτέρας πολλὰσ χιλιάδασ, τὰ δὲ νηπια τὰ ἐκάρφωσεν ἀπὸ τὰ φορέματά τῆσ ἐπάνω εἰς τὰ σανίδια ἔπε ἐκάθοντο· ἂν κατὰ τύχην φύγη τινασ ἀπὸ τὰσ φλόγασ, θέλει θυσιάζῃ ἀπὸ ἀρχηγῆσ, ὅπῃ τὰσ φυλάττων, καὶ τὰσ ῥίπτωσιν ὑπερον εἰς τὸ πῦρ.

ΙΑ΄. Στεφανοβοσχήναι, ἐκ τῆ ὀνόματος Στεφανίου Μοναχῶ, τῷ ὁποίῳ ἡ διδασκαλία κάμνει τὰς ὁπάδας τῶν δύο γενῶν μὲ τὴν πείναν νὰ ἀποδαύνην.

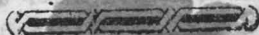
ΙΒ΄. Στεφανοβσχίνα ἐξ ὀνόματος τῷ Στεφάνῳ Διακόνῳ. Οἱ ὁπαδοὶ τῶν καὶ πολλῶν ἑτέρων μισθὸν τὸν γάμον τὸν νόμιμον ὡς ἀμαρτίαν, καὶ τὸν ὀνομάζουσι μοιχεύειαν, λέγονται σώφρονες, μεταχειρίζονται ὁμῶς μεγάλην αὐστηρότητα ἵνα εἶναι τοιοῦτοι, καὶ νὰ ἔχον αὐτὸν τὸν τίτλον. Ἐπειδὴ συζῆσι μὲ τὰς λοιπὰς εἰς τὰς αὐτὰς ὀνάδας, ἡ νομιζομένη ἀπάτη τῷ Ἰησῷ Χριστῷ προσάξει νὰ ἀγαπῶνται ἀμοιβαίως, καὶ νὰ πληρώσωσι τὰς ἐπιθυμίας τῶν πλησίων· αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ὅπου δὲν συγχωρεῖ καμμίαν ἐξάρτησιν ζητημάτων, προξενεῖ ὁμῶς τὸ ἀποτελεσματικῆς, καὶ νὰ παραβῇ πολλὰκις ἡ σωφροσύνη τῆς. Τὰ παιδία ἀπὸ τοιαύτης σώφρονος γονείας, εἶναι σημεῖα φανερά, καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν, τὰ ῥίπτουσιν εἰς τὰ ἔρημα δάση τὰ γειτονεύοντα, ὅπου δὲν εἶναι φόβος ἀπὸ ἄγρια ζῶα, χωρὶς νὰ φροντίσωσι διὰ τὴν τύχην τῆς.

ΙΓ΄. Κοσμοβσχίνα, ἐκ τῷ Ἀρχηγῷ Κοσμᾷ, οἱ ὁπαδοὶ ὡς οἱ ἄνω ἔχουσι τὰς αὐτὰς γνώμας περὶ τῆ νομίμου γάμου, δὲν εἶναι ὁμῶς ἐξ ἴσου σώφρονες, ἕτε καταντῶν εἰς τοιαύτην ἀπάνθρωπον σκληρότητα, κηρύττουσι συχναίκι τὸν λαόν, ὅτι δὲν εἶναι ἕτε Ἐκκλησιαί, ἕτε Ἰερεῖς, ἕτε μυσήρια ἐπὶ τῆς γῆς, εἰμὴ εἰς τὰς σκῆπτατων.

§. 24. Πολλὰ ἕτερα ἀίρεσις διαφόρων ὀνομάτων ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἀρχάς, καὶ τὰς μεταβάλλουσι κατὰ τὴν ὀρεξιν τῶν ἀρχηγῶν τῆς, οἵτινες προσδέτουσι καὶ ἄλλας ἀπὸ φαντασίαν, ἀφίνοντες τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς διαδόχους τῶν νὰ προσδέσωσι τὰς ἐδικὰς τῆς.

Πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἀίρεσις καὶ πολλὰ ἕτερα ὡς τῶν Σχυβερβενίς, ἦτοι Βασιλικοὶ, εἰτινες πιεύνουσι, πῶς ὁ Ἀντίχριστος ἦλθεν ἤδη πραγματικῶς καὶ ἀληθινὰ εἰς τὸν κόσμον, κηρύττουσι τὸ μυσήριον ὁμῶς τῷ προσώπῳ τῷ καὶ δὲν λέγουσι τίποτε πῶς ἔχει νὰ ἐγείρη τὸ βασιλεῖόν τῷ.

Οἱ Σαβωθνίκοι, ἦτοι Σάμιοι, ἡ Σαμῆδιοι, ἐκ τῆς ἡμέρας, ἦτοι Σαμπότα, ἦτοι Σάββατον. Οἱ ὁπαδοὶ αὐτῆς τῆς ἀίρεσεως κατὰ τὴν Παράδοξον ἀρχὴν τῆς, νησεύουσι τὸ Σάββατον ὡς οἱ Ἑβραῖοι· ὡς ὅσον αὐτὴ ἡ ἀίρεσις, ὡς αἱ λοιπαὶ πότε συμφωνῶσι μὲ μίαν Σκηπὴν Ρατκολίκιαν χωρὶς νὰ σαθῶν εἰς δόγματα σερεὰ δι' ἑλληψιν Προκοπῆς τῶν ἀρχηγῶν, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι χωρικοὶ ἀμαθευατοὶ, τῶν ὁποίων τὸ κέρδος τὰς φέρει εἰς αὐτὰ τὰ ἄτοπα νὰ ἀπατήσωσι τὴν ἀπλότητα τῷ δεσιδαίμονος λαῷ μὲ τὴν ψευδολάβειαν, καὶ νὰ λάβωσι τὸ κέρδος τῷ μὲ τίτλον Ἀρχηγῶν ἀίρεσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ.

Περί Αρμενίων, καὶ τῆς Αἰρέσεως αὐτῶν.

§. 1.

Τὸ γένος τῶν Αρμενίων ὡς πρὸς τὰ δόγματα, εἰς τέσσαρα μέρη, διακρίεται, εἰς Αρμενίας Ορθοδόξας Ἀνατολικὰς, εἰς Αρμενίας Καθολικὰς, εἰς Αρμενίας ἀρχαίας αἰρετικὰς, καὶ εἰς Αρμενίας νεωτέρης αἰρετικὰς. Αρμενιοὶ Ορθοδόξοι Ἀνατολικοὶ ὅσοι τὸ γένος Αρμενιοὶ ὄντες φυλάττουσιν ἁμωμον τὴν Χριστιανικὴν πίσιν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀνατολικῆς ἡμῶν Ορθοδόξης Ἐκκλησίας. Αρμενιοὶ Καθολικοὶ ὅσοι τὸ γένος Αρμενιοὶ ἔπονται τῇ Ρώμης Ἐκκλησίᾳ. Αρμενιοὶ ἀρχαίοι, εἶναι ὅσοι ἀκολοῦθουσι τὴν παλαιὰν αἴρεσιν τῶν Μονοφυσίτων, καὶ Νεώτεροι Αρμενιοὶ αἰρετικοὶ, εἶναι οἱ Θεοπασχίται λεγόμενοι· διὰ τὰς δύο πρώτας δὲν ὁμιλοῦμεν, μόνον διὰ τὰς δύο αἰρετικὰς ἀρχαίας τε καὶ νεωτέρης.

§. 2. Οἱ Αρμενιοὶ παρὰ τῆ Ἀποστόλου Βαρδολομαίου, τὴν Χριστὴν πίσιν διδαχθέντες, ἐφύλαξαν αὐτὴν Ορθοδόξον διὰ τεσσαρῶν αἰῶνων τὸν δὲ πέμπτον αἰῶνα, ἐξεκλίναν τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ. Δὲν εἶναι συμφωνοὶ οἱ συγγραφεῖς, διότι λέγουσι τινὲς πῶς γινόμενοι ἑπᾶδοι Γακῶβι τῆ Σύρου, τῆ ἀρχηγῆ τῆς τῶν Γακῶβιτῶν αἰρέσεως, ὅχι μόνον τὴν τῶν Γακῶβιτῶν αἴρεσιν ἐνηγκαλίσαντο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἠύξησαν. Τῆτο ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεδογμένον, ἐπειδὴ μὲ ὅλον ὅπῃ οἱ Αρμενιοὶ ἐδέχθησαν τὴν αἴρεσιν τῶν Γακῶβιτῶν, εἶχον πρότερον ἑτέρας αἰρέσεις. Δότι Γακῶβος ὁ Σύρος ἔαπειρε τα αἰρετικὰ τε δόγματα, κατὰ τὰς 580. καὶ σώζεται μία σύνοδος τῶν Αρμενίων πρὸς τὴν μέσσην τῆ Ἐ. Αἰῶνος, ἣτις ἐλέγχει διὰ πολλὰς αἰρέσεις τὰς Αρμενίας· ὅθεν φαίνεται νὰ ἦσαν αἰρετικοὶ καὶ πρὶν τῆ Γακῶβι. Οὗτως καὶ ἂν ἔχει το πρᾶγμα, τόσας αἰρέσεις οἱ Αρμενιοὶ νὰ ἔχωσιν ἐγκαλεῖται πῶς οὐπερβαίνουσι πᾶσαν πίσιν ἀνθρώπινον, ἕως νὰ φρονήσωσιν οἱ μαρτοὶ πῶς ο Θεὸς εἶναι ψεύσις. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνοδοῦ ἡλθον καὶ οἱ Αρμενιοὶ καὶ ἔκαμαν μίαν ψευδοένωσιν μετὰ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ

ύστερον ἄλλοι ἔσχεσαν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Οὐδοδόξον Ἐκκλησίαν, ἄλλοι ἔμειναν εἰς τὴν ἑνωσιν καὶ ἄλλοι εἰς τὰ αἰρετικά της δόγματα.

§. 3. Μεταξὺ τῶν αἰρέσεων τῶν ἀρχαίων Ἀρμενίων ἐπαριθμῶνται αὗται.

Α'. Ε'λεγον τὸν Θεὸν φεύσιν.

Β'. Ὁμολόγησεν μίαν μόνην Θεόλησιν ἐν Χριστῷ, καὶ ταύτην Θεῖαν, ἀρνήμενοι τὴν ἀνθρώπινον.

Γ'. Ε'λεγον πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη τῇ Κυριακῇ, ἀλλὰ τῷ Σαββάτῳ, ὅθεν ὄχι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν σταύρωσιν, ἀλλὰ ἀνέστη τῇ δευτέρᾳ.

Δ'. Ὅτι δὲν πρέπει ὁ Σταυρὸς νὰ προσκυνῆται καθὼς κηρυττεῖ ἡ Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ πρῶτον νὰ πλυθῇ, καὶ εἰς τὴν μέσσην νὰ χωθῇ ἕνα καρφί βυμένον εἰς τὴν μουσικὴν ψυσίαν, καὶ ἔτω νὰ τίθεται εἰς προσκυνῆσιν τῶν πιστῶν.

Ε'. Ε'λεγον ὅτι ἂν οἱ προπάτορές μας ἔμειναν εἰς τὴν ἀθάνατον κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατάστασιν τὴς ἐπλασεν ὁ Θεὸς, δὲν ἤθελε συνευρεθῆ ὁ Ἀδὰμ μετὰ τὴν Εὐάν, ἀλλὰ μετὰ ἄλλον τρόπον ἤθελε τεκνοποιήσῃ καὶ αὐξήσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος.

ς'. Ὅτι ὁ Ἀδὰμ μετὰ τὴν παράβασιν τῆς Θεῖας ἐντολῆς ἔβλαψε μόνον τὸν ἑαυτὸν τε. καὶ ὅτι τὰ νήπια δὲν μετέχουσιν ἐκ κοιλίας μητρὸς τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας.

Ζ'. Ἡ Θεῖα Μυσταγωγία ἔτε ἀφέλιμος ἐστίν, ἔτε ζημιώδης.

Η'. Ὅτι τὸ Βάπτισμα δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἵνα ἐξαλείψῃ τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἔλεγον δὲν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πῶς εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀποδώσῃ χάριν τοῖς πιστοῖς.

Θ'. Ὅτι οἱ παῖδες τῶν Οὐδοδόξων, χωρὶς τῆς Θεῖας Βαπτίσματος, ἀποδνήσκοντες ἐπήγουναν εἰς τὸν παράδεισον, οἱ δὲ τῶν ἀπίστων, καὶ αἰρετικῶν εἰς τὴν κόλασιν.

Ι'. Ὅτι δὲν ἤθελεν ἦτον ἀμαρτία, ἂν δὲν ἦσαν δαίμονες εἰς τὸ κακὸν παρακινῶντες τὸν ἄνθρωπον, ὅθεν ἐσομπέροναν πῶς μὴ δυναμένος ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐναντιωθῇ τῷ διαβόλῳ δὲν ἤμπορεῖ εἰς τὴν ἀμαρτίαν νὰ ἐνέχεται.

ΙΑ'. Ὅτι δίδονται ἀμαρτίαι τινὲς ἀσυγχώρηται.

ΙΒ'. Ὅτι ἐν τῇ Ἀναστάσει πάντες ἀναστήσονται ἐν σώματι ἀνδρός.

ΙΓ'. Ὅτι πάντας οἱ πρὸ Χριστοῦ ἦσαν κολασμένοι, ἔχι ἐξ αἰτίας τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς προσωπικῆς τῶν προγόνων, ἀλλῶς δὲν ἦτον δίκαιος ὁ Θεὸς νὰ κολάσῃ πάντας τὰς πρὸ Χριστοῦ τελευτήσαντας.

ΙΔ'. Ὅτι τὰ Θεῖα χαρίσματα τῆς πίστεως, τὰ χαρίσματα καὶ αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ ἀξίαι νὰ ἀγοράζωνται διὰ χρημάτων.

ΙΕ'. Ὅτι οἱ μακάριοι δὲν βλέπουν τὴν Θεῖαν ἑστίαν.

ΙΣ. Ὅτι οἱ μακάριοι βλέπουσι τὴν καθαρότητα τῆς οὐσίας, καὶ διὰ μέσῃ αὐτῆς νὰ γίνωνται Μακάριοι.

ΙΖ. Ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν διαβόλων νὰ εἶναι Κοσμικαί.

ΙΗ. Ὅτι κανένα μυσήριον δὲν προξενεῖ χάριν, ἄτε εἰς τὸν ἀξίως δεχόμενον, μ' ὅλον ὅτ' ἐδέχοντο τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν διὰ τῶν μυσηρίων, διαφορὰν ποιῶντες μεταξὺ τῆ ἀφιέναι ἀμαρτίας, καὶ τῆ δίδου χάριν, διό ἤδελον, ὅτι αἱ ἀμαρτίαι ἐσυγχωρῶντο χωρὶς τῆς συνδρομῆς τῆς χάριτος.

ΙΘ. Ὅτι, μόνον οἶνον εἰς τὴν θείαν μωσαγωγίαν ἔπρεπε νὰ μεταχειρίζωνται χωρὶς ὕδατος.

Κ. Ὅτι τὸ μυσήριον τῆ γάμῃ νὰ μὴ εἶναι μυσήριον, ἄτε νὰ ἐδιωρῶθη παρὰ Χριστῷ.

§. 4. Οἱ δὲ Νεώτεροι Ἀρμένιοι αἰρετικοὶ ἔχουσι τινὰς ἀπὸ τὰς αἰρέσεις τῶν ἀρχαιοτέρων, καὶ ἐπρόδωσαν καὶ ἄλλας, ἐξ ἧν σημειώμεν ὀλίγας τινὰς.

Α'. Μίαν μόνην Φύσιν ἐν Χριστῷ ὁμολογῶσι.

Β'. Ἐκ τῶν δύο φύσεων νὰ εἴη μία μόνη Φύσις ἐν Χριστῷ μετὰ τὴν ἐνωσιν, καὶ αὐτὴ ἡ Φύσις νὰ εἶναι μόνον θεῖα, διότι ὁ Λόγος (ὡς λέγουσι) λαβὼν τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἐμετάβαλεν εἰς τὴν θεότητα, εἰς τρόπον ὅτι πάντα τὰ ἰδιώματα τῆς Θεότητος ἐγίναν ἰδιώματα τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τῶτο ἵνα μὴ γίνῃ ἡ Θεία τριάς, μία τετράς, μετὰ τὴν προδηκὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Γ'. Μίαν μόνην θέλησιν, μίαν μόνην φύσιν, καὶ μίαν μόνην Γέννησιν Θεῖαν ὁμολογῶσι.

Δ'. Λέγουσι ὅτι ἐν Χριστῷ ἡ θεότης ἐγεννήθη, ἔπαθε, καὶ ἀπέθανε, διό καὶ εἰς τὸ τρισάγιον, ἐπρόδωσαν τὸ Ἅγιος ὁ Θεὸς ὁ σαυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, εἰς τρόπον ὅτι θέλοντες τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον, φλυαροῦσι τὴν θεῖαν φύσιν παθητὴν, καὶ θνητὴν.

Ε'. Ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβεν εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, τὰ ἰδιώματα τῆς σαρκὸς, ἀλλὰ πῶς ἔλαβεν ἓνα σῶμα ἐπίονον, ἐνδοξον, ἐλαφρον, ψιλαν, πνευματικόν, ἀφθαρτον, καὶ ὅτι νὰ ἔφαγεν ὁ Χριστὸς, καὶ νὰ ἔπιεν, ὅχι διατὶ ἐπείνασεν ἐδίψησεν ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ δι' ἀρεσκείαν τε, καθὼς ἔφαγε καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

ς'. Ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβε μετὰ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἰδιώματα, ὅθεν δὲν ἐφοβήθη, ἄτε ἐλυπήθη ἀληθῶς, ἀλλ' αὐτὰ τὰ παθῆ τῆς ψυχῆς, ἦτοι τὴν λύπην, καὶ τὸν φόβον τὰ ἔδειξε μόνον εἰς τὰ ὄμματα πῶν ἀνθρώπων μόνον πρὸς διδασκαλίαν μας.

Ζ'. Ὅτι ὁ υἱὸς ἔλαβεν ἢ μόνον τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν θεῖαν ὑπόστασιν ἀπὸ τὸν Λόγον.

Η'. Ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐπλάσθησαν ἐξ αἰῶνος, καὶ νὰ εἶναι ἔξω τῶν σωμάτων.

Θ'.

Θ'. Οτι πασαι αι Λογικαι Ψυχαι μεταφέρονται απο την συνεισιν των ανθρωπων.

Ι'. Οτι ο Χριστος καταβας εν τῷ Α'δη, ηλευθερωσε τας ψυχας Δικαιων και Αμαρτωλων.

ΙΑ'. Οτι ο Χριστος μετα την Α'νασασιν τε ηφάνισε την κόλασιν, και εδιώρισε δια κατοικίαν των αμαρτωλων ψυχων τας τόπες τῆ αἰρας.

ΙΒ'. Οτι μετα τον ευαγγελικον νομον, πρέπει ακομι να φυλάγεται ο τελετικος Μωυσαικος νομος.

ΙΓ'. Οτι το Μυσήριον τῆ χρίσματος δεν επιτελειται με το αλειμα τῆ ιερέως εις τον χριώμενον, αλλα εις την κατασκευην τῆ χρίσματος, το οποιον πρέπει να κατασκευαζωσιν οι πρεσβυτεροι.

ΙΔ'. Οτι το Μυσήριον τῆς Μετανοιας να μη διαφερη απο το μυσήριον τῆ αγγελαιας.

ΙΕ'. Οτι Ε'βδομον Μυσήριον τῆς Ε'κκλησιας εστιν ο Γάμος.

Ις'. Οτι η Ε'πίκλησις τῆς Α'γίας Τριάδος δεν ειναι αναγκαία εις το Βάπτισμα.

ΙΖ'. Οτι το Βάπτισμα ειτε εμπράκτως, ειτε κατ' επιθυμίαν δεν ειναι αναγκαίον μέσον τῆς σωτηρίας, δια τῆτο αφήνεται τα νήπια χωρις Βάπτισμα, επειδη δεν ημπορῶν να τα Βαπτισαν παρρησία.

ΙΗ'. Οτι εις το Βάπτισμα ο ιερεως πρέπει εις κάθε κακάδυσιν αντι να λέγη το Βαπτίζεται ο δῆλος τῷ Θεῷ να λέγη εγω, Βαπτίζεται ο δῆλος τῷ Θεῷ εις το ὄνομα τῆ πατρὸς Βαπτίζεται ο δῆλος τῷ Θεῷ εις το ὄνομα τῆ Υιῦ, Βαπτίζεται ο δῆλος τῷ Θεῷ εις το ὄνομα τῆ πατρὸς.

ΙΘ'. Οτι λείποντος τῆ ιερέως να ημπορη ἕτερος να βαπτισῃ, αν και ειναι εις κίνδυνον θανάτου το νήπιον.

Κ'. Οτι εις το Μυσήριον τῆς θείας Μυσαγωγίας, πρέπει να μίγνυται ὕδωρ.

§. 5. Δια δὲ την Νησειαν Α'ρτζιβέρτζιον λεγομένην παρα των Α'ρμενιων διαφέρουσιν οι Συγγραφεις περι τῆς αρχῆς και αιτίας αὐτῆς. Λέγουσι τινες, οτι μέλλοντες να Βαπτισῶσιν παρα τῆ Α'γίῃ Γρηγορίῃ ἐνήσεισαν, ἕτεροι οτι δια την εξωρίαν τῆ Α'δάμ, ἕτεροι δια την Νησειαν των Νινευιτων, η ἕτεροι εις μνήμην Σεργίῃ τινὸς μαρτυρησαντος παρ αὐτοῖς. Ο δε εὐθύμιος Ζηγαδηνός εις την πανοπλίαν τε και Νικηφόρος Κάλιζος εις την Ισορίαν τε λέγουσι ταύτην την αιτίαν. Καθηγητῆς τις Α'ρμενιος, Σεργίος καλούμενος, εἶχεν ἕνα σκυλι Α'ρτζιβέρτζι καλούμενον, το οποιον ἔπεμπεν ὡς πρόδρομον εις τα χωρία η πολιτείας, όταν αὐτὸς ἤθελε να ὑπάγῃ ἐκεῖ, η όταν ἔβλεπαν οι Α'ρμενιοι αὐτὸ το σκυλι ἐκαταλαμβάναν οτι μέλει να φθάσῃ και ο Καθηγητῆς, και ἐπήγαναν εις προὑπάντησίν τε. Μία των ημερῶν ἔπεμψεν ο Καθηγητῆς Σεργίος το σκυλι και ἐβλήσεν ὕπερον και αὐτὸς, και πλησιάσας εις το χωρίον ἔμεινεν ἐκστατικὸς μη βλέπωντας τινὰ εις προὑπάντησίν τε. ἐρωτήσας δὲ

τὸ διατι, ἤκουσεν εἰς ἀπόκρισιν ὅτι δὲν εἶδαν τὸ σκυλί. Ἐξέταξεν, ἐζήτησε
τέλος πάντων ἤως τὰ κόπκαλα τῶ σκυλίε, λείψανα μόνον ἀφημένα ἀπὸ ἑνα
λύκον. Τόσον ἐλυπήθη, ὡς ἐδιώρισε πένθος, δάκρυα καὶ νησεῖαν εἰς μνη-
μόσυνον αὐτῆ, τὴν ὁποίαν νησεῖαν Ἀρτζιβέρτζιοι ὠνόμασεν ἀπὸ τὸ ὄνομα
τῶ σκυλίε. Ἀνάγνωδι τῶ Σηγαδηνῶ τὴν πανοπλίαν Τίτλ. ΚΓ΄. σελ. 153.
Καθίσει Ἐκκλησ. ἱστορίαν βιβλι. ΙΗ΄. κεφ. γγ΄. καὶ ιδ΄. κτλ΄.

Τ Ε Λ Ο Σ.

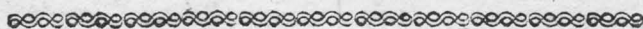

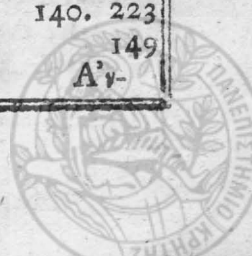
ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν Περιεχομένων εἰς τὸν παρόντα τέταρτον Τόμον.

A.

Αβδουλ Χαμίτ Αὐτοκρ.	195	Α'λέξιος υἱὸς Πέτρου τῷ Μεγάλῳ	30
Α'βράμιος Γερουε	67. 221	Α'λέξιος Τζέτζης	145
Α'βράμιος Πατριαρ. Γερου.	196	Α'λούσιος Ἀνδρούτζης	152
Α'γγελος Καλογεωργιάς	150	Α'λούσιος Μαράκης	73
Α'γάπιος Γ'θακησιος	142	Α'ναβαπτισαί	46
Α'γάπιος Μοναχός	222	Α'νακαινισμός τῷ Πατριαρχικῷ ναῦ τῆς Κωνσταντινῆπ.	7
Α'γγλίας κατασκή. μετὰ τὴν τυραννίαν τοῦ Κρομβελίη 19. Ἐπὶ Γεωργίῳ Γ'.	107	Α'να Στευάρτ βασιλ. Α'γγλ.	19
Α'δαία Αἰρετικ.	169	Α'να Γβανώβα Αὐτοκρ. Ρ'ωσσίας 117. χαρακτήρ αὐτῆς	118
Α'δολφος Φριδέρηχος Β' βασιλ. Σβοκ.	106	Α'νανίας Διδ.	223
Α'δολφος τῷ ἁγίῳ Γεωργίῳ	148	Α'νασάσιος Γερουε	140
Α'δριανός Βαλέτιος	75	Α'νασάσιος Γόρδιος	141
Α'θανάσιος Πατρ. Κωνσ.	5	Α'νασάσιος Ναούσης	αὐτόδι
Α'θανάσιος Πατρ. Ἀντιοχ.	89	Α'νασάσιος Βασιλόπουλος	146
Α'θανάσιος Ἀδριανπόλεος	138	Α'νασάσιος Πάπας	αὐτόδι
Α'θανάσιος Κοντοσιδῆς	143	Α'νδρώνικος Βυζάντιος	67
Α'θανάσιος Σκιαδάς	αὐτόδι	Α'νδρίας Ἀνδρευτζης	152
Αἰκατερίνα Α' Αὐτοκρ. Ρ'ωσσίας 115. χαρακτήρ κατορθώματα καὶ θάνατος αὐτῆς	116	Α'νδιμος Πατρ. Γερουσολ.	196
Αἰκατερίνα Β' Αὐτοκρ. Ρ'ωσσίας	221	Α'νδιμος Γερομόναχος	222
Α'λέξανδρος Συγκλητικὸς	67	Α'ντωνία Βουριγυννία	49
Α'λέξανδρος Τουρνόβου	147	Α'ντώνιος Βυζάντιος	67. 222
Α'λεξανδρος Πολίτης	149	Α'ντώνιος Κοραηίς	67
Α'λέξανδρος Βολγίας	230	Α'ντωνῖος Μασουλιε	75
		Α'ντωνῖος Φουκουριος	78
		Α'ντωνῖος Κατήφορος	140
		Α'ντωνῖος Στρατηγός	140. 223
		Α'ντωνῖος Σανδίνης	149

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Αντώνιος Πατρῶνος	149
Αντώνιος Καζάνης	165
Αντίοχος Καντιμήρης, χαρακτήρ και συγγράμματα αὐτοῦ	136
Α'ουτοδαφι ἐν Λισβώνη	108. 111
Α'ποσολικοὶ	48
Α'πανθραπικά τῶν Κατολικῶν κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐν Ἰταλία	114
Α'πόσολος Ζήνος	149
Α'ρβήγος Νορβίσιος	76
Α'ρβήγος Εἰνάκιος	230
Α'ρθρα τῆς Σορβῶνης περὶ ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν	34
Α'ρθροῖνος και Βερρονέριος, Αἰρέσεις αὐτῶν 153. κατάκρισις τῆς Αἰρέσεως αὐτῶν	158
Α'ρμένιοι και Αἰρέσεις αὐτῶν	315
Αὔξισις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως	25
Αὔξισις τῆ παπισμοῦ και λουθηρανισμοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν και Ἀμερικὴν.	αὐτόδι
Α'χμέτ Γ'. Αὐτοκρ. Κωνσταντιν. ἀναβιβασμὸς αὐτῆ εἰς τὸν θρόνον 1. πηλέμοι 2. καταβιβασμὸς ἀπὸ τὸν θρόνον, και θάνατος αὐτῆ	3

B.

Βαίων Γησοῦτης	133
Βαρβαρότης τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ρ'ωσσίας	30
Βαρθελομαῖος Ἐρβελῶτ	74
Βεῦλ	135
Βασκούτιος	171
Βάνσιος	172
Βασίλειος διδ.	221
Βενέδικτος ΙΓ'. Παπ. Ρ'ώμ.	114
Βενέδικτος ΙΔ'. Παπ. Ρ'ώμ.	197
Βερνάρδος Λάμι	178
Βησσαρίων Μακρής	224

Βικέντιος Φιλζούτζιος Γησοῦτης	132
Βικέντιος Δαμαδὸς	146
Βούλλα Κλήμεντος ΙΑ'. Παπ. Ρ'ώμ.	50
Βούλλα Κλήμεντος ΙΓ'. Παπ. Ρ'ώμ.	214
Βούλλα Κλήμεντος ΙΔ'. Παπ. Ρ'ώμ. κατὰ Γησοῦτας	245
Βούλλα Λέοντος Παπ. Ρ'ώμης δευτέ- σα τοῖς ἐν Βενετία Γραικοῖς.	262
Βούσεν Βάουμ Γησοῦτης	129

Γ.

Γαβριήλ Γ'. Πατρ. Κωνσ.	14
Γαβριήλ Πατρ. Κωνσ.	196
Γαλλήνισαί αἰρετ.	48
Γαλλίας κατάστασις ἐπὶ Λουδοβίκῳ ΙΕ'.	19
Γεωγάνδιος Ἡρακλείας	68
Γεράσιμος Ἀκαρνανίας	67
Γεράσιμος Πατρ. Ἀ'λοξ.	196. 223
Γεράσιμος Γεροδιάκονος.	221
Γεράσιμος Λέριος.	223
Γερμανὸς Αἰτωλὸς.	68
Γεώργιος Βασιλ. Ἀ'γγλίας.	19
Γεώργιος Αὔγουστος Β'. Βασ. Ἀ'γγλ. αὐτόδι	68
Γεώργιος Μαΐώτας.	αὐτόδι
Γεώργιος Καλαφάτης.	αὐτόδι
Γεώργιος Γ'. Βασ. Ἀ'γγλ.	107
Γεώργιος Πατσάσας.	140
Γεώργιος Τραπεζέντιος.	142
Γεώργιος Πολυκαλᾶς.	143
Γεώργιος Ρ'έσης.	145
Γεώργιος Φατζέας 223. ἐκλέγεται Ἀρ- χιερεὺς Φιλαδελφίας παρὰ τῶν ἐν Βενετία Γραικῶν 265. χειροτονεῖται εἰς Κερκύραν, καθαιρεῖται παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας αὐτότετε και οἱ χειροτονήσαντες αὐτόν.	269
Γεώργιος Κωνσταντῖνος.	226
Γερμανίας κατάστασις ἐπὶ Λεοπόλδῳ Α.	15
Γιλβερτος Βερνέτιος.	75

Ε΄ ΛΕΓΧΟΣ

Γαϊόνη. Μωρίαί αὐτῆς	126
Γαῖδος Γράνης.	153
Γαλιέλμος Δερχάμιος.	147
Γαλιέλμος Κράφτ.	152
Γρηγόριος Σατίρης.	138
Γρηγόριος Θεσσαλονικεύς.	143
Γριφίτιος Γησουίτης.	168
Γροσπηγγοὶ αἰρετικοί.	47

Δ.

Δαμιανός Πασακνευῆς.	143
Δανιὴλ Παπ. μβρόχιος.	78
Δανιὴλ Κοντζίνας.	150
Δανιὴλ Βίτμπι.	229
Δαντισκοὶ αἰρετικοί.	47
Δαυὶδ Μαρτίνος.	229
Δανίας κητάσσις ἐπὶ Φριδερίχου Δ΄.	18
ἐπὶ Φριδερίχου Ε΄.	106
Δεκάσιδος Γησουίτ. αἰρετ.	171
Διμήτριος Κιγάλας.	68
Διμήτριος Καντεμίδης Ἡγεμῶν Μολδαβίας.	136
Διμήτριος Γαλιανός.	138
Διμήτριος Νοταρᾶς.	140
Διμήτριος Παμπέρης.	223
Διονύσιος Μάντακας.	68
Διονύσιος Ναυπλίου.	κυτόδι.
Διονύσιος Λεξεμβουργήσιος.	77
Διονύσιος Πατρ. Κωνσ.	224
Διονύσιος Ἀγίας Μάρδας.	227
Διονύσιος Γερομόναχος.	226
Διδασκαλία Γησουίτων περὶ ἁμαρτίας.	242
Διχόνοιαι μεταξύ Ρώμης καὶ Γαλιανίας.	20
Διχόνοιαι μεταξύ Καρόλου βασ. Ναπ. καὶ Κλήμαντος β. Παπ. Ρώμ.	22
Διχόνοιαι μεταξύ Παπα καὶ τῶν Σβετζέριων 23. Εἰρήνη αὐτῶν.	25
Διωγμὸς κατὰ τῶν Κατολικῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ.	114

Διωγμὸς κατὰ τῶν διαφορουντῶν ἐν τῇ Δελφίᾳ 209. Ταραχὴ ἐν Τεράνω 211	
αὐξήσις τῷ Διωγμῷ 212. Ρωσσία, Σφρακία καὶ Δακία προσατεύσει αὐτῶν.	213
Δωρόδεος Μιτυλήνης.	224

Ε.

Ε΄ βροδένε Σύνοδος.	66
Ε΄ δαρόδος Ε΄ ρεβτος Γησουίτ.	132
Ελισάβετ Πετρόβνα Αὐτοκρ. Ρωσσίας.	120
Επανάστασις τῷ Χαλίλ Πατρώνα εἰς Κωνσταντινῶν.	2
Εργετος Δεξ τῷ Ἀνώβερ ἐκλύγεται Θ. ἄλεικτωρ.	17
Ερηνχεται Αἰρετ. 122. αἰρέσεις αὐτῶν 124. εὐταξία αὐτῶν. τίνας κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.	125
Ερρω.	170
Εσκοβάρ Γησουίτ.	166
Εςριξ.	171
Εὐγένιος Ἀκαρνανίας.	146
Εὐγένιος Αἰτωλός.	68
Εὐγένιος Βάλγαρις.	225
Εὐγενεῖς Λέχοι.	207
Εὐτύχιοι Ρακίνας.	150
Εὐσταθίου Πλακίδας.	222
Εὐστράτιος Ἀργυρίτης.	κυτόδι.
Εφραίμ Πατρ. Ἱεροσολ.	196

Ζ.

Ζώσιμος Περασιανός.	144
---------------------	-----

Η.

Η΄ λιας Μηνιότης.	71
Η΄ λιας Δουπίνος.	79
S 2	Η΄ πελ.

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ἡπειρου Σύνοδος, 60
 Ἡσυχασαὶ αἵρετ. 125. κατάκρισις αὐ-
 τῶν. 127

Θ.

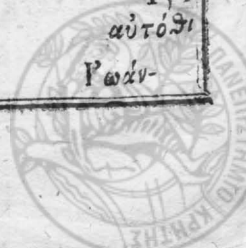
Θάμας Κηλιχάν ὁ καὶ Ναδὴρ σιάχ, 90
 κατορθώματα αὐτῆ. 91
 Θεόδωρος Βασίλ. Κόρσικας. 23
 Θεοδώρητος Ἡρακλείας. 69
 Θεοδόσιος Τυγυμελαῖς. αὐτόθι.
 Θεοδόσιος πατρ. Κωνσταντ. 196
 Θεοφάνης προκοποβίτζ. 221
 Θωμᾶς Κατάνης, 140

I.

Γάκωβος Β'. Βασίλ. Ἀγγλίας Δίχεται
 τὸν παπισμὸν μισεῖται ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ
 διώκεται παρὰ Γεβλιέλμου Διοικητῆ
 Οἰλαντίας. 19
 Γάκωβος Χαλικκιόπελος. 69
 Γάκωβος Βοσνέτιος. 76
 Γάκωβος Γρετζέρης Γησιτ. 134
 Γάκωβος Μάννας. 139
 Γάκωβος Πιλαρηνός. 144
 Γάκωβος Κύπριος. 146
 Γάκωβος Νικέων. 148
 Γάκωβος Ἐλσνερ. 150
 Γάκωβος Φακιωλάτης. αὐτόθι
 Γάκωβος Καββάλης. 151
 Γάκωβος Βεστάτζης. 152
 Γάκωβος Βασνάγιος. 227
 Γάκωβος Δανφάτιος. 228
 Γβαν γ'. Αὐτοκ. Ρωσσίας. 119
 Γγνάτιος Λουύλας, συμβάματα καὶ ἐκ-
 σάσεις αὐτῆ 233. συσαιίνει νεαν ἑται-
 ρεῖαν, ἣτις κερταὶ παρὰ τῆ Παπα
 234. εὐταξίαι, Δοκιμαί, καὶ κλά-
 σεις τῆς Ἐταιρείας αὐτοῦ 235. τεχ-

νάσματα, καὶ διοίησις αὐτῆς ἐν Ρ'ώ-
 μη. 240. 241
 Γερμίας Γ'. Πατρ. Κωνσ. τὸ Α'. 6
 Γερμίας ὁ αὐτός τὸ Β'. 85
 Γερμίας Κακαβέλας 69
 Γερόθεος Βυζάντιος. αὐτόθι.
 Γερόθεος Κομνηνός. 224
 Γερόθεος Γερομόναχος. αὐτόθι.
 Ἰνοκέντιος ΙΓ', Παπ. Ρ'ώμ. 14
 Ἰσαὰκ Γακελοτίος. 74
 Ἰσπανίης Κατάσασις ἐπὶ Καρόλου Β'. 20
 ἐπὶ Λαδοβίχου Α'. 112
 Ἰταλίας κατάσασις ἐπὶ Οὐίκτωρος Α'-
 μηδαίου. 21
 Ἰωάννα Λεάδα συνιστᾷ τὴν φιλαδελφι-
 κὴν Ἐταιρείαν. 49
 Ἰωάννης Ε'. Βασίλ. Πορτογαλ. 20 108
 Ἰωάννης Θαλασσινός. 69
 Ἰωάννης Κιγάλας. αὐτόθι
 Ἰωάννης Κωτίσιος. 70
 Ἰωάννης Πατέσας. αὐτόθι
 Ἰωάννης Πορφυρίτης. αὐτόθι
 Ἰωάννης Αἰζιός. 74
 Ἰωάννης ἀμπ' ἀνναντζιατζιόνε. αὐτόθι
 Ἰωάννης Δὸν Ἀμελ. 76
 Ἰωάννης Μαβελάνιος. 77
 Ἰωάννης Κασίνος. 80
 Ἰωάννης Λόκιος. αὐτόθι
 Ἰωάννης Βόκας. αὐτόθι
 Ἰωάννης Ταβέρνα. 141
 Ἰωάννης Μαυροχορδάτος Ἡγεμὼν
 Ουγγροβλαχίας. 137
 Ἰωάννης Χαλκεύς. 140
 Ἰωάννης Θεσσαλονικεύς. 142
 Ἰωάννης Κλέρκ. 147
 Ἰωάννης Ἀλβεργος. αὐτόθι
 Ἰωάννης Πέτρος Γελβέρτος. 148
 Ἰωάννης Σομμιέρτος. αὐτόθι
 Ἰωάννης Ἀρκέτης. 151
 Ἰωάννης Γάκωβος Κεάνδ. αὐτόθι

Ἰωάν-

ΕΛΕΓΧΟΣ

<p>Γωάννης Λάμιος. 152</p> <p>Γωάννης Βυδαΐος. 229</p> <p>Γωαννίκιος Γ'. Πατρ. Κωνσ. 87</p> <p>Γώβ Θυρίγγιος. 74</p> <p>Γωσήφ Α'. Αὐτοκρ. Γερμανίας. 10</p> <p>Γωσήφ Παλτενέριος. 75</p> <p>Γωσήφ Λαμπέρτος. 147</p> <p>Γωσήφ Αὐγουστίνος Οὐρσίνος Καρδινάλ. 150</p> <p>Γωσήφ Β'. Αὐτοκρ. Γερμανίας 197. Κατάσσεις Γερμανίας ἐπ' αὐτῆ, διόρθωσις τῶν ἀταξιῶν, θάνατος αὐτῆ 199. Χαρακτήρ αὐτῆ 200. δίδει τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ὑπηκόοις τε (αὐτόθι) σμικρῦναι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐορτῶν καὶ μοναστηρίων 201. βάνει εἰς τάξιν τὰ ἐκκλησιαστικά. ὑπερβῆ τὸν πάπαν τῆς ἐκλογῆς καὶ ψήφῃ 204. Διχόνοια μεταξύ αὐτῆ καὶ τῆ Πάπα. ἐρχομὸς τῆ Πάπα εἰς Βιέννα 206. καταδικάζει τὰς φαρμασόνας. αὐτόθι</p> <p>Γωσήφ Γεωργιέρηνσις. 230</p>	<p>Καταδρομὴ τῶν Γερμανῶν κατὰ τῶν Οὐρσοδόξων ἐν Βλαχίᾳ. 92</p> <p>Κατήχησις Γησιετῶν περὶ κοινωνίας. 128</p> <p>Καβρεσπίνης Γησιετ. 129</p> <p>Κάσος Ἀνσελδος. 226</p> <p>Κατάσσεις τῶν Ἀνατολικῶν εἰς Βενετίαν 261</p> <p>Κέλσος Μιλιαβάτας. 126</p> <p>Κλαύδιος φλενης. 228</p> <p>Κλαύδιος Μενεσριέρος. 77</p> <p>Κλήμης ΙΑ'. παπ. Ρ'ώμ. 13</p> <p>Κλήμης ΙΒ'. παπ. Ρ'ώμ. 15</p> <p>Κλήμης Χίος. 70</p> <p>Κλήμης ΙΓ'. παπ. Ρ'ώμ. Κατάσσεις τῶν Καρδιναλέων εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῆ. 98</p> <p>Κλήμης ΙΔ'. παπ. Ρ'ώμ. 99. ἀναίρει τὴν βύβλαν ἐν τῷ μυσικῷ δείπνῳ καὶ τὰς Γησιετας. 100</p> <p>Κλήμης Ζ'. παπ. Ρ'ώμ. ἀκυρώνει τὴν τοῖς Γραικοῖς δοθεῖσαν βύβλαν τῆ προκατόχε αὐτῆ Λέοντος, Παῦλος δὲ ὁ Γ. ἀνανεώνει αὐτήν. 263</p> <p>Κληρικοὶ τῶν παδῶν. 121</p> <p>Κληρικὸς αἵρετικ. 132</p> <p>Κλάρκιος Ἀγγλος. 230</p> <p>Κομμεγιάντες. 48</p> <p>Κομνηνὸς παπαδόπαλος. 230</p> <p>Κουτσειδὴς Δίδασκ. 224</p> <p>Κορνέλιος χασέριος Γησιετ. 132</p> <p>Κοσμάς Γ'. Πατρ. Κωνσ. 8</p> <p>Κουρίνιος Καρδινάλ. 226</p> <p>Κουακούροὶ αἵρετ. 42. αἵρεσις αὐτῶν 43. εὐταξία καὶ ἡθικὴ αὐτῶν. 43 44</p> <p>Κρητέας ἐκκλησιάρχης. 146</p> <p>Κρομβέλιος τύραννος Ἀγγλίας, καὶ υἱὸς αὐτῆ. 19</p> <p>Κυπριανὸς Πατριάρχ. Κωνσ. τὸ Α'. ζ. τὸ Β'. 6</p> <p>Κυπριανὸς Πατριάρχ. Ἀλεξ. 89 196</p> <p>Κυριλλος Πατρ. Κωνσ. 5</p>
<h3 style="margin: 0;">Κ.</h3>	
<p>Καλλίνικος Γ'. Πατρ. Κωνσ. 88 222</p> <p>Καλλίνικος Ἡρακλείας. 138</p> <p>Κάρολος ζ'. Αὐτοκρ. Γερμανίας 11. πραγματικὴ διαταγὴ περὶ τῶν διαδοχῶν αὐτῆ. 12</p> <p>Κάρολος ΙΒ'. βασ. Σβενίας. ἐπωνομάζεται Ἀλέξανδρος τῆς Ἀρχτε. 17</p> <p>Κάρολος Β'. βασ. Ἀγγλίας. 19</p> <p>Κάρολος Β'. βασ. Γσπανίας. φιλονεικίαι τῶν βασιλέων περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ. 20</p> <p>Κάρολος Ζ'. Αὐτοκρ. Γερμανίας. 95</p> <p>Κάρολος Βασ. Νεαπόλ. διόρθωσις τῶν διαφορῶν Ρ'ώμης καὶ Νεαπολ. 112</p> <p>Καισάριος Γερμ. 70</p> <p>Καισάριος Βυζάντιος. 223</p>	<p>Κύ.</p>

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ.

Κύριλλος Ἀντιοχείας.	8	Μάρκος Βαταλίνης.	79
Κύριλλος Ε'. Πατρ. Κωνσ. τὸ Α'.	87	Μαρία Τερεσία Αὐτοκρ. Γερμανίας. κιν- δυνεύει νὰ χάσῃ τὸ βασίλειον 94. Χα- ρακτήρ αὐτῆς 97. Κατάστασι τῶν εκ- κλησιῶν, Οὐγγαρίας, Γερμανίας 101 καὶ Βοσνίας ἐπ' αὐτῆς.	103
τὸ Β'.	88	Μαρία Γοετάνα περιβόητος ἐν σπυδῇ.	153
ἀναβαπτίζει τὰς Λατίνους καὶ Ἀρμενίους.	αὐτόθι	Ματθαῖος πατρ. Ἀλέξ.	89
Κύριλλος Β'. Πατρ. Ἀντιοχείας.	89	Ματθαῖος Στόλτζ Γησβίτ.	132
Κωνσταντῖνος Βυζαντίου.	70	Μαχμὴτ ἢ Μωάμεθ Ε'. Αὐτοκρ. ἔπα- ναςάσει ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆ. Κα- τορθώματα αὐτῆ.	81
Κωνσταντῖνος Κωνσταντινουπόλεως.	αὐτόθι	Μεθόδιος Ἀνδρακίτης.	141. 223
Κωνσταντῖνος Τράικης.	146	Μελέτιος Παγῆς.	71
Κωνσταντῖνος Στρατηγός.	147	Μελέτιος Μακρῶν.	αὐτόθι
Κωνσταντῖνος Μοσχοπολίτης.	221	Μελέτιος Πατρ. Γεροσολ.	89
Κωνσταντῖνος Γορδατος.	224	Μελέτιος Λαρίσσης.	196
Κωνσταντινὴ πόλεως Σύνοδος.	59	Μελέτιος Ἀθηνῶν.	224

Λ.

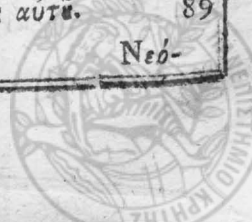
Λάζαρος Τραπεζάντιος.	223	Μεμνοῦνται ἢ ἀναβαπτισαί.	46
Λάμις Γησβίτ.	170	Μητροφάνης Γρηγοράς.	141
Λαῦρα Βάνη.	153	Μιχαὴλ Σχευδὸς Γατροφιλόσοφος.	143
Λαυρέντιος Βέρτης.	151	Μιχαὴλ Ἀμάτῃ.	230
Λαβκα Σύνοδος.	63	Μικισλάος Α'. Βασ. Δελχίας.	209
Λεμονὸν Γησβίτης.	133	Μιλδεταιῖνος Θεολόγος.	227
Λέσσιος Αἰρετικὸς.	165	Μηνίερος Πεζιῶν.	168
Λεοδοβίκος ΙΕ'. Βασ. Γαλλίας.	19	Μησαφᾶς Αὐτοκρ.	195
Λεοδοβίκος δε Βορδαλιῶ.	76	Μπαλάνος Βασιλόπουλος.	146 225
Λεοδοβίκος Μεγατόρης.	149		
Ληκκζίνης.	147		
Λήκκς Βοναβεντέρας.	230		
Λορτιέρος.	170		

Μ.

Μακάριος Γερεδιάκονος.	141	Ναθαναὴλ χῖος.	224
Μακάριος Πατριός.	223	Ναθαναὴλ Ἀλέξανδρος Δομνικάνος.	227
Μακιαβέλης αἰρετικὸς.	167	Νεαπόλεως Κατάστασις ἐπὶ Καρόλου.	22
Μαλαγίδης αἰρετικὸς.	161	Νεόφυτος Πατρ. Κωνσταντ. τὸ Α' ἐκ- λογη καὶ ἔξωσις αὐτῶ 5. ὁ αὐτὸς το Β.	86
Μαξιμὸς Πελοποννήσιος.	224	Νεόφυτος Ε'. Πατρ. Κωνσταντ.	86
Ματῖνος Καρθηρῆς.	225	Νεόφυτος ἑμῆτης Πατριάρχ. Ἀντιοχ. αὐ- ξήσις τῆ παπισμῶ εἰς χῖον ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας αὐτῆ.	89
Μαρκος Κεβερῆς.	αὐτόθι		
Μαρκος Κυπρίου.	71		

Ν.

Νεό-

Ε΄ ΛΕΓΧΟΣ

Νεόφυτος Νικαρέ.	138	Παχώμιος Οσιομάρτυς.	222
Νεόφυτος Πριάρ. Κωνσταντ.	196	Πέτρος μέγας Αὐτοκρ. Ρωσσίας 26.	
Νεόφυτος Διονος.	222	φροντίζει νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ρωσσίαν	
Νεκτάριος Τίπ.	146	περιοδεύει τὴν Εὐρώπην.	27
Νεκτάριος Πριάρ. Κωνσταντ.	225	κηρύττεται Αὐτοκράτωρ, πατὴρ πα-	
Νικόλαος Κιλιάκης.	71	τρίδος, μέγας θάνατος καὶ χαρακτήρ	
Νικόλαος ὁ Μολδαβίας.	72	αὐτῆ 29. Δέσπισμα αὐτῆ περὶ τῆς	
Νικόλαος Μλεμβράχιος.	79	ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου.	280
Νικόλαος Μζότας Γησιτ.	130	Πέτρος Β'. Αὐτοκρ. Ρωσσίας.	127
Νικόλαος Μρκης Γησιτ.	133	Πέτρος Γ'. Αὐτοκρ. Ρωσσίας.	αὐτόδι
Νικόλαος Κληνὸς παπαδόπουλος.	139	νεωτεριστοὶ αὐτῆ, συνωμοσίαι κατ'	
Νικόλαος Βαγαρης.	145	αὐτῆ 218. ἔξωσις αὐτῆ.	219
Νικόλαος Σίγης.	αὐτόδι	Πέτρος Θωμᾶς.	151
Νικηφόρος Θεοτόκης.	225	Πιρῶτιος Γησιτ.	168
Ο.		Πιχάνιος αἵρετ. 158. κατάκρισις τῆς αἰ-	
Ὁσμάνης Ι. Αὐτοκρ. ἀνατ. χαρακτήρ	84	ρέσεως αὐτῆ.	160
Ὀυϊκτῶρ Γμιδαῖος Βασιλ. Σαρδινίας.	21	Πέρκερος αἵρετ.	169
Διαφραὶ αὐτῆ μετὰ τῆ πάπα.	22	Πορτογαλλικὴ κατάστασις ἐπὶ Γεώργιου Ε.	
Ὀυκεβαλικαί, αἵρετ.		20. ἐπὶ Γεωργίου Α. Ἐμμανυὴλ	108
Ὀυλτραϊκὴ σύνοδος Α'. Σχίσμα ἐν αὐ-		Πολωνίας κατάστασις ἐπὶ Φρειδερίκου Αὐ-	
τῇ καὶ ἱταίαι αὐτῆ τεχνεύματα τῶν		γούστου Β. 18. ἐπὶ Αὐγούστου Γ.	106
Γησιτῶ 173. τὸ Καπίτωλον δὲν		Προκόπιος Πατριάρ. Κωνσ.	196
δέχεται τὴν βέβλαν.	174	Προκόπιος Μοσχοπολίτης.	222
Ὀυλτραϊκὴ σύνοδος Β'. ἀνεκφοραὶ καὶ		Πυρκαϊὰ εὐλισβώνη.	111
δέσπισματα αὐτῆς.	175 194	Ρ.	
Π.		Ρ'ασκόλνικοι, πόθεν ὀνομάσθησαν 299.	
Παῖσιος Πατριάρχ. Κωνσταντ. τὸ Α.	7	ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι τῆς αἵρέσεως αὐτῶν	
τὸ Β. καὶ Γ. 86, τὸ Δ.	87	300. δόξα αὐτῶν, καὶ νόμος τῆς ἐν	
Παναγιώτης Σινωπεύς.	144	Μόσκειν συνόδου περὶ τῶν γενεῶν 301	
Παρθένιο Πατριάρ. Ἀλεξ.	8	ἄρκος περὶ τῶν γενεῶν 304. τα-	
Παρθένιος Πατριάρ. Ἱεροσολ.	89	ραρχαὶ αὐτῶν 305. αἵρέσεις καὶ πλά-	
Παρθένιος Κατζέλης.	145	ναι αὐτῶν.	311
Παρθένιος Πελοποννήσιος.	224	Ρ'ενοδότιος.	228
Παλάσσης Βυζαντίου.	72	Ρ'ίχαρδος Ἀρσενίκοις Γησιτῆς.	132
Παῦλος Λαύμων Γησιτ.	133	Ρ'ίχαρδος Σίμων.	77
		Ρ'ιγινάλλος.	170
		Ρ'ωσσίας Οὐνίτων Σύνοδος.	61

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Σ.	
Σαμὴλ Α'. Πατριάρχ. Κωνσ. τὸ Α.	195
ὁ αὐτὸς τὸ Β.	196
Σαυοχόζιος.	171
Σαριξ Γησιτ.	167
Σβουίαις Κατάσασις ἐπὶ Καρόλου β'.	17
ἐπὶ Ἀδόλφου Φριδερίχου Β.	106
Σεβαστὸς κρηνίτης.	72
Σεβαστὸς τραπεζάντιος.	224
Σεισμὸς μέγας ἐν Λισβώνῃ.	110
Σεραφεῖμ Πατριάρχ. Κωνσταντ.	85
Σεραφεῖμ Γεροκήρυξ.	222
Σεραφεῖμ Μιτυλήνης.	224
Σερμόντιος Γησιτ.	131 169
Σενάπα.	172
Σκηπίων Γόνιμος Κύπριος.	72
Σπαντωνῆς Βυζάντιος.	138
Σπυρίδων σκίνολας.	224
Σπυρίδων μίλλιας.	225
Σταῦρος Μελαίτης.	145
Στανισλάος ποινατέβσκη Βασ. Λέχιας.	206
Στέφανος Ἀθηνῶν.	72
Στέφανος Σγαμτζ Γησιτ	73
Στέφανος Ζαβορίσκης.	222
Συλβεστρος Πατριάρχ. Ἀντιοχ.	89
Σχίσμα Γαλλίας.	58
Σωφρώνιος Πατριάρχ. Κωνσταντ.	196

Τ.

Ταμβέρνιος.	134
Ταραχαὶ τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκκλησίας	19
Ταραχαὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίας τῶν Γραικῶν 269	Δέσπισμα τῆς βελῆς περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐκκλη. αὐτῶν 271
Τελεταὶ τῶν Κινέζων Χριστιανῶν.	64
Τέλος τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας εἰς Ρω- σσίαν.	32

Τέραι ἐν Ἰταλίᾳ.	23
Τόμος Συνοδικός.	7

Φ.

Φατερλάνδαι αἰρετ.	48
Φίλιππος Ε'. Βασ. Ἰσπανίας.	20
Φίλιππος Βαβατιέρος.	281
Φιλαδελφίας Ἀρχιερεῖς Γραικοί.	263
Φλαμίγγοι αἰρετ.	47
Φλαμίνος Κορνάρος.	226
Φραγγίσκος Φενελώνιος.	79
Φραγγίσκος Α'. Αὐτοκρ. Γερμαν.	95
Χαρακτήρ καὶ θάνατος αὐτοῦ.	96
Φραγγίσκος Σκῆφος.	145
Φραγγολῖνοι.	172
Φριδερίχος Ἐλέκτωρ Βρανδεβέργου σε- φεται βασιλεὺς Πρωσίας.	15
Φριδερίχος Γαβριέλμος υἱὸς αὐτοῦ.	16
Φριδερίχος Δ'. Βασίλ. Δανίας.	18
Φριδερίχος Αὔγουστος Β' Βασ. Δαχίας	18
Φριδερίχος Β'. Βασ. Πρωσίας. 104 χα- ρακτήρ αὐτοῦ.	105
Φριδερίχος Ε'. βασιλεὺς Δανίας.	106

Χ.

Χημέζιος Βυζάντιος.	73
Χρυσανδρος Πατρ. Γεροσολ.	8
Χρυσανδρος Ἡπηρεῶνης.	76
Χρυσανδρος Νοταράς.	138

Ψ.

Ψευδοπροφήτης Ρωσσίας.	33
Ψευδοπέτρος Γ'.	220

Ω.

Ὠνοράτος.	169
-----------	-----

